

DEN NORSKE KIRKE

Møre bispedømmeråd 2020-2023

Møteinnkalling

Møre bispedømmeråd 2020-2023

Møtedato: 02.11.2020 kl. 10:15 – 16:30

Møtested: Møre bispedømmekontor

Arkivsak: 19/04266

Eventuelt forfall må meldast snarast på tlf 97503165 eller e-post es326@kirken.no. Vararepresentantar møter etter nærare melding frå møtesekretær.

Det blir servert lunsj. Smittevernreglar gjelder.

Åpning i kapellet v/Frode Rabbevåg kl 10:15

SAKSLISTE

Godkjenning av innkalling og saksliste

59/20 19/04266-77 Saksliste Møre bispedømmeråd 2020-2023 02.11.2020

Godkjenning av protokoll

60/20 19/04266-76 Protokoll Møre bispedømmeråd 09.09.2020

Saker til behandling

61/20	20/00960-4	Rekneskapsrapport 3. kvartal 2020
Saksordførar: Frode Rabbevåg
62/20	20/02494-17	Ekstra tildeling av tilskudd 2020
Saksordførar: Olav Rønneberg
63/20	20/03869-3	Budsjett og årsplan 2021 - overordna styringssignal
Saksordførar: Ole Martin Grevstad
64/20	20/04394-1	Slutføring av Enøkprosjektet
Saksordførar: Rikke Kopperstad
65/20	20/04326-3	Endring av namn på Molde sokn
Saksordførar: Olav Rønneberg
66/20	20/04002-2	Høyring: Endringer i kirkeordningen og enkelte andre reglar
Saksordførar: Olav Myklebust
67/20	20/04009-2	Høyring: Kvalifikasjonskrav for kyrkjelege stillingar
Saksordførar: Ingeborg Midttømme

- 68/20 20/04004-2 Høyring: Kyrkjeval - overordna problemstillingar
Saksordførar: Therese Utgård
- 69/20 20/04158-2 Høyring: Valordning for val av prest og lek kyrkjeleg tilsett
Saksordførar: Therese Utgård
- 70/20 20/04157-2 Høyring: Særskilde reglar for digital førehandsrøysting ved kyrkjevalet
Saksordførar: Therese Utgård
- 71/20 20/04010-2 Høyring: Langtidsutleige av kyrkjer
Saksordførar: Arne Moltubakk
- 72/20 20/04008-2 Høyring: Fjernmøter og skriftlig saksbehandling i kirkelige rådsorganer
Saksordførar: Monika Tettli
- 73/20 20/04233-1 Møre bispedømmeråd - møteplan 2021
Saksordførar: Ann-Kristin Sørvik

Orienteringssaker

- 74/20 20/04387-1 Orientering om ordning for Prester under utdanning.
75/20 20/00282-8 Referat til møte 02.11.2020

Eventuelt

MOLDE, 23.10.2020

Elise Lindvåg Solemdal
møtesekretær

DEN NORSKE KIRKE

Møre bispedømeråd 2020-2023

Møteprotokoll

Møre bispedømeråd 2020-2023

Møtedato: 09.09.2020 kl. 10:15

Møtested: Møre bispedømekontor

Arkivsak: 19/04266

Til stede: Monika Tettli (Bønnelista), Ann Kristin Sørvik (Nominasjonskomiteens liste), Frode Rabbevåg (Nominasjonskomiteens liste), Rikke Elisabeth Grevstad Kopperstad (Nominasjonskomiteens liste), Therese Kristin Utgård (Åpen folkekirke), Ole Martin Grevstad (Åpen folkekirke), Evy Sisilie Bergum (Åpen folkekirke), Ingeborg Midttømme (biskop), Anna Myklebust (lek tilsett) og Arne Moltubak (geistleg tilsett).

Møtende varamedlemmer: Evy Sisilie Bergum for Olav Myklebust (Åpen folkekirke), Anna Myklebust for Olav Christian Rønneberg (lek tilsett)

Forfall: Olav Myklebust og Olav Christian Rønneberg.

Andre: Ragnhild Annie Fuglseth (tillitsvalgt PF) – delvis møtt, Bjørn Olaf Storhaug (Stiftsdirektør).
Fra bispedømmekontoret, helt eller delvis møtt: Arvid Helle, Geir Sakseid, Lars Skagestad og Tore Johan Øvstebø.

Protokollfører: Elise Lindvåg Solemdal

SAKSLISTE	Side
Godkjenning av innkalling og saksliste	
48/20 Møteinnkalling Møre bispedømeråd 09.09.2020	3
Godkjenning av protokoll	
49/20 Protokoll Møre bispedømeråd 2020-2023 08.06.2020	3
Tilsettingssaker	
50/20 Tilsetting av kapellan i Ytre Nordmøre prosti med Bremsnes, Kvernes og Korstad sokn som særleg tenestestad. - Unntatt etter offentlighetsloven Offl. § 13 1. ledd, jf. fvl. § 13 1. ledd nr. 1	4
Saker til behandling	
51/20 Rekneskapsrapport Møre 1. halvår 2020	5
52/20 Godtgjøring av tenester utanfor tenestedistriktet	5
53/20 Høyringsvar "Frivillighet i Den norske kirke"	7
54/20 Innhenting av opplysningar om samlivsform ved utlysing av proste- og prestestillingar i Møre	8

55/20	Høyringsvar kristne migrantar	9
56/20	Kyrkjemøtet 2020 - Bispedømmerådet si førebuing	10
Orienteringssaker		
57/20	Orienteringar til møtet 09.09.2020	11
Eventuelt		
58/20	Søknad om utsetjing av frist for innføring av justert hovudgudssteneste	12

Sted, 22.10.2020

Elise Lindvåg Solemdal
Sekretær

Godkjenning av innkalling og saksliste**48/20 Møteinnkalling Møre bispedømeråd 09.09.2020**

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Møre bispedømeråd 2020-2023	09.09.2020	48/20

Møtebehandling**Votering**

Samrøystes.

Møre bispedømeråd 2020-2023s vedtak

Møre bispedømeråds godkjenner innkalling og saksliste. Ein eventuelt sak tas med.

[Lagre vedtak]

Godkjenning av protokoll**49/20 Protokoll Møre bispedømeråd 2020-2023 08.06.2020**

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Møre bispedømeråd 2020-2023	09.09.2020	49/20

Forslag til vedtak

Møre bispedømeråd godkjenner møteprotokollen for 08.06.2020

Møtebehandling

Presisering til sak 42/20 i protokoll blir endra.

Votering

Samrøystes.

Møre bispedømeråd 2020-2023s vedtak

Møre bispedømeråd godkjenner møteprotokollen for 08.06.2020

[Lagre vedtak]

Tilsettingssaker**50/20 Tilsetting av kapellan i Ytre Nordmøre prosti med Bremsnes, Kvernes og Korstad sokn som særleg tenestestad.***Unntatt etter offentlighetsloven Offl. § 13 1. ledd, jf. fvl. § 13 1. ledd nr. 1*

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Møre bispedømmeråd 2020-2023	09.09.2020	50/20

Forslag til vedtak

Ein viser til innstillingsrådet si innstilling.

Møtebehandling

Saksordførar: Ole Martin Grevstad

Skriftleg votering

Votering

10 av 10 stemmer for Carina Møller.

Møre bispedømmeråd 2020-2023s vedtak

Møre bispedømmeråd tilsett Carina Møller på fastsette vilkår som kapellan i Ytre Nordmøre prosti med Bremsnes, Kvernes og Kornstad sokn som særleg tenestestad.

[Lagre vedtak]

Saker til behandling**51/20 Rekneskapsrapport Møre 1. halvår 2020**

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Møre bispedømeråd 2020-2023	09.09.2020	51/20

Forslag til vedtak

Møre bispedømeråd tek saka til vitande

Møtebehandling

Saksordførar Frode Rabbevåg.

Votering

Samrøystes.

Møre bispedømeråd 2020-2023s vedtak

Møre bispedømeråd tek saka til vitande, med dei innspel som vart gitt i møtet.

[Lagre vedtak]

52/20 Godtgjering av tenester utanfor tenestedistriktet

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Møre bispedømeråd 2020-2023	09.09.2020	52/20

Forslag til vedtak

- 1) Møre bispedømeråd gjer vedtak om å fakturere tenester utført for personar som ikkje er busett i (unntak formulering §9 i gravferdslova) tenestedistriktet der ein søker tenesta utført, når handlinga er lagt utanfor presten sitt tenestedistrikt, og for personar som ikkje er medlem i Den norske kyrkja.
- 2) Møre bispedømeråd gjer vedtak om å ikkje fakturere tenester utført for personar som ikkje er busett i (unntak formulering §9 i gravferdslova) tenestedistriktet der ein søker tenesta utført, når handlinga er lagt utanfor presten sitt tenestedistrikt, og for personar som ikkje er medlem i Den norske kyrkja.

Møtebehandling

Saksordfører Arne Moltubak

Forslag til vedtak frå Arne Moltubak:

Møre bispedømeråd gjer vedtak om å fakturere vigsler utført for personar som ikkje er busett i tenestedistriktet der ein søker tenesta utført og for personar som ikkje er medlem i Den norske kyrkja (jmf. tjenesteordninga for menighetsprest §11)

Forslag til vedtak frå Ingeborg Midttømme:

Møre bispedømeråd gjer vedtak om å fakturere tenester utført for personar som ikkje er busett i (unntak formulering §9 i gravferdslova jmf. tjenesteordning for menighetsprest §11) tenestedistriktet der ein søker tenesta utført, når handlinga er lagt utanfor presten sitt tenestedistrikt, og for personar som ikkje er medlem i Den norske kyrkja.

Votering

Votering:

For forslag til vedtak om å fakturere i høve til ikkje å fakturere:

9 stemmer for og 1 stemmer mot.

Forslag frå administrasjonen pkt 1: 0 stemmer for.

Forslag til vedtak frå Arne Moltubak: 2 stemmer for

Forslag til vedtak frå Ingeborg Midttømme: 8 stemmer for

Møre bispedømeråd 2020-2023s vedtak

Møre bispedømeråd gjer vedtak om å fakturere tenester utført for personar som ikkje er busett i (unntak formulering §9 i gravferdslova jmf. tjenesteordning for menighetsprest §11) tenestedistriktet der ein søker tenesta utført, når handlinga er lagt utanfor presten sitt tenestedistrikt, og for personar som ikkje er medlem i Den norske kyrkja.

[Lagre vedtak]

53/20 Høyrings svar "Frivillighet i Den norske kirke"

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Møre bispedømeråd 2020-2023	09.09.2020	53/20

Forslag til vedtak

Møre bispedømeråd sluttar seg til høyringsuttalen slik den er formulert i saksutgreiinga.

Møtebehandling

Saksordførar Rikke Kopperstad.
Kommentarar og innspel til høyrings svaret blei gitt og er notert.

Votering

Samrøystes.

Møre bispedømeråd 2020-2023s vedtak

Møre bispedømeråd sluttar seg til høyringsuttalen slik den er formulert i saksutgreiinga, med dei momentet som kom fram i møte.

[Lagre vedtak]

54/20 Innhenting av opplysningar om samlivsform ved utlysning av proste- og prestestillingar i Møre

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Møre bispedømmeråd 2020-2023	09.09.2020	54/20

Forslag til vedtak

Alt 1.

Møre bispedømmeråd vil halde fram med praksis om å innhente opplysningar om samlivsform og vil kunne vektlegge dette i ei samla vurdering ved tilsetting av prostar og prestar i Møre bispedøme.

Fylgjande tekst skal brukast i stillingsutlysingar til proste- og prestestillingar i Møre bispedøme:

Med heimel i Likestillings- og diskrimineringslova § 30 - 2 vert opplysningar om samlivsform innhenta og kan bli vektlagt.

Alt 2.

Møre bispedømmeråd vil at det framleis skal kunne innhente opplysningar om samlivsform og at samlivsform skal kunne vektleggast i ei samla vurdering ved tilsetting av prostar og prestar i Møre bispedøme.

Etter mal frå Stavanger bispedøme vil Møre Bispedøme nytte fylgjande tekst ved utlysning av proste- og prestestillingar i Møre Bispedøme:

Opplysningar om samlivsform vil kunne bli innhenta og vektlagt ved tilsetting jf. § 30 i Likestillings- og diskrimineringslova.

Alt 3.

Møre bispedømmeråd meiner samlivsform ikkje har avgjerande betydning for utøving av stilling som prost eller prest i Møre bispedøme.

Opplysningar om samlivsform skal ikkje vektleggast ved tildeling av proste- eller prestestillingar i Møre bispedøme – og slike opplysningar skal derfor ikkje innhentast.

Gjeldande formulering i stillingsannonser til proste- og prestestillingar i Møre bispedøme om at slike opplysningar vil bli innhenta og kan bli vektlagt, fell dermed bort.

Møtebehandling

Saksordførar: Evy Sisilie Bergum.

Votering

Alternativ 3: 4 stemmer

Alternativ 2: 0 stemmer

Alternativ 1: 6 stemmer

Møre bispedømeråd 2020-2023s vedtak

Møre bispedømeråd vil halde fram med praksis om å innhente opplysningar om samlivsform og vil kunne vektlegge dette i ei samla vurdering ved tilsetting av prostar og prestar i Møre bispedøme.

Følgjande tekst skal brukast i stillingsutlysingar til proste- og prestestillingar i Møre bispedøme:

Med heimel i Likestillings- og diskrimineringslova § 30 - 2 vert opplysningar om samlivsform innhenta og kan bli vektlagt.

[Lagre vedtak]

55/20 Høyrings svar kristne migrantar

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Møre bispedømeråd 2020-2023	09.09.2020	55/20

Forslag til vedtak

Møre bispedømeråd sluttar seg til høyrings svaret slik det er formulert i saksutgreiinga.

Møtebehandling

Saksordførar Monika Tettli
Kommentarar og innspel.

Votering

Samrøystes.

Møre bispedømeråd 2020-2023s vedtak

Møre bispedømeråd sluttar seg til høyrings svaret slik det er formulert i saksutgreiinga, med dei innspel som kom i møte.

[Lagre vedtak]

56/20 Kyrkjemøtet 2020 - Bispedømmerådet si førebuing

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Møre bispedømmeråd 2020-2023	09.09.2020	56/20

Forslag til vedtak

Det er ikkje framlegg til vedtak i denne saka

Møtebehandling

Saksordførar Ann Kristin Sørvik

Bispedømmerådet gjekk gjennom saker til Kyrkjemøtet som ledd i førebuingane.

Votering

Møre bispedømmeråd 2020-2023s vedtak

Det er ikkje vedtak i denne saka.

[Lagre vedtak]

Orienteringssaker**57/20 Orienteringar til møtet 09.09.2020**

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Møre bispedømeråd 2020-2023	09.09.2020	57/20

Forslag til vedtak

Møre bispedømeråd tek orienteringane til vitande

Møtebehandling

Stiftsdirektør orienterte særskilt om endring i gravferdslova med verknad frå 1/1-21.
Biskop orienterte særskilt om arbeidsundersøking under Covid-19 i Møre bispedøme.

Votering

Samrøystes.

Møre bispedømeråd 2020-2023s vedtak

Møre bispedømeråd tek orienteringane til vitande

[Lagre vedtak]

Eventuelt**58/20 Søknad om utsetjing av frist for innføring av justert hovudgudssteneste**

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Møre bispedømmeråd 2020-2023	09.09.2020	58/20

Forslag til vedtak

Møre bispedømmeråd utset frist for innføring av justert ordning for hovudgudstenesta til 1. pinsedag 2021.

Bispedømmerådet ber likevel om at kyrkjelydane held fram arbeidet med sikte på at orddelen til justert hovudgudsteneste blir vurdert innan opphøveleg frist, og at arbeidet med den liturgiske musikken blir slutført så raskt som råd er etter at komplett notemateriell ligg føre.

Møtebehandling

Saksordførar Arvid Helle

Votering

Samrøystes.

Møre bispedømmeråd 2020-2023s vedtak

Møre bispedømmeråd utset frist for innføring av justert ordning for hovudgudstenesta til 1. pinsedag 2021.

Bispedømmerådet ber likevel om at kyrkjelydane held fram arbeidet med sikte på at orddelen til justert hovudgudsteneste blir vurdert innan opphøveleg frist, og at arbeidet med den liturgiske musikken blir slutført så raskt som råd er etter at komplett notemateriell ligg føre.

[Lagre vedtak]

DEN NORSKE KYRKJA

Møre bispedømmeråd

Sakshandsamar	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Elise Lindvåg Solemdal	121	20/00960-4	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
61/20	Møre bispedømmeråd 2020-2023	02.11.2020

Rekneskapsrapport 3. kvartal 2020

Vedlegg:

Økonomisk analyse av rekneskap pr. 09.2020

Rekneskapsrapport for Møre, administrasjon og prestetenesta pr. 09.2020

Saksorientering

Sjå vedlagt rapport frå felles økonomieining:

- Økonomisk analyse pr 30.09.2020
- Rekneskapsrapport for heile Møre bispedømme, administrasjonen og prestetenesta.

Forslag til vedtak

Møre bispedømmeråd tek rekneskapsrapporten til vitande.

Rapport fra Felles økonomienhet (FØ)

FOR 280 Møre bispedømmeråd

ØKONOMIANALYSE PR 30.09.2020

1 OPPSUMMERING

Totalt for hele driften har Møre bispedømmeråd et mindreforbruk på kr 2 775 000 pr. 30.09.2020. Det er 5,1 % av tildelingen til drift.

Mindreforbruket har økt med kr 493 000 fra 30.06.

Budsjettet er laget ut fra tildelt ramme for 2020 – jfr. endelig tildelingsbrev av 22.01.2020. Mindreforbruket i regnskapet pr 30. september er målt mot periodisert budsjett på samme tid.

2 RAPPORTVEDLEGG

Vedlagt følger regnskapsrapporter for hele Møre bispedømmeråd 280, administrasjonen 280 0000 og prestedtjenesten 280 4000. Vedlagt følger også oversikter over utgifter fordelt på prosjekt og koststeder og lønnsutgifter pr. prosti.

3 ANALYSE AV DRIFTEN – 1A

Administrasjonen

Administrasjonsutgiftene er totalt på kr 8 725 000.

Totalt er det benyttet kr 648 000 mindre enn budsjettet til administrasjonen.

Det er 6,9 % lavere enn budsjettet.

Mindreforbruk på lønn og andre personalkostnader er kr 376 000. Dette er et noe lavere kronebeløp enn pr 30.06.20. Sykefravær er årsaken til mindreforbruk på lønn i 2020.

Driftsutgiftene er kr 186 000 lavere enn budsjettet. På grunn av Covid -19 er utgiftene til reiser, møter, kurs og seminarer lavere enn budsjettet. På disse postene er det en samlet innsparing på ca. kr 450 000. Utgifter til husleie er kr 174 000 over budsjettet. Regnskapstallene for inventar og reparasjon og vedlikehold av lokaler er også noe over budsjettet. Kjøp av fremmede tjenester er kr 159 000 mot et budsjett på kr 38 000. Dette kommer i hovedsak av veiledning til ledergruppa og innleid hjelp i forbindelse med filming av gudstjenester i vår.

Grunnet Covid-19 skal misjonsorganisasjonene ikke faktureres for misjonsrådgiverstillingen. Det gir kr 180 000 i redusert forventet lønnsrefusjon for hele 2020. Denne inntekten er budsjettet mot slutten av året.

Prestetjenesten

Forbruket til å drifte prestedtjenesten er på kr 42 941 000 pr. 30.09.2020. Det er kr 2 127 000 lavere enn budsjettet, og innsparingen tilsvarer 4,7 % av budsjettet.

Det er et lite mindreforbruk på totale lønnsutgiftene til presteskapet siden forrige rapportering. Mindreforbruket på lønn var på kr 910 000 etter ni måneder. Pr 30.06.20 var tilsvarende mindreforbruk på kr 755 000.

Driftsutgiftene fulgte budsjettet første kvartal. Pr. 30.09.20 er driftsutgiftene kr 1 186 000 lavere enn budsjettet. På grunn av Covid -19 er utgiftene til reiser, møter, kurs og seminarer lavere enn forventet. Reiseutgiftene er kr 683 000 lavere enn budsjettet, og innsparingen på møter og kurs er på kr 478 000.

Konto 6797 som er refusjon av utgifter til prostesekretær, har et avvik på kr 400 000. Disse utgiftene blir fakturert seinere, og det er ventet at hele budsjettet blir benyttet i løpet av året.

Konto 6790 har et merforbruk på kr 224 000. Avviket skyldes vikartjenester som er utført av fellesrådsansatte. Fellesrådene sender refusjonskrav, og utgiftene kommer da på konto 6790.

På de andre driftskontoene er det bare mindre avvik.

Felles

Arbeidsgiveravgift:

Reduksjon i arbeidsgiveravgiften som følge av Covid-19-tiltak er på 4 %-poeng for 3. termin 2020. Det er foreløpig ikke bestemt hvordan denne refusjonen skal føres.

4 TILSKUDD

Det er budsjettet med to utbetalinger av trosopplæringsmidler og tilskudd til diakon, undervisning og kirkemusikk i 2020. De fellesrådene som har sendt inn rapport, har fått utbetalt hele tilskuddet for 2020. Dette gjør at utbetalingene ikke følger budsjettet. Det forventes at hele tildelingen blir utbetalt.

5 ANNEN INFORMASJON/OPPFØLGING

Disponible midler - Balansepost (konto 2050)

Møre bispedømmeråd har et akkumulert mindreforbruk fra tidligere år på kr 5 554 000.

Det fordeler seg på:

Drift – gruppe 1A	kr 3 944 000
Tilskudd – gruppe 1B	kr 1 610 000

Det opparbeidede mindreforbruket står i balansen og er ikke disponert i inneværende års budsjett. I henhold til KR-sak nr. 24/20 er avsetningen av mindreforbruket fra 2019 på drift og tilskudd redusert til 87 %.

Budsjett 2021

Felles økonomienhet arbeider for tiden, i samarbeid med stiftsdirektør, med å utarbeide et foreløpig budsjett for 2021. I regjeringens forslag til Statsbudsjett 2021 er rammetilskuddet til Den norske kirke øket med 2,7 % i fht. 2020. Det er pr. i dag for tidlig å si noe om hele denne økningen vil videreføres i Kirkerådets tildeling til bispedømmerådene.

Minner om at effekten av den tidligere vedtatte fordelingsmodellen mellom bispedømmerådene, gjeldende for tildeling til menighetsprestetjeneste, vil implementeres med siste halvdel i 2021.

5 NØKKELTALL MØRE TABELLER PR. 30.09.2020

Alle tall i tabellene er i hele 1000 kr.

280 Møre bispedømmeråd

Møre	Regnskap	Budsjett	Avvik	Avvik i %	Årsbudsjett
Inntekter	-274	-167	107	-64,1 %	-643
Lønn og godtgjørelser	47 621	48 917	1 296	2,6 %	67 792
Andre driftskostnader	4 319	5 691	1 372	24,1 %	8 554
Resultat	51 666	54 441	2 775	5,1 %	75 703

280 0000 administrasjon

Møre adm.	Regnskap	Budsjett	Avvik	Avvik i %	Årsbudsjett
Inntekter	-86	0	86		-420
Lønn og godtgjørelser	6 634	7 010	376	5,4 %	9 752
Andre driftskostnader	2 177	2 363	186	7,9 %	3 150
Resultat	8 725	9 373	648	6,9 %	12 482

280 4000 prester

Møre prester	Regnskap	Budsjett	Avvik	Avvik i %	Årsbudsjett
Inntekter	-188	-167	21	-12,6 %	-223
Lønn og godtgjørelser	40 987	41 907	920	2,2 %	58 040
Andre driftskostnader	2 142	3 328	1 186	35,6 %	5 404
Resultat	42 941	45 068	2 127	4,7 %	63 221

280 Tilskudd budsjettgruppe 1 B

Møre tilskudd	Regnskap	Budsjett	Avvik	Årsbudsjett
Trosopplæring	15 219	9 914	-5 305	19 829
Diakoni/underv. og kirker	7 798	5 972	-1 826	11 946
OVF	206	251	45	502
Resultat	23 223	16 137	-7 086	32 277

FØ, 23.10.2020

Denne rapporten er utarbeidet av Åshild Stige

Regnskap

Møre bispedømeråd pr. 30.09.2020

Driftsrapport	Rekneskap	Budsjett	Avvik
31xx - Salgsinntekt avgiftsfri (varer og tjenester)	-7 400		7 400
34xx - Tilskudd fra stat, fylker, kommuner, stiftelse samt gaveinntekter	-25 772		25 772
3xxx - Andre inntekter	-240 925	-167 364	73 561
Sum inntekter	-274 097	-167 364	106 733
500x - Faste stillinger (inkl. tillegg mm)	39 308 078	39 683 563	375 485
50xx - Diverse tillegg	1 604 999	1 315 871	-289 128
51xx - Midlertidige stillinger, ekstrahjelp, honorarer mm	2 388 752	1 255 393	-1 133 359
52xx - Fordeler i arbeidsforhold		2 250	2 250
53xx - Gruppeliv, honorarer og annen oppgavepliktig godtgjørelse	875 715	914 047	38 332
540x - Arbeidsgiveravgift	5 567 493	5 641 526	74 033
58xx - Refusjon sykepenger, fødeselspenger mv	-2 249 951		2 249 951
59xx - Andre personalkostn (gaver, forsikring, tjenestedrakt mm)	125 584	105 003	-20 581
Sum Lønn og godtgjørelser	47 620 670	48 917 653	1 296 983
60xx - Avskrivninger	81 654	81 747	93
63xx - Leie lokaler, strøm, renhold mm	1 485 037	1 161 117	-323 920
64xx - Leie maskiner, inventar, datautstyr, transportmidler mv	120 787	37 503	-83 284
65xx - Inventar, driftsmateriale, datautstyr, programvare, rekvisita mv	240 632	116 253	-124 379
66xx - Reparasjon og vedlikehold bygninger og utstyr	42 395		-42 395
67xx - Honorar rådgivning, regnskap, revisjon og kjøp div. tjenester		11 250	11 250
6790 - Kjøp av andre fremmede tjenester	481 033	135 009	-346 024
6796 - Flytting	60 475	150 003	89 529
6797 - Annen bistand		400 000	400 000
68xx - Kontorrekvisita, trykksaker, aviser, bøker, annonser mm	89 322	221 616	132 294
68xx - Møter, kurs og seminarer mm	258 140	877 488	619 348
69xx - Telefon, porto mv	5 669	12 681	7 012
Sum andre driftskostnader (drift og mindre anskaffelser)	2 865 144	3 204 667	339 523
71xx - Bilgodtgjørelse, diett, reiser mm	1 354 484	2 346 750	992 266
73xx - Reklamekostnad og representasjon	12 500	22 500	10 000
74xx - Medlemskontingent og gaver	41 094	32 247	-8 847
77xx - Annen kostnad	44 021	84 708	40 687
Sum andre driftskostnader (reise, reklame, forsikring mm)	1 452 099	2 486 205	1 034 106
8xxx - Finansinntekter/kostnader, overføringer mv	2 066	0	-1 996
Sum Finanskostnader og overføringer	2 066	0	-2 066
Sum	51 665 882	54 441 161	2 775 279

Regnskap administrasjon

Møre bispedømeråd pr. 30.09.2020

Driftsrapport	Rekneskap	Budsjett	Avvik
31xx - Salgsinntekt avgiftsfri (varer og tjenester)	-1 800	0	1 800
34xx - Tilskudd fra stat, fylker, kommuner, stiftelse samt gaveinntekter	-2 610	0	2 610
3xxx - Andre inntekter	-81 484	0	81 484
Sum inntekter	-85 894	0	85 894
500x - Faste stillinger (inkl. tillegg mm)	6 133 989	5 946 254	-187 735
50xx - Diverse tillegg	84 113	26 151	-57 962
51xx - Midlertidige stillinger, ekstrahjelp, honorarer mm	7 008		-7 008
52xx - Fordeler i arbeidsforhold		2 250	2 250
53xx - Gruppeliv, honorarer og annen oppgavepliktig godtgjørelse	164 833	140 410	-24 423
540x - Arbeidsgiveravgift	861 155	861 482	327
58xx - Refusjon sykepenger, fødeselspenger mv	-696 651		696 651
59xx - Andre personalkostn (gaver, forsikring, tjenestedrakt mm)	79 267	33 750	-45 517
Sum Lønn og godtgjørelser	6 633 714	7 010 297	376 583
60xx - Avskrivninger	81 654	81 747	93
63xx - Leie lokaler, strøm, renhold mm	1 203 473	1 042 497	-160 976
64xx - Leie maskiner, inventar, datautstyr, transportmidler mv	34 562	37 503	2 941
65xx - Inventar, driftsmateriale, datautstyr, programvare, rekvisita mv	183 636	93 753	-89 883
66xx - Reparasjon og vedlikehold bygninger og utstyr	42 395		-42 395
67xx - Honorar rådgivning, regnskap, revisjon og kjøp div. tjenester		11 250	11 250
6790 - Kjøp av andre fremmede tjenester	159 304	37 503	-121 801
6796 - Flytting	1 500		-1 500
68xx - Kontorrekvisita, trykksaker, aviser, bøker, annonser mm	42 825	154 116	111 291
68xx - Møter, kurs og seminarer mm	126 895	268 497	141 602
69xx - Telefon, porto mv	3 803	8 928	5 125
Sum andre driftskostnader (drift og mindre anskaffelser)	1 880 047	1 735 794	-144 253
71xx - Bilgodtgjørelse, diett, reiser mm	256 833	566 253	309 420
73xx - Reklamekostnad og representasjon		22 500	22 500
74xx - Medlemskontingent og gaver	39 566	32 247	-7 319
77xx - Annen kostnad	-1 041	6 003	7 044
Sum andre driftskostnader (reise, reklame, forsikring mm)	295 358	627 003	331 645
8xxx - Finansinntekter/kostnader, overføringer mv	1 926	0	-1 926
Sum Finanskostnader og overføringer	1 926	0	-1 926
Sum	8 725 151	9 373 094	647 943

Regnskap presteskapet

Møre bispedømmeråd pr. 30.09.2020

Driftsrapport	Rekneskap	Budsjett	Avvik
31xx - Salgsinntekt avgiftsfri (varer og tjenester)	-5 600		5 600
34xx - Tilskudd fra stat, fylker, kommuner, stiftelse samt gaveinntekter	-23 162		23 162
3xxx - Andre inntekter	-159 441	-167 364	-7 923
Sum inntekter	-188 203	-167 364	20 839
500x - Faste stillinger (inkl. tillegg mm)	33 174 090	33 737 309	563 219
50xx - Diverse tillegg	1 520 886	1 289 720	-231 166
51xx - Midlertidige stillinger, ekstrahjelp, honorarer mm	2 381 744	1 255 393	-1 126 351
53xx - Gruppeliv, honorarer og annen oppgavepliktig godtgjørelse	710 882	773 637	62 755
540x - Arbeidsgiveravgift	4 706 338	4 780 044	73 706
58xx - Refusjon sykepenges, fødeselspenger mv	-1 553 300		1 553 300
59xx - Andre personalkostn (gaver, forsikring, tjenestedrakt mm)	46318	71253	24935
Sum Lønn og godtgjørelser	40 986 958	41 907 356	920 398
63xx - Leie lokaler, strøm, renhold mm	281 564	118 620	-162 944
64xx - Leie maskiner, inventar, datautstyr, transportmidler mv	86 225		-86 225
65xx - Inventar, driftsmateriale, datautstyr, programvare, rekvisita mv	56 996	22 500	-34 496
6790 - Kjøp av andre fremmede tjenester	321 729	97 506	-224 223
6796 - Flytting	58 975	150 003	91 029
6797 - Annen bistand		400 000	400 000
68xx - Kontorrekvisita, trykksaker, aviser, bøker, annonser mm	46 497	67 500	21 003
68xx - Møter, kurs og seminarer mm	131 245	608 991	477 746
69xx - Telefon, porto mv	1 866	3 753	1 887
Sum andre driftskostnader (drift og mindre anskaffelser)	985 097	1 468 873	483 776
71xx - Bilgodtgjørelse, diett, reiser mm	1 097 651	1 780 497	682 846
73xx - Reklamekostnad og representasjon	12 500		-12 500
74xx - Medlemskontingent og gaver	1 528		-1 528
77xx - Annen kostnad	45 062	78 705	33 643
Sum andre driftskostnader (reise, reklame, forsikring mm)	1 156 741	1 859 202	702 461
8xxx - Finansinntekter/kostnader, overføringer mv	140	0	-140
Sum Finanskostnader og overføringer	140	0	-140
Sum	42 940 733	45 068 067	2 127 334

DEN NORSKE KIRKE

Møre bispedømmeråd 2020-2023

Saksbehandler	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Eline Elnes Rabbevåg	131	20/02494-17	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
62/20	Møre bispedømmeråd 2020-2023	02.11.2020

Ekstra tildeling av tilskudd til kateket- og diakonstillinger 2020

Vedlegg:

Differanser tilskudd - lønn

Saksorientering

BAKGRUNN

Bispedømmene mottar hvert år gjennom tildelingsbrev fra Kirkerådet tilskudd til stillinger innen diakoni og kirkelig undervisning som videre fordeles på fellesrådene. For 2020 var det samlede tilskuddet til diakoni, undervisning og kirkemusikk i domkirken på 11.946.000 kr. Dette inkluderer 502.000 kr i friske diakonimidler.

Fordelingen av tilskuddene innen diakoni og undervisning er basert på en modell og praksis som går langt tilbake, med grunnlag i de stillingene som har vært i bispedømmet siden departementet opprettet stillinger. For diakonstillingene skal tilskuddet i utgangspunktet dekke inntil 50% av de samlede lønnskostnadene, for kateketstillingene varierer dette mellom 95%-100% refusjon (unntak for Hareid og Ulstein med 50% som historisk delte en kateketstilling). Selv om tilskuddet indeksjusteres årlig, har det gjennom årene utviklet seg et økende sprik mellom tilskudd og faktiske lønnskostnader, både på grunn av endringer i stillingene og lønnsnivå. I realiteten er det i dag flere fellesråd som dekker en større del av lønnskostnadene enn de i utgangspunktet gjorde. Ulikheten er i noen tilfeller påfallende stor.

På grunn av vakanser i flere av stillingene de siste årene, har det i bispedømmet samlet seg opp en del mindreforbruk. Vurderinga er at disse midlene med fordel kan fordeles på fellesrådenes diakon- og kateketstillinger. Etter utdelingen for 2020 står Møre bispedømme igjen med et mindreforbruk på 1.294.709 kr, i tillegg til at det er balanseført 1.170.000 kr i akkumulert mindreforbruk fra tidligere år. Møre bispedømme står altså med et samlet mindreforbruk på nærmere 2.500.000 kr for stillinger innen diakoni, undervisning og til kirkemusikk i domkirken..

VEIEN VIDERE

Ideelt sett bør fordelingen av tilskudd revurderes og forenkles så tildelingene er jevnere og bedre tilpasset dagens situasjon for diakon- og kateketstillingene i bispedømmet. Dette er en større prosess som vi ikke skal gå inn på nå.

I denne omgang blir det foreslått å dele ut et utjevnende engangstilskudd til fellesrådene for å kompensere for skjev fordeling av tilskuddene. I vedlegget framgår hva som foreslått til det enkelte fellesråd. Engangstilskuddene er beregnet med grunnlag i differanse mellom tilskudd og faktiske lønnskostnader i 2019. For fellesrådene som i dag står oppført med 95 i refusjonsprosent, vil vi også justere denne til 100% da det ikke utgjør så store ekstra kostnader. Rapporteringa fra fellesrådene for 2020 med frist i mai 2021 vil vise den endelige

effekten av engangstilskuddet. Om det viser seg at det er gitt tilskudd utover faktiske lønnskostnader i 2020 vil dette bli trukket fra tilskuddet for 2021.

Fordeling av tilskudd for 2021 kommer som del av bispedømmerådets ordinære budsjettbehandling for 2021.

Midler som fortsatt står som mindreforbruk blir foreslått stilt til disposisjon for formålet for tilskudds kap 1B med hovedvekt på diakonal satsning i bispedømmet.

Forslag til vedtak

1. Møre bispedømmeråd vedtar ekstra tildeling av midler til kateket- og diakonstillinger i 2020 som framlagt
2. Møre bispedømmeråd stiller resterende mindreforbruk til disposisjon for formålet, men med hovedvekt på diakonal satsing i bispedømmet. Stiftsdirektøren får fullmakt til å behandle og avgjøre søknader.

KATEKETAR

Fellesråd	Refusjonsprosent	Tilskot 2019	Lønsutgifter 2019	Differanse i forhold til vedteken refusjonsprosent (minus gir trekk i tilskot 2020)		Merknad	Vedteke tilskot 2020	Utbetalt tilskot 2020	Foreslått utjamnings-tilskot	Utbetalt tilskot 2020 inkludert utjamning
					Tillegg for økt refusjonsprosent					
Molde Domkirke	95 %	691035	804 384	73 130	40 219	100	713 797	713 797	110000	823 797
Molde (2 stillinger)	100 %	1341540	1 324 305	-17 235			1 377 761	1 360 526		1 360 526
Volda	100 %	613819	678 502	64 682			630 392	630 392	60000	690 392
Ørsta	100 %	620090	712 246	92 156			636 832	636 832	90000	726 832
Ulstein	50 %	317960	737 770	50 925			326 545	326 545	50000	376 545
Hareid	50 %	296886	631 820	19 024			304902	304 902	15000	319 902
Ålesund	95 %	559850	789 898	190 553	39 495	100	574 965	543 965	230000	773 965
Kristiansund (2 stillinger)	95 %	994898	1 269 452	211 081	63 473	100	1 021 760	1 021 760	270000	1 291 760
SUM kateket				684 316	143 187	kateketlønninger		5 538 719		6 363 719

DIAKONAR

Fellesråd	Refusjonsprosent	Tilskot 2019	Lønsutgifter 2019	Differanse i forhold til vedteken refusjonsprosent (minus gir trekk i tilskot 2020)		Merknad	Vedteke tilskot 2020	Utbetalt tilskot 2020	Foreslått utjamnings-tilskot	Utbetalt tilskot 2020 inkludert utjamning
					Tillegg for økt refusjonsprosent					
Molde	50 %	334000	707 583	19 792			343 015	343 015	19000	362 015
Ørsta	50 %	307 064	719 276	52 574			315 354	315 354	50 000	365 354
Herøy	50 %	400000	0	-400 000		Nyttilsett diakon, ikkje i arbeid før sommaren 2020	410 800	10 800		10 800
Ulstein	50 %	323306	639 129	-3742			326 294	326 294		326 294
Ålesund (5 stillinger)	50 %	1627016	3 556 216	151 092			1 571 598	1 571 598	150000	1 721 598
Giske	50 %	301718	654 083	25324			309 864	309 864	25000	334 864
Sula	50 %	301718	720 251	58 408			309 864	309 864	55000	364 864
Sykkylven	50 %	400000	78 321	-360 840		Nyttilsett diakon, i arbeid berre kort tid hausten 2019	410 800	49 961		49 961
Rauma	50 %	97569	513 139	159 001			185 602	185 602	155000	340 602
Vestnes	50 %	223620	531 127	41944			243 035	243 035	40000	283 035
Kristiansund (2 stillinger)	50 %	554914	1 223 196	56 684			560 897	560 897	55000	615 897
Stangvik og Surnadal	50 %	326306	443 589	-104 512			332 035	219 288		219 288
SUM diakon				-304 275		Samanlagt har fellesråda for 2019 eit mindreforbruk på diakonlønningar		4 445 572		4 994 572
TOTALSUM				380 041				9 984 291	1 604 000	11 358 291

Samla statleg tilskot 2020	11 946 000
Tilskot kirkemusikk 2020 (avsatt)	165 000
Friske diakonmidler 2020 (avsatt)	502 000
Mindreforbruk 2020	1 294 709
Samla mindreforbruk	2 464 709
Resterande mindreforbruk etter utjamning	860 709

DEN NORSKE KYRKJA

Møre bispedømmeråd

Sakshandsamar	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Bjørn Olaf Storhaug	112	20/03869-3	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
63/20	Møre bispedømmeråd 2020-2023	02.11.2020

Budsjett og årsplan 2021 - overordna styringssignal

Vedlegg:

ÅRSRAPPORT 2019 - til KR-BDR-2

Årsrapport 2019 for Den norske kirke

20_00446-11Oppfølging av utviklingssamtalene våren 2020.pdf

Visjonsdokument 2019 - 2021

Årsplan Møre biskpedøme 2020 nivå 1 til MBDR 091219

Saksorientering

Som del av budsjett- og årsplanarbeidet for 2021 i Møre bispedøme blir det lagt fram sak der bispedømmerådet drøftar dei overordna styringssignala. I dette ligger at bispedømmerådet kan drøfta kva som er dei største utfordringane.

Stiftsdirektøren, gjennom administrasjonen og i samvirke med tillitsvalde og relevante samarbeidspartar, utarbeider forslag til budsjett og årsplan. Budsjett- og årsplanprosessen i Møre er utviklet på grunnlag av Kyrkjerådet sin framdriftsplan i budsjettprosess. Det er ei målsetting å fastsette budsjett og årsplan i bispedømmerådet sitt møte i desember.

Mål gitt av Kyrkjemøtet og Møre bispedøme sitt visjonsdokument og strategiplan ligger som grunnlag for denne saka. Som ressursdokument ligger vedlagt:

- Årsrapport for 2019 for Møre bispedøme
- Årsrapport for 2019 for Den norske kyrkja
- Tilbakemelding frå Kyrkjerådet på utviklingssamtaler våren 2020
- Årsplan for Møre bispedøme 2020

Det er Kyrkjerådet som etter Kyrkemøtet sitt budsjettreglement gjer endeleg vedtak om fordeling av dei statlege midlane. Forslag til statsbudsjett for 2021 er lagt fram i oktober 2020. Det kan sjå ut til at tildelingsnivået blir vidareført, justert for Kyrkjemøtet sine vedtatte endringane i fordelingsnøklar.

Møre bispedøme styrer mot eit mindreforbruk også i 2020. Meir informasjon om bakgrunnen for dette ligger i sak om Økonomirapport pr september. Mindreforbruk knytta til presteteneste er av dei tillitsvalde uttrykt blir brukt til rekruttering av prestar.

Kyrkjerådet vil om kort tid sende visjonsdokument for Den norske kyrkja for perioden 2022 – 2025 på høyring. Kyrkjemøtet vil få saka til handsaming i april 2021.

Bispedømerådet vedtok i samband med årsplan 2020 tre satsingsområder og fem fokusområder:

Satsingområder:

- Dåp
- Rekruttering
- Kyrkje på nett

Fokusområder:

- Diakoni
- Kultur (inkl kystpilegrimsarbeid)
- Frivilligheit
- Kyrkja i det fleirkulturelle samfunnet/dialogarbeid
- Skule/Kyrkje

Stiftsdirektøren vil på bakgrunn av Covid-19-situasjonen, be bispedømerådet særleg vurdere kva for satsingsområder og fokusområder som bør førast vidare frå 2020 og kva som bør endrast. Vidare må det bli tatt tilstrekkeleg omsyn til at det i 2021 vil bli arbeidd med ny kyrkjeleg organisering.

Stiftsdirektøren ber bispedømerådet gi signal om Årsplan 2021 i si form kan vere som for 2020.

Forslag til vedtak

Møre bispedømeråd ber stiftsdirektøren om å innarbeide desse satsings- og fokusområda i budsjett og årsplan for 2021:

Satsingsområder:

- 1
- 2

Fokusområder

- 1
- 2
- 3
- 4

ÅRSRAPPORT 2019

DEN NORSKE KIRKE

Bispedømmerådene, Kirkerådet, Mellomkirkelig råd, Samisk kirkeråd

Utgitt av Kirkerådet i 2020
Ansvarlig redaktør: Ingeborg Dybvig
ISBN 978-82-7545-200-7 (trykt)
ISBN 978-82-7545-201-4 (elektronisk)

Innhold

Del I. Leders beretning	3
Del II. Introduksjon til virksomheten og hovedtall.....	5
Volumtall	6
Del III. Årets aktiviteter og resultater	8
Medlemsundersøkelsen 2019	8
A. Samlet vurdering av resultater, måloppnåelse og ressursbruk	10
B. Resultater og måloppnåelse 2019	13
B.1 Gudstjenesteliv	13
B.1.1 Gudstjenester.....	13
B.1.2 Vielser	16
B.1.3 Gravferder.....	17
B.1.4 Samisk kirkeliv.....	18
B.2 Dåp og trosopplæring	19
B.2.1 Dåp.....	19
B.2.2 Trosopplæring.....	21
B.2.3 Konfirmasjon.....	23
B.3 Kirke og kultur	24
B.3.1 Konserter og kulturarrangement	24
B.3.2 Åpne kirker	25
B.3.3 Pilegrim	26
B.4 Kirke og samfunn	27
B.4.1 Diakoni	27
B.4.2 Kirken i det flerkulturelle Norge.....	29
B.4.3 Religionsdialog	29
B.4.4 Kommunikasjonsarbeid.....	30
B.4.5 Kirken i det offentlige rom	31
B.4.6 Samarbeid mellom kirke, barnehage og skole	32
B.4.7 Menneskeverd, fred, menneskerettigheter og vern om skaperverket	33
B.5 Rekruttering	35
B.5.1 Vigslinger.....	36
B.5.2 Frivillige medarbeidere	36
B.5.3 Ungdomsarbeid.....	37
B.6 Bemanning – presteskap og administrasjon	38
B.6.1 Utlysinger, søknader og tilsetninger i prestestillinger	39
Del IV. Styring og kontroll i virksomheten	42
A. Kirkevalg.....	42
B. Organisering.....	44
C. Arbeidsmiljø	45
D. Likestilling	47
Del V. Vurdering av fremtidsutsikter	49
Del VI. Årsberetning og resultatregnskap	51

Del I. Leders beretning

En omfattende medlemsundersøkelse Den norske kirke gjennomførte i 2019, viser at folkekirken står sterkt i Norge. Flertallet sier at de ville valgt en kirkelig handling som dåp, konfirmasjon, bryllup eller begravelse. Samtidig peker mange av kirkens tall nedover. Kirkens utfordring er å bety noe i vanlige folks liv på en slik måte at både tvil og tro har et sted å komme til.

Kirkemøtet i april 2019 vedtok en ny kirkeordning tilpasset regjeringens fremlagte forslag til ny lov om tros- og livssynssamfunn (som nå er vedtatt). Det betyr at Den norske kirke har et nytt lov- og regelgrunnlag når den nye loven trer i kraft 1. januar 2021.

Dette gir nye muligheter for å organisere kirken i tråd med Kirkemøtets ønsker og vedtak helt siden 2002. Kirkerådet har derfor nedsatt et utvalg med et bredt mandat til å utrede ny organisering av Den norske kirke, der spørsmålet om en felles arbeidsgiverlinje for alle som arbeider i lokalkirken er det sentrale omdreiningspunktet. Utvalget arbeider for fullt gjennom 2020 med sikte på en høringsprosess i 2021. Dette er et arbeid der posisjoner og fronter har vært tydelige gjennom flere år. Det er nå forventninger om at det denne gangen skal være mulig å komme frem til gode forslag som kan løse noen av organiseringsspørsmålene og gi kirken et godt rammeverk for å være folkekirke i årene som kommer.

Trossamfunnsloven som ble vedtatt i Stortinget i april 2020 betyr en videreføring av dagens ordning med todelt finansiering av Den norske kirke. Dette ser vi som en styrke, og vi er glad for at Stortinget bidro til å tydeliggjøre de kommunale utgiftsforpliktelsene. Disse er svært ulikt fordelt. Et statlig bidrag til kirkebyggvedlikeholdet vil derfor, sammen med fortsatt kommunal innsats, være nødvendig for å sikre et samlet løft for å innhente vedlikeholdsetterlepet på kirkebygg. Med ny trossamfunnslov vil det fortsatt være viktig at lokalkirken har en kontinuerlig dialog med kommunen for å vise sin relevans og betydning i lokalsamfunnet. Det gjelder også med tanke på kommunens egen måloppnåelse om å være et godt lokalsamfunn for alle borgere. Da er det positivt å se at arbeid med bærekraftsmålene kan bidra til styrket samarbeid mellom kirke og kommune i årene fremover.

Samarbeidet i Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn og Norges Kristne Råd er fortsatt godt. Den norske kirke finner sin nye rolle som det største, men ikke eneste trossamfunnet i Norge. Vi har mye å hente på å gjøre felles det vi ikke må gjøre hver for oss.

Bibelselskapene i Norge, Sverige og Finland har samarbeidet om oversettelsen av Bibelen til nordsamisk: Biibbal 2019. Siste gang en hel bibel ble utgitt på nordsamisk var i 1895. Dette er en stor begivenhet som ble feiret i alle tre land. Bibelen på morsmålet er og har vært av stor betydning for det samiske samfunnet både med tanke på utbredelsen av evangeliet, men også det språkfaglige arbeidet som bibeloversettelse har bidratt med.

Kirkerådet definerte i 2018 to satsingsområder som ble vurdert som nødvendige for god måloppnåelse: Dåp og kirke på nett.

Erfaringene fra dette er gode. Samtidig ser vi at det tar lang tid å få effekt av en satsing som kombinerer nasjonale og regionale ressurser til støtte for lokalkirken. Med god planlegging

over tid, ser vi at satsinger har effekt. Derfor virker dette som en god måte å få kirken på alle nivåer til å samvirke.

I dåpssatsingen har Bispemøtet bidratt med ressurser til menighetene. Det er stor kreativitet for å få nye foreldre i tale, alt fra kino- og fergereklamer til bedre tekster på nettsider og online påmelding til dåp. Når foreldre i større grad enn før melder at barna skal få velge dåp selv, krever dette nye tekster og innfallsvinkler til spørsmål om dåp også fra kirkens side.

Den digitale satsingen har blant annet bidratt med en bred profilering av kirken i mange ulike medier. Før kirkevalget i september ble «Rom for deg»-kampanjen lansert, det ble laget ressurser til menighetene for åpne kirker helgen før allehelgensdag og en julefilm i sosiale medier som oppnådde fantastiske seertall. Til sammen bidrar disse kampanjene til bygging av felles kultur i kirken og økt kirkelig synlighet i samfunnet.

Den digitale satsingen handler også om arbeid «bak scenen» for å gjøre nettsider mer brukervennlige og relevante for alle. Våre medlemmer foretrekker å få informasjonen de trenger via nettet. Det arbeides også videre for å bygge en digital internkultur blant alle ansatte, for å sikre rask og effektiv kommunikasjon. Digital satsing kan ikke lenger være en tilleggsoppgave – det må være en integrert måte å arbeide, på alle nivå i kirken.

Det blir nå satset mer enn noen gang på diakoni i Den norske kirke. Dette er svært gledelig. Over statsbudsjettet i 2019 kom det 14 millioner kroner og resultatet av den merkantile effektiviseringsprosessen i kirken er 20 millioner kroner til diakonalt arbeid fra 2020. Dette betyr nye diakonstillinger over hele landet, og mange kommuner ønsker å samarbeide om dette. Det settes av en liten del av satsingen til å sikre utvikling og diakonal innovasjon, samtidig som hoveddelen av midlene sendes rett ut til lokalkirken.

Folkekirken er fortsatt til stede over hele landet. Oppslutningen er stabilt høy, samtidig som vi ser svak nedgang på de fleste områder. Dåpen er inngangen til kirken, og vi vet at det må arbeides målbevisst for å rekruttere til dåp og kirkens fellesskap. Vi erkjenner at fortsatt høy oppslutning innebærer at nye innbyggere i lokalsamfunnene inkluderes. En generell trend er at ingenting lenger går av seg selv. Kirkens medlemmer gjør bevisste valg både med tanke på dåp, konfirmasjon, vigsel og begravelse. Derfor vil det være viktig fremover å være en lyttende kirke, som gir rom for alle menneskers liv og for et møte med Gud.

Den norske kirkes fremste kjennetegn og største styrke er den brede kontaktflaten i store deler av befolkningen ved kirkelige handlinger. Dette er kjernen i en fortsatt folkekirke, og det er avgjørende at handlingene oppleves meningsfulle. Slik blir de møtepunkter mellom den enkelte, kirken og Gud – og skaper mer himmel på jord.

28. mai 2020

Kristin Gunleiksrud Raaum
leder i Kirkerådet

Ingrid Vad Nilsen
direktør i Kirkerådet

Del II. Introduksjon til virksomheten og hovedtall

Den norske kirkes årsrapport tjener to formål. For det første utgjør den rapporteringen som skjer til Barne- og familiedepartementet som oppfølging av tildelingsbrevet for finansieringen fra staten. I denne sammenheng brukes begrepet *virksomheten* for å vise til rettssubjektet Den norske kirke, altså bispedømmerådenes og Kirkerådets virksomhet, inkludert prestene. I tillegg utgjør årsrapporten en vid rapportering for hele *trossamfunnet* Den norske kirke, der også utvikling i menighetenes virksomhet gjennomgås og vises frem.

Formålet med rammebevilgningen fra Barne- og familiedepartementet er å støtte opp under Den norske kirke som folkekirke i samsvar med Grunnloven § 16. I Prop. 1 S (2018–2019) er det gitt følgende retningsgivende mål for anvendelsen av bevilgningen:

- Den norske kirke skal være en landsdekkende, lokalt forankret kirke.
- Den norske kirke skal ha en oppslutning som bekrefter dens karakter som folkekirke.
- Den norske kirke skal formidle evangelisk-luthersk tro og tradisjon og tilby trosopplæring til alle døpte barn.
- Den norske kirke skal være organisert i samsvar med demokratiske prinsipper og verdier.

Som følge av dette skal statens bevilgning til Den norske kirke dekke utgifter til prestatjeneste til alle landets 1193 sokn, forsvarlig drift i alle enheter, forvaltning av medlemsregisteret, faglig og økonomisk støtte til trosopplæring og annen trosformidling og diakonalt arbeid, samt å ivareta det kirkelige demokrati. I 2019 ble det produsert om lag 5 600 årsverk fordelt på 9 200 ansatte i Den norske kirke på landsbasis, herav om lag 1 300 presteårsverk og 243 kirkefaglige og økonomisk/administrative årsverk i bispedømmene og Kirkerådet.

Kirken har elleve bispedømmer med hver sin biskop, i tillegg til Bispemøtets preses, som har Nidaros domprosti som særskilt tilsynsområde. Hvert bispedømme har sitt valgte bispedømmeråd med sekretariat for råd og biskop.

Kirkemøtet er Den norske kirkes øverste representative organ, og består av medlemmene i de 11 bispedømmerådene, preses i Bispemøtet og lederen av Samisk kirkeråd, til sammen 116 medlemmer, i tillegg til representanter fra blant annet utdanningsinstitusjonene og Den norske kirkes ungdomsdemokrati. Kirkemøtet samles ordinært en gang i året, og i 2019 ble møtet gjennomført i Trondheim i perioden 27. mars – 1. april. Totalt 16 saker ble behandlet, og blant annet ble ny kirkeordning, som innebærer en tilpasning til ny lov om tros- og livssynssamfunn, vedtatt med sikte på å tre i kraft samtidig som den nye loven 1. januar 2021.

Mellomkirkelig råd og Samisk kirkeråd er opprettet av Kirkemøtet for å ivareta saker innen økumenikk, religionsdialog og spørsmål knyttet til samisk kirkeliv. Et utstrakt samarbeid med internasjonale økumeniske organisasjoner som Den norske kirke er medlem av, ivaretas av Mellomkirkelig råd.

Kirkerådet forbereder saker som skal behandles av Kirkemøtet, iverksetter Kirkemøtets beslutninger og leder arbeidet mellom Kirkemøtets samlinger. I 2019 hadde Kirkerådet fem møter og behandlet 75 saker. Kirkerådets arbeidsutvalg behandlet 32 saker, og arbeidsgiverutvalget behandlet 22 saker.

Volumtall

Tabell 1: Fordeling av medlemmer og tilhørige i Den norske kirke

	Medlemmer	Ant innbyggere	Oppslutning	Utmeldt	Innmeldt
Agder	327 686	478 562	68 %	1 755	471
Bjørgvin	473 109	634 269	75 %	2 443	329
Borg	487 792	731 740	67 %	2 198	467
Hamar	305 237	386 951	79 %	1 079	225
Møre	209 973	265 392	79 %	756	174
Nidaros	352 609	464 060	76 %	1 837	212
Nord-Hålogaland	186 242	243 067	77 %	740	144
Oslo	445 357	870 906	51 %	3 821	544
Stavanger	333 178	475 654	70 %	1 895	321
Sør-Hålogaland	193 498	243 385	80 %	758	133
Tunsberg	365 169	534 226	68 %	1 755	338
Andre	3 349			5	4
Bosatt i Norge	3 683 199			19 042	3 362
Uregistrerte personer	3 516			0	0
Utvandret	140 259			91	11
Totalt antall	3 826 974			19 133	3 373

Kilde: Den norske kirkes medlemsregister og SSB

Tabell 2: Kirkelig inndeling

	Prosti	Fellesråd	Sokn
Oslo	7	3	53
Borg	9	38	110
Hamar	10	47	163
Tunsberg	10	30	109
Agder og Telemark	10	48	115
Stavanger	9	26	90
Bjørgvin	11	58	182
Møre	7	32	96
Nidaros	10	42	128
Sør-Hålogaland	8	44	86
Nord-Hålogaland	9	43	61
Geografiske enheter	100	411	1 193

Kilde: Kirkerådet. I tillegg kommer syv døvemenigheter, Bymenigheten Sandnes, Saemien Åålmege og Svalbard kirke. Døvemenighetene utgjør et eget prosti.

Tabell 3: Utvalgte volumtall

	2008	2012	2016	2017	2018	2019
Dåpshandlinger	42 599	38 357	32 913	30 643	28 450	27 910
Konfirmerte	41 655	41 186	37 420	35 519	35 233	34 594
Kirkelige vielser	10 536	8 898	7 535	7 331	7 050	6 246
Kirkelige gravferder	38 832	37 673	36 150	35 998	35 670	34 794
Gudstjenester totalt	67 455	64 786	62 509	61 000	60 595	60 343
Deltakere, gudstjenester totalt	6 330 752	6 012 554	5 685 138	4 194 793	4 082 355	5 267 005

Kilde: SSB og Den norske kirkes medlemsregister. Tallene er foreløpige.

Tabell 4: Nøkkeltall for årsregnskapet (2019)

Enhet	Årsverk		Overføring	Drift	Lønn	
	Antall årsverk	herav i preste-tjeneste	Tildeling budsjett-gruppe 1A	Driftsutgifter	Lønns-utgifter	Lønnsandel av drifts-utgifter
Oslo*	184,1	158,7	153,486	159,484	140,665	88,2 %
Borg	153,4	143,1	127,241	128,091	118,268	92,3 %
Hamar	128,8	117,0	112,260	112,147	101,087	90,1 %
Tunsberg	137,7	126,1	110,112	111,719	101,681	91,0 %
Agder og Telemark	143,1	129,5	121,181	123,936	111,171	89,7 %
Stavanger	111,8	98,1	99,971	101,811	88,615	87,0 %
Bjørgvin	184,7	171,2	152,674	157,282	140,488	89,3 %
Møre	82,3	73,2	77,848	76,352	67,801	88,8 %
Nidaros	125,6	110,2	119,274	121,974	105,676	86,6 %
Sør-Hålogaland	99,9	88,3	85,774	81,443	69,871	85,8 %
Nord-Hålogaland	100,9	85,0	88,946	87,383	70,810	80,6 %
Bispemøtet		-	7,311	8,633	2,802	32,5 %
Kirkerådet	101,5	-	88,313	106,011	59,265	55,9 %
Total	1 553,6	1 300,2	1 344,391	1 376,266	1 178,199	85,6 %

* For Oslo inkluderer tallene døveprostiet, derav mange ansatte som ikke er i preste-tjeneste.

Kilde: Kirkerådet.

Del III. Årets aktiviteter og resultater

Medlemsundersøkelsen 2019

Våren 2019 ble det gjennomført en omfattende landsdekkende medlemsundersøkelse, med 3016 respondenter. Hensikten med undersøkelsen var å få større innsikt i medlemmenes forventninger og holdninger til kirken og til kirkelige handlinger.

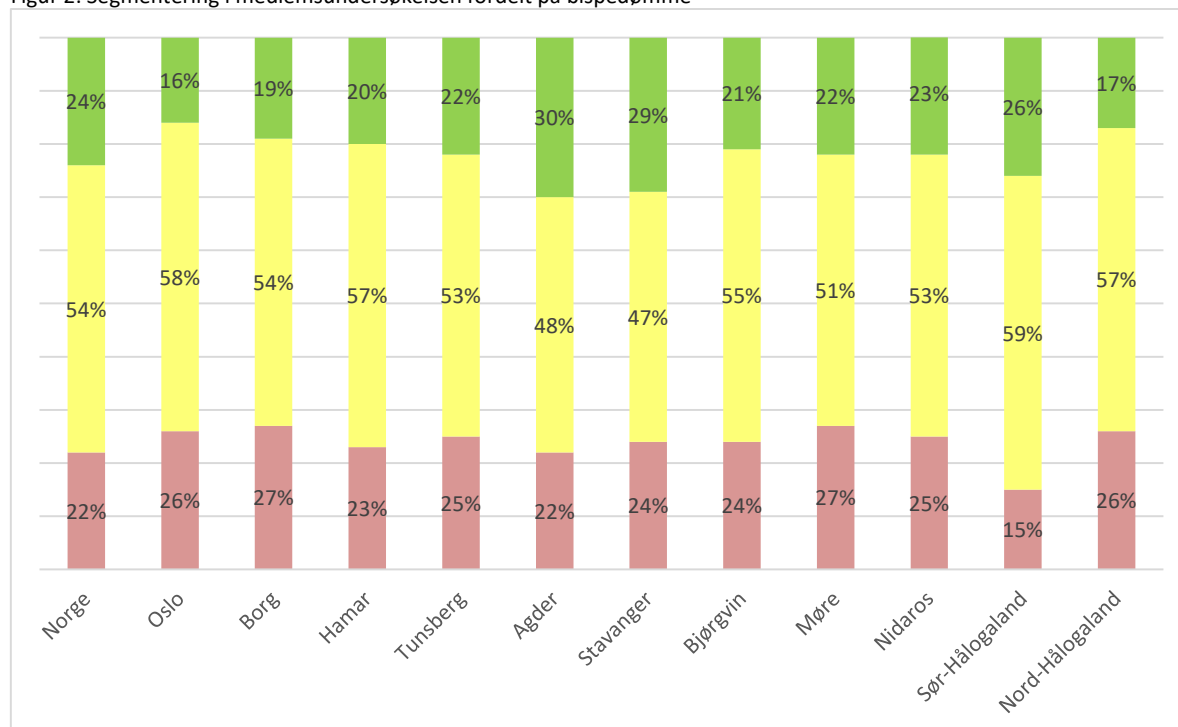
Figur 1: Segmenteringsmatrise brukt i medlemsundersøkelsen

Segmenteringsmodellen	DELTAKELSE (antall kirkebesøk siste 12 måneder)				
	Ingen	1	2-5	6-12	13 +
TRO PÅ GUD					
Jeg er så sikker som jeg kan være på at Gud ikke finnes					
Jeg tror ikke på Gud, men det kan være jeg tar feil					
Jeg tror av og til på Gud, og av og til tror jeg ikke på Gud					
Jeg tror på Gud, men jeg tviler					
Ja, jeg er så sikker som jeg kan være på at Gud finnes					

Tabellforklaring: Hvis man i undersøkelsen har svart at man tror på Gud, men tviler – og samtidig har svart at man har besøkt kirken 6-12 ganger siste 12 måneder, er man i segmentet «grønn».

Ved hjelp av to spørsmål knyttet til tro og til hvor ofte man besøker kirken, ble respondentene kategorisert i tre grupper: de som bruker kirken aktivt (grønn gruppe), de som bruker kirken mer sjelden men ønsker å være medlem (gul gruppe) og de som bruker kirken svært sjelden og har et distansert forhold til den (rød gruppe).

Figur 2: Segmentering i medlemsundersøkelsen fordelt på bispedømme

Kilde: Den norske kirkes medlemsundersøkelse

Medlemsundersøkelsen viser at innbyggerne i bispedømmene har en noe ulik tilnærming til tro og kirkeliv. Samtidig er bildet relativt likt: Over halvparten tilhører den gule gruppen, altså de som sjelden bruker kirken, men som vil være medlem (gjennomsnitt på 54 %). De som har et distansert forhold til kirken, rød gruppe, utgjør 24 % og de aktive i grønn gruppe utgjør 22 %.

Mens Agder og Telemark og Stavanger bispedømmer har flest kirkeaktive, har Sør-Hålogaland bispedømme færrest som sjelden/aldri besøker kirken. Mer overraskende er det at segmenteringen av kirkemedlemmer i Oslo og Nord-Hålogaland er ganske lik.

87 % har besøkt Den norske kirke siste år. Blant kirkens medlemmer har så godt som alle medlemmer deltatt på noe i tilknytning til kirken de siste 12 måneder.

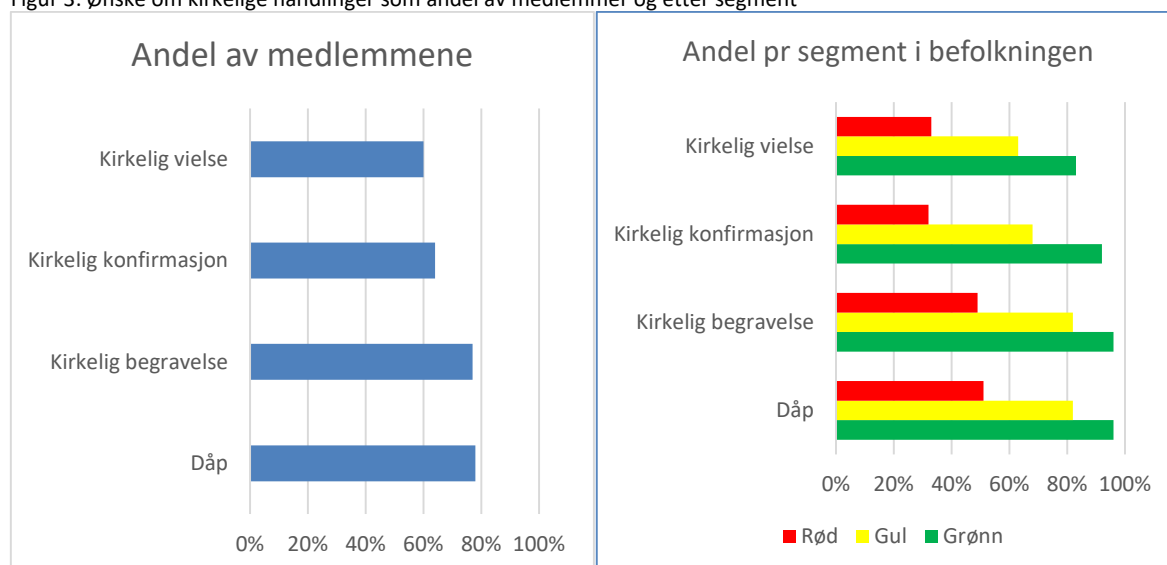
Tabell 5: Deltakelse i handling i tilknytning til kirken

Aktivitet	Har deltatt de siste 12 måneder (flere svar mulig)
Besøkt en gravplass/kirkegård	64 %
Kirkelig begravelse	51 %
Konsert eller kulturarrangement i en kirke	27 %
Gudstjeneste med dåp	25 %
Gudstjeneste på julaften	23 %
Kirkelig konfirmasjon	21 %
Gudstjeneste uten at anledningen var dåp, konfirmasjon, vielse, gravferd eller julaften	18 %
Kirkelig vielse	11 %
Fulgt barn eller barnebarn til kirkens barne- og ungdomsarbeid	0 %
Vært i kirken, men ingen av alternativene over passer	0 %
Vet ikke/husker ikke	0 %

Kilde: Den norske kirkes medlemsundersøkelse

Flertallet av kirkens medlemmer ville valgt kirkelige handlinger for noen av livets største begivenheter.

Figur 3: Ønske om kirkelige handlinger som andel av medlemmer og etter segment

Kilde: Den norske kirkes medlemsundersøkelse

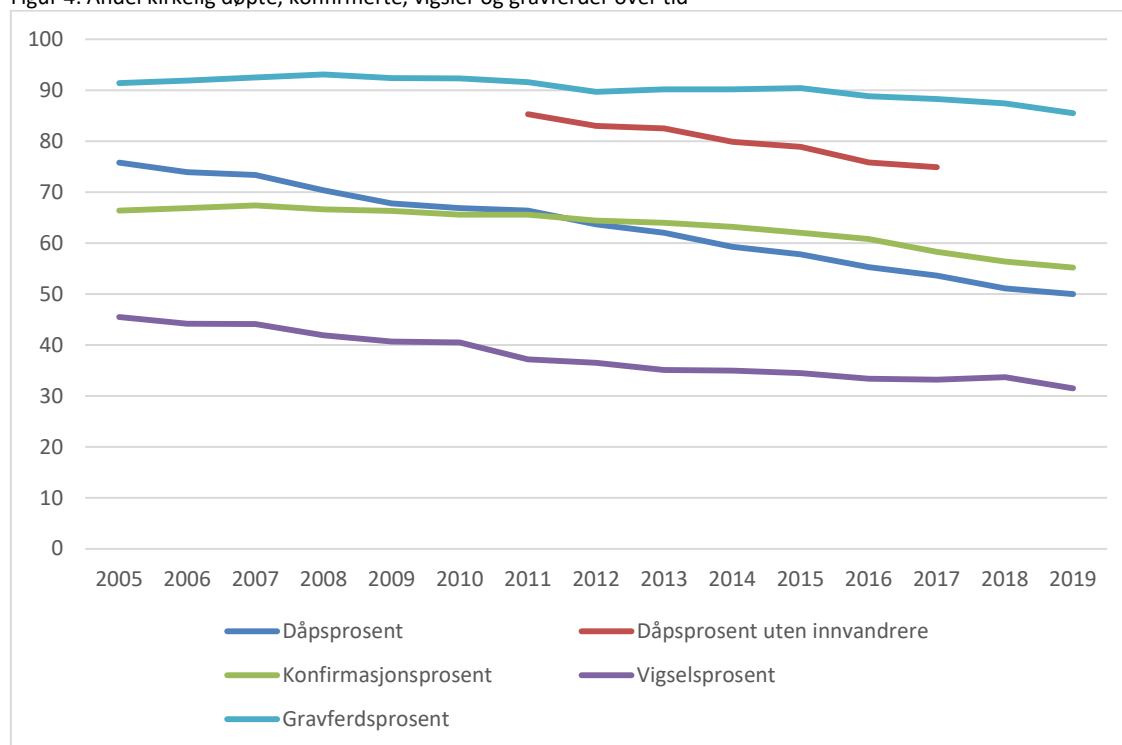
Undersøkelsen viser videre at et stor flertall av medlemmene (76 %) mener det er viktig at kommunen vedlikeholder kirkebyggene. Et flertall (58 %) mener også det er viktig at unge lærer de kristne fortellingene, og et stort flertall (76 %) er enige i at det er viktig å gjøre tiltak for å motvirke klimakrisen.

Etter planen skal undersøkelsen gjentas hvert annet år for å sikre kirkens ledelse lokalt og nasjonalt god kjennskap til medlemmene, og gjøre det enklere å ta mer kunnskapsbaserte og strategiske valg for å styrke oppslutning og omdømme rundt kirkens arbeid. Det kan for eksempel brukes i videreutviklingen av kirkens tilbud, kommunikasjon og markedsføring.

Undersøkelsen har gitt ny og nyttig kunnskap som er blitt brukt i videre arbeid. Det ble trukket ut mer spesifikke resultater for hvert enkelt bispedømme. De viktigste funnene i undersøkelsen vil få konsekvenser for strategi- og planarbeidet fremover.

A. Samlet vurdering av resultater, måloppnåelse og ressursbruk

Figur 4: Andel kirkelig døpte, konfirmerte, vigsler og gravferder over tid

Kilde: Helge Brunborg: Utviklingen av antall medlemmer i Den norske kirke (mars 2019). Oppdatert med 2019-tall fra SSB og Den norske kirkes medlemsregister

Medlemsundersøkelsen gir oss nyttig kunnskap om våre medlemmer. Sammen med tallene fra SSB gir den et godt grunnlag for strategisk utvikling både nasjonalt, regionalt og lokalt.

Et bevisst og strategisk grundig utviklingsarbeid er avgjørende for å styrke bevisstheten rundt hva som er viktige satsingsområder, innsatsfaktorer og beste praksis. Det er ikke minst viktig siden vi må registrere at alle tall fortsetter å gå sakte nedover. Noe av dette skyldes den generelle samfunnsutviklingen med flere uten religiøs tilknytning og at tradisjoner og tilhørighet til slekt og lokalsamfunn svekkes. I arbeidet med å møte disse utviklingstrekkene

er det helt avgjørende at kirken på alle nivåer spiller på lag og bidrar til å utfylle og gjøre hverandre gode.

En lang periode med gudstjenestereform er i ferd med å avsluttes. Det er avgjørende viktig for en kirke å samle menigheten jevnlig til gudstjenestefeiring. Samtidig har ikke reformarbeidet ført til økt gudstjenesteoppslutning, selv om det brukes mye ressurser på gudstjenester. På den annen side vet vi ikke hvordan utviklingen ville vært uten en reform av gudstjenesten. I 2019 startet en særlig satsing på dåp. Dette var for å motvirke konsekvensene av at Den norske kirke ikke lenger har tilgang på informasjon fra Folkeregisteret om nyfødte barn av kirkens medlemmer. Selv om tallene for 2019 viser en fortsatt nedgang, er kurven slakere enn tidligere år. I mange bispedømmer ser vi at satsing nytter. Dette arbeidet vil fortsette over hele landet i 2020.

Tallene på trosopplæring synker fortsatt. Mange konkurrerer om barn og unges fritid, og Kirkerådet har tatt initiativ til en gjennomgang av trosopplæringens innhold og organisering. Medlemsundersøkelsen sier klart at medlemmene er opptatt av at barn og unge lærer de kristne fortellingene. Det er derfor ikke samsvar mellom oppslutningen om trosopplæring og medlemmenes ønske om at denne kunnskapen skal formidles til nye generasjoner.

Konfirmasjon har lenge hatt «konkurransen» fra andre aktører. Tallene mellom bispedømmer varierer uten at vi helt klarer å se hva som er årsakene til dette. Kirkelig vigsel oppleves ofte som en «maksimumsvariant» med mange gjester, stor fest og høye kostnader. I 2019 viser tallene på landsbasis at svært få giftet seg. Den norske kirkes andel sank likevel, og her er det rom for strategisk arbeid fremover.

Gravferd er den kirkelige handlingen Den norske kirke til dels har hatt større oppslutning om enn antall medlemmer skulle tilsi. Også på dette feltet ser vi nå økt konkurranse fra private aktører som tilbyr skreddersydde opplegg for pårørende.

Den norske kirke står i en utfordrende rekrutteringssituasjon. I noen bispedømmer fører dette til at mye tid går med til å sikre en minimumsbemanning. Dette rammer strategisk og målrettet arbeid. Samtidig arbeider mange menigheter over hele landet strategisk og godt, for å utvikle nye arbeidsmetoder og møte mennesker i glede og sorg. Takket være en ekstra satsing i 2019 skjer det nå mye utviklingsarbeid innenfor diakonalt arbeid. Dette fortsetter i 2020. Kommunene er interessert i samarbeid med andre organisasjoner for å imøtekomme mange ulike behov i befolkningen.

I 2021 skal Kirkemøtet vedta ny strategiplan. Hva skal kirken være frem mot 2030? Målet er å finne de rette prioriteringer og satsinger i årene fremover, for fortsatt å være en levende folkekirke for majoriteten av befolkningen.

Tabell 6: Oversikt mål- og resultatoppnåelse

Strategiske mål	Resultatmål	Resultat	
Gudstjenestelivet blomstrer	Vekst i antall deltakere per gudstjeneste	87 deltakere i snitt totalt Nedgang - 0,8	
	Flere velger kirkelig vigsel	Nedgang - 2,4 % i andel av alle ekteskap, ned - 11,3 i antall	
	Oppslutningen om kirkelig gravferd holdes oppe	Ned - 1,9 % til 85,5 % andel av døde	
	Flere menigheter inkluderer samisk språk i gudstjenestelivet	Antall sokn med samisk i gudstj.-ordning opp til 140 fra 120	
Flere søker dåp og trosopplæring	Oppslutningen om dåp holdes oppe	Andel døpte av fødte ned - 2 % til 50 %	
	Oppslutningen om trosopplæringstiltakene er stabil	Deltakelse i utvalgte tiltak ned - 1 % til 42 % av målgruppen	
	Oppslutningen om konfirmasjon holdes oppe	Konfirmerte av døpte 15 år ned - 0,9 % til 54,4 %	
Kunst- og kulturuttrykk er en del av kirkelivet	Vekst i antall deltakere på konserter og kulturarrangement	Deltakere totalt tilbake - 3,9 %	
	Flere åpne kirker	Antall sokn med åpne kirker opp fra 469 til 558	
Kirken engasjerer seg i samfunnet	Flere menigheter med diakonal betjening	Antall sokn øker med 2,5 % til 659	
	Flere menigheter tilbyr fellesskap til nye i Norge	Antall sokn synker fra 371 til 335	
	Arbeid med religionsdialog styrkes	Nasjonale fora øker fra fem til syv	
	Kirkens digitale nærvær øker	For kirken.no-systemet: Sidehenv + 37 %, ant. brukersesjoner + 60 %	
	Kirken er synlig på flere arenaer i det offentlige rom	Økning i antall arenaer, strømming og medieoppslag	
	Samarbeidet kirke/skole styrkes	- 9 % i antall skolegudstjenester - 5 % i antall barnehagegudstj.	
Flere finner sin plass i kirkelig arbeid	Rekruttering til vigslede stillinger styrkes	Antall vigslede totalt opp til 75 fra 73	
	Flere engasjeres til frivillig tjeneste i kirken	Nedgang i totalt antall frivillige på om lag 3,5 %	
	Kirkelige medarbeidere trives i jobben	Sykefravær 4,8 %, ned fra 5,4 %. Høy score på tilfredshet i unders.	
	Tilbud for unge i menighetene styrkes	Antall tilbud i aldersgruppen 13-30 år øker med 2,1 %	
Kirken har en demokratisk og velfungerende organisasjon	Oppslutning om kirkevalg opprettholdes	Nedgang -4,1 % sammenliknet med 2015, -0,9 % ift. 2011	
	Reduksjon i administrative kostnader	Opprettelse fellesenheter økonomi/arkiv ga 20 mill. kr til diakoni	

B. Resultater og måloppnåelse 2019

For å vurdere resultat- og måloppnåelse har Kirkerådet mottatt, innhentet og bearbeidet data fra en rekke ulike kilder. Menighetene har rapportert inn sin aktivitet via SSB, og Kirkerådet har mottatt data fra byrået. For 39 av omkring 1200 sokn er 2018-tall lagt til grunn. Øvrige datakilder er bispedømmene, samt registre som Kirkerådet bruker.

Bispedømmene leverer sine årsrapporter til Kirkerådet innen 1. mars. I løpet av mars og april gjennomførte ledelsen i Kirkerådet og preses en utviklingssamtale med biskop, bispedømmerådsleder og stiftsdirektør i hvert bispedømme. Oppsummeringer og elementer fra disse samtalene er tatt inn i denne rapporten.

B.1 Gudstjenesteliv

Den norske kirke skal ha en oppslutning som bekrefter dens karakter som folkekirke

B.1.1 Gudstjenester

Strategisk mål: Gudstjenestelivet blomstrer

Resultatmål: Vekst i antall deltakere per gudstjeneste

Tabell 7: Gudstjenester og gudstjenestedeltakere på søn- og helligdager, deltakelse og frekvens

	Gudstjenester på søn- og helligdager	% endring fra 2018	Deltakere	% endring fra 2018	Gj. snitt antall deltakere	Endring	Frekvens
Agder og Telemark	5 071	-0,9 %	486 436	-0,2 %	95,9	0,7	67,8 %
Bjørgvin	6 356	-1,0 %	573 070	-1,8 %	90,2	-0,8	53,7 %
Borg	4 731	-0,4 %	421 780	-0,6 %	89,2	-0,2	66,2 %
Hamar	4 562	0,2 %	305 300	-2,6 %	66,9	-1,9	43,1 %
Møre	2 902	-0,4 %	271 641	-3,6 %	93,6	-3,1	46,5 %
Nidaros	3 862	-2,7 %	329 074	-4,3 %	85,2	-1,4	46,4 %
Nord-Hålogaland	2 844	1,3 %	190 976	-5,6 %	67,2	-4,9	71,7 %
Oslo	3 647	-0,3 %	398 768	2,6 %	109,3	3,0	105,9 %
Stavanger	4 072	0,2 %	506 105	0,1 %	124,3	-0,2	69,6 %
Sør-Hålogaland	2 705	0,3 %	186 623	-4,0 %	69,0	-3,0	48,4 %
Tunsberg	4 167	-0,2 %	336 642	-4,0 %	80,8	-3,2	58,8 %
Den norske kirke	44 919	-0,4 %	4 006 415	-1,7 %	89,2	-1,1	57,9 %

Kilde: SSB – Foreløpige tall. Frekvens viser hvor mange søndager og helligdager det gjennomsnittlig er gudstjeneste per sokn. I 2019 var det 65 dager i kategorien søndag og helligdag, slik den er definert her.

Tabell 8: Totalt antall gudstjenester og deltakere

	Totalt antall gudstjenester	% endring fra 2018	Deltakere	% endring fra 2018	Gj. snitt antall deltakere	Endring
Agder og Telemark	6485	1,4 %	608662	1,1 %	93,9	-0,3
Bjørgvin	8160	-2,6 %	721106	-1,9 %	88,4	0,6
Borg	6387	-2,4 %	569109	-1,7 %	89,1	0,6
Hamar	5734	0,9 %	386766	-2,3 %	67,5	-2,2
Møre	3696	0,5 %	356984	-2,0 %	96,6	-2,5
Nidaros	5626	-1,1 %	455158	-0,9 %	80,9	0,2
Nord-Hålogaland	4029	0,9 %	277622	0,4 %	68,9	-0,4
Oslo	5675	1,0 %	566203	1,5 %	99,8	0,5
Stavanger	5506	2,3 %	638467	-0,6 %	116,0	-3,5
Sør-Hålogaland	3508	-1,9 %	242343	-5,3 %	69,1	-2,5
Tunsberg	5537	1,3 %	444585	-1,1 %	80,3	-1,9
Den norske kirke	60343	-0,1 %	5267005	-1,0 %	87,3	-0,8

Kilde: SSB – Foreløpige tall

Nedgangen i gudstjenesteoppslutning fortsetter, selv om den er noe svakere enn fra 2017 til 2018. Møre bispedømme sier i klartekst: «Gudstjenester er den enkeltfaktor som i prestetenesta har størst ressursinnsats. Målsettinga om auka gudstjenestedeltaking blir ikkje nådd.»

Gudstjenester på søn- og helligdager går mest tilbake både hva angår antall deltakere, antall gudstjenester og gjennomsnittlig deltakelse. Det ble avholdt 373 færre gudstjenester, mens antall gudstjenester andre dager øker med 121. Antall deltakere på hverdager øker 1,4 %, mens gjennomsnittlig deltakelse går ned fra 90 til 89 på søn- og helligdager og opp fra 81 i 2018 til 82 på hverdager. Flere konfirmasjonsgudstjenester på lørdager kan påvirke disse tallene.

Oslo har hatt nedgang i tall de siste tre år, men fra 2018 til 2019 viser alle parametre en oppgang. Spesielt gjelder det gudstjenester på søn- og helligdager. 2,6 % økning i deltakere og tre flere i gjennomsnitt per gudstjeneste (til 109) er største oppgang på landsbasis. Stavanger ligger stabilt høyt med 124 i gudstjenestedeltakelse på søn- og helligdager og over 500.000 deltakere.

Ser vi på gudstjenester totalt, har Agder den største økning i deltakere med 1,1 % etter Oslo som har 1,5 %. Størst tilbakegang finner vi i Sør-Hålogaland med 5,3 % nedgang totalt og 4,0 % på søn- og helligdager. Gjennomsnittlig deltakelse per gudstjeneste er nå 69, det samme som i Nord-Hålogaland. Hamar er bispedømmet med størst nedgang i deltakere totalt (2,3 %) og lavest gjennomsnitt per gudstjeneste med 67,5.

Bispedømmene peker i sine årsrapporter på at de trendene de har beskrevet de siste årene forsterkes. Færre går ofte til gudstjeneste, fritidsvaner er endret, synkende dåpstill og oppslutning om trosopplæringen, lavere frekvens på gudstjenestene, ustabil bemanning, samt et mer sekularisert og flerkulturelt samfunn.

Vi ser ingen entydig årsakssammenheng mellom økning i antall gudstjenester og deltakerantall. Stavanger holdt over 100 flere gudstjenester i 2019 sammenlignet med 2018,

men ser en nedgang totalt sett og skriver «Det auka tilbodet har altså ikkje gjeve auka deltaking totalt sett.»

At rundt 100 prestestillinger står ledig får konsekvenser for kontinuitet i gudstjenestelivet og menighetsbyggende arbeid. Men det er heller ikke slik at ustabil bemanning nødvendigvis betyr nedgang i gudstjenesteindikatorane. Prosten i Sør-Helgeland skriver at det er både interessant og overraskende at «der det har vært ustabil prestesituasjon øker oppslutningen, mens der det har vært stabil prestedekning over år går gudstjenestedeltakelsen ned. Det kan ikke bety annet enn at vikarer har gjort et godt arbeid, og at folk og kirke henger godt sammen». Hele 75,5 årsverk er utført av pensjonister på landsbasis i 2019.

Oslo har særskilte fortrinn når det gjelder avstander og konsentrasjon av befolkning. Likevel viser bispedømmet at det gir resultater nettopp å jobbe systematisk med å tilby et differensiert gudstjenestetilbud. Prosten i Nordre Aker formulerer enkelt strategien som «kvalitet tilpasset kontekst». Kirker får ulike uttrykk som kan bety alt fra kor og musikk til familierettede gudstjenester med søndagsskole kombinert med måltid og kulturinnslag, jazzgudstjenester, økumeniske Sammen-gudstjenester, diakoni og åpen kirke, kveldsmesser og yogagudstjenester. Noen prostier har gjort gode erfaringer med kveldsgudstjeneste på andredagen i høytidene.

Nord-Hålogaland konstaterer at oppslutningen om hverdagsgudstjenester «har økt såpass at det veier opp for nedgangen på søn- og helligdager - og vel så det». De reflekterer over konsekvenser for søndag som gudstjenestedag og fellesskapskulturen knyttet opp til det.

Det har lenge vært et ønske fra mange i hele kirkelandskapet om en «app» (en progressiv webapplikasjon) som enkelt vil gi tilgang til informasjon om nærmeste kirke og aktiviteter der. Et forprosjekt har vist at det er mulig å samle kalenderinformasjon som menighetene allerede publiserer på sine nettsider om åpne kirker, gudstjenester, konserter og andre kirkelige arrangement. Dette kan bli et nyttig hjelpemiddel for alle, og kanskje særlig for fritidsfolket som gjerne kan tenke seg å gå til gudstjeneste mens man er på hytta eller på ferie. «Hva skjer i kirken?» vil bli lansert i løpet av 2020. Sammen med andre tiltak vil appen gi et bredere digitalt tilbud, som også kan bidra til å høvle ned tersklene inn til kirkerommet for flere.

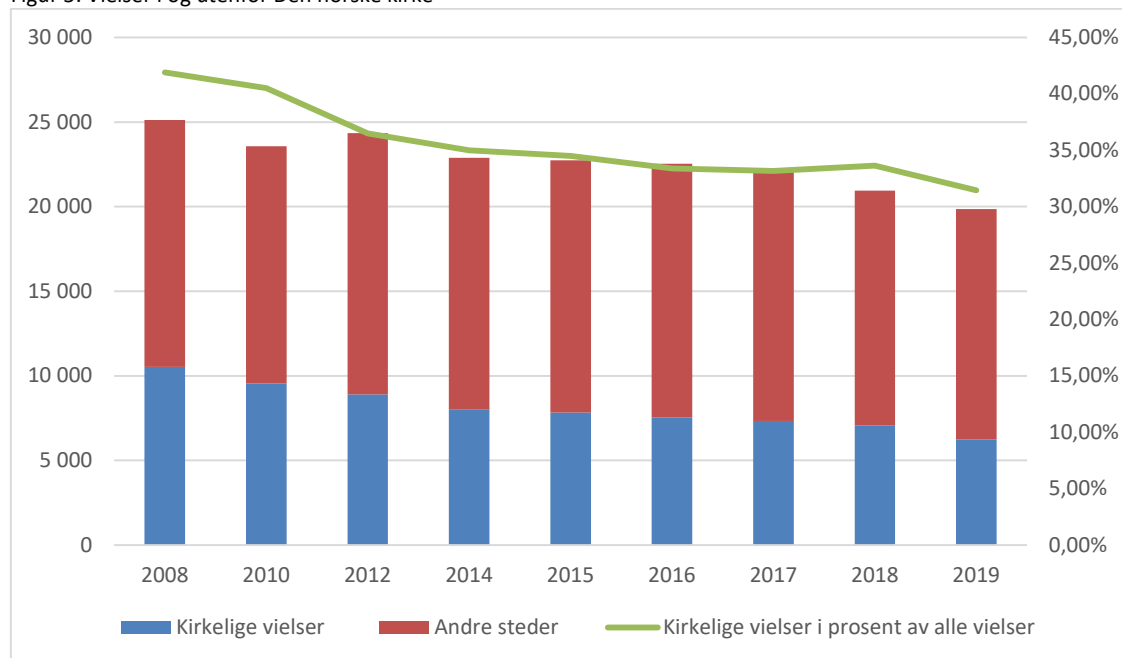
Den norske kirke har brukt store ressurser på reform av gudstjenestelivet de siste 10 årene. Hamar bispedømme uttrykker en sentral strategi som alle bispedømmer over år har jobbet med, hver på sin måte: «... å arbeide systematisk med hvordan man er kirke i sin kontekst, og i hvilken grad kirken klarer å ta pulsen på hva som trengs og skjer i lokalsamfunnet.» Det handler om å aktualisere folks tilhørighet til kirken, å være en tydelig aktør i samfunnet, samt å skape de gode anledningene som er i tråd med det livet folk lever. Dette skjer gjennom relasjoner og tillitsbyggende arbeide over tid. Kirken må lete etter veier for å kommunisere med hele bredden av medlemmer, både dem som besøker kirken ofte, og dem som er der sjelden. Visjonen om et blomstrende gudstjenesteliv henger samtidig tett sammen med i hvilken grad kirken lykkes med å holde dåpsprosenten oppe, være en aktuell aktør for barn og unge, vektlegge de diakonale og kulturelle kontaktflatene til folket, samt ha ressurser til å gjennomføre gudstjenester og kirkelige handlinger med profesjonell og trygg kompetanse.

Når gudstjenestereformperioden nå er over, er det grunn til å utforske videre forholdet mellom ressursbruk til gudstjenester og andre møte- og arbeidsformer.

B.1.2 Vielser

Resultatmål: Flere velger kirkelig vigsel

Figur 5: Vielser i og utenfor Den norske kirke

Antall vielser i Den norske kirke har sunket fra 7048 i 2018 til 6246 i 2019. Med 802 færre vielser enn i 2018 er nedgangen på hele 11,3 %. I alle bispedømmer med unntak av Møre og Agder er nedgangen i antall vielser på over 10 %. Tallene må samtidig sees opp mot utviklingen i antall inngåtte ekteskap i Norge. Det ble inngått 1094 færre ekteskap i 2019 enn i 2018. Andelen kirkelige vigslere av totalt inngåtte ekteskap synker dermed fra 33,6 % til 31,4 %. Også dette er en uheldig nedgang, men den er ikke så dramatisk som om man ser nedgangen i antall isolert.

Fleksibiliteten når det gjelder vigselsted kan ha bidratt til at nedgangen i andelen kirkelige vielser ikke er enda større. Medlemsundersøkelsen viser at seks av ti medlemmer av Den norske kirke ville giftet seg i kirken dersom de skulle giftet seg nå. Ut ifra at 70 % av befolkningen er medlem av Den norske kirke, ville det innebære at kirkelige vigslere utgjorde 42 % av inngåtte ekteskap i Norge. Det bør være mulig for Den norske kirke å øke andelen kirkelige vigslere i årene fremover.

«I møte med brudepar som har takket ja til tilbudet om drop-in-vigsel har vi registrert takknemlighet over muligheten til å inngå ekteskap i en overkommelig og enklere ramme,» skriver Nidaros i sin årsrapport. Det er startet et målrettet arbeid med kommunikasjonskampanjer og tilrettelegging for enklere og rimeligere alternativ til de tradisjonelle kirkebryllupene. Par skal kunne velge kirkelig vigsel uten at det følger med en norm om at bryllupet skal være omfattende og kostbart.

Kirken tilbyr gode og tilpassede vielser for alle som ønsker det. Her er det viktig med en enda mer fremoverlent kommunikasjon som viser frem disse mulighetene.

B.1.3 Gravferder

Resultatmål: Oppslutningen om kirkelig gravferd holdes oppe

Tabell 9: Kirkelige gravferder

	Gravferder 2018	Døde 2018	Andel 2018	Gravferder 2019	Døde 2019	Andel 2019	Endring p.p.
Agder og Telemark	3505	4129	84,9 %	3369	4014	83,9 %	-1,0
Bjørgvin	4259	4724	90,2 %	4152	4637	89,5 %	-0,6
Borg	4575	5431	84,2 %	4512	5433	83,1 %	-1,2
Hamar	3810	4095	93,0 %	3692	3982	92,7 %	-0,3
Møre	2106	2243	93,9 %	2165	2289	94,6 %	0,7
Nidaros	3162	3499	90,4 %	3048	3599	84,7 %	-5,7
N-Hålogaland	1853	1937	95,7 %	1940	2036	95,3 %	-0,4
Oslo	3749	5137	73,0 %	3450	5006	68,9 %	-4,1
Stavanger	2702	3049	88,6 %	2705	3027	89,4 %	0,7
S-Hålogaland	2240	2250	99,6 %	2098	2269	92,5 %	-7,1
Tunsberg	3722	4346	85,6 %	3663	4392	83,4 %	-2,3
Den norske kirke	35683	40840	87,4 %	34794	40684	85,5 %	-1,9

Kilde SSB – Foreløpige tall. Tabellen viser antall kirkelige gravferder som er rapportert fra menighetene. For sokn som ikke har rapportert i 2019 er 2018-tall lagt til grunn.

Gravferd har vært et område hvor kirkens seremonier har dominert. Nå er også denne kirkelige handlingen utfordret. I forhold til antall dødsfall i Norge, går kirkelige gravferder ned fra 87,3 % til 85,5 % i 2019. Tilbakegangen er betydelig i Sør-Hålogaland, Nidaros og Oslo.

Tidligere år er en svak nedgang begrunnet med endringer knyttet til økende andel i befolkningen med innvandrerbakgrunn, og konkurranse fra gravferdsbyråer som tilbyr alternative seremonier. Så godt som alle bispedømmere melder i sin årsrapport for 2019 at det nå registreres store endringer, og «det er viktig at ikke kirken tror at dette er et område som går av seg selv», som Tunsberg uttrykker det. I tillegg til ønsket om å bruke digital musikk er det et ønske om mer personlig pregede seremonier. Flere viser til sokneprest Ingeborg Sommer som i sin Olavsstipend-studie «I avdødes ånd» peker på spenningen mellom gravferden som en offentlig gudstjeneste og de pårørendes ønsker og forventninger om privat tilrettelegging og særegen ritualisering av gravferden.

Andre forhold som bispedømmene trekker frem er høye kostnader ved gravferd, at prest og organist ofte kommer sent inn i planleggingen av gravferdene, og at mye er ferdig planlagt etter byråets møte med de pårørende. Enkelte gravferdsbyråer bygger egne seremonirom og utdanner egne seremoniledere. Dette gjenspeiles særlig i statistikken for andel kirkelige begravelser i Trondheim hvor nedgangen er på hele 10 %.

Borg og Tunsberg sier at begravelsesbyråene melder om et økende antall pårørende som ikke ønsker noen seremoni i det hele tatt. Deres vurdering er at dette kan henge sammen med kompliserte familieforhold og eventuelt høye kostnader knyttet til ordinær gravferd.

Utviklingen utfordrer kirken på nye områder. Det er ved gravferdene vi som folkekirke møter flest mennesker. Deltakelse i gravferder er per i dag ikke med i menighetenes årsstatistikk,

men det arbeides med å få dette med. Ifølge medlemsundersøkelsen har anslagsvis fire av ti vært i kirken i forbindelse med gravferd siste år. Det er viktig at disse møtepunktene oppleves som gode. Oslo oppsummerer slik: «Her må liturgi og tilrettelegging, faglig arbeid, refleksjon og praksis gå hånd i hånd, og kontakten mellom kirken og aktører som har ulikt ansvar i forbindelse med gravferd, må styrkes.»

Dersom Den norske kirke skal beholde den store oppslutningen om kirkelig gravferd, må det legges bedre til rette for at de pårørende får prege seremonien. Vi er avhengig av gjensidig forståelse og godt samspill med private tjenesteytere på dette feltet. Kirken må lese trendene for å svare best mulig på de behov folk har, uten å gå på akkord med det kirkelige og teologiske innholdet i gravferdsseremonien.

Gravplassrådgiver

Et tilskudd er gitt over statsbudsjettet for at kirken skal ivareta oppgaver innen gravplassforvaltningen på vegne av alle innbyggere. En nasjonal gravplassrådgiver og en juridisk rådgiver i en treårig prosjektstilling er plassert i Tunsberg. En sentral oppgave til den juridiske rådgiveren er å utarbeide en nettbasert veileder som gjennomgår lover, regler, retningslinjer og praksis innenfor fagområdet. Det vises til gravplassrådgiverens egen rapport for 2019.

B.1.4 Samisk kirkeliv

Resultatmål: Flere menigheter inkluderer samisk språk i gudstjenestelivet

Tabell 10: Samiske innslag i gudstjenestefeiringen

	2017	2018	2019
Antall sokn som har hatt gudstjenester med samisk innslag	148	176	193
Antall gudstjenester med samisk innslag	2 524	3 321	3 500
Antall sokn som har innarbeidet samisk språk i ordning for gudstjenesten	113	120	141
Antall sokn som har innarbeidet samisk språk i lokal trosopplæringsplan	57	61	73
Totalt antall sokn i Den norske kirke (til sammenligning)	1 204	1 197	1 193

Kilde Bispedømmene og SSB – Foreløpige tall. For sokn som ikke har rapportert i 2019 er 2018-tall lagt til grunn

Samisk i gudstjenestene blir stadig mer synlig, og det er en økende bevissthet i hele landet om betydningen av dette.

3450 gudstjenester har hatt samiske innslag, hvorav 1602 er avholdt i Nidaros bispedømme og 1315 i Nord-Hålogaland. 52 av 61 sokn i Nord-Hålogaland har brukt samisk i sine gudstjenester, og Nidaros skriver at sørsamisk språk brukes i de fleste forordnede gudstjenester.

Mer enn 30 års arbeid med å oversette Bibelen til nordsamisk ble fullført i 2019.

Bibelselskapet lanserte Biibbal 2019 med stor feiring i Kautokeino i august. Det pågående arbeidet med å oversette Det gamle testamentet til lulesamisk hadde god fremgang. Det språkfaglige arbeidet som gjøres ved bibeloversettelsene bidrar på sin måte til å styrke det samiske samfunnet.

Nord-Hålogaland bispedømme ivaretar et nasjonalt ansvar for kvensk kirkeliv. Et salmehefte med 50 kvenske salmer er under trykking, ulike bibeltekster og noe liturgisk materiale er oversatt. Et eget utvalg for kvensk kirkeliv er opprettet, og Kvenfolkets dag 16. mars ble markert med flere gudstjenester.

Stavanger bispedømme, som tidligere har hatt få samiske innslag, har blant annet laget en kort video med hvordan velsignelsen lyses på samisk og forslag til å bruke samiske salmer på

noen samlinger og markert 6. februar i noen sentrale kirker. Nord-Hålogaland skriver om samisk i gudstjenestelivet: «Det er tilbudt kurs i samisk fra bispedømmerådet til prostiene. Denne satsingen har medvirket til at de lokale aktørene i gudstjenestelivet våger å ta i bruk samisk i sine menigheter.»

En utfordring er få ansatte med samisk språkkompetanse. Kun to prester behersker samisk flytende i Nord-Hålogaland. Ulike former for kurs og opplæring tilbys i alle de tre nordligste bispedømmene.

B.2 Dåp og trosopplæring

Den norske kirke skal formidle evangelisk-luthersk tro og tradisjon og tilby trosopplæring til alle dømte barn

Strategisk mål: Flere søker dåp og trosopplæring

B.2.1 Dåp

Resultatmål: Oppslutningen om dåp holdes oppe

Tabell 11: Dåp og fødsel i 2019

	Døpte 2018	Dåpskull 2018	Andel av dåpskull	Døpte 2019	Dåpskull 2019	Andel av dåpskull
Oslo	3419	11345	30 %	3103	11099	28 %
Borg	3294	6986	47 %	3344	7122	47 %
Hamar	2156	3220	67 %	2017	3141	64 %
Tunsberg	2404	5000	48 %	2385	4911	49 %
Agder og Telemark	2526	4572	55 %	2541	4463	57 %
Stavanger	3096	5638	55 %	3155	5493	57 %
Bjergvin	4107	6864	60 %	3909	6745	58 %
Møre	1755	2621	67 %	1692	2556	66 %
Nidaros	2910	4765	61 %	2736	4701	58 %
Sør-Hålogaland	1465	2183	67 %	1295	2146	60 %
Nord-Hålogaland	1466	2335	63 %	1374	2312	59 %
Totalt	28598	55529	52 %	27551	54689	50 %

Kilde: Den norske kirkes medlemsregister og SSB. Foreløpige tall. Dåpskull er de fire foregående kvartals fødselskull- fjerde til tredje. Det vil si: dåpskull 2019 er fødte fjerde kvartal 2018 og fødte første til tredje kvartal 2019.

27.551 ble døpt i Den norske kirke i 2019. I antall er dette om lag 1000 færre døpte enn i 2018. Selv om fødselskullet er lavere, synker andelen døpte av fødte fra 52 % i 2018 til 50 % i 2019. Dette er det mest relevante tallet å forholde seg til, siden vi ikke lenger kan anvende medlemmer og tilhørige som enhet. 64 % av de dømte døpes i eget bostedssokn, og denne fordelingen er uendret de siste år.

Variasjonene mellom bispedømmene og menighetene er stor. I Møre bispedømme ble 66 % av fødselskullet døpt i 2019, i Oslo var tallet 28 %. Stavanger og Agder og Telemark har økt prosentandelen med to prosentpoeng, og ligger begge på 57 %. Agder og Telemark bispedømmeråd kommenterer utviklingen: «Hva gjelder oppgangen fra 2018 til 2019, ser vi denne i sammenheng med strategisk arbeid på ulike nivåer i kirka. De nasjonale kampanjene er viktige, og fra bispedømmekontorene arbeides det på flere nivåer med dette viktige satsingsområdet i kirka. Den klart viktigste jobben gjøres imidlertid i lokalmenighetene.»

Tunsberg har en økning på ett poeng til 49 %, mens Borg ligger stabilt på 47 %. Sør-Hålogaland går mest tilbake fra 67 % av fødselskullet i 2018 til 60 % i 2019. Nord-Hålogaland har en nedgang på fire prosentpoeng til 59 %, og både Nidaros og Hamar går tilbake tre prosentpoeng. Tallene viser at det krever bevisst arbeid å opprettholde en god dåpsprosent. Domprosten i Nidaros reflekterer slik: «I en tid der det meste kan vurderes og settes score på, må vi som kirke også venne oss til at vi blir vurdert ut fra et brukerperspektiv på en annen måte enn for noen år siden, da tradisjon og autoritet veide atskillig tyngre enn likes og omtale».

Ulike undersøkelser blant foreldre om hvorfor de velger/ikke velger dåp, understøtter det bispedømmene melder om i sine årsrapporter. Dåp er ikke lenger en selvsagt del av tradisjonen for foreldre, men er blitt et forhandlingstema i mange familier. Tidligere har dette resultert i høyere dåpsprosent i de typiske folkekirkebispedømmene og i bygde-Norge. Nå erfarer vi at dette ikke lenger er tilfellet. Av de som ikke velger dåp, er argumentet om at barnet skal få velge selv mest utbredt. Dåp kan også bli valgt bort av økonomiske grunner. Noen melder at det kan se ut som noen foreldre som ikke er gift, velger å ha dåp av første barn for å skape en ramme om en familiefest, mens det ikke er selvsagt at barn nummer to blir døpt. I domprostiet i Oslo melder noen dåpsforeldre om større trykk fra omgivelsene til «å ikke velge dåp om de ikke går i kirken hver søndag.»

Dåp er definert som ett av de to viktigste satsingsområder for Den norske kirke. Kvalitet, tilgjengelighet og relevans er nøkkelbegreper i satsingen. Kommunikasjon om dåp er trappet kraftig opp over flere år. Informasjonskampanjer om dåp er kjørt både på ferger i Møre og kinoer i flere bispedømmer. Bl.a. ble en dåpsvideo vist på åtte kinoer i Trøndelag høsten 2019. Nasjonalt annonseres det for dåp året rundt på Google, og videoer og bilder vises på kjøpt plass i sosiale medier som Instagram og Facebook. I løpet av én måned nås 52 000 personer i målgruppen. 4000 av disse trykker på annonsen for å lese mer om dåp på kirken.no.

Oppslutning om babysang og familiemiddager øker betydelig i mange bispedømmer og fremheves som en stadig viktigere rekrutteringsarena for dåp. Mange småbarnsfamilier bor i nye boligstrøk, og det arbeides med hvordan en kan inkludere og komme nye tilflyttere i møte.

Kirkens dåpspraksis er i sterk utvikling. Fortsatt skjer flest dåp i menighetens søndagsgudstjeneste, men stadig flere steder suppleres dette med åpne dåpsarrangement som drop-in dåp, felles dåpsfest og dåpsgudstjeneste på lørdager. Prosten i Hadeland og Land skriver at nøkkelen er bredde i dåpstilbudet. Eksempler er et sokn som i tillegg til dåp av de minste barna, hadde to konfirmantdåp, i tillegg til to voksne, tre søsken av konfirmanter og fire barn og ungdommer på drop-in dåp. «Dette viser at forsøk med drop-in dåp og fokus på dåp i alle aldersgrupper har reell påvirkning på dåpsprosenten på det enkelte sted,» konstaterer Hamar.

Selv om over 90 % av de som ble døpt i Den norske kirke i 2019 er under ett år gamle, viser statistikken at 1008 ungdommer i alderen 14-15 år ble døpt i forbindelse med konfirmasjon, og 178 personer over 16 år ble døpt. I en undersøkelse Hamar har gjort sier en respondent som vil at barna skal få velge selv, at «det stiller også krav til meg at de får nok informasjon til å kunne ta et valg». Det må kirken bidra til. Kirkens språk om dåp, bildebruk og dåpspraksis må gjenspeile at dåp kan skje uavhengig av alder.

Bortfallet av fødselsmeldinger har ikke nødvendigvis hatt store konsekvenser for dåpsopplutningen. Flere bispedømmer fremhever at det tvert imot har mobilisert kirken. Agder og Telemark viser til ulike grep som ble tatt, og som de antar har bidratt til at dåpstallene stiger: Egne ressursgrupper med prost, kirkeverge, prest, kateket og ansatte ved servicetorget som har samarbeidet om profilering, menigheter som feirer Den store dåpsdagen med felles annonse og profilering, og flere gode erfaringer med drop-in dåp. En person ble tilsatt for å bistå menighetene i deres dåpsatsing, og rådgivere holder kommunikasjonskurs i prostiene.

Den norske kirke har likevel et stort behov for fortsatt tilgang til fødselsmeldinger og informasjon om familierelasjoner fra Folkeregisteret. Selv om bortfallet av fødselsmeldinger ikke nødvendigvis har hatt store konsekvenser for dåpsopplutningen så langt, vil vi uten disse meldingene gradvis miste oversikt over barn av medlemmer som vi ønsker å tilby dåp. En mulighet til fortsatt oppdatering fra Folkeregisteret av hvem som er registrert som foreldre til barn som er medlemmer, er svært viktig i arbeidet med dåpsopplæring og annen oppfølging av barn som er blitt døpt. Den norske kirkes syn er at departementet er forpliktet til å underlette behandlingen av personopplysninger som kan fremme Den norske kirkes mål som en offisielt anerkjent religiøs sammenslutning. Dette kan skje ved at det blir gitt tilgang til fødselsmeldinger og familierelasjoner, slik at Den norske kirke kan føre et medlemsregister som sikrer «vedvarende konfidensialitet, integritet, tilgjengelighet og robusthet» i registeret.¹

B.2.2 Trosopplæring

Resultatmål: Oppslutningen om trosopplæringstiltakene er stabil

Totalt ble det registrert 230 888 deltakere, fordelt på 14 725 gjennomførte trosopplæringstiltak i 2019. I gjennomsnitt innebærer dette 202 deltakere og 13 tiltak per sokn. Antall tiltak og antall deltakere totalt går tilbake med ca, 6 % sammenlignet med 2018.

Tabell 12: Oppslutning som andel av målgruppen for noen utvalgte trosopplæringstiltak

Oppslutning	2017	2018	2019	Deltakere 2019	Endring 2017-2018	Endring 2018-2019
Dåpssamtale	100 %	99 %	99 %	25 937	-1 %	0 %
Fireårsbok	45 %	43 %	40 %	12 789	-2 %	-2 %
Breddetiltak rettet mot 6 år	28 %	29 %	28 %	8 149	1 %	-1 %
Tårnagent-helg	25 %	24 %	24 %	9 178	-1 %	0 %
Lys våken	22 %	21 %	20 %	8 193	-1 %	-1 %
Konfirmasjon	84 %	82 %	81 %	34 090	-2 %	-1 %
Etter konfirmasjon	12 %	13 %	10 %	3 377	1 %	-3 %
TOTALT 7 TILTAK	42 %	43 %	42 %	101 713	1 %	-1 %
Alle andre tiltak	24 %	24 %	25 %	128 779	0 %	1 %
TOTALT ALLE TILTAK	30 %	30 %	30 %	230 492	0 %	0 %

Kilde: Kirkerådets planverktøy for trosopplæring

¹ I overensstemmelse med personvernforordningen artikkel 32 (1) (b) og fortalepunkt 55

I 2019 er det registrert totalt 230.888 deltakelser på tiltak som menigheten definerer som breddetiltak i sine planer. Gjennomsnittlig ble det gjennomført 270 timer tilknyttet disse tiltakene i hver menighet i 2019. Dette er 16 timer færre enn i 2018 og 21 timer færre enn i 2017.

Bortsett fra dåpssamtalen har alle breddetiltakene nedgang i oppslutning. Konfirmasjon omtales i neste kapittel. Utdeling av fireårsbok er på topp blant de øvrige tiltakene, men har like sterk nedgang som i 2018. Møre, Stavanger og Hamar når omtrent 50 % av målgruppen, mens Oslo og Borg ligger lavest med 27 % oppslutning. Ser vi på tiltak rettet mot seksåringer, Tårnagenthelg og Lys Våken samlet, har Stavanger, Agder og Telemark og Sør-Hålogaland rundt 30 % oppslutning, og Oslo, Nord-Hålogaland og Borg under 20 %.

Oppslutningen om syv utvalgte tiltak har i flere år vært indikatorer for hvor bredt trosopplæringen når ut til årskullene. 'Andre tiltak' inkluderer de tiltakene som ikke regnes i disse kategoriene. Ett av dem er babysang. Babysang har større oppslutning enn alle de andre tiltakene, sett bort ifra konfirmasjon. 743 menigheter arrangerte og hele 26 621 deltok i babysang i 2019 ifølge menighetenes årsstatistikk, og tallene har vært stabilt høye de siste årene. Babysang er en viktig rekrutteringsarena til dåp og trosopplæringsarbeid.

Utviklingen viser hvor viktig et bredt og strategisk arbeid er for å stake ut kursen fremover på dette feltet. Nord-Hålogaland representerer mange bispedømmer når de oppsummerer at mindre menigheter nå sliter med å utnytte midlene i mangel på noen til å gå inn i de små stillingene, og at de ser god effekt av å samordne trosopplæringsarbeidet i større områder, knytte sammen breddetiltak med det kontinuerlige arbeidet og menighetens øvrige aktiviteter, samt fokusere mer på å være til stede på arenaer der barn og unge allerede er: «Et glitrende eksempel på hvordan det kan gjøres er et tiltak i Kvæningen. Her er åpen kirke med kveldsmat og andakt i etterkant av noen av vinterens onsdagsskirenn – Oppslutningen er mye mer enn 100 %».

Nidaros har erfart noe av det samme med at tiltak som kan gjøre hverdagen enklere for travle barnefamilier ofte er vellykket: «Å invitere til måltid som bygger fellesskap, dekker næringsbehov og avhjelper 'tidsklemma', er et godt eksempel.»

Mange foreldre vil at barna selv skal velge om de vil bli døpt. Da må barna ha tilgang til kunnskap og opplevelser som setter dem i stand til å gjøre valg. Stavanger bispedømmeråd sier: «Medlemsundersøkinga seier at 58 % meiner det er viktig at unge lærer de kristne forteljingane. Det tyder at det er god oppslutning om ideen bak trusopplæring. Så har me ennå ein veg for å finna gode nøklar til større oppslutnad på tiltaka. (...) Me trur at tida nå er inne for å sjå på breiddetiltaka i eit nytt lys.»

Bjørgvin skriver om høy oppslutning der de i steden for Lys Våken har invitert til bibelkurs for femteklassinger som «minikonfirmantar/juniorkonfirmantar». De tenker at dette skoletrinnet er et alderskull som er mottakelige for mer sammenhengende kunnskapsbaserte tiltak.

Det satses på videreutdanningstiltak innen pedagogikk, kristendoms kunnskap og praktisk-kirkelig utdanning for kirkens undervisningsansatte både regionalt og nasjonalt. Det nye planverket for skolen gir utvidede samarbeidsmuligheter for kirken, se B.4.6.

Den pågående gjennomgangen av trosopplæringen inneholder blant annet vurderinger av breddetiltak versus kontinuerlige tiltak, forholdet til kirke-skole/barnehagesamarbeid, metodebruk og organisering.

10 % av alle sokn har innarbeidet samisk språk i trosopplæringen. Nidaros har flest med 37 sokn, Nord- og Sør-Hålogaland følger med henholdsvis 21 og 13 sokn med samiske innslag i trosopplæringsplanen.

B.2.3 Konfirmasjon

Resultatmål: Oppslutningen om konfirmasjon holdes oppe

Tabell 13: Konfirmasjon

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Konfirmerte	40 253	39 527	37 420	35 519	35 248	34 514
Konfirmasjon av døpte 15-åringer	87,0 %	87,0 %	85,0 %	83,2 %	82,4 %	80,9 %
15 åringer	64 025	64 288	62 315	61 354	62 646	63 408
Andel av 15-åringer som ble konfirmert	62,9 %	61,5 %	60,0 %	57,9 %	56,3 %	54,4 %

Kilde: SSB. Tallene for 2018 er foreløpige.

I 2019 ble det avholdt nesten 3000 konfirmasjonsgudstjenester med bortimot 80.000 deltakere. Etter to år med stabil konfirmasjonsprosent, viser statistikken at 81 % av alle døpte 15-åringer ble konfirmert i 2019, en nedgang på to prosentpoeng fra 2018. Oslo har en tilbakegang på 4 %, så følger Bjørgvin, Nidaros og Nord-Hålogaland med 3 %. Stavanger og Sør-Hålogaland øker med ett prosentpoeng.

Bjørgvin har analysert sine tall, og melder om at humanistisk konfirmasjon økte med 18 % i Hordaland. Av årskullet 15-åringer hadde i 2019 Den norske kirke 66,5 % og Humanetisk forbund (HEF) 15 %. Noen blir konfirmert i andre lutherske organisasjoner eller frikirker, likevel betyr oversikten at hele 15-20 % av årskullet velger ikke å la seg konfirmere. Oversikt fra HEF viser at 12.350 valgte deres konfirmasjonstilbud i 2019.

Det har vært arbeidet mye med konfirmasjonsopplegget de siste 10-15 årene – både kommunikasjon, språk, innhold, arenaer og fellesskap. Tunsberg slår fast at «Tradisjon, foreldre, besteforeldre er i mindre grad styrende for valget av konfirmasjon», og at «venner (i klassen) i økende grad styrer den enkeltes valg av konfirmasjon og dermed gir sosial aksept for deltakelse.»

En forutsetning for å nå ut til 14-15-åringer er språk som tar pulsen på ungdomsuniverset på plattformer unge bruker. MF gjennomførte i 2019 en undersøkelse av 14-åringers livsspørsmål, religiøsitet og refleksjon om konfirmasjon.² Rapporten reflekterer mange bispedømmers erfaring om at språk og tilnærming er vesentlig: «Kanskje kirken trenger et nytt livsmestringspråk, eller å tydeliggjøre sitt språk. Kirken kan distansere seg fra skolens språk som har fokus på individuelle prestasjoner og krav, og heller ha fokus på å gi rammer og fellesskap.»

Kirken er i ferd med å endre hvordan vi henvender oss til barn og unge. Google og de sosiale mediene Snapchat, Instagram og Facebook har lenge vært benyttet, og det siste året er også TikTok tatt i bruk. En video om konfirmasjonsdagen ble sett 220 000 ganger på Snapchat. I løpet av én måned er det 10 000 som trykker på annonsen om konfirmasjon på Google.

² MF-rapport 2:2019

Det er flere paralleller til situasjonen rundt dåp: Oppslutningen faller raskere i byer og tettsteder enn i bygdene, konfirmasjonsfesten kan bli både kostbar og komplisert på grunn av familieforhold. Sør-Hålogaland spør om kanskje kirken noen steder er «moden for en lavterskel konfirmasjonshandling med felles fest?» Dette kan være et alternativ til den tradisjonelle konfirmasjonsfeiringen for noen. Å samle mange konfirmanter til leir, weekend eller dagsfestival er vellykket. Bispedømmene har ulike leiropplegg som inkluderer mange menigheter og ofte også samarbeid med andre aktører som KFUK/M, KRIK eller NMSU. Bjørgvin skriver at de regionalt hjelper lokale aktører og menigheter til å få til samlinger på tvers av grenser, men at et viktig premiss «er at leire samtidig har ein underleir for fjorårskonfirmantar og ein for underleiarar for å stimulera leiarutvikling i kyrkjelydane.»

Det er mange og sammensatte faktorer som til sammen fører til nedgang. Samarbeid mellom nasjonale kommunikasjonstiltak og økt samarbeid lokalt for å utnytte ressurser best mulig og gi tenåringer et tilbud som de verdsetter, er viktig fremover.

B.3 Kirke og kultur

Strategisk mål: Kunst og kulturuttrykk er en del av kirkelivet

B.3.1 Konserter og kulturarrangement

Resultatmål: Vekst i antall deltakere på konserter og kulturarrangement

Tabell 14: Ulike former for kunst- og kulturuttrykk

Menigheter med	2017	2018	2019	Endring
Barnekor	571	1 028	982	-46
... med antall medlemmer	20 059	19 785	18 709	-1 076
Voksenkor	464	629	632	3
... med antall medlemmer	14 510	14 254	14 286	32
Konsert i regi av menigheten	6 848	6 652	6 788	136
... med antall deltakere	688 066	704 639	668 899	-35 740
Konsert i regi av andre	4 164	4 239	4 504	265
... med antall deltakere	752 238	777 800	761 458	-16 342
Kulturarrangement i regi av menigheten	2 252	1 977	2 272	295
... med antall deltakere	346 933	212 199	204 313	-7 886
Kulturarrangement i regi av andre	689	741	740	-1
... med antall deltakere	69 490	92 180	80 573	-11 607
Åpen kirke	455	469	558	89

Selv om antallet konserter og kulturarrangementer øker, synker det samlede deltakerantallet. Konserter i andres regi har en nedgang på 18 046 deltakere mens kirkens kulturarrangementer har en nedgang på nesten det dobbelte (32 144). Endringene i tall på soknenivå påvirkes sterkt av jubileumsfeiringen eller andre større arrangement som ikke gjentas årlig, men de store trendene fanges høyst sannsynlig opp gjennom statistikken.

Manglende kunnskap og midler til markedsføring er en årsak til nedgangen i antall deltakere. Stavanger lanserer en ide som er vanlig i kulturlivet: «Om kyrkja bør ha eit einsarta billettsystem som gjer at ein kan få kontaktinformasjon til dei som har vore på kulturarrangement?»

Antall frivillige på kulturarrangement og konserter økte med 26,5 % i Borg i fjor. Prosten i Søndre Borgevangel påpeker at dette er «enkel frivillighet med umiddelbar belønning – brannvakt eller billettsalg mot gratis inngang til konsertene».

Kirkemusikerne er sentrale kulturarbeidere i menighetene. Korvirksomhet er en viktig del av kirkens liv og arbeid. Nord-Hålogaland ser at stillingene er under stort press og at det får følger for all virksomhet ut over de pålagte tjenestene.

For Den norske kirke er det avgjørende at kirkebyggene tas i bruk og fylles med mennesker. Kirkebyggene er lokalsamfunnets felleseie, og bruk fremmer eierskap og ivaretagelse. Kulturarrangementer er sentrale i dette fordi de samler en større bredde av menneskene i soknet enn gudstjenester gjør. Det gjenstår mye arbeid med å formidle kirkebyggenes historie, arkitektur, kunst og teologi. Jo mer kjennskap vi har til et kirkebyggs historie og betydning, desto mer verdsettes bygget og det som skjer der. Den norske kirke arbeider nå med en egen kulturarvstrategi som skal legge til rette for at kirken kan være en god kulturminneforvalter basert på at bruk er det beste vern.

B.3.2 Åpne kirker

Resultatmål: Flere åpne kirker

Tabell 15: Åpne kirker

	Antall sokn med åpen kirke 2018	Totalt antall dager med åpen kirke 2018	Sokn 2018	Antall sokn med åpen kirke 2019	Totalt antall dager med åpen kirke 2019	Sokn 2019
Agder og Telemark	41	1308	115	39	1406	115
Bjergvin	59	3343	182	67	3120	182
Borg	53	1706	113	66	2100	110
Hamar	69	3708	163	80	3314	163
Møre	27	2012	96	39	2055	96
Nidaros	42	1765	128	62	1818	128
Nord-Hålogaland	27	4566	62	30	4224	61
Oslo	37	4275	53	39	3938	53
Stavanger	42	1387	90	42	1550	90
Sør-Hålogaland	32	2435	86	48	2497	86
Tunsberg	40	2850	109	46	2818	109
Den norske kirke	469	29355	1197	558	28840	1193

557 sokn hadde åpen kirke i 2019, 88 flere enn året før. Tallene indikerer at nesten halvparten av menighetene i landet nå har åpen kirke i løpet av et år. Gjennomsnittet er ca. 50 dager. Borg (14), Nidaros (21) og Sør-Hålogaland (15) står for størst økning i antall sokn med åpne kirker. Utviklingen for sokn med åpen vei- eller pilegrimskirke viser også en liten økning til 124.

Bispedømmene skriver om ressursutfordringene menighetene har for å kunne holde kirken åpen. Det er behov for mange frivillige til å ta vakter. Menigheter med flere åpne dager mener det skyldes eget pilotprosjekt eller regional satsing, større interesse for kirkearkitektur og kirkebygget, samt en økende forståelse for at kirkebygget er en del av den lokale stedsutviklingen og turistnæringen.

Den nasjonale aksjonen høsten 2019, der menigheten ble oppfordret til å holde flest mulig kirker åpne helgen før allehelgensdag, ble svært godt mottatt. Kombinert med kampanjen "Førstehjelp ved sorg" synliggjøres noe av det utstrakte arbeidet kirken gjør på dette området.

Kampanjen resulterte i stor aktivitet på Facebook, Instagram, Snapchat, nettkirken og bønneveggen på kirken.no i tillegg til mange medieoppslag. I forbindelse med allehelgensdag ble det delt ut flere tusen lys på kjøpesentra og togstasjoner i Borg. Bispedømmet ble inspirert av alle positive tilbakemeldinger på å møte kirken på nye steder, og har i samarbeid med diakonene utviklet mobile kirkebenker til bruk i bygater og på kjøpesentre.

Arbeidet med åpne kirker ga god erfaring i å få til et godt samspill på tvers. Dette er planlagt gjentatt i forbindelse med allehelgensdag i 2020.

B.3.3 Pilegrim

De siste årenes satsing på Kystpilegrimsleden, Pilegrim i Nord, prosjekt Riksvei 13, Tunsbergsleden og Borgleden fører til at nye leder er åpnet og i den sammenheng også flere kirker.

Som tidligere år rapporterer bispedømmene om pilegrimsarbeid innen Den kulturelle skolesekken, annen skolesammenheng og konfirmantarbeid, og vandringer av ulik lengde og art. Av nyskapende konsepter nevnes her en mobil klimapilegrimsvandring, en 'pop-up pilegrimsled' som Borg satte opp i domkirkeparken i anledning sitt 50-årsjubileum.

Oslo melder om 618 pilegrimer utsendt på langvandring mot Trondheim. 1276 Olavsbrev ble skrevet ut i Trondheim til pilegrimer som gikk minst 100 km. Koordinering av arbeidet, kompetansebygging og erfaringsdeling skal nå gjøres i tettere samarbeid med Nasjonalt pilegrimssenter, som også vil sørge for en helhetlig innhenting av tallmaterieell og rapportering.

Det ligger et stort potensiale i å kombinere satsingsområdene kulturarrangement, åpne kirker og pilegrim i nettverk med reiseliv, skoler og lokale myndigheter – på tvers av prostier og bispedømmer. Bjørgvin siterer professor emeritus Lisbeth Mikaelsson, som slår fast at «Kirken skaffer seg gjennom dette nye rituelle arenaer og en mye større kontaktflate med kirkefremmede.»

B.4 Kirke og samfunn

Strategisk mål: Kirken engasjerer seg i samfunnet

B.4.1 Diakoni

Resultatmål: Flere menigheter med diakonal betjening

Tabell 16: Antall og andel sokn med diakonal betjening

	Andel	2018	Antall sokn	Andel	2019	Antall sokn	% differanse
Agder og Telemark	68,7 %	79	115	73,0 %	84	115	4,3 %
Bjørgvin	37,9 %	69	182	38,5 %	70	182	0,5 %
Borg	73,5 %	83	113	77,3 %	85	110	3,8 %
Hamar	35,6 %	58	163	43,6 %	71	163	8,0 %
Møre	45,8 %	44	96	51,0 %	49	96	5,2 %
Nidaros	54,7 %	70	128	57,0 %	73	128	2,3 %
Nord-Hålogaland	29,0 %	18	62	31,1 %	19	61	2,1 %
Oslo ekskl. døveprostiet	73,6 %	39	53	77,4 %	41	53	3,8 %
Stavanger	73,3 %	66	90	72,2 %	65	90	-1,1 %
Sør-Hålogaland	43,0 %	37	86	43,0 %	37	86	0,0 %
Tunsberg	54,1 %	59	109	56,0 %	61	109	1,8 %
Den norske kirke	52,7 %	631	1197	55,2 %	659	1193	2,5 %

Kilde: Bispedømmerådene

659 av 1193 sokn i Den norske kirke har diakonal betjening, en økning på 2,5 % fra 2018. 14 millioner kroner ekstra over statsbudsjettet for 2019 øremerket til diakonale stillinger, førte til 35 nye diakonstillinger fordelt over hele landet.

Diakonale stillinger øker samarbeid med kommunene med tanke på innbyggernes behov for kirkelig nærvær og omsorgstjenester, slik Nord-Hålogaland uttrykker det. Benevnelsene på flere av de nye stillingene beskriver arenamangfoldet: ungdomsdiakon, seniordiakon, sykehjemsdiakon, gatediakon, integreringsdiakon, bydiakon.

Flere av de nye stillingene er opprettet innen ungdomsdiakoni. Ett eksempel er Vestfold fylkeskommune, som bidrar til å finansiere en ungdomsdiakon som har etablert samtaletilbud til videregående skoler. Diakonen jobber sammen med mange fagetater både i kommuner og fylkeskommunen. Fagråd for selvmordsforebyggende arbeid i Vestfold er et annet eksempel på et omfattende samarbeidstiltak. Som den første i sitt slag ble markeringen «Du er ikke alene», en samling for berørte og pårørende etter selvmord, arrangert i Sandefjord. Dette støttes av både fylkeskommune og politi, og et nytt arrangement planlegges i 2020.

I Drammen er det tilsatt en integreringsdiakon som jobber tett med Kirkelig Dialogsenter og Forandringshuset Drammen, samt ulike aktører i kommunen.

I Oslo finansierer midlene en prosjektleder for «Fremtiden bor hos oss», inspirert av arbeidet med samme tittel i Svenska kyrkan. Dette er et prosjekt som ser på hva det betyr å være kirke i områder der kirkens medlemmer er i minoritet, i områder med sosiale utfordringer, samt i tverreligiøse kontekster.

Den norske kirke var en av flere samarbeidspartnere som ga ut "Bærekraftsboka" i 2019. Den inneholder bibeltekster, refleksjoner og spørsmål til hvert av de 17 bærekraftsmålene, til bruk i menighetene. Boka har fått bred mottakelse både i Norge og utlandet og er oversatt til fire språk. Den brukes i fagsamlinger for diakoner og menighetspedagoger. Mange kommuner bruker bærekraftsmålene i sitt planarbeid. Dermed blir dette en god metode for samhandling mellom kommune og kirke.

Diakonien er også blitt et viktig økumenisk fellesansvar. Vi ser samme tendens i Norge som internasjonalt, at kirkene nå samles om det vi kan gjøre sammen, for eksempel for klima og menneskerettigheter.

Levekårsundersøkelser viser utfordringer knyttet til fattigdom og rus, fattige tilreisende og papirløse flyktninger. Flere menigheter stiller opp ved matutdeling, og noen åpner kirkene for overnatting. Domkirken i Oslo har over 1000 personer innom hver fredag ettermiddag og natt. Hovedstaden registrerer et stort behov for 'utegående og kontaktskapende kirkelig tjeneste' i de nye utbyggingsområdene. De har også gjort en interessant erfaring med å la en menighet bidra økonomisk til diakonalt arbeid i en annen bydel. Dette er viktig solidaritetsarbeid internt i bispedømmet.

I alle bispedømmer pågår et utstrakt arbeid med mer tradisjonell diakonal virksomhet som eldretreff, sjelesorgsamtaler, sorggrupper og institusjonsandakter.

Stavanger skriver at de har nærmere 100 sorggrupper i bispedømmet og over tre tilbud til eldre per menighet i gjennomsnitt. På landsbasis er det meldt inn 592 eldretreff i 2019.

I mange kommuner er diakon eller prest medlem av kommunale psykososiale kriseteam. Flere rapporterer om et godt samarbeid med fylke og kommune for tjenester ved katastrofer og ulykker.

Kirken skaper trygge rom

Samisk kirkeråd har sammen med Kirkelig ressurscenter mot vold og seksuelle overgrep utarbeidet heftet «Det har skjedd mitt barn». Ressurshftet retter seg mot kirkelige medarbeidere og frivillige som møter mennesker med tilknytning til de tre samiske språkområdene og de læstadianske forsamlingene. «Det har skjedd mitt barn» er finansiert av Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet og er utarbeidet i nært samarbeid med Samisk nasjonalt kompetansesenter for psykisk helse (SANKS).

Sør-Hålogaland bispedømme arrangerte i 2019 fagdag med tema «Har vi tid til sinte gutter» i samarbeid med blant andre Nord Universitet, Nordlandssykehuset, Student i Nord, Kirkens Bymisjon og voksne for barn. «Når voldsutsatte barn blir sinte unge gutter» var et av emnene for dagen.

Messe for verdighet gjennomføres mange steder i landet. Arbeid mot undertrykkelse og alle former for vold og overgrep er et tema som er inkludert både i trosopplæring og diakoni. Det er også en del av arbeidet med ny plan for likestilling.

Inkluderende kirkeliv

Den nasjonale HEL-konferansen ble gjennomført i Kristiansand i 2019, og samlet 200 deltakere. I Agder og Telemark fortsetter arbeidet med å utarbeide prostiplaner for inkluderende kirkeliv. I Bjørgvin har bispedømmet særlig fokus på kurs- og

rådgivningsvirksomhet for kirkelig ansatte og menigheter om inkluderingsarbeid knyttet til trosopplæring og konfirmasjon, samt for kommunalt ansatte om sorg og tap for mennesker med utviklingshemming. 47 sokn i bispedømmet rapporterer om tilbud i forbindelse med dette arbeidet.

Oslo bispedømme vektlegger betydningen av at konfirmasjonsopplegg er tilgjengelig for alle uavhengig av funksjonsevne. I Nord-Hålogaland har bispedømmerådet satset på et pilotprosjekt hvor diakoner fra tre prostier har jobbet med å kartlegge behov, ulike lokale arrangementer og å samarbeide med kommunene om inkludering av utviklingshemmede.

B.4.2 Kirken i det flerkulturelle Norge

Resultatmål: Flere menigheter tilbyr fellesskap til nye i Norge

I 2019 hadde nær 30 % av alle menigheter i Den norske kirke - 335 sokn - det som i menighetenes årsstatistikk omtales som «Tilbud i forbindelse med integreringsarbeid». Oslo bispedømme har med 43 % den høyeste andel sokn med tilbud rettet mot innvandrere.

Agder og Telemark og Stavanger er de eneste som har økning i andel sokn med tilbud rettet mot innvandrere fra 2018 til 2019. Dette kan skyldes at de samarbeider med KIA (Kristent interkulturelt arbeid). I Bergen og Oslo er migrantmenigheter og internasjonale menigheter viktige samarbeidspartnere. I Groruddalen i Oslo er det ansatt to migrantprester, en i 100 % stilling og en i 50 %.

Fra tiltak for flyktninger i kjølvannet av flyktningekrisen i 2015, er nå de fleste tilbudene rettet mot nyankommede. Stavanger gir eksempler på mangfoldet av tilbud: Språkkafeer, kvinnegrupper, tolketjenester på gudstjenester, norskkurs, ALPHA-kurs, leksehjelp, treningstilbud, hobbykvelder, turgrupper og samarbeid med NAV om integreringsprogram og religionsdialog.

Mange menigheter leier eller låner ut lokaler til migranter. Dette fører i varierende grad til samarbeid.

Migrantmenighetene utfordrer kirkens identitet og selvforståelse. Som folkekirke og ofte som eneste kirke på et sted, inviterer Den norske kirke alle inn i fellesskapet. Dette utfordrer kirken på språk, kulturuttrykk og teologi. Det har vært arbeidet med en sak til Kirkemøtet for å få en helhetlig kirkelig strategi på dette feltet.

B 4.3 Religionsdialog

Resultatmål: Arbeid med religionsdialog styrkes

Bispedømmene rapporterer om totalt 52 fora for religionsdialog, som viser omfanget av dette arbeidet regionalt og lokalt. Nasjonalt eksisterer sju fora for religionsdialog hvor Den norske kirke deltar.

I 2019 har arbeidet med religionsdialog i Den norske kirke nasjonalt blitt styrket på tre områder: Kirkerådet skal finansiere nasjonale koordinatorfunksjoner gjennom samarbeid med Kirkelig Dialogsenter i Oslo. Videre er kontaktgrupper revitalisert med de muslimske paraplyorganisasjonene Islamsk Råd Norge og Muslimsk dialognettverk. Kirkerådet skal bidra

med økonomisk støtte til dialogsentre i seks bispedømmer med effekt i 2020. Dette legger grunnlag for tryggere drift av sentrene og dialogforumet, og sikrer økt oppfølging av det nasjonale nettverket.

Kontaktgruppen med Islamsk Råd Norge (fra 1993) var i en periode på halvannet år satt på pause, før den ble revitalisert med ny struktur og sammensetning. En egen kontaktgruppe med tidligere dialogpartnere i det nyetablerte Muslimske Dialognettverk ble også etablert i 2019. Terroren mot al-Noor-moskeen i Bærum i august 2019 viste tydelig viktigheten av kontakter i berørte miljøer og som del av større nettverk. Kirkene i Bærum (og andre steder) responderte på terroranslaget og mobiliserte til solidarisk støtte blant annet gjennom #tryggibønn-aksjonen som Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn (STL) initierte.

B.4.4 Kommunikasjonsarbeid

B.4.4 Resultatmål: Kirkens digitale nærvær øker

I 2018 var bispedømmene tydelige i sitt ønske om å satse ytterligere på et målrettet kommunikasjonsarbeid. Dette ønsket ble enda mer uttalt i 2019. Kirkerådet vedtok en digital strategi i desember 2018. Denne la grunnlaget for at "Kirke på nett" ble ett av to hovedsatsingsområder i 2019.

Kirkens digitale kommunikasjon skal være aktuell og troverdig i sin tilstedeværelse, fremoverlent og offensiv i bruken av ulike plattformer, sette dagsorden og være i forkant. Den skal fortelle den gode historien og formidle evangeliet om Jesus. Kirkens digitale kommunikasjon skal berøre mennesker med kristendommens sentrale budskap, peke på kirkens relevans i menneskers liv og vise at kirken bryr seg om enkeltmennesket. Den skal skape stolthet blant ansatte og høvle ned terskelen inn i kirkerommet. Det handler også om å skape lyst til å utforske kirken og dens ulike tjenestetilbud.

Kirke på nett-satsingen har handlet om både å forbedre kirken.no og kirkens intranett Kirkebakken, og øke antallet interaktive tilbud i kirkens ulike sosiale mediekanaler. Kommunikasjonsansvarlige i mange av bispedømmene har bidratt aktivt inn i dette, sammen med Kirkerådets sekretariat. I tillegg til å arbeide med et bredere tilbud på kirkens Facebookside, er også satsingen på Instagram blitt målrettet mot en snevrere aldersgruppe, 18-25. Dette har ført til økt oppslutning om denne kanalen.

Våren 2019 lanserte Kirkerådet en kampanje bygget på konseptet "Rom for deg". Denne ble vist i mange kanaler over hele landet, både digitalt og på print, og den ble også brukt ved markedsføring av kirkevalget. Det er i løpet av året laget flere filmer, blant annet til kirkevalget og til helgen før allehelgensdag. Erfaringsmessig er det viktig å lage materiell nasjonalt som kan brukes lokalt.

Til jul 2019 ble det også laget en enkel film om juleevangeliet, der en rekke kjente personer leste hvert sitt vers. Blant andre var statsminister Erna Solberg med. Denne filmen ble en stor suksess og ble delt 3 807 ganger. Innlegget er sett av 718 000 mennesker. Filmen er også nominert til en internasjonal PR- og markedsføringspris, SABRE-prisen.

I løpet av 2019 har det vært arbeidet med kirken.no, slik at nettportalene blir enda mer brukerorientert. Målgruppen er først og fremst befolkningen og ikke ansatte. Fra 2018 til 2019 økte sidevisningene for hele kirken.no-systemet med 37 %, til 12 936 847, mot 9 448 533 sidevisninger i 2018. Til sammenligning var dette tallet 6 316 867 i 2015.

Antallet brukere for hele kirken.no-systemet økte med 45,5 % fra 2018 til 2019, til 2 154 179 brukere. For kirken.no sine nasjonale sider økte antallet brukersesjoner med 60 % til 5 784 668 (2018 - 3 609 686). På den nasjonale siden hadde presentasjon av kandidatene til Kirkevalget 2019 flest sidevisninger, 180 567.

Om man ser på bispedømmene, har antall brukersesjoner økt i Nord-Hålogaland (92 %), Oslo (50 %), Borg (74 %), Hamar (65 %), Agder og Telemark og Bjørgvin (20 %), Stavanger (30 %)

I Tunsberg sank antallet med 60 % og i Nidaros med 7 %. Møre og Sør-Hålogaland har ikke statistikk på dette.

Mange besøker nettsidene for å finne informasjon om kirkelige handlinger. Fra 2018 til 2019 har antall besøk på dåps- og konfirmasjonssidene økt. Det har vært en liten nedgang i besøk på sidene om bryllup og gravferd. Denne erfaringen er tatt med i oppdateringer av sidene som gjøres våren 2020.

Tabell 17: Antall besøk på kirken.no

Kirkelig handling	Sidebesøk 2018	Sidebesøk 2019	Endring
Dåp	61 114	92 257	+ 31 143
Konfirmasjon	51 823	58 960	+ 7 137
Bryllup	53 286	47 491	- 4 795
Gravferd	20 982	19 250	- 1 732

Tabellen viser antall besøk på Kirken.no sine sider om de kirkelige handlingene dåp, konfirmasjon, bryllup og gravferd for 2018 og 2019.

B.4.5 Kirken i det offentlige rom

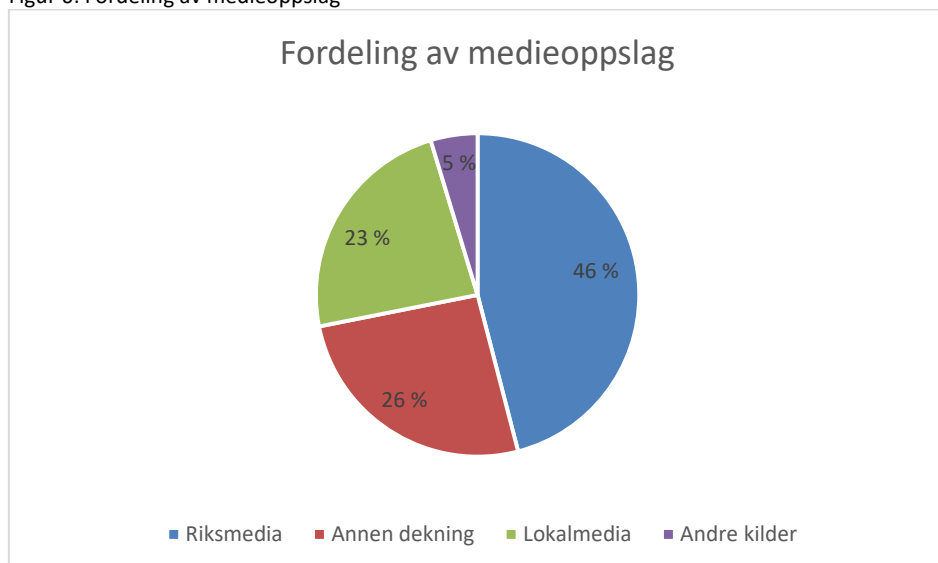
Resultatmål: Kirken er synlig på flere arenaer i det offentlige rom

I 2018 startet prosjektet «Kirkens stemme i det offentlige rom», som i 2019 endret navn til «Kirken til stede». Målsetningen er fortsatt å bygge opp kirken som en samfunnsaktør folk kjenner igjen, både i stemme, ved ansikt og som en etisk og verdibasert motvekt til det polariserende og partipolitiske som i stor grad preger dagens debatt.

I 2019 var det også kirkevalg, som er en anledning til å nå ut til alle kirkens 3,7 millioner medlemmer. Våren 2019 ble det utarbeidet et nytt overordnet kommunikasjonskonsept for Den norske kirke, «Rom for deg», som ble lansert gjennom en omfattende nasjonal kampanje i juni. Kampanjen var svært synlig både i digitale flater og som printannonser over hele landet. Kampanjen ble videre brukt inn i kirkevalget i september, og «Rom for deg» er i løpet av året blitt benyttet i flere sammenhenger.

Sommeren 2019 var kirken synlig til stede både under Olavsfest og Arendalsuka, gjennom å tilby et omfattende program bestående av samtaler, gudstjenester og konserter, i tillegg til en åpen «kirkehage» i Trondheim og et kirkeskip i Arendal. Dette arbeidet har vært vellykket. Derfor er det et ønske om å fortsette og utvide med flere arenaer, og høsten 2019 startet planleggingen av å delta på TIFF, Tromsø Internasjonale Filmfestival. Kirkens tilstedeværelse i det offentlige rom kommer også til uttrykk i arbeidet med menneskeverd og skaperverk, se pkt. 4.7.

Figur 6: Fordeling av medieoppslag

Om lag halvparten av sakene var gjengitt i riksmedia. Den andre halvparten er fordelt mellom lokalmedia og andre kilder for eksempel kulørt presse og treff i åpne sider på sosiale medier.

Selv om antallet mediehenvelser ikke registreres, ble det gjennom 2019 håndtert et stort antall spørsmål fra mediene. En viktig del av arbeidet med å øke synligheten i det offentlige rom, er å gi pressen korrekt og nyttig informasjon til rett tid.

I 2019 ble det sendt ut 27 pressemeldinger via tjenesten NTB Kommunikasjon. Dette genererte 437 oppslag i mediene ifølge tall fra Retriever. Ifølge medieovervåkingstjenesten Infomedia var det totalt 767 artikler med treff på søkefrasen Den norske kirke og enten Helga Haugland Byfuglien, Kristin Gunleiksrud Raaum eller Ingrid Vad Nilsen.

B.4.6 Samarbeid mellom kirke, barnehage og skole

Resultatmål: Samarbeidet kirke-skole styrkes

		2017	Endring fra 2016	2018	Endring fra 2017	2019	Endring fra 2018
Gudstjenester for barnehagebarn	Antall	1 375	-1 %	1 290	-6 %	1 226	-5 %
	Deltakere	105 069	-4 %	99 072	-6 %	94 123	-5 %
Gudstjenester for skolebarn	Antall	2 886	1 %	3 118	8 %	2 829	-9 %
	Deltakere	552 478	0 %	554 176	0 %	545 495	-2 %
Besøk i kirke utenom gudstjeneste	av barnehage	3 196	-3 %	3 215	1 %	3 315	3 %
	av skole	2 649	-3 %	2 777	5 %	2 610	-6 %
Besøk av kirkelig medarbeider	i barnehage	1 721	-5 %	1 705	-1 %	1 639	-4 %
	på skole	1 960	-6 %	1 850	-6 %	1 845	0 %

Kilde: SSB – Foreløpige tall. Tabellen angir antall besøk av én eller flere klasser/grupper i kirke utenom gudstjeneste, samt antall besøk av prest eller annen kirkelig medarbeider i barnehage og skole.

Stabilitet er hovedstikkordet for kirkens samarbeid med barnehager og skoler. For barnehagene er det en økning på 147 besøk i kirken. Samtidig er det 65 færre besøk av kirkelig medarbeider i barnehagen. Det er også en liten nedgang i antall og deltakere på

barnehagegudstjenester. Flere av bispedømmene peker på at høytidsvandringar i kirken er i vekst. «Det kan tyde på at fleire vel å delta på krybbevandringar, påskevandring eller andre besøk i kyrkja fremfor å gå på gudsteneste,» skriver Møre.

Antall skolegudstjenester har gått ned, men totalt antall deltakere er relativt stabilt, så gjennomsnittlig deltakelse per gudstjeneste har steget fra 178 til 194.

Fagfornyelsen med innføring av nye læreplaner fra skoleåret 2020/2021 utfordrer kirke og skole til å se på hvordan samarbeidet kan videreutvikles. Bjørgvin formulerer seg slik: «Den nye fagfornyinga som kjem i læreplanane frå hausten 2020, legg vekt på livsmeistring, fordjupning og utforsking. Her kan kyrkja møte skulen og i større grad bli eit objekt for utforsking av tru og livssyn for elevane, ikkje berre som eit subjekt som skal sørge for at 'den kristne og humanistiske arv' skal ivaretakast.»

Sør-Hålogaland skriver at «å kunne bruke kirkens rom som læringsarena og kirkelige medarbeideres fagkompetanse rett inn i skolens læringsmål i flere fag, er et meningsfylt og givende arbeid» .

I et samarbeid med kirken ligger pedagogiske muligheter og ressurser for læring ved å utforske kirkebygg og kirkesteder, kunst og kultur, levende tro og tradisjon.

Satsingen innebærer å stimulere til oppdatering av eksisterende samarbeidsavtaler og til å etablere samarbeidsplaner for de som ikke har dette per i dag.

B.4.7 Menneskeverd, fred, menneskerettigheter og vern om skaperverket

Resultatmål: Kirken fremmer menneskeverd, fred, menneskerettigheter og vern om skaperverket

Den norske kirke er aktivt medlem i Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn (STL) og Norges Kristne Råd (NKR). I 2019 handlet samarbeidet om den nye tros- og livssynsloven, og det har vært stor enighet om hovedtrekkene i lovforslaget. I samarbeidet om ny lovgivning har Den norske kirke nå en ny rolle som et likeverdig, men likevel spesielt, trossamfunn i det økumeniske og interreligiøse samarbeidet i Norge. Dette samarbeidet er svært godt. Et eksempel er Rettferdskonferansen som samler hele bredden av kirker, misjonsorganisasjoner, Kirkens Nødhjelp og diakonale organisasjoner.

NKR har gjennom Global uke rettet søkelyset mot moderne slaveri. Arbeidet med å skjerpe norsk lovgivning for å unngå tvangsarbeid og utnyttelse av sårbare mennesker, har fått god respons fra norske myndigheter.

Norsk teologisk samtaleforum (NTSF) i Norges Kristne Råd har arbeidet med en veileder om etiske sider ved bioteknologisk utvikling, et felt som omfatter mange verdspørsmål og har fått stor oppmerksomhet i offentlig debatt.

Kirkens fredsarbeid var tema på det årlige rådsmøte i Samarbeidet Kristne Kirker i Barentsregionen (SKKB) som Den norske kirke var vertskap for i Narvik. Her møttes representanter fra kirkene i Sverige, Finland, Russland og Norge. Kirkens globale fredsarbeid og de lokale og nordiske erfaringene fra krig og forsoningsarbeid ble drøftet.

Kirken bidrar i arbeidet med sannhets- og forsoningskommisjonen, som skal granske fornorskingspolitikk og urett overfor samer, kvener og norskfinner. Målet er å hindre at urett

videreføres ved å skape felles forståelse av historien der alle grupper verdsetter og gjensidig anerkjenner hverandres egenart og likeverd.

Internasjonalt øker presset mot menneskerettigheter, ikke minst tros- og livssynsfriheten. I samarbeid med Stefanusalliansen utvikles et nordisk nettverk og en læringsplattform for arbeidet med trosfrihet, finansiert av blant andre Utenriksdepartementet.

En ny strategi for pastoralbesøk og solidaritetsreiser er laget for å styrke Den norske kirkes støtte til kristne i sårbare områder i ulike deler av verden. Det er utviklet norsk materiell om barns rettigheter med utgangspunkt i Kirkenes verdensråd og Unicefs samarbeid om tema. Kreativ bruk av digitale flater bidrar til å skape oppmerksomhet om kirkens ansvar for barns rettigheter.

Arbeid blant flyktninger og asylsøkere

Arbeid for konvertitter skjer på flere felt: Gjennom kontaktmøter med Utlendingsdirektoratet (UDI) og Utlendingsnemnda (UNE) og i fellesskap med Norges Kristne Råd, NOAS og Stefanusalliansen gjennom arbeidsgruppen rundt rapporten «Tro, håp og forfølgelse II». Et bredt økumenisk samarbeid førte til lansering av dokumentet «Hvordan ta imot konvertitter» (kristenkonvertitt.no). Dette er et ressursdokument for menigheter og utlendingsmyndighetene.

I løpet av 2019 ble det etablert et nytt nordisk, kirkelig nettverk om fremmedfrykt, rasisme og populisme. Nettverket springer ut av behovet for å utveksle erfaringer med holdningsskapende arbeid, særlig blant innvandrere og flyktninger, i folkekirkene i Norden.

Vern om skaperverket

Ved utgangen av 2019 var det 390 grønne menigheter i Den norske kirke. Dette er en økning på åtte menigheter fra 2018, og andel grønne menigheter er nå 35,5 %. I 2019 var Oslo bispedømme partner i Oslo Europeisk miljøhovedstad, og deltok med flere grønne kirkelige arrangementer. I Borg fortsetter prosjektet «Håpets katedral», som setter lys på utfordringen med plastforsøpling av havet. Og i Stavanger er GreenHouse Bogafjell blitt sertifisert som den første grønne ungdomsmenigheten.

Kirkerådet jobber strategisk for å redusere utslipp fra egen reisevirksomhet. I 2019 ble en ny reisepolicy utarbeidet. På dette grunnlaget skal Kirkerådet redusere eget klimagassutslipp med 8 % årlig frem mot 2030. I hovedtrekk betyr dette færre flyreiser og flere digitale møter.

Misjon

Samarbeidet Menighet og Misjon omfatter syv misjonsorganisasjoner og Den norske kirke, og hensikten er å styrke eierskap og engasjement for misjon i lokalmenighetene. 77 % av menighetene har misjonsavtaler med en av SMM-organisasjonene.

I 2019 ble det igangsatt en ekstern evaluering av SMM for å vurdere om samarbeidet er strukturert på en hensiktsmessig måte, om det har ført til økt engasjement og eierskap til misjon i menighetene, og om resultatene er tilfredsstillende målt opp mot ressursene som brukes på SMM.

Evalueringen, som ble utført av VID vitenskapelige høgskole, ble presentert i januar 2020. Hovedfunnene er at SMM har ført til økt misjonsengasjement i menighetene, men strukturen, særlig på bispedømmenivå, bør gjennomgås. Det stilles også spørsmål ved kost/nytte-effekten av samarbeidet. Evalueringen vil bli drøftet av organisasjonene og kirkelige organer i løpet av 2020. Det tas sikte på å fremme en sak til Kirkemøtet i 2021 som

konkluderer SMM-evalueringen, men som også setter dette samarbeidet inn i en større sammenheng om Den norske kirkes globale misjonsoppdrag.

SMM er bare ett av flere verktøy Den norske kirke har i sitt globale kirkesamarbeid. De fleste bispedømmer og mange menigheter har vennskapsavtaler med søsterkirker som man har nær kontakt med og også støtter økonomisk. På nasjonalt nivå er det inngått samarbeidsavtaler med de lutherske søsterkirkene i Sør-Afrika, Brasil, Jordan og Det hellige land.

Som oppdragsgiver for Kirkens Nødhjelp er Den norske kirke med i et omfattende diakonalt og humanitært arbeid i flere deler av verden. Menighetene bidrar til dette arbeidet blant annet gjennom den årlige Fasteaksjonen.

Den norske kirke bidrar med faglige ressurser og om lag 6-7 millioner kroner årlig til Det lutherske verdensforbund og Kirkenes verdensråds arbeid. Dette økumeniske samarbeidet er noe av det viktigste Den norske kirke gjør for å utføre det misjonsoppdraget vi deler med hele den verdensvide kirken.

B.5 Rekruttering

Strategisk mål: Flere finner sin plass i kirkelig arbeid

Rekrutteringssituasjonen har over tid utviklet seg fra å prege noen bispedømmer, til å være en nasjonal utfordring. For å kunne jobbe langsiktig og strategisk med rekrutteringsarbeidet ble det treårige rekrutteringsprosjektet implementert i regulær drift høsten 2019.

Det er utviklet egne nettsider, «Jobb i kirken», som profilerer alle de kirkelige profesjonene og får frem egenart og særpreg for ulike yrkesvalg i kirken. Det jobbes også med stillingskategorier og kvalifikasjonskrav med tanke på bedret rekruttering. Det er hyppig dialog med utdanningsinstitusjonene, og kirken deltar på store ungdomsarrangementer og utdanningsmesser. I 2019 ble det også lyst ut en kroner million til å styrke ulike lokale rekrutteringstiltak. Hele bredden i dette prosjektet vil bli oppsummert i en prosjektrapport i 2020, og følges opp med en kirkemøtesak i 2021 for å sette retning og strategi for det videre rekrutteringsarbeidet.

Innsamlede studietall for Profesjonsstudiet i teologi, master i kirkelig undervisning, master i diakoni, og fireårig bachelor i kirkemusikk fra MF, TF, VID, NMH, NTNU, og NLA viser at 123 personer begynte på et kirkefaglig studium i 2019. Dette er en økning på 27 fra 2018. Antall studenter med vitnemålsgivende eksamen var 51, som er ganske stabilt sammenlignet med de siste årene.

Mange bispedømmer har hatt rekrutteringsutfordringer i presteskaper over lang tid, og har jobbet målrettet og kreativt med dette i mange år. Flere bispedømmer har et opplegg for utdanningsstillinger. Sør-Hålogaland henviser til at de i 2019 hadde syv vikarer som var under utdanning til prest. Erfaring tilsier at de aller fleste søker stilling i det bispedømmet de har vært tilknyttet. Flere prester som tilsettes i distriktene flytter ikke med sin familie, men har pendlerstatus og tilpassede arbeidsplaner.

Personer som søker seg til prestatjeneste blir en stadig mer sammensatt gruppe. Tunsberg har gått inn i tallene for 2019. Av de åtte ordinert til prestatjeneste i bispedømmet i 2019, var fire nyutdannet og fire «second career»-prester. I programmet Veien til prestatjeneste er det totalt 22 studenter som er tilknyttet Tunsberg bispedømme, og «av disse er elleve

ungdommer som gjennomfører vanlig studieløp, seks er midt i livet og har en annen yrkesbakgrunn før de går løs på teologistudiet, og fire har søkt om eller er godkjent av Kirkerådets evalueringsnemnd».

I 2019 ble totalt 18 personer godkjent i evalueringsnemnda. Det er en dobling av antallet de siste tre år. Den positive utviklingen ser ut til å fortsette, siden hele 19 personer ble godkjent på første møte i nemnda i 2020.

Som et tiltak for å øke bevisstheten om rekruttering til samisk kirkeliv og samisk kultur, arrangerte Sámi allaskuvla kurset «Tro og livssyn i Sápmi» våren 2019. På kurset deltok prester, proster og trosopplærere fra flere menigheter, blant annet fra Nidaros, Sør-Hålogaland og Nord-Hålogaland.

B.5.1 Vigslinger

Resultatmål: Rekrutteringen til vigslede stillinger styrkes

Rekrutteringen til vigslede stillinger øker svakt etter en relativt stor økning i 2018 sammenliknet med tidligere år. I 2019 ble totalt 75 personer vigslet hvorav 47 prester. I 2018 var tallene 73 totalt og 42 prester. Hamar (13) og Bjørgvin (10) har hatt flest vigslinger i fjor.

B.5.2 Frivillige medarbeidere

Resultatmål: Flere engasjeres til frivillig tjeneste i kirken

Tabell 18: Antall frivillige sortert på type frivillighet

	2017	2018	2019	Differanse fra 2018
Totalt antall frivillige	96 457	98 335	94 907	-3 428
i gudstjenestefeiringen	37 338	37 453	36 478	-975
i barnearbeidet	18 757	18 479	18 118	-361
i ungdomsarbeidet	15 812	15 581	15 590	9
i diakonalt arbeid	17 361	17 516	17 751	235
i kultur- og konsertarbeid	15 344	16 255	16 746	491
i komité- og utvalgsarbeid ...	21 654	21 283	21 675	392
... herav i menighetsråd	10 164	9 837	10 792	955
i annet arbeid	20 711	20 091	18 893	-1 198

Kilde: SSB. Foreløpige tall.

Antall frivillige knyttet til ulike tiltak i menighetene varierer noe fra år til år, men ligger relativt stabilt på noe under 100.000.

Menighetenes arbeid med trosopplæring og øvrig barne- og ungdomsarbeid forutsetter mye frivillig innsats. Frivilligheten knyttet til barne- og ungdomsarbeidet utgjør mer enn en tredel av det totale antallet frivillige (94 907) som er registrert gjennom kirkelig årsstatistikk.

Flere bispedømmer melder om nedgang i antall frivillige som deltar i gudstjenestearbeidet. Det er grunn til å spørre seg om hvordan denne nedgangen henger sammen med gudstjenestereformens vekt på inkludering med medvirkning i gudstjenestearbeidet.

Frivilligheten øker i samfunnet, men Den norske kirke har ikke fått sin del av denne økningen. Det er laget en sak til Kirkemøtet i 2020 om dette temaet, som blant annet drøfter om kirkens frivillighet er blitt mer instrumentell enn organisk: Knyttet frivillighet for mye opp til å utføre oppgaver som ansatte i lokalkirken har behov for bistand til? Stimulerer frivillighet mer når den enkelte blir oppmuntret til å bidra med egne evner og det man ønsker å bruke tid og krefter på? Dette er tema det må arbeides videre med.

B.5.3 Ungdomsarbeid

Resultatmål: Tilbud for unge i menighetene styrkes

Kirkelig årsstatistikk for 2019 viser stabilitet når det gjelder menighetenes innrapporterte tilbud på nasjonalt nivå. Til sammen er det meldt om 1770 tilbud til aldersgruppene 13-17 år og 500 tilbud til gruppen 18-30 år.

Det er en utfordring for hele kirke-Norge å finne gode tiltak som trekker unge til kirken. Flere bispedømmer har erfart at bevisst satsing på ungdom og ungdomsarbeid gir en økning i kontinuerlige tilbud og antall deltakere. Samtidig pekes det på hvor vanskelig det er for menighetene å prioritere de nødvendige ressurser som kreves for å bygge relasjoner og opprettholde en kontinuitet i det lokale ungdomsarbeidet.

I 2019 var Ungdomsåret en satsing i Tunsberg bispedømme. Statistikken viser en markant økning i antall tilbud. 12 av 33 menigheter rapporterte at satsingen bidro til oppstart eller planlegging av nytt ungdomsarbeid, og over 80 % oppgir at det har gitt økt motivasjon til å jobbe med ungdom. Andre bispedømmer som har hatt økt oppslutning om ungdomstilbud er Nidaros, Oslo, Bjørgvin og Nidaros.

«Det vi ser,» skriver Nidaros, «er at det er personavhengig og at det tar tid å bygge opp et godt ungdomsarbeid». Forskningsprosjektet «Ledelsesdynamikker i kristent ungdomsarbeid» som NLA fullførte høsten 2019 viser nettopp at vitale ungdomsarbeid kjennetegnes ved det de kaller en «ildsteddynamikk» og en «ildsjelkultur». Denne kulturen er uttrykk for dedikerte medarbeidere som skaper en god dynamikk gjennom en utadrettet og inkluderende holdning. Stavanger skriver at de gode resultatene i ungdomsarbeidet finner de i sokn med «relasjonsbasert» arbeid, det vil si at vekten er på trygge fellesskap med fokus på den gode samtalen fremfor aktivitetskrav. Bispedømmet melder om et snitt på 1,4 tiltak til ungdom 13-17 år per sokn.

Nidaros viser også til god oppslutning på ungdomsgudstjenester med ulik profil i ulike kirker i byen, som rockegudstjeneste, electromesse og popmesse: «Suksessfaktorene her synes å ha vært en musikalsk profil som oppleves relevant, på gunstige tidspunkt for ungdom (fredag eller lørdag kveld) og med god PR i forkant.»

Nord-Hålogaland ser et potensiale i å samarbeide på tvers av kirkesamfunn. Et eksempel er fra Skånland, hvor menigheten samarbeider med Metodistkirken om en stilling for å drive ungdomsklubb. I Agder og Telemark er det mange og livskraftige frimenigheter og kristne organisasjoner. De fleste steder er samarbeidsforholdet til Den norske kirke godt, mens det merkes en tydelig konkurranse innenfor arbeid overfor ungdom og unge familier.

Feltprestkorpsets arbeid er ofte lite omtalt. I februar 2019 ble navnet endret til Forsvarets tros- og livssynskorps (FTLK), nå en tros- og livssynsinkluderende militær avdeling med 49 ordinerte prester tilhørende Den norske kirke ved årsskiftet. Feltprestene møter et betydelig

antall ungdom som tjenestegjør i Forsvaret gjennom førstegangstjenesten: I 2019 ble det gjennomført nesten 5000 sjelesorgsamtaler og avholdt 782 gudstjenester med til sammen 26 600 deltakere. Oslo skriver: «Dette kan dermed regnes som et av kirkens største arbeid for unge voksne».

Studentpresttjenesten må også nevnes i denne forbindelse. 16 årsverk fordelt på 19 stillinger i alle bispedømmer utfører et omfattende arbeid blant studenter gjennom samtaler, gudstjenester og deltakelse i beredskap, dødsfall, uønskede hendelser, praktisk tilrettelegging av tros- og livssynsmangfold samt andre etiske og verdimeslige utfordringer. Omfanget av psykisk uhelse er dobbelt så høyt blant studenter som befolkningen ellers i samme aldersgruppe. Arbeidet har også en funksjon i forhold til rekruttering til kirkelige stillinger.

B.6 Bemanning – presteskap og administrasjon

Den norske kirke skal være en landsdekkende, lokalt forankret folkekirke

Tabell 19: Oversikt over årsverk i presteskap og administrasjon

	Prester inkl biskop			Administrasjon			Totalt antall årsverk		
	31.des.19	Andel i %	Endring i p.p. fra 1. jan 19	31.des.19	Andel i %	Endring i p.p. fra 1. jan 19	31.des.19	01.jan.19	Endring i antall årsverk
Oslo u/Døvepr.	146,7	88,6 %	1,8	15	9,1 %	-2,2	165,5	166,9	-1,4
Døveprostiet	12	58,5 %	6,2	0	0,0 %	0,0	20,5	17,2	3,3
Oslo m/døvepr.	158,7	85,3 %	1,7	15	8,1 %	-2,2	186	184,1	1,9
Tunsberg	126,1	90,3 %	1,3	11,6	8,3 %	-1,3	139,7	140,6	-1
Stavanger	98,1	87,7 %	0,9	13,7	12,3 %	-0,9	111,8	111,8	0
Møre	73,2	86,5 %	2,2	11,4	13,5 %	-2,2	84,6	87,1	-2,5
S.-Hålogaland	88,3	88,4 %	1,8	11,6	11,6 %	-1,9	99,9	102,6	-2,7
Agder og T.	129,5	89,4 %	1,0	15,4	10,7 %	-1,0	144,9	143,1	1,8
Borg	143,1	93,3 %	0,0	10,3	6,7 %	0,0	153,4	154,2	-0,8
Hamar	117,0	90,8 %	1,3	11,8	9,2 %	-1,3	128,8	128,5	0,3
N.-Hålogaland	86	82,8 %	1,7	13,3	12,8 %	-1,7	103,9	104,9	-1
Björgvin	170,2	92,1 %	0,4	14,5	7,9 %	-0,3	184,7	188,0	-3,3
Nidaros	110,2	87,7 %	1,8	12,7	10,1 %	-1,8	125,6	126,8	-1,2
Kirkerådet	0	0,0 %	0,0	101,5	100,0 %	0,0	101,5	72,7	28,8
Den norske kirke	1300,2	83,1 %	-0,4	242,8	15,8 %	0,7	1564,6	1544,2	20

Kilde: Bispedømmerådene og Kirkerådet. Tall fra 31.12.2018 er brukt for 01.01.2019. Andre ansatte som er inkludert i totalt antall årsverk er: Protesaksbehandlere med bispedømmet som arbeidsgiver, kirketolker, ansatte i døveprostiet (ikke prester), stillinger i Sørsmisk menighet og Svalbard kirke, nasjonal gravplassrådgiver og konsulent hos studentpresttjenesten.

Totalt var 1564 faste (budsjetterte) årsverk tilsatt i rettssubjektet Den norske kirke per 31.12.2019. 1300 av disse tilhører presteskapet, 242 er tilsatt ved bispedømmekontorene og 21,5 årsverk tilhører «andre» (se tabelltekst).

Fellesenheter for økonomi, lønn og arkiv ble opprettet 1.06.2019. 18,5 årsverk ble overført fra bispedømmene og Kirkerådet til disse. Bispedømmekontorene reduserte sin bemanning med totalt 17 årsverk, hvorav de fleste ble overført til de nye enhetene. Kirkerådet økte antall tilsatte med 28 årsverk, de fleste av disse jobber i de nye fellesenheter med arbeidssted på bispedømmekontorene. I tillegg kommer andre funksjoner for hele trossamfunnet som personvern, IKT utvikling og kulturarv.

Hele 115 årsverk sto vakante i presteskaper per 31.12.2019, i overveiende grad på grunn av manglende rekruttering. På tilsvarende tidspunkt i 2018 var 94 stillinger vakante.

B.6.1 Utlysninger, søknader og tilsetninger i prestestillinger

Tabell 20: Oversikt over utlysninger, søknader og tilsetninger

Bispedømme	Utlyste stillinger		Antall søknader		Søknader per stilling		Stillinger lyst ut flere ganger		Antall tilsetninger	
	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019
Agder og Telemark	16	21	53	133	3,3	6,3	3	5	13	21
Bjørgvin	26	38	69	70	2,7	1,8	4	11	18	25
Borg	18	10	132	52	7,3	5,2	1	0	18	10
Hamar	31	22	72	47	2,3	2,1	5	11	18	15
Møre	7	16	13	22	1,9	1,4	3	6	5	6
Nidaros	23	15	35	33	1,5	2,2	5	1	14	10
Nord-Hålogaland	17	29	31	61	1,8	2,1	8	7	9	16
Oslo	19	18	110	109	5,8	6,1	0	1	19	16
Stavanger	10	17	54	80	5,4	4,7	0	1	10	17
Sør-Hålogaland	21	22	25	25	1,2	1,1	4	11	14	7
Tunsberg	14	13	52	55	3,7	4,2	1	2	11	11
Total	202	221	646	687	3,2	3,1	34	56	149	154

Kilde: Bispedømmerådene

På landsbasis er antall søknader per stilling stabilt, men det er en stor økning i antall stillinger som lyses ut flere ganger. Bjørgvin (+7), Sør-Hålogaland (+7) og Hamar (+6) er de bispedømmene som skiller seg tydeligst ut. Sør-Hålogaland hadde i 2019 det høyeste spriket mellom utlysninger og tilsetninger, med 22 stillinger utlyst og syv tilsetninger. Hamar skriver at flere stillinger hadde ingen søkere og fire stillinger ble lyst ut tre ganger: «Dette er en dramatisk økning sett i lys av tidligere år, og nytt i Hamar bispedømme.»

157 prester sluttet i sin stilling i løpet av 2019, på nivå med året før. Av disse var 76 overgang til annen prestestilling.

Vikarer og ekstratjenester

Antall pensjonisttimer økte med 25 % fra 2018 til 2019. Alle bispedømmer uttrykker at disse utgjør en helt avgjørende ressurs for at kirken kan kalles landsdekkende.

Tabell 21: Pensjonisters arbeid i timer og tilsv. årsverk

	Timer med pensjonistlønn 2018	"Årsverk" 2018	Timer med pensjonistlønn 2019	"Årsverk" 2019
Agder og Telemark	11048	6,31	11704	6,69
Bjørgvin	11809	6,75	18543	10,60
Borg	9444	5,40	16138	9,22
Hamar	10957	6,26	14500	8,29
Møre	7603	4,34	11558	6,60
Nidaros	8316	4,75	9913	5,66
Nord-Hålogaland	15642	8,94	22811	13,03
Oslo	5071	2,90	743	0,42
Stavanger	6670	3,81	9438	5,39
Sør-Hålogaland	10379	5,93	8342	4,77
Tunsberg	8690	4,97	8441	4,82
Sum totalt	105629	60	132131	75,50

Kilde: Kirkerådet

Antall ekstratjenester skal i utgangspunktet ikke inkludere pensjonister. Her ser vi naturlig nok en kraftig nedgang i antall vigslere fra 324 tjenester i 2018 til 239 i 2019.

Det er interessant å merke seg at gravferder ved prest synker fra 512 til 391, mens gravferder ved andre dobles til 104.

Gudstjenester ved andre er også mer enn doblet sammenlignet med 2018, fra 117 til 253.

Medlemmer og kirkelige handlinger per prest

Tabell 22: Medlemmer og kirkelige handlinger per prest

	Preste-årsverk (eks eksterne)	Medlemmer og tilhørende per prest	Guds-tjenester	Dåps-handlinger	Konfirmerte	Kirkelige vigslere	Kirkelige gravferder
Agder og Telemark	129,5	2530	50,1	20,6	24	5,3	26,4
Bjørgvin	170,15	2781	48,0	23,5	30	4,4	24,8
Borg	143,1	3409	44,6	23,5	31	5,5	31,4
Hamar	117,0	2610	49,0	18,5	23,6	4,9	31,6
Møre	73,2	2868	50,5	25	34,5	5	29,7
Nidaros	110,2	3200	51,1	25,2	30,7	5,4	28
Nord-Hålogaland	86	2166	46,8	16,5	20	3,9	22,8
Oslo u/Døveprostiet	146,7	3036	38,7	18,5	19,2	3,8	24,1
Stavanger	98,05	3398	56,2	32,1	38,3	6,4	27,6
Sør-Hålogaland	88,25	2193	39,8	15,8	21,1	3,6	23,6
Tunsberg	126,1	2897	43,9	19,5	24,7	5,2	29,1
Hele landet 2019	1300,2	2833	46,4	21,5	26,6	4,8	27
Hele landet 2018		3 193	53,3	24,7	30,5	6,1	30,9

Tallgrunnet er antall ansatte prester per 31. desember 2019.

Tallgrunnet for beregning av antall medlemmer og kirkelige handlinger per prest er antall ansatte per 31.12.2019. Det betyr at prestevikarer, pensjonister og vakante/ubesatte

stillinger ikke er inkludert. Tallene er dermed bare indikasjoner, som gir en ide om hvordan presteressursene er fordelt rundt i landet.

Alle indikatorer synker sammenlignet med 2018. Med avrundede tall synker antall gudstjenester per prest med syv, gravferder med fire, konfirmanter med fire, dåpshandlinger med tre og vigslar med en.

Det enkelte bispedømme kan dra nytte av vurderinger også på grunnlag av denne tabellen. For eksempel har Nidaros sett på om det er en relasjon mellom antall kirkemedlemmer og kirkelige handlinger og resultatene i medarbeiderundersøkelsen når det gjelder balanse mellom arbeid og fritid, hvor de i snitt skårer lavere enn et allerede lavt landsgjennomsnitt.

Alderssammensetningen i prestatjenesten

Tabell 23: Alderssammensetningen i presteskabet

Ansatte pr 31.12.2019	39 år og yngre	Andel i %	40-49	Andel i %	50-59	Andel i %	60 +	Andel i %	Totalt
Agder og Telemark	23	17,83	34	26,36	35	27,13	37	28,68	129
Bjergvin	21	13,29	34	21,52	50	31,65	53	33,54	158
Borg	22	15,60	30	21,28	39	27,66	50	35,46	141
Hamar	14	12,84	30	27,52	35	32,11	30	27,52	109
Møre	14	23,73	11	18,64	18	30,51	16	27,12	59
Nidaros	19	16,67	27	23,68	35	30,70	33	28,95	114
Nord-Hålogaland	17	22,67	21	28,00	20	26,67	17	22,67	75
Oslo med daveprostiet	37	21,02	48	27,27	46	26,14	45	25,57	176
Stavanger	16	16,16	23	23,23	30	30,30	30	30,30	99
Sør-Hålogaland	6	8,57	14	20,00	24	34,29	26	37,14	70
Tunsberg	24	21,24	25	22,12	36	31,86	28	24,78	113
Total	213	17,14	297	23,89	368	29,61	365	29,36	1243

Kilde: Kirkerådet. Grunnlaget er ansatte i stilling 31.12.19. Tall er angitt i personer uavhengig av stillingsstørrelse.

Aldersfordelingen i presteskabet holder seg stabil, med 60 % av prester over 50 år. Halvparten av disse er over 60 år. 30 % av alle fratredelser i 2019 skyldtes overgang til AFP eller alderspensjon.

I tillegg til 12 biskoper og 92 proster har vi 760 sokneprester, 187 kapellaner, 16,5 seniorprester og 77 spesialprester ansatt i stilling pr 31.12.2019. Det er muligens betegnende at den eneste stillingskategorien som har en økning siden 2018 er 'seniorprest'.

Del IV. Styring og kontroll i virksomheten

Strategisk mål: Kirken har en demokratisk og velfungerende organisasjon

A. Kirkevalg

Strategisk mål: Oppslutningen om kirkevalg opprettholdes

Tabell 24: Oppslutning ved kirkevalg 2009–2019

Bispedømme	Valg av menighetsråd				Valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet			
	2009	2011	2015	2019	2009	2011	2015	2019
Agder og Telemark	13,5	14,3	16,2	13,4 (-2,8)	10,6	11,8	15,9	12,6 (-3,3)
Bjørgvin	13,1	13,9	15,1	10,9 (-4,2)	10,6	11,1	13,8	9,4 (-4,4)
Borg	10,9	10,9	14	10,8 (-3,2)	8,4	8,9	14	9,9 (-4,1)
Hamar	16,6	17,4	19,7	15,7 (-4,0)	11,5	12,8	17,6	12,8 (-4,8)
Møre	16,8	17,5	18,8	14,1 (-4,7)	12,2	13,2	17,2	12,6 (-4,6)
Nidaros	13,4	14,3	15,9	11,7 (-4,2)	9,8	10,5	14,6	9,5 (-5,1)
Nord-Hålogaland	18,3	17,2	18,3	14,7 (-3,6)	13,0	12,3	16,1	12,1 (-4,0)
Oslo	8,3	8,1	13,1	8,4 (-4,7)	7,9	7,4	15,7	9,0 (-6,7)
Sør-Hålogaland	15,5	15,5	15,6	12,4 (-3,2)	9,5	11,4	13,2	9,7 (-3,5)
Stavanger	12,8	13,1	15,3	11,5 (-3,8)	11,4	11,4	14,7	10,8 (-3,9)
Tunsberg	12,5	12,8	15,1	11,4 (-3,7)	9,3	9,5	14,8	10,3 (-4,5)
Totalt	13,1	13,5	15,7	11,8 (-3,9)	10,0	10,6	15,1	10,8 (-4,3)

Kilde: Den norske kirkes medlemsregister (valgmodulen)

Det var totalt 3 064 069 personer som hadde stemmerett ved kirkevalget i 2019. Den totale valgdeltakelsen, altså andelen mulige velgere som stemte ved minst ett av valgene, var 12,6 %, en nedgang på 4,1 prosentpoeng fra 2015. Hvis man sammenligner med 2011 er differansen bare 0,9 prosentpoeng. Oppslutningen varierer fra bispedømme til bispedømme, både i valgdeltakelsen i seg selv, og i differansen til tidligere valg. Hamar, Nord-Hålogaland og Møre har høyest valgdeltakelse. Oslo bispedømme har lavest valgdeltakelse, og også størst nedgang fra 2015 (6,3 prosentpoeng). Det har derimot vært en økning fra 2011 i Oslo.

Til bispedømmerådsvalget ble det i alle bispedømmer stilt lister fra nominasjonskomiteene og fra Åpen folkekirke. En tredje liste, Bønnelista, stilte i ni av elleve bispedømmer.

Ved menighetsrådsvalgene i 2019 var det vesentlig økning i andel sokn hvor det ikke ble stilt flere kandidater til valg enn det antallet som skulle velges. Kun 27,8 % av soknene hadde flere kandidater enn antallet som skulle velges. Tilsvarende tall var 41 % i 2011 og 49,3 % i 2015. Borg melder at 89 % av menighetsrådene hadde færre eller akkurat like mange kandidater som skulle velges på listene som ble stilt til valg. Kun 11 menighetsråd i Borg hadde et reelt valg.

En tilbakegang i andel sokn med overskytende kandidater er kanskje å forvente sammenlignet med menighetsrådsvalget i 2015. Men ser man på tidligere kirkevalg er nedgangen markant, særlig sammenlignet med menighetsrådsvalgene i 2011. Dette er bekymringsverdig. Størst nedgang i sokn med overskytende kandidater ser vi i Oslo og Hamar, på henholdsvis 46,8 og 43,7 % sammenliknet med valget i 2015.

Gjennomsnittsalderen for de nye menighetsrådsmedlemmene har økt noe de siste kirkevalgene, fra 51 år i 2009 til 54,7 år i 2019. Økningen er noenlunde lik i alle bispedømmer. Andel kandidater under 30 år var stabil på 5,1 % ved valgene mellom 2009 og 2015, men i 2019 ser vi en nedgang til 4,4 %. Kjønnfordelingen ved menighetsrådsvalgene ligger stabilt på 40/60.

Det ble gjennomført flere tiltak nasjonalt for å få folk til å stemme. Blant annet ble det sendt ut valgkort i posten til alle som hadde stemmerett og gjennomført en omfattende informasjonskampanje i forkant av valgdagen. De ulike nomineringsgruppene som stilte liste ved valg til bispedømmeråd og Kirkemøtet fikk en økonomisk støtte som skulle sette dem i stand til å informere velgerne om sine standpunkt i ulike kirkelige spørsmål.

Kirkerådet fikk mange tilbakemeldinger om at folk synes det var vanskelig å finne informasjon om de ulike kandidatene og listene og hva de sto for. Ved valg til menighetsråd var utfordringen både at mange kandidater ikke ønsker å opplyse om hva de mener om omstridte tema og at menighetene har begrenset kapasitet til å få samlet og spredt informasjon om kandidatene. Ved valg til bispedømmeråd og Kirkemøtet var en av utfordringene at Kirkerådet og bispedømmerådene skulle være nøytrale tilretteleggere av valget, og dermed i liten grad kunne informere om de ulike listene.

Forhåndsstemmingen er nok den største utfordringen for gjennomføring av kirkevalg. Ved kommunevalg blir stadig større andel av stemmene avgitt på forhånd, i 2019 var det 51 % som stemte på forhånd. Kirkevalget har ikke samme kapasitet som kommunene til å gjennomføre forhåndsvalg og har heller ikke forhåndsstemming samme sted som kommunen de fleste steder. Det betyr at de aller fleste av de som stemmer på forhånd ved kommunevalget ikke møter kirkevalget når de stemmer.

Frem mot neste kirkevalg vil det arbeides med å forbedre informasjonen om lister og kandidater både lokalt og nasjonalt. Det utredes også allerede ulike løsninger for å forbedre forhåndsstemmingen.

Samisk kirkelig valg møte

Samisk kirkelig valg møte var en stor hendelse både historisk og ressursmessig. Valgmøtet ble arrangert i Tromsø i mai 2019, og det var 38 valgte delegater av 51 mulige som møtte.

Kirkemøtet vedtok i 2018 at det i forbindelse med Kirkevalget 2019 skulle innføres en ordning for samisk kirkelig valg møte. Samisk kirkelig valg møte er et representativt organ for samisk kirkeliv i Den norske kirke, som skal bidra til å verne og fremme samisk kirkeliv. Det skal velge de samiske representantene til Nord- og Sør-Hålogaland bispedømmer og Kirkemøtet, og nominere medlemmer til Samisk kirkeråd. For øvrig kan valgmøtet gi uttalelse når kirkelig myndighet ber om det eller når valgmøtet av eget tiltak ønsker å uttale seg.

Til neste kirkevalg er det behov for et tettere samarbeid mellom Samisk kirkeråd, bispedømmene og aktuelle menigheter, for å få til en bedre prosess spesielt med tanke på utsendelse av delegater og nominering av kandidater. Det bør også gjøres en nærmere vurdering av regelverket, for å gjøre gjennomføringen av møtet bedre og enklere.

B. Organisering

Resultatmål: Reduksjon i administrative kostnader

Effektivisering

Effektiviseringsprosjektet for merkantile tjenester ble iverksatt i juni 2019, etter prosjektstart i 2018. I den sammenheng ble det etablert to nasjonale enheter på økonomi og arkiv, som er geografisk spredt og betjener alle bispedømmene samt Kirkerådet. Det er frigjort ca. 20 millioner kroner som skal gå til å styrke diakonale tiltak i lokalmenighetene fra 2020. Felleseenhetene var operative fra 1. juni og vil utvikles videre i tiden fremover. Konsekvensene for bemanningen på bispedømmekontorene oppleves som store. Det har vært behov for flere mindre organisasjonsendringer i kjølvannet av effektiviseringsprosessen for å få alle oppgaver løst på en god måte. Hele prosessen blir evaluert av ekstern aktør (KPMG) i løpet av første halvår 2020.

Samtidig har skiftende rammeforhold og nye oppgaver gjort det nødvendig å skaffe utvidet kompetanse på flere områder. Ny personvernforordning og personopplysningslov fra 2018 har fremhevet behovet for personvernombud, og et felles ombud for hele trossamfunnet er derfor etablert. Satsing på vedlikehold av kirkebygg og den forestående oppdelingen av Opplysningsvesenets fond har krevet forsterkninger på kulturminneområdet. Da Kirkerådets sekretariat ble omorganisert i 2019, ble flere funksjoner samlet i en nyopprettet seksjon for system og dokumentasjon som blant annet ivaretar områdene porteføljeforvaltning på digitalisering, felles arkivenhet og medlemsregister.

Kirkelig organisering

Kirkemøtet i 2019 vedtok at «Kirkemøtet ber Kirkerådet så snart som mulig i kommende kirkemøteperiode å fremme et forslag til Kirkemøtet om fremtidig arbeidsgiverorganisering og den øvrige kirkeordning». Kirkerådet behandlet saken i juni og september 2019. Det er gitt et utredningsmandat med sikte på at et fellesorgan mellom kommune og bispedømme kan være ny arbeidsgiverenhet. I tillegg må det utredes hvordan biskopens ledelse og tilsynsansvar skal være, hvilke valgordninger vi skal ha og konsekvenser av økt avstand mellom kommune og kirkelig forvaltningsnivå.

Det er opprettet et Hovedutvalg og fire arbeidsgrupper som skal arbeide frem et forslag i løpet av 2020 som oversendes Kirkerådet. Forslaget sendes ventelig på bred høring før Kirkerådet eventuelt anbefaler Kirkemøtet å vedta en ny organisering i 2022, og hele kirkeordningen i 2023.

C. Arbeidsmiljø

Tabell 25: Sykefravær fordelt på stillingsart og kjønn

	Presteskapet			Alle ansatte		
	Menn	Kvinner	Totalt	Menn	Kvinner	Totalt
Kirkerådet	-	-	-	6,80 %	6,50 %	6,70 %
Oslo	7,62	5,58	6,67	3,10 %	9,50 %	4,80 %
Borg	4,08	8,1	5,59	2,80 %	6,50 %	3,80 %
Hamar	4,61	6,13	5,26	3,90 %	8,80 %	5,90 %
Tunsberg	3,9	7,12	5,19	4,40 %	6,60 %	5,40 %
Agder og Telemark	3,16	8,87	4,7	2,00 %	6,30 %	3,10 %
Stavanger	2,77	9,27	4,13	2,40 %	5,00 %	3,50 %
Bjørgvin	2,98	7,19	4,11	2,90 %	6,00 %	3,90 %
Møre	1,1	7,24	2,55	7,10 %	5,10 %	6,20 %
Nidaros	1,93	5,88	3,44	2,70 %	7,50 %	4,00 %
Sør - Hålogaland	3,63	6,38	4,69	3,50 %	8,00 %	5,40 %
Nord- Hålogaland	1,88	6,11	3,26	3,60 %	6,70 %	4,90 %
Den norske kirke	3,57	6,88	4,72	3,70 %	6,80 %	4,80 %

Kilde: Kirkerådet

Det totale sykefraværet gikk ned fra 5,4 % i 2018 til 4,8 % i 2019. Presteskapet har et sykefravær på 4,72 % mens ansatte på bispedømmerådene, Samisk kirkeråd og Kirkerådet hadde et sykefravær på 5,25 %. Det arbeides aktivt og systematisk med oppfølging av sykemeldte i alle enheter.

Arbeidslivsundersøkelse

Kirkerådet opprettet i 2018 et LHBT (lesbiske, homofile, bifile og trans)-utvalg. Utvalget fikk blant annet i oppdrag å gjennomføre en arbeidslivsundersøkelse i 2020 med alle kirkelig ansatte som målgruppe. Ansvarlige institusjoner for undersøkelsen er Fafo, Institutt for arbeidslivs- og velferdsforskning, og KIFO, Institutt for kirke-, religion- livssynsforskning.

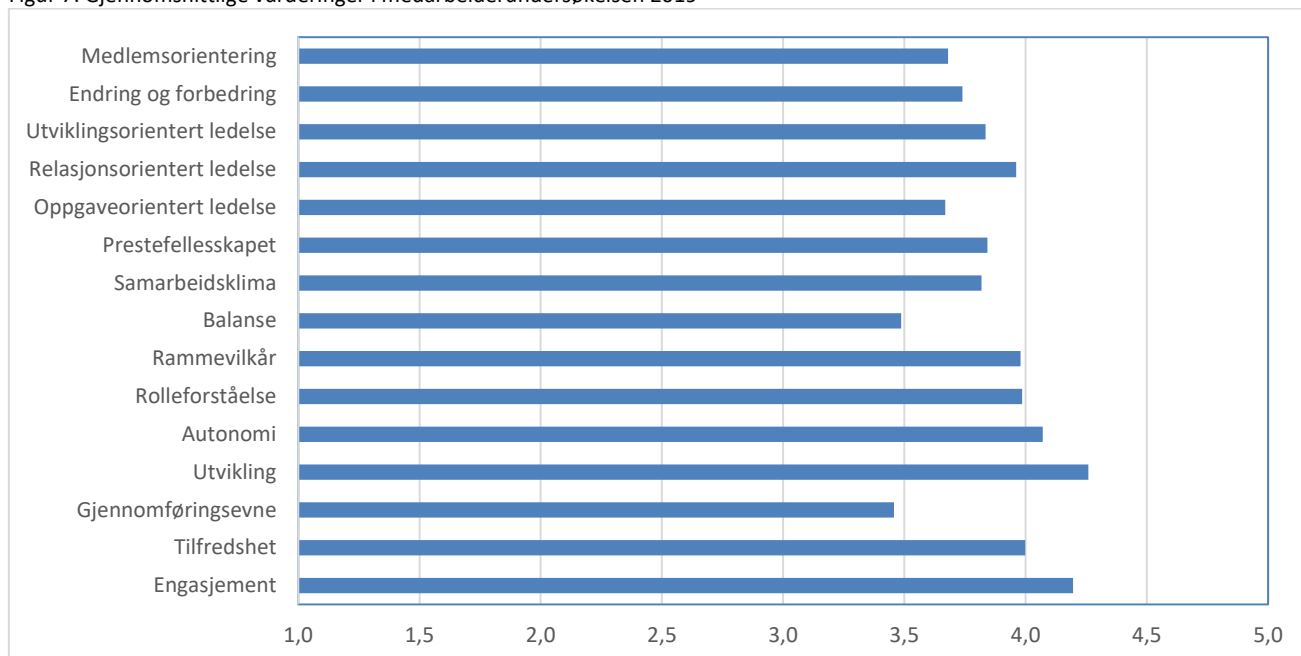
Arbeidslivsundersøkelsen skal gi kunnskap om og erfaringer fra rekrutteringsprosesser, samarbeid mellom ulike grupper ansatte og frivillige, opplevd diskriminering knyttet til legning, kultur for uenighet samt endringer etter Kirkemøtets vedtak om vigselsturgi i 2017 som medførte at likekjønnede par kan gifte seg i kirken.

Resultatene fra undersøkelsen vil bli brukt i arbeidet for at kirken skal være et trygt og inkluderende arbeidssted for alle, og vil være en viktig ressurs i utvikling av et kursopplegg som planlegges gjennomført i alle bispedømmer.

Medarbeiderundersøkelse

Det er gjennomført en medarbeiderundersøkelse i hele virksomheten i 2019. Undersøkelsen fikk en svarprosent på 81.

Figur 7: Gjennomsnittlige vurderinger i medarbeiderundersøkelsen 2019

Kilde: Medarbeiderundersøkelsen 2019. Hver søyle representerer svarene på spørsmålene innenfor den enkelte kategorien. Diagrammet viser gjennomsnittet for alle respondenter i rettssubjektet på en skala fra én til fem.

Noen hovedtrekk er at kirken har svært engasjerte og dedikerte medarbeidere. Dette er en stor verdi. Samtidig er det dårlige resultater på jobb/fritidsbalanse. Dette er signifikant begge veier i forhold til benchmark. Et annet trekk er svake resultater på gjennomføringsevne og operasjonell ledelse. Dette er også to størrelser som hører sammen.

Oppfølgingen skjer i hver enhet/prosti som har fått sine resultater, og i to omganger drøfter virkelighetsbildet og forslag til tiltak i løpet av første kvartal 2020. De nasjonale funnene er fulgt opp gjennom utviklingssamtaler. Jobb/fritidsbalanse blir videre fulgt gjennom sykefraværsoppfølging og AMU-møter. Gjennomføringsevne blir sett på i forbindelse med lederutvikling.

Arbeid med HMS

Den norske kirkes ledelse har fastsatt mål for HMS-arbeidet, og handlingsplaner er utarbeidet på overordnet og regionalt nivå. Arbeidsmiljøutvalg (AMU) og regionale AMU (RAMU) i alle bispedømmer og Kirkerådets sekretariat har jevnlig møter. Det gjennomføres årlige HMS-revisjoner i 3-4 bispedømmer.

Den norske kirkes kontrollutvalg bestilte og fikk en forvaltningsrevisjonsrapport på HMS og personvern utarbeidet av internrevisjonen i samarbeid med KPMG. Den viste avvik med manglende system og rapporteringsrutiner på flere punkter. Rapporten gir god hjelp til å jobbe systematisk og målrettet med forbedringer. Det er etablert et eget prosjekt med dedikerte medarbeidere for å lukke avvikene ved utgangen av 2020.

Forebygging og håndtering av trakassering, krenkelser og overgrep

Den norske kirke har de siste 20 årene hatt et systematisk arbeid på dette feltet. I tråd med arbeidsmiljølovens krav er målet å forebygge at det skjer uønskede hendelser, og ha en god og sakssvarende håndtering av eventuelle saker. Som del av medarbeiderundersøkelsen i 2019 ble spørsmål om mobbing, trakassering og uønsket seksuell oppmerksomhet tematisert. 5,2 % av ansatte rapporterer at de har blitt utsatt for mobbing eller trakassering, mens 0,9 % har opplevd uønsket seksuell oppmerksomhet. Til sammenligning svarte henholdsvis 8,6 % og 2,0 % bekreftende på tilsvarende spørsmål i Statsansattundersøkelsen 2018.

D. Likestilling

Tabell 26: Kjønnfordeling i presteskapet

	Kvinner	Menn	Totalt	% kvinner
Agder og Telemark	34,5	89,1	123,6	27,9
Bjørgvin	38,1	114,1	152,2	25,0
Borg	53,1	83,3	136,4	38,9
Hamar	48,7	57,5	106,2	45,9
Møre	12,2	45	57,2	21,3
Nidaros	50,2	63	113,2	44,3
Nord-Hålogaland	24,3	48,7	73	33,3
Oslo	74,4	87,7	162	45,9
Stavanger	26	73	99	26,3
Sør-Hålogaland	25,3	42,1	67,4	37,5
Tunsberg	44,9	66,3	111,2	40,4
Totalt	431,6	769,7	1201,2	35,9

Kilde: Kirkerådet. Prestevikarer er ikke tatt med i oversikten.

36 % av tilsatte prester er kvinner. Det er store ulikheter mellom Hamar, Oslo og Nidaros med rundt 45 % kvinneandel til Møre, Bjørgvin og Stavanger med 21-26 %. Kvinneandelen blant biskoper og proster er 33 % og uendret fra 2018. Kvinneandelen i lederstillinger på bispedømmekontorene er 35,5 %. Agder og Telemark, Nidaros og Sør-Hålogaland har ingen kvinner i lederstillinger 31.12.2019, mens i Oslo er det kvinner i alle lederstillinger.

Tabell 27: Kvinneandel søknader og tilsetninger

Bispedømme	Søknader			Tilsetninger		
	Antall søknader	Herav fra kvinner	Andel kvinner	Antall tilsetninger	Herav kvinner	Andel kvinner
Agder og Telemark	133	49	36,8 %	21	5	23,8 %
Bjørgvin	70	16	22,9 %	25	6	24,0 %
Borg	52	18	34,6 %	10	4	40,0 %
Hamar	47	27	57,5 %	15	7	46,7 %
Møre	22	6	27,3 %	6	0	0,0 %
Nidaros	33	19	57,6 %	10	7	70,0 %
Nord-Hålogaland	61	27	44,3 %	16	8	50,0 %
Oslo	109	60	55,1 %	16	11	68,8 %
Stavanger	80	23	28,8 %	17	7	41,2 %
Sør-Hålogaland	25	10	40,0 %	7	1	14,3 %
Tunsberg	55	24	43,6 %	11	5	45,5 %
Totalt	687	279	40,6 %	154	61	39,6 %

Kilde: Bispedømmerådene og Kirkerådet

Kvinneandelen i antall søknader har gått opp fra 36 % til 41 %, mens andelen kvinner som er tilsatt har sunket fra 44 % til 40 %. Situasjonen er dermed relativt stabil.

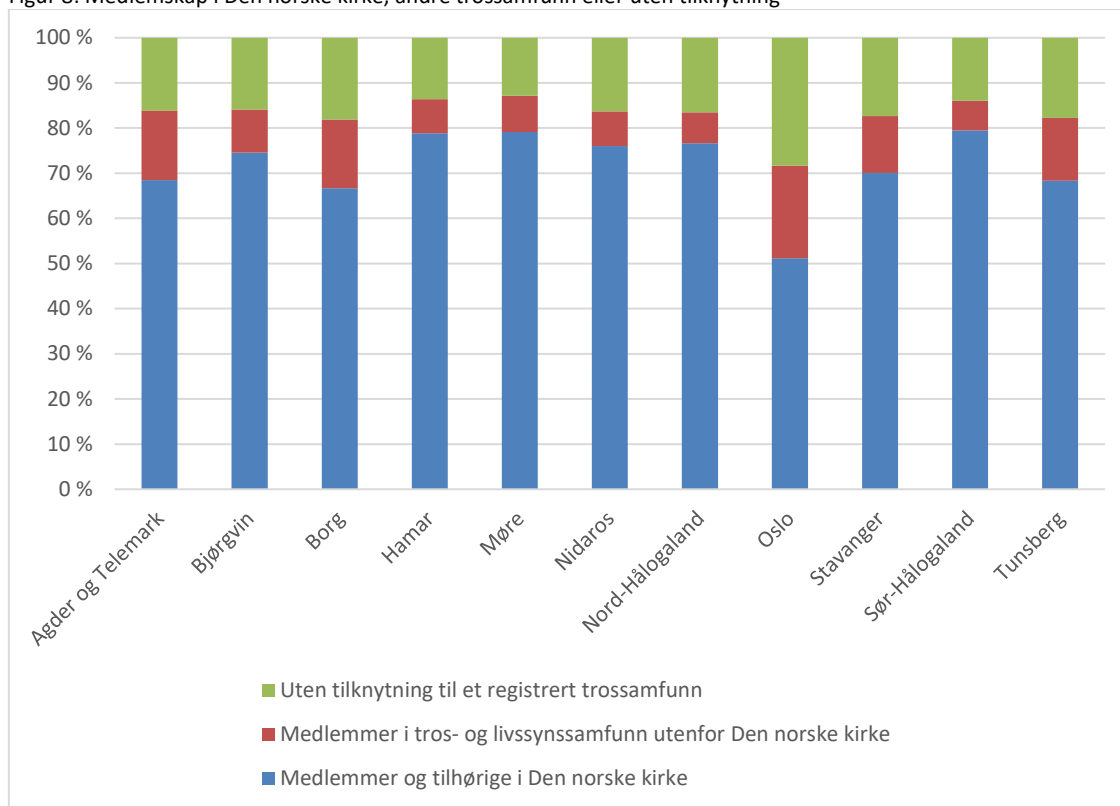
Tabell 28: Lønn og antall i de største stillingsgruppene fordelt på kjønn

Stillingsstype	Snitt totalt	Snitt menn	Snitt kvinner	Kvinnerens lønn i andel av menns lønn	Kjønnsfordeling menn/kvinner
Proster	834 309	839 050	823 136	98 %	67 menn/29 kvinner
Sokneprester	658 480	662 469	651 288	98 %	495 menn/275 kvinner
Kapellaner	572 193	572 194	571 887	100 %	109 menn/84 kvinner
Lederstillinger - administrasjon	789 331	794 095	781 309	98 %	33 menn/19 kvinner
Seniorrådgivere	656 941	676 273	632 086	93 %	37 menn/29 kvinner
Rådgivere	566 407	570 315	563 389	99 %	45 menn/58 kvinner

Tabellen viser små forskjeller mellom kvinner og menn i alle stillingsgrupper. Det er ikke identifisert lønnsforskjeller innen en stillingsgruppe hvor kjønn kan være en mulig forklaring.

Del V. Vurdering av fremtidsutsikter

Figur 8: Medlemskap i Den norske kirke, andre trossamfunn eller uten tilknytning

Kilde: SSB

Stadig flere innbyggere i Norge tilhører ikke noe tros- eller livssynssamfunn. I Oslo utgjør disse nå 30 % av befolkningen, og Den norske kirke er nede i 50 % oppslutning. Dette gir helt nye utfordringer i måten å være kirke i storby på. Her er det nyttig med impulser fra andre byer i Europa som ligger foran oss i utvikling. Og det er viktig med et eget fokus på «urban mission», fordi vi kan forvente at trenden med lave tall på organisert religiøsitet kan spre seg til andre storbyområder i Norge.

Samtidig ser vi at bispedømmer med størstedelen av innbyggertallet i tradisjonelle landkommuner, fortsatt opprettholder stor oppslutning om folkekirken. Spørsmålet er om kirken i større grad må differensiere arbeidsmåter og tilbud ut fra disse trendene forteller oss.

Den norske kirke er en stor organisasjon, og satsinger som skal omfatte hele kirken tar tid. Derfor vil satsingene på dåp og kirke på nett (digital satsing) fortsette. Et godt samarbeid i hele kirken og evne til å løfte i flokk er avgjørende for å lykkes med disse to arbeidsområdene og nødvendig for å nå målene fremover.

Kirkemøtet i april 2020 ble avlyst på grunn av koronapandemien. Det var forberedt saker med forslag til strategi på kirkens møte med kristne migranter, og videre arbeid for å profilere frivillighet som ressurs i kirken. Det arbeides nå med å videreføre disse sakene på andre måter. I saken om frivillighet er det også en komponent om økt innsats på givertjeneste og alternative finansieringskilder for lokalkirkens arbeid.

En revidert plan for diakoni var også klar for godkjenning i Kirkemøtet. Implementering av denne i menighetene er en viktig prioritering fremover, ikke minst med tanke på de utfordringene som ventelig vil komme i kjølvannet av koronatiden.

Ny læreplan for grunnskolen gir et nytt grunnlag for samarbeid mellom kirke og skole, for å bidra til at elevenes kunnskapsgrunnlag om kristen tro og historie opprettholdes.

Stortingsmeldingen om Opplysningsvesenets fond gir forventninger om betydelige beløp til kirkevedlikehold fremover. Verdien i fondet skal også gjennomgås, og kirken skal overta den delen av bygningsmassen som har en kirkelig tilknytning. Kirken ønsker å bidra aktivt for å finne gode løsninger i begge disse arbeidene. Kirkerådet har også startet et eget arbeid med den kirkelige kulturarven. Planen er at Kirkemøtet i 2021 kan vedta en kulturarvstrategi for Den norske kirke som kan gi en god plattform for å være en aktiv og ansvarlig kulturminneforvalter for den kirkelige delen av vår felles kulturarv.

Kirken som en aktiv kulturminneforvalter innebærer også forsterket arbeid med å åpne flere kirker. Å formidle deres historie, teologi, kunst og arkitektur er en viktig del av både lokal og nasjonal kulturarv. Arbeidet med en kirke som er synlig til stede i samfunnet og som er en naturlig del av den offentlige samtalen, vil også bli prioritert.

Arbeidet med ny kirkelig organisering er under utredning, og vil gå inn i en aktiv høringsfase først i 2021.

Den norske kirke er en aktiv samarbeidspartner i ulike internasjonale, kirkelige organisasjoner og fora. Det internasjonale samarbeidet er nødvendig for at kirken skal være del av et troverdig og solidarisk kristent globalt fellesskap, ikke minst i ulike spørsmål om flyktninger og klima. I andre spørsmål som misjon og menneskerettigheter, samarbeider Den norske kirke både internasjonalt og med SMM-organisasjonene her hjemme. Det ligger et viktig oppfølgingsarbeid foran oss på grunnlag av at SMM-arbeidet ble evaluert i 2019/20, og det er viktig med en grundig oppfølging av resultatene fra evalueringen. Dette handler både om innhold i og prioriteringer av kirkens arbeid med misjon og organiseringen av dette arbeidet fremover.

Denne årsrapporten avgis i slutten av mai. Månedene med koronapandemien vil åpenbart få store konsekvenser for videre arbeid. Satsingen på en digital kirke har skutt fart og gitt en oppsiktsvekkende høy oppslutning rundt gudstjenester, andakter, babysang, musikkandakter og konserter. Fra å være en «kom til oss»-kirke ble hele kirken tvunget til å komme til folk der de er. Dette har gitt mange nye erfaringer om samspillet rundt digital satsing, som vil legge grunnlaget for en fornyet satsing på det digitale kirkerommet.

Samtidig har koronautfordringene tydeliggjort den kompliserte organisasjonsstrukturen kirken har. Lokalt fører dette til merarbeid rundt helse, miljø og sikkerhet, og også rundt ansvar og roller når kirkene skal åpne gradvis og kontrollert opp igjen. I en krisesituasjon etterspørres nasjonal ledelse på nye måter. Dette har gitt nyttige erfaringer av hvor viktig det er med et tett og godt samarbeid nasjonalt for å bidra til å gjøre arbeidet lokalt enklere. Disse erfaringene tar vi med oss inn i arbeidet med kirkelig organisering.

Del VI. Årsberetning og resultatregnskap

ÅRSBERETNING 2019 FOR RETTSSUBJEKTET DEN NORSKE KIRKE

OM VIRKSOMHETEN

Rettssubjektet Den norske kirke (Dnk) omfatter den tidligere statlige virksomheten av trossamfunnet Den norske kirke.

Det følger av Kirkelovens § 25 at «Kirkerådet har ansvaret for at økonomiforvaltningen og økonomistyringen av de midlene som Kirkemøtet disponerer, er forsvarlig. Kirkerådet fastsetter regnskapet. For regnskapet gjelder regnskapsloven om ikke departementet har fastsatt andre bestemmelser i forskrift. Kirkerådet skal ha en daglig leder av virksomheten.» Kulturdepartementet har i tillegg fastsatt «Forskrift om rekneskapsføring av pensjonsutgifter for Den norske kyrkja (rettssubjektet Den norske kyrkja)».

Formålet med rammebevilgningen fra Barne- og familiedepartementet (BFD) er å støtte opp under Den norske kirke som folkekirke i samsvar med Grunnloven § 16. Fra dette er det utledet følgende mål for anvendelsen av midlene:

- Den norske kirke skal være en landsdekkende, lokalt forankret kirke.
- Den norske kirke skal ha en oppslutning som bekrefter dens karakter som folkekirke.
- Den norske kirke skal formidle evangelisk-luthersk tro og tradisjon og tilby trosopplæring til alle døpte barn.
- Den norske kirke skal være organisert i samsvar med demokratiske prinsipper og verdier.
-

Ved utgangen av 2019 hadde Den norske kirke 3 826 974 medlemmer og tilhørige, hvorav 3 683 199 er bosatt i Norge. Dette utgjør ca 69 prosent av den norske befolkningen. Dnk skal sørge for prestatetjeneste til alle 1 193 sokn, i tillegg kommer det syv døvemenigheter, Bymenigheten Sandnes, Saemien Åålmege og Svalbard kirke. Videre er den landsdekkende døvemenigheten organisert som et eget prosti. Dnk skal også forvalte medlemsregister, gi faglig og økonomisk støtte til trosopplæring og annen trosformidling og diakonalt arbeid, samt ivareta det kirkelige demokrati som sine hovedaktiviteter. Det er ved utgangen av 2019 totalt 1 564 faste årsverk i Dnk, hvorav 1 300 er prester, 243 er ansatte i fag- og administrative stillinger og 21 årsverk er andre stillinger.

I Statsbudsjettet for 2019 er det bevilget tilskudd til Dnk som tilsvarer et aktivitetsnivå tilsvarende som i 2018. Kirkerådet fordeler tilskuddet videre til oppgaver som utføres i regi av Kirkerådet og bispedømmerrådene. Tilskuddet har i sin helhet gått til finansiering av virksomheten og videreformidling av tilskudd til eksterne mottakere i sokn, fellesråd eller andre i tråd med vedtak og avtaler.

De 11 bispedømmene har hvert sitt kontor, med hver sin stiftsdirektør som daglig leder. Bispedømmekontorene ligger i Fredrikstad, Oslo, Hamar, Tønsberg, Kristiansand, Stavanger, Bergen, Molde, Trondheim, Bodø og Tromsø. Kirkerådet har sin virksomhet i Oslo, mens avdeling for samisk kirkeliv er lokalisert i Tromsø. Svalbard kirke er lokalisert på Svalbard.

Kirkerådet mener at årsregnskapet og balansen med noter gir et rettvise bilde av organisasjonens stilling og resultat. Det er heller ikke etter regnskapsperiodens utgang inntrådt forhold som etter ledelsens syn har betydning ved bedømmelse av regnskapet.

RISIKO OG RISIKOSTYRING

Ulike deler av Dnk sin virksomhet er utsatt for ulik grad av risiko. Dette gjelder både risikostyring for Dnk og finansiell risiko:

RISIKOSTYRING I DNK

Dnk er avhengig av et godt omdømme for å sikre troverdighet og opprettholde tillit blant medlemmene i Den norske kirke, lovgivende og bevilgende myndigheter, i samfunnet og for å sikre fremtidig rekruttering.

For den samlede driften og for større prosjekter blir det gjort egne risikoanalyser som ligger til grunn for planlegging og risikostyring.

Dnk gjennomfører årlig risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS-analyse) av hele Dnk sin drift innenfor fem områder: Økonomiske rammer, kapitalforvaltning og likviditetsstyring, Internkontroll og økonomiforvaltning, HMS og arbeidsgiver, Plan- og måloppnåelse, og Personvern.

Finansiell risiko

Dnk er i tett dialog med bevilgende myndigheter for å sikre tilstrekkelig driftskapital og tilfredsstillende likviditet. Det er noe risiko knyttet til resultateffekt av svingning i kostnadsnivå på pensjonspremien, og da spesielt effekten av solvenspremien. BFD besluttet i 2019 å bidra til å dekke solvensutgiftene 2017-2019 ved å øke rammebevilgningen for 2019 med kr 70 mill. Fra og med statsbudsjettet 2020 må Dnk selv dekke eventuell solvenspremie til SPK.

Dnk har inntil 2019 plassert ledig kapital hovedsakelig i bank og i pengemarkedsfond. Kirkerådet vedtok i 2018 en mer offensiv investeringsstrategi som ble implementert våren 2019. Dette er i henhold til investeringsstrategi for Den norske kirkes kapital og tilhørende retningslinjer vedtatt i Kirkerådssak 09/18. Kr 153 mill ble 28.mars plassert i en fondsportefølje bestående av 30% aksjer, 60% obligasjon og 10% pengemarked. For å optimalisere avkastningen har Dnk således valgt å ta noe høyere risiko enn hva man hadde tidligere. Ved å spre plasseringen i ulike aktivaklasser og mellom globale og norske markeder er risikoen dempet. Ved utgangen av 2019 var markedsverdien til porteføljen steget med kr 8,5 mill til kr 161,5 mill. I regnskapet er porteføljen vurdert til laveste verdi (anskaffelseskost).

ÅRSREGNSKAPET

Dnk skal i tråd med Kirkelovens § 25 føre regnskap etter Regnskapslovens regler for øvrige foretak, men med unntak for føring av pensjonsordning. Unntaket er hjemlet i egen forskrift. 2019 er det tredje regnskapsåret for Dnk.

RESULTAT

Ansvaret for tros- og livssynsområdet ble i mai 2019 overført fra Kulturdepartementet til BFD. Dnk mottar det vesentligste av tilskudd til driften fra BFD. I tillegg mottar Dnk noe tilskudd fra Justisdepartementet til drift av Svalbard kirke. Øvrige tilskudd mottas fra Opplysningsvesenets fond og andre offentlige virksomheter.

Om lag 75 prosent av tilskuddet tildeles egen virksomhet for å dekke lønns- og driftskostnader, og om lag 25 prosent er tilskudd som videreføres til eksterne mottakere.

Samlede inntekter for Den norske kirke ble i 2019 kr 2 280,8 mill og som i all vesentlighet er statlige tilskudd. Utbetalte tilskudd utgjorde i 2019 kr 571,1 mill, varesalg kr 0,4 mill, samlede lønnskostnader kr 1 415,4 mill og avskrivninger kr 4,8 mill. Øvrige driftskostnader beløp seg til kr 289,4 mill og netto finansinntekter ble kr 17,0 mill.

Den norske kirke har i 2019 styrt sitt aktivitetsnivå innenfor tildelte rammer. Videreføring av mindreforbruk fra hver enhet i 2018, god økonomisk styring samt ekstra tilskudd til dekning av pensjonskostnadene har gitt et årsresultat på kr 16,6 mill.

For 2020 har Stortinget vedtatt et tilskudd som gir rom for å videreføre Den norske kirke sitt aktivitetsnivå fra 2019.

BALANSE

Egenkapitalen per 31. desember 2019 er økt med kr 86,6 mill og utgjør nå kr 311,4 mill. Pr 31.12.2018 var egenkapitalen tilsvarende kr 224,7 mill.

Departementet bevilget i desember 2019 kr 70 mill til å dekke deler av pensjonspremiens solvensdel. Dette ekstraordinære tilskuddet er ført som egenkapitaltilskudd.

Totalkapitalen er per 31. desember 2019 på kr 662,2 mill. Likvide midler er på kr 605,9 mill.

Investeringsbehovet er lavt, og anleggsmidler utgjør under 10 prosent av totalbalansen ved utgangen av

2019. Dnk har tilfredsstillende likviditet på kort sikt, men er sårbar for vesentlige endringer i tilskudd og driftsaktiviteter.

KONTANTSTRØM

Likviditetsbeholdningen er i 2019 økt med kr 31,6 mill. Kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter utgjør kr 48,6 mill og gir et uttrykk for inn- og utbetalinger i perioden.

ARBEIDSMILJØ

Ledelsen har fastsatt mål for HMS-arbeidet, og handlingsplan er utarbeidet på overordnet nivå. Bispedømmerådene er bedt om å utarbeide egne handlingsplaner. Arbeidsmiljøutvalg (AMU) og regionale AMU (RAMU) i alle bispedømmer og Kirkerådets sekretariat har jevnlig møter. Det foreligger oversikt over verneområder og verneombud.

Det er etablert rutiner for blant annet forebygging og håndtering av konflikter, revisjon av systematisk HMS-arbeid i bispedømmeråd, utarbeidelse av årsrapport for arbeidsmiljøutvalg og for sykefraværsoppfølging. Det er også utarbeidet mal for samordning av HMS-arbeid mellom bispedømmeråd og kirkelige fellesråd. Det ble i 2019 ikke rapportert til AMU om skader og alvorlige ulykker.

Sykefraværet i 2019 var på 4,8 prosent mot 5,4 prosent i 2018.

YTRE MILJØ

Dnk sin virksomhet er i all hovedsak tjenesteleveranser, og driften har en begrenset forurensende effekt på det ytre miljø. Ved innkjøp legges det vekt på miljøvennlige alternativer der det er mulig. Kirkerådet og syv av bispedømmene er Miljøfyrtårn-sertifiserte.

DISKRIMINERING

For alle ansatte ligger et generelt krav om medlemskap i Den norske kirke, men det er anledning til å søke om dispensasjon for enkelte stillinger. Ut over dette søkes mangfold både når det gjelder kjønn, seksuell orientering, etnisk bakgrunn og funksjonsevne.

LIKESTILLING

Likestilling blir tillagt vekt ved rekruttering og avlønning av ledere og medarbeidere i Dnk. Det arbeides løpende med informasjon og bevisstgjøring om aktuell likestillings- og diskrimineringslovgivning. I 2019 var det 40 prosent kvinner og 60 prosent menn blant de ansatte. Det var i 2019 33 prosent kvinner og 67 prosent menn i ledelsen (inkluderer Kirkerådets sekretariat, med direktør, assisterende direktør, direktører og seksjonssjefer, stiftsdirektører, avdelingsledere og personalsjefer på BDR). Blant biskopene er det 58 prosent kvinner og 42 prosent menn. Blant prostene er kjønnsfordelingen 71 prosent menn og 29 prosent kvinner. Blant Kirkerådets medlemmer er det 9 kvinner og 6 menn, der leder er kvinne og nestleder er mann.

FREMTIDIG UTVIKLING

Det er forventet at Stortinget vil sikre fremtidig forsvarlig drift av Dnk for å oppfylle Grunnlovens § 16. Dnk vil aktivt arbeide med å redusere kostnader og øke inntekter for å kunne oppfylle kirkens oppdrag. Det er gode muligheter for å oppfylle statens målsettinger for bevilgningen til Dnk i 2020, og det er grunnlag for fortsatt drift. Det jobbes aktivt med synkende dåps- og medlemstall samt utfordringer med rekruttering til kirkelige stillinger.

Oslo 26. mars 2020

Kristin Gunleiksrud Raaum
Leder

Harald Hegstad
Nestleder

Leif Christian Mæland Andersen
Kirkerådsmedlem

Karin-Elin Berg
Kirkerådsmedlem

Kjersti Brakestad Boge
Kirkerådsmedlem

Ole Kristian Bonden
Kirkerådsmedlem

Helga Haugland Byfuglien
Kirkerådsmedlem

Anne Berit Løvstad Evang
Kirkerådsmedlem

Anne Jorid Gjertsen
Kirkerådsmedlem

Agnes Sofie Gjeset
Kirkerådsmedlem

Linn Strømme Hummelvoll
Kirkerådsmedlem

Olav Myklebust
Kirkerådsmedlem

Jan Olav Olsen
Kirkerådsmedlem

Kari Helene Skog
Kirkerådsmedlem

Gunnar Winther
Kirkerådsmedlem

Ingrid Vad Nilsen
Direktør

RESULTATREGNSKAP

DEN NORSKE KIRKE

Beløp i 1000 kroner	Note	2019	2018
DRIFTSINNEKTER OG DRIFTSKOSTNADER			
Mottatt tilskudd	1	2 263 534	2 118 828
Annen driftsinntekt	1, 14	17 256	10 551
Sum driftsinntekter		2 280 790	2 129 378
Utbetalt tilskudd	2	571 127	505 786
Varer for vidersalg		377	292
Lønnskostnad	3, 4	1 415 449	1 379 389
Avskrivning av driftsmidler og immaterielle eiendeler	5	4 784	4 780
Annen driftskostnad	3, 6, 11, 14	289 421	226 757
Sum driftskostnader		2 281 158	2 117 004
Driftsresultat		-368	12 375
Finansinntekter	7	17 042	11 326
Finanskostnader	7	58	49
Resultat av finansposter		16 985	11 276
Ordinært resultat		16 616	23 651
Årsresultat		16 616	23 651
OVERFØRINGER			
Benyttelse av bunden kapital	13	0	-6 200
Avsatt til annen egenkapital	13	16 616	29 851
Sum overføringer		16 616	23 651

BALANSE

DEN NORSKE KIRKE

Beløp i 1000 kroner	Note	2019	2018
EIENDELER			
ANLEGGSMIDLER			
IMMATERIELLE EIENDELER			
Medlemsregister/kirkebok	5	6 522	9 435
Sum immaterielle eiendeler		6 522	9 435
VARIGE DRIFTSMIDLER			
Leilighet	5	2 854	1 200
Driftsløsøre, inventar o.a. utstyr	5	6 081	7 703
Sum varige driftsmidler		8 935	8 903
FINANSIELLE ANLEGGSMIDLER			
Lån til tilknyttet selskap	9	4 735	4 735
Investeringer i aksjer og andeler	8	246 970	19 024
Sum finansielle anleggsmidler		251 705	23 759
Sum anleggsmidler		267 162	42 096
OMLØPSMIDLER			
FORDRINGER			
Kundefordringer	11	9 248	4 968
Andre kortsiktige fordringer	10	7 863	11 329
Sum fordringer		17 111	16 297
INVESTERINGER			
Andre finansielle instrumenter		0	227 215
Sum investeringer		0	227 215
Bankinnskudd, kontanter o.l.	12	377 995	331 967
Sum omløpsmidler		395 106	575 479
Sum eiendeler		662 268	617 575

BALANSE**DEN NORSKE KIRKE**

Beløp i 1000 kroner	Note	2019	2018
EGENKAPITAL OG GJELD			
EGENKAPITAL			
INNSKUTT EGENKAPITAL			
Bunden kapital	13	18 900	18 900
Annen innskutt egenkapital	13	100 000	100 000
Sum innskutt egenkapital		118 900	118 900
OPPTJENT EGENKAPITAL			
Annen egenkapital	13	192 461	105 845
Sum opptjent egenkapital		192 461	105 845
Sum egenkapital		311 361	224 745
GJELD			
KORTSIKTIG GJELD			
Leverandørgjeld		35 997	67 413
Skyldig offentlige avgifter		77 235	73 086
Annen kortsiktig gjeld	10	237 675	252 332
Sum kortsiktig gjeld		350 907	392 831
Sum gjeld		350 907	392 831
Sum egenkapital og gjeld		662 268	617 575

BALANSE

DEN NORSKE KIRKE

Oslo, 26.03.2020
Styret i Den norske kirke

Kristin Gunleiksrud Raaum
Leder

Harald Hegstad
Nestleder

Leif Christian Mæland Andersen
Kirkerådsmedlem

Karin-Elin Berg
Kirkerådsmedlem

Kjersti Brakestad Boge
Kirkerådsmedlem

Ole Kristian Bonden
Kirkerådsmedlem

Helga Haugland Byfuglien
Kirkerådsmedlem

Anne Berit Løvstad Evang
Kirkerådsmedlem

Anne Jorid Gjertsen
Kirkerådsmedlem

Agnes Sofie Gjeset
Kirkerådsmedlem

Linn Strømme Hummelvoll
Kirkerådsmedlem

Olav Myklebust
Kirkerådsmedlem

Jan Olav Olsen
Kirkerådsmedlem

Kari Helene Skog
Kirkerådsmedlem

Gunnar Winther
Kirkerådsmedlem

Ingrid Vad Nilsen
Direktør

INDIREKTE KONTANTSTRØM

DEN NORSKE KIRKE

Beløp i 1000 kroner	Note	2019	2018
KONTANTSTRØMMER FRA OPERASJONELLE AKTIVITETER			
Resultat		16 616	23 651
Ordinære avskrivninger		4 784	4 780
Endring i kundefordringer		-4 280	-1 492
Endring i leverandørgjeld		-31 415	40 645
Endring i andre tidsavgrensingsposter		-7 042	35 369
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter		-21 336	102 953
KONTANTSTRØMMER FRA INVESTERINGSAKTIVITETER			
Utbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler		-1 904	-1 563
Utbetalinger ved kjøp av andre investeringer		-731	-2 215
Innbetalinger ved salg av andre investeringer		0	6 200
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		-2 636	2 422
Innbetalinger av egenkapital		70 000	0
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter		70 000	0
Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter		46 028	105 375
Beh. av kont. og kontantekvivalenter ved per. begynnel		331 967	226 592
Beh. av kont. og kontantekvivalenter ved per. slutt		377 995	331 967

REGNSKAPSPRINSIPPER

REGELVERK

Årsregnskapet for Den norske kirke (Dnk) er satt opp i samsvar med regnskapslovens bestemmelser og god regnskapsskikk.

I medhold av kirkeloven § 25 fjerde ledd har Kulturdepartementet gjort unntak fra regnskapslovens bestemmelser om regnskapsføring av pensjonsforpliktelser og pensjonskostnader. Det er i forskrift fastsatt at Dnk sine pensjonsforpliktelser ikke skal føres i balansen, men utførlig opplyses om i note for å sikre relevant og nødvendig informasjon til regnskapsbrukere. Dnk er ikke skattepliktig.

BRUK AV ESTIMATER

Det er i begrenset omfang benyttet estimater og forutsetninger ved utarbeidelse av årsregnskapet for Dnk. Områder som i stor grad inneholder skjønnsmessige vurderinger, forutsetninger eller estimater som er vesentlige for årsregnskapet, er beskrevet i note.

INNETEKTER

Inntekter består i det vesentligste av tilskudd fra staten, samt noe tilskudd fra andre virksomheter. Tilskuddene inntektsføres på vedtakstidspunktet eller ved oppfyllelse av andre vilkår gitt i vedtak til tilskuddene.

Øvrige inntekter består av salg av varer og tjenester, leieinntekter, gaver etc. Inntektsføring skjer på leveransetidspunkte .

LEASING

Foretaket har kun operasjonell leasing. Leasingutgifter kostnadsføres løpende som driftskostnad.

KLASSIFISERING OG VURDERING AV OMLØPSMIDLER

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter normalt poster som forfaller til betaling innen ett år etter balansedagen.

Omløpsmidler vurderes til laveste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på transaksjonstidspunktet.

PENSJONER - YTELSESDORDNING

Dnk har pensjonsforpliktelser finansiert med sikrede ordninger.

Det er i forskrift fastsatt av Kulturdepartementet den 4. oktober 2016 gitt fritak for bokføring av pensjonsforpliktelser for Dnk. Krav til noteopplysninger er opprettholdt og skal utarbeides i tråd med Norsk Regnskapsstandard 6 om pensjonskostnader. Pensjonsforpliktelsen og estimert pensjonskostnad iht aktuarberegningen framgår av note. Bokført pensjonskostnad svarer til betalt pensjonspremie og er klassifisert som lønnskostnader.

BETINGEDE UTFALL

Betingede utfall regnskapsføres når kostnaden anses sannsynlig og utfallet kan estimeres.

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet etter den indirekte metoden. Kontanter og kontantekvivalenter omfatter kontanter og bankinnskudd.

NOTER

Beløp i notene er alle oppgitt i 1000 kroner.

Note 1 Driftsinntekter

Mottatt tilskudd:	2019	2018
Tilskudd fra statlige virksomheter	2 254 099	2 111 273
Tilskudd fra fylker og kommuner	6 043	5 188
Tilskudd fra organisasjoner og stiftelser	3 392	2 367
Sum	2 263 534	2 118 828

Annen driftsinntekt:

Varesalg	1 614	1 465
Tjenestesalg	2 757	2 816
Leieinntekter m.m.	5 432	1 220
Andre inntekter inkl. periodiserte inntekter	7 453	5 050
Sum	17 256	10 551

I tillegg til beløpet ovenfor har Dnk mottatt et ekstraordinært tilskudd kr 70 mill til solvenspremie, jfr tildelingsbrev 18.12.19 fra BDF. Vi viser til utfyllende informasjon i note 13.

Note 2 Utbetalte tilskudd

Dnk har i 2019 utbetalt tilskudd kr 571 127¹ til ulike formål. Av dette utgjør 82,6 % tildelinger til fellesråd og sokn over hele landet. Tilskudd til fellesråd og sokn gis ut fra gitte fordelingsnøkler. 10,9 % av utbetalt tilskudd tildeles domkirkene og andre eksterne enheter. Resterende 6,5 % av utbetalt tilskudd gis til eksterne enheter etter søknader og andre avtaler.

Utbetalte tilskudd:	2019	2018
Trosopplæring	314 492	307 619
Diakoni	66 993	52 082
Undervisning	88 022	83 988
Kirkemusikk	2 201	2 445
Domkirker	5 295	5 138
Internasjonale økumeniske organisasjoner	9 034	8 671
Andre institusjoner og kirkelige formål	32 042	24 163
Opplysningsvesenets fond	4 464	4 787
Andre ideelle formål	48 584	16 894
Sum utbetalte tilskudd	571 127	505 786

Note 3 Lønnskostnader og ytelser, godtgjørelser til direktør, styret og revisor

Lønnskostnader	2019	2018
Lønninger	1 034 647	1 017 535
Arbeidsgiveravgift	160 620	144 371
Pensjonskostnader	208 636	197 179
Andre ytelser	11 546	20 303
Sum lønnskostnader	1 415 449	1 379 389

I 2019 har Den norske kirke sysselsatt 1564 årsverk.

Ytelser til ledende personer	Direktør	Styret
Lønn	1 119	571
Pensjonskostnader	586	0
Annen godtgjørelse	0	0
Sum ytelser til ledende personer	1 705	571

Det er ikke inngått avtale om etterlønn, bonuser, lån, sikkerhetsstillelse o.l. til fordel for direktør eller styremedlemmer.

REVISOR

Kostnadsført revisjonshonorar inkludert MVA for 2019 utgjør kr 228'.

I tillegg kommer honorar for andre tjenester inkludert MVA med kr 38'.

Note 4 Ytelsespensjon

Den norske kirke (Dnk) er unntatt kravet om å balanseføre sikrede pensjonsforpliktelse.

Det vises til prinsipnote.

Dnk har ytelsespensjonsordning for sine ansatte gjennom Statens pensjonskasse.

I 2019 ble det innført ny offentlig tjenstepensjon hvor den ansatte må stå lenger i tjenesten.

Effekten vises som planendring i årets pensjonskostnad og pensjonsforpliktelsen.

Forventet turnover for ansatte under 50 år er redusert fra 9% til 4% og for ansatte over 50 år er redusert fra 5% til 3%.

Per 31.12.2019 var 1 822 personer knyttet til ordningen, av dette var 1 561 personer ansatt og 261 personer var pensjonister. Ordningen omfatter alderspensjon fra fylte 67 år og løper livsvarig. Ordningen inkluderer også uføre-, etterlatte- og barnepensjon.

Aktuarberegningen fra aktuarseksjonen i Statens pensjonskasse med forutsetninger per desember 2019 er lagt til grunn for presentasjon av Dnk sin pensjonsforpliktelse.

Beregning av årets pensjonskostnad:	2019	2018
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	84 567	107 003
Resultatført planendring i perioden	-282 965	0
Arbeidsgiveravgift	-31 477	12 985
Årets pensjonsopptjening	-229 875	119 989
Rentekostnad på pensjonsforpliktelsen	59 531	53 993
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	-87 766	-72 298
Årets finansposter	-28 235	-18 304
Sum årets pensjonskostnad	-258 110	101 684
Administrasjonskostnader	3 394	3 396
Årets pensjonskostnad inkl. adm.kostnad	-254 716	105 080
Sum årets pensjonskostnader	-254 716	105 080

Netto pensjonsforpliktelse ved årets slutt	2019	2018
Pensjonsforpliktelse	2 511 889	2 453 671

Pensjonsmidler	-2 167 539	-1 938 732
Netto pensjonsforpliktelse	344 350	514 940
Arbeidsgiveravgift av netto pensjonsforpliktelse	48 553	72 606
Netto pensjonsforpliktelse inkl. AGA	392 904	587 546

Pensjonsforpliktelse	2019	2018
Pensjonsforpliktelse ved årets begynnelse	2 453 671	2 364 674
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	84 567	107 003
Pensjonsutbetalinger	-45 086	-34 288
Rentekostnad	59 531	53 993
Planendring	-282 965	0
Aktuarmessig gevinst (tap) økonomiske forutsetninger	242 171	-37 711
Pensjonsforpliktelse ved årets slutt	2 511 889	2 453 671

Pensjonsmidler	2019	2018
Pensjonsmidler ved årets begynnelse	1 938 732	1 733 082
Administrasjonskostnader	-3 394	-3 396
Pensjonsutbetalinger	-45 086	-34 288
Innbetalinger pensjonspremie	253 143	186 402
Renteinntekt på pensjonsmidler	87 766	72 298
Aktuarmessig gevinst (tap) økonomiske forutsetninger	-63 622	-15 365
Pensjonsmidler ved årets slutt	2 167 539	1 938 732

Økonomiske forutsetninger	31.12.2019	31.12.2018
Diskonteringsrente	2,30%	2,60%
Forventet avkastning på pensjonsmidler	3,80%	4,30%
Årlig lønnsvekst	2,25%	2,75%
Årlig forventet regulering av alders- og etterlattepensjon over 67 år under utbetaling	1,25%	1,75%
Årlig forventet G-regulering, regulering av AFP, uføre- og etterlattepensjoner under 67 år	2,00%	2,50%

Demografiske data	31.12.2019	31.12.2018
Antall yrkesaktive	1 561	1 581
Gjennomsnittsalder - yrkesaktive	51	51
Sum pensjonsgrunnlag	991 614	987 870
Gjennomsnittlig lønn	635	625
Antall pensjonister	261	180
Antall oppsatte	0	0

Note 5 Anleggsmidler

	Medlemsregister/ Kirkebok	Driftsløsøre, inventar o.a. utsyr	Leilighet	Sum varige driftsmidler
Anskaffelseskost 01.01.2019	14 563	11 892	1 200	27 655
Tilgang	0	250	1 654	1 904
Avgang	0	0	0	0
Anskaffelseskost 31.12.2019	14 563	12 142	2 854	29 560
Akkumulerte avskrivinger	8 041	6 061	0	14 102
Bokført verdi per 31.12.2019	6 522	6 081	2 854	15 457
Årets avskrivinger	2 913	1 872	0	4 784
Avskrivingssatser	20 %	10-30%	0 %	

Note 6 Spesifikasjon av annen driftskostnad

	2019	2018
Tjenestereiser m.m.	56 259	55 430
Kjøp av tjenester	68 587	44 340
Informasjon og kommunikasjonsteknologi	46 356	49 283
Leie lokaler og utstyr	40 462	35 205
Kurs og seminar	25 871	18 964
Driftsmateriell m.m.	35 373	12 636
Oppvarming, renhold og renovasjon	4 297	4 162
Kontingenter	1 999	1 956
Vedlikehold	1 964	1 780
Honorarer for revisjon og andre tjenester	266	293
Andre driftskostnader	7 985	2 709
Sum annen driftskostnad	289 421	226 757

Andre driftskostnader består i hovedsak av telefonkostnader, reklame, forsikringer, representasjon og gaver.

Note 7 Spesifikasjon av finansposter

Finansinntekter	2019	2018
Renteinntekt	17 041	11 323
Finansinntekt (agio)	1	3
Sum finansinntekter	17 042	11 326
Finanskostnader	2019	2018
Rentekostnad	29	32
Finanskostnad (disagio)	29	17
Sum finanskostnader	58	49

Note 8 Langsiktige verdipapirer

	Anskaffelses kost	Balanseført verdi
Anleggsmidler		
Skrim Vann og Avløpsselskap AS: 1 aksje, 0,082% eierandel	12	12
Regionalt pilegrimssenter Stiklestad AS: 25 aksjer, 7,69% eierandel	13	13
Kirkepartner A/S: 420 aksjer, 48,95% eierandel	100	100
Den norske kirkes landsfond	18 900	18 900
Grieg Investor	152 946	152 946
Alfred Berg Pengemarked	75 000	75 000
Sum langsiktige verdipapirer	246 970	246 970

Den norske kirkes landsfond forvaltes av Alfred Berg Kapitalforvaltning med fordeling på aksjefond, rentefond og pengemarkedsfond. Markedsverdien av Den norske kirkes landsfond per 31.12.2019 er kr 22 105'. Markedsverdien av porteføljen i Grieg Investor er kr 161 483' og i Alfred Berg Pengemarked er kr 77 386'.

Note 9 Lån til tilknyttet selskap

Ansvarlig lån 4 735 innvilget 2018 til Kirkepartner AS. Rentesatsen er fastsatt til NIBOR 3 måneder + 2%. Nedbetaling av lånet starter i 2023 hvor lånet skal nedbetales som serielån med 1/2 av nominell hovedstol hvert år.

Note 10 Fordringer og gjeld

Kortsiktige fordringer	2019	2018
Avsetning refusjon sykkelønn	2 854	4 941
Forskuddsbetalte kostnader	1 787	2 483
Annen fordring	3 196	3 906
Sum kortsiktige fordringer	7 837	11 329

Kortsiktig gjeld	2019	2018
Skyldig lønn og feriepenger	164 257	171 664
Skyldig pensjonspremie	5 013	30 000
Periodisert øremerket tilskudd	1 385	22 331
Annen gjeld	67 019	28 337
Sum kortsiktig gjeld	237 675	252 332

Note 11 Kundefordringer

	2019	2018
Kundefordringer til pålydende	9 248	5 624
Balanseført verdi av kundefordringer 31.12	9 248	5 624
Realiserte tap	0	10
Sum resultatførte tap på krav	0	10

Kostnadsført tap er klassifisert som annen driftskostnad i regnskapet.

Note 12 Bankinnskudd

Innestående midler på skattetrekkkonto (bundne midler) er per 31.12.2019 kr 46 379'.

Note 13 Egenkapital

	Bunden kapital	Innskutt egenkapital	Annen egenkapital	Sum egenkapital
Pr 31.12.2018	18 900	100 000	105 845	224 745
Pr 01.01.2019	18 900	100 000	105 845	224 745
Ekstraordinært tilskudd pensjon	0	0	70 000	70 000
Årets resultat	0	0	16 616	16 616
Pr 31.12.2019	18 900	100 000	192 461	311 361

Det har siden opprettelsen av rettssubjektet heftet usikkerhet om pensjonsutgiftene.

Over tid har det vist seg at utgiftene knyttet til solvens har vært høyere enn man hadde grunn til å tro ved tidspunkt for opprettelse.

På denne bakgrunn utbetalte departementet et ekstraordinært tilskudd til Kirkerådet desember 2019 for å ivareta disse utgiftene. I brevet fra Barne- og familiedepartementet 18. desember heter det:

" I utgangspunktet bør Dnk sjølv dekke utgiftene til solvenspremien. BDF foreslår likevel at staten medverker til å dekkje desse utgiftene for 2017-2019, på bakgrunn av tidspunktet for etablering av rettssubjektet og den korte levetida til rettssubjektet. Frå og med 2020 må Den norske kyrkja sjølv dekkja eventuell solvenspremie til SPK".

Note 14 Gravplassforvaltning

Det er i 2019 mottatt tilskudd på kr 4 000' til gravplassforvaltning. Det er ført prosjektrekskap for bruk av tilskuddet. Prosjektrekskapet viser et årsoverskudd på kr 15'

Gravplassforvaltning - prosjektrekskap	2019	2018
Mottatt tilskudd og andre inntekter	4 000	4 170
Lønn og godtgjørelse	3 432	3 267
Driftskostnader	553	746
Prosjektresultat	15	157

Note 15 Betingede utfall

Den norske kirke er ikke involvert i rettstvister og saksbehandling vedrørende omtvistede krav, herunder erstatningskrav.

PENNEO

Signaturene i dette dokumentet er juridisk bindende. Dokument signert med "Penneo™ - sikker digital signatur".
De signerende parter sin identitet er registrert, og er listet nedenfor.

"Med min signatur bekrefter jeg alle datoer og innholdet i dette dokument."

Kristin Gunleiksrud Raaum

Leder

På vegne av: Den Norske Kirke

Serienummer: 9578-5997-4-687496

IP: 88.90.xxx.xxx

2020-04-29 11:30:59Z

Anne Berit Løvstad Evang

Kirkerådsmedlem

På vegne av: Den Norske Kirke

Serienummer: 9578-5998-4-811650

IP: 84.213.xxx.xxx

2020-04-29 12:03:26Z

Kari Helene Skog

Kirkerådsmedlem

På vegne av: Den Norske Kirke

Serienummer: 9578-5997-4-891842

IP: 46.9.xxx.xxx

2020-04-29 12:04:47Z

Karin-Elin Berg

Kirkerådsmedlem

På vegne av: Den Norske Kirke

Serienummer: 9578-5999-4-1341128

IP: 193.90.xxx.xxx

2020-04-29 12:07:36Z

Harald Hegstad

Nestleder

På vegne av: Den Norske Kirke

Serienummer: 9578-5990-4-1647131

IP: 46.9.xxx.xxx

2020-04-29 13:37:47Z

Ole Kristian Bonden

Kirkerådsmedlem

På vegne av: Den Norske Kirke

Serienummer: 9578-5999-4-1076039

IP: 81.167.xxx.xxx

2020-04-29 20:02:56Z

Jan Olav Olsen

Kirkerådsmedlem

På vegne av: Den Norske Kirke

Serienummer: 9578-5995-4-76874

IP: 88.90.xxx.xxx

2020-04-30 07:36:43Z

Ingrid Vad Nilsen

Direktør

På vegne av: Den Norske Kirke

Serienummer: 9578-5999-4-1336413

IP: 85.252.xxx.xxx

2020-04-30 08:01:24Z

Penneo Dokumentnøkkel: HD7AO-JADBL-XTTED-WP648-53HQ7-YKNWB

Dokumentet er signert digitalt, med **Penneo.com**. Alle digitale signatur-data i dokumentet er sikret og validert av den datamaskin-utregnede hash-verdien av det opprinnelige dokument. Dokumentet er låst og tids-stemplet med et sertifikat fra en betrodd tredjepart. All kryptografisk bevis er integrert i denne PDF, for fremtidig validering (hvis nødvendig).

Hvordan bekrefter at dette dokumentet er originalen?

Dokumentet er beskyttet av ett Adobe CDS sertifikat. Når du åpner dokumentet i

Adobe Reader, skal du kunne se at dokumentet er sertifisert av **Penneo e-signature service** <penneo@penneo.com>. Dette garanterer at innholdet i dokumentet ikke har blitt endret.

Det er lett å kontrollere de kryptografiske beviser som er lokalisert inne i dokumentet, med Penneo validator - <https://penneo.com/validate>

PENNEO

Signaturene i dette dokumentet er juridisk bindende. Dokument signert med "Penneo™ - sikker digital signatur".
De signerende parter sin identitet er registrert, og er listet nedenfor.

"Med min signatur bekrefter jeg alle datoer og innholdet i dette dokument."

Kjersti Brakestad Boge

Kirkerådsmedlem

På vegne av: Den Norske Kirke

Serienummer: 9578-5993-4-2301703

IP: 83.242.xxx.xxx

2020-04-30 10:29:50Z

Anne Jorid Gjertsen

Kirkerådsmedlem

På vegne av: Den Norske Kirke

Serienummer: 9578-5999-4-2896641

IP: 77.18.xxx.xxx

2020-05-01 14:54:19Z

Linn Strømme Hummelvoll

Kirkerådsmedlem

På vegne av: Den Norske Kirke

Serienummer: 9578-5993-4-2481471

IP: 81.166.xxx.xxx

2020-05-01 15:45:21Z

Helga Haugland Byfuglien

Kirkerådsmedlem

På vegne av: Den Norske Kirke

Serienummer: 9578-5999-4-2932140

IP: 80.213.xxx.xxx

2020-05-01 16:06:49Z

Gunnar Winther

Kirkerådsmedlem

På vegne av: Den Norske Kirke

Serienummer: 9578-5997-4-380947

IP: 89.151.xxx.xxx

2020-05-03 14:57:31Z

Agnès Sofie Engen Gjeset

Kirkerådsmedlem

På vegne av: Den Norske Kirke

Serienummer: 9578-5999-4-1962039

IP: 46.230.xxx.xxx

2020-05-04 08:03:10Z

Olav Myklebust

Kirkerådsmedlem

På vegne av: Den Norske Kirke

Serienummer: 9578-5993-4-2756553

IP: 185.45.xxx.xxx

2020-05-04 15:19:15Z

Leif Christian Mæland Andersen

Kirkerådsmedlem

På vegne av: Den Norske Kirke

Serienummer: 9578-5997-4-1361952

IP: 84.212.xxx.xxx

2020-05-10 17:15:04Z

Penneo Dokumentnøkkel: HD7AO-JADBL-XTTED-WP648-53HQ7-YKNWB

Dokumentet er signert digitalt, med **Penneo.com**. Alle digitale signatur-data i dokumentet er sikret og validert av den datamaskin-utregnede hash-verdien av det opprinnelige dokument. Dokumentet er låst og tids-stemplet med et sertifikat fra en betrodd tredjepart. All kryptografisk bevis er integrert i denne PDF, for fremtidig validering (hvis nødvendig).

Hvordan bekrefter at dette dokumentet er originalen?

Dokumentet er beskyttet av ett Adobe CDS sertifikat. Når du åpner dokumentet i

Adobe Reader, skal du kunne se at dokumentet er sertifisert av **Penneo e-signature service** <penneo@penneo.com>. Dette garanterer at innholdet i dokumentet ikke har blitt endret.

Det er lett å kontrollere de kryptografiske beviser som er lokalisert inne i dokumentet, med Penneo validator - <https://penneo.com/validate>

Statsautoriserte revisorer
Ernst & Young AS

Dronning Eufemias gate 6A, NO-0191 Oslo
Postboks 1156 Sentrum, NO-0107 Oslo

Foretaksregisteret: NO 976 389 387 MVA
Tlf: +47 24 00 24 00

www.ey.no
Medlemmer av Den norske revisorforening

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Til Kirkerådet i Rettssubjektet Den Norske Kirke

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet for Rettssubjektet Den Norske Kirke som består av balanse per 31. desember 2019, resultatregnskap og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Etter vår mening er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av rettssubjektets finansielle stilling per 31. desember 2019, og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i avsnittet *Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av selskapet i samsvar med de relevante etiske kravene i Norge knyttet til revisjon slik det kreves i lov og forskrift. Vi har også overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Øvrig informasjon omfatter informasjon i rettssubjektets årsrapport bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen. Kirkerådet og direktøren (ledelsen) er ansvarlig for den øvrige informasjonen. Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke den øvrige informasjonen, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese den øvrige informasjonen med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom den øvrige informasjonen og årsregnskapet eller kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon. Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon, er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Ledelsens ansvar for årsregnskapet

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til rettssubjektets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvike selskapet eller legge ned virksomheten, eller ikke har noe annet realistisk alternativ.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betyggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan skyldes misligheter eller feil og er å anse som vesentlig

dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg

- ▶ identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten det skyldes misligheter eller feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll;
- ▶ opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontrollen som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av rettssubjektets interne kontroll;
- ▶ vurderer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimaterne og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige;
- ▶ konkluderer vi på om ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen er hensiktsmessig, og, basert på innhentede revisjonsbevis, hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape betydelig tvil om rettssubjektets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det foreligger vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i årsregnskapet. Hvis slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, må vi modifisere vår konklusjon. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet frem til datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at rettssubjektets evne til fortsatt drift ikke lenger er til stede;
- ▶ vurderer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen, tidspunktet for vårt revisjonsarbeid og eventuelle vesentlige funn i vår revisjon, herunder vesentlige svakheter i den interne kontrollen som vi avdekker gjennom vårt arbeid.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til disponering av resultatet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendige i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av rettssubjektets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Oslo, 20. mai 2020
ERNST & YOUNG AS

Revisjonsberetningen er signert elektronisk

Kjetil Andersen
statsautorisert revisor

PENNEO

Signaturene i dette dokumentet er juridisk bindende. Dokument signert med "Penneo™ - sikker digital signatur".
De signerende parter sin identitet er registrert, og er listet nedenfor.

"Med min signatur bekrefter jeg alle datoer og innholdet i dette dokument."

Kjetil Andersen

Statsautorisert revisor

På vegne av: Kjetil Andersen

Serienummer: 9578-5992-4-2398085

IP: 37.191.xxx.xxx

2020-05-20 10:49:11Z

Penneo Dokumentnøkkel: Y45IP-V3Q4W-OXZUE-KESGM-00EG1-UYWYY

Dokumentet er signert digitalt, med **Penneo.com**. Alle digitale signatur-data i dokumentet er sikret og validert av den datamaskin-utregnede hash-verdien av det opprinnelige dokumentet. Dokumentet er låst og tids-stemplet med et sertifikat fra en betrodd tredjepart. All kryptografisk bevis er integrert i denne PDF, for fremtidig validering (hvis nødvendig).

Hvordan bekrefter at dette dokumentet er originalen?

Dokumentet er beskyttet av ett Adobe CDS sertifikat. Når du åpner dokumentet i

Adobe Reader, skal du kunne se at dokumentet er sertifisert av **Penneo e-signature service** <penneo@penneo.com>. Dette garanterer at innholdet i dokumentet ikke har blitt endret.

Det er lett å kontrollere de kryptografiske beviser som er lokalisert inne i dokumentet, med Penneo validator - <https://penneo.com/validate>

ÅRSRAPPORT 2019

MØRE BISKOP
MØRE BISPEDØMERÅD

INNHALD

DEL 1 – LEIARVURDERING	2
A Overordna vurdering av måloppnåinga	2
B Dei viktigaste prioriteringane i 2019	2
C Om ressursutnyttinga	2
DEL 2 – INTRODUKSJON TIL VERKSEMDA OG HOVUDTAL	4
Innleiing	4
A Nøkkeltal pr. prosti og totalt	5
B Utvalde volumtal	5
C Nøkkeltal for årsrekneskapen	6
DEL 3 – ÅRETS AKTIVITETAR OG RESULTAT	7
Samandrag av resultat, måloppnåing og ressursbruk i 2018	8
Resultat og måloppnåing etter resultatmål og nøkkelindikatorar	
Hovudmål 1 Gudstenestelivet blomstrar	9
Hovudmål 2 Fleire søker dåp og trusopplæring	13
Hovudmål 3 Kunst og kulturuttrykk som del av kyrkjelivet	18
Hovudmål 4 Kyrkja engasjerer seg i samfunnet	21
Hovudmål 5 Fleire finn sin plass i kyrkjeleg arbeid	26
Hovudmål 6 Kyrkje har ein demokratisk og velfungerande organisasjon	32
Biskopens verksemd	35
DEL 4 – STYRING OG KONTROLL I VERKSEMDA	38
A HMS/Arbeidsmiljø	38
B Likestilling	38
C Vurdering av risiko for misleghald	40
DEL 5 – VURDERING AV FRAMTIDSUTSIKTER	41
DEL 6 – ÅRSREKNESKAPEN	43
Leinga sine kommentarar inklusive rekneskapsrapportering	

Framsidedfoto:

Den rikt broderte messehakelen tilhøyrande Sande kyrkje er truleg laga i Brüssel på slutten av 1400-talet (foto: Svein Magne Harnes).

DEL 1 – LEIARVURDERING

A Overordna vurdering av måloppnåing

Møre bispedøme har, saman med Den norske kyrkja, ein visjon om «Meir himmel på jord» og at «Kyrkja vitnar i ord og gjerning om frelse, fridom og von i Jesus Kristus ved å vere Bekjennande, Open, Tenande og Misjonerande»

Vi vurderer at Møre bispedøme bidrar til god måloppnåing på fleire område.

Talet på dåp av del fødte og del kyrkjemedlemmer som vel dåp har ein auke, men totalt tal dåp går noko ned i takt med fødselstala. Vi ser positive trekk i høve til deltaking på trusopplæringstiltaka, også konfirmasjon. Vi vurderer at kyrkja i Møre framleis er viktig i møte med livsritene.

For 2019 når vi mål ved auke i det totale gudstenestetilbodet, men tal som går til gudsteneste går ned. Den gjennomsnittlege gudstenestefrekvensen på sun- og helgedagar er på 46,5%. Fleire kyrkjer er opne. Deltakarar på konsertar og kulturarrangement er stabilt på i underkant av 100.000 deltakarar.

I Møre blir måsettingar nådd knytte til samfunnsengasjement. Det er auke i kyrkjelydar med diakonal betening og kyrkjelydar har eit engasjement i høve til integreringsarbeid. I Møre blir det arbeid med planar for arenaer for religionsdialog og dei aller fleste kyrkjelydar har eit samarbeid med ein eller fleire SMM-organisasjonar. Det digitale nærværet er aukande og kyrkja er meir synleg i det offentlege rom. Deltakinga i

Rekrutteringssituasjonen er utfordrande, både til kyrkjeleg utdanning og til kyrkjeleg teneste – tilsette og frivillige. Vi ønskjer å ha eit aktivt forhold til situasjonen og har sett i gang fleire tiltak i Møre som supplerer dei nasjonale. Vi ser at godt ungdomsarbeid bidrar til rekruttering og ønskjer å understøtte kyrkjelydane i dette i tillegg til bispedømet arbeid med ungdomsdemokrati.

Dei viktigaste prioriteringane i 2019 har vore

- Trusopplæring og oppslutning om dåp
- Gudsteneste, kyrkjemusikk og kultur
- Kyrkjeval og ungdomsdemokrati
- God personalpolitikk og rekruttering til teneste
- Ny fellestråds- og prostistruktur. Prosess for effektivisering av dei merkantile tenester.

Om ressursutnyttinga

I Møre bispedøme er det 96 sokn, og variasjonane mellom sokna er store, både geografisk og demografisk. Avgjerd om fordeling av ressursar i bispedømet blir gjort av bispedømerådet.

Møre bispedøme var for 2019 tildelt kr 109 mill. 77,8 mill. (ikkje medrekna pensjon) av midlane er nytta til drift og løn til 82,3 årsverk, der presteneste utgjer 73,2 årsverk. Kr 31,1 mill. av tildelinga er tilskotsmidlar der 19,4 mill. går til tilskot til trusopplæring i kyrkjelydane. 11,1 mill. går som tilskot til 17 stillingar innan diakoni og 11 stillingar innanfor undervisning i kyrkjelydane. Elles 502.000,- til prosjekt finansiert via OVF-tilskot.

71,5% av ressursane som bispedømerådet forvaltar er driftsmidlar, resterande 28,5% er tilskotsmidlar. Rekneskapen for 2019 viser at 83,1 % av driftsmidlane har gått til verksemdsområdet presteneste, 16,9 % av driftsmidlane har gått til administrasjon/bispedømekontoret. Ser vi verdien av prestestillingar i samanheng med tilskot til trusopplæring og stillingar diakoni/ undervisning så har det i 2019 gått 93,8 mill. eller 88% av dei tildelte ressursane til den lokale kyrkja i Møre.

Den samla ressursbruken vart halden innanfor tildelt løyving. Rekneskapen viste i 2019 eit mindreforbruk på kr 2,4 mill. kroner i høve til tildelinga. Av dette er 2,2 mill. mindreforbruk i høve til drift. Dette gir eit handlingsrom inn mot 2020 som vil kunne nyttast innanfor satsingsområda.

.

Molde, 5. mars 2020

Ingeborg Midttømme
biskop

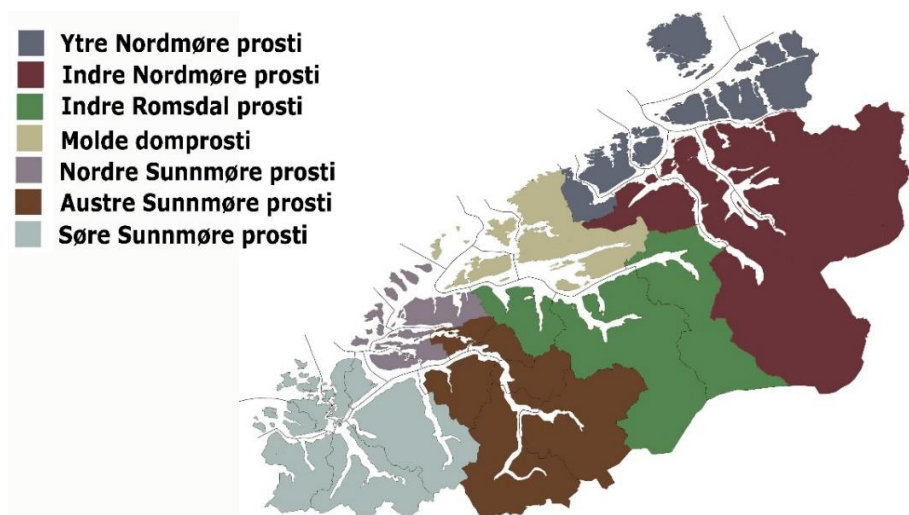

Ann-Kristin Sørvik
leiar

DEL 2 – INTRODUKSJON TIL VERKSEMDA OG HOVUDTAL

Møre bispedøme er i geografi samanfallande med Møre og Romsdal fylke. Møre biskop og Møre bispedømeråd er del av rettssubjektet Den norske kyrkja og er på nærare bestemte område også underlagt Kyrkjemøtet. På lokalt nivå er soknet rettssubjekt, representert ved sokneråd og kyrkjeleg fellelsråd.

Møre bispedøme er eitt av Den norske kyrkja sine 11 bispedøme. Bispedømet vart oppretta i 1983, og er det yngste bispedømet i Noreg. Det vart til ved ei deling av bispedøma Nidaros og Bjørgvin. Bispedømerådet i Møre har 10 medlemmer (7 leke, 1 prest, 1 lek kyrkjeleg tilsett og biskop), som saman med dei andre bispedømeråda utgjer Kyrkjemøtet. Biskopane utgjer til saman Bispemøtet. Møre bispedøme er fram til 31/12-19 delt inn i 7 prosti, 32 fellelsråd og 96 sokn. Frå 1/1-20 er inndelinga endra til 6 prosti, 26 fellelsråd og 95 sokn.

Møre biskop og Møre bispedømeråd er kvar for seg formelle kyrkjelege organ, med felles administrasjon lokalisert i Molde og med stiftsdirektøren som dagleg leiar.

Bispedømerådet skal ha merksemd på alt som kan bli gjort for å vekke og nærare det kristelege livet i kyrkjelydane. Rådet skal også fremme samarbeid mellom dei enkelte sokneråda og andre lokale arbeidsgrupper innan bispedømet. Bispedømerådet fordeler statlege tilskot til trusopplæring og særskilte stillingar innan kyrkjeleg undervisning og diakoni. Bispedømerådet kan opprette og legge ned stillingar innanfor tildelt ressursramme. Bispedømerådet tilset prostar, kyrkjelydsprestar og fengselsprestar. I tillegg er bispedømerådet gitt arbeidsgjevvarmynde for dei tilsette på bispedømekontoret. Biskopen leiar prestetenesta og har tilsynsansvar med kyrkjelydane og tilsette i bispedømet.

2.1 Overordna mål

Bispedømerådet og biskopen har lagt til grunn dei måla og føringane som er gjevne av departementet, Kyrkjemøtet og Kyrkjerådet. Visjonsdokumentet, strategiplan 2019 - 2021 og årsplanen for Møre bispedøme ligg også til grunn for verksemd og aktivitetar.

A) Nøkkeltal pr. prosti

Tabell 2.1: Kyrkjemedlemer og innbyggjarar fordelt på prostia 2017 - 2019

Prosti	Medl 2019	Medl 2018	Medl 2017	Diff medl 2018- 2019	Diff medl 2017- 2018	Diff medl 2016- 2017	Tal innbygg- jarar 2019	Tal Innbygg- jarar 2018	Tal Innbygg- jarar 2017	Diff Innb 2018- 2019	Diff innb 2017- 2018	Diff innb 2016- 2017
Molde dom- prosti	36072	33312	33604	2760	-292	-961	47019	43597	43544	3422	53	103
Søre Sunn- møre	37883	38154	38298	-271	-144	-574	48360	48401	48379	-41	22	191
Austre Sunn- møre	16887	17076	17309	-189	-233	-453	21730	21828	21871	-98	-43	-78
Nordre Sunn- møre	55902	55885	55917	17	-32	-1291	75803	75050	74278	753	772	584
Indre Roms- dal	13868	14015	14130	-147	-115	-338	16929	16979	17012	-50	-33	-31
Ytre Nord- møre	27494	30758	31112	-3264	-354	-782	35810	39243	39364	-3433	-121	-138
Indre Nord- møre	18586	18767	18936	-181	-169	-411	22176	22322	22408	-146	-86	-49
Sum alle prosti	206692	207967	209306	-1275	-1339	-4810	267641	267420	266856	221	564	582

Tabell 2.2: Inn- og utmeldingar 2017 - 2019

Prosti	Innm 2019	Innm 2018	Innm 2017	Endr Innm 2018- 2019	Endr Innm 2017- 2018	Utm 2019	Utm 2018	Utm 2017	Endr Utm 2018- 2019	Endr Utm 2017- 2018
Molde domprosti	29	19	33	10	-14	135	98	139	37	-41
Søre Sunnmøre	33	25	43	8	-18	136	95	155	41	-147
Austre Sunnmøre	13	12	15	1	-3	45	41	57	4	-16
Nordre Sunnmøre	23	29	23	-6	6	228	137	236	91	-99
Indre Romsdal	17	3	7	14	-4	38	26	43	12	-17
Ytre Nordmøre	19	8	13	11	-5	111	92	108	19	-16
Indre Nordmøre	20	4	11	16	-7	63	38	52	25	-14
Sum alle prosti	154	100	145	54	-45	756	527	790	229	-263

B) Utvalde volumtal

Tabell 2.3: Volumtal for gudstenester og kyrkjelege handlingar Møre bispedøme

Møre bispedøme	2019	2018	2017	2016	2015
Tal døypte	1755	1692	1905	1872	2 175
Tal konfirmerte	2528	2469	2502	2 688	2 738
Tal kyrkjelege vigsler	368	404	427	419	479
Tal kyrkjelege gravferder	2175	2126	2129	2 129	2 198
Tal gudstenester totalt	3696	3714	3749	3 765	3 668
Samla tal gudstenestedeltakarar	356984	366697	371274	387952	388 863

C) Nøkkeltall frå rekneskapen

Tabell 2.4: Nøkkeltal frå årsrekneskapen

Nøkkeltal for årsrekneskapen	2019	2018	2017	2016	2015
Tal årsverk	82,3	87,1	84,6	86,4	81,1
- av desse i presteteneste	73,2	73,5	70,8	72,8	69,1
Samla tildeling post 01	77 848 000	76 350 000	*83 890 000	76 378 000	73 736 000
Driftsutgifter	76 352 000	74 329 000	*83 332 000	74 172 000	69 597 000
Lønsdel av driftsutgifter	88,8%	90,9%	90,3 %	87,6 %	87,5 %
Del løn brukt i prestetenesta	77,9%	79,9%	87,9 %	75,8 %	77,8 %
Lønsutgifter pr. årsverk	824 064	775 545	*870 712	752 194	750 551

*For 2017 er desse tala inkludert pensjonskostnad

DEL 3 – ÅRETS AKTIVITETAR OG RESULTAT

Innleiing

Overordna vurdering av resultat, måloppnåing og ressursbruk

Dei fire hovudmåla som Møre bispedøme har arbeidd etter går fram av statsbudsjettet vedtatt av Stortinget:

- Den norske kyrkja skal vere ei landsdekkande, lokalt forankra kyrkje.
- Den norske kyrkja skal ha oppslutning som stadester karakteren som folkekyrkje.
- Den norske kyrkje skal formidle evangelisk-luthersk tru og tradisjon og tilby trusopplæring til alle døypte barn.
- Den norske kyrkja skal vere organisert i samsvar med demokratiske prinsipp og verdiar

Som grunnlag for vurdering av måloppnåing har Kyrkjerådet nærare definert resultatmål med tilhøyrande indikatorar slik:

1. Gudstenestelivet blomstrar
2. Fleire søker dåp og trusopplæring
3. Kunst- og kulturuttrykk er ein del av kyrkjelivet
4. Kyrkja engasjerer seg i samfunnet
5. Fleire finn sin plass i kyrkjeleg arbeid
6. Kyrkja har ein demokratisk og velfungerande organisasjon

Vi viser òg til Møre bispedøme sitt visjonsdokument på siste sida av årsrapportdokumentet.

A - Bispedømet sin samla aktivitet i 2019. Samandrag av resultat, måloppnåing og ressursbruk.

I Møre bispedøme er det gjennomført 3696 gudstenester, 1828 dåpshandlingar, 2528 konfirmasjonar, 368 vigslar og 2175 gravferder i 2019. Det er gjennomført i snitt 196 timar med trusopplæring i kyrkjelydane.

Til dette er det nytta 73,2 årsverk i presteteneste i tillegg til kyrkjelydanes eigne personalressursar og 6356 frivillige. I tillegg er det brukt ressursar til kyrkjeleg administrasjon for å understøtte dei kyrkjefaglege og personalfaglege områder for kyrkjelydar og for biskop og bispedømeråd med til saman 9,1 årsverk. Totale driftskostnader er på kr 76,4 millionar. Det er gitt 19,6 millionar i tilskot til trusopplæring og 10,8 millionar i tilskot til kateket og diakonstillingar i kyrkjelydane.

Vi vil i kapitla framover gå nærare inn i resultatmåla for dei enkelte områder, vurdere måloppnåing og gjere greie for tiltak og eventuelle endringar i tiltak og strategi. Ei samla oversikt over mål, nøkkelindikatorar og endring frå 2018 til 2019 ligger på neste side.

Oversikt over utvikling utvalde resultatmål 2018-2019 Møre bispedøme

Strategiske mål:	Resultatmål:	Nøkkelindikator:	2018	2019	Endr	
1. Gudstenestelivet blomstrar	1.Vekst i tal deltakarar pr. gudsteneste.	Gudstenestedeltaking tal deltakarar	96,5	96,6	0,1	↑
		Gudstenestefrekvens	52,0	46,5	- 5,5	↓
	2.Fleire vel kyrkjeleg vigsel.	Tal vigslar	400	368	- 32	↓
	3.Oppslutninga om kyrkjeleg gravferd blir halde oppe.	Tal kyrkjelege gravferder	2106	2175	- 69	↑
	4.Fleire kyrkjelydar inkluderer samisk språk i gudstenestelivet.	Tal kyrkjelydar som inkluderer samisk språk i lokal gudstenesteordning	0	0	0	↔
2. Fleire søker dåp og trusopplæring	1.Oppslutninga om dåp blir halde oppe.	Tal døypte barn	1755	1692	- 53	↓
	2.Oppslutninga om trusopplæringstiltaka er stabil.	Deltakardel i utvalde, landsomfattande tiltak	54%	52%	- 2%	↓
	3.Oppslutninga om konfirmasjon blir halde oppe.	Konfirmerte av døypte 15-åringar	92%	91%	- 1%	↓
3. Kunst- og kulturuttrykk er ein del av kyrkjelivet	1.Vekst i tal deltakarar på konsertar og kulturarrangement	Tal deltakarar på konsertar/kulturarrangement i kyrkjene	99 287	98 928	- 359	↓
	2.Fleire opne kyrkjer	Tal opne kyrkjer	27	39	12	↑
4. Kyrkja engasjerer seg i samfunnet	1.Fleire kyrkjelydar med diakonal betening	Del kyrkjelydar med diakonal betening	46%	51%	5%	↑
	2.Fleire kyrkjelydar tilbyr fellesskap til nye i Noreg	Tal kyrkjelydar med tilbod i samband med integreringsarbeid	-	20	-	-
	3.Arbeid med religionsdialog blir styrkt.	Tal fora for religionsdialog	-	-	-	-
	4.Kyrkja sitt digitale nærvær aukar.	Tal SoMe-kanalar. Tal følgjarar pr. kanal og postar pr. veke pr. kanal	222	286	64	↑
	5.Kyrkja er synleg på fleire arenaer i det offentlege rom.	Tal artikkeltreff på 'Dnk' i radio, TV, print, nettaviser. Tal frukostseminar/anna	-	3254	-	-
	6.Samarbeidet kyrkje/skule blir styrkt.	Tal barnehage- og skulegudstenester	275	269	- 6	↓
5. Fleire finn sin plass i kyrkjeleg arbeid	1.Rekruttering til vigsla stillingar blir styrkt.	Tal vigslingar	4	4	0	↔
	2.Flere blir engasjerte til frivillig teneste i kyrkja.	Tal frivillige	7962	6356	- 1606	↓
	3.Kyrkjelege medarbeidarar trivst i jobben.	Medarbeidarundersøkingar/sjukefråvær	7,4%	3,1%	- 4,3%	↑
	4.Tilbod for unge i kyrkjelydane blir styrkt.	Tal deltakarar på tilbod for 13-17år/18-30år				↓
6. Kyrkja har ein demokratisk og vel-fungerende organisasjon	1.Oppslutninga om kyrkjeval blir halde opp.	Valdeltaking	17,2%	13%	-4,2%	↓
	2.Reduksjon i administrative kostnader.	Administrative kostnader	12,4m	12,8	400`	↓

Resultat og måloppnåing 2019

HOVUDMÅL 1: Gudstenestelivet blomstrar

Resultatmål 1.1: Vekst i talet på deltakarar pr. gudsteneste

Dei viktigaste suksessfaktorane:

- A) At kristen tru og liv er relevant og regelmessig blir fremja gjennom gudstenester og kyrkjelege handlingar .
- B) At ein gjennom gudstenestene møter den treeinige Gud gjennom Ord og sakrament og tar del i bøn, vedkjenning, tilbeding og lovsong.
- C) Gudstenesta er hovudsamlinga for kyrkjelyden og skal vere eit ope, deltakande og inkluderande fellesskap.

Dei viktigaste tiltaka:

- A) God leiing av prestetenesta med gudstenestefokus.
- B) Lokal grunnordning blir godkjent etter gjeldande gudstenesteordningar og samordning av lokale grunnordningar i nærliggande kyrkjer/sockn.
- C) At biskop, prostar, prestar og alle som tar del, framsnakkar gudstenesta som kyrkjelyden sin viktigaste møtearena.
- D) God integrering og medviten tilrettelegging for alle som tek del i gudstenesta
- E) Kultur og musikkuttrykk, misjon, diakoni og undervisning blir inkorporerte i gudstenestefeiringa.
- F) God tverrfagleg planlegging ved gudstenester som er del av trusopplæringsplan.
- G) Skulering og utdanning av vikarar og leke gudstenesteleiarar.

Måloppnåing ved nøkkelindikatorar: Gudstenestedeltaking tal deltakarar

Tabell: Tal gudstenester og gudstenestedeltaking, sun- og heilagdagar

	Gudstenester på søndag og heilagdag	Prosent endring frå året før	Deltakarar	Prosent endring frå året før	Gjennomsnittlig deltaking	Endring frå året før
Møre 2015	3009	-2,9 %	311 814	-5,1 %	103	-2
Møre 2016	3041	1,1%	307 285	-1,5 %	101	-3
Møre 2017	2981	2%	287 160	-1,1 %	96,3	-4,7
Møre 2018	3096	1%	289 814	0,1 %	93,6	-3
Møre 2019	2902	-0,4%	271 641	-3,6%	93,6	0

Tabell: Gudstenestedeltaking, alle gudstenester

	Gudstenester totalt	Prosent endring frå året før	Deltakarar totalt	Prosent endring frå året før	Gjennomsnittleg deltaking	Endring frå året før
Møre 2015	3668	-4 %	387 923	-4 %	106	0
Møre 2016	3765	2,6%	389 333	0,1 %	103	-3
Møre 2017	3766	0%	372 348	-4,5 %	98,9	-4,1
Møre 2018	3866	2,7%	373 127	0,2%	96,5	-2,4
Møre 2019	3696	0,5%	356 984	-2,5%	96,6	0,1

Måloppnåing ved nøkkelindikator: Gudstenestefrekvens

Tabell: Gjennomsnittleg gudstenestefrekvens på sun- og helgedagar

Prosti	Tal sokn	Tall gudstenester 2016	Tal gudstenester 2017	Tal gudstenester 2018	Tal gudstenester 2019	Gudstenestefrekvens 2016	Gudstenestefrekvens 2017	Gudstenestefrekvens 2018	Gudstenestefrekvens 2019
Molde domprosti	11	493	476	488	510	70,0%	67,6%	71,6%	71,3%
Søre Sunnmøre	19	618	588	559	566	50,8%	48,4%	47,5%	45,8%
Austre Sunnmøre	10	311	305	307	290	48,6%	47,5%	49,5%	44,6%
Nordre Sunnmøre	13	605	580	585	570	67,5%	69,7%	72,6%	67,4%
Indre Romsdal	15	248	246	244	256	25,9%	25,6%	26,2%	26,2%
Ytre Nordmøre	13	407	418	423	358	48,9%	50,2%	52,4%	42,3%
Indre Nordmøre	15	359	368	359	352	37,4%	34,1%	38,6%	36,1%
Møre totalt	96	3041	2981	2951	2902	48,9%	48,5%	52,0%	46,5%

Gudstenestefrekvensen i Møre var i 2019 på 46,5%, ein reduksjon frå 2018 på 5,5% prosentpoeng. Gudstenestefrekvensen er utrekna slik: Tal gudstenester på søn- og helgedager delt på tal søn- og helgedager delt på tal kyrkjelydar. For 2019 var det rekna 65 søn- og helgedagar inkludert julaftan og nyttårsaftan 62 i 2018 og 64 i 2016 og 2017.

Ressursbruk: Gudstenester er den enkeltfaktor som i prestetenesta har størst ressursinnsats.

Vurdering av måloppnåing:

Målsettinga om auka gudstenestedeltaking blir ikkje nådd.

Bakgrunnstala viser at i fleire prosti er det auke i deltakinga, Domprostiet, Søre Sunnmøre, og Indre Romsdal, men det vejer ikkje opp for nedgangen i andre prosti. Vi ser at det i nokre store kyrkjelydar med tradisjonell god gudstenestedeltaking er ein tilbakegang som slår ut i statistikk på bispedømenivå. I kyrkjelydar med vakanse i stilling og bruk av vikar er det tendens til nedgang i gudstenestedeltakinga. Vi ser ein samanheng mellom talet på gudstenester og talet på deltakarar – ein kan ikkje gå på gudstenester som ikkje blir haldne. I enkelte sokn/prosti er låg gudstenestefrekvens slik at ein ikkje blir tilstrekkeleg merksame på når det faktisk er gudsteneste.

Oversikt over storleik på sokn viser noko av bakgrunnen for låg gudstenestefrekvens i delar av bispedømet.

Sokn: Tal medlemmer	Tal sokn
< 500	25
500 - 1000	16
1000 - 2000	26
2000 - 5000	18
5000 - 10000	11
17929	1

Møre bispedøme har 96 sokn. Medlemstalet varierer får 64 medlemmer til 17900 medlemmer i soknet. 26% av alle sokn har under 500 medlemmer, 40% av alle sokn under 1000 medlemmer.

Møre bispedømeråd tar ikkje aktivt initiativ til å slå saman sokn no. Dette har sin bakgrunn i fleire endringsprosessar som kan kome til å verke inn både lokalt, regionalt og nasjonalt. Om det frå lokale sokn bli tatt initiativ til samanslåing, så er bispedømerådet ein positiv bidragsytar.

Sjølv om totalsummen av deltakarar er redusert, er det mange kyrkjelydar som framleis har god oppslutnad. Desse blir kjenneteikna ved stabile personalressursar.

Eventuell endring av tiltak:

Større samhandling mellom sokn der gudstenestetilbodet er ønska betre enn det er grunnlag for. Gjennomgang av forordningar som gjer at kyrkjelydar med lik storleik har same rammer. Gi høve til lokal omfordeling av gudstenester innanfor talet på forordningar. Innføring av ny lokal grunnordning vil sikre variasjon, og vil og bidra til meir føreseieleg liturgi og skape større attkjenning. Sikre stabilitet i prestetenesta og vurdere fleire gudstenester pr. prest på sun- og helgedagar.

Resultatmål 1.2: Fleire vel kyrkjeleg vigsel

Dei viktigaste suksessfaktorane:

- A) Kyrkjeleg vigsel er relevant
- B) Kyrkja tilbyr kvalitet og gode ordningar om stad og tid som er etterspurd
- C) Opne og tilgjengelege kyrkjer

Dei viktigaste tiltaka:

- A) Gode og tidlege avklaringar for dei som bestiller vigsel
- B) Arbeidsplanar som sikrar god kyrkjeleg bemanning og som samstundes gir prestar føreseieleg fritid
- C) Lett synleg informasjon

Måloppnåing ved nøkkelindikator: Tal vigslar

Tabell: Tal vigsel Møre bispedøme

Møre	Tal ekteskap	Tal kyrkjeleg vigsel	Del kyrkjeleg vigsel
2017	945	427	45,2%
2018	872	405	46,4%
2019		368	

Ressursbruk:

Vigsel er ei mindre del av prestetenesta.

Vurdering av måloppnåing:

Målsettinga er ikkje nådd. Prosentdelen kyrkjeleg vigsel har vore stabil frå 2017 til 2018. Det har vore ein nedgang i totaltalet på vigslar. Vi har ikkje totaltal for 2019 enno. Tilbod om Humanetisk vigsel er stabil og kan ikkje forklare nedgangen.

Eventuell endring av tiltak:

Fokus på å vidareføre noverande tiltak.

Resultatmål 1.3 Oppslutninga om kyrkjelege gravferder blir halde oppe

Dei viktigaste suksessfaktorane:

- A) At kyrkja er synleg og relevant samfunnsaktør
- B) At kyrkja møter pårørande med respekt og vørdnad

Dei viktigaste tiltaka:

- A) Ha fokus på sørgesamtalen
- B) Vere trygge liturgar og vegleiarar i gjennomføring av gravferdshandlinga
- C) Tale sant om livet og om trua
- D) Gi god opplæring til vikarar

Måloppnåing ved nøkkelindikator: Tal kyrkjeleg gravferd

Tabell: Tal gravferder

Møre	Tal døde i befolkninga	Tal kyrkjeleg gravferd	Del kyrkjeleg gravferd
2017	2 248	2 117	94,2%
2018	2 243	2 106	93,9%
2019	2 290	2 175	95 %

Talet på gravferder er stabilt, og aukar litt frå året før. Delen som vel kyrkjeleg gravferd stabilt høg og aukar også. Fleire som ikkje er medlemmer har kyrkjeleg gravferd. Av dei 2290 som døydde i 2019 var 2049 medlemmer av Den norske kyrkja. Det er 126 (5,6%) fleire kyrkjelege gravferder enn tal døde kyrkjemedlemmer. I 2019 var det 13 gravferder i regi av Human-etisk forbund i Møre og Romsdal.

Ressursbruk:

Utanom gudstenester er gravferd den delen av prestetenesta som tar mest ressursar.

Vurdering av måloppnåing:

Målsettinga er nådd.

Tradisjonelt er det høg oppslutning om kyrkjeleg gravferd i Møre. Vi vurderer at dei tiltaka vi gjer som kyrkje langt på veg kjem behov i møte. Vi er oppmerksame på at gravferdsbyrå i aukande grad er på tilbodssida med eigne tilpassa gravferdstilbod. Vi kan registrere ønsket om sterkare individuelt særpreg i gravferda.

Eventuell endring av tiltak:

Halde fokus på tiltak som blir gjort no, men ikkje ta den høge oppslutninga som ei sjølvfølge

Resultatmål 1.4 Fleire kyrkjelydar inkluderer samisk språk i gudstenestelivet

Dei viktigaste suksessfaktorane:

- A) At samisk språk blir tatt i bruk

Dei viktigaste tiltaka:

- A) At kyrkjelydar blir merksame på samisktalande i sitt nærrområde
- B) At kyrkjelydar inkluderer samisk språk og kultur
- C) At sentrale kyrkjelege aktørar går framfor som gode eksempel

Måloppnåing vist ved resultatindikator:

Tal kyrkjelydar som inkluderer samisk språk i gudstenesta

Tabell: Samisk innslag og samisk språk

<i>Bispedøme</i>	Tal sokn som har hatt gudstenester med samisk innslag	Tal gudstenester med samisk innslag	Tal sokn som har innarbeidd samisk språk i ordning for gudstenesta	Tal sokn som har innarbeidd samisk språk i lokal trusopplæringsplan	Tal sokn
Møre 2018	1	1	0	0	96
Møre 2019	3	3	0	0	96
Nasjonalt 2018	174	3 304	120	61	1 197
Nasjonalt 2019	192	3450	141	73	1193

Vurdering av måloppnåing:

Møre bispedøme når ikkje målsettingane. Dette er dels fordi det samiske har lita utbreiing i Møre og Romsdal, dels fordi det er lite merksemd i høve til enkeltmenneske med samisk bakgrunn. Tal sokn som har hatt innslag av samisk er auka til 3, som kan gi von om ei endring i haldning.

Eventuell endring av tiltak:

Ha fokus på samisk språk og kultur i faglege samlingar, som grunnlag for å innarbeide dette lokalt eller i prostiet.

HOVUDMÅL 2: Fleire søkjer dåp og trusopplæring**Resultatmål 2.1 Oppslutninga om dåp blir halde oppe**Dei viktigaste suksessfaktorane:

- A) At foreldre vel å døype borna sine
- B) Kvalitet og kvantitet i lokal trusopplæring
- C) Invitere og legge til rette for dåp
- D) Medarbeidarar med kompetanse

Dei viktigaste tiltaka:

- A) «Prosjekt dåp» som del av dåpssatsinga i Møre bispedøme
 - Motivere tilsett og kyrkjelydar til å fokusere på dåp og arbeide for fleire arenaer for dåp
 - Fokus på dåp, trusprakis og kommunikasjon i heim og kyrkje
 - Utvikle verktøykasse til bruk for kyrkjelydane
- B) Fokus på dåp i stiftsdagar, fagsamlingar og visitasar.
- C) Dåp som integrert del av trusopplæringa

Måloppnåing ved nøkkelindikator:

Tal døypte barn

Tabell: Utviklinga i talet på døypte:

Møre	Døypte	Dåpshandlingar	Døypte i eige bustadsokn	Døypte i anna bustadsokn
2016	1 892	2 069	1 330	739
2017	1 925	2 086	1 347	739
2018	1 755	1 878	1 176	702
2019	1 692	1 828	1 170	658

«Døypte» viser til tal med adresse i Møre som vart døypte i dei respektive åra – uavhengig av bustadsadresse i Noreg. «Dåpshandlingar» viser til kor mange dåp som er gjennomført i Møre – uavhengig av bustadsadresse.

Vurdering av måloppnåing:

Talet på døypte barn går ned og slik sett er målsettinga ikkje nådd.

Vi meiner dette bør nyanserast ved å samanlikne fleire faktorar, først andelen døypte av antal fødde.

Tabell: Døypte av del fødde pr. prosti 2017 - 2019

	Døypte 2017	Dåpskull/fødde 2017	Del av dåpsk. 2017	Døypte 2018	Dåpskull/fødde 2018	Del av dåpsk. 2018	Døypte 2019	Dåpskull/fødde 2019	Del av dåpsk. 2019
Molde domp.	308	454	67,8%	224	274	81,8%	277	475	58,3%
Søre Sunnm	349	519	67,2%	330	482	68,5%	403	518	77,8%
Nordre Sunnm	439	866	50,7%	549	846	64,9%	478	756	63,2%
Austre Sunnm	155	188	82,4%	113	206	54,9%	103	190	54,2%
Indre Romsd	150	174	86,2%	123	145	84,8%	122	153	79,7%
Ytre Nordm	326	313	96%	206	304	67,8%	150	299	50,2%
Indre Nordm	205	223	91,9%	142	184	77,2%	159	165	96,4%
Sum Møre	1932	2737	70,6%	1687	2621	64,4%	1692	2556	66,2%

Vi ser vidare på utviklinga i del medlemmar som vel å døype

Tabell: Utvikling del døypte av tilhøyrande siste 10 år

	1 år	2 år	3 år	4 år	5 år	6 år	7 år	8 år	9 år	10 år
Møre 2018	86,4 %	86,0 %	87,7 %	89,6 %	89,2 %	89,0 %	90,6 %	92,5 %	94,1 %	91,8 %
Møre 2019	87,3 %	86,4 %	86 %	87,7 %	89,6 %	89,2 %	89 %	90,6 %	92,5 %	94,1 %

Tabell: Dåpsdelar prostinivå 2017 – 2019 (del medlemmer som vel å døype)

Prosti	MT 2017	M 2017	dåpsdel 2017	MT 2018	M 2018	dåpsdel 2018	MT 2019	M 2019	Dåpsdel 2019
Molde dompr	353	291	82,4 %	298	247	82,9 %	351	301	85,8%
Søre Sunnmøre	369	329	89,2 %	406	372	91,6 %	395	358	90,6%
Austre Sunnm	158	144	91,1 %	141	121	85,8 %	142	129	90,8%
Nordre Sunnm	681	567	83,3 %	680	572	84,1 %	602	525	87,2%
Indre Romsdal	145	125	86,2 %	143	125	87,4 %	122	107	87,7%
Ytre Nordmøre	271	232	85,6 %	264	225	85,2 %	230	176	76,5%
Indre Nordmøre	170	151	88,8 %	188	169	89,9 %	148	142	95,9%
Sum Møre	2147	1839	85,7	2120	1831	86,4	1990	1738	87,3%

Lågare fødselstal er ei del av forklaringa på lågare tal dåp. Andelen døypte av fødde er den høgste av alle bispedøma – 66,2%. Det er ein høgare dåpsdel i landprostita enn i byprostita. Andelen døypte av tal fødde er svært høg i Indre Nordmøre til tross for utfordringar.

Vi ser at andelen medlemmer som vel å døype går opp til 87,3% i Møre. Frå 2018 til 2019 er det ei auke i Molde, Søre Sunnmøre, Austre Sunnmøre, Nordre Sunnmøre og Indre Nordmøre. Stabilt i Indre Romsdal og nedgang i Ytre Nordmøre.

Fleire kyrkjelydar følger opp dåpsprosjektet. Nokre gjer særskilte tiltak for å gjere terskel til dåp lågare – både økonomisk og praksis. Døme er å låne ut dåpskjolar eller arrangere drop-in-dåp. I Søre Sunnmøre har heile prostiet gått saman om å ha fokus på dåp – som involverer ei rekke tilsette og frivillige i ulike tenestegrupper.

Vi ser at andelen som vel å døype gjekk ned i ein periode dei siste 10 åra, men frå 2017 kan det verke som at trenden har snudd. Vi trur det har samanheng med auka fokus og systematisk arbeid i høve til dåpsprosjektet.

Vi ønskjer å sjå på om det er ein samanheng mellom talet på gudstenester, gudstenester med dåp og tal dåp. Gir auka tilbod auka etterspurnad, eller har folk som ønskjer dåp vanskar med å få tilbod om dåp? Vi har sett opp desse tabellane for 2018 og 2019:

Tabell: Gudstenester og dåpshandlingar 2018

Prosti	Gudst. s/h	Tal dåpsgudstenester	Tal dåpshandlingar	Tal dåpshandlingar pr. dåpsgudsteneste	Prosent tal dåpsgudstenester	Dåpsdel 2018
Molde domp	488	136	229	1,6	27,9	82,9 %
Søre Sunnmøre	559	213	351	1,6	40	91,6 %
Austre Sunnm	307	100	144	1,1	32,6	85,8 %
Nordre Sunnm	585	258	548	2,1	44,1	84,1 %
Indre Romsdal	244	75	150	1,6	30,7	87,4 %
Ytre Nordmøre	423	136	226	1,5	27,6	85,2 %
Indre Nordmøre	359	126	162	1,1	35,1	89,9 %
Sum Møre	2965	1044	1810	1,6	34,3	86,4 %

Tabell: Gudstenester og dåpshandlingar 2019

Prosti	Gudst. s/h	Tal dåpsgudstenester	Tal dåpshandlingar	Tal dåpshandlingar pr. dåpsgudsteneste	Prosent tal dåpsgudstenester	Dåpsdel 2019
Molde domp	510	164	306	1,9	32,2	85,8%
Søre Sunnmøre	566	243	424	1,7	43	90,6%
Austre Sunnm	290	95	139	1,5	32,8	90,8%
Nordre Sunnm	570	209	480	2,4	36,7	87,2%
Indre Romsdal	256	82	148	1,8	32	87,7%
Ytre Nordmøre	358	141	162	1,1	39,4	76,5%
Indre Nordmøre	352	142	169	1,2	40,3	95,9%
Sum	2902	1076	1828	1,7	37,1	87,3%

I snitt er det dåp i 37,1 % av alle gudstenester på sun- og helgedager. I dei 1076 gudsteneste i 2019 er det til saman 105.726 deltakarar eller i snitt 98 deltakarar pr. dåpsgudsteneste. Delen

dåpsgudstenester går opp frå 2018. Det kan verke som at sokna og dei tilsette klarer å tilpasse seg endra behov. Dette er ei føresetnad for framleis høg dåpsprosent. Det kan vere ei utfordring for sokn med låg gudstenestefrekvens, men samstundes er det i desse sokna vi ofte ser at det er 100% dåpsdel.

Vi ser aukande tendens til at det skjer dåp i organisasjonar med tilknytning til Den norske kyrkja. Ofte er dette kyrkjelydsliknande fellesskap der nokon vel å ikkje vere medlem av Dnk, men der andre vel å oppretthalde medlemskapen. Dåp i desse fellesskapa blir ikkje registrert med mindre foreldre eller organisasjonen melder frå til det lokale sokn – noko det er liten praksis for. Dette er del av årsaka til endringar i Nordre Sunnmøre og Molde domprosti.

Ressursbruk:

Ressursar blir nytta frå kyrkjelyden lokalt, gjennom presteteneste og tilskot trusopplæring og tilskot til kateketstillingar. Den totale ressursbruk er difor usikker.

Eventuell endring av tiltak:

«Dåp» er fokusområde i Møre bispedøme i 2020. I Møre vil vi vidareføre det som er utvikla gjennom «Prosjekt Dåp». Vi vil framleis bruke det utvikla dåpsheftet og understøtte lokale tiltak og dåpskampanjar. I 2020 vil det i kvart prosti bli gjennomført drop-in dåp. Vi kan ikkje sjå at manglande melding om fødsel har slått negativt ut enno, men må vere merksame på framtidige utfordringar.

Resultatmål 2.2 Oppslutninga om trusopplæringstiltaka er stabil

Dei viktigaste suksessfaktorane:

- A) Aktiv bruk av trusopplæringsplanar
- B) Kvalitet og kvantitet i lokal trusopplæring

Dei viktigaste tiltaka:

- A) Tverrfagleg samarbeid i stab
- B) Tydeleg ansvarsdeling
- C) Kunnskap om nettressursar
- D) God rettleiing og rådgeving

Måloppnåing ved resultatindikatorar: Deltakardel i utvalde, landsomfattande tiltak

Tabell: Deltakarar og deltakardel i utvalde, landsomfattande tiltak

Møre	2019			2018			2017		
	Døypte i målgruppa	Del-takar	Pro-sent	Døypte i målgruppa	Del-takar	Pro-sent	Døypte i målgruppa	Del-takar	Pro-sent
Dåpssamt.	1631	1448	89%	1651	1653	100	1899	1828	96%
4-års-bok	2015	1075	53%	2064	1106	54%	2122	1233	58%
Breidde-tiltak retta mot 6 år	2008	841	42%	2337	858	37%	2705	995	37%
Tårn-agent-helg	2213	727	33%	2265	726	32%	2307	806	35%
Lys Vaken	2342	659	28%	2234	679	30%	2369	832	35%
Konfirmasjon	2688	2442	91%	2619	2370	90%	2671	2597	97%
Etter Konfirmasjon	1141	137	12%	827	211	26%	3628	303	8%
TOTALT	14038	7329	52%	13997	7603	54%	17701	8594	49%

Ressursbruk:

Møre bispedøme har ein tilsett undervisningsrådgjevar. I tillegg blir det gitt tilskot til alle kyrkjelydar i samband med trusopplæring, jfr Del 6.

Vurdering av måloppnåing:

Vi vurderer at målsetting om stabil oppslutning om trusopplæringstiltaka er nådd. Total oppslutning går ned 2%-poeng frå 2018, men opp 3%-poeng frå 2017. Dei største endringane er i breiddetiltak for 6-åringar. Elles er det høg deltaking i konfirmasjon og dåpssamtalar. Det kan sjå ut som at det er ei viss slitasje i aktivitetar som Tårn-agent og Lys vaken. Undervisningsrådgjevar har årlege dialogmøter som omfattar heile staben i høve til trusopplæringsplanen. Vi trur dette er viktig grunnlag for måloppnåing og for å forstå og bidra til lokal gjennomføring.

Av bakgrunnstala ser vi at tal timar med gjennomførte trusopplæringstimar går ned.

Eventuell endring av tiltak

- A) Det er gjort avtale med utdanningsinstitusjonar om etterutdanning av kyrkjelydspedagogar. Det står igjen å motivere og legge til rette for deltaking i tilbodet.
- B) Sjå på strukturelle hindringar for gjennomføring av trusopplæringsplanane.
- C) Vurdere kontinuerlege tiltak i høve til nye tiltak.

Resultatmål 2.3: Oppslutninga om konfirmasjon blir halde oppeDei viktigaste suksessfaktorane:

- A) At konfirmasjonstida er relevant for konfirmantane.
- B) Kommunikasjon og formidling av tilbodet som gir lyst til å vere konfirmant.

Dei viktigaste tiltaka:

- A) Inspirere, informere og ta i bruk kursopplegg for konfirmasjonssatsing.
- B) Stimulere til utarbeiding og bruk av lokalt forankra informasjonsmateriell.
- C) Kunnskap om og tilgang til rettressursar.
- D) Krav om at kyrkjelydar med kateket i stilling som får tilskot har utarbeida undervisningsplan.

Måloppnåing ved resultatindikator: Konfirmerte av døypte 15-åringar

	2109			2018			2017			2016		
	Med- lemer	Konfir- merte	del	Med- lemer	Konfir- merte	del	Med- lemer	Konfi- rmerte	del	Med- lemer	Konfir- merte	del
Møre	2765	2528	91,4%	2 697	2 469	91,5 %	2 667	2 484	93,1 %	2 844	2 670	93,9 %

Ressursbruk:

Konfirmasjon blir for ein stor del gjennomført av prestar. Det blir gitt tilskot til 10 kateketstillinger i Møre. I dei kyrkjelydane desse gjer teneste blir konfirmasjonsundervisning gjennomført av kateket i samvirke med prest. I mange kyrkjelydar blir fleire faggrupper involvert i arbeidet. Undervisningsrådgjevar gir råd og vegleiing. Den totale ressursbruken er ikkje berekna.

Vurdering av måloppnåing:

Målsettinga er nådd. Andelen konfirmantar i Møre er blant dei høgste i landet. Humanetisk konfirmasjon vart gjennomført for 428 personar i Møre og Romsdal i 2019 . I tillegg blir det i aukande grad gjennomført konfirmasjon i organisasjonane som ikkje blir registrert i statistikk.

Det vart gjennomført 205 gudstenester i samband med konfirmasjon i 2019. 59.866 tok del i desse gudstenestene. Det gir eit snitt på 292 deltakarar pr gudsteneste.

Eventuelt endring av tiltak

God dialog med dei kristne organisasjonane som driv med ungdomsarbeid i lokalområdet og vere open for samarbeid.

HOVUDMÅL 3: Kunst og kulturuttrykk som ein del av kyrkjelivet**Resultatmål 3.1 Vekst i tal deltakarar på konsertar og kulturarrangement.**Dei viktigaste suksessfaktorane:

- A) Kompetanse i kyrkjelydane til å arbeide med kunst og kultur i kyrkjene
- B) Vidareutvikle nettverk med profesjonelle kunstnarar og kulturinstitusjonar
- C) Forvalte og fornye salmeskatten og trus- og kulturarven

Dei viktigaste tiltaka:

- A) Arrangere kompetansehevande kurs og fagsamlingar
- B) Samarbeide med Nynorsk kultursentrum om markering av første salmebok på nynorsk i samband med Bokåret 2019
- C) Markere Bibelen i samband med Bokåret 2019
- D) Stimulere arbeidet med pilegrimsmotivet. Vidareutvikle Kystpilegrimsleia og Valldalsleden
- E) Arbeide med rådgjeving og finansiering av kulturproduksjonar i kyrkjelydane

Måloppnåing ved nøkkelindikatorar:

Tal deltakarar på konsertar/kulturarrangement i kyrkjene.

Det er arrangert i alt 728 konsertar og kulturarrangement i 2019, ein auke frå 2018 på 5,4%. Tal på deltakarar var totalt 98 928, ein svak nedgang frå 2018.

Tabell: Konsertar og andre kulturarrangement

	Konsertar				Andre kulturarrangement			
	I regi av kyrkjelyden		I regi av andre		I regi av kyrkjelyden		I regi av andre	
	Tal	Del-takarar	Tal	Del-takarar	Tal	Del-takarar	Tal	Del-takarar
Møre 2018	344	42 115	261	49 978	77	5 548	20	1 744
Møre 2019	364	42 244	276	48 984	69	5 725	19	1 975

Tabell: Konsertar og andre kulturarrangement – deltakarar og endring i prosent

	Totalt tal konsertar og kulturarrangement		Deltakarar konsertar og kulturarrangement		Prosent endring 2018-2019	
	2018	2019	2018	2019	- i tal konsertar/ kulturarr.	- i tal deltakarar
Møre	691	728	99 287	98 928	5,4 %	-0,4 %
Totalsum	13 609	14 235	1 786 818	1 717 603	4,6%	-3,9 %

Ressursbruk:

Frå bispedømmerådet blir det i hovudsak brukt éi stilling som rådgjevar.

Vurdering av måloppnåing:

Målsettinga er delvis nådd.

Talet på konsertar og kulturarrangement for 2019 viser at det blir utført svært mykje godt kulturarbeid ute i kyrkjelydane. Talet på konsertar både i regi av kyrkjelyden og i regi av andre har auka i 2019, utan at det har ført til fleire deltakarar. Møre bispedøme har i fleire år hatt ei god utvikling innanfor kultur og kyrkjemusikk. Det skal difor ein del til for at auken i besøkstala skal halde fram på same måten. Statistikken syner at dei gjennomsnittlege besøkstala for arrangement i eigen regi ligg vesentleg lågare enn for arrangementa i regi av andre; 111 i arrangement i eigen regi mot 173 ved arrangement i regi av andre. Det kan tyde på at mange kyrkjelydar er gode på tilrettelegging og arrangering av eigne konsertar og kulturarrangement, men at det er meir mangelfullt når det gjeld marknadsføring. Inntrykket er at eksterne aktørar ofte har større ressursar i form av økonomi, tid og kompetanse når det kjem til meir målstyrt annonsering. Dette er tillegg til at dei ofte kjem med kjende artistar som har eit større publikumspotensiale.

Ein suksessfaktor for det kyrkjelege kulturlivet i bispedømet er å invitere til samarbeid og felles prosjekt mellom kyrkja og kulturlivet elles. Dette skjer både i dei lokale kyrkjelydane og på bispedømeplan.

Eventuell endring av tiltak:

Det er eit tydeleg mål å skape meir kyrkjemusikk i gudstenesta og i konsertar, og arbeide for eit aktivt og robust korarbeid. Det må arbeidast for å finne gode strukturar for kunnskapsdeling, både mellom kyrkjelege aktørar på feltet og mellom kyrkja og kunstnarar og kulturinstitusjonar. Det er også nødvendig å rekruttere til kyrkjemusikkstillingane.

Resultatmål 3.2 Fleire opne kyrkjer**Dei viktigaste suksessfaktorane:**

- A) Kyrkjebygg blir bevart og utvikla som identitetsbygg og annleisrom

Dei viktigaste tiltaka:

- A) Arrangere kompetansehevande tiltak
 B) Tett dialog med kyrkjelege fellestråd
 C) Utvikling av nøkkelstadene for kystpilegrimsleia

Måloppnåing ved nøkkelindikator :

Tal opne kyrkjer

Tabell: Opne kyrkjer

	Tal sokn med open kyrkje 2018	Totalt tal dagar med open kyrkje 2018	Tal sokn med open kyrkje 2019	Totalt tal dagar med open kyrkje 2019	Sokn 2019
Møre	27	2012	39	2056	96

Tabell: Veg/pilegrimskyrkje

	Tal sokn med veg/pilegrims-kyrkje 2018	Totalt tal dagar med veg/pilegrims kyrkje 2018	Tall sokn med veg/pilegrims kyrkje 2019	Totalt tal dagar med veg/pilegrims kyrkje 2019	Sokn 2019
Møre	12	515	11	419	96

Vurdering av måloppnåing:

Målsettinga er nådd.

I Møre har tal sokn med open kyrkje auka frå 28% i 2018 til 41 % i 2019. Tal dagar er auka med 44 i høve til 2018. I snitt hadde kvart sokn 74,5 dagar open kyrkje i 2018, mot 52,7 dagar i 2019. Det kan tyde på at fleire sokn har open kyrkje, men at dei sokna som har kome til har eit fåtal dagar ope. Ved ulukker og kriser ser ein at kyrkjene blir opna og har ein viktig funksjon. *KM 11/18 Rapport og veivalg for Den norske kirkes kunst- og kultursatsing*, uttrykkjer følgjande målformulering: «Kyrkjemøtet ser at opne og tilgjengelege kyrkjerom er viktig både for lokalsamfunnet og menneske på reise».

75 sokn hadde 88 gudstenester i høve Allehelgens-sundag med til saman 6669 deltakarar, i snitt 76 deltakarar. Mange kyrkjelydar har tradisjon for open kyrkje i samband med denne dagen.

Det er eit fåtal av sokna som har opne vegkyrkjer. Det er eit potensiale ved at fleire kyrkjer i Møre ligg i samband med Najonale turistvegar. Vi ser at talet på opne dagar med veg og pilegrimskyrkjer går ned i 2019 i høve til 2018. Vi antar at det har si årsak i at det i 2018 var ei rekke arrangement i samband med opninga av Kystpilegrimsleia og at 2019 er byrjinga på ei driftsfase.

Eventuell endring av tiltak

I arbeidet med å vidareutvikle pilegrimsledene i bispedømmet, er tilgang til opne kyrkjer ei av dei store utfordringane der ein diskuterer ulike løysingar. Dette arbeidet må vidareførast. Det er også planar om ein fagdag i bispedømmet med fokus på opne kyrkjer.

HOVUDMÅL 4: Kyrkja engasjerer seg i samfunnet

Resultatmål 4.1 Fleire kyrkjelydar med diakonal betening

Dei viktigaste suksessfaktorane:

- A) Vise omsorg for nesten
- B) Møteplassar med låg terskel til fellesskap og sjelesorg
- C) Vern om skaparverket og kamp for rettferd og menneskeverd.

Dei viktigaste tiltaka:

- A) Fordeling av tildeling av nye midlar/tilskot frå kyrkja sentralt
- B) Kontaktarbeid mot kyrkjelydar, prostar og kyrkjevevjerer, og ev. sokneråd
- C) Kontaktarbeid inn mot kommunane
- D) Leggje til rette for auka diakonal kompetanse, både til tilsette og frivillige
- E) Oppmuntre til kartlegging og samskaping med kommunale instansar for å kome behov i møte
- F) Mogelegheit for å søke midlar til kompetanseheving

Måloppnåing vist ved resultatindikator:

Del kyrkjelydar med diakonal betening.

I 2019 var det 49 kyrkjelydar med diakonal betening mot 44 i 2018. Dette er ei auke frå 46% av kyrkjelydane i 2018 til 51% av kyrkjelydane i 2019

Ressursbruk: Møre bispedøme gjev tilskot til inntil 50% av 17 heile stillingar. I 2019 var det tilsett 19 diakonar i kyrkjelydar i Møre. I 2019 var det diakonirådsgjevar i 30% stilling i eit vikariat ved bispedømekontoret.

Vurdering av måloppnåing:

Målsettinga er nådd

Nye tilskotsmidlar til diakoni har bidrege til auke i diakonal betening. Vi ser at auka tal på diakonar generer meir frivillig medverknad, slik at det totalt blir fleire menneske i og utanfor kyrkjelydane som blir møtte. Det kan synast som om det er enklare å rekruttere nye diakonar der det er stor diakon-tettleik frå før.

Stramme rammer i lokal kommune- og kyrkjeøkonomi gjer at det tar tid å etablere nye stillingar.

Eventuell endring av tiltak:

- A) Gjennomgang av korleis tilskot og diakoniressursar blir fordelt i Møre bispedøme.
- B) Vurdere oppretting av diakonstilling som ein prostiressurs
- C) Tydeleggjere rammer for diakonale funksjonar i møte med presteneste.

Resultatmål 4.2 Fleire kyrkjelydar tilbyr fellesskap til nye i Noreg

Dei viktigaste suksessfaktorane:

- A) At innflyttarar og asylsøklarar blir møtt og blir del av eit lokalsamfunn
- B) Arenaer for fellesskap

Dei viktigaste tiltaka:

- A) Fellesskap og arenaer som ”Middag på tvers”, Internasjonal kafe og Språkkafe.
- B) Tolketeneste i gudstenesta.

Måloppnåing ved nøkkelindikator: Tal kyrkjelydar med tilbod i samband med integreringsarbeid.

I 2019 hadde 20 kyrkjelydar tilbod retta mot dei som er nye i Noreg.

Vurdering av måloppnåing:

Det statistiske materialet i seg sjølv gir ikkje grunnlag for å vurdere måloppnåinga.

Eventuell endring av tiltak:

I tida som ligg framfor oss må det bli eit mål i seg sjølv å kartlegge og skildre nærare kva dei ulike tilboda går ut på.

Resultatmål 4.3 Arbeidet med religionsdialog blir styrkaDei viktigaste suksessfaktorane:

- A) Kompetanse i høve til religionsdialog
- B) Arenaer for religionsdialog
- C) Ansvar og ressursar

Dei viktigaste tiltaka:

- A) Sette religionsdialog på dagsorden
- B) Kriterium ved organisering og nyttilsetting på bispedømekontoret

Måloppnåing ved nøkkelindikator: tal fora for religionsdialog

Det er ikkje etablert fora for religionsdialog i regi av Møre bispedømeråd.

Vi er ikkje kjent med at det er etablert fora på prosti- eller kyrkjelydsnivå i Møre bispedøme.

Ressursbruk:

Det er ikkje brukt ressursar innanfor dette målområdet

Vurdering av måloppnåing:

Målsettinga er ikkje nådd.

Arbeidet med å styrke religionsdialog har vore i fokus ved organisering og nyttilsetting. Det har vore ei utfordring å prioritere ressursar når arbeidet må skje innanfor eksisterande ramme.

Eventuell endring av tiltak

Tydeleggjere mål og planar.

Resultatmål 4.4 Kyrkja sitt digitale nærvær blir aukaDei viktigaste suksessfaktorane:

- A. Leiinga tar aktivt informasjonsansvar for den digitale satsinga
- B. Relevante og fleksible digitale plattformar
- C. Kommunikasjonskompetanse og publiseringskompetanse
- D. Tilstreккеlege ressursar til å møte ambisjonane

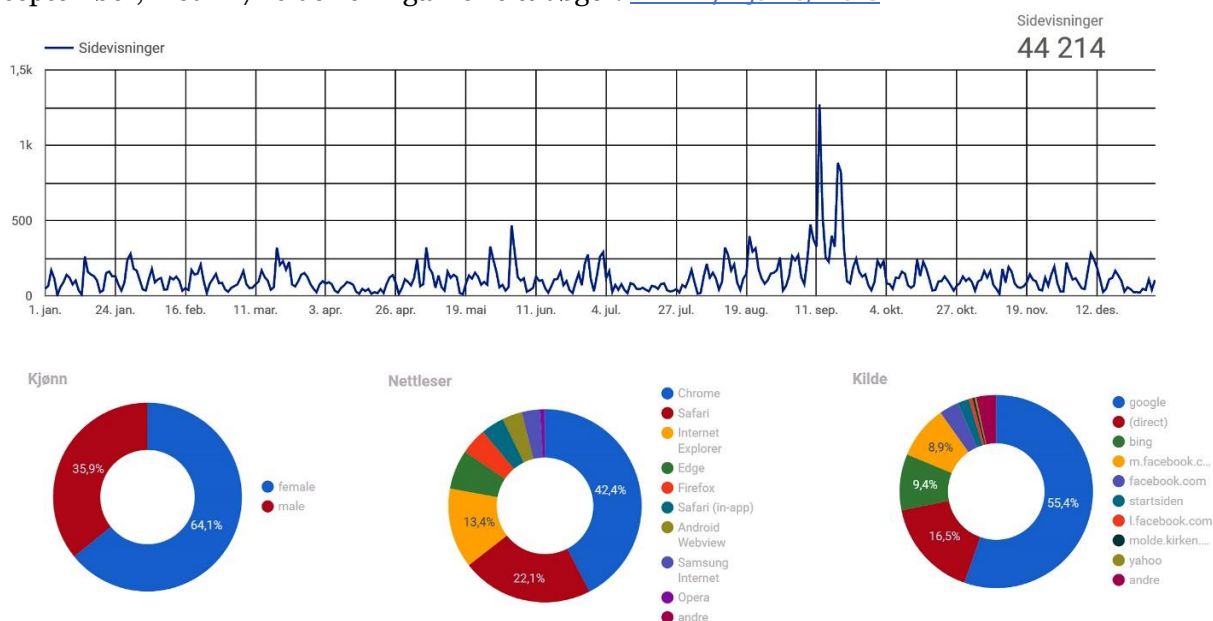
Dei viktigaste tiltaka:

- A. Fleire nyheitssaker på nettsider, på Kyrkjebakken og på sosiale media.
- B. Aktuelle og informative nettsider som skaper interesse og engasjement
- C. Intranettet Kyrkjebakken som relevant fagleg informasjonsbase og samhandlingsarena
- D. Styrkt digital kompetanse gjennom samhandling og kompetanseheving

Måloppnåing ved nøkkelindikator:

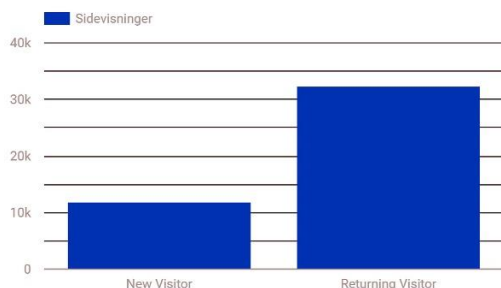
Tal på SoME-kanalar, tal følgjarar pr. kanal og postar pr. veke pr. kanal:

Tal treff på heimesidene aukar: 7834 i 2017, 8173 i 2018 – og **11 190** i 2019. (44 214 sidevisningar). Statistikken viser jamt besøk gjennom året, med ein topp kring kyrkjevalet 12. september, med 1271 sidevisningar for eitt døger. www.kyrkja.no/more

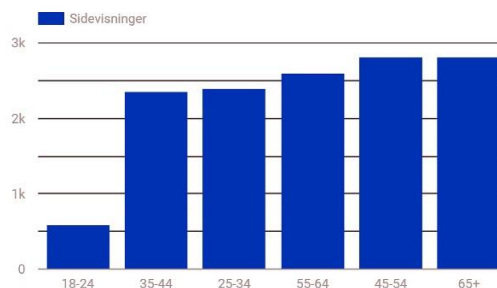

Statistikken viser at det er nær dobbelt så mange kvinner som menn som besøker nettsidene til Møre bispedømme. Meir enn halvparten finn nettsidene gjennom å søke (google), og nær 10 prosent kjem til nettsidene via oppslag på Facebook på mobil. Kvar fjerde besøkande er ny, og dei aller fleste besøkande er frå 25 år og eldre. Berre om lag 5% av dei besøkande er unge under 24 år.

Nye vs gamle besøkande

Alder

Møre bispedømme nyttar Facebook som So-Me-kanal. Talet på følgjarar pr. 20.02.20 er **260**, ein auke på 50 frå året før. www.facebook.com/morebdr

Ressursbruk:

Det er nytta ein stillingsressurs på samla ca. 30% stilling til vedlikehald og oppdatering av nettsider og Kyrkjebakken.

Vurdering av måloppnåing:

Målsettinga er til ein viss grad oppnådd.

Talet treff på nettsidene aukar. Publiseringsplattformen er tenleg og den digitale kompetansen blir halden ved like. Det er framleis stort potensiale for å auke talet på besøk og følgjarar på nettsider og sosiale medium. Dette fordrar auka merksemd og auka ressursbruk på området. Større samvirke mellom nettsider og sosiale medium, slik som Facebook, kan gje synergi. Det er

Eventuell endring av tiltak

«Kyrkje på nett» er fokusområde for Møre bispedøme i 2020. Det blir gjort endring i organisering av fagområdet. Det er aktuelt å fastsette strategi for nærvær i sosiale media.

Resultatmål 4.5 Kyrkja er synleg på fleire arenaer i det offentlege rom

Dei viktigaste suksessfaktorane:

- A) Samfunnsrolle og offentlig deltaking som viktig dimensjon i planar og tiltak.
- B) Samhandling med dei lokale kyrkjelydane
- C) Aktiv, open og transparent dialog med media og andre samfunnsaktørar

Dei viktigaste tiltaka:

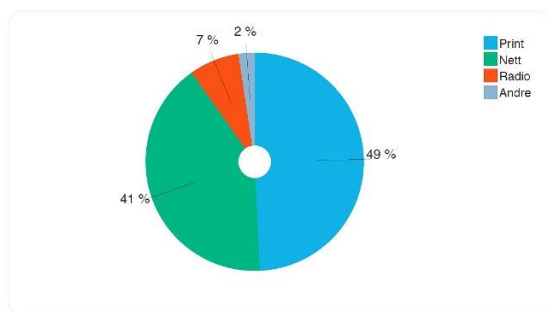
- A) Initiere og delta på regionale og lokale arrangement
- B) Samhandling med dei lokale kyrkjelydane om tiltak og arrangement.
- C) Kontakt med media
- D) Strategisk bruk av kommunikasjons- og profileringsmateriell

Måloppnåing ved nøkkelindikator:

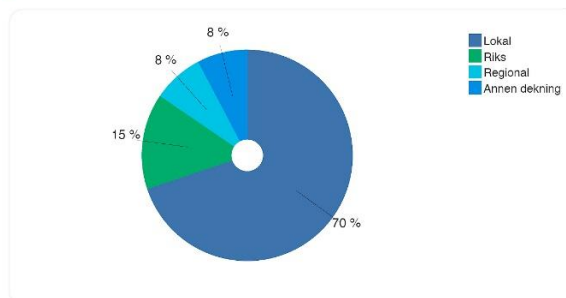
Tall artikkeltreff på Dnk i radio, TV, print, nettaviser. Tal frukostseminar/anna

Tal frå Infomedia viser at tema knytte til Møre bispedøme var omtala i 3254 medieartiklar i 2019. Dei dominerande mediekanalane er trykte avisartiklar og nettartiklar. 70% av kjeldedekninga er lokal. Dei største kjeldene er dei regionale storavisene og NRK. Men også lokalavisene har hyppige omtalar.

| Mediekanal (topp 3):

| Kildedekning (topp 4):

Ressursbruk:

Det er ikkje definert prosentvis stillingsressurs til samfunnskontakt og strategiske mediearbeid. Satsingsområdet inngår i arbeidsfeltet til fleire stillingar.

Vurdering av måloppnåing:

Møre bispedøme har i 2019 vore ein tydeleg aktør og medspelar på ei rekkje arenaer i det offentlege rom. Ikkje minst på kulturfeltet og innanfor barne- og ungdomssatsing har dette sett fotavtrykk. Møre biskop er ein aktiv og sentral aktør på fleire samfunnsområde.

Mykje av aktiviteten blir spegla av i mediaomtale. Media i Møre har ei jamn interesse for og god dekning av verksemda i bispedømet; ikkje minst når det gjeld det lokale kyrkjelege arbeidet. Samanlikna med andre bispedøme har Møre bispedøme relativt sett samsvarande tal på nyheitsdekning. Det kan vere potensiale for å auke talet på omtalar gjennom mediestrategisk satsing.

Eventuell endring av tiltak

Utvikle kommunikasjonsstrategi for Møre bispedøme.

Resultatmål 4.6 Samarbeidet kyrkje/skule blir styrktDei viktigaste suksessfaktorane:

- A) At skule og barnehage møter kyrkja som del av lokalsamfunnet
- B) Kyrkja trygg på eigen ståstad

Dei viktigaste tiltaka:

- A) Tema i visitasar
- B) God vegleiing når debatt om skulegudstenester

Måloppnåing ved nøkkelindikator: Tal barnehage- og skulegudstenester**Tabell: Tal barnehage- og skulegudstenester**

	Gudstenester for barnehagebarn	Deltakarar	Gudstenester for skuleelevar	Deltakarar
Møre 2018	90	7593	185	35027
Møre 2019	84	5995	185	34579

Ressursbruk:

Gudstenester for skular og barnehagar involverer ei rekke tilsette. Vi har ikkje oversyn for ressursbruk på dette målområdet.

Vurdering av måloppnåing:

Målsettinga er delvis nådd ved at gudstenestetallet for skuleelevar er uendra, men ein nedgang på 6 gudstenester for barnehagebarn. Ser vi på besøk utanom gudsteneste så har tal på besøk frå barnehagar auka med 13%. Det kan tyde på at fleire vel å delta på krybbevandringar, påskevandring eller andre besøk i kyrkja framfor å gå på gudsteneste. Vidare at kyrkjelege medarbeidarar er mindre på besøk i barnehagar, men at barnehagar i større grad oppsøker kyrkja. Skulebesøka er stabile.

Tabell: Besøk

	Besøk i kyrkje utanom gudsteneste						Besøk av kyrkjeleg medarbeidar					
	Tal besøk frå barnehagar			Tal besøk i skular			Tal besøk i barnehagar			Tal besøk i skular		
	2018	2019	Endring	2018	2019	Endring	2018	2019	Endring	2018	2019	Endring
Møre	218	246	13 %	170	165	-3 %	140	110	-21 %	140	142	1 %

Hovudmål 5: Fleire finn sin plass i kyrkjeleg arbeid**Resultatmål 5.1 Rekruttering til vigsla stillingar blir styrka**Dei viktigaste suksessfaktorane:

- A) At det skjer Kall til teneste
- B) At kyrkjeleg teneste står fram som viktig og attraktiv
- C) At tenesta står fram som godt forankra i den enkelte og i arbeidsfellesskap
- D) Motivasjon og arbeidsglede
- E) Involvering

Dei viktigaste tiltaka:

- A) Rekruttering til utdanning og rekruttering og utvikling til stillingar gjennom heile livsløpet
- B) Rekruttering er tema på samlingar og på visitas
- C) Oppmuntre vaksne til kyrkjeleg teneste som "second career"
- D) Gode rammer for introduksjon og oppfølging
- E) Gode ordningar for sommarvikarar og for dei som er i kyrkjelydspraksis Arbeide for betre samhandling/teamarbeid og felles avtaleverk
- F) Ta del på yrkesmesser og rekrutteringskonferansar Fokus på arbeidsmiljø, kjønnsbalanse, alderssamansetting, rolleforståing og vegleiing
- G) Medråderett i prosessar

Måloppnåing ved resultatmål: Tal vigslingar

I 2019 vart det gjennomført 4 vigslingar til kyrkjeleg teneste. Av desse var 2 prestar, 1 diakon og 1 kantor. I 2018 vart det gjennomført 4 vigslingar til kyrkjeleg teneste. Av desse var 3 prestar og 1 kateket.

Vurdering av måloppnåing:

Som ledd i vurdering av måloppnåinga vil vi sjå dette i lys av årsverk, stillingskategoriar, aldersfordeling, arbeidsbelastning og rekruttering:

Tabell: Totalt tal årsverk i Møre bispedøme:

	Totalt	Prestar inkl. biskop	Del i prosent	Adminstrasjon	Del i prosent	Andre	Del i prosent
<i>Møre 01.01.2019</i>	87,1	73,45	84,33	13,65	15,67	0	0,00
<i>Møre 31.12.2019</i>	84,6	73,2	86,52	11,4	13,48	0	0
<i>Diff</i>	2,5	-0,25		-2,25			

Talet på årsverk presteteneste er stabilt.

Årsverka er fordelt slik:

Biskop	Prost	Sokneprest	Kapellan	Prosti-prest	Senior-prest	Spesial-prest	Totalt
1,0	6	41,6	6,0	0	3	0,6	57,2

Dei fleste prestar er sokneprestar. Dette har si årsak i mange sokn der presten har sete i sokneråd. Dette er også bakgrunnen for at Møre ikkje har prostiprestar i fast stilling. Det er 6 kapellanar som alle er knytte til dei store kyrkjelydane med fleire prestar. Ordninga med seniorprestar er knytt til at nokre får spesialisert teneste i siste del av yrkeslivet. Dette er ofte ei prostiprest-liknande teneste eller for å dekke opp i vakante stillingar i ein periode. Dette har vist seg å vere ei tenleg løysing.

Tabell: Aldersfordeling i presteskapet frå 2016 - 2019

	Under 40 år		40 - 49 år		50 -59 år		Over 60 år		Totalt
	Ant.	Pst.	Ant.	Pst.	Ant.	Pst.	Ant.	Pst.	Ant.
Møre 2016	21	29 %	12	16 %	16	22 %	24	33 %	73
Møre 2017	23	32 %	13	18 %	14	19 %	22	31 %	72
Møre 2018	20	29 %	16	23 %	14	20 %	19	28 %	69
Møre 2019	14	24 %	11	19 %	18	31 %	16	27 %	59
Nasjonalt 2019	213	17 %	297	24 %	368	30 %	365	30 %	1243

Dei siste åra har Møre bispedøme rekruttere fleire unge prestar, og gjennomsnittsalderen har gått betydeleg ned, slik at fordelinga i alder er relativt jamn. Totalt sett har Møre bispedøme ei svært god aldersspreing i presteskapet. Vi trur dette i seg sjølv er rekrutterande. I 2019 har fleire prestar under 40 gått ut av presteteneste i Møre.

Tabell: Tal kyrkjemedlemmar per faste presteårsverk

	Medlemmar og tilhøyrande	Medlemmer	Preste-årsverk	Medlemmar per prest	Medlemmer og tilhøyrande pr. prest
<i>MØRE 2018</i>	211 786	207 967	73,45	2 831	2 883
<i>MØRE 2019</i>	209 973	206 692	73,2	2 824	2 868

Antal medlemmar pr prest i Møre er stabilt.

Tabell: Kyrkjelege handlingar pr. presteårsverk

	Prestar inkl. biskop	Konfirmasjonar		Vigslar		Gravferder		Dåpshandlingar	
		Tal	Per prest	Tal	Per prest	Tal	Per prest	Tal	Per prest
<i>Møre 2017</i>	70,8	2 502	35,3	423	6,0	2 115	29,9	2 067	29,2
<i>Møre 2018</i>	73,45	2 469	33,6	405	5,5	2 117	28,8	1 810	24,6
<i>Møre 2019</i>	73,2	2528	34,5	368	5,0	2175	29,7	1828	25,0
<i>DNK 2019</i>	1300,15	34594	26,6	6246	4,8	35042	27,0	27910	21,5

Frå 2018 til 2019 er det ei auke i talet på kyrkjelege handlingar pr. prest, med unntak av vigsel. Det har si hovudårsak i auke i talet på tenester. Samanlikna med snittet for landet ligg Møre over når det gjeld alle kyrkjelege handlingar.

Tabell: Gudstenester per presteårsverk

	Presteårsverk	Totalt tal gudstenester	Gjennomsnitt gudstenester per presteårsverk
Møre 2017	70,8	3 766	53,2
Møre 2018	73,45	3 866	52,6
Møre 2019	73,2	3696	50,5

Talet på gudstenester pr. prest viser ein nedgang på 2 pr. årsverk. Det kan verke som at arbeidsbelastninga pr. presteårsverk er høgare i Møre enn i enkelte andre bispedømer.

Ekstratenester

Ut over dei faste stillingane er det nytta vikarar og pensjonistar for å gjere presteneste i enkelttenester. Det er ei vesentleg auke i talet på ekstratenester i 2019. Dei høge tale knytt til enkelttenester skuldast vakanse i prestestillingar.

Tabell: Ekstratenester gudstenester, gravferd og vigsel 2015 -2019

	Gudstenester			Gravferd			Vigsel
	Ved andre	Ved prest	Totalt	Ved andre	Ved prest	Totalt	
Møre 2015	64	18	82	74	34	108	22
Møre 2016	37	7	44	30	7	37	8
Møre 2017	28	16	44	48	12	60	10
Møre 2018	14	20	34	3	14	17	9
Møre 2019	36	54	90	51	60	101	9

Pensjonistar og enkelttenester, 2015 – 2019

Utbetalte timar for medarbeidarar på pensjonistvilkår

	2015		2016		2017		2018		2019	
	Timar	Årsverk	Timar	Årsverk	Timar	Årsverk	Timar	Årsverk	Timar	Årsverk
Møre	8253	4,7	5181	3,0	4532	2,6	7603	4,34	11558	6,60

Antal timar utført av pensjonistar er auka med 66% og er på 6,6 årsverk. Dette har og samanheng med vakanse i faste stillingar.

Rekruttering

Tabell: Utlysingar, søknadar og tilsettingar i prestenesta

	Utlyste stillingar	Tal søknadar	Søknadar per stilling	Stillingar lyst ut fleire gng.	Tal tilsettingar	Ledige stillingar
Møre 2016	9	15	1,7	4	6	5
Møre 2017	9	26	2,9	3	9	4
Møre 2018	7	13	1,9	3	5	
Møre 2019	16	22	1,4	6	6	

Generell vurdering av bemanningssituasjonen

Rekrutteringssituasjonen er blitt svært vanskeleg for enkelte geografiske delar av bispedømet, der heile 10 prestestillingar stod vakante ved årsskiftet, fleire etter å ha vore lyste ut fleire gonger.

Eit viktig rekrutteringstiltak er tilsetting av «prest i studieløp», der leke vert tilsett i 80% stilling som prestevikar medan dei studerer i 20% for å kvalifiserer seg til ordinasjon til presteneste. Ved årsskifte hadde Møre avtale med 4 slike prestevikarar.

Det er har ei tid vore ei forskyving mellom aldersgrupper, med hovudvekt på dei under 40. Dette gir særskilte utfordringar knytte til introduksjon og oppfølging i tenesta. At Møre rekrutterer unge prestar kan ha si årsak i at vi gir våre VTP-studentar høve til å vikariere som prestar i sommarhalvåret. At fleire som kjenner kvarandre søker til same geografiske område verkar også inn.

Tal søkjarar til stillingar er låg, men dei som søker er som regel godt kvalifiserte. At ei stilling blir lyst ut fleire gonger har i nokre tilfelle si årsak i at ein søker får tilbod om fleire stillingar.

Talet på kvinner i presteneste er stabil, med talet på kvinnelege søkjarar er låg. Det er ønska ei anna utvikling her.

Sjukefråveret har auka, og når sjukdom oppstår er det krevjande å skaffe vikar. Konsekvens er ofte at prosten gjer vikarteneste med overbelastning for prosten som resultat. Vi vurderer at arbeidsbelastninga mellom prestane er jamnare fordelt enn tidlegare. Strukturelle tilhøve som ny arbeidsavtale verkar inn på dette, men også ei tydelegare leiarrolle gjennom prosten.

Det er godt samarbeidsklima mellom arbeidsgjevar, tillitsvalde og vernetenesta på regionalt og lokalt nivå.

Resultatmål 5.2: Fleire blir engasjerte i frivillig teneste i kyrkja

Dei viktigaste suksessfaktorane:

- A) Skape kjensle av å høyre til i same kyrkja
- B) Utfordre til konkret og avgrensa teneste

Dei viktigaste tiltaka:

- A) Fokus på frivillige i møte med råd og tilsette
- B) Heidre og oppmuntre frivillige i visitasmøter
- C) Styrke den faglege utviklingssamtalen i trusopplæringsutvala
- D) Ha fokus på frivillige sin innsats i kurs for nye sokneråd

Måloppnåing vist ved resultatindikator: Tal frivillige

Tabell: Frivillige 2016 - 2019

	2016	2017	2018	2019
Totalt tal frivillige	7145	7790	7976	6356
Frivillige i gudstenestefeiringa	3249	3242	3441	3134
Frivillige i kyrkjelydens barnarbeid	1388	1408	1198	1079
Frivillige i kyrkjelydens ungd.-arbeid	1039	931	1208	1005
Frivillige i kyrkjelydens diakonale arbeid	1171	1603	1469	1174
Friv i kyrkjelydens kultur- og konsert-arbeid	1512	1841	2034	1576
Frivillige i kyrkjelydens komité-og utvalsarbeid	1481	1426	1441	1450
..av dette i sokneråd	819	797	790	847
Frivillige i anna arbeid	976	993	837	751

Ressursbruk:

Det blir ikkje brukt ressursar frå bispedømet på desse områda

Vurdering av måloppnåing:

Målsettinga blir ikkje nådd. Vi ser at totalt tal frivillige går ned og det har si årsak i generell nedgang på alle områder. Kun i komité og utvalsarbeid og soknerådsarbeid er det ei auke. Vi har ingen konkret kunnskap om årsaka, men kan ha samanheng med at andre frivillige samfunnsaktørar har auka si verksemd.

Eventuell endring av tiltak:

- A) Bidra til at kyrkjelydane har ein strategi for rekruttering, opplæring og oppfølging av frivillige.

5.4 Kyrkjelege medarbeidarar trivst i jobbenDei viktigaste suksessfaktorane:

- A) At tilsette opplever engasjement
- B) At innhaldet i jobben gir mening
- C) God leiing og gode relasjonar/samarbeidsklima
- D) God kultur for endring og utvikling

Dei viktigaste tiltaka:

- A) Kompetanseutvikling
- B) Vegleiing - ABV, åndeleg- og individuell
- C) Fagsamlingar - faglege og tverrfaglege
- D) Rekruttering
- E) Gode strukturar for arbeidsmiljø og medråderett
- F) HMS-dagar for prostar og vernetenesta

Måloppnåing ut frå nøkkeliindikator:

Medarbeidarundersøkingar er gjennomført i 2018 og 2019 og er initiert på nasjonalt nivå. I tillegg er det gjort arbeidsplassundersøkingar i Møre som har vore gjennomgått på prostinivå og i samband med årleg HMS dag.

Medarbeidarundersøkinga i 2019 viser at tilsette i Møre melder om høg grad av engasjement og autonomi. utfordringar ligger på gjennomføringsevne, arbeidsbelastning og samarbeidsklima. Det vil bli arbeida vidare med tiltaksplanar.

Sjuefråver:

Det totale sjuefråveret i Møre var i 2019 på 3,1% mot 7,4% i 2018. Dette ligger under snittet for Den norske kyrkja som var på 4,8%. Menn hadde eit sjuefråver på 2% (Dnk 3,7%) og kvinner 6,3% (Dnk 6,8).

Vurdering av måloppnåing:

Vi vurderer at det Møre har medarbeidarar som har høg grad av trivsel på jobb. Samstundes er det medarbeidarar som peiker på utfordringar som det må arbeidast vidare med.

Eventuelt endring i tiltak:

Utarbeide konkrete tiltaksplanar ut frå det som har kome fram i medarbeidarundersøkingane.

5.5 Barne- og ungdomsarbeidet i kyrkjelydane

Dei viktigaste suksessfaktorane:

- A) At barn og unge kjenner seg heime i kyrkja
- B) At barn og unge blir utrusta til å leve som kristne

Dei viktigaste tiltaka:

- A) Sette fokus på barne- og ungdomsarbeidet i samband med Kyrkjevalet
- B) Film på ferjer og kino
- C) Bevisst «plattform for kirkens unge»

Måloppnåing ut frå nøkkellindikatorar: Tal deltakarar på tilbod for 13-17 år/18-30 år

Tabell: Tilbod til unge 13-17 år, enkelttiltak og kontinuerlege

	Kontinuerlige tilbod for 13-17 år, antall			Enkelttilbod for 13-17 år, tal			Leiarkurs for unge 13-17 år, tal		
	2019	2018	Endring	2019	2018	Endring	2019	2018	Endring
Møre	49	117	-58%	26	34	-24 %	22	25	-12 %
Totalsum	850	866	-2 %	526	435	6 %	560	571	-3 %

Tabell: Tilbod til unge vaksne 18-30 år, enkelttiltak og kontinuerlege

	Kontinuerlege tilbod for 18-30 år, tal			Enkelttilbod for 18-30 år, tal			Leiarkurs for 18-30 år, tal		
	2019	2018	Endring	2019	2018	Endring	2019	2018	Endring
Møre	7	14	-50 %	14	5	180 %	4	2	100 %
Totalsum	302	313	-4 %	196	175	12 %	103	124	-17 %

Vi ser at tilbod til unge 13-17 år går ned frå 2018 og er no om lag som på 2017-nivå. For unge vaksne 18-30 er det ei auke i enkelttilbod som synes å gå på bekostning av kontinuerlege tilbod

Vurdering av måloppnåing:

Målsettinga er ikkje nådd.

Dei fleste kyrkjelydar samarbeider med ein eller fleire organisasjonar og at dei opplever dette som viktig. Dei store variasjonane frå år til år verkar å ha samband med mangel på kontinuitet. Det som kan verke godt og bra eit år er heilt ute i neste. Film på ferjer og kino har gitt positiv merksemd, men ser ikkje ut til å bidra til fleire tilbod. Ungdomstinget og ungdomsrådet er viktige utgangspunkt for å ha kontakt med unge vaksne i heile bispedømet. Fleire kyrkjelydsliknande fellesskap har tilbod for unge og unge vaksne, men desse blir ikkje rekna med her.

Ressursbruk:

Møre bispedøme har eigen rådgevar for ungdom i 40%

Eventuell endring av tiltak:

Vurdere fleire digitale møteplassar

HOVUDMÅL 6: Kyrkja har ein demokratisk og velfungerande organisasjon

Resultatmål 6.1: Oppslutning om kyrkjevalet blir halde oppe

Dei viktigaste suksessfaktorane:

- B) God og ryddig nominasjonsprosess
- C) God valadministrasjon
- D) Listene marknadsfører seg sjølve
- E) God tilrettelegging i vallokala

Dei viktigaste tiltaka:

- A) Møte med listene sine tillitsvalde
- B) Gi støtte og hjelp til lokal valansvarleg
- C) God og profesjonell rigging/drift av vallokalet
- D) God info om kvar og korleis valet skjer

Måloppnåing ved nøkkelindikator: Valdeltaking

Tabell: Deltaking ved val av sokneråd og direkte val av leke til bispedømeråd

Valår	Val til bispedømeråd		Val til sokneråd	
	Tal personar som røysta	Prosent valdeltaking	Tal personar som røysta	Prosent valdeltaking
2009	21 404	11,8	28 246	16,8
2011	23 348	13,2	30 882	17,4
2015	30 427	17,2	33 324	18,6
2019	21 080	13,0	24 800	15,1

Ressursbruk:

Det blei brukt av midlar tildelt til kyrkjevalet. I tillegg vart det nytta interne personalressursar ved bispedømekontoret supplert med administrative ressursar frå Kyrkjerådet.

Vurdering av måloppnåing:

Målet er nådd med omsyn til demokratisk gjennomføring og kjønnsfordeling. Målet er ikkje nådd vedr. ungdomsrepresentasjon, sidan ingen ungdomsrepresentantar har fast plass i bispedømerådet. Målet er heller ikkje nådd med omsyn til valdeltaking, sidan valdeltakinga er redusert med 4,2%-poeng for bispedømerådsval og 3,5%-poeng for soknerådsvalet.

Generelt om kyrkjevalet 2019

For første gong stilte 3 lister til val ved bispedømerådsvalet. Valet blei gjennomført etter valreglane, og alle medlemene (bortsett frå biskop, lek tilsett og prest) blei valt ved direkte val. Erfaringane ved direkte val er gode, ikkje minst sikrar ein at førebels valresultat kan kunnjerast kort tid etter valet og at endeleg valresultat er klart ganske få dagar etter valet. Gjennomføringsteknisk og med tanke på informasjon og kommunikasjon kring kyrkjevalet er det ein stor fordel med direkte val.

Mykje spenning var også knytt til at kyrkjevalet denne gongen hadde tre lister. Spenninga var knytt til valrådet si handtering av tre ulike lister, om/kor mykje valmedarbeidarane hadde høve til å gi informasjon om dei ulike listene, om stemmefordelinga mellom listene og om overføring av listestemmer mellom listene.

Meldingar og inntrykk frå valet dokumenterer at dei lokale stemmestyra har gjort ein god jobb med tilrettelegging og profesjonell gjennomføring av kyrkjevalet. Vallokala har vore godt merka og oversiktelege og valfunksjonærane har gjort ein framifrå jobb. Det låge talet på forkasta stemmer er ein tydeleg indikator på godt arbeid i stemmelokala.

Vidare sytte valstyra for rask, og samordna transport av stemmesetlar til bispedømekontoret for endeleg oppteljing av stemmene frå bispedømerådsvalet. Oppteljingsarbeidet gjekk også raskare enn forventta, og teljekorpset gjorde ein god jobb. Vi er glade for at denne delen gjekk så bra.

Den vanskelegaste prosessen var nok å få i gong ein god nominasjonsprosess. Tre ulike lister, der eine lista hadde litt ulik karakter enn dei to andre, skapte litt forvirring om kva som var rolla til nominasjonskomité og valstyre/valansvarleg og kva som låg til listene sjølve å ta ansvar for. Eit møte med tillitsvalde for dei tre listene avklara ein del, men vi erfarte nok at dette punktet i valførebuingane kan forbeistrast. I denne fasen av valførebuingane, måtte også ein ny medarbeidar gå inn som valkoordinator.

Som ved tidlegare val ser vi at valdeltakinga ved soknerådsvalet er noko høgare enn ved bispedømerådsvalet. Det gir likevel grunn til litt uro når valprosenten er den lågaste som er målt sidan valet i 2009

Kjønnsfordeling

Tabell Kjønnsfordeling bispedømeråd

Valår	Tal valde medlemmar	Tal kvinner	Tal menn
2015	9	5	4
2019	9	4	5

Kjønnsfordelinga for bispedømerådet er god. Alle listene hadde kvinne som listetopp. 5 menn og 4 kvinner er faste medlemmer i rådet. Biskopen er kvinne. Begge medlemene for leke tilsette og for prestane er menn. 1. varamedlem for dei tre listene er 2 menn og 1 kvinne.

Kjønnsfordelinga i sokneråda er ikkje kjent.

Alderssamansetting

Tabell: Alderssamansetting bispedømerådsmedlemer

Valår	Tal valde bispedømeråds-medlemmer	Tal under 30 år	Tal 30 – 50 år	Tal 50 – 70 år	Tal over 70
2019	7	0	2	5	0

Bispedømerådet er langt unna målet om ungdomsrepresentasjon. Alle listene hadde kandidatar under 30 år, og fleire av desse var delvis plassert høgt oppe på lista. Det kan sjå ut som at det gode ved nokre høve har blitt det beste sin fiende. Fleire gode ungdomsrepresentantar på eine lista har gitt eit svært jamn fordeling, der fleire representantar kjempa om plass og der ungdomsrepresentantane «tapte» kampen. Ingen av dei faste medlemene i bispedømerådet er under 40 år. Ein 1. varamedlem er under 30 år.

Røyster

Tabell: Tal registrerte og forkasta røyster i direkte val av leke til bispedømerådet

	2011	2015	2019
Tal godkjende røyster	20 888 (89,5 %)	30 201 (98,8%)	21080 (99,9%)
Tal forkasta røyster	2460 (10,5%)	382 (1,2%)	23 (0,1%)
Sum røyster	23 348 (100 %)	30 965 (100%)	22003 (100%)

Talet på forkasta røyster har gått vesentleg ned gjennom dei siste kyrkjevala, frå at over 10% av røystene blei forkasta i 2011, til berre 0.1% ved valet i 2019. Vi trur at hovudgrunne til desse positive tala er at valgjennomføringa har fått auka kvalitet. Innreiing av stemmelokale, opplæring av valfunksjonærar og god informasjon i vallokalet er viktige element for å nå eit så godt resultat. Informasjonen i tilsendt valkort er også viktig tettleiing for veljarane.

Tabell: Fordeling av listestemmer

	Listestemmer til anna liste	Listestemmer frå anna liste
Bønelista	223	203
Nominasjonskomiteen si liste	466	392
Open Folkekyrkje si liste	198	292

Sidan det er første gongen at bispedømerådsvalet har 3 ulike lister, er det interessant å sjå omfanget av overføring av listestemmer frå og til andre lister. Tala viser at overføring av listestemmer ikkje er omfattande, men at nokre har nytta seg av denne retten som valreglane opnar for. Det er vanskeleg å informere om reglane på dette punktet og oppteljinga av listestemmer er krevjande. Sjølv om det er eit viktig demokratisk prinsipp å gi stemme til sine kandidatar, uavhengig av kva liste kandidaten står på, bør ein vurdere om overføring av listestemmer har ført til anna resultat enn om valreglane ikkje hadde gitt høve til å stemme på denne måten

Eventuell endring av tiltak:

For å auke oppslutninga om bispedømerådsvalet lyt ein få til betre profilering av listene. Mange veljarar gav uttrykk for at dei ikkje kjente så godt til kva listene stod for, og mange etterlyste meir informasjon om dei einskilde kandidatane. Vi trur at vi kan auke valdeltakinga dersom valreglane kan bli endå tydlegare/enklare, slik til at listene greier å forbetre profileringa av eigen bodskap og av egne kandidatar.

Resultatmål 6.2: Reduksjon i administrative kostnader

Dei viktigaste suksessfaktorane:

- A) Reduksjon i administrative kostnadar i høve til presteteneste

Dei viktigaste tiltaka:

- A) Etablere felleseiningar for økonomi, løn og arkiv for Dnk
B) Gjennomgang av stillingsbehov ved bispedømekontoret

Måloppnåing ved nøkkelindikator: Administrative kostnader

Rekneskapen viser kostnader til kyrkjeleg administrasjon for 2019 var 12,8 mill mot 12,4 i 2018. Av dette var 9,7 mill. lønskostnader mot 9,4 i 2018.

Ressursbruk:

Kostnader til kyrkjeleg administrasjon utgjør 16,6% av totale driftskostnader.

Vurdering av måloppnåing:

Vi vurderer målet som nådd. Resultat må, for å kunne samanlikna 2018 og 2019, bli justert for kostnader til kyrkjeval og eingongskostnader knytte til etablering av felleseiningar. Løsendringar er ikkje tatt med.

Eventuell endring av tiltak:

- A) Fleire felles rutinar på tvers av bispedømer
- B) Lean av arbeidsprosessar

Om biskopens verksemd

Tre av hovudmåla for Den norske kyrkja har eit tydeleg samanfall med biskopens særlege ansvar:

- *Den norske kyrkja skal vere ei landsdekkande, lokalt forankra folkekyrkje.*
- *Den norske kyrkja skal ha ei oppslutning som bekreftar karakteren som folkekyrkje.*
- *Den norske kyrkja skal formidle evangelisk-luthersk tru og tradisjon og tilby trusopplæring til alle barn.*

Ut frå eit heilskapsbilete av bispedømet arbeider biskopen etter bispedømmets mål og strategiar. Bispedømmets visjonsdokument har same overskrifta som på nasjonalt nivå; Meir himmel på jorda! Biskopens tilnærming er: – Vi må ikkje stenge trua inne i kyrkja. Vi må opne opp, gå ut og gi menneske tilhøyrse.

Biskopen har tilsynsansvaret for prestane og samhandlar nært med prostane kring kyrkjefaglege og personalmessige saker. Biskopen utfører vigslingar, gjennomfører visitasar og tek del ved gudstenester og kyrkjejubileum.

I tråd med Den norske kyrkja sine hovudmål støttar biskopen dei lokale kyrkjelydane i Møre sin innsats for at *gudstenestelivet skal blomstre*. Ho vektlegg at gudstenesta skal vere eit møte med Gud i eit ope, deltakande og inkluderande fellesskap. Gudstenesta knyter oss til den verdsvide kyrkja.

Biskopen har ansvaret for å fastsetje talet på gudstenester i prostia. I eit tid med prestemangel kan det vere ei utfordring å halde talet oppe. Prostane er gitt mynde til å flytte gudstenester mellom kyrkjer, men samtidig prøve å halde det totale talet gudstenester oppe. Gudstenester er også eit fast tema under visitasane. Der kyrkjelydar av ulike årsaker står i krevjande situasjonar eller har særlege utfordringar, vil biskopen vere lydhør for situasjonen – og gjerne leggje inn eit ekstra besøk, feire gudsteneste saman med kyrkjelyden og samtale med tilsette og frivillige.

I 2019 visiterte biskopen kyrkjelydane i Rauma, Skodje og Ulstein i første halvår. Andre halvår var det ikkje visitasar grunna kyrkjevalet. Biskopen har snart gjennomført andre visitasrunde til alle kyrkjelydar i Møre, og tek snart til på runde tre. I visitas har biskopen

merksemd på å sjå og inspirere kyrkjelydane. Kyrkja som ein samarbeidande aktør i lokalsamfunnet er ein viktig del av visitasen.

Gjennom dei grensereguleringane som følgde kommunereforma har Rindal sokn og Halså sokn frå 2020 blitt overført til Nidaros, medan Hornindal sokn er lagt til Møre bispedøme. Samstundes er prostigrensene i bispedømet justert. Biskopen har kjent på omsorg for dei kyrkjelydane som har opplevd endringar. Ho har brukt tid på ei formell og offisiell markering av desse overføringane gjennom å feire gudsteneste på desse stadane, med tilhøyrande program.

På offentlege arenaer, i avisintervju og i radio og TV har biskopen også i 2019 løfta fram behovet for at *fleire finn sin plass i kyrkjeleg arbeid*. Biskopen oppmodar kyrkjelydane om å be Gud kalle fleire til å bli prestar - og at kyrkjelydane sjølve utfordrar unge og vaksne til teneste i kyrkjelydane.

Biskopen samarbeider nært med prostane for å finne eigna lekfolk som kan gå inn i eit studieløp og samstundes vere deltids prestevikarar. Eitt tiltak i denne satsinga er kursdag om gudsteneleiing for leke prestevikarar. Kursdagane gir oppdatert kunnskap, ny kunnskap og byggjer relasjonar.

Rekruttering til kyrkjelege stillingar er eit fast tema på bispedømmets Ungdomsting, som blir arrangert kvar vår. Ungdomstinget er ein viktig arena kor unge kan bli utfordra på å gå inn i kyrkjeleg teneste.

I tråd med at *kyrkja skal skape trygge rom* vektlegg biskopen at medarbeidarar og frivillige i kyrkja skal trivast i jobben og kjenne seg trygge, ivaretekne og ukrenkelege. Ho har deltatt i samtalar og arrangement kring undertrykking og overgrep og markerer #torsdagerisvart. Biskopen sjølv har i samanheng med #metoo-rørsla fortalt si historie om grenseoverskridande handlingar frå medarbeidarar i kyrkja.

Møre biskop vektlegg eit tydeleg *kyrkjeleg nærvær i det offentlege rom*. Biskopens breie engasjement er gjennom året blitt ofte eksponert i medieomtalar og avisoppslag, og blir også spegla av i den digitale nettsatsinga til Møre bispedøme.

Ein dimensjon i dette engasjementet er biskopens involvering i internasjonalt arbeid og solidaritet med den verdsvide kyrkja. Biskopen har i 2019 vore bidragsytar i FN om finansiering av ein global berekraftig utvikling og kyrkja si etiske røyst. Ho har også vore foredragshaldar på ein internasjonal psykologkonferanse for behandlarar av traumatiserte flyktningar.

Som eit vindauge ut i den verdsvide kyrkja har biskopen i 2019 vore reiseleiar for bispedømmets studieturar til Egypt og England, og ho har vore på studietur med bispekollegiet til Egypt. Biskopen har også vitja begge Møre sine venneskapsbispedøme; Nordre bispedøme i Ungarn og Newcastle bispedøme i England. Venskapsavtalar er fornya og det blir bygd relasjonar over eit breitt felt.

Som ein lekk i kyrkja sitt samfunnsansvar har Møre biskop samhandling med Fylkesmannen, m.a. i beredskapsrådet og i konferansar og kriseøvingar.

Folkekyrkja kan ikkje vedtakast, men må skapast; bli bygd og vedlikehalden. Når strukturane blir endra/svekte, må relasjonane bli styrkte.

Biskopen er ein støttespelar for at *kunst og kulturuttrykk blir ein del av kyrkjelivet*. Ho er ein tilbakevendande bidragsytar ved musikk-, litteratur- og kulturfestivalar og har arbeidd

for at den kyrkjelege røysta skal bli høyrte, m.a. gjennom litteraturgudstenester, forfattarsamtalar og konsertar.

Ho har støtta salmeturneen gjennom bispedømet i samband med 150-årsmarkeringa av den nynorske salmen. Biskopen har også initert ein salmestafett på nett, der kjende personar i Møre deler sin nynorske salme. Salmane gir trua eit felles språk og inkluderer alle.

Biskopen er medviten om kyrkjene som signalbygg og kulturminne, og gjennom si forvaltarrolle for kyrkjebygga og kyrkja sine nære omgjevnader arbeider ho for eit tillitsfullt samarbeid mellom den lokale kyrkja og faginstusjonar om vedlikehald og vern av kyrkjer og kyrkjestader.

DEL 4 – STYRING OG KONTROLL I VERKSEMDA

A) HMS/Arbeidsmiljø

Sjukefråvær

Møre bispedøme sitt IA-mål er å ha eit sjukefråvær på under 4%.

Prestar	Prosent	1-3d	4-16d	16d-8u	>8u
Møre Menn	1,1	0,5	0,6	0	0
Møre kvinner	7,2	1,0	1,5	1,6	3,09
Totalt	2,6	0,6	0,8	0,4	0,7
Administrasjon	Prosent	1-3d	4-16d	16d-8u	>8u
Møre menn	8,8	1,5	0,9	1,0	5,3
Møre kvinner	3,5	1,1	2,4	0	0
Totalt	6,4	1,3	1,6	0,6	2,9
Totalt	Prosent	1-3d	4-16d	16d-8u	>8u
Møre menn	2,0 %	0,6 %	0,6 %	0,1 %	0,6 %
Møre kvinner	6,3 %	1,0 %	1,8 %	1,2 %	2,3 %
Møre totalt	3,1 %	0,7 %	0,9 %	0,4 %	1,1 %

Det totale sjukefråværet er på 3,1% fordelt på prestar 2,6 % og for administrasjonen på 6,4 %. Sjukefråværet for kvinnelege prestar er høgare enn for menn. Ved administrasjonen var sjukefråværet høgare for menn.

Som arbeidsgjevar er vi stort sett kjent med årsaka til sjukefråvær og har fokus på dette gjennom oppfølging. Vi ønskjer også å legge til rette for tilsette med kroniske lidingar. I statistikk for sjukefråvær kan dette slå negativt ut, men grunnhaldninga vår her er overstyrande. I arbeidsplassundersøkingar seier mange at dei går på jobb sjølv om dei er sjuke. Dette er eit område vi arbeider med. Sjukefråværet blir følgt opp gjennom arbeidsmiljøutvalet og i forhold til våre IA-rutinar.

Medarbeidarundersøkinga i 2019.

Kyrkja i Møre skal vere ein god arbeidsplass med eit godt arbeidsmiljø, motiverte og engasjerte medarbeidarar med mål om eit felles oppdrag. I 2019 gjennomførte Rambøel ein nasjonal medarbeidarundersøking på vegne av Kyrkerådet. Vi viser til omtale under pkt 5.3.

Rutinar for melding om avvik og intern varsling om kritikkverdige tilhøve

Møre bispedøme har rutinar for varsling om kritikkverdige tilhøve og for melding om avvik. Skjema og rutinar er tilgjengelege på intranett Kirkebakken og link i Aditro Suiten. Rutinane har vore gjennomgått under HMS-dagen med vernetenesta, tillitsvalde og prostar. Vi meiner det er grunnlag for å seie at det er ei underrapportering i høve til meldingar om avvik.

B) Likestilling

Kvinnedel i presteskap og leiande stillingar

Talet på kvinnelege tilsette er lågare enn mannlege tilsette for presteskapet i Møre.

Kvinnedelen for biskop og prostar er på 33,33%, medan kvinnedelen i administrasjonen er på 48,45%. I leiargruppa ved administrasjonen er 1 av i alt 3 tilsette kvinner.

Kvinnedel

31.12.2019	Kvinner	Menn	Totalt	Prosent kvinner
Møre presteskapet	12,2	45	57,2	21,33
Møre administrasjon	4,7	5	9,7	48,45

Kvinnedel i leiarstillingar, biskopar og prostar

Presteskapet	Kvinner	Menn	Totalt	Prosent kvinner
Møre presteskapet	2	4	6	33,33
Møre administrasjon	1	2	3	33,33

Søknader og tilsettingar av prestar i Møre bispedøme

Talet på kvinnelege søkjarar var på 8 % i 2018, men auka til 27 % i 2019.

Kvinnedel – søknader og tilsettingar i presteskapet

		2019			2018		
Møre	Tal søknadar	Av dette kvinner	Prosentdel kvinner	Tall søknader	Av dette kvinner	Prosentdel kvinner	
	22	6	27,27	13	1	7,69 %	

		2019			2018		
Møre	Tal tilsettingar	Av dette kvinner	Prosentdel kvinner	Tal tilsettingar	Av dette kvinner	Prosentdel kvinner	
	6	0	0	5	0	0	

Sjukefråver

Sjukefråværet er på totalt 3,1%. 6,3% sjukefråver for kvinner. Vi vurder at desse forskjellane ikkje er kjønnsbetinga.

Totalt	Prosent	1-3d	4-16d	16d-8u	>8u
Møre menn	2,0 %	0,6 %	0,6 %	0,1 %	0,6 %
Møre kvinner	6,3 %	1,0 %	1,8 %	1,2 %	2,3 %
Møre totalt	3,1 %	0,7 %	0,9 %	0,4 %	1,1 %

C) Vurdering av risiko for misleghald

Vi vurderer risiko for misleghald som liten.

Denne vurderinga er gjort med bakgrunn i at Møre bispedømeråd følger økonomireglement for rettssubjektet Den norske kyrkja, sist revidert med verknad frå 1/1-19. Rutinar blir utvikla av felles økonomieining i høve til rekneskap, lønskøyring, kontroll og rapportering.

Godkjenning av faktura og reiser skal godkjennast av to personar. Alle fakturaer er i elektronisk flyt. Det er ikkje høve til å godkjenne for innkjøp som gjelder ein sjølv. Det blir ikkje handsama kontantar i Møre bispedøme. Rekneskap blir revidert av ekstern revisor.

Dei områda som særleg er omfatta av rutinar er:

- Fullmakter
- Mottak og handsaming av faktura i elektronisk fakturabehandlingsystem
- Godkjenning for utbetaling
- Lønsrutinar
- Rapportering
- Tilskotsforvaltning

Det er utarbeida oversyn over inventar og utstyr og rutinar for avhending av slikt utstyr er under utarbeiding.

Det er utvikla budsjett disponeringsskriv iht. tildelingsbrev. Det er også utarbeidd rundskriv til alle prostar om personal- og økonomiforvaltninga i prostia på bakgrunn av budsjettvedtak i bispedømerådet. Bispedømerådet og biskopen har vedteke delegasjonsreglement. Det ligg også føre delegasjonsreglement og underskriftsfullmakter for administrasjonen.

DEL 5 - VURDERING AV FRAMTIDSUTSIKTER

På grunnlag av rapport i samband med Medlemsundersøkinga for Den norske kyrkja i Møre har prostar og Møre bispedømeråd i felles møte tematisert «Kyrkje 2030».

Møre bispedøme har, saman med Den norska kyrkja, ein visjon om «Meir himmel på jord» og at «Kyrkja vitnar i ord og gjerning om frelse, fridom og von i Jesus Kristus ved å vere Bekjennande, Open, Tenande og Misjonerande».

Den norske kyrkja skal vere ei landsdekkande, lokalt forankra kyrkje.

Medlemsundersøkinga viser at 6 av 10 er positive til Den norske kyrkja i Møre og eit fleirtal meiner Kyrkja er ei viktig del av lokalsamfunnet. 87% av dei spurte er positive eller nøytrale til å få informasjon om kyrkjeleg aktivitet. Dette gir godt grunnlag for å arbeide for at kyrkja framleis skal vere til stades over heile landet.

Den norske kyrkja skal ha oppslutning som stadester karakteren som folkekyrkje. 82% av medlemmene ønsker dåp eller kyrkjeleg gravferd. 86% av medlemmene i Møre har besøkt ei kyrkje siste år og så godt som 100% har vore ein kyrkjerelatert stad. Ei brei oppslutning om gudstenester og deltaking i kyrkjelege handlingar som markerer livsriter vil vere eit viktig grunnlag for å si om vi som kyrkje når målsettingar når det gjelder gudstenesteliv, vigsel og gravferd.

Ei folkekyrkje har legitimitet til å engasjere seg i det folk peiker på er viktig.

Medlemsundersøkinga viser at Klima og Fattigdom er viktige saker som kyrkja har støtte for å ha fokus på. Eit fleirtal meiner Den norske kyrke bidrar positivt til det norske samfunnet, men er ikkje nødvendigvis einig når kyrkja uttaler seg.

Den norske kyrkje skal formidle evangelisk-luthersk tru og tradisjon og tilby trusopplæring til alle døypte barn. Eit fleirtal meiner det er viktig at unge lærer dei kristne fortellingane og ønskjer sjølv å lære meir. Del som trur på Gud er 58% og over halvparten ber til Gud. 67% av dei spurte medlemmene ville konfirmert seg kyrkjeleg. Målsettinga om fleire som søker dåp og trusopplæring – også for vaksne - har støtte blant medlemmane.

Den norske kyrkja skal vere organisert i samsvar med demokratiske prinsipp og verdiar

Det er grunnlag for å tru at man stiller seg bak målsetting om demokratiske prinsipp, men Medlemsundersøkinga gir ikkje grunnlag for å seie noko om haldningar til framtidig valordning. Heller ikkje om og korleis medlemmar vil bruke si demokratiske rett til å stemme ved kyrkjelege val. Desse haldningane kan det vere grunnlag for å undersøke nærare.

Medlemmer som ikkje skil mellom den lokale og nasjonale kyrkje vil kunne kjenne seg heime i kva lokalkyrkje som helst, uansett kvar dei er og kvar dei bur. I møte med spørsmål om ny kyrkjeleg organisering kan det sjå ut som at medlemmer ikkje har sterke meininger, så lenge dei har ei lokal kyrkje som dei kjenner seg heime i.

I Møre står kyrkjer plassert langs gamle ferdselsårer – på øyar og nes langs kysten. Her har prestar og predikantar sett sine spor både i kristenliv, kulturliv, næringsliv og i hjarta til enkeltmenneske.

Folket langs kysten og i fjordane har lært seg å leva med og av havet og jorda – som både gir og tar liv. Nær naturen og kreftene den representerer. Haugianismen og lågkyrkjeleg organisasjonsliv har sett sitt preg på området med si vekt på personleg gudstru, nøktern og arbeidsam livsførsel.

Likevel viser medlemsundersøkinga at folk i Møre i dei spørsmåla som er stilt i liten grad skil seg frå medlemmer i andre bispedømer. Om nokon har ein oppfatning av «typisk Nord-Vestlandet», så er den grundig slått tilbake.

Kyrkje- og kristenliv har tradisjonelt vore ein viktig faktor i Møre bispedøme. Høge tal for medlemskap, deltaking i gudstenester/kyrkjelege handlingar, dåp/trusopplæring og frivillig arbeid viser dette. Å ta vare på og utvikle desse tradisjonane vil vere eit berande element for måloppnåinga også i tida framover. Samstundes er dette området som tradisjonelt har høvrt tett saman med familien og livsritene. Når familiestrukturar, busettingsmønster og verdier er under endring, vil det få konsekvensar for det tradisjonelle kyrkjelege arbeidet

Kyrkja sin posisjon i folket er sterk, kva skal da til for at kyrkja betre kan utføre sitt samfunnsoppdrag slik at medlemmer opplever kyrkja som relevant

Her følgjer nokre ansatsar til vidare dialog og utvikling av perspektivet:

- Teknologi- og mediesamfunnet byr på moglegheiter og utfordringar.
- Flykningar og asylsøkjjarar utfordrar kyrkja si evne til integrering og dialog.
- Kyrkja i Møre vil i sterkare grad bli avhengig av frivillige ressursar for å nå mål. Vi treng å bli meir medvitne på kva som bidrar til motivasjon og engasjement og kva som skal til for å utvikle god leiing og «personalpolitikk», også for frivillige medarbeidarar.
- Samfunnet har gjennomgått store endringar i korleis dei unge har det. Kyrkja må ta innover seg aukande grad av ung psykiatri og rus. Vi meiner at kyrkja i framtida kan bli viktig som lyttepost overfor dei unge.
- Kyrkja har stor moglegheit til å fokusere på miljø og klima.
- Gjennom kystpilegrimsarbeidet kan kyrkja skape rom til samarbeid med det lokale næringsliv. Kyrkje og næringsliv har igjennom generasjonar gått hand i hand, alle treng ein stø kurs i kvardagen.
- I eit lokalmiljø har næringsliv, kommune og kyrkje same mål, det er å gi gode oppveksttilhøve til barn og unge. Det er berre fantasien som set grenser for samarbeidet med kyrkja i eit lokalsamfunn.
- Møre bispedøme har ei brei kontaktflate på lokalt-, regionalt-, nasjonalt- og internasjonalt nivå. Dette skjer gjennom arenaer knytte til mellom anna kyrkjelege rådsorgan, kultur, diakoni, miljø, undervisning, dialog og politikk – i kvardag og ved krisehandtering. Samhandling er ein viktig faktor for måloppnåinga om vi skal vere er kyrkje også i 2030.

DEL VI ÅRSREKNESKAP

Leiinga sine kommentarar til årsrekneskapen 2019

Innleiing

Møre bispedøme er geografisk samanfallande med Møre og Romsdal fylke. Bispedømet er, med Møre bispedømeråd og Møre biskop som forvaltingsorgan, del av rettssubjektet Den norske kyrkja.

Bispedømmerådet skal ha si merksemd på alt som kan bli gjort for å vekke og nære det kristelege livet i kyrkjelydane, og det skal fremme samarbeidet mellom dei einskilde sokneråda og andre lokale arbeidsgrupper i bispedømet. Tildelinga av statlege midlar gjennom Kyrkjemøtet og Kyrkjerådet til Møre bispedømeråd skal sikre ei lokal forankra folkekyrkje i alle kyrkjelydar i bispedømet. Vidare at evangelisk-luthersk tru og tradisjon blir formidla, og at alle døypte får tilbod om trusopplæring.

Bispedømmerådet tilset prestar og skal sørge for fordeling av presteteneste slik at gudstenester og kyrkjelege handlingar blir utført. Bispedømerådet fordeler midlar til tilskot trusopplæring i kyrkjelydane og midlar til stillingar innanfor undervisning og diakoni. Bispedømerådet gir og rammer for at biskopen kan utøve tilsynsmynde for rådsorgan og tilsette, utøve sine oppgåver som arbeidsgjevar for prestane og vere ein del av forvaltingsmynde i høve kyrkjer.

Ved utgangen av 2019 var det 82,3 årsverk høyrande til Møre bispedømeråd, fordelt på 73,2 årsverk prestestillingar og 9,1 årsverk administrasjon/rådgjevarstillingar. Det blir arbeid systematisk med arbeidsmiljøet for dei tilsette, og i visjonsdokumentet blir dette uttrykt slik: "Medarbeidarar som ser kvarandre og tek del med nådegåver, evner og fagkunnskap". Bispedømet har rutinar for melding av avvik og varsling av kritikkverdige tilhøve.

Vurdering av vesentlige forhold

I 2019 har Møre bispedømeråd samla disponert kr 108 966 000 etter tildeling frå Kyrkjerådet. Av dette er kr 30 616 000 øyremerka midlar til trusopplæring, diakoni, undervisning og kyrkjemusikk. Tilskotsmidlane er vidareformidla til fellesråd i høve til fastlagde kriterium. Tildeling frå Opplysningsvesenets fond på kr 502 000 er nytta innanfor kriteria til kyrkjelege prosjekt i bispedømet.

Samla løns- og driftsutgifter var på kr 75 637 000. Dette er kr 2 211 000 mindre enn tildelinga frå Kyrkjerådet. Mindreforbruket, som blir søkt overført til 2020, forklarar vi slik: I 2019 har det vore eit mindreforbruk i administrasjonen på kr 903 000 dels som følgje av sjukefråvær utan tilsvarende bruk av vikarar, vakanse og reduksjon i andre driftsutgifter. I 2019 har det vore eit mindreforbruk mellom budsjett og rekneskap i høve til presteskapa på kr 1 308 000. Innsparinga er i hovudsak grunna i vakansar utan tilsvarende vikar.

I 2019 er det ikkje gjort investeringar. Møre bispedømeråd har ikkje eigardeler eller interesser i andre verksemdar. Rekneskapen for Møre bispedøme inngår i den samla rekneskapen for rettssubjektet Den norske kyrkja, og blir revidert av revisjonsfirma Ernst og Young AS.

Molde, 6. mars 2020

Ann-Kristin Sørvik
Bispedømerådsleiar

Bjørn Olaf Storhaug
Stiftsdirektør

Budsjettgruppe 1A

Endeleg tildeling for budsjettgruppe 1A i 2019 er kr 75 637 000. Dette er kr 2 211 000,- mindre enn tildelinga frå Kyrkjerådet og utgjer 2,8% av tildelinga til drift.

Det er eit mindreforbruk på løn på kr 1 800 000 fordelt på om lag kr 1 200 000 på løn til prestar og kr 600 000 på løn i administrasjonen. Reise- og kursutgifter blei noko lågare enn planlagt.

Budsjettgruppe 1B og andre tilskot

Til saman er det eit mindreforbruk i høve til budsjett for tilskot på kr 222.000,- eller 0,7% i høve til budsjett.

Tildelinga til trusopplæring i kyrkjelydane for 2019 var kr 19 473 000. Meirforbruk på trusopplæringsmidlar i 2019 er kr 125 000 og blir finansiert av mindreforbruk tidlegare år.

For tilskot til diakoni/undervisning/kyrkjemusikk vart det tildelt kr 10 807 000 til kyrkjelydane, som gir eit mindreforbruk på kr 336 000 i høve til budsjett. Det er i rapporteringa frå tilskotsmottakarane krav til dokumentasjon av planar og rekneskap for bruk av midlane. Mindreforbruket er i hovudsak grunna vakante stillingar i 2018, som har redusert tilskot i 2019.

Særskilt om OVF-tilskotet

Om lag halvparten av tilskotet er nytta til finansiering av stillinga Rådgevar Misjon. Planlagde prosjekt med støtte frå OVF-midlar blei i hovudsak utbetalt fordelt på 4 hovudområde. Rekneskapen viser eit lite mindreforbruk på kr 11 000,- med grunnlag i eit totalt budsjett på 502.000,-.

Møre bispedømme

280

- formål: å få frem summar og avvik pr budsjettgruppe og pr kontogruppe

	Regnskap	Budsjett	Avvik
Budsjettgruppe 1A - Driftsregnskapet	31.12.2019	31.12.2019	
Inntekter	715	575	140
Vareforbr/tilskudd	36		36
Lønnskostnader	67 820	69 644	1 824
Andr driftskostn	8 496	8 779	283
Sum budsjettgruppe 1A	75 637	77 848	2 211

	Regnskap	Budsjett	Avvik
	31.12.2019	31.12.2019	
Budsjettgruppe 1B, 2, 3 m.fl. - Tilskudd *			
Trosopplæring	19 598	19 473	125
Diakoni/Undervisning/Kirkemusikk m.m.	10 807	11 143	336
Annet (inkl OVF utbet til eksterne)	491	502	11
Sum budsjettgruppe 1B, 2, 3 m.fl.	30 896	31 118	222

* Tilskudd = Koststed XXX4900

Sum Dnk 2019	106 533	108 966	2 433
---------------------	----------------	----------------	--------------

Spesifikasjoner:

Årsbudsjett 2019

-formål: spesifisere årsbudsjettet i tildelt ramme samt med planlagt bruk av Akk. mer/mindreforbruk

	Tildelt	Akk. mer/mindre-	Årsbudsjett
Årsbudsjettet og bruk av mer/mindreforbruk	ramme 2019	forbruk	2019
Budsjettet under 1A	77 848		77 848
Budsjettet under 1B	31 118		31 118
Sum budsjettgrupper	108 966	-	108 966

Spesifikasjon av Ovf-midlene:

OVF	2019		
	Regnskap	Budsjett	Avvik
Administrasjon			-
Diakoni	55	55	-
Barn og unge	60	60	-
Gudstjenesteliv	28	28	-
Kirkemusikk og kultur	109	109	-
Samisk kirkeliv	-	-	-
Andre fellestiltak (inkl SMM)	239	250	11
Internasjonale og økumeniske organisasjoner			-
Ovf total (for rapportering til Ovf)	491	502	11

Risikovurdering økonomi

Møre bispedøme mottar sine midlar frå Kyrkjerådet. Tildelingsbrevet gjev mål for drifta. Kyrkjemøtet sitt budsjettreglement fastsett av Kyrkjemøtet 12. april 2016, og økonomireglement for rettssubjektet Den norske kyrkja av 01.01.2017, gjev rammer for økonomiforvaltninga.

Rettssubjektet Den norske kyrkja har avtale om kjøp av økonomitenester frå firmaet TET AS. TET handterer etter nærare rutinar saman med Felles økonomieining inngåande/utgåande faktura, rekneskapsføring, lønskøyning, kontroll, rapportering mv. Dette gjer at bispedømet sine tilsette åleine ikkje kan godkjenne eller utbetale beløp frå verksemda.

Godkjenning av faktura og reiser må godkjennast av minimum to personar. Risikoen for feilaktige utbetalingar er difor liten.

Rekneskapen blir i løpet av året vurdert opp mot budsjett og mål for drifta. Det er ein risiko for manglande måloppnåing grunna liten tilgang til vikarar og få kvalifiserte søkjarar til prestestillingar.

Dei utarbeidde rutineane for internkontroll, risiko- og vesentlegheitsvurderingar for økonomiforvaltninga i Møre bispedøme er vidareført.

Sluttord

Frå juni 2019 blei administrative system innanfor rekneskap/løn og arkiv overført til sentrale einingar. Grunnlaget var å arbeide med effektivisering av dei markantile tenestefunksjonane innanfor heile rettssubjektet. Talet på stillingar ved bispedømeadministrasjonen har gått ned. Deltaking i prosessar har i denne perioden ført til redusert aktivitet i høve til primæroppgåver.

Mindreforbruk i 2019 gir handlingsrom for å legge til rette for satsingsområde i Møre bispedøme.

Meir himmel på jorda

Kyrkja i Møre vitnar i ord og gjerning om frelse, fridom og håp i Jesus Kristus ved å vere: vedkjennande – open – tenande – misjonerande

Gudsteneste

Møte den levande, treeinige Gud i forkynning, dåp og nattverd

Tene Gud

i bøn og vedkjønning, tilbeding og lovsong

Utvikle kristen tru og identitet gjennom eit ope, deltakande og inkluderande fellesskap

Kyrkjemusikk kunst og kultur

Sanse og erfare Guds nærvær gjennom eit mangfald av språk og uttrykk

Gje rom for det skapande menneske

Forvalte og fornye salmeskatten og trus- og kulturarven

Misjon

Invitere til å følgje Jesus Kristus

Ta del i Jesu kall og oppdrag gjennom ord, handling og dialog lokalt og globalt

Erfare at vi er del av den verdsvide kyrkja - med eit felles oppdrag

Diakoni

Be og vise omsorg for nesten

Skape trygge møteplassar med låg terskel til, fellesskap og sjelesorg

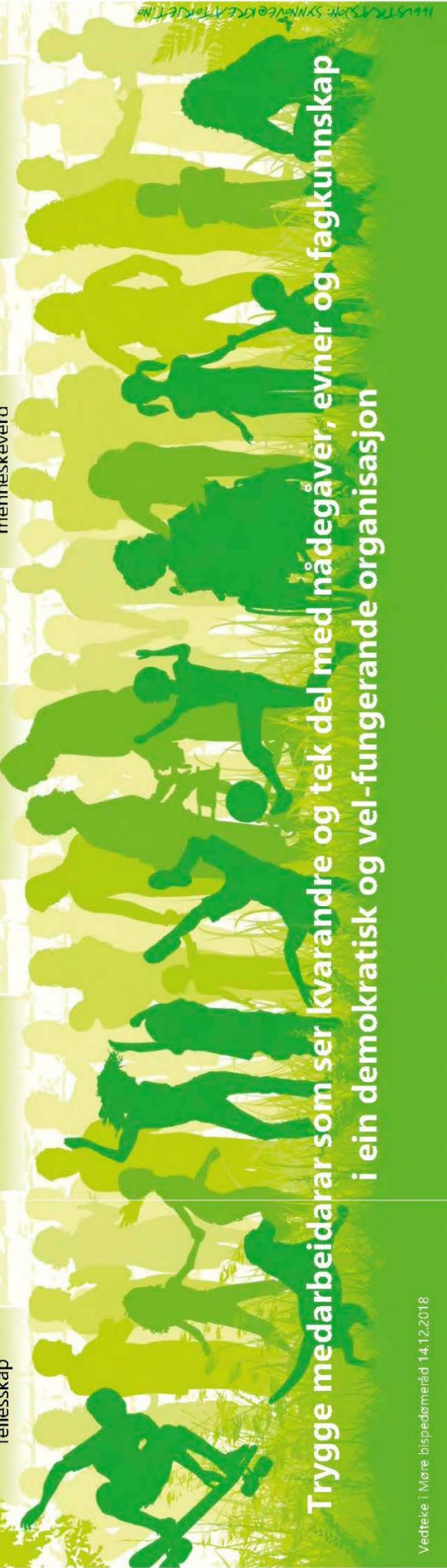
Verne om skaparverket og kjempe for rettferd og menneskeverd

Undervisning

Gjere trua på den treeinige Gud kjent og erfart

Invitere til dåp og gje planmessig trusoppplæring for alle døypte 0-18 år

Utruste barn, unge og vaksne til å leve som kristne

Trygge medarbeidarar som ser kvarandre og tek del med nådegåver, evner og fagkunnskap i ein demokratisk og vel-fungerande organisasjon

DEN NORSKE KIRKE

Kirkerådet

Møre bispedømmeråd
Moldetrappa 1

6415 MOLDE

Dato: 25.09.2020

Vår ref: 20/00446-11 sb243

Deres ref:

Oppfølging av utviklingssamtalene våren 2020

Hovedutfordringene under anses som de mest sentrale for Den norske kirke nå og gis til alle bispedømmer. Utfordringene er bl.a. et resultat av årsrapporteringen, utviklingssamtalene og Kirkerådets vedtak i juni. Det forventes at bispedømmene legger disse til grunn for strategisk planlegging og virksomhetsplaner for 2021. I årsrapport 2020 vil vi etterspørre hvilke refleksjoner og grep som er gjort og hvordan disse er nedfelt i konkrete planer for iverksettelse.

Satsingsområdene er nasjonale og må utvikles i et samspill mellom lokalt, regionalt og sentralt nivå.

1. Oppfølging av nasjonale satsingsområder.

Bispedømmene bes synliggjøre en videre satsing på

a) Dåp gjennom bl.a.

- Systematisk analysere hva som skjer der hvor dåpsprosenten holder seg stabil.
- Å se til at hvert MR følger med på utviklingen av dåpsprosenten i sin menighet og at resultatene følges opp i videre prioritering av strategi og tiltak.
- Å tilskynde at menigheter har tydelig kommunikasjon om og enkel påmelding til dåp på sine nettsider.

b) Kirke på nett ved bl.a.

- Å bidra til at menighetene blir fortrolig med bruk av digitale verktøy og får oppdaterte nettsider. Hva gjør bispedømmet for å skape enhetlig kommunikasjon gjennom endring i praksis/kultur?
- Å satse på og utvikle arbeidsmåtene til kommunikasjonsmedarbeider(e) på hvert kontor.

c) Diakoni gjennom bl.a.

- Å bistå menighetene i å være etterspørselsorientert i dialog med kommunene. Hva er de opptatt av? Anvende bærekraftmålene og levekårsundersøkelsen som inngang.
- Arbeid med ulike profiler på diakonstillingene ut fra hvilke behov skal de møte.

2. Innovasjon i økonomiforvaltningen.

Arbeide med hvordan tildelte midler utnyttes innenfor mulighetsrommet. Hvordan vri og bruke tilgjengelige ressurser for å sikre måloppnåelse for hele virksomheten, ikke bare dekke lønnskostnader. Utarbeide planer og strategier for prosjekter som kan settes i gang, og kostnadsføres mot et mindreforbruk i et budsjettår.

Særskilte utfordringer pr bispedømme

Møre

1. Utforske hvorfor barnefamilier går til kirkelignende felleskap og se på hvordan vi kan bidra til å snu utviklingen.
2. Arbeide med funn i medarbeiderundersøkelsen. Utarbeide en plan for tiltak inkl fremdrift.
3. Se på tiltak for å 'holde på' foreldre etter dåp og konfirmasjon.
4. Skrive mer om diakoni i neste årsrapport.

Med vennlig hilsen

Ingrid Vad Nilsen
direktør

Siv Birkeland
fagdirektør virksomhetsstyring

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.

Mottakere:
Møre bispedømmeråd

Moldetrappa 1

6415 MOLDE

Meir himmel på jorda

Kyrkja i Møre vitnar i ord og gjerning om frelse, fridom og håp i Jesus Kristus ved å vere:
vedkjennande – open – tenande – misjonerande

Gudsteneste

Møte den levande, treeinige Gud i forkynning, dåp og nattverd

Tene Gud i bøn og vedkjønning, tilbeding og lovsong

Utvikle kristen tru og identitet gjennom eit ope, deltakande og inkluderande fellesskap

Kyrkjemusikk kunst og kultur

Sanse og erfare Guds nærvær gjennom eit mangfald av språk og uttrykk

Gje rom for det skapande menneske

Forvalte og fornye salmeskatten og trus- og kulturarven

Misjon

Invitere til å følgje Jesus Kristus

Ta del i Jesu kall og oppdrag gjennom ord, handling og dialog lokalt og globalt

Erfare at vi er del av den verdsvide kyrkja - med eit felles oppdrag

Diakoni

Be og vise omsorg for nesten

Skape trygge møteplassar med låg terskel til, fellesskap og sjelesorg

Verne om skaparverket og kjempe for rettferd og menneskeverd

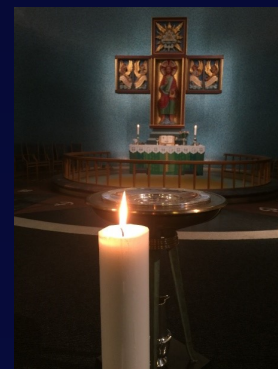
Undervisning

Gjere trua på den treeinige Gud kjent og erfart

Invitere til dåp og gje planmessig trusopplæring for alle døypte 0-18 år

Utruste barn, unge og vaksne til å leve som kristne

Trygge medarbeidarar som ser kvarandre og tek del med nådegåver, evner og fagkunnskap i ein demokratisk og vel-fungerande organisasjon

Årsplan 2020 -Møre biskop Møre bispedømeråd

Til handsaming Møre bispedømeråd 09/12-19

Møre bispedømmeråd og Møre biskop har, med grunnlag i Kyrkjemøtet sin visjon og målsettingar, vedteke visjonsdokument for Møre bispedømme for perioden 2019-2021.

På bakgrunn av Kyrkjemøtet og Kyrkjerådet sine planvedtak, departementet sitt tildelingsbrev og Tenesteordning for biskopar, utarbeider Møre biskop og Møre bispedømmeråd visjonsdokument, strategiplan og årsplan for verksemda.

Til grunn for Årsplan 2020 ligger følgjande element:

- 1) Nasjonale mål gitt av departementet og mål vedtatt av Kyrkjemøtet og Kyrkjerådet (med mål og resultatindikatorar)
- 2) Regionale mål og visjonsdokument for Møre bispedømme
- 3) Strategidokument for Møre bispedømme
- 4) Sak om «Budsjett 2020 – førebels behandling»
- 5) Risikovurderingar for at hovudmål ikkje blir nådd
- 6) Tiltak for å sikre at hovudmål blir nådd
- 7) Krav til årsrapportering for 2019

Kyrkjerådet har for verksemda i rettssubjektet identifisert 5 risiki som er av avgjerande betydning. Dei risikovurderingane som her er utvikla binder Møre bispedømmeråd og Møre biskop:

- 1) Manglande resultat av satsing på dåp og kyrkja på nett.
- 2) Manglande rekruttering til stillingar i Dnk
- 3) Manglande finansiering ved at statstilskuddet blir endra
- 4) Svakere omdømme pga. negativ omtale eller økonomiske mislegheiter
- 5) Brudd på lover og reglar og herunder personopplysningar på avveie

På grunnlag av mål, planar og risikovurdringar fastsetter Møre bispedømmeråd og Møre biskop satsings- og fokusområder slik på 2 nivå:

Nivå 1 er fleirårige satsingar som rører ved heile Den norske kyrkja og som krev god planlegging og lang gjennomføringsperiode.

Nivå 2 er fokusområder som særleg rører ved sokneråd, fellesråd, bispedømmerådet og biskopen. Desse kan leie fram til større satsingar på nivå 1.

Møre – satsingsområder

- Dåp
- Rekruttering
- Kyrkje på nett

Møre – fokusområder

- Diakoni
- Kultur (inkl kystpilegrimsarbeid)
- Frivillegheit
- Kyrkja i det fleirkulturelle samfunnet/dialogarbeid
- Skule/Kyrkje

Biskopen og bispedømerådet har og anna verksemd som følgjer av andre plikter og behov enn det denne plana gir uttrykk for. Desse verksemdsområda kan vere lovpålagte, viktige og strategiske som følgjer av til dømes det å vere arbeidsgjevar, tilskotsforvaltar og sjå til det kristelege livet i kyrkjelydane, jfr §23 i kyrkelova. Desse er likevel haldne utanfor årsplanen, som fokuserer på korleis biskop og bispedømeråd vil arbeida for å nå dei politisk fastsette måla. Til dømes skal det ligge eller bli utvikla eigne planar for personal- og lønspolitikken, plan for rekruttering og kompetanseutvikling, eller prosjektplanar.

Møre bispedømmekontor er sekretariat for Møre biskop og Møre bispedømmeråd, og er ansvarleg for å gjennomføre årsplanen. Stiftsdirektøren leier bispedømmekontoret som er delt inn i avdeling for kyrkjefag (KF) og avdeling for HR/personal (HR).

Hovudmål 1: GUDSTENESTELIVET BLOMSTRAR

Resultatmål 1.1		1. Vekst i antal deltakarar pr gudsteneste 2. Fleire kyrkjelydar inkluderer samisk språk i gudstenestelivet 3. Gudstenesten binder oss saman til den verdsvide kyrkja		
Nøkkelindikator:		1. Gudstenestedeltaking/gudstenestefrekvens 2. Antal sokn med samisk språk i gudstenesteordning og trusopplæringsplan 3. Antal økumeniske gudstenester/antal nedlastingar av ressursmaterieil		
KRITISKE SUKSESSFATORAR Kva må til for å lukkast?		OVERORDNA TILTAK	ANSVAR	FRIST
A	At kristen tru og kristent liv regelmessig blir fremja gjennom forordna gudstenester, kyrkjelege handlingar, sjelesorg og vegleining, jf. TOM § 2	-God leing av prestenesta -Prostane har gudstenestefokus i prostisamlingane -Individuell vegleing frå bispedømekontor	KL	31.12
		-Sokn samordnar lokale grunnordningar -Større fokus på inkludering i gudstenesteførebuinga -Gi relevant kjennskap til og kunnskap om ny gudstenestebok		
		-Kultur, kyrkjemusikk, misjon, diakoni og undervisning blir inkorporert i gudstenestelivet. -Fokus på at gudstenesteførebuing er teamarbeid. koordinering av årshjul/planar.		
B	- Det sakramentale At kyrkjelydane regelmessig møter den treeinige Gud gjennom forvalting av Ordet og sakramenta, Jf.TOM § 2	-Fornya fokus på evangelisk-luthersk sakramentsforståing gjennom den nye dåpsliturgien	KL	31.12
		-Undervisning om/forkynning av nådemidlane i kyrkjelydane -Vidareføring av dåpsprosjektet, Økt fokus på undervisning av voksne		
		-Tydeleg invitasjon til dåp og nattverd -Enkel tilgang til sakramenta ved bruk -Ved nattverd; Sette fokus på bruk av særkalkar, intinksjon og en kombinasjon av disse to.		
C	- Det sakrifisielle At kyrkjelydane regelmessig tener Gud i bøn og vedkjenning, tilbeding og lovsong.	-Undervisning om liturgiens dialog i kyrkjelydane	KL	31.12
		-Revisjon/godkjenning av lokal grunnordning -Stimulere til vidare gudstenestereformarbeid		

<i>Resultatmål 1.1</i>		1. Vekst i antal deltakarar pr gudsteneste 2. Fleire kyrkjelydar inkluderer samisk språk i gudstenestelivet 3. Gudstenesten binder oss saman til den verdsvide kyrkja	
		-Stimulere til bruk av nye kommunikasjonskanalar, sosiale media m.m., t.d. meir aktiv bruk av heimeside	
		-Lett tilgang til kyrkjerommet	
		-Fokus på tilrettelegging generelt også utover fysisk tilrettelegging.	
		-Stimulere til inkludering og tilrettelegging .	
		-Utvikle leiing av medliturgar	
		-Undervisning om liturgisk musikk i kyrkjelydane	
		-Auka fokus på song- og salme skatt i visitasane	
		-Utvikle det kyrkjemusikalske arbeid ved fagsamlingar og tverrfaglege møtepunkt	
D	At born og unge kjenner seg heime	-God tilrettelegging for born og unge. -Oppmode til å undervise om gudstenesta si oppbygging	KL 31.12

<i>Resultatmål 1.2</i>			
<i>Nøkkelindikator:</i>			
KRITISKE SUKSESSFaktorAR	OVERORDNATILTAK	ANSVAR	FRIST
A	God ressursfordeling		
	-Sikre formidling av vedtak og oppfølging i høve til organisering		
	-Synleggjere samanheng mellom gudstenestetilbod og økonomi, mellom anna i årsplanar og rapportering til Kyrkjerådet	HR	31.12
B	Gode gudstenesteforordningar		
	-Lett revisjon av gudstenesteforordningane i høve til vedtatt ressursfordeling	KL	31.12
C	God rekruttering		
	-Sikre at ledige stillingar blir lyst ut og at det vert sett inn vikarar ved fråver. Om utdanning sjå resultatmål 4	HR	31.12

<i>Resultatmål 1.2</i>				
		-Intensivere profilerings- og rekrutteringsarbeidet		
D	Prioritering av gudstenestelivet i kyrkjelydane	-Om prioriteringa er god – ingen tiltak. Om problem oppstår – gå i dialog med involverte		31.12
	At born og unge kjenner seg heime i gudstenesta/i kyrkja si	-Oppmuntre kyrkjelyden til å spørre aktuelle i den yngre aldersgruppa. -Legge til rette oppgåver som barn og unge		

<i>Resultatmål 1.3</i>		FLEIRE VEL KYRKJELEG VIGSEL		
<i>Nøkkellindikator:</i>		<i>Talet på vigslar</i>		
	KRITISKE SUKSESSFAKTORAR	TILTAK	ANSVAR	FRIST
	Kyrkja har høg kvalitet og relevant på formidling av vigsel	-Bidra i kampanje		

<i>Resultatmål 1.4</i>		OPPSLUTNINGA OM KYRKJELEG GRAVFERD VERT HALDEN OPPE		
<i>Nøkkellindikator:</i>		<i>Talet på kyrkjelege gravferder</i>		
	KRITISKE SUKSESSFAKTORAR	TILTAK	ANSVAR	FRIST
	Etterlatte møter omsorg og opplever verdig gravferd	-Kvalitet i arbeidet med gravferd		

Hovudmål 2: FLEIRE SØKJER DÅP OG TRUSOPPLÆRING

Resultatmål 2.1		Oppslutninga om dåp blir haldt oppe		
Nøkkellindikator:		Antal døpte		
KRITISKE SUKSESSFaktorAR	OVERORDNA TILTAK	ANSVAR	FRIST	
Foreldra vel dåp for borna sine	-Motivere kyrkjelydane til å fokusere på dåp. -Gi betre informasjon om dåp og dåpssamtale gjennom aktivt å bruke arenaer i lokalmiljøet t.d. helsestasjonen, heimesider, plakatar, sosiale mediar. -Gode nok påmeldingsmodular til dåp som er tilgjengelege og lett å bruke. -Vurdere fleire arenaer for dåp.			
Foreldra veit kva dåpen er, betyr og opplever dette attraktivt	-Fokus på dåp, truspraksis og kommunikasjon i heim og kyrkje. -Undervise/ fortelje om dåp på td. babysang og i andre samanhengar det er naturleg. -Nytte kyrkja sitt ferdige informasjonsopplegg på nett og papir om dåp.			
Kyrkjelydane brukar utvalde metodar for å auke oppslutninga om dåp	-Inspirasjonssamlingar for dei tilsette med fokus på dåp. - Utfordre kyrkjelydane til å informere godt på heimesida si, i samtalar og andre arrangement kor det samlast mykje folk.			
Legge til rette for inkludering og oppfølging av barn/ungdomar med spesielle behov og/eller funksjonshemming, slik at dei kan delta på trusopplæringstiltak og konfirmantundervisning.	-Auke kunnskapsnivået i dei ulike stabane gjennom fagleg fokusert rådgjeving, fagdagar, fokus på tverrfagleg samarbeide og samarbeide på tvers av kyrkjelydar. -Bruke dei ulike informasjonskanalane kyrkjelydane nytta til å informere om tilrettelegging. -Vere «lyttande» og samarbeide i møte med barna/ dei unge og deira føresette når det gjeld å fange opp behov.			
Styrke skule – kyrkje samarbeidet	-Auke kompetansen i barnehage, grunnskule og vidaregåande skule om kva kyrkja kan tilby som ressurs inn i skulekvardagen. -Utvikle kyrkje-skule-samarbeidet			

<i>Resultatmål 2.2</i>		Oppslutninga om trusopplæringstiltaka er stabil		
<i>Nøkkelindikator:</i>		Deltakarandel i utvalde, landsomfattande tiltak		
	KRITISKE SUKSESSFaktorAR	OVERORDNA TILTAK	ANSVAR	FRIST
	Trusopplæringsplanane vert aktivt brukte	-Konkretiserte realistiske tiltaksbeskrivelser -Tverrfagleg samarbeid i stab -Tydeleg ansvarsfordeling -Opplæring og oppfølging av frivillige og føresette -Samsvar mellom kyrkjelydens ulike planar -Godt samarbeid med og mellom sokneråd, kyrkjevevjer og prostar -Kunnskap om nettressursar knytt til trusopplæring		
	Kvalitet og kvantitet i lokal trusopplæring	-Godt fagmiljø blant medarbeidarar i kyrkjeleg undervisning. -Leggje til rette for kurs og etterutdanning i samarbeid med kyrkjevevjerne -Utnytte dei tilbod som barne – og ungdomsorganisasjonane tilbyr -Kunnskap om nettressursar knytt til trusopplæring -God rettleiing og rådgjeving -Nytte dialogmøta i trusopplæringa aktivt til å fremje tverrfagleg samarbeid og bibelfagleg kunnskap. -Arrangere fagdagar med bibelfagleg fokus		

<i>Resultatmål 2.3</i>		Oppslutninga om konfirmasjon blir halde oppe		
<i>Nøkkelindikator:</i>		Konfirmerta av døyte 15-åringar		
	KRITISKE SUKSESSFaktorAR	OVERORDNA TILTAK	ANSVAR	FRIST
A	Konfirmasjonsundervisninga er relevant for konfirmantane	-Inspirere, informere og ta i bruk kursopplegg for konfirmantsatsing. -Fokus på pedagogiske tilnærmingar til denne aldersgruppa		

<i>Resultatmål 2.3</i>		Oppslutninga om konfirmasjon blir halde oppe		
		-Oppdaterte og konkretiserte planar for konfirmantundervisninga som samsvarar med trusopplæringsplana i kyrkjelyden -Styrkje trusopplæringsarbeidet for tweens gruppa i kyrkjelyden		
Kommunikasjon og formidling av tilbodet som gir lyst til å vere konfirmant		-Bruke nasjonalt utarbeid informasjonsmateriell systematisk og strategisk i ulike sosiale medier. -Stimulere utarbeiding og bruk av lokalt forankra informasjonsmateriell -Bruke ungdomar som sjølve har vore konfirmantar meir aktivt <ul style="list-style-type: none"> - informasjonsteam - som hjelpeleiarar -Kunnskap om og tilgang til nettressursar knytt til konfirmasjon -Utfordre kyrkjelydane til å informere godt på heimesida si, i samtalar og andre arrangement kor tweens og deira føresette samlast		

<i>Resultatmål 2.4</i>				
<i>Nøkkelindikator:</i>				
KRITISKE SUKSESSFaktorAR	OVERORDNA TILTAK	ANSVAR	FRIST	
Eit sunt og rekrutterande ungdomsarbeid	-Oppmuntre kyrkjelyden til å involvere ungdom -Leggje til rette for samarbeid med kristne organisasjonar gjennom å drifte møteplattforma "Kirkens unge" -Vere aktivt støttande til leiartrening -Drifte ungdomsdemokratiet ved å styrke ungdomsrådet og arrangere ungdomsting			

Resultatmål 2.4			
Nøkkelindikator:			
KRITISKE SUKSESSFaktorAR	OVERORDNA TILTAK	ANSVAR	FRIST
At kyrkjelydane har misjonsavtale	-Informasjonsarbeid frå misjonsrådgjevar og møter med sokna -Strukturert arbeid gjennom SMM Møre og misjonsorganisasjonane for å følgje opp avtalar som skal fornyast. -Utbeiding av gode trosopplæringsressursar om misjon	Misjons- rådgjevar/ SMM	31.12.2019

Hovudmål 3: KUNST- OG KULTURUTTRYKK ER EIN DEL AV KYRKJA SITT LIV

Resultatmål 3.1.		Vekst i tal deltakarar på konsertar og kulturarrangement	
Nøkkelindikator:		Tal på deltakarar på kunst- og kulturarrangement	
KRITISKE SUKSESSFaktorAR	OVERORDNA TILTAK	ANSVAR	FRIST
A Kyrkja skaper rom for ulike uttrykk gjennom kunst og kultur, særleg for unge	-Løfte fram kyrkja si kulturmelding "Kunsten å være kyrkje" -Kultur som tema i trusopplæringa, med eit heilheitleg fokus på alle menneske som kreative og skapande personar med talent -Leggje til rette for skule – kyrkje samarbeide	KL	Q4
B Kyrkja som kulturarena er ein bærebjelke i folkekyrkja sin plass i samfunnet	-Initiere til samarbeid og felles prosjekt mellom kyrkja og kulturlivet elles -Nettverk mellom kyrkjelydar, lokale produksjonsmiljø og festivalar		
C Kyrkjelydane har kunst- og kulturkompetanse	-Arrangere kompetansehevande tiltak -Stimulere til planarbeid for kyrkjemusikk, kunst og kultur i kyrkjelydane -Fokus på søknadsskriving		
C Kyrkja er ein aktiv forvaltar og fornyar av salmeskatten og trus- og kulturarven	-Skape engasjement rundt salmeskatten gjennom feiring av Landstad-jubileet -Vidareføre satsinga på Bibelen		

<i>Resultatmål 3.1.</i>		Vekst i tal deltakarar på konsertar og kulturarrangement	
		-Vidareføre satsinga på pilegrimsledene i bispedømet. Styrke nøkkelstadene. Etablere ressursgruppe i bispedømet -Hjelpe kyrkjelydane til å bruke kyrkjemusikken og lokal/ nasjonal kunnskap om kunst og kultur aktivt inn i undervisningsarbeidet.	
D	Kyrkja arbeider målretta med rekruttering innan kyrkjemusikk	-Orgelklubb -Stimulere kulturskular og organistar til undervisning på kyrkjeorgel - Trekke orgel aktivt inn i dei ulike trusopplæringstiltaka/ utvikle egne tiltak kor orgelet har hovudfokus	

Resultatmål 3.2		Fleire opne kyrkjer		
<i>Nøkkelindikator:</i>				
	KRITISKE SUKSESSFATORAR	OVERORDNA TILTAK	ANSVAR	FRIST
	Kyrkjebygg blir bevart og utvikla som identitetsbygg og annleisrom.	<ul style="list-style-type: none"> - Arrangere kompetansehevande tiltak - Tett dialog med kyrkjelege fellesråd - Utvikling av nøkkelstadane for kystpilegrimsleia 	KL	31.12.

Hovudmål 4: KYRKJA ENGASJERER SEG I SAMFUNNET

Resultatmål 4.1		Fleire kyrkjelydar med diakonal betening		
Nøkkelindikator:		Antal kyrkjelydar med diakonal betening		
	KRITISKE SUKSESSFaktorAR	OVERORDNA TILTAK	ANSVAR	FRIST
A	<p>Kunnskap og motivasjon til utarbeiding av lokale planar for diakoni i sokn og kyrkjelydar.</p> <p>Styrkje samarbeid mellom faggrupper i kyrkjelydane, møte barn og unge med eit diakonalt fokus og vise omsorg og nestekjærleik.</p>	<p>-Kontakt med kyrkjelydar via prostar, kyrkjevevjerer og diakonar.</p> <p>-Krav til måloppnåing til kyrkjelydar der bispedømerådet gir tilskott til diakon.</p> <p>-Ivareta diakonale utfordringar ved permisjon</p> <p>-Gi god informasjon om kva en plan skal innehalde</p> <p>-Sjå til at det er kunnskap om og tilgang til nettressursar knytt til diakoni</p> <p>-Bevisstgjeriing og veiledning frå ansatte for å legge til rette for at medlemmer i sokneråda kan delta i arbeidet med diakoniplan.</p> <p>-Opprette diakoniuutval.</p> <p>-Vise kyrkjelydar i same kommune/samarbeidsområde at dei kan ha ei felles plan for diakoni. Dette kan gjere arbeidet lettare og meir inspirerande.</p> <p>-La dei unge bli kjent med dei fire diakonale fokus; nestekjærleik, inkluderande fellesskap, vern om skaparverket og kamp for rettferd.</p> <p>--Vise/ sette ord på diakoni i td.trusopløringa og relevansen av samhandling mellom soknets ulike planar.</p>	KL	31.12
B	<p>Kyrkjelydane si diakonale omsorg kjem til uttrykk gjennom å skape møteplassar til fellesskap og omsorg, verne om skaparverket og kjempe for rettferd og menneskeverd</p> <p>Gjere pilegrimstradisjonen til eit diakonalt satsingsområde</p>	<p>-Legge til rette for diakonal kompetanse; diakonstilling – diakoniplan.</p> <p>-Rettleie og auke kompetansen til frivillige medarbeidarar.</p> <p>-Utvikling gjennom visitas</p> <p>-Støtte til KN-aksjon</p> <p>-Bruke meir aktivt SMM-nettverket og KN i engasjement for rettferd og menneskeverd</p> <p>-Kartlegge behov, samarbeid med kommunale avdelingar for å imøtekomme behov.</p>	KL	31.12

<i>Resultatmål 4.1</i>		Fleire kyrkjelydar med diakonal betening		
	Styrke kyrkje –helse samarbeidet. Alle brukarar av helse og omsorgstenester har rett til betjening av åndelege og eksistensielle behov.			
C	Gode planar for behandling av kriser og katastrofer	Fokus på handsaming av kriser og katastrofer i møte med prostar, kyrkjevevjer, prestar og Oppgradering av beredskaps- og kriseplanverk på papir og nett	KL	31.12

<i>Resultatmål 41</i>		FLEIRE KYRKJELYDAR UTVIKLAR PLAN FOR DIAKONI		
<i>Nøkkelindikator:</i>		<i>Andel kyrkjelydar med godkjent plan</i>		
	KRITISKE SUKSESSFATORAR	OVERORDNA TILTAK	ANSVAR	FRIST
	Kunnskap om utarbeiding av lokale planar	Auke talet på kyrkjelydar med diakoniplan		

<i>Resultatmål 4.2</i>		KYRKJA ER AKTIV OG SYNLEG I MEDIA		
<i>Nøkkelindikator:</i>		<i>Talet på artiklar, reportasjar og omtalar i media (aviser, nett, radio og TV)</i>		
		<i>Talet treff på nettsider og Facebook-sider</i>		
	KRITISKE SUKSESSFATORAR	OVERORDNA TILTAK	ANSVAR	FRIST
	- Kyrkja er synleg i folk si bevisstheit. - Vri ressursar over på større nettsatsing - Leggje til rette for opne prosesser og spele på lag med media.	-Ein omforeint, tydeleg tilpassa og konkret og framoverlent kommunikasjonsstrategi - Leiinga tar eit aktivt informasjonsansvar i det daglege arbeidet. - Det blir sett av nok ressursar (kompetanse, økonomi og verktøy) til å ha realistiske sjansar til å nå kommunikasjons-målsettingane.	Alle	

<i>Resultatmål 4.2</i>	KYRKJA ER AKTIV OG SYNLEG I MEDIA		
-Vise vilje til samarbeid med andre kyrkjelege arbeidslag og samarbeidsorganisasjonar.	- Kyrkja tek demokratiseringsperspektivet på alvor ved å velje ein aktiv, open og transparent dialog med media, og anerkjenner media si rolle som kritisk undersøkjende samfunnsaktør. - Kyrkja vel aktivt meiroffentlegheitsprinsippet - Samhandling og finnmaska nettverk med prosti, sokneråd og felleråd gir hyppig utveksling av idear og kompetanse.		

<i>Resultatmål 4.3</i>			
<i>Nøkkelindikator:</i>			
KRITISKE SUKSESSFaktorAR	OVERORDNA TILTAK	ANSVAR	FRIST
Kunnskap til tilsette Evne til å spreie kunnskap og vegleie kyrkjelydar for å bli «grøne»	-Klargjere ansvarsområde/Kven har ansvar for kva. - Gjere kunnskap om krav til grøn kyrkjelyd tilgjengeleg for kyrkjelydar. - Gjere det attraktivt å verte/vere grøn kyrkjelyd. - Bevisstgjere kyrkjelydar og stabar på vårt globale ansvar for skaparverket og auke kunnskap om berekraft. - Bruke frivillige som er engasjerte for miljøet til å dele kunnskap og engasjement. - Bispedømerådet promoterar Klimapilegrimskampanjen		

Hovudmål mål 5:**FLEIRE FINN SIN Plass I KYRKJELEG ARBEID**

<i>Resultatmål 5.1</i>	Rekruttering til vigsla stillingar blir styrka		
<i>Nøkkelindikator:</i>	Antal vigslingar		
KRITISKE SUKSESSFaktorAR	OVERORDNA TILTAK	ANSVAR	FRIST

<i>Resultatmål 5.1</i>		Rekruttering til vigsla stillingar blir styrka		
A	(Katekettenesta) Dei vigsla tenestene framstår som viktig og attraktiv.	<ul style="list-style-type: none"> -Informera om kva det vil seie å vere vigsla og kva for ein gevinst dette gjer. -Tydeleggjere arbeidsoppgåvene -Legge til rette for utdanning i samarbeid med kyrkjeveverjene (kompetanseløftet 2020 - 2022) -Utfordra ny tilsette, utan relevant utdanning, til å gå inn i eit utdanningsløp for å bli vigsla til kateket, diakon, kantor eller prest. -Mentorteneste/ tilbod om ABV -Utvikle rekrutteringsmateriell -Styrke ungdomsarbeid i kyrkja gjennom konkret satsing. -Arbeide for at å få praksiselevar frå vgs. -Arbeide for at kyrkjekontor kan bli lærlingbedrift -At det blir utfordra til kyrkjeleg teneste -Rekrutteringsarbeid blant andre kyrkelege tilsette. -Støtte utviklingsarbeidet frå VTP til VTVT -Delta på yrkesmesse/rekrutteringskonferanse 		
	Fleire får lyst til å jobba med trusopplæring og undervisning i kyrkja			

<i>Resultatmål 5.2</i>		Fleire blir engasjert til frivillig teneste i kyrkja		
<i>Nøkkelindikator:</i>		Antal frivillige		
KRITISKE SUKSESSFATORAR		OVERORDNA TILTAK	ANSVAR	FRIST
A	Kyrkjelyden har eigarskap til heile kyrkjelyden si verksemd	<ul style="list-style-type: none"> -Auke fokus på frivillige i møtepunkt med kyrkjelege råd, tilsette, frivillige og gjennom visitas. -Gjennomføre brukarevaluering, medarbeidarkontraker og medarbeidersamtalar blant dei frivillige -Tilby kompetansehevande/ inspirasjonssamlingar og kurs til frivillige -Styrke den faglege utviklingssamtalen i trusopplæringsutvala -Løfte den frivillige tenesta i omtalar og reportasjar på nett og papir -Bevisstgjere stab/ dei tilsette til å la frivillige "slepe til" 		

<i>Resultatmål 5.2</i>		Fleire blir engasjert til frivillig teneste i kyrkja		
B	Kyrkjelydane har ein strategi for rekruttering, opplæring og oppfølging av frivillige	-Tydeleg ansvarsfordeling -Arbeide for årlege samlingar for frivillige i kyrkjelyden -Ha en strategi for evaluering frå de frivillige		
	Godt samarbeid med dei kristne barne og ungdomsorganisasjonane i bispedøme som er tilknytta kyrkja sin plattform.	-Plattformen må ha jevnlege møter -Oppmode kyrkjelydar til eit aktivt samarbeid med kristne organisasjonar i forhold til tiltak i trusopplæringsplanen. -Utfordre kyrkjelydane til å samarbeide med barne- og ungdomsorganisasjonane på plattformen "Kirkens unge"		

Hovudmål 6: KYRKJA SKAPER TRYGGE ROM

<i>Resultatmål 6.1</i>		Kyrkjelege medarbeidarar trivst i tenesta		
<i>Nøkkelindikator:</i>		Medarbeidarundersøkingar/sjukefråver		
	KRITISKE SUKSESSFaktorAR	OVERORDNA TILTAK	ANSVAR	FRIST
	Alle mennesker har ukrenkeleg verdi	- Bevisstgjøring og undervisning i kyrkjelydane - Fokus i kyrkeleg etter- og vidareutdanning - Aktiv fagteologisk medverknad innan akademia og i tverrfaglege fora - Merksemd og medverknad i media og offentleg debatt		
	Kyrkja deltek i arbeid mot undertrykking og alle former for vald og overgrep	- Vidareutvikle «Kirkelig ressurscenters» strategiske posisjon og fagleg profesjon som kyrkeleg og felleskyrkjeleg arena - Etablere ansvarlege kyrkjelege strukturar regionalt og lokalt		
	Kyrkja fremjer språk for, og samtale om, grenser, makt og seksualitet	- Generell tematisering og bevisstgjøring i kyrkjelydane - Særskilt kunnskapsformidling og undervisning om problemstillingar og nøkkelbegrep innan psykologi og teologi		

<i>Resultatmål 6.1</i>	Kyrkjelege medarbeidarar trivst i tenesta		
	<ul style="list-style-type: none"> - Auka merksemd på, kunnskap om og endra haldning til maktspråk og maktutøving i «eige hus» - Bevisstgjerjing om bruk av teieplikt og avverjeplikt 		
Kyrkja deltek i #meetoo-bevegelsen, #torsdager-i-svart, og tilsvarande	<ul style="list-style-type: none"> - Plassering av konkret ansvar for å følge med i saksområdet - Avtalte og forpliktande markering frå kyrkjeleg side i samfunn og kyrkjelydar 		
Resultat av medarbeidarundersøkingar	<ul style="list-style-type: none"> - Oppfølging av medarbeidarundersøkingar 		

Hovudmål 7: KYRKJA HAR EIN DEMOKRATISK OG VELFUNGERANDE ORGANISASJON

<i>Resultatmål 7.1</i>		Oppslutning om kyrkjevalet blir oppretthaldt		
<i>Nøkkelindikator:</i>		Valdeltaking		
	KRITISKE SUKSESSFATORAR	TILTAK	ANSVAR	FRIST
	Medlemmer ser at det er viktig å stemme	-Bidra til evaluering av kyrkjevalet 2019		

<i>Resultatmål 7.2</i>		Vidareutvikle ungdomsdemokratiet		
<i>Nøkkelindikator:</i>				
	KRITISKE SUKSESSFATORAR	OVERORDNA TILTAK	ANSVAR	FRIST
		-Vidareutvikle ungdomsdemokratiet i bispedømet gjennom ungdomsting og ungdomsrådet -Ungdomsrådet blir invitert med til eit møte med bispedømerådet ein gong i året -Ungdomsrådet blir inkludert ved bispedømet sine arrangement der kyrkjelege tilsette er invitert. -Ungdomsrådet kan bli med på ein visitas i året		

<i>Resultatmål 7.3</i>		Reduksjon i administrative kostnader		
<i>Nøkkelindikator:</i>		Administrative kostnader		

<i>Resultatmål 7.3</i>		Reduksjon i administrative kostnader		
	KRITISKE SUKSESSFaktorAR	OVERORDNA TILTAK	ANSVAR	FRIST
	Hensiktsmessig organisering	<ol style="list-style-type: none"> 1. God organisering av bispedømeadministrasjonen 2. Hensiktsmessig organisering av administrativ ressurs for prostar 3. Fokus på heilskapeleg kyrkjelydsplanar i bispedømet og i dei enkelte sokn 		
	Optimal utnytting av økonomiske rammer	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vidare utvikling av økonomirapportering 2. God rutinar i forvaltning av tilskot 		
	God utnytting av elektroniske verktøy	<ol style="list-style-type: none"> 1. God kompetanse i bruk av elektroniske 2. Vidare utvikling i bruk av videokonferanse 		

Strategisk Hovudmål 8: PRESTETENESTA

<i>Resultatmål 8.1</i>				
<i>Nøkkelindikator:</i>				
	KRITISKE SUKSESSFaktorAR	OVERORDA TILTAK	ANSVAR	FRIST
A	Tildelte presteressurser svarer til normerte rammer for prestatjenesten	<ul style="list-style-type: none"> - Rammebetingelser som svarer til behovet - Økt satsing på rekruttering 	HR	
B	Kvalifiserte prester i alle prestestillinger	<ul style="list-style-type: none"> - Intensivere generell rekruttering - Auke bruk av sommervikarer - Gudstenestekurs for leke - Kallsforkynning blant unge - Gode og tydelige ordninger for prester under utdanning - Kartlegge mulige vikarer i bispedømmet og opprette en «vikarpool» som ressurs for prostene. 	HR	
C	God kvalitet på prestatjenesten ut fra tjenesteordningen.	<ul style="list-style-type: none"> - Auka satsing på etter- og vidareutdanning - Kontinuerlig tilbod om arbeidsvegleiing - Auka fokus på tilbod om sjelesorg, retreat, åndelig veiledning og mentorordning. - Utvida bruk av fullmakter til dåp og nattverd - Årlege kurs for leke gudstenestehaldarar 	HR	
D	God faglig og pastoral ledelse	<ul style="list-style-type: none"> - Kontinuerlig leierutvikling - Målretta ABV-vegleiing - Faglig og pastoral avgrensning - Auka administrativ avlasting for prostane - Tilstrekkelig vikarressursar - Utviklet samvirke med biskopens rådgivere 	HR	

DEN NORSKE KIRKE

Møre bispedømmeråd 2020-2023

Saksbehandler	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Eline Elnes Rabbevåg	725	20/04394-1	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
64/20	Møre bispedømmeråd 2020-2023	02.11.2020

Slutføring av Enøkprosjektet

Saksorientering

OPPSUMMERING SÅ LANGT

Enøkprosjektet i Møre ble satt i gang i 2017 med mål om å kartlegge energiforbruk i kirkene og veilede fellesrådene på energiøkonomiserende tiltak. Prosjektet begynte med kartlegging i to runder over kirkenes energiforbruk og hva fellesrådene har gjort av energiøkonomiserende tiltak. Funnene er oppsummert i rapporten «*Enøk i kyrkjene i Møre bispedømme*». Videre ble det holdt regionale møter med kirkevergene, og åpnet for å søke om støtte til finansiering av energiøkonomiserende tiltak i kirkene. De fem prosjektene som har fått bevilget midler er Tingvoll, Vanylven, Sykkylven, Ulstein og Smøla. Et sjettede prosjekt, i Ålesund kirkelige fellesråd, har ikke fått bevilget midler.

PROSJEKTETS OVERFØRINGSVERDI

Prosjektgruppa for Enøk i Møre bispedømme fungerer i stor grad som et rådgiverorgan for fellesrådene på energiøkonomisering i kirkebygg. Økt fokus på energiøkonomisering kan bidra til store økonomiske innsparinger, i tillegg til bedre inneliv. Møtene som har blitt gjennomført i forbindelse med prosjektet har vist seg å være bevisstgjørende og holdningsskapende i fellesrådene.

KA gir uttrykk for at et slik prosjekt har stor verdi for dem. Det er i tråd med en økt satsning på bærekraftsmålene, i tillegg til et behov for utvikling av sentrale styringssystemer for oppvarming av kirkene på grunn av økonomisering og endringer i nettleieforskriften. Møre bispedømme kan også brukes som ressurs og testpilot når KA nå reviderer sin landsdekkende database for elforbruk i kirkene.

Det er et mål at prosjektet kan resultere i en ressursbank åpen for alle bispedømmer med skjemaer og annet ressursmaterieell til hjelp i energiøkonomiserende tiltak.

VEIEN VIDERE

Det som gjenstår for å kunne slutføre prosjektet i sin nåværende form er en ny runde regionale møter og oppfølging av de fem pilotprosjektene, i tillegg til en avsluttende rapport. Pilotprosjektet i Ålesund skal også følges opp. Prosjektet skulle i utgangspunktet avsluttes våren 2020 med oppfølgende regionale møter, som måtte utsettes på grunn av koronasituasjonen. Nå siktes det til å gjennomføre de regionale møtene i løpet av våren 2021 og avslutte prosjektet høsten 2021. En eventuell videreføring av Enøk etter dette krever ny utforming av prosjektet, nytt mandat og nytt vedtak.

FINANSIERING

Prosjektet har hele veien fått økonomisk støtte fra Møre bispedømmeråd og KA. KA har også stilt fagperson til rådighet for gruppa og slik bidratt med viktig fagkompetanse. Det er ønskelig at bispedømmerådet innvilger støtte til prosjektet også for 2021, til slutføringen av prosjektet. Det søkes om samme sum som er bevilget foregående år, 40.000 kr. Midlene er tenkt til gjennomføring av regionale møter og produksjon av veiledningsmateriell og materiell om pilotprosjektene.

Forslag til vedtak

Møre bispedømmeråd sier seg enig i en videreføring av prosjektet ut 2021 og tar søknadssummen med i vurderingen av budsjettet for 2021.

DEN NORSKE KYRKJA

Møre Avdeling Kyrkjeliv

Sakshandsamar	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Arvid Helle	423	20/04326-3	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
65/20	Møre bispedømmeråd 2020-2023	02.11.2020

Endring av namn på Molde sokn

Vedlegg:

Navn på domkirkemenigheter.docx

Endring av navn på Molde sokn.pdf

Saksorientering

Kyrkjerådet har teke initiativ til å justere namn på domkyrkjesokna slik at ein får likelydande namnetradisjon på sokn, kyrkjelyd og på sokneråd i dei 11 sokna der domkyrkja er soknekyrkje.

Molde sokneråd har i sak 028/20 gjort følgjande vedtak:

1. Menighetsrådet gir sin tilslutning til at navnet på Molde sokn endres til:
 - Molde domkirke sokn.
2. Navnet på Molde menighet og Molde menighetsråd endres til:
 - Molde domkirke menighet
 - Molde domkirke menighetsråd.

Etter § 2, ledd 4 i kyrkjeordninga skal

«Endringer i den kirkelige inndeling og navn på kirke, sokn, prosti og bispedømme fastsettes av Kongen. Departementet treffer de bestemmelser som er nødvendige for gjennomføring av inndelingsendringer og foretar nødvendige lempninger i anvendelsen av gjeldende lov. Avgjørelsesmyndighet etter dette ledd kan overlates til bispedømmerådet.»

Administrasjonen har i vurderinga av namnejusteringa lagt til grunn dei råd som kyrkjerådet lister opp i sitt brev til domkyrkjekyrkjelydane. Vedtaket i Molde menighetsråd reflekterer ikkje siste del av kyrkjerådet sitt 3. punkt, sidan vedtaket i soknerådet ikkje har med genetiv s i sitt vedtak.

Administrasjonen går inn for å justere vedtaket i Molde menighetsråd slik at dette samsvarer med den praksis som kyrkjerådet ber om.

Forslag til vedtak

Namnet på Molde sokn blir endra til: Molde domkirkes sokn.

Namnet på Molde menighet og Molde menighetsråd blir endra til:

- Molde domkirkes menighet
- Molde domkirkes menighetsråd.

DEN NORSKE KIRKE
Molde menighetsråd

Rådhusplassen 1
6413 MOLDE
Tlf: 71111470

Møre bispedømmeråd
Moldetrappa 1
6415 MOLDE

Molde, 09.10.2020

Endring av navn på Molde sokn

Molde menighetsråd har fått en henvendelse fra Kirkerådet med en anmodning om å endre navnet på soknet for å få en mer lik navneform for alle domkirkemenighetene i landet. Menighetsrådet behandlet saken på møte 30.09.2020 og gjorde følgende vedtak:

Vedtak i sak 028/20

1. Menighetsrådet gir sin tilslutning til at navnet på Molde sokn endres til:
 - Molde domkirke sokn.
2. Navnet på Molde menighet og Molde menighetsråd endres til:
 - Molde domkirke menighet
 - Molde domkirke menighetsråd.

Navneendringen sendes til Møre bispedømmeråd for godkjenning. Vi håper på en rask behandling, slik at vi kan ta det nye navnet i bruk så fort som mulig.

Vennlig hilsen

Finn Arild Fjøren
Administrasjonsleder

DEN NORSKE KIRKE

KR - Juridisk seksjon

Dato: 27.02.2020

Vår ref: 20/01070-1 ob377

Deres ref:

Navn på domkirkemenigheter

I forbindelse med Tønsberg menighet har henvendt seg til Tønsberg bispedømmeråd for å endre soknets navn, har menigheten tatt initiativ til at det blir utviklet en lik navnepraksis for domkirkesoknene i Norge. Av bispedømmerådet er Kirkerådet invitert til å gi en uttalelse.

Kirkerådet har registrert at det er en stor variasjon i navnepraksis og vil her gi en uttalelse om hva Kirkerådet ser som en god og felles navnepraksis som også deles med alle bispedømmerådene.

Dagens situasjon

I dag finner vi følgende navneformer på domkirkesoknene i Brønnøysundregistrene:

Bynavn domkirke sokn

Bynavn sokn

Domkirken sokn

Domkirkens sokn

Så har Tønsberg foreslått navnet

Domkirkens sokn Tønsberg

I Trondheim er navnet

Nidaros domkirke og Vår frue sokn

Fire domkirkesokn står i dag registrert i Brønnøysundregistrene uten stedsnavn.

Kirkerådet har av Tønsberg bispedømme fått brev med spørsmål om vi kan uttale oss om «få en lik praksis for alle menighetene ved domkirkene». Med utgangspunkt i oversikten fra Brønnøysundregistrene ser Kirkerådet at det er behov for å etablere en felles navnepraksis.

Kirkerådet har gjort følgende vurderinger

1. Det er unødvendig stor variasjon i navngivning.
2. Flere av navnene er ikke stedsidentifiserende. Dersom stedsnavnet ikke står først blir det vanskelig å liste soknenavn opp i en alfabetisk rekkefølge; dette gir vanskelig søkefunksjoner, potensiale for misforståelser og merarbeid ved avvikling av kirkevalg mm.
3. Noen navn har språklige feil, ifølge Norsk språkråd skal det være liten d i *domkirkes sokn* og genitivs s ved domkirke brukt som ubestemt form.
4. Kirkerådet legger til grunn at *Nidaros* er et innarbeidet navn og tenker det ikke er aktuelt å erstatte dette for eksempel med *Trondheim*.

Kirkerådet vil foreslå følgende navnestil på domkirkesoknene:

Kirkerådet vil i tilfellet Tønsberg i likhet med Språkrådet foreslå navnet

Tønsberg domkirkes sokn

Kirkerådet mener stedsnavn alltid bør stå først slik at navnet er stedsidentifiserende. Dernest mener vi Språkrådets tilråding bør følges, nemlig at *domkirkes* inneholder genitivs «s» og liten «d». Kirkerådet legger til grunn at stedsnavn for alle domkirker som utgangspunkt er byens navn med unntak av Nidaros.

Kirkerådet oppfordrer bispedømmerådene til å etterleve en slik navnepraksis for domkirkesoknene.

Med vennlig hilsen

Jan Rune Fagermoen
avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.

Mottakere:

Click here to enter text., Click here to enter text.

Click here to enter text.

Click here to enter text.

DEN NORSKE KYRKJA

Møre Avdeling Kyrkjeliv

Sakshandsamar	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Arvid Helle	004	20/04002-2	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
66/20	Møre bispedømeråd 2020-2023	02.11.2020

Høyring: Endringer i kirkeordningen og enkelte andre regler

Vedlegg:

høringsnotat - endringer i kirkeordningen og enkelte andre regler

Saksorientering

1) Innleiing og generell kommentar

Kyrkjemøtet gjorde vedtak om Kyrkjeordning for Den norske kyrkja 30. mars 2019. Kyrkjeordninga byggjer på departementet sitt høringsnotat frå 2017 til ny «Lov om trus- og livssynssamfunn» (trussamfunnslova). Trussamfunnslova er på nokre punkt endra frå departementet sitt høringsnotat frå 2017. Endringane i lova fører til at det er naudsynt å justerte tilsvarande i kyrkjeordninga.

Kyrkjeordninga slår også fast at einskilde punkt i ordninga lyt følgjast opp med endringar i underliggjande regelverk.

Kyrkjerådet ber i denne høyringa om høringsuttale i samband med justering av punkt i kyrkjeordninga etter endeleg ordlyd i trussamfunnslova. Og høyringa gjeld også justering av punkt i underliggjande regelverk.

Intensjonen i høringsdokumentet frå Kyrkjerådet er forenkling. Mange gonger og i fleire samanhengar evaluerer involverte at dei kyrkjelege prosessane fram til vedtak er lange, ressurskrevjande og innfløkte. Kyrkjerådet ønskjer mindre byråkrati og smidigare forvaltning. Slik slepp ein del vedtak å gå den lange vegen gjennom vedtak i KM. Det er lett å slutte seg til ein slik intensjon. Ein skal ha gode grunnar til å ikkje heie på ei forenkling av regelverket.

På den andre sida vil overføring av avgjerslemynde frå KM til KR føre til at makt blir overført til eit mindre og meir profesjonisert organ. KM kan då seie frå seg kyrkjeleg og politisk ansvar til eit meir profesjonelt og byråkratisk organ (KR).

Det er viktig med balanse mellom dei avgjerder som skal liggje til KM og kva avgjerder som skal liggje til KR.

2) Kyrkjerådet sin mynde til å samtykke til å tilpasse reglane om kyrkjeleg fellesråd – fjerning av tillegget om at Kyrkjerådet kan gjere dette etter nærmare reglar bestemt av Kyrkjemøtet

Til høyringsdokumentet sine spørsmål til § 8, ledd 4 i kyrkjeordninga.

I prosti hvor ikke alle sokn hører til samme kommune og i andre tilfeller der det ligger til rette for det, kan Kirkerådet **etter nærmere bestemmelser fastsatt av Kirkemøtet** samtykke til etablering av kirkelig fellesråd som omfatter flere kommuner. I kommuner med særlig mange sokn kan Kirkerådet **etter nærmere bestemmelser fastsatt av Kirkemøtet** også foreta andre tilpasninger av bestemmelsene om kirkelig fellesråd.

Her er forslaget å ta bort ordlyden som er markert med raud farge. Administrasjonen er samd i ei slik forenkling. Føresetnaden er at forsvarleg forvaltningspraksis blir lagt til grunn og at aktuelle instansar får høve til å gi uttale.

3) Verknad av brot på kyrkjeordninga sin regel om teieplikt

Om tillegg av ordlyd knytt til «*Uttreden av menighetsrådet i valgperioden*» (§10 i kyrkjeordninga) tar høyringsdokumentet til orde for at rådet skal kunne frådømme eit rådsmedlem vervet når teieplikta blir broten. I dette høvet går kyrkjerådet inn for å skjerpe lovverket. Knytt til skjerpa reglar, opnar høyringsdokumentet for at kyrkjeordninga gir høve til å anke. Endringa blir formulert som eit nytt punkt i § 10:

Hvis det legges til grunn at et **menighetsrådsmedlem** har brutt taushetsplikten etter kirkeordningens §42 førsteledd, kan **menighetsrådet** selv vedta at vedkommende skal tre ut av rådet. **Menighetsrådets** vedtak kan påklages til den norske kirkes klagenemnd.

Tillegget er markert med grøn farge. Ein kan stille spørsmål om ikkje tilsvarande sanksjonar skal gjelde rådsmedlemer i det andre folkevalde organ og slik få betydning for bispedømeråd og kyrkjeråd. Administrasjonen støttar tillegget, men vil at alle folkevalde organ skal ha same høve til å sanksjonere når eit medlem bryt teieplikta. Sjølv om § 24, tredje ledd og §29 andre slår fast at bispedømerådet er underlagt bestemmelsen i §10, rår administrasjonen likevel til at ordet **menighet** blir fjerna frå tillegget.

4) Verknad av brot på «Lov om trus og lovssynssamfunn» §6

Til høyringsdokumentet sitt framlegg om tillegg til §10 i kyrkjeordninga i tilhøve som er knytt til trussamfunnslova §6 («utøver vold eller tvang, fremsetter trusler, krenker barns rettigheter, bryter bestemte diskrimineringsforbud eller på andre måter alvorlig krenker andres rettigheter og friheter») er administrasjonen samd og går inn for dette tillegget til §10 i kyrkjeordninga:

«Hvis det kan legges til grunn at et rådsmedlem i tilknytning til utøvelse av tjeneste eller et verv for **menighetsrådet eller kirkelig fellesråd** har utøvet vold eller tvang, fremsatt trusler, krenket barns rettigheter, brutt lovbestemte diskrimineringsforbud eller på andre måter alvorlig krenket andres rettigheter og friheter, kan Kirkerådet treffe vedtak om å frata medlemmet vervet. Kirkerådet kan også treffe vedtak om å suspendere medlemmet fra vervet inntil saken etter første punktum er avgjort. Kirkerådets vedtak etter første og annet punktum kan påklages Den norske kirkes klagenemnd»

Av same grunn som over rår administrasjonen til at tillegget gjeld for rådsvalde i både sokneråd og bispedømeråd og vil fjerne formuleringa **menighets- og eller kirkelig fellesråd**.

Administrasjonen rår til at tilleggspunkta blir tatt med under opplistinga av oppgåvene til Klagenemnda.

5) Fjerning av reglar i kyrkjeordninga om Kyrkjemøtet sin mynde til å gi økonomireglar for soknet sine organ

Administrasjonen rår til at ordlyden «Regler om budsjettordning, regnskapsføring og revisjon gis av Kirkemøtet», i §§12 og 17 i kyrkjeordninga blir fjerna, sidan det framleis ligg til departementet å fastsetje «regler om budsjettering, regnskapsføring og revisjon» Administrasjonen er samd i at det er prinsipielt rett at det er kyrkjeleg organ som gjer vedtak om desse reglane og at ein arbeider på sikt for at ansvaret for å fastsetje reglane blir overført frå departementet til kyrkjeleg organ.

6) Ombygging og utviding av kyrkje – klageordning og sakshandsamingsreglar

Det er vanskeleg å vurdere om det er rett at ein skilde hovudprinsipp vedr. sakshandsaming og klagehandsaming skal takast inn i kyrkjeordninga, når KM i eige vedtak har lagt opp til at slike reglar ikkje skal inn i sjølve kyrkjeordninga. Høyringsdokumentet argumenterer for at ein ved å ta inn slike hovudprinsipp forenkler og at det gir pedagogiske fordeler. Administrasjonen er samd i og tilrår at det kan gje ei meir tydeleg regelteknisk løysing om hovudprinsipp i saksbehandling og klageadgang blir tekne inn i sjølve kyrkjeordninga. Dette kan vere pedagogisk tenleg og forenklande, både i eit søkjar- og eit sakshandsamarperspektiv. Utover brotet med intensjonen i KM sitt prinsipp om å ikkje ta inn slike reglar i sjølve kyrkjeordninga, har ikkje administrasjonen innvendingar.

Med omsyn til kva organ som skal vere klageinstans ved klage på einskildvedtak i forvaltningsloven i saker etter kyrkjeordninga § 23 (ombygging og utvidelse av kirke), rår administrasjonen til at Klagenemnda blir identifisert som klageinstans.

Det prinsipielle i slike saker er viktig. Det er uheldig at kyrkjerådet er klageinstans, sidan ein slik konstruksjon set biskopen i eit underordningsforhold til kyrkjerådet. Administrasjonen rår til at klagenemnda blir tilført sakshandsamingskompetanse i slike saker, anten gjennom innleigd kompetanse eller ved at kyrkjerådet gir innstilling.

Administrasjonen rår til å støtte høyringsdokumentet sitt framlegg til endra ordlyd i kyrkjeordninga §23, siste ledd, men rår til at siste ord i tillegget blir endra frå «kirkerådet» til «klagenemnda»

Ny ordlyd kyrkjeordning § 23, siste ledd:

Ombygging og utvidelse av kirke skal godkjennes av biskopen. Bestemmelsene om enkeltvedtak i forvaltningsloven kommer til anvendelse på biskopen sitt vedtak. Biskopens vedtak kan påklages Kirkerådet/klagenemnda.

7) Reglane om innmelding og utmelding – endring av reglane sin rettslege status og tillegg om registrering og avregistrering av tilhøyrande

Administrasjonen tilrår å støtte høyringsuttalen sitt framlegg om endringar i paragrafane om innmelding og utmelding.

Vidare rår administrasjonen til å støtte at KM 2021 lagar reglar for registrering av tilhøyrande slik at Dnk har grunnlag til å invitere tilhøyrande til trusopplæring og andre kyrkjelege aktivitetar

Det er viktig at kyrkjelydane har høve til å registrere naudsynte personopplysningar til bruk som kontaktinfo i samband med å formidle invitasjon til trusopplæringstiltak og andre medlemsarr.

8) Oppheving av reglement for Bispemøtet

Ein rår til å støtte forslaget om å oppheve reglementet for Bispemøtet slik det kjem fram reglementet sine §§ 3 og 4. Grunnen er at ordningane ikkje lenger er naudsynte og er tilstrekkeleg forankra i § 26 i kyrkjeordninga

«Bispemøtet fastsetter nærmere forretningsorden for sin virksomhet»

9) Endring i regler for bruk av liturgiske klær – forenkling av godkjenningsordning for stolaer

Gjennomgang av kyrkjefagforvaltninga tok til orde, med brei støtte i høyringsuttalane, for å arbeide for å standardisere godkjenningsordningar. I rapporten frå utvalet som leia gjennomgangen blei utforming av stola eksemplifisert.

Høyringsuttalen tar til orde for å forenkle regelverket slik at biskopen blir orientert om stolautforminga. Slik slepp biskopen å bruke tid på å sakshandsame godkjenningssøknader. Høyringsuttalen går inn for å leggje eksisterande rettleiar utarbeidd av kyrkjerådet (i nemnd for gudstenesteliv) til grunn for godkjenning av stola og forankre denne gjennom vedtak i Kyrkjerådet.

Trass i at ein foreslått vedtatt rettleiar frå kyrkjerådet skal gi premissar for ei type førehandsgodkjenning, kan ein på eit område der liturgiske vurderingar er så innvevd, sjå føre seg både ulik forståing av reglane, mange tvilstilfelle – med påfølgjande usemje og oppklaring. I alle høve vil det stille krav til presisjon hjå bestillar av liturgiske klede. Om ei type førehandsgodkjenning totalt sett vil skape ei meir smidig og mindre ressurskrevjande ordning, kan det difor setjast størsmålsteikn ved.

Sidan godkjenning av stola også er av læremessig karakter, kan ein diskutere om heller bispemøtet skulle vore godkjenningssinstans.

Høyringsuttalen går inn for å handsame godkjenninga som ei sak av «læremessig karakter», og går inn for at rettleiaren blir lagt fram for bispemøtet etter gjeldande reglar, før kyrkjerådet gjer godkjenningssvedtak.

Administrasjonen rår difor til å støtte høyringsuttalen sitt forslag om endring og forenkling av reglane.

Nytt pk. 2 i regler for bruk av liturgiske klede vil då lyde:

2.1 Kirkerådet fastsetter en veileder om symboler på stola. Stolaer skal utformes i henhold til Kirkerådets veileder. Når en stola utformes i henhold til veilederen, skal biskopen orienteres om dette. Biskopen kan etter søknad godkjenne stolaer som ikke følger veilederen.

10) Økonomiske og administrative konsekvensar

Administrasjonen deler høyringsuttalen sine vurderingar av økonomiske og administrative konsekvensar.

Forslag til vedtak

Møre bispedømmeråd gir høyringsuttale til endring i kyrkjelov og einskilde andre reglar, slik det går fram av saksutgreiinga.

DEN NORSKE KIRKE

Kirkerådet

Høring – endringer i kirkeordningen og enkelte andre regler

Høringsnotat 24. september 2020

Innhold

1. Innledning.....	2
2. Kirkerådets myndighet til å samtykke til å gjøre tilpasninger i bestemmelsene om kirkelig fellesråd – fjerning av tillegget om at Kirkerådet kan gjøre dette etter nærmere bestemmelser fastsatt av Kirkemøtet.....	2
3. Virkningen av brudd på kirkeordningens bestemmelse om forvaltningsmessig taushetsplikt	3
4. Virkningen av brudd på trossamfunnsloven § 6.....	4
5. Fjerning av bestemmelsene i kirkeordningen om Kirkemøtets myndighet til å gi økonomiregler for soknets organer.....	6
6. Ombygging og utvidelse av kirker – klageordning og saksbehandlingsregler	6
7. Reglene om innmelding og utmelding – endring av reglenes rettslige status samt tillegg om registrering og avregistrering av tilhørige	8
8. Oppheving av reglement for Bispemøtet	10
9. Endring i regler for bruk av liturgiske klær – forenkling av godkjenningsordning for stolaer	10
10. Økonomiske og administrative konsekvenser	12
Vedlegg: Forslag til endringer i kirkeordningen og enkelte andre regler	13

1. Innledning

Kirkeordningen for Den norske kirke ble vedtatt 30. mars 2019. Kirkeordningen bygget på forslaget til ny trossamfunnslov i departementets høringsnotat fra 2017. I juni 2019 fremmet departementet en proposisjon med et oppdatert lovforslag, jf. Prop. 130 L (2018–2019), og Stortinget vedtok dette med noen endringer april 2020. Den vedtatte trossamfunnsloven er på noen punkter litt annerledes enn lovforslaget fra departementet i 2017, noe som medfører at det er nødvendig å foreta noen endringer i kirkeordningen. Kirkeordningen har også slått fast at kirkeordningen på enkelte punkter må følges opp med nærmere bestemmelser i underliggende regelverk. I denne høringen fremmer Kirkerådet forslag til noen endringer i kirkeordningen og i enkelte andre regler for å følge opp dette. Samtidig foreslås det en liten endring i regler for bruk av liturgiske klær, for å følge opp kirkefaggjennomgangen som ble gjennomført våren 2020. Kirkerådet planlegger å fremme saken for Kirkemøtet 2021.

2. Kirkerådets myndighet til å samtykke til å gjøre tilpasninger i bestemmelsene om kirkelig fellesråd – fjerning av tillegget om at Kirkerådet kan gjøre dette etter nærmere bestemmelser fastsatt av Kirkemøtet

I kirkeordningen § 8 fjerde ledd er følgende fastsatt:

I prosti hvor ikke alle sokn hører til samme kommune og i andre tilfeller der det ligger til rette for det, kan Kirkerådet etter nærmere bestemmelser fastsatt av Kirkemøtet samtykke til etablering av kirkelig fellesråd som omfatter flere kommuner. I kommuner med særlig mange sokn kan Kirkerådet etter nærmere bestemmelser fastsatt av Kirkemøtet også foreta andre tilpasninger av bestemmelsene om kirkelig fellesråd.

Kirkeordningen forutsetter altså at Kirkemøtet må gi nærmere bestemmelser før Kirkerådet kan treffe slike vedtak. Tilsvarende bestemmelser i kirkeloven § 5 tredje ledd slår fast at departementet kunne foreta tilpasninger om kirkelig fellesråd uten nærmere bestemmelser om dette.

Første punktum om samtykke til etablering av kirkelig fellesråd som omfatter flere kommuner, er en bestemmelse som har blitt benyttet i en del tilfeller. Det er derfor etablert forvaltningspraksis om hvordan slike saker skal behandles. Forsvarlig forvaltningspraksis tilsier blant annet at berørte instanser, inkludert de berørte kommunene, blir hørt før et vedtak treffes.

Kirkerådet er ikke kjent med at annet punktum om samtykke til å foreta andre tilpasninger av bestemmelsene om kirkelig fellesråd har blitt benyttet. Det kan i seg selv tilsi at det er unødvendig at Kirkemøtet fastsetter nærmere bestemmelser om slike eventuelle tilpasninger. Forarbeidene til bestemmelsen peker at det kan være aktuelt å benytte den «i forbindelse med sammensetningen av fellesråd i kommuner med særlig mange sokn, hvor antallet medlemmer av fellesrådet (...) vil kunne bli uforholdsmessig høyt» (Ot.prp. nr. 64 (1994–1995) side 52).

Kirkerådet anser det derfor som unødvendig at Kirkemøtet må fastsette nærmere bestemmelser om disse forholdene. For å forenkle kirkeordningen og omfang av regelverk, foreslås det derfor å oppheve formuleringene om «etter nærmere bestemmelser fastsatt av Kirkemøtet»:

I prosti hvor ikke alle sokn hører til samme kommune og i andre tilfeller der det ligger til rette for det, kan Kirkerådet ~~etter nærmere bestemmelser fastsatt av Kirkemøtet~~ samtykke til etablering av kirkelig fellestråd som omfatter flere kommuner. I kommuner med særlig mange sokn kan Kirkerådet ~~etter nærmere bestemmelser fastsatt av Kirkemøtet~~ også foreta andre tilpasninger av bestemmelsene om kirkelig fellestråd.

3. Virkningen av brudd på kirkeordningens bestemmelse om forvaltningsmessig taushetsplikt

Fra 1. januar 2021 vil det ikke lenger være lovbestemt at forvaltningsloven skal gjelde for kirkelige organer, men den vil gjelde for kirkelige organer som følge av at Kirkemøtet har fastsatt det i kirkeordningen § 42 første ledd. Unntaket er der kirkelig fellestråd er gravplassmyndighet, hvor det er lovbestemt at gravplassmyndigheten skal følge forvaltningsloven.¹ En konsekvens av dette er at brudd på *forvaltningsmessig* taushetsplikt ikke lenger vil kunne straffes i medhold av straffeloven §§ 209 og 210, med unntak av det som gjelder for gravplassforvaltningen. Den såkalte *kallsmessige* eller *yrkesmessige* taushetsplikten som prester i Den norske kirke og deres «hjelpere» har etter straffeloven § 211, videreføres.

For ansatte vil brudd på kirkeordningens bestemmelse om forvaltningsmessig taushetsplikt være tjenesteforsømmelse som kan følges opp med arbeidsrettslige sanksjoner. For kirkelige organer vil det i hovedsak ikke være noen sanksjonsmuligheter.² Kirkerådet mener det er viktig at Den norske kirke fortsatt sikrer at brudd på taushetsplikt vil få konsekvenser. Noe annet vil kunne svekke Den norske kirkes tillit i samfunnet og blant kirkemedlemmene.

Kirkerådet anser det ikke som tillitvekkende at rådsmedlemmer kan bryte kirkeordningens bestemmelse om forvaltningsmessig taushetsplikt, uten at det vil kunne få konsekvenser for disse medlemmene. Kirkerådet foreslår derfor en endring i kirkeordningens § 10 som åpner opp for at et rådsmedlem som bryter taushetsplikten vil kunne bli fratatt rådsvervet, slik at denne type brudd på taushetsplikt kan få konsekvenser. Det foreslås at det er rådet selv som kan frata vedkommende vervet.

Fordi et vedtak om å frata et demokratisk valgt medlem et tillitsverv er inngripende, mener Kirkerådet at det bør etableres en klageadgang for slike vedtak. Også et vedtak om ikke å frata et rådsmedlem som har brutt taushetsplikten vervet, bør kunne påklages. Videre er det slik at selv om kirkeordningen § 10 i utgangspunktet omtaler menighetsrådsmedlemmer, er

¹ Det følger av forvaltningsloven § 1 tredje punktum.

² Unntaket er igjen for gravplassmyndigheten: Fellestrådsmedlemmer og menighetsrådsmedlemmer i ettsoknstråd som bryter taushetsplikt i forbindelse med gravplassforvaltningen vil kunne straffes etter straffeloven §§ 209 og 210.

bestemmelsen gjort gjeldende for bispedømmeråd og Kirkerådet også, jf. §§ 24 tredje ledd og 29 annet ledd. Siden endringen får konsekvenser for menighetsråd, kirkelig fellelråd, bispedømmeråd og Kirkerådet, tilsier det at klageinstans bør være Den norske kirkes klagenemnd. Det er også begrunnet i at klagenemnda etter sin sammensetning har betydelig juridisk og teologisk kompetanse, noe som gjør det til et velegnet klageorgan for slike saker.

Kirkerådet foreslå følgende nye bestemmelse som et nytt fjerde ledd i kirkeordningen § 10:

Hvis det kan legges til grunn at et menighetsrådsmedlem har brutt taushetsplikten etter kirkeordningen § 42 første ledd, kan menighetsrådet selv vedta at vedkommende skal tre ut av rådet. Menighetsrådets vedtak kan påklages til Den norske kirkes klagenemnd.

Når det foreslås en formulering om at «det kan legges til grunn at et rådsmedlem» har opptrådt i strid med bestemmelsen, innebærer det at rådet i sitt vedtak må konstatere en sannsynlighetsovervekt for at rådsmedlemmet har brutt taushetsplikten.

4. Virkningen av brudd på trossamfunnsloven § 6

Trossamfunnsloven § 6 inneholder bestemmelser om statens grunnlag for å nekte eller avkorte tilskudd til tros- og livssynssamfunn når samfunnet, eller enkeltpersoner som opptrer på vegne av samfunnet, «utøver vold eller tvang, fremsetter trusler, krenker barns rettigheter, bryter lovbestemte diskrimineringsforbud eller på andre måter alvorlig krenker andres rettigheter og friheter». Bestemmelsen er også gjort gjeldende for Den norske kirke, jf. trossamfunnsloven § 14 femte ledd.

Om kirkelig ansatte bryter trossamfunnsloven § 6, kan det følges opp av kirkelige arbeidsgiverorganer med arbeidsrettslige reaksjoner. Når det gjelder rådsmedlemmer er muligheten til å følge opp med sanksjoner begrenset, ut over det som følger av kirkeordningen § 10 tredje ledd om suspensjon og fratredelse ved siktelse, tiltale eller dom for visse straffebud. Det kan tenkes at for eksempel en menighetsrådsleder bryter trossamfunnsloven § 6. Kirkerådet mener det i et slik tilfelle bør være mulig å forfølge dette med sanksjoner. Kirkerådet foreslår derfor å endre kirkeordningen § 10 for å åpne opp for at Kirkerådet kan treffe vedtak om å frata rådsmedlemmer vervet. Vilåret for slikt vedtak er at det må kunne legges til grunn at et rådsmedlem i tilknytning til et verv for menighetsråd eller kirkelig fellelråd har brutt trossamfunnsloven § 6. Videre foreslås det at Kirkerådet også bør kunne midlertidig suspendere vedkommende rådsmedlem fra vervet inntil saken om å vurdere om det er grunnlag til å frata vedkommende vervet er avgjort.

Til forskjell fra andre tilfeller hvor rådet gjør vedtak om at et medlem må tre ut av rådet, f.eks. etter dom i § 10 tredje ledd, og i forslaget til nytt § 10 fjerde ledd (se avsnitt 3), er det her foreslått at det er Kirkerådet, og ikke rådet selv, som treffer vedtak om å frata vedkommende medlem vervet. Det er flere grunner for det. For det første har det sammenheng med at det er Kirkerådet som er ansvarlig for forvaltningen av det statlige tilskuddet og står for kontakten og oppfølgingen med departementet i saker hvor det eventuelt skulle oppstå grunnlag for å nekte statstilskuddet til Den norske kirke. For det andre kan det tenkes en situasjon hvor det er

et menighetsråd, eller et flertall i menighetsrådet, som for eksempel gjør vedtak om å bryte et lovbestemt diskrimineringsforbud eller på annen måte opptrer i strid med bestemmelsen. I så tilfelle er det nødvendig at et organ på et annet nivå kan tre inn og treffe et vedtak om fratredelse. Videre er det slik at selv om kirkeordningen § 10 i utgangspunktet omtaler menighetsrådsmedlemmer, er bestemmelsen gjort gjeldende for bispedømmeråd og Kirkerådet også, jf. §§ 24 tredje ledd og 29 annet ledd. Det gjør at det ikke vil være naturlig å la biskopen treffe et slikt vedtak.

Fordi et vedtak om å frata et demokratisk valgt medlem et tillitsverv en inngripende, bør det etableres en klageadgang for slikt vedtak. Kirkerådet foreslår at Den norske kirkes klagenemnd bør være klageinstans, ut fra samme begrunnelse som i pkt. 3. Forvaltningslovens bestemmelser om enkeltvedtak, herunder kravet til at saken er opplyst, forhåndsvarsel, klageprosedyrer mv., skal anvendes på Kirkerådets vedtak. Dette følger av at vedtaket er bestemmende for rådsmedlemmets rettigheter og plikter, jf. kirkeordningen § 42 første ledd.

Kirkerådet foreslår følgende bestemmelse:

Hvis det kan legges til grunn at et rådsmedlem i tilknytning til utøvelse av tjeneste eller et verv for menighetsråd eller kirkelig fellesråd har utøvet vold eller tvang, fremsatt trusler, krenket barns rettigheter, brutt lovbestemte diskrimineringsforbud eller på andre måter alvorlig krenket andres rettigheter og friheter, kan Kirkerådet treffe vedtak om å frata medlemmet vervet. Kirkerådet kan også treffe vedtak om å suspendere medlemmet fra vervet inntil saken etter første punktum er avgjort. Kirkerådets vedtak etter første og annet punktum kan påklages til Den norske kirkes klagenemnd.

Når det foreslås en formulering om at «det kan legges til grunn at et rådsmedlem» har opptrådt i strid med bestemmelsen, innebærer det at Kirkerådet i sitt vedtak må konstatere en sannsynlighetsovervekt for at rådsmedlemmet har opptrådt i strid med bestemmelsen.

I lys av forslaget om at Den norske kirkes klagenemnd skal være klageorgan etter forslagene i punkt 3 og 4, foreslås det av pedagogiske grunner at dette tas med i opplistingen over Den norske kirkes klagenemnds oppgaver i kirkeordningen § 33 ved en endring av første ledd bokstav a:

Klagenemnda

- a) avgjør klager etter kirkeordningen § 10 fjerde og femte ledd og § 39 tredje ledd,
- b) avgjør klager på vedtak om oppsigelse, suspensjon og avskjed i de saker der det er bestemt av Kirkemøtet,
- c) treffer vedtak om oppsigelse, suspensjon og avskjed av biskop,
- d) avgjør klager på Kirkerådets vedtak om avslag på innsynskrav etter offentleglova og
- e) utfører for øvrig de oppgaver den er pålagt av Kirkemøtet.

5. Fjerning av bestemmelsene i kirkeordningen om Kirkemøtets myndighet til å gi økonomiregler for soknets organer

Etter lovforslaget som var kjent ved Kirkemøtet i 2019, var det forventet at det ville bli opp til Kirkemøtet å fastsette «regler om budsjettordning, regnskapsføring og revisjon» for soknets økonomiforvaltning. Dette ble derfor tatt inn i kirkeordningen §§ 12 og 17. Den endelige trossamfunnsloven fastsetter imidlertid at det er departementet som gjør dette, jf. § 14 sjette ledd. Et forslag til forskrift om økonomiforvaltning i sokn i Den norske kirke er sendt på høring fra Barne- og familiedepartementet. Denne inneholder regler om budsjettordning, regnskapsføring og revisjon. Dette gjør at bestemmelsene i kirkeordningen blir misvisende, og Kirkerådet foreslår derfor at disse oppheves.

Departementet har i Prop. 130 L (2018–2019) lagt til grunn at det på lengre sikt «neppe [er] formålstjenlig, og i alle fall ikke prinsipielt riktig, at departementet fastsetter særlige forskrifter om regnskapsføring i soknet» (side 233). I den nevnte høringen har departementet også utarbeidet et forslag til en forskrift til en neste etappe, hvor en del av reglene bør fastsettes av Kirkemøtet og en del bør fastsettes av departementet. En opphevelse av bestemmelsene i kirkeordningen er ikke til hinder for at Kirkemøtet i fremtiden vil kunne fastsette slike regler.

Kirkerådet foreslår altså å oppheve kirkeordningen § 12 tredje ledd annet punktum og § 17 fjerde ledd annet punktum.

6. Ombygging og utvidelse av kirker – klageordning og saksbehandlingsregler

Kirkeordningen § 23 siste ledd fastsetter at «Ombygging og utvidelse av kirke skal godkjennes av biskopen *etter nærmere bestemmelser om saksbehandling og klageadgang fastsatt av Kirkemøtet*».

Dette betyr at Kirkemøtet så snart som mulig må fastsette nærmere regler om saksbehandling og klageadgang. I dag er bestemmelsene om saksbehandling og klage gitt av departementet i samband med delegasjon av myndighet fra departementet til biskopen. I en overgangsperiode frem til Kirkemøtet kan fastsette nærmere regler om saksbehandling og klageadgang, legger Kirkerådet opp til at disse reglene fortsatt skal gjelde så langt de passer, med de tilpasninger som er nødvendige.

Kirkemøtet la i sitt vedtak opp til at slike regler om saksbehandling og klageadgang ikke skal gis i selve kirkeordningen. Kirkerådet mener det vil gi en bedre regelteknisk løsning om enkelte hovedprinsipper tas inn i kirkeordningen. Den viktigste fordel er at denne løsningen er mer pedagogisk, ved at kirkeordningen vil vise de viktigste elementene og ikke bare gi en henvisning til andre regler.

Det betyr at § 23 må endres noe. Kirkerådet foreslår at § 23 endres slik at bestemmelsen selv fastsetter hvilket organ som skal være klageinstans samt noen hovedprinsipper om saksbehandlingen. På denne måten blir det fremdeles Kirkemøtet som – slik § 23 i dag

bestemmer – gir nærmere regler om saksbehandling og klageadgang. Forskjellen består i at det med denne løsningen vil være det utpekte klageorganet som gir mer utfyllende bestemmelser. I dag er det som nevnt departementet som har gjort dette, jf. brev til biskopene av 15. april 2000.³ Det organ Kirkemøtet utpeker som klageinstans, vil kunne gjøre det samme i kraft av det over- og underordningsforhold som etableres ved at organet blir utpekt til klageinstans. Departementet har blant annet omtalt hvilke saker biskopen skal konsultere Riksantikvaren i og hvem som har rettslige klageinteresse. Samtidig har departementet gitt en forklaring av hva som menes med ombygging og utvidelse. Kirkelovens forarbeider ga her lite veiledning.

De mest aktuelle klageorganene er Kirkerådet eller Den norske kirkes klagenemnd.

Kirkemøtet har av prinsipielle grunner tidligere lagt vekt på å unngå å sette biskopene i et underordningsforhold til Kirkerådet. Hvis Kirkerådet er klageinstans, vil et underordningsforhold bli etablert i denne sakstypen.

Isolert sett vil dette tale for å legge oppgaven til Den norske kirkes klagenemnd. Det kan imidlertid reises innvendinger mot dette alternativet.

Den norske kirkes klagenemnd egner seg dårlig i denne type saker. Nemnda har gjennom sin sammensetning sin faglige tyngde i saker av teologisk og juridisk karakter. Sammensetningen er en følge av den type saker nemnda i dag er tildelt. Kirkerådet mener det er lite ønskelig å endre sammensetningen til nemnda for at den skal kunne få tildelt denne sakstypen – som først og fremst stiller krav til bygningsfaglige og arkitekturhistoriske kunnskaper.

Klagenemnda har administrativ bistand. Den eller de personer som gir denne, så vel som klagenemnda selv, vil måtte sørge for at saken er så godt opplyst som mulig, jf. forvaltningsloven § 17 første ledd sammenholdt med kirkeordningen 42 første ledd.

På tross av sistnevnte mener Kirkerådet allikevel at Kirkerådet peker seg ut som den foretrukne klageinstans i slike saker. Et viktig hensyn er at Kirkerådet fra før er tildelt andre oppgaver på kirkebyggfeltet. Kirkerådet har ansvaret for å godkjenne oppføring av ny kirke og nedlegging av kirke etter § 23 fjerde ledd samt salg av kirke etter § 20 annet ledd. Særlig saker om godkjenning av nye kirker har *klare likhetstrekk* til sakene om ombygging og utvidelse av eksisterende kirker.

Kirkerådet foreslår slik endret ordlyd i § 23 siste ledd:

Ombygging og utvidelse av kirke skal godkjennes av biskopen. Bestemmelsene om enkeltvedtak i forvaltningsloven kommer til anvendelse på biskopens vedtak. Biskopens vedtak kan påklages til Kirkerådet.

³ Også det såkalte kirkerundskrivet inneholder bestemmelser om hvordan disse sakene skal behandles, herunder om klageordningen. Se Rundskriv T-3/2000 fra Kirke-utdannings- og forskningsdepartementet og Miljøverndepartementet, *Forvaltning av kirke, kirkegård og kirkens omgivelser kulturminne og kulturlandskap*.

Kirkerådet vil kunne gi saksbehandlingsregler knyttet til klagesaker – begrenset til bestemmelser som supplerer forvaltningsloven. Kirkerådet kan derfor ved brev, rundskriv eller instruks til biskopene redegjøre for hvordan slike klagesaker skal behandles. Som en følge av det overordningsforhold Kirkerådet kommer i overfor biskopene i denne sakstypen gjennom å være klageorgan, vil Kirkerådet også kunne gi saksbehandlingsregler knyttet til biskopenes vedtak. Det kan blant annet omfatte hvilke sakstyper biskopen skal konsultere Riksantikvaren i, herunder knyttet til den enkelte kirkes vernestatus.

I medhold av trossamfunnsloven § 15 annet ledd ventes Kongen å gi forskrift om forvaltningen av de kulturhistorisk verdifulle kirker. Også Kongens bestemmelser vil kunne få betydning for biskopens saksbehandling.

7. Reglene om innmelding og utmelding – endring av reglenes rettslige status samt tillegg om registrering og avregistrering av tilhørige

De reglene som gjelder for innmelding og utmelding av Den norske kirke er i dag fastsatt i en forskrift. Fra 1. januar 2021 vil bestemmelser om innmelding og utmelding av Den norske kirke ikke lenger være å regne som forskrift, men et regelverk fastsatt på ulovfestet grunnlag. Dette følger av trossamfunnsloven § 2 annet ledd.

Kirkeordningen § 4 femte ledd slår fast at Kirkemøtet fastsetter nærmere regler om framgangsmåte for inn- og utmelding samt for registrering av tilhørighet i Den norske kirke.

Per 1. januar 2021 er det ingen regler om registrering av tilhørige. Kirkerådet vil i annen sammenheng ta opp en overgangsordning. Det foreslås å fastsette regler på Kirkemøtet i 2021 som i hovedsak viderefører de innholdsmessige bestemmelsene om innmelding og utmelding som gjelder i dag, og legge til noen enkle regler for registrering av tilhørige i et nytt, samlet regelverk. Registreringen av tilhørige baserer seg på melding fra de som har foreldreansvaret.

Når regelverket for innmelding og utmelding av Den norske kirke først tas opp til revisjon, forslås det å gjøre noen mindre endringer:

- I paragrafene om innmelding og utmelding, er det i dag en parentes etter Kirkerådet hvor det står (Den norske kirkes medlemsregister). Denne parentesen foreslås opphevet. Registrering av innmeldinger og utmeldinger, uavhengig av om de rettes til lokal kirkebokfører eller til Kirkerådet, skal registreres i medlemsregisteret, jf. trossamfunnsloven § 17 annet ledd og forskrift om Den norske kirkes medlemsregister § 3 bokstav a.
- Det foreslås å ta inn at den som melder seg inn som medlem av Den norske kirke, om mulig skal gi opplysninger om mobilnummer og epostadresse. Siden de fleste innmeldinger skjer ved dåp, vil dette i liten grad ha betydning. Det vil likevel være et grep for å få kontaktinformasjon fra voksne som melder seg inn i Den norske kirke.
- Siste ledd i nåværende § 2 har slått fast at dersom den som melder seg ut, ikke er registrert i Den norske kirkes medlemsregister, må vedkommende dokumentere medlemskapet med dåps- eller innmeldingsattest. Denne bestemmelsen har vært tatt med for å regulere de tilfeller hvor noen tar kontakt med Den norske kirke for å melde seg ut, men der de ikke er registrert i medlemsregisteret. Denne bestemmelsen anses ikke nødvendig å videreføre.
- Det foreslås også noen språklige endringer.

Det nye i regelverket er en paragraf om registrering av tilhørige. Kirkeordningen § 4 tredje og fjerde ledd slår fast at:

Barn anses å høre inn under Den norske kirke fra fødselen dersom foreldrene er medlemmer.

Et barn registreres som tilhørig når foreldrene gir melding om det. Foreldrene må gi slik melding også når barnet anses å høre inn under Den norske kirke fra fødselen. Melding kan gis selv om bare en eller ingen av foreldrene er medlem av Den norske kirke. Når barnet har fylt 18 år uten å ha blitt medlem, faller tilhørigheten bort.

Forslaget til § 3 i regelverket regulerer nærmere melding av tilhørige til Den norske kirke. Slik melding gir Den norske kirke et behandlingsgrunnlag etter personvernforordningen art. 6 nr. 1 bokstav b og artikkel 9 nr. 2 bokstav d.

Personvernforordningen art. 6 nr. 1 bokstav b slår fast at behandling av personopplysninger «bare er lovlig dersom og i den grad minst ett av følgende vilkår er oppfylt: (...) b) behandlingen er nødvendig for å oppfylle en avtale som den registrerte er part i, eller for å gjennomføre tiltak på den registrertes anmodning før en avtaleinngåelse».

Videre slår personvernforordningen art. 9 nr. 2 bokstav d fast at «en stiftelse, sammenslutning eller et annet ideelt organ hvis mål er av politisk, religiøs eller fagforeningsmessig art» vil kunne behandle personopplysninger

«som ledd i organets berettigede aktiviteter og med nødvendige garantier, forutsatt at behandlingen bare gjelder organets medlemmer eller tidligere medlemmer eller personer som på grunn av organets mål har regelmessig kontakt med det, og at personopplysningene ikke utleveres til andre enn nevnte organ uten de registrertes samtykke.»

Det konkrete betydningen av melding om tilhørighet vil være at det blir inngått en avtale som gir Den norske kirke grunnlag til å invitere de tilhørige til trosopplæring og andre kirkelige aktiviteter.

Forslaget er i tråd med kirkeordningen, hvor det er presisert at foreldrene må gi slik melding. Foreldrene betyr i denne sammenheng de eller den som har foreldreansvaret for barnet. Registrering av tilhørige forutsetter enighet blant foreldrene (såfremt de har felles foreldreansvar). Meldingen skal være underskrevet av dem som har foreldreansvaret, eller autentisert etter nærmere bestemmelse om dette gitt av Kirkerådet. Sistnevnte sikter til en eventuell registrering gjennom Den norske kirkes selvbetjeningsløsning. I likhet med innmelding som medlem i Den norske kirke, foreslås det å presisere at kirkebokføreren eller Kirkerådet skal påse at kirkeordningens vilkår er til stede, jf. § 4 første og annet ledd. Hvis det er tvil om hvem som har foreldreansvaret, kan disse be om attest for foreldreansvaret.

Se vedlagte forslag til nye regler om innmelding i og utmelding av samt tilhørighet til Den norske kirke.

8. Oppheving av reglement for Bispemøtet

Kirkeordningen §§ 31 om Bispemøtet bygger på en kombinasjon av bestemmelsene i kirkeloven § 26 og reglementet for Bispemøtet. Begrunnelsen var at det ville gjøre reglementet for Bispemøtet overflødig, ved at de viktige bestemmelsene ble tatt inn i kirkeordningen. Øvrige bestemmelser ble det lagt opp til at Bispemøtet kan fastsette i sin egen forretningsorden. Det gjelder reglementets §§ 3 og 4 første til fjerde punktum:⁴

§ 3. Bispemøtet samles normalt tre ganger årlig.

§ 4. Bispemøtet har et arbeidsutvalg som består av preses, visepreses og ett medlem valgt blant de øvrige biskoper. Preses utnevnes etter en forutgående nominasjonsprosess, jf. regler om nominasjon mv. ved utnevning av biskoper § 7.

Bispemøtet velger selv visepreses og det øvrige medlem for to år om gangen.

Arbeidsutvalget har under ledelse av preses det løpende arbeid med Bispemøtets saker.

Fordi reglementet for Bispemøtet er gjort overflødig fra 1. januar 2021, foreslås det opphevet. Det følger av forvaltningsloven § 37 annet ledd at forslag om å oppheve en forskrift også som hovedregel må sendes på høring.

9. Endring i regler for bruk av liturgiske klær – forenkling av godkjenningsordning for stolaer

I regler for bruk av liturgiske klær er følgende i dag fastsatt:

2. Godkjenning og bemyndigelse

2.1 Biskopen bemyndiges til å godkjenne stoff og utførelse for alba samt stoff, farge og symboler for stola etter de presiseringer som Kirkerådet gir. I tvilstilfelle legger biskopen saken frem for Kirkerådet til uttalelse.

Utvalget for gjennomgang av kirkefagforvaltningen i Den norske kirke uttalte følgende i sin rapport:

«Utvalget mener at man bør etterstrebe, der det er tjenlig, å standardisere godkjenningsordninger med detaljert regelverk og påfølgende orientering til det aktuelle organet om hva som velges innenfor dette regelverket. Et konkret felt hvor dette er nærliggende, er å endre regelverket slik at det kun skal orienteres om utforming av stolaer så lenge denne befinner seg innenfor veiledningen som er tilgjengelig på kirken.no.» (side 47).

Utvalgets rapport har vært på høring våren 2020. I høringen var det bred tilslutning til forslaget. 19 av de som avga hørings svar var enige i anbefalingen. 3 var uenige. På bakgrunn av dette ble det i kirkefaggjennomgangen konkludert med at regelverket for stolaer skal foreslås forenklet. Kirkerådet fremmer derfor forslag om dette.

⁴ Reglementets § 4 femte punktum er tatt inn i kirkeordningen § 31 som femte ledd.

Ved at biskopen orienteres om stolautformingen, i stedet for å måtte saksbehandle og godkjenne de enkelte stolaer, vil det innebære at det kan brukes mindre ressurser på slik saksbehandling. Samtidig vil biskopen gjennom orienteringen kunne følge opp stolautforming som ikke er i tråd med veiledningen.

I dag har Kirkerådet ved Nemnd for gudstjenesteliv utarbeidet en veileder om til symboler på stola. For fremtiden foreslås det at denne veiledningen vedtas av Kirkerådet. Det kunne ha vært vurdert om veiledningen bør vedtas av Kirkemøtet eller av Bispemøtet. Kirkerådet mener at Kirkemøtet primært bør fastsette overordnede regler, mens nærmere veiledning bør fastsettes av Kirkerådet. Det vanlige er at det er Kirkerådet som fastsetter veiledninger til regler som er fastsatt av Kirkemøtet, se f.eks. Kirkemøtets vedtak om å be Kirkerådet «om å utarbeide en justert veiledning til Regler for bruk av kirkene» i sak KM 16/15.

Siden biskopene har en tilsynsrolle hvor de etter forslaget orienteres om utforming av stolaer, og kan godkjenne stolaer som er utenfor veiledningen, kunne det også vurderes om det ville være naturlig at Bispemøtet utarbeider slik veiledning. Siden det er Kirkerådet som er ansvarlig saksforbereder for Kirkemøtet og har ansvar for å følge opp Kirkemøtets vedtak i denne type saker, anses det som naturlig å lag Kirkerådet fastsette veiledningen.

Fordi utforming av symboler på stolaen kan sies å være en sak av læremessig karakter, vil reglene i kirkeordningen om Bispemøtets deltakelse i saksbehandlingen der Kirkerådet er vedtaksorgan, tre inn ved behandlingen av veilederen. Det innebærer at veiledningen må forelegges for Bispemøtet, før saken behandles i Kirkerådet. Hvis en tilråding etter fjerde ledd som har minst 2/3 flertall i Bispemøtet, ikke får flertall i Kirkerådet, sendes saken tilbake til Bispemøtet. Hvis Kirkerådets vedtak i andre gangs behandling ikke er i samsvar med Bispemøtets siste tilråding, oversendes saken til Kirkemøtet for avgjørelse. Dette følger av kirkeordningen § 30 fjerde og femte ledd.

Nåværende bestemmelse handler både om «stoff, farge og symboler for stola». Forslaget gjelder kun om utforming av symboler på stola, ikke om stoff og farge. Dette har bakgrunn i at pkt. 1.3 inneholder bestemmelser om stoff og farge for stola. Det heter blant annet at «[s]toffet skal være et fastvevd og holdbart materiale som faller godt» og at «[f]argen på stolaen bestemmes av kirkeåret og de kirkelige handlinger etter retningslinjer for liturgiske farger. Fargene er hvitt, rødt, fiolett og grønt». Kirkerådet legges til grunn at det i praksis ikke er behov for å videreføre biskopens godkjenningsmulighet for stoff og farge på stola som avviker fra reglene i pkt. 1.3.

Forslaget fra kirkefagutvalget berører ikke spørsmålet om utforming av alba. Regler for liturgiske klær punkt 2.1 inneholder også bestemmelser om dette: Biskopen bemyndiges til å godkjenne stoff og utførelse av alba. Reglens punkt 1.2 inneholder imidlertid allerede nærmere bestemmelser om hva som er godkjent alba til bruk i Den norske kirke. Kirkerådet fastsetter etter denne bestemmelsen nærmere presiseringer for utforming og valg av stoff. Bestemmelsen om alba er derfor i praksis overflødig, og kan oppheves.

Kirkerådet foreslår etter dette at punkt 2 i regler for bruk av liturgiske klær skal lyde:

2. Utforming av stola

2.1 Kirkerådet fastsetter en veileder om symboler på stola. Stolaer skal utformes i henhold til Kirkerådets veileder. Når en stola utformes med symboler i henhold til veilederen, skal biskopen orienteres om dette. Biskopen kan etter søknad godkjenne stolaer som ikke følger veilederen.

10. Økonomiske og administrative konsekvenser

Forslagene til nye regler om innmelding, utmelding og registrering av tilhørighet medfører at det må utarbeides nye administrative rutiner for å registrere tilhørige.

Forslaget om at Kirkerådet skal være klageorgan for biskopens vedtak om ombygging og utvidelse av kirker, gjør at klageorganet vil kunne dra nytte av den fagkompetanse som Kirkerådet allerede besitter.

Forslagene om at Den norske kirkes klagenemnd skal bli klageorgan ved suspensjon og fratakelse av verv, vil medføre at klagenemnda får noen flere oppgaver enn det de har i dag. Det er imidlertid ventet at dette først og fremst vil være bestemmelser som har symbolsk og preventiv kraft, og som i liten grad vil bli aktuelle å benytte.

Forslaget om forenkling av godkjenningsordningen for symboler på stola, vil medføre en forenkling av kirkefagforvaltningen hos biskopene og bispedømmekontorene, da det ikke vil være nødvendig å saksbehandle orienteringer om stolaer som er innenfor veilederens alternativer.

Vedlegg: Forslag til endringer i kirkeordningen og enkelte andre regler

1. Forslag til endringer i kirkeordningen

I

§ 8 fjerde ledd skal lyde:

I prosti hvor ikke alle sokn hører til samme kommune og i andre tilfeller der det ligger til rette for det, kan Kirkerådet ~~etter nærmere bestemmelser fastsatt av Kirkemøtet~~ samtykke til etablering av kirkelig fellesråd som omfatter flere kommuner. I kommuner med særlig mange sokn kan Kirkerådet ~~etter nærmere bestemmelser fastsatt av Kirkemøtet~~ også foreta andre tilpasninger av bestemmelsene om kirkelig fellesråd.

§ 10 nytt fjerde og femte ledd skal lyde:

Hvis det kan legges til grunn at et menighetsrådsmedlem har brutt taushetsplikten etter kirkeordningen § 42 første ledd, kan menighetsrådet selv vedta at vedkommende skal tre ut av rådet. Menighetsrådets vedtak kan påklages til Den norske kirkes klagenemnd.

Hvis det kan legges til grunn at et rådsmedlem i tilknytning til utøvelse av tjeneste eller et verv for menighetsråd eller kirkelig fellesråd har utøvet vold eller tvang, fremsatt trusler, krenket barns rettigheter, brutt lovbestemte diskrimineringsforbud eller på andre måter alvorlig krenket andres rettigheter og friheter, kan Kirkerådet treffe vedtak om å frata medlemmet vervet. Kirkerådet kan også treffe vedtak om å suspendere medlemmet fra vervet inntil saken etter første punktum er avgjort. Kirkerådets vedtak etter første og annet punktum kan påklages til Den norske kirkes klagenemnd.

Någjeldende § 10 fjerde ledd blir nytt sjette ledd.

§ 12 tredje ledd skal lyde:

Menighetsrådet avgjør om det skal tas opp offer eller foretas innsamling i kirken og forvalter de midler som blir samlet inn, bevilget eller gitt som gave til kristelig virksomhet i soknet, med mindre annet er fastsatt. ~~Regler om budsjettordning, regnskapsføring og revisjon gis av Kirkemøtet.~~ Avgjørelse om opprettelse av stillinger skal godkjennes av kirkelig fellesråd.

§ 17 fjerde ledd skal lyde:

Kirkelig fellesråd forvalter inntekter og formue knyttet til kirke og kirkefond, tilskudd til kirkelig virksomhet fra kommunen eller kirkens virksomhet nasjonalt og midler menighetsråd stiller til fellesrådets disposisjon

for å løse oppgaver i soknene. ~~Regler om budsjettordning, regnskapsføring og revisjon gis av Kirkemøtet.~~

§ 23 femte ledd skal lyde:

Ombygging og utvidelse av kirke skal godkjennes av biskopen ~~etter nærmere bestemmelser om saksbehandling og klageadgang fastsatt av Kirkemøtet~~. Bestemmelsene om enkeltvedtak i forvaltningsloven kommer til anvendelse på biskopens vedtak. Biskopens vedtak kan påklages til Kirkerådet.

§ 33 første ledd skal lyde:

Klagenemnda

- f) avgjør klager etter kirkeordningen § 10 fjerde og femte ledd og § 39 tredje ledd,
- g) avgjør klager på vedtak om oppsigelse, suspensjon og avskjed i de saker der det er bestemt av Kirkemøtet,
- h) treffer vedtak om oppsigelse, suspensjon og avskjed av biskop,
- i) avgjør klager på Kirkerådets vedtak om avslag på innsynskrav etter offentleglova og
- j) utfører for øvrig de oppgaver den er pålagt av Kirkemøtet.

II

Endringene trer i kraft fra 1. mai 2021.

2. Forslag til regler om innmelding i og utmelding av samt tilhørighet til Den norske kirke

§ 1. Innmelding

Innmelding som medlem i Den norske kirke skjer ved henvendelse til kirkebokføreren på bostedet eller til Kirkerådet (~~Den norske kirkes medlemsregister~~). Norsk statsborger som er bosatt i utlandet retter henvendelsen til kirkebokføreren på siste bosted i Norge, eventuelt til den kirkebokføreren som Kirkerådet bestemmer. Den som melder seg inn som medlem i Den norske kirke, må være døpt med kristen dåp og skal gi følgende opplysninger:

- a) fullt navn ifølge folkeregisteret,
- b) bostedsadresse ifølge folkeregisteret,
- c) fødselsnummer (11 siffer),
- d) mobilnummer og epostadresse (om mulig),
- e) navn og fødselsnummer på eventuelle barn under 15 år dersom innmeldingen får virkning for disse,
- f) sted og dato for dåp dersom det er mulig å opplyse om dette,
- g) opplysning om at eventuelt medlemskap i annet tros- og livssynssamfunn i Norge er brakt til opphør.

En innmelding som mangler opplysningene i første ledd bokstav d, er likevel gyldig.

Innmeldingen kan skje ved personlig fremmøte eller skriftlig. Skriftlig innmelding skal være underskrevet og datert av den som melder seg inn, eller autentisert etter nærmere bestemmelse om dette gitt av Kirkerådet.

Ved innmelding skal kirkebokføreren eller Kirkerådet påse at ~~lovens~~ kirkeordningens vilkår er til stede.

§ 2. Utmelding

Utmelding *som medlem* av Den norske kirke skjer ved henvendelse til kirkebokføreren på bostedet eller til Kirkerådet (~~Den norske kirkes medlemsregister~~). Den som melder seg ut av Den norske kirke, skal gi følgende opplysninger:

- a) fullt navn ifølge folkeregisteret,
- b) bostedsadresse ifølge folkeregisteret,
- c) fødselsnummer (11 siffer),
- d) navn og fødselsnummer på eventuelle barn under 15 år dersom utmeldingen får virkning for disse.

Utmeldingen skal være underskrevet og datert av den som melder seg ut, eller autentisert etter nærmere bestemmelse om dette gitt av Kirkerådet.

~~Dersom den som melder seg ut, ikke er registrert i Den norske kirkes medlemsregister, må vedkommende dokumentere medlemskapet med dåps- eller innmeldingsattest.~~

§ 3. Registrering av tilhørighet

Et barn registreres som tilhørig når foreldrene melder barnet inn som tilhørig i Den norske kirke. Foreldrene må gi slik melding også når barnet anses å høre inn under Den norske kirke fra fødselen. Melding kan gis selv om bare en eller ingen av foreldrene er medlem av Den norske kirke. De som melder barnet inn som tilhørig, skal gi følgende opplysninger:

- a) fullt navn ifølge folkeregisteret,
- b) bostedsadresse ifølge folkeregisteret,
- c) fødselsnummer (11 siffer).

Melding etter første ledd skjer ved personlig eller skriftlig henvendelse til kirkebokføreren på barnets bosted eller til Kirkerådet. Meldingen skal være underskrevet av dem som har foreldreansvaret, eller autentisert etter nærmere bestemmelse om dette gitt av Kirkerådet. Er barnet bosatt i utlandet, gjelder regelen i § 1 første ledd annet punktum tilsvarende.

Når barnet har fylt 18 år uten å ha blitt medlem av Den norske kirke, faller tilhørigheten bort. Personer som har fylt 15 år, kan selv sende melding om at tilhørigheten skal opphøre. Det samme kan de som har foreldreansvaret for et barn under 15 år.

Ved melding om tilhørighet skal kirkebokføreren eller Kirkerådet påse at kirkeordningens vilkår er til stede.

§ 4. Saksbehandlingstid

Henvendelse om inn- eller utmelding *som medlem eller tilhørig* til kirkebokfører bør besvares innen 14 dager i form av attest som viser at inn- eller utmeldingen er registrert.

Henvendelse om inn- eller utmelding *som medlem eller tilhørig* til Kirkerådet besvares i form av attest som viser at inn- eller utmeldingen er registrert, etter den ordning som Kirkerådet bestemmer.

§ 5. Varsling

Når inn- og utmelding *som medlem og melding om tilhørighet* skjer hos Kirkerådet, skal det så snart som mulig gis melding til kirkebokfører i vedkommendes bostedsmenighet etter

nærmere bestemmelser gitt av Kirkerådet. Kirkebokfører bør så snart melding er mottatt sørge for at det blir tatt kontakt med den som er innmeldt.

§ 6. Ikrafttredelse

~~Forskriften~~ Reglene trer i kraft fra den tid Kirkerådet bestemmer. Fra samme tidspunkt oppheves forskrift 12. april 2016 nr. 1205 om innmelding i og utmelding av Den norske kirke.

3. Reglement 11. april 2016 nr. 1811 for Bispemøtet oppheves.

4. I regler for bruk av liturgiske klær gjøres følgende endringer:

Punkt 2 skal lyde:

2. Utforming av stola

2.1 Kirkerådet fastsetter en veileder om symboler på stola. Stolaer skal utformes i henhold til Kirkerådets veileder. Når en stola utformes med symboler i henhold til veilederen, skal biskopen orienteres om dette. Biskopen kan etter søknad godkjenne stolaer som ikke følger veilederen.

Sakshandsamar	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Lars Skagestad	004	20/04009-2	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
67/20	Møre bispedømeråd 2020-2023	02.11.2020

Høyring: Kvalifikasjonskrav for kyrkjelege stillingar

Vedlegg:

20_03889-1Høyring om kvalifikasjonskrav for vigslede stillinger

Saksorientering

Samandrag av utgreiinga frå utvalet

Den overordna målsettinga for forslaget frå utvalet er forenkling og klargjering av regelverket. Dette vil gje betre oversyn for dei som ønsker å kvalifisere seg, noko utvalet meiner er positivt for rekrutteringa til Den norske kyrkja.

Dagens kvalifikasjonskrav

Kyrkjemøtet fastset kvalifikasjonskrav for dei vigslede stillingane i Den norske kyrkja. For prestar er krava i dag regulert i «Forskrift om kvalifikasjonskrav for tilsetjing som prest i Den norske kyrkja», seinast vedteke av Kyrkjemøtet i 2016. Kvalifikasjonskrava for dei andre profesjonane blei første gong vedteke av Kyrkjemøtet i 1996 og revidert i 2004.

I dag er det normale utdanningskravet for prest profesjonsstudiet i teologi, med tittelen cand.theol.

Godkjenning av alternative kvalifikasjonskrav for å bli prest finn stad etter søknad til Den norske kyrkja si evalueringsnemnd. Søknaden blir godkjent, anten på grunnlag av anna tilsvarande kompetanse eller særlege kvalifikasjonar. Erfaringane med evalueringsnemnda si praksis gjennom 20 år har vist at det er fleire utfordringar knyta til regelverket i dag. Det gjelder særleg forståinga av kva som er «særlege kvalifikasjonar».

For kateket og diakon er normalkravet mastergrad med bestemte krav til innhald, og for kantor fireårig bachelor i kyrkjemusikk eller treårig bachelor med tillegg.

For alle desse tre profesjonane gjeld det at Kyrkjerådet kan godkjenne utdanninga til personar «med anna fagleg jamgod og relevant utdanning/praksis». I realiteten er ikkje forskjellen til dei alminnelege krava veldig stor. Godkjenninga skjer administrativt i Kyrkjerådet.

For alle dei fire profesjonane gjeld og at tilsvarande stillingar innan EØS-området kan autoriserast til teneste i Den norske kyrkja i medhald av EU sitt yrkeskvalifikasjonsdirektiv.

Ordningar for ukvalifiserte

Dersom ei prestestilling ikkje får kvalifiserte søkjarar, kan ein tilsetje ein prestevikar, som gjer mellombels teneste med spesiell fullmakt frå biskopen og under leing av næraste prest. For dei andre stillingane gir regelverket det mogleg å tilsetje personar som ikkje tilfredsstiller kvalifikasjonskrava, dersom det ikkje finnast kvalifiserte søkjarar.

Forslag til reviderte kvalifikasjonskrav

Utvalet vurderer det som viktig, både for dei som ønsker å utdanne seg til ei kyrkjeleg stilling og for utdanningsinstitusjonane, at regelverket for kvalifikasjonar er så eintydig som mogleg. Ei slik forenkling vil og kunne bidra positivt i arbeidet med rekruttering. Det viktigaste grepet som utvalet foreslår for å oppnå dette, er at det ikkje lenger skal vere nokon individuell vurdering av kandidatar frå kyrkja si side. Ein fremjar i staden eit forslag om ein tydeleg hovudveg for utdanning for kvar enkelt profesjon, samtidig som ein foreslår alternative studieløp som under gitte føresetnader skaper ein lettare veg mot målet. Utvalet meiner at denne modellen gir ein betre og meir pårekeleg organisering av kvalifikasjonskrava enn ordninga i dag med individuell vurdering anten i nemnd eller administrativt i Kyrkjerådet.

Prest

Profesjonsstudiet i teologi er, og skal framleis vere hovudvegen til å bli prest. I tillegg foreslår utvalet eit alternativ for andre karriere-prestar, som kjem i staden for reglane i dag.

Ein foreslår og at dei faglege krava blir noko styrkte jamført med regelverket ein har i dag. På den andre sida treng ein ikkje søke evalueringnemnda om godkjenning.

Samlet sett inneber forslaget frå utvalet ein potensielt lågare terskel for personar med ei anna høgare utdanning og som har fylt 35 år ved tidspunkt for tilsetjing. Utvalet meiner ei slik forenkling vil gi ei betre og meir pårekeleg ramme for presteutdanninga enn ordninga vi har i dag.

Utvalet gjer ikkje framlegg om å oppretthalde høve til å bli godkjent på grunnlag av særlege kvalifikasjonar. Praktisering av denne ordninga gjennom 20 år har vist at det er betydelege prinsipielle og praktiske utfordringar knyta til ei slik godkjenningsordning. Desse utfordringane avdekkjer òg det prinsipielt krevjande, at arbeidsgjevar, gjennom vedtak i ei nemnd, kan velje å sjå meir eller mindre heilt bort frå formelle faglege kompetansekrav for enkeltpersonar. Utdanningsinstitusjonane kan i dag gje ein realkompetansevurdering av enkeltpersonar. Ei slik vurdering vil da bli gjort innanfor akademia.

Som ein konsekvens av desse forslaga, foreslår utvalet at evalueringnemnda blir lagt ned. Utvalet føreset at vurderingar av om ein person er skikka for ei kyrkjeleg teneste blir gjort av andre instansar.

Utvalet foreslår vidare at Kyrkjerådet framfor alt får fullmakt til å foreslå nærare reglar for tilsetjing av ordinerte prestar frå andre kyrkjesamfunn som søker teneste i Den norske kyrkja.

Andre profesjonar

For dei tre andre kyrkjelege profesjonane er det foreslått mindre endringar, med sikte på større fleksibilitet. For kateket og diakon foreslår utvalet at ein fører vidare kravet om mastergrad. For kateketar er samansetjing av krava utforma slik at dei skal gi større høve for overgang frå lærarutdanninga og tilsvarande. Diakonane er gitt eit breiare grunnlag for opptak ved at fleire bachelorutdanningar enn i dag, gir grunnlag for opptak til master. For kantorar er det ikkje gjort reelle endringar, men det er gjort ei ajourføring av regelverket slik at det stemmer med praksis.

Med desse endringane meiner utvalet at det ikkje lenger er nødvendig med ei ordning med individuell godkjenning i Kyrkjerådet. Denne ordninga har heller ikkje vore mykje i bruk dei siste åra.

Vurdering - drøfting

Utvalet si overordna målsetjing er å forenkle og klargjere regelverket gjeldande kvalifikasjonskrava for kyrkjelege stillingar. Å avslutte ordninga med kyrkjeleg evalueringsnemnd for prestar og ordninga med at Kyrkjerådet godkjenner alternativ kompetanse for diakon, kateket og kantor, kan potensielt vere ei god løysing. Det betyr ikkje berre at dei fire tenesteordningane vil likna kvarandre i struktur og innhald. Men det vil og vere viktig både for dei som ønskjer å utdanne seg til ei kyrkjelege stilling og for utdanningsinstitusjonane, at regelverket for kvalifikasjon er så enkelt og eintydig som mogleg.

Ordninga med evalueringsnemnd som vi har hatt dei siste 20 åra, har (for somme) skapt manglande tryggleik og gjort prosessen mindre pårekeleg både for søkjaren og for dei som skulle handsame den. Utvalet understrekar at samtalene med evalueringsnemnda har vore ressurskrevjande både for søkjarane og nemnda. Manglande tryggleik om kva for ein mastergrad som er tilstrekkeleg relevant har óg vore problematisk. Utøvinga av skjønn og fleire døme på dissens i nemnda er andre kritiske faktorar.

Det er på same tid relevant å vurdere behovet for å halde på ein (§ 6) av dei to paragrafane i Forskrifta om kvalifikasjonskrav for prestane som ein opning for nokre få. For i kva grad skal det vere rom for biskopane og kyrkja å meine noko om kva for ein heilskapleg kompetanse som vil vere til glede og velsigning for kyrkja? Gjennom ordninga med evalueringsnemnda har ein hatt eit rom. Korleis kan ein i framtida ta omsyn til desse synspunkta utanfor utdanningsinstitusjonane?

Ordninga med §6 har vore ei opning for nokre gode kandidatar som ikkje har formell fagleg kompetanse men anna realkompetanse.

Ein argumenter i utredninga (s.40) med at unntaket i dag (§6) opnar opp for ein praksis som ein i framtida ikkje kan halde fram med, grunna dei økonomiske konsekvensane dette potensielt kan ha, anten for kandidaten, studiestaden eller kyrkja. Men dette argumentet, som vil lukke døre for nokre kandidatar og slik svekke rekrutteringa til kyrkja, er ikkje tilstrekkeleg utgreia.

På den andre sida, og med den nye ordninga vil det vere mogleg for utdanningsinstitusjonane å gi ein realkompetansevurdering av enkeltpersonar, der realkompetanse på bestemte områder vil kunne kome i staden for akademisk kompetanse.

Eit felles mål må uansett vere å arbeide for ein tydeleg fagleg identitet og samstundes ha fleksible ordningar som kan gjere det mogleg å kvalifisere seg til ein kyrkjeleg profesjon.

Det er positivt at den praktisk-teologiske utdanninga sjåast i større samanheng med og potensielt som ein integrert del av den samla utdanninga, og ikkje slik som no kor den praktisk-teologiske utdanninga kjem etter godkjenning.

I dag skjer den individuelle vurderinga i nemnd (prestar) eller administrativt (dei andre profesjonane) i Kyrkjerådet. Utvalet peiker på ei anna løysing, og meiner at programmet VTVT (vegen til vigsla teneste) kan spele ein større rolle enn i dag.

VTVT gjer det mogleg, gjennom fleire ordinasjonssamlingar og regelmessige samtaler med biskopen, å vurdere om kandidaten er skikka og motivert for ei vigsla teneste i kyrkja. Ei slik vurdering er framleis viktig men treng ikkje finne stad i ei nemnd. Ei slik vurdering vil i framtida bli gjort både gjennom ordninga VTVT og ved dei ulike Utdanningsinstitusjonane.

Ei forenkling av kvalifikasjonskrava kan lette arbeidet med rekrutteringa. For dei som i vaksen alder vurderer å søke teneste i kyrkja og gjerne vil kombinere studie og arbeid, er det viktig at kvalifikasjonskrava er eintydige og pårekelege.

Men det er óg viktig at dei nye kvalifikasjonskrava aukar høve til ein karriereveg for dei som allereie arbeider i kyrkja. Med dei reviderte kvalifikasjonskrava vil det bli enklare å halde fram i kyrkjeleg teneste om ein finn det naturleg å endra profesjon.

Utvalet drøftar ulike utfordringar med unntaksordninga; prestevikarar på fullmakt. Denne ordninga, slik den er i dag, kompenserer for eit stort behov og sikrar bemanning i kyrkja der det ikkje finnast kvalifiserte søkjarar.

Bispemøtet har sagt at ordninga skal forvaltast ut frå eit naudprinsipp, og Bispemøtet legg til grunn (sak 22/05) at offentleg teneste med ord og sakrament i kyrkjelyden føreset ordinasjon. I 2019 evaluerte Bispemøtet nok ein gong denne ordninga og viser at ordninga er under press. I Sverige er det til samanlikning inga tilsvarande ordning med uordinerte prestevikarar, medan ein i Church of England blir ordinert tidlegare før ein tek vidare studie. (Kan hende burde ein og i vår kyrkje vurdere ordinasjon på eit tidlegare tidspunkt og la kvalifiseringa til teneste skje undervegs?)

Ei liknande problemstilling er knytt til kvalifikasjonskrava til kontor. Tenesteordninga seier at tilsetjing føreset vigsling, medan omlag halvparten av dei som er kvalifiserte for å vere kontor, av ulike grunnar, ikkje ønskjer å bli vigsla. Utvalet har ikkje noko svar på det – men dette er ei sak ein må drøfte ein annan stad.

Forslag til vedtak

Møre bispedømmeråd sitt svar på høyringa om kvalifikasjonskrav for kyrkjelege stillingar:

1. Møre bispedømmeråd gir tilslutning til at ordninga med kyrkjeleg evalueringsnemnd for prestar med alternativ kompetanse (Evalueringsnemnda § 5) tek slutt, medan ein ønsker å oppretthalde ei ordning gjennom eit nytt kyrkjeorgan for dei som har anna aktuell kompetanse (særlege kvalifikasjonar §6) , sjå punkt 3 under.
2. Møre bispedømmeråd er samd i utvalet sitt framlegg om kompetansekrav for prest for personar med alternativ utdanning
 - a. Fylte 35 år
 - b. Mastergrad
 - c. Minimum 120 studiepoeng teologiske emne innan eller i tillegg til mastergraden.
 - d. Praktisk-teologisk utdanning på masternivå, innan eller i tillegg til mastergraden. Inntil tre år dokumentert praksis i kyrkjelyden kan føre til unntak for deler av dette.
3. Møre bispedømmeråd ønsker at det framleis blir gitt høve til å gi unntak for kompetanse på særskilt grunnlag, slik § 6 i Forskifta om kvalifikasjonskrav for prestar opnar opp for.
4. Møre bispedømmeråd er samd i at utdanningsnivået for kateket, diakon og kontor skal vidareførast på same nivå som i dag.
5. Møre bispedømmeråd gir tilslutning til at ordninga med at Kyrkerådet skal godkjenne alternativ kompetanse tek slutt.
6. Møre bispedømmeråd har desse kommentarane:
 - a. Møre bispedømmeråd vil framheve betydningen av det tekniske omgrepet i forslaget «i eller utenfor graden». Det betyr at all relevant kompetanse som finnast innanfor ramma av ei eksisterande mastergrad kan nyttast vidare, og

at manglande kompetanse kan leggst til i tillegg. Ein treng ikkje starte på ein ny mastergrad. Dette er vesentleg og forenklande.

- b. Møre bispedømmeråd viser til vedtak pkt 2 ovanfor der vi har redusert antall år med dokumentert praksis fra 4 til 3 år. Dette er grunna i at ein etter fire år som ansatt i rettssubjektet Den norske kyrkja har krav på fast stilling.
- c. Møre bispedømmeråd ber Kyrkjerådet greie ut kva dei praktiske – teologiske faga vil koste for kyrkja før ein konkluderer med å oppheve § 6. Det kan få store konsekvensar for kyrkja om ein ikkje kan rekruttere kandidatar som i utgangspunktet har verdifull realkompetanse, men manglar fagleg kompetanse.
- d. Møre bispedømmeråd vil som ein kommentar til pkr 4.1.4 (s. 43) i utgreiinga understreke at Kyrkjerådet og Bispemøtet kan vere med å utforme kva som krevjast av særlege fag/tillegg for prestar frå utlandet for å bli prest i Noreg.
- e. Møre bispedømmeråd vil kommentere til pkt 5.1. (s. 49) i utgreiinga, at ein i forslaget til nye nytt regelverk tar omsyn til § 8 i Tenesteordninga for biskopar.
- f. Møre bispedømmeråd ber Kyrkjerådet med utgangspunkt i pkt 2.2. d i utgreiinga (s.13) om å greie ut korleis Kyrkja bør bestemme eller ha innverknad på innhaldet i dei kyrkjelege utdanningane. Og kva slags rolle skal Bispemøtet ha i høve til å ha innverknad på innhaldet i den praktisk-teologiske utdanninga?
- g. Møre bispedømmeråd bed om at Kyrkjerådet gjennom desse endringane arbeider vidare med å sikre ein heilskapleg ordning for prestevikarar som kombinerer prestevikarteneste og studie med tanke på framtidig teneste i kyrkja.
- h. Møre bispedømmeråd støttar at gjeldande «Forskrift for kvalifikasjonskrav for tilsetting som prest i Den norske kirke» opphevast, og at nye kvalifikasjonskrav blir sett inn i Tjenesteordning for menighetsprester til erstatning for noverande § 3.

DEN NORSKE KIRKE

Kirkerådet

Møre biskop
Moldetrappa 1
6415 MOLDE

Dato: 05.10.2020

Vår ref: 20/03889-1 jm782

Deres ref:

Høring om kvalifikasjonskrav for vigslede stillinger

Vedlagte høringsnotat med tilhørende utredning om forslag til endringer i kvalifikasjonskrav for vigslede stillinger i Den norske kirke sendes med dette på høring. Vi ber om at svar på høringen sendes elektronisk til post.kirkeradet@kirken.no innen **30. november 2020**

Med vennlig hilsen

Ingrid Vad Nilsen
direktør

Jørund Østland Midttun
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.

Vedlegg:
Høringsnotat
Utredning fra kvalifikasjonskravutvalget
Synopse

Mottakere:

NTNU institutt for musikk
Agder og Telemark bispedømmeråd

Postboks 208

4662
KRISTIANSAND S
1606

Borg bispedømmeråd

Bjarne Aasgt. 9

FREDRIKSTAD
5817 BERGEN

Bjergvin bispedømmeråd

Postboks 1960

2302 HAMAR

Hamar bispedømmeråd

Postboks 172

7013 TRONDHEIM

Nidaros bispedømmeråd

Kongsgårdsgata

1a, Erkebispegården

Nord-Hålogaland bispedømmeråd

Postboks 790

9258 TROMSØ

Oslo bispedømmeråd

Postboks 9307

0135 OSLO

Grønland

Stavanger bispedømmeråd Sør-Hålogaland bispedømmeråd	Lagårdsveien 44 Tolder Holmers vei 11	4010 STAVANGER 8003 BODØ
Tunsberg bispedømmeråd Møre bispedømmeråd Kirkelig Undervisningsforbund Hamar biskop Preses i Bispemøtet	Postboks 10 Kaldnes Moldetrappa 1 Rådhusgata 1-3 Postboks 172 Postboks 799 Sentrum	3119 TØNSBERG 6415 MOLDE 0151 OSLO 2302 HAMAR 0106 OSLO
Nidaros biskop	Kongsgårdsgata 1a, Erkebispegården	7013 TRONDHEIM
Det Norske Diakonforbund Den norske kirkes presteforening	Rådhusgate 1-3 Postboks 437 Sentrum	0151 OSLO 0103 OSLO
Oslo biskop	Postboks 9307 Grønland	0135 Oslo
Fagforbundet Teologene	Boks 7003 St. Olavsplass	0130 OSLO
Nord-Hålogaland biskop VID	Postboks 790 Postboks 184 Vinderen	9258 TROMSØ 0319 OSLO
NLA Høgskolen	Postboks 74 Sandviken	5812 BERGEN
Det teologiske fakultet	Postboks 1023 Blindern	0315 OSLO
Arbeidsgiverorganisasjon for kirkelige virksomheter - KA Agder og Telemark biskop	Postboks 208	4662 KRISTIANSAND S
Møre biskop Stavanger biskop Tunsberg biskop Borg biskop	Moldetrappa 1 Lagårdsveien 44 Postboks 10 Kaldnes Bjarne Aasgt. 9	6415 MOLDE 4010 STAVANGER 3119 TØNSBERG 1606 FREDRIKSTAD
MF vitenskapelig høyskole	Postboks 5144 Majorstuen	0302 Oslo
Bjergvin-biskop Sør-Hålogaland biskop	Tolder Holmers vei 11	8003 BODØ
Norges musikkhøgskole Creo	Postboks 9007, Grøland	0133 OSLO

Kvalifikasjonskrav for vigslede stillinger i Den norske kirke – høringsnotat

Kirkerådet ba i januar 2019 direktøren om å nedsette et utvalg for å gjennomgå kvalifikasjonskrav for vigslede stillinger i Den norske kirke. Kirkerådet fastsatte samtidig et mandat for utvalget.

Utvalget leverte sin utredning til direktøren 26. juni 2020. Utredningen inneholder en rekke forslag til endringer i kvalifikasjonskravene og prosedyrer for godkjenning. Den sendes med dette på høring til berørte instanser. Dersom høringsinstansene i hovedsak slutter seg til forslagene i utredningen, tar Kirkerådet sikte på å fremme forslag til endringer i de berørte regelverk på Kirkemøtet i 2021.

Høringsinstanser

Dette høringsnotatet vil bli sent til følgende instanser:

Bispedømmerådene
Biskopene
Det teologiske fakultet UiO
MF vitenskapelig høgskole
VID vitenskapelig høgskole
NLA høgskolen
Norges musikkhøgskole
NTNU Institutt for musikk
UiT Norges arktiske universitet
KA
Presteforeningen
Fagforbundet Teologene
Det norske diakonforbund
Kirkelig undervisningsforbund
CREO

Høringsnotatet og utredningen vil også bli gjort tilgjengelig for menighetsråd og kirkelige fellesråd, med oppfordring om å svare.

Sammendrag av utredningen

Den overordnede målsettingen for utvalgets forslag er forenkling og klargjøring av regelverket. For den enkelte som ønsker å kvalifisere seg, vil dette gi en større forutsigbarhet, noe utvalget ser som positivt for rekruttering til stillinger i Den norske kirke.

Dagens kvalifikasjonskrav

Kirkemøtet fastsetter kvalifikasjonskrav for de vigslede stillingene i Den norske kirke. For prester er kvalifikasjonskravene i dag regulert i Forskrift om kvalifikasjonskrav

for tilsetning som prest i Den norske kirke, senest vedtatt av Kirkemøtet i 2016. Kvalifikasjonskravene for de øvrige profesjonene ble første gang vedtatt av Kirkemøtet i 1996 og revidert i 2004.

I dag er det normale utdanningskravet for prest profesjonsstudiet i teologi, med tittelen cand.theol. Godkjenning av alternative kvalifikasjonskrav for å bli prest skjer etter søknad til Den norske kirkes evalueringsnemnd, enten på grunnlag av annen tilsvarende kompetanse eller særlige kvalifikasjoner. Erfaringene med evalueringsnemndas praksis gjennom 20 år har vist at det er flere utfordringer knyttet til dagens regelverk. Det gjelder særlig forståelsen av hva som er «særlige kvalifikasjoner».

For kateket og diakon er normalkravet mastergrad med bestemte krav til innhold, og for kantor fireårig bachelor i kirkemusikk eller treårig bachelor med tillegg.

For alle disse tre profesjonene gjelder det at Kirkerådet kan godkjenne utdanningen til personer «med annen faglig jevn god og relevant utdanning/praksis». I realiteten er ikke forskjellen til de alminnelige kravene veldig stor. Godkjenningen skjer administrativt i Kirkerådet.

For alle de fire profesjonene gjelder også at tilsvarende stillinger innen EØS-området kan autoriseres til tjeneste i Den norske kirke i henhold til EUs yrkeskvalifikasjonsdirektiv.

Ordninger for ukvalifiserte

Dersom en prestestilling ikke får kvalifiserte søkere, kan den besettes av en prestevikar, som tjenestegjør midlertidig med spesiell fullmakt fra biskopen og under ledelse av nærmeste prest. For de øvrige stillingene tillater regelverket å tilsette personer som ikke tilfredsstiller kvalifikasjonskravene dersom det ikke finnes kvalifiserte søkere.

Forslag til reviderte kvalifikasjonskrav

Utvalget anser det som viktig både for dem som ønsker å utdanne seg til en kirkelig stilling og for utdanningsinstitusjonene at regelverket for kvalifikasjoner er så enkelt og entydig som mulig. En slik forenkling vil også kunne bidra positivt i arbeidet med rekruttering.

Det viktigste grepet som foreslås for å oppnå dette er at det ikke lenger skal være noen individuell vurdering av kandidater fra kirkens side. Forslagene setter i stedet opp en tydelig utdanningsmessig hovedvei for den enkelte profesjon, samtidig som det er satt opp alternative studieløp som under gitte forutsetninger gir en lettere vei mot målet. Denne modellen gir etter utvalgets mening en bedre og mer forutsigbar organisering av kvalifikasjonskravene enn dagens ordning med individuell vurdering enten i nemnd eller administrativt i Kirkerådet.

Prest

Profesjonsstudiet i teologi er, og skal fortsatt være, hovedveien til å bli prest. I tillegg foreslås et alternativ for andrekarriere-prester, som erstatter dagens regler.

De faglige kravene foreslås noe styrket i forhold til dagens regelverk. Til gjengjeld trenger man ikke søke evalueringsnemnda om godkjenning. Samlet sett innebærer

utvalgets forslag en potensielt lavere terskel for personer med en annen høyere utdanning og som har fylt 35 år ved tidspunkt for tilsetting. Utvalget mener en slik forenkling vil gi en ramme for presteutdanningen som er mer forutsigbar enn dagens ordning.

Muligheten for å bli godkjent på grunnlag av særlige kvalifikasjoner foreslås ikke videreført. Praktisering av denne ordningen gjennom 20 år har vist at det er betydelige prinsipielle og praktiske utfordringer knyttet til en slik godkjenningsordning. Disse utfordringene avdekker også det prinsipielt krevende ved at arbeidsgiver, gjennom vedtak i en nemnd, kan velge å se mer eller mindre helt bort fra formelle faglige kompetansekrav for enkeltpersoner. Utdanningsinstitusjonene kan i dag gi en realkompetansevurdering av enkeltpersoner. En slik vurdering vil da gjøres innenfor akademien.

Som en konsekvens av disse forslagene, foreslår utvalget at evalueringsnemnda nedlegges. Utvalget forutsetter at vurderinger av personlig skikkethet/egnethet blir gjort av andre instanser.

Utvalget foreslår videre fortrinnsvis at Kirkerådet gis fullmakt til å foreslå nærmere regler for tilsetting av ordinerte prester fra andre kirkesamfunn som søker tjeneste i Den norske kirke.

Øvrige profesjoner

For de tre øvrige profesjonene er det foreslått mindre endringer, med sikte på større fleksibilitet. For kateket og diakon foreslås at krav om mastergrad opprettholdes. For kateketer er sammensetting av kravene gjort slik at det antas å gi større mulighet for overgang fra lærerutdanning og tilsvarende. Diakonene er gitt et bredere opptaksgrunnlag ved at flere bachelorutdanninger enn i dag gir grunnlag for opptak til master. For kantorer er det ikke gjort reelle endringer, men det er foretatt en ajourføring av regelverket slik at det stemmer med praksis.

Med disse endringene anser utvalget at det ikke lenger er nødvendig med en ordning med individuell godkjenning i Kirkerådet. Denne ordningen har heller ikke vært mye i bruk de siste årene.

Høringsspørsmål

Kirkerådet ber høringsinstansene ta stilling til følgende hovedproblemstillinger:

1. Gir høringsinstansen tilslutning til at ordningen med en kirkelig evalueringsnemnd for prester med alternativ kompetanse opphører?
2. Er høringsinstansen enig i utredningens forslag til kompetansekrav for prest for personer med alternativ utdanning?
3. Gir høringsinstansen tilslutning til at muligheten for å gi unntak fra kompetanse på grunnlag av særskilte kvalifikasjoner opphører?
4. Er høringsinstansen enig i at utdanningsnivået for kateket, diakon og kantor skal videreføres på samme nivå som i dag?
5. Slutter høringsinstansen seg til forslaget om at ordningen med at Kirkerådet kan godkjenne alternativ kompetanse opphører?
6. Har høringsinstansen andre kommentarer til innholdet i utredningen?

Vedlegg:

1. Utredningen *Revisjon av kvalifikasjonskrav for vigslede stillingar*
2. Oversikt over forslag over foreslåtte regler sammenholdt med dagens

Revisjon av kvalifikasjonskrav for vigslede stillinger

Utredning fra utvalg for en helhetlig gjennomgang av kompetanse- og kvalifikasjonskrav for kirkelige stillinger

Kirkerådet 2020

Til Kirkerådets direktør:

Utvalg for helhetlig gjennomgang av kompetanse- og kvalifikasjonskrav for kirkelige stillinger leverer med dette sin utredning.

Oslo 26. juni 2020

Ingeborg Mongstad-Kvammen

Hilde Brekke Møller

Sivert Angel

Inger-Lise Ulsrud

Ole Kristian Kogstad

Eldbjørg Leinebø Ekre

Martin Stærk

Halvor Nordhaug

Martin-Oskar Enstad

Jørund Østland Midttun

sekretær

Innhold

1. Sammenheng	7
1.1. Dagens kvalifikasjonskrav	7
1.2. Veien til vigsling	10
1.3. Forslag til reviderte kvalifikasjonskrav	10
2. Presentasjon av mandatet og gruppen	12
2.1. Bakgrunn	12
2.2. Mandat og oppnevning	13
3. Historisk gjennomgang og dagens kvalifikasjonskrav	14
3.1. Prest	14
3.1.1. Alminnelige vilkår	14
3.1.2. Godkjenning av personer uten cand.theol.-grad	15
3.1.3. Erfaringer med ordningen med alternative kvalifikasjonskrav 2000-2019	18
3.2. Øvrige vigslende	20
3.2.1. Alternativ kompetanse	21
3.2.2. Diakoner	23
3.2.3. Kateketer	24
3.2.4. Kantorer	27
3.3. Autoriseringer	27
3.3.1. Betydning og fremtidig praksis	28
3.4. Unntaksordninger	28
3.4.1. Prestetjeneste på fullmakt (prestevikarer)	29
3.4.2. Kvalifikasjonskrav og vigsling	30
3.5. Kvalifikasjonskrav i noen sammenlignbare kirker	31
3.5.1. Danmark	31
3.5.2. Finland	32
3.5.3. Sverige	33
3.5.4. Church of England	35
4. Forslag til reviderte kvalifikasjonskrav	36
4.1. Innledning	36
4.2. Kvalifikasjonskrav prest	37
4.2.1. Normal kompetanse	38
4.2.2. Alternativ kompetanse	38
4.1.3. Særlige kvalifikasjoner	41
4.1.4. Utenlandske prester	43

4.1.5.	Prester fra andre kirkesamfunn i Norge	43
4.3.	kvalifikasjonskrav for diakon.....	44
4.4.	Kvalifikasjonskrav for kateket	45
4.5.	Kvalifikasjonskrav for kantor.....	47
4.6.	Overganger	48
5.	Forslag til revidert regelverk.....	49
5.1.	Prest.....	49
5.2.	Kateket.....	50
5.3.	Diakon	50
5.4.	Kantor.....	51

1. Sammen drag

Kirkerådet vedtok i januar 2019 å gi direktøren i oppdrag å nedsette et utvalg som kunne gjennomgå kvalifikasjonskravene for de stillingskategoriene som Kirkemøtet har vedtatt tjenesteordning for, det vil si prest, kateket, diakon og kantor. Kirkerådet vedtok også et mandat for utvalget.

Utvalget ble satt sammen av representanter for de ulike utdanningsinstitusjonene som utdanner de berørte stillingskategoriene, samt representanter for arbeidsgiverne og en representant for arbeidstakerne.

Utgangspunktet for arbeidet er et behov for justeringer i kvalifikasjonskravene for alle de kirkelige stillingene i lys av den generelle utviklingen i kirken og i samfunnet for øvrig. Det gjelder ikke minst utviklingen innen academia, med en mer utviklet ordning for vurdering av realkompetanse. Behovet for økt rekruttering til kirkelige stillinger er også en faktor som tilsier en gjennomgang av ordningene. Det er videre et visst behov for samordning av kravene for prester og for de øvrige gruppene. For prester er det også et særlig behov for en gjennomgang av evalueringnemndas rolle og praksis. Evalueringnemnda har nå virket siden 2000, og det har vært nødvendig med en grunnleggende gjennomgang av premisene for nemnda i lys av praksis gjennom denne perioden.

1.1. Dagens kvalifikasjonskrav

1.1.1. Prester

For prester er kvalifikasjonskravene i dag regulert i forskrift om kvalifikasjonskrav for tilsetning som prest i Den norske kirke. Denne var tidligere fastsatt av departementet, og ble bekreftet av Kirkemøtet i 2016. I dag er det normale utdanningskravet for prest profesjonsstudiet i teologi, med tittelen cand.theol. Dette studiet har integrert praktisk-teologisk utdanning og tilsvarer 360 studiepoeng (seks års studier). Cand.theol. er også betegnelsen på den tidligere embetseksamen i teologi. Her kommer praktisk-teologisk utdanning i tillegg.

Godkjenning av alternative kvalifikasjonskrav for å bli prest skjer etter søknad til Den norske kirkes evalueringnemnd. Det kan søkes på to grunnlag. Enten annen tilsvarende kompetanse (forskriftens § 5). Kravet er da utdanning på mastergradsnivå «med en innholdsprofil som er eller søkeren gjennom praksis har utviklet til å være, relevant for prestedtjenesten». Videre må søkeren som en del av eller i tillegg til graden ha en faglig fordypning i teologi tilsvarende 80 studiepoeng. Søkeren må også ha fylt 35 år. Vedkommende blir deretter innkalt til å møte evalueringnemnda, som gjør en skjønnsmessig vurdering av utdanningens relevans og om vedkommende «ikke finnes personlig uegnet til prestedtjeneste»

Alternativt kan det søkes om godkjenning på grunnlag av særlige kvalifikasjoner (forskriftens § 6). Det kan skje «dersom det foreligger helt særlige grunner fremlagt i søknad fra vedkommende biskop.» Kandidaten «må ha personlige forutsetninger som gjør at han eller hun utvilsomt er særlig kvalifisert for å utføre prestedtjeneste» og «det må foreligge et særlig kirkelig behov for vedkommendes tjeneste.» Det er underforstått at dette behovet gjelder Den norske kirke som helhet. Mangel på prester i bestemte distrikt regnes ikke som et særlig kirkelig behov. Utover dette er det ingen formelle krav til kompetanse, og evalueringnemnda foretar en

skjønnsmessig vurdering av biskopens søknad, på bakgrunn av en samtale med vedkommende.

Erfaringene med evalueringsnemndas praksis gjennom 20 år har vist at det er flere utfordringer knytte til dagens regelverk. Det gjelder særlig forvaltningen av § 6 om særlige kvalifikasjoner. Reglene gir på den ene siden svært sterke signaler om en restriktiv linje for godkjenning. På den annen side er de uten formelle krav. Dermed er det en krevende skjønsvurdering for evalueringsnemnda. Et uttrykk for dette er at vedtakene i evalueringsnemnda i betydelig grad er gitt under dissens for disse søkerne.

1.1.2. Øvrige profesjoner

De øvrige profesjonene har kvalifikasjonskravene nedfelt i tjenesteordningene. Disse ble første gang vedtatt av Kirkemøtet i 1996. Kvalifikasjonskravene ble revidert i 2004 i forbindelse med kvalitetsreformen. For disse profesjonene er det en litt mer detaljert beskrivelse enn for prester av hva utdanningene skal inneholde. For kateket og diakon er kravet i utgangspunktet mastergrad. For *kateketers* del skal graden ha en relevant fordypning og ellers inneholde en viss mengde kristendomskunnskap og pedagogikk samt praktisk-kirkelige fag med veiledet praksis. *Diakoner* bygger sin master på en fagutdanning innen helse- eller sosialfag eller minst tre år pedagogisk utdanning. For *kantor* er kravet fireårig bachelor i kirkemusikk eller treårig bachelor med tillegg i musikk, kristendomskunnskap, kirkefag, pedagogikk eller tilsvarende.

For alle disse tre profesjonene gjelder det at Kirkerådet kan godkjenne utdanningen til personer «med annen faglig jevngod og relevant utdanning/praksis». Kirkerådet har presisert hvordan denne bestemmelsen blir tolket, og i realiteten er ikke forskjellen til de alminnelige kravene veldig stor. Det henger sammen med manglende redskaper til å vurdere realkompetanse samt formelle utdanningskrav knyttet til lønnsavtaler. For kateketer og diakoner må det foreligge en relevant mastergrad samt i eller utenfor graden relevante fordypningsemner. For kantorer gjelder at de må ha fireårig bachelorgrad i musikk og i eller utenfor graden relevante fordypningsemner. Godkjenningen skjer administrativt i Kirkerådet.

Kirkemøtet og Kirkerådet har ved flere anledninger etterlyst en nærmere vurdering om en større mulighet for å godkjenne alternativ kompetanse for disse gruppene, men det har så langt ikke ført frem. Særlig har det vist seg vanskelig å tilkjenne kompetanse på grunnlag av erfaring, når denne skal vurderes uavhengig av universitets- og høyskolesystemet.

Innenfor kirkelig undervisning har utvalget også sett på stillingskategorien menighetspedagog. Kirkemøtet i 2015 vedtok også kvalifikasjonskrav for denne kategorien, men forholdet mellom kateket og menighetspedagog er i dag noe uklar. Utvalget ser det som utenfor sitt mandat å vurdere dette, men oppfordrer til at forholdet mellom de ulike tjenestekategorier innen kirkelige undervisning utredes nærmere.

1.1.3. Autoriseringer

Alle de fire profesjonene er lovbestemte stillinger, dvs at kvalifikasjonskravene til stillingene er bestemt av lov eller forskrift. Dermed kommer de inn under EU's yrkeskvalifikasjonsdirektiv, som trådte i kraft i 2005, og som sikrer at en som er

kvalifisert for en stilling i ett EU- eller EØS-land skal kunne inneha tilsvarende stillinger i alle land innenfor EØS-området. Som en konsekvens av dette fastsatte departementet i 2005 en forskrift som fastsetter at ordinerte prester i evangelisk-lutherske kirker i EØS-området kan autoriseres som prester i Den norske kirke. Kirkemøtet vedtok på samme tid tilsvarende forskrifter for de øvrige profesjonene. Det er Kirkerådet som er gitt myndighet til å autorisere disse.

Etter at ny tros- og livssynslov trer i kraft fra nyttår 2021, er det usikkert om yrkeskvalifikasjonsdirektivet fortsatt gjelder for stillinger i Den norske kirke. Kirkerådet er i ferd med å utrede dette.

1.1.4. Unntaksordninger

Mangel på kvalifiserte kandidater til vigslende stillinger medfører at kirken har innført ulike unntaksordninger for de forskjellige profesjonene. For prester gjelder det i første rekke bruk av ordningen med uordinerte prestevikarer. Ordningen forutsetter et påtrengende behov hvor en prestestilling står ubetjent, eller betjenes bare delvis. I tillegg kan fullmakter gis til teologiske studenter i den avsluttende del av studiet i forbindelse med stiftspraksis». Det finnes i dag ingen formelle krav til denne type tjeneste, men det er opptil den enkelte biskop å foreta en konkret vurdering av den enkelte kandidat. Restriksjonene i ordningen er i dag under press i enkelte bispedømmer, som følge av en omfattende prestemangel.

For de øvrige profesjonene er det regelfestet at dersom det ikke melder seg kvalifiserte søkere, kan stillingen omgjøres så kirkelig fellesråd kan tilsette personer som ikke er kvalifisert. Dersom stillingen får statlig støtte, skal bispedømmerådet godkjenne en slik omgjøring.

For disse profesjonene gjelder en annen problemstilling, nemlig forholdet til vigsling. Paragraf 5 i tjenesteordningene forutsetter vigsling, men dette blir ikke alltid fulgt opp. Først og fremst gjelder dette kirkemusikere. Over halvparten av dem som er kvalifisert for å være kantor ønsker av ulike grunner ikke å bli vigslet. Ettersom dette bringer dem i strid med tjenesteordningen, oppleves obligatorisk vigsling som krevende for mange kirkemusikere.

1.1.5. kvalifikasjonskrav i andre kirker

Utvalget har også sett på kvalifikasjonskrav, vesentlig for prester, i de skandinaviske folkekirkene samt Church of England.

I *Danmark* er kravet kandidateksamen i teologi (cand.theol.) fra et dansk universitet. Dette tilsvarer mastergrad, men det forutsettes forkunnskaper i gresk og latin. I etterkant av kandidateksamen er det en fire måneders utdanning ved et av de to pastoralseminarene. Danmark har også noen eldre unntaksordninger som er knyttet til spesielle historiske forhold, og i dag er i mindre bruk.

Alle kandidater må tillegg gjennomgå bispeeksamen, som kommer like i forkant av ordinasjonen og bl.a. innebærer å signere presteløftet.

Som en følge av tiltagende prestemangel nedsatte det danske kirkeministeriet i 2016 et utvalg i september 2018 leverte *Betænkning fra Udvalget om præstemangel*. Forslagene i denne vant imidlertid ikke politisk tilslutning. Det er nå nedsatt et nytt utvalg.

I *Finland* må den som søker om ordinasjon ha minst en teologie magisterexamen (mastergrad).

For å søke fast prestatjeneste som kapellan eller kyrkoherde, må man avlegge pastoraalexamen. Denne avlegges hos domkapitlet. Pastoraalexamen kan avlegges av prest etter ferdig grunnutdanning og minst to års prestatjeneste. Høyere pastoraalexamen, som bl.a. omfatter en teologisk avhandling, kreves av en søker til domprost og stiftsdekan og for å kunne velges til prästassessor ved domkapitlet.

Sverige: For å bli prest i Svenska kyrkan må man ta magistereksamen og kurset Svenska kyrkans tro och liv, på universitet eller høgskole. Totalt 255 studiepoeng, beregnet til noe over fire års studier. Hvert stift har dessuten del i utdanningen ved at det stiftet der personen er antatt som prestekandidat, har ansvar for å gjennomføre menighetspraksis samt 8-10 utdanningsdager.

Integrert i magisterstudiene begynner prestekandidatene også på den pastoralteologiske utdanningen (praktikum) som gis ved Svenska kyrkans utbildningsinstitut i Uppsala og Lund. En del av undervisningen her er også sammen med de øvrige faggruppene; diakon, församlingspedagog og kirkemusiker.

I *Church of England* er veien til prestatjeneste i større grad preget av vekt på personlig kall og modning enn i norsk og luthersk tradisjon. Den som ønsker å bli prest må først etablere en kontakt med sin biskop, og gjennomgår en prosess hvor vedkommende av et bispeoppnevnt panel blir anbefalt som egnet. Dersom kandidaten blir anbefalt, vil den lokale biskopen sende vedkommende til videre opplæring enten ved et presteseminar eller ved åpne studieinstitusjoner, kombinert med tilknytning til en menighet. Det er også lagt til rette for deltidsstudier ved siden av annet arbeid.

I tillegg til dette er det en utbredt praksis med local ordained ministers, som vanligvis ikke er betalt. Disse har ikke en tilsvarende opplæring

1.2. Veien til vigsling

Utvalget har også sett på de vigslingsforberedende programmene som er bygd opp i regi av Bispemøtet. Dette er programmer som etter utvalgets mening kan spille en større rolle enn i dag for å vurdere personlig egnethet hos kandidater til vigsletjeneste. Her møtes den enkelte student og det organ som er ansvarlig for den endelige prøving med tanke på vigsling, nemlig biskopene.

1.3. Forslag til reviderte kvalifikasjonskrav

Den overordnede målsettingen for utvalgets forslag er forenkling og klargjøring av regelverket angående kvalifikasjonskrav for kirkelige stillinger. Det er viktig både for dem som ønsker å utdanne seg til en kirkelig stilling og for utdanningsinstitusjonene at regelverket for kvalifikasjoner er så enkelt og entydig som mulig. En slik utvikling vil også kunne være et bidrag i arbeidet med rekruttering.

Forslagene setter opp en tydelig hovedvei mot den enkelte profesjon, samtidig som det er satt opp alternative studieløp som under gitte forutsetninger gir en lettere vei mot målet. Denne organiseringen er etter utvalgets mening en bedre og tydeligere organisering av kvalifikasjonskravene enn dagens ordning med individuell vurdering enten i nemnd eller administrativt i Kirkerådet. Som en konsekvens foreslår utvalget

at muligheten for personlig godkjenning på grunnlag av annen tilsvarende kompetanse eller eventuelt på grunnlag av særlige kvalifikasjoner ikke videreføres.

1.3.1. *Prest*

Profesjonsstudiet i teologi er, og skal fortsatt være, hovedveien til å bli prest. I tillegg foreslås et alternativ for andrekarriere-prester, som erstatter dagens § 5 og 6 i forskrift om kvalifikasjonskrav for tilsetning som prest i Den norske kirke. Samlet sett innebærer utvalgets forslag en potensielt lavere terskel for personer med en annen høyere utdanning og som har fylt 35 år ved tidspunkt for tilsetning, for å kvalifisere seg for prestedtjeneste.

De faglige kravene styrkes noe i forhold til dagens regelverk. Til gjengjeld trenger man ikke søke evalueringsnemnda om godkjenning. Denne ordningen samsvarer dermed langt på vei med § 5 i dagens forskrift. Nytt er forslag om at praktisk-teologisk utdanning også skal kunne tas innenfor rammen av mastergraden, i tillegg til øvrige studiepoengene. Utvalget mener en slik forenkling vil gi en ramme for presteutdanningen som er mer forutsigbar enn dagens ordning.

Utvalget foreslår å ikke videreføre muligheten for å bli godkjent på grunnlag av særlige kvalifikasjoner. Praksis gjennom de rundt 20 årene denne ordningen har eksistert i Den norske kirke har vist at det er betydelige praktiske utfordringer knyttet til en slik godkjenningmulighet. Disse utfordringene avdekker også det prinsipielt krevende ved at arbeidsgiver, gjennom vedtak i en nemnd, kan velge å se mer eller mindre helt bort fra faglige kompetansekrav for enkeltpersoner. Det i en faggruppe hvor det ellers blir stilt krav om fagutdanning på mastergradsnivå eller høyere. Utdanningsinstitusjonene har imidlertid anledning til å gi en realkompetansevurdering av enkeltpersoner, der realkompetanse på bestemte områder vil kunne erstatte akademisk kompetanse. En slik vurdering vil da gjøres innenfor akademia.

Som en konsekvens av disse forslagene, foreslår utvalget at ordningen med en evalueringsnemnd oppheves. Utvalget forutsetter at vurderinger av personlig skikkethet/egnethet blir gjort av andre instanser.

1.3.2. *Diakon*

Utvalget mener dagens utdanningskrav til diakon fungerer godt i forhold til de behov kirken har. Det foreslås derfor ikke vesentlige endringer i utdanningskravet, men det er tydeliggjort noe og inkluderer flere bachelorutdanninger som grunnlag for opptak til master. I tillegg til dagens fagutdanninger i helsefag, sosialfag eller pedagogiske fag, er det også åpnet for bachelorutdanning i samfunnsfag og praktisk-teologiske fag. Opptaksgrunnlaget er dermed blitt bredere.

De kravene som nå foreligger viderefører diakonutdanningens profil. Den skal bygge på en praktisk rettet utdanning på bachelornivå, som inneholder en stor grad av praksis og viderefører en høy relasjonskompetanse. Utvidelsen i antall bachelorutdanninger gir rom for at utdanninger innenfor for eksempel barne- og ungdomsarbeid i menigheter nå gir grunnlag for videre spesialisering til diakon.

Det utvidede opptaksgrunnlaget gjør at det etter utvalgets mening ikke er behov for en særlig godkjenning på grunnlag av alternative kvalifikasjonskrav.

1.3.3. Kateket

Utvalget har bare gjort noen mindre endringer i kompetansekrav for kateketer. Revisjonen tar sikte på å gi noen forenklete, men tydelige føringer for hva en utdanning til kateket inneholder. Det betyr for det første at kravet til mastergrad videreføres. Kateketutdanningen er som sådan tilpasset kravene til andre undervisningsstillinger i samfunnet. Dagens krav til en lærer/lektorutdanning er mastergrad, og det er naturlig at en kateketstilling med selvstendig ansvar for fagområdet kirkelig undervisning, krever kompetanse på samme nivå.

I forslaget er det gjort endringer som kan styrke den pedagogiske profilen, samtidig som kravene har en mer smidig fordeling. Kravet om en fordypning i graden faller bort, og profilen på graden kommer isteden til uttrykk ved de konkrete kravene som stilles til innhold. Fordelingen av studiepoeng er også fordelt på en annen måte, noe som gir en smidigere ordning. Dermed anses det heller ikke her som nødvendig med en særlig godkjenning på grunnlag av alternative kvalifikasjonskrav.

1.3.4. Kantor

Kvalifikasjonskravene for kantor blir i det store og hele videreført. Utvalget foreslår at det skal være mulig å kunne ta en utøvende bachelor i musikk (ikke spesifikt kirkemusikk), 240 studiepoeng, og deretter et påbyggingsår som gir kirkemusikkkompetanse. Dette er stort sett en ajourføring av dagens praksis, gjennom fagtilbudet Kirkemusikk II.

2. Presentasjon av mandatet og gruppen

2.1. Bakgrunn

Kirkemøtet fastsetter tjenesteordning og kvalifikasjonskrav for de vigslede stillingene i Den norske kirke, det vil si prest, kateket, diakon og kantor (Biskopene faller i denne sammenheng under kategorien prest). Kvalifikasjonskravene for prest er samlet i en egen forskrift, mens kravene for de øvrige profesjonene er en del av tjenesteordningene. Fullmakt til å fastsette kvalifikasjonskrav og tjenesteordning for stillinger innen kirkelig undervisning, diakoni og kirkemusikk ble gitt Kirkemøtet med iverksettelse av dagens kirkelov i 1997.¹ Kvalifikasjonskravene for prest ble tidligere fastsatt av departementet som følge av at prestene var statsansatte. Disse er også mer omfattende enn for de øvrige. Etter forvaltningsreformen har Kirkemøtet myndighet til å fastsette tjenesteordning også for prester, noe som i praksis skjedde ved at den tidligere forskriften ble vedtatt på ny av Kirkemøtet i 2016.

Det er flere forhold som gjør at tiden er moden for en gjennomgang av kvalifikasjonskravene. I utgangspunktet har praksis i mange år synliggjort behov for justeringer på flere punkter i alle tjenesteordningene, i lys av den generelle utviklingen i kirken og i samfunnet for øvrig. Det gjelder ikke minst utviklingen innen academia, med en utvidet vurdering av realkompetanse. Behovet for økt rekruttering til kirkelige stillinger er også en faktor som tilsier en gjennomgang av ordningene. Det er videre et visst behov for samordning av kravene for prester og for de øvrige

¹ Kirkeleven § 24 annet ledd bokstav c)

gruppene. Dette er blant annet etterlyst i tidligere kirkemøtevedtak.² For prester er det også et særlig behov for en gjennomgang av evalueringsnemndas rolle og praksis. Dette er en nemnd som godkjenner personer med en alternativ utdanning og i tillegg personer som anses å ha helt særlige personlige kvalifikasjoner som kvalifisert for å ordineres til prest. Evalueringsnemnda har nå virket siden 2000, og det har gjennom lengre tid vært et behov for en mer grunnleggende gjennomgang av premissene for nemnda i lys av praksis gjennom denne perioden.

2.2. Mandat og oppnevning

Kirkerådet ba sitt møte 26. januar 2019 direktøren nedsette et utvalg for å gjennomgå kvalifikasjonskrav for vigslede tjenester i Den norske kirke. Utvalget fikk følgende mandat:

Utvalget skal på bred basis gjennomgå kvalifikasjonskravenes innhold og omfang for de kirkelige stillinger som Kirkemøtet har bestemt at det skal vigsles til. Utvalget skal særlig vurdere:

- a. Utdanningsnivå til stillingene.*
- b. Ulike veier til fullført utdanning. Forholdet mellom hovedveier og sideveier, eventuelt om det skal være likeordnede veier som kvalifiserer.*
- c. Om muligheten for å godkjennes på bakgrunn av særlige kvalifikasjoner skal videreføres, eventuelt utvides til flere stillingskategorier enn i dag.*
- d. I hvilken grad kirken bør bestemme eller påvirke innhold i utdanningene.*
- e. Forholdet mellom fagutdanningen og elementer Den norske kirke selv legger inn i eller parallelt med utdanningen, som inngår som kvalifikasjonskrav for vigslede stillinger.*
- f. Tilrettelegging for deltidstilbud som letter muligheten for utdanning kombinert med en kirkelig stilling, eventuelt også kombinert med annen jobb.*
- g. Kvalifikasjonskrav i andre sammenlignbare folkekirker.*
- h. Kvalifikasjonskrav som ikke er knyttet til utdanningen.*

I sammensettingen av utvalget ble det lagt vekt på at representanter for utdanningsinstitusjonene ble bredt representert, sammen med representanter for både arbeidsgiver- og arbeidstakersiden. Dette resulterte i følgende sammensetting:

Ingeborg Mongstad-Kvammen, VID vitenskapelig høgskole
Sivert Angel, Teologisk fakultet UiO
Hilde Brekke Møller MF teologiske høgskole
Inger-Lise Ulstrup Norges musikkhøgskole
Ole Kristian Kogstad, NLA høgskolen (Staffeldts gate)
Eldbjørg Leinebø Ekre, KA
Martin Stærk, Kirkevergelaget
Halvor Nordhaug, Bispemøtet
Martin-Oskar Enstad, arbeidstakerorganisasjonene ved Presteforeningen

² KM 07/15 vedtaks punkt 3.

Ingeborg Mongstad-Kvammen ble bedt om å lede arbeidet. Utvalget har hatt fem møter i perioden november 2019- mai 2020.

2.2.1. Oppfølging av mandatet

Utvalget har i sitt arbeid særlig fokusert på mandatets punkt a)-d). Punkt e) er konkretisert i omtale av Veien til vigsling i regi av Bispemøtet, som er kort omtalt. Punkt f) er ikke direkte berørt i rapporten, men utvalget konstaterer at det foregår en utvikling ved de fleste aktuelle lærestedene for å bedre tilrettelegging for deltidsstudier og fjernstudier. Punkt g) dekker hovedsakelig prestedtjenesten i sammenlignbare kirker. Punkt h) er konkretisert gjennom en kort gjennomgang av forholdet mellom utdanning og ordinasjon/vigsling.

3. Historisk gjennomgang og dagens kvalifikasjonskrav

3.1. Prest

Kvalifikasjonskravene for prester reguleres i dag i forskrift om kvalifikasjonskrav for tilsetning som prest i Den norske kirke. Forskriften ble opprinnelig gitt ved kongelig resolusjon i 1988. En større omlegging av reglene ble gjort i 2007, i kjølvannet av kvalitetsreformen. Disse er i det store og hele videreført i dagens forskrift, som ble vedtatt av Kirkemøtet i 2016.

3.1.1. Almennelige vilkår

Paragraf 2 i forskriften fastsetter de almennelige vilkår for tilsetning:

Som prest kan tilsettes person som:

- a) *er medlem av Den norske kirke og*
- b) *har rett til å bruke tittelen candidata/candidatus theologiae og*
- c) *innenfor eller utenfor denne graden har fullført praktisk-teologisk utdanning ved, eller godkjent av, et norsk teologisk fakultet og*
- d) *behersker norsk språk slik det kreves etter lov 11. april 1980 nr. 5 om målbruk i offentleg teneste.*

Formuleringen i bokstav c) har bakgrunn i at tittelen cand.theol. betegner både dagens profesjonsutdanning og den tidligere teologisk embetseksamen. Denne inneholdt ikke praktisk-teologiske fag, som derfor måtte tas i tillegg. Samlet inneholder profesjonsutdanningen 360 studiepoeng, normert til seks års studier. Dette er 60 studiepoeng mer enn en vanlig mastergrad.

Det faglige innholdet i graden bestemmes helt og holdent av utdanningsinstitusjonene. Det har tidligere vært ført uformelle samtaler mellom fakultetene og Kirkerådet om hvorvidt Den norske kirke skal knytte faglig innholdsmessige krav til utdanningen, men disse har ikke ført frem til noen innholdsmessige konkretiseringer av innholdet. Dette i motsetning til de øvrige vigslede stillingene, som det fremgår nedenfor.

I § 3 i forskriften presiseres forholdet mellom mastergrad og cand.theol.-grad ved at fakulteter som har rett til å tildele cand.theol.-graden også kan avgjøre om en person som oppfyller kravene i § 2 a), c) og d), og som har en mastergrad eller tilsvarende,

har en kompetanse som i *innhold* og *omfang* kan tilsvare cand.theol.-graden. Dette vil typisk være en norsk mastergrad i teologi, men det kan også være utenlandske grader som vurderes som tilsvarende en teologisk mastergrad. I siste tilfelle vil det også være opp til fakultetet om praktisk-teologiske utdanninger fra andre enn et norsk teologisk fakultet delvis, evt. helt, kan ekvivaleres som en norsk praktisk-teologisk utdanning. Utdanning som på denne måten er ekvivalent er å regne på linje med cand.theol.-grad.

3.1.2. Godkjenning av personer uten cand.theol.-grad

Kirkemøtet vedtok i 1989 å be departementet om å åpne for at personer uten teologisk embetseksamen kunne tilsettes som prest i Den norske kirke. (KM 18/89). Kirkerådet sendte så i 1992 en henvendelse til kirke departementet om saken. Det ble her foreslått at prester med annen bakgrunn kunne godkjennes av en evalueringsnemnd nedsatt av Kirkerådet.

Departementet sendte i 1998 saken ut på høring, og sendte så et saksfremlegg med resultatet av høringen til Kirkemøtet 1998. På denne bakgrunn ble tilsetningsforskriften endret ved kgl. res. 19. mars 1999 med virkning fra 1.1. 2000, og det ble åpnet for at også personer som ikke hadde teologisk embetseksamen kunne godkjennes som prest i Den norske kirke. Forskriften skisserte to alternative veier til ordinasjon. Enten ved at kandidaten hadde en tilsvarende grad. Forutsetningen var da at vedkommende hadde minst kristendom mellomfag eller tilsvarende, at vedkommende hadde fylt 35 år og at det var gått minst fem år siden graden var avlagt. Alternativt kunne det søkes om fravikelse av krav om embetseksamen eller tilsvarende. Kirkerådet ble i begge tilfeller gitt myndigheten til å godkjenne kandidatene, i siste tilfelle etter forslag fra en biskop.

Kirkemøtet behandlet saken på nytt i 1999³, og Kirkerådet fastsatte på dette grunnlag 31. januar 2000 «Nærmere regler om ordinasjon og tilsetting av personer som ikke er cand.theol.» Reglene forutsatte opprettelse av en *evalueringsnemnd*, bestående av fem personer:

- Ett medlem fra og foreslått av de teologiske fakultetene
- Ett medlem fra og foreslått av de praktisk-teologiske seminarene
- Ett medlem fra og foreslått av presteforeningen
- To leke medlemmer oppnevnt av og fra Kirkemøtets medlemmer.

Kravene til tilsetting er i praksis også krav til kvalifikasjon for å bli ordinert til prest, jf. tjenesteordning for menighetsprester § 5. Oppnevningspraksis ble siden endret, slik at oppnevning skjer direkte fra de ulike instanser. Kirkerådet oppnevner dermed bare de to fra Kirkemøtet.

3.1.2.1. Annen tilsvarende kompetanse

Kriteriene for hva som kan regnes som tilsvarende kompetanse er regulert i forskriftens § 5, som lyder som følger:

³ KM 10/99

Som prest kan også tilsettes person som oppfyller kravene i § 2 bokstavene a), c) og d), og som etter vedtak av Evalueringsnemnda anses å inneha tilsvarende kompetanse som candidata/candidatus theologiae på følgende grunnlag:

- 1) minst femårig gradsutdanning på masternivå eller tilsvarende ved et høyere lærested med en innholdsprofil som er, eller som søkeren gjennom praksis har utviklet til å være, relevant for prestatjenesten og*
- 2) som del av eller i tillegg til denne graden har en faglig fordypning som, av et fakultet med rett til å tildele cand.theol.-graden, er vurdert som tilstrekkelig opptaksgrunnlag til teologistudier på høyere nivå, minst 80 studiepoeng, eller har dokumentert kunnskaper innen teologiens tradisjonelle hoveddisipliner som tilsvarende dette og*
- 3) av Evalueringsnemnda ikke finnes personlig uegnet til prestatjeneste og*
- 4) har fylt 35 år*

Inntil 2019 var det dessuten et krav at det måtte ha gått minst fem år siden avlagt mastergrad før man kunne søke evalueringsnemnda. I særlige tilfeller kunne det gjøres unntak dersom mastergraden var oppnådd etter fylte 50 år.

Utgangspunktet er her tilsvarende kompetanse som i § 2 b), tittelen cand.theol. Det kreves da for det første en grad på masternivå, altså enten en mastergrad eller en eldre grad på samme nivå, f.eks. cand.philol. Det er altså ikke nok å ha en tilsvarende lang utdanning. Derimot vil utenlandske mastergrader kunne kvalifisere, så lenge det er klart at de tilsvarende en norsk mastergrad. Ved usikkerhet om dette, må det kunne legges ved en bekreftelse fra et norsk lærested, evt. i noen tilfeller fra NOKUT, som kan bekrefte at graden tilsvarende norsk mastergrad.

Gradsutdanningens relevans for prestatjeneste er et tøyelig begrep, som blir ytterligere tøyelig ved tilføyelsen om at den kan bli utviklet til å være relevant. Det er heller ikke helt klart hva det vil si at innholdsprofilen på en mastergrad er gjort relevant gjennom praksis. Det mest vesentlige i denne sammenheng blir dermed at det foreligger en utdanning på et visst nivå, og at de fleste mastergradsutdanninger innenfor humanistiske fag og samfunnsfag kan komme innenfor definisjonen. Evalueringsnemndas praksis har også vært at de fleste mastergrader eller tilsvarende grader er blitt godkjent som relevante dersom kandidatene har kunnet vise at fagligheten er brukt og/eller reflektert inn mot en kirkelig sammenheng.

Dette har også sammenheng med punkt 2) i paragrafen, kravet om tilstrekkelig faglig fordypning. Nivået på 80 studiepoeng hadde opprinnelig utgangspunkt i det tidligere kristendom mellomfag. I dag bør det leses i lys av forskrift om krav til mastergrad. Her heter det i § 3 at mastergraden, som bygger på (bl.a.) en bachelorgrad eller en cand.mag.-grad, må inneholde «fordypning i fag, emne eller emnegruppe av minimum 80 studiepoengs omfang innenfor fagområdet for mastergraden». Hvilken pakke av fag dette kan være, er det naturlig at de teologiske fakultetene selv vurderer. Dette står derfor presisert i kvalifikasjonsforskriften.

Siste del av setningen «... eller har dokumentert kunnskaper innenfor teologiens tradisjonelle hoveddisipliner som tilsvarende dette» har vist seg mer åpen for

tolkninger. Den forholder seg i utgangspunktet til eldre utdanninger, f.eks. kristendom mellomfag. Evalueringsnemnda har imidlertid i den senere tid lagt til grunn en videre tolkning, delvis på bakgrunn av vurderinger fra fakultetene, hvor også fagkombinasjoner på mastergradsnivået er blitt regnet inn som en del av fordypningen.

Videre er det et krav om at evalueringsnemnda ikke skal vurdere vedkommende søker som «personlig uegnet til prestedtjeneste». Slik punktet er formulert, tilsier det at listen for å avvise en søknad på dette grunnlaget er høy. Det må også sees i sammenheng med at personlig egnethet er et sentralt tema både i veien til prestedtjeneste (VTP) og i den endelige ordinasjonssamtalen med biskopen. Evalueringsnemnda vil dermed ikke ha ansvar alene for en vurdering av personlig (u-)egnethet.

Søkere etter § 5 må videre ha fylt 35 år. Denne bestemmelsen er ment som en skranke mot å gjøre annen kompetanse til en alternativ grunnutdanning for prester. Inntil Kirkemøtet 2019 endret bestemmelsen, var det også et krav om at søkere måtte ha innehatt den relevante mastergraden i minst fem år når de søkte. Denne femårsgrensen var tidligere absolutt, men ble i 2007 endret slik at dersom mastergraden er oppnådd etter fylte 50 år, kunne evalueringsnemnda «i særlige tilfeller» gjøre unntak fra dette vilkåret. I praksis la evalueringsnemnda seg på en liberal tolkning av dette unntakskravet.

3.1.2.2. Særlige kvalifikasjoner

Forskriften § 6 gir også mulighet til å bli tilsatt som prest på grunnlag av særlige kvalifikasjoner. Paragrafen har følgende innhold:

Som prest kan også tilsettes person som oppfyller kravene i § 2 bokstavene a), c) og d), og som evalueringsnemnda har truffet vedtak om å gjøre unntak fra § 2 bokstav b) for.

Vilkår for at nemnda kan treffe slikt vedtak er at det foreligger helt særlige grunner fremlagt i søknad fra vedkommende biskop. Vedkommende må ha personlige forutsetninger som gjør at han eller hun utvilsomt er særlig kvalifisert for å utføre prestedtjeneste i Den norske kirke, og det må også foreligge et særlig kirkelig behov for vedkommendes tjeneste.

For søkere etter denne paragrafen stilles det ingen formelle krav til utdanning. Evalueringsnemndas avgjørelse innebærer at det her ikke er snakk om tilsvarende kompetanse, men at nemnda kan her vedta å gjøre *unntak* fra kravet i § 2 b) om en utdanning som gir rett til å bruke tittelen cand.theol.

Det er i disse tilfellene biskopen som søker, ut fra en betraktning av at de personene det her er snakk om er noen Den norske kirke i særlig grad mener å kunne ha bruk for. Av teksten fremgår at kriteriene for å bli godkjent etter denne paragrafen er meget smale. At søknaden sendes av biskopen er i seg selv en innsnevrende faktor, ettersom det da vil kunne foregå en siling og kvalitetsvurdering før søknad blir sendt. Videre er det presisert at det for det første skal foreligge helt særlige grunner som grunnlag for søknaden. Disse er presisert lenger ned ved at *både* skal kandidaten selv

ha personlege forutsetningar som gjør at vedkommende *utvilsomt* er *særlig* kvalifisert for prestatjeneste og det må foreligge et *særlig* kirkelig behov for vedkommendes tjeneste.

Slik bestemmelsen er utformet, gir den samlet sett et inntrykk av at det bare er helt unntaksvis at noen skal kunne godkjennes etter en slik bestemmelse. Dette ble også understreket av departementet i forslaget til regelverk. Departementet la til grunn at det bare i ytterst få tilfeller ville bli aktuelt å godkjenne noen etter denne paragrafen.⁴ På den annen side er de kriteriene som er oppstilt i liten grad knyttet til konkrete krav. Det vil med andre ord være en skjønnsmessig vurdering i hvor stor grad den enkelte kandidat kan svare til kriteriene. Det ligger en tydelig føring i at de personlege forutsetningene til vedkommende uten tvil skal veie opp manglende formell kvalifikasjon. Dette er i praksis blitt avveid i forhold til annen utdanning (hvor nær vedkommende er en § 5-søker). Det er vidare på det rene at et særlig kirkelig behov må forstås som at den omsøkte har spesiell kompetanse eller egenskaper som Den norske kirke som sådan etterspør. Det er nærliggende å tolke dette som en kompetanse som er unik for denne personen, og som Den norske kirke vil kunne dra nytte av. Bestemmelsen skal i liten grad forstås som å være en kompetanse knyttet til geografisk avgrensede behov, ettersom man godkjennes for prestatjeneste i hele kirken. Personalmangel blir heller ikke regnet som et særskilt behov, og kan dermed ikke brukes som grunnlag for godkjenning.

3.1.3. Erfaringer med ordningen med alternative kvalifikasjonskrav 2000-2019

Evalueringsnemnda har to møter i året, og har frem til mars 2020 godkjent i alt 176 personer til prestatjeneste. Evalueringsnemnda behandlet i denne perioden i alt 140 søknader etter § 5. Av disse ble 127 godkjent, dvs. 90,7 %. Det ble mottatt i alt 69 søknader etter § 6, av disse godkjente nemnda 49, dvs. 71 %.⁵ Det har de siste to årene vært en sterkt stigende kurve for antall godkjenninger. Således ble det i 2019 godkjent i alt 18 søknader, mens det i første halvdel av 2020 ble godkjent 17. Neste møte i nemnda holdes i september 2020.

Av de godkjente kandidatene er 102 menn og 74 kvinner. Det er for øyeblikket ikke statistikk for gjennomsnittsalder på kandidatene.

Ordningen har vært evaluert flere ganger av Kirkerådet og Kirkemøtet. Kirkerådet hadde saken til evaluering i 2004 (KR sak 46/04). Det ble da vedtatt å be departementet om å endre forskriften slik at den daværende ordningen med at det skulle ha gått minst fem år siden avlagt høyere eksamen ble noe oppmyket ved å si at det *normalt* skal ha gått fem år. Kirkerådet ønsket også muligheten for å vektlegge personlig egnethet og erfaring for dem med alternativ kompetanse. Kirkerådet vedtok dessuten å legge frem en evaluering av ordningen i 2008.

Departementet (KKD) oppnevnte i 2005 selv en arbeidsgruppe for å se på behovet for endringer som følge av kompetansereformen. Gruppen leverte i mai 2006

⁴ Saksfremlegg til Kirkemøtet 1998 s. 10.

⁵ Dette gjelder søknader som faktisk ble lagt frem for evalueringsnemnda. Det er i tillegg en del søkere som i forskjellige varianter er avvist administrativt fordi de formelle kravene ikke var oppfylt.

utredningen *Kvalifikasjonskrav for tilsetting som menighetsprest i Den norske kirke*. Her ble de daværende reglene gjennomgått, og det ble foreslått noen endringer i struktur og innhold. Bl.a. ble det også her foreslått en oppmykning av femårsregelen, ved at det i særskilte tilfeller skulle kunne gjøres unntak hvis graden var oppnådd etter fylte 50 år. Det ble også drøftet om Veien til prestatjeneste (VTP) burde tas med som et kriterium for å kunne tilsettes som prest. Her var gruppen delt, og det ble ikke foreslått noen direkte endring.

I forlengelse av disse prosessene ble forskriften omarbeidet og vedtatt i ny form 2007. Her ble femårsregelen moderert i tråd med arbeidsgruppens anbefaling.

En evaluering av ordningen ble lagt frem for Kirkemøtet i 2008. Kirkemøtet vedtok da bl.a. å be departementet om å heve kravet til fordypning fra 80 til 120 studiepoeng. Kirkemøtet vedtok også å anbefale at VTP skulle gjøres gjeldende også for dem som godkjennes av evalueringsnemnda.

Kirkemøtets ønske om å heve kravet om faglig fordypning ble ikke tatt til følge av departementet, under henvisning til at det ikke var ønskelig å gjøre denne inngangen til prestatjeneste trangere enn den var.⁶

Kirkerådet evaluerte også ordningen i 2012, uten at den da ble kommentert nærmere.

3.1.3.1. Utvalgets vurdering

Som det fremgår over, ble omkring 90 % av alle fremlagte søknader etter (nåværende) § 5 godkjent. Handlingsrommet for evalueringsnemnda er her ikke stort. Det vil være klart i forkant av nemndbehandlingen om vedkommende fyller de formelle kvalifikasjonskrav som skal til for at godkjenning kan finne sted. Den skjønnsmessige vurderingen går på to forhold: Hvorvidt den aktuelle graden er relevant eller er gjort relevant for prestatjeneste og hvorvidt søkeren ikke finnes personlig uegnet av evalueringsnemnda. Av disse er det spesielt kravet om egnethet som nødvendiggjør et personlig møte. Terskelen for å vurderes som uegnet er rimeligvis nokså høy. Samtidig er det i dag en større grad av evaluering av kandidater til prestatjeneste underveis i studieløpet. Samtalen med evalueringsnemnda er meget ressurskrevende både for søkerne og for nemnda. Utvalget finner derfor grunn til å spørre om dette er en riktig prioritering. Når det gjelder det andre kravet, at mastergraden skal vurderes som tilstrekkelig relevant, har også dette problematiske sider. Hvilke mastergrader som har en relevant innholdsprofil er ikke gitt, og dessuten gis det rom for at graden kan utvikles til å være mer relevant gjennom praksis. Som vist ovenfor, er sjansen for å bli underkjent på dette grunnlaget liten. Evalueringsnemnda har her, i det minste de senere årene, lagt seg på en raus tolkning, slik at mange ulike mastergrader er blitt regnet som relevante. Det har tidligere også vært perioder med en mer restriktiv praksis. Men det er uansett ikke gitt at en mastergrad blir vurdert som relevant, og det har ikke vært praksis å gi noen forhåndsvurdering av relevansen. Det betyr at personer som har en mastergrad, og som ønsker å studere teologiske fag for å kvalifisere seg etter § 5, ikke har noen garanti for at disse studiene vil gi noen uttelling. Dette gir en uforutsigbarhet for

⁶ Brev fra FAD april 2010

personer som vurderer å kvalifisere seg til prest via en alternativ kompetanse, som utvalget finner lite tilfredsstillende.

Det har tidligere også vært debatt knyttet til andre kriterier for denne gruppen. Det gjelder for det første kravet til faglig fordypning. Kirkemøtet vedtok i 2007 at kravet burde økes til 120 studiepoeng, noe som den gang ikke ble tatt til følge av departementet. I dagens situasjon står det Kirkemøtet fritt til å gjøre de endringer man måtte ønske, men Kirkerådets foreløpige vurdering har inntil nå vært at i dagens situasjon er dagens krav på 80 studiepoeng, i tillegg til 60 studiepoeng praktisk teologi, tilstrekkelig faglig grunnlag. Utvalget mener det vil være en bedre løsning å unngå en individuell behandling i evalueringsnemnda og i stedet heve kravet til teologisk kompetanse.

Når det gjelder søknader fra biskopene om å godkjenne tilsetting på bakgrunn av særlige kvalifikasjoner, er også drøyt 7 av 10 av de omsøkte godkjent.

Kriteriene for denne gruppen er i langt større grad preget av skjønn enn for dem som blir godkjent etter § 5. Forståelsen av kriteriene har dermed også i større grad sprikt både blant biskopene som har søkt og innad i nemnda. Dette har gjort behandlingen krevende. Antall søknader som er godkjent under dissens er også større for denne gruppen.

Som vist ovenfor, gir selve ordlyden i bestemmelsen tydelige signaler om en restriktiv holdning til å godkjenne kandidater etter § 6. En streng tolkning av ordlyden vil medføre at svært få av dem som søker går gjennom nåløyet. Samtidig er kriteriene lite presise, noe som også stiller større formkrav til søknaden. Ikke alle søknader har i tilstrekkelig grad forholdt seg til ordlydens krav om både særlige personlige kvalifikasjoner og et helt særlig kirkelig behov for nettopp denne kandidaten. Det har da vært vanskeligere for nemnda både å behandle søknaden og å konkludere positivt.

Den sittende evalueringsnemnda har derfor gjentatte ganger gitt uttrykk for at kriteriene i § 6 er krevende å forholde seg til, og har ønsket en klargjøring.

Utvalget mener det er gode grunner til å stille seg kritisk til godkjenning etter forskriftens § 6 slik den nå er utformet. På bakgrunn av de strenge kriteriene som er satt opp og forarbeidenes understreking av at dette var tenkt som en ordning for de ytterst få, finner man det noe påfallende at en så stor del av søkerne er blitt godkjent. Sammenholdt med de kritiske utsagnene fra evalueringsnemnda, viser dette etter utvalgets mening at det er en ordning som er svært krevende å forvalte. Utvalget har også andre grunnleggende innvendinger mot ordningen, slik den nå er tilrettelagt. Dette blir nærmere uttrykt i avsnitt 4.1.3.

3.2. Øvrige vigslede

Prestene har som nevnt stått i en organisatorisk særstilling ved at kvalifikasjonskrav for disse tidligere ble satt opp av staten ved departementet. Etter 2017 er det Kirkemøtet, i rollen som leder av Den norske kirke som rettssubjekt, som setter opp disse kravene. De andre gruppene av vigslede, kateket, diakon og kantor, har fått sine kvalifikasjonskrav fastsatt ved at Kirkemøtet siden 1996 har hatt myndighet til å fastsette tjenesteordning for dem. For disse gruppene er det et ganske likeartet sett

med regler. Det gjelder særlig diakon og kateket. I motsetning til prestene er disse gruppene ansatt i ett eller flere sokn, hvor kirkelig fellesråd har arbeidsgiveransvaret. Kvalifikasjonskravene for disse tjenestene er lagt inn som en del av tjenesteordningen. Tjenesteordningene først ble vedtatt av Kirkemøtet i 1995 og bekreftet i 1996. Dagens utforming av tjenesteordningene er fra 2004. Kvalifikasjonskravene ble da endret forbindelse med innføring av kompetansereformen.

For både diakon og kateket er kravet mastergrad, mens for kirkemusikerne er kravet en fireårig bachelor i utøvende kirkemusikk. Alle tre profesjoner har også noen alternative krav knyttet til eldre utdanning.

Det er dessuten for disse utdanningene mer spesifikke krav til faglig oppbygging enn for presteutdanningen. Det har i stor grad sammenheng med hvordan den faglige profilen på tjenestene ble utviklet. Helt fra før Kirkemøtet fastsatte kompetansekravene har det skjedd en gradvis utvikling i formelt kompetansenivå. Disse utdanningene har dermed ikke den samme helhetlige fagtradisjonen som profesjonsutdanningen i teologi. For disse gruppene gjelder derfor også at kompetansekravene ikke har tilbakevirkende kraft. Det betyr for det første at den som tidligere er vigslet, er kvalifisert til stillinger som krever vigsling selv om dagens kompetansekrav ikke er oppfylt. Men det betyr også at personer som ikke ble vigslet rett etter fullført utdanning likevel kan vigsles senere, på grunnlag av de kravene som gjaldt da de var ferdige med utdanningen.

3.2.1. Alternativ kompetanse

Felles for alle gruppene er også at i tillegg til normale kvalifikasjonskrav, er Kirkerådet gitt myndighet til å godkjenne personer med annen faglig jevngod og relevant utdanning/praksis på lik linje. Kirkerådet konkretiserte i 2007 (KR 30/07) hvordan denne godkjenningsmyndigheten skulle forvaltes. Kirkerådet oppfattet da vurderingen av realkompetanse i forhold til en mastergrad som vanskeligere enn i forhold til utdanning av lavere grad. Det var på det daværende tidspunkt heller ikke laget systemer for vurdering av realkompetanse opp mot mastergradsnivå. Lønnssystemet som er fremforhandlet mellom KA og fagforeningene forutsetter også at diakoner og kateketer har en formell mastergrad. Følgelig ble begrepet «faglig jevngod» kompetanse for diakoner og kateketer tolket som at det var nødvendig med utdanning på mastergradsnivå, og kravene har i liten grad tatt opp i seg realkompetanse.

Det finnes på det nåværende tidspunkt ingen samlet oversikt over hvor mange personer med alternativ kompetanse Kirkerådet har godkjent, men antallet er relativt lavt. De siste årene har det ligget på anslagsvis 2-5 personer.

Godkjenning av diakoner, kateketer og kantorer skjer administrativt i Kirkerådet. Det er ingen formell nemnd eller gruppe som har ansvar for prosessen, men det har vært praksis at dersom det oppstår usikkerhet rundt vurderingen av en søker, blir råd innhentet hos KA og den aktuelle fagforening, foruten fagansvarlig i Kirkerådet.

Hvilke mastergrader som er relevante for henholdsvis diakon- og katekettjenesten, er gjenstand for skjønn. I dialog med de ulike faglige aktørene innenfor de respektive profesjonene, har Kirkerådet landet på en relativt utvidende tolkning av relevans,

basert på tilbakemelding om at kompetansen i nokså stor grad kan knyttes til selve nivået på graden. Her vil praksis fra evalueringsnemndas vurdering av kandidater for alternativ kompetanse for prest også gi en retning for vurderingen av de andre profesjonene. Relevansen blir dessuten hjulpet av de tilleggskravene som foreligger for henholdsvis diakon og kateket.

I saksutredningen ble det også drøftet hvorvidt det for var tjenlig å etablere en alternativ vei til katekettjeneste, tilsvarende ordningen for godkjenning av personer med «særlige kvalifikasjoner» for prestedtjenesten, for å legge til rette for at flere av de som er ansatt i undervisningsstillinger kan vigsles som kateket. Dette ble drøftet på ny da kirkens undervisningstjeneste ble behandlet av Kirkemøtet i 2015 (KM 07/15). Kirkemøtet vedtok da at det «bør (..) etableres en ordning for godkjenning av personer med særlige kvalifikasjoner for katekettjeneste.» Dette vedtaket er imidlertid ikke konkretisert i ettertid.

Det er ellers verd å merke seg at det i beskrivelsen av den praktisk-kirkelige utdanningen ikke eksplisitt er nevnt veiledet praksis. Det er avdekket at veiledningen på dette punktet har vært noe forskjellig i Kirkerådet og utdanningsinstitusjonene, idet Kirkerådet har tolket punktet i lys av de allmenne reglene og dermed forutsatt at veiledet praksis var gjennomført. Studenter har imidlertid blitt veiledet ved institusjonene til å ta ulike praktisk-kirkelige fag uten praksis. Etter samtaler med institusjonene, er det nå en litt mer avklart praksis på dette punktet.

Kirkemøtet og Kirkerådet har flere ganger drøftet om det er mulig å lempe på kravene for alternativ kompetanse for å gjøre det lettere for personer som ønsker å vigsles til disse tjenestene å bli godkjent. Det har bl.a. vært foreslått å kunne opprette en lignende ordning for særlige kvalifikasjoner, slik som for prester. Knyttet til dette, har det også vært ønske om en evalueringsnemnd for de andre gruppene, men dette har foreløpig ikke vært ansett som nødvendig.

Med de endringsforslagene som foreligger i inneværende rapport, mener utvalget å ha ivaretatt de ønsker om bredere rekrutteringsgrunnlag som er etterspurt.

3.2.1.1. Kommentar til dagens vilkår

Som det fremgår av ovennevnte, er det for disse utdanningene mer spesifikke faglige krav enn for presteutdanningen. Bak dette kan man anta at det ligger flere forhold. For det første den lange akademiske tradisjon som ligger bak utdanningen av prester. Dernest at kvalifikasjonskravene for denne gruppen inntil 2016 ble gitt av departementet, og at man der ikke fant grunn til å spesifisere utdanningskravene nærmere. Det var også departementet selv som var ansvarlig for den praktisk-teologiske utdanningen, enten direkte gjennom Det praktisk-teologiske seminar, eller gjennom godkjenning av tilsvarende institusjoner.

For de øvrige gruppene fant Kirkemøtet grunn til å gi noen retningslinjer også for det faglige innholdet i graden. Dette har fått noen konsekvenser for forholdet mellom grad og kvalifikasjon. Således finnes det eksempler på mastergrader i diakoni med sammensetninger som innholdsmessig ikke kvalifiserer til vigsling. Kirkerådet har også kommet med en tolkning av begrepet «kirkemusikk» som innebærer at det må kreves fordypning i orgelspill over et visst minimumsnivå. Forespørsler om utdanninger som ikke har et slikt utdanningsnivå er dermed blitt avvist.

Utvalget vil peke på at det er viktig å være oppmerksom på forholdet mellom de kompetansekrav som stilles av Den norske kirke som arbeidsgiver og utdanningsinstitusjonenes frihet til å sette sammen et faglig forsvarlig utdanningstilbud.

En annen hovedutfordring for de tre profesjonene som her er omtalt, er den svake rekrutteringen. Det har tidvis vært svært små kull og dermed krevende å holde oppe et godt og stabilt utdanningstilbud. Samtidig er antallet som ønsker å kvalifisere seg på bakgrunn av annen utdanning økende. Dermed er det en viktig utfordring å tilpasse tilbudet til en situasjon hvor flere tar videreutdanning ved siden av jobb. Også her er det viktig med en samordning mellom kirken som arbeidsgiver og utdanningsinstitusjonene.

I forbindelse med tidligere gjennomganger av de ulike profesjonene, har det flere ganger vært uro rundt kriteriene for alternative utdanninger. Kirkerådet ser foreløpig små muligheter til å lempe på de kravene som ligger til grunn i dag, men mener, i lys av rekrutteringssituasjonen, at dette er forhold som bør drøftes i en bredere sammenheng.

Det er også grunn til å drøfte om nåværende prosedyre for godkjenning er tilstrekkelig, eller om vedtak om godkjenning kunne fattes i noe mer i retning av en nemnd. En slik ordning vil muligens kunne gi rom for et mer dynamisk regelverk for godkjenninger.

3.2.2. Diakoner

3.2.2.1. Alminnelige vilkår

Utdanningskravet for diakoner ble i 1996 satt til treårig fagutdanning innen helse- eller sosialfag eller pedagogisk utdanning av minst tre års varighet, kristendomskunnskap på minst grunnfagsnivå samt ett år med praktisk-diakonal utdanning.

Etter omleggingen i 2004 er lengden på utdanningen uendret, men kravet er nå mastergradsutdanning eller tilsvarende. Grunnlaget er som før en fagutdanning på et av de tre nevnte fagområder. Kravet til kristendomskunnskap er 30 studiepoeng, og praktisk-diakonal utdanning 30 studiepoeng. Det er dessuten presisert at sistnevnte skal inneholde veiledet praksis.

Diakonutdanningen bygger altså på en fagutdanning, i dag i praksis en bachelorutdanning, hvor man går ut som sykepleier eller sosionom eller med en pedagogisk bachelorutdanning. Dette er utdanninger som innebærer stor grad av praksis og oppøving av relasjonskompetanse. I motsetning til for presteutdanningen, stiller kvalifikasjonskravene opp nokså detaljert hvilke typer utdanning på bachelornivå som kvalifiserer. Det er dermed ikke slik at en master i diakoni automatisk kvalifiserer for vigsling til diakon. Dette fordi utdanningsinstitusjonene kan ha (og tidvis har hatt) en mer utvidet inngang til masterstudiet i diakoni enn det som fremgår i kvalifikasjonskravene i tjenesteordningen.

Alternativt kan personer med teologisk embetseksamen og praktisk-teologisk utdanning samt 30 studiepoeng praktisk-kirkelig utdanning med hovedvekt på

diakoni og veiledet praksis vigsles til diakon. Det er rimelig å anta at profesjonsstudiet i teologi (cand.theol.) gjelder tilsvarende.

3.2.2.2. Alternativ kompetanse

Konkret er kravet til diakon med annen kompetanse er av Kirkerådet satt til minst femårig gradsutdanning på mastergradsnivå eller tilsvarende. I tillegg, i eller utenfor graden, kristendomskunnskap tilsvarende 30 studiepoeng og praktisk-diakonal utdanning (30 sp.).

Her fremgår det at kravet til annen kompetanse ligger på samme nivå som normalkravet, slik det er gjort rede for over. Vurderingen av hvem som kan godkjennes ut fra disse kriteriene gjøres administrativt i Kirkerådet. Det viktigste vurderingskriteriet er hvorvidt mastergraden er relevant for diakontjeneste. Kirkerådet har her lagt seg på en vid praksis, hvor ulike typer mastergrader oppfattes som relevante. Det oppfattes som en egenverdi i seg selv at det foreligger utdanning på masternivå. Dersom det oppstår usikkerhet om hvorvidt en søker oppfyller kravene, har praksis vært at Kirkerådet konsulterer KA og diakonforbundet.

3.2.3. Kateketer

3.2.3.1. Alminnelige vilkår

For kateketene ble kravet i 1996 satt til minst fire års utdanning, hvor det inngikk kristendomskunnskap på mellomfagsnivå, minst ett år pedagogisk utdanning og praktisk-kateketisk utdanning ett år.

Også for kateketer er kravet fra 2004 en mastergrad eller tilsvarende. Her ble nivået hevet fra en fireårig til femårig utdanning samt kravet om høyere grad.

Utdanningskravet er nå mastergrad med fordypning i kristendomskunnskap, pedagogikk eller kateketikk som omfatter minimum 80 studiepoeng kristendomskunnskap og minimum 30 studiepoeng pedagogikk/formidlingsfag. Den praktisk-kirkelige utdanningen er her som før på 60 studiepoeng, med hovedvekt på kateketiske emner og inkludert veiledet praksis.

Også for kateket er det et alternativ at personer med teologisk embetseksamen og praktisk-teologisk utdanning kvalifiserer til kateket. Her kreves det i tillegg 60 studiepoeng pedagogikk/formidlingsfag.

3.2.3.2. Alternativ kompetanse

Kravet til alternativ kompetanse for kateketer ble av Kirkerådet satt til minst femårig gradsutdanning på mastergradsnivå eller tilsvarende, med en innholdsprofil som er relevant for katekettjenesten. Her kreves i tillegg, i eller utenfor graden, kristendomskunnskap tilsvarende 60 studiepoeng, pedagogikk tilsvarende 30 studiepoeng og praktisk-kateketisk utdanning (30sp).

Det viktigste kriteriet er også her mastergradsnivå. Som for diakon har forvaltningspraksis her vært en relativt vid tolkning av hva som er en relevant master. De øvrige kravene er nokså like de alminnelige kravene for kateket. Det er noe lavere krav til kristendomskunnskap og praktisk-kateketisk utdanning.

Med innføringen av trosopplæringsreformen ble det skapt et stort behov for undervisningsstillinger i kirken, og Kirkemøtet og Kirkerådet har flere ganger, senest i 2015, pekt på behovet for å utvide muligheten for å kvalifisere som kateket,

inkludert muligheten for å bli vurdert på grunnlag av særlige kvalifikasjoner. Da Kirkemøtet i 2015 behandlet undervisningstjenesten i Den norske kirke, ble blant annet følgende vedtatt:

Kirkemøtet ser behov for alternative veier til katekettjeneste. Dette kan ivaretas ved å benytte Kirkerådets anledning til å godkjenne egnede personer med annen faglig jevngrad og relevant utdanning/praksis som kateket. I tillegg bør det etableres en ordning for godkjenning av personer med særlige kvalifikasjoner for katekettjeneste.

Det siste har vist seg vanskelig å gjennomføre både på grunn av de generelle vanskelighetene med å formulere slike særskilte grunner (se drøfting om prester over) og fordi det har vært vanskelig å finne frem til hvem som skulle søke for en slik gruppe, fordi det er soknet ved kirkelig fellesråd som tilsetter. For prestene er det biskopen som søker, og for dem har biskopen også arbeidsgiveransvar.

3.2.3.3. *Andre stillinger i kirkelig undervisning*

Som det fremgår av ovenstående, har kirken sett på kateketene som den profesjonen som primært skal lede menighetens undervisningsoppdrag. Men som en konsekvens av trosopplæringsreformen, økte antallet stillinger innen kirkelig undervisning kraftig i første tiår av 2000-tallet, og antall utdannede kateketer var ikke tilstrekkelig til å fylle alle disse. Med utdanningsnivået for kateketer, ville det også ta en viss tid å kvalifisere det nødvendige antall. Dermed økte også behovet for en mer differensiert stillingsstruktur.

Dette ble i første omgang ivaretatt fra 2010 gjennom fastsettelse av nye stillingskoder fra KA–Kirkelig arbeidsgiver- og interesseorganisasjon. I tillegg til kateket har KA i dag to stillingskoder for menighetsarbeider, en uten noen krav til utdanning, den andre med krav om fagbrev eller tilsvarende. Videre ble stillingskoden *menighetspedagog* opprettet; her er det etablert tre koder for innplassering. Den første av disse krever bachelorgrad eller tilsvarende, altså til sammen 3 års universitets- eller høyskoleutdanning. Den andre har krav om 4-årig universitets- eller høyskoleutdanning på bachelornivå og den tredje 5-årig utdanning på masternivå eller tilsvarende. For alle tre gjelder at graden må inneholde minst 30 stp. kristendomsfag og 30 stp. pedagogikk.⁷ Det stilles utover dette ingen spesifikke krav til bachelor og/eller mastergradens relevans, da det i for stor grad vil bli gjenstand for skjønn å vurdere gradens relevans. Det viktigste kriteriet blir derfor kompetansen som er knyttet til nivået på graden. Relevansen blir i tillegg hjulpet av kravene i pedagogikk og i kristendomsfag.

Kirkerådet og KA gikk våren 2014 ut med en felles rådgivning om å bruke stillingsstrukturen og kvalifikasjonskravene som finnes i det kirkelige avtaleverket, med vekt på kateket og menighetspedagog, når det opprettes nye undervisningsstillinger i menighetene.

⁷ For å forstå logikken i det etablerte avtaleverket, er det naturlig å ta et sideblikk til avtaleverk i undervisningsstillinger i skoleverket (KS-området), der det tilsvarende er etablert ulike titler for en opplæring/undervisning-stilling, som fagarbeiderstillinger (barne- og ungdomsarbeider), lærer (3 år, bachelor), adjunkt (4 år, bachelor), lektor (master/hovedfag). Stillingstitlene gjenspeiler i noen grad ansvarsområder, men like gjerne utdanningsnivå.

Da saken om kirkelig undervisning ble behandlet i Kirkemøtet i 2015 (KM 07/15) uttalte kirkemøtekomiteen følgende.

Komiteen vil påpeke at kompetansekravene for menighetspedagog innen pedagogikk og kristendomskunnskap er å forstå som minimumskrav, i tråd med stillingskodene i KA-regulativet. Kristendomskunnskap er kjernekompetanse for å være lærer i kirken. Det er ønskelig at bachelorutdanninger som utformes spesielt med sikte på tjeneste som menighetspedagog, inneholder mer kristendomskunnskap enn minimumskravet på 30 studiepoeng. I tillegg bør en slik utdanning inneholde praktisk-kirkelige fag. Kirkeloven § 24 tredje ledd bokstav c sier at «Kirkemøtet fastsetter kvalifikasjonskrav og tjenesteordning for særskilte stillinger innen kirkelig undervisning, diakoni og kirkemusikk.» Kirkemøtet har fastsatt «Tjenesteordning og kvalifikasjonskrav for kateketer». Det er ikke fastsatt tjenesteordning for de øvrige kirkelige undervisningsstillingene. Komiteen mener at dersom det skal fastsettes nye kvalifikasjonskrav til menighetspedagog, bør dette forberedes og fremmes som egen sak for Kirkemøtet. Med utgangspunkt i høringen legger vedtakets punkt 1 til grunn at den etablerte stillingsstrukturen (med kateket, menighetspedagog og menighetsarbeider) ivaretar tilstrekkelig rammeverk og fleksibilitet for arbeidstakere og arbeidsgivere. Komiteen ønsker derfor ikke å fremme forslag om å legge inn mer innhold i kompetansekrav for menighetspedagog nå.

Kirkemøtet gjorde deretter følgende vedtak:

For tilsetting som menighetspedagog kreves utdanning på bachelor-nivå som inneholder minimum 30 studiepoeng relevant pedagogikk/formidlingsfag og 30 studiepoeng kristendomskunnskap.

Dette er altså i tråd med de krav som er fastsatt i KA's regulativ. Det er ikke siden fastsatt noen egen tjenesteordning for menighetspedagoger.

3.2.3.4. Utvalgets vurdering

Utvalget oppfatter utviklingen av alternative stillinger, og da spesielt stillingen menighetspedagog som et svar på et sterkt økende behov for opplæringsstillinger mer enn en villet og planlagt utvikling. Menighetspedagogene har imidlertid etablert seg som en viktig tjenestegruppe innen kirkelig undervisning, som gjør en stor innsats i mange menigheter. Dette ble bekreftet med Kirkemøtets vedtak i 2015.

Menighetspedagoggittelen har likevel en noe uklar status i kirkens tjenestemønster. Som påpekt over, er det ikke fastsatt noen egen tjenesteordning for menighetspedagoger, og det er dermed heller ikke reflektert over hvordan menighetspedagogstillinger er å forstå i forhold til kateketstillinger. For å kunne gå mer spesifikt inn i hvilke kvalifikasjonskrav som bør stilles til menighetspedagoger, bør etter utvalgets mening disse problemstillingene drøftes først. Utvalget ser samtidig at det går utover dets mandat å gå opp grensene mellom stillingskategoriene kateket og menighetspedagog.

Utvalget tar derfor til etterretning de kvalifikasjonskravene for menighetspedagoger som ble vedtatt av Kirkemøtet i 2015, men vil oppfordre til at forholdet mellom de ulike tjenestekategorier innen kirkelige undervisning utredes nærmere.

3.2.4. Kantorer

3.2.4.1. Alminnelige vilkår

For kirkemusikerne er kravet en fireårig bachelor i utøvende kirkemusikk. Alternativt kan det tas en treårig bachelor med 60 studiepoeng (ett år) tilleggsutdanning i enten musikk, kirkefag, pedagogikk eller diakoni. Dette var materielt sett også kravet før 2004, selv om gradsbetegnelsen kom etter kvalitetsreformen.

Hva betegnelsen «kirkemusikk» innebærer, er i første rekke resultat av fagtradisjonen innenfor de ulike utdanningsinstitusjonene. Det er ikke eksplisitt uttalt fra kirkelig hold hva som kan betegnes som kirkemusikalsk utdanning, men i fastsettelsen av krav til alternativ kompetanse (se nedenfor) gis det en tydelig retning. Her fremkommer at beherskelse av orgel er sentralt. Videre beherskelse av korledelse samt liturgi og hymnologi. NLA høgskolen søkte i 2012 Kirkerådet om godkjenning for en kirkemusikkutdanning med piano som hovedinstrument og orgel som biinstrument, men fikk negativt svar fra Kirkerådet.⁸

3.2.4.2. Alternativ kompetanse

Når det gjelder kirkemusikerne er kravet til alternativ kompetanse fireårig musikkutdanning på bachelornivå. Innenfor eller utenfor graden kreves hymnologi, liturgikk og orgelkunnskap tilsvarende 20 studiepoeng og korledelse tilsvarende 15 studiepoeng. Kompetanse i orgelspill dokumenteres ved prøvespilling godkjent av en utdanningsinstitusjon eller Kirkerådet..

Det er relativt sett nokså mange som har ønsket å bli godkjent med en slik alternativ kompetanse, mye på grunn av det store antall utenlandske kirkemusikere. I praksis har de aller fleste av disse møtt kravene ved å gjennomføre et påbyggingsår i kirkemusikk kalt Kirkemusikk II, som er tilrettelagt av flere av utdanningsinstitusjonene innen kirkemusikk, for musikere som ønsker å kvalifisere seg til kantortjeneste. Gjennom avtaler mellom de ulike utdanningsinstitusjonene og Kirkerådet blir studenter som fullfører Kirkemusikk II automatisk kvalifisert som kantor.

3.3. Autoriseringer

I tillegg til de ordningene som er nevnt over, er det også mulig for prester, diakoner, kateketer og kantorer som er ordinert eller vigslet i en luthersk kirke i EØS-området, å søke om å få autorisasjon til å virke i samme tjeneste i Den norske kirke.

Dette er som følge av Norges tilpasning til yrkeskvalifikasjonsdirektivet,⁹ som innebærer at EØS-borgere kan søke om autorisasjon for å tjenestegjøre i Norge på samme vilkår som i sitt hjemland. Direktivet omhandler lovbestemte stillinger, det vil si som har offentlige kvalifikasjonskrav.

⁸ Nærmere referanse

⁹ Europaparlaments- og rådsdirektiv 2005/36/EF av 7. september 2005 om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner

Direktivet sier at en gjensidig skal godkjenne hverandres utdanning og eksamener, uavhengig av om de er identiske, så lenge de kvalifiserer til tilsvarende stilling i hjemlandet. Reglene er i dag fastsatt i yrkeskvalifikasjonsloven, som trådte i kraft i 2018.

Som følge av dette fastsatte departementet 21. desember 2004 forskrift om autorisasjon av prester i henhold til EØS-avtalen. Denne ble vedtatt på ny av Kirkemøtet 2016. Her fremgår det som vilkår at vedkommende som søker autorisasjon må være ordinert til prestedtjeneste i en evangelisk-luthersk kirke. Søkere må fremlegge dokumentasjon på dette samt bevis på at ordinasjonen ikke er tilbakekalt. Det er med andre ord ikke et krav om en tilsvarende utdanning som norske ordinerte prester. Derimot er det et krav at kirkesamfunnet hvor vedkommende er ordinert er «evangelisk-luthersk». Det betyr at utenlandske søkere fra andre kirkesamfunn ikke kan autoriseres etter denne forskriften, heller ikke fra dem som Den norske kirke har inngått forpliktende avtaler med.

Myndighet til å fastsette tilsvarende forskrifter for de øvrige vigslingsgruppene ble av staten delegert til Kirkemøtet, som delegerte den videre til Kirkerådet. Forskrift for henholdsvis diakon, kateket og kantor ble fastsatt av Kirkerådet 3. juni 2005 og gjelder tilsvarende som for prester. Direktøren er gitt fullmakt til å gjøre vedtak i hver enkelt sak for alle fire tjenestegruppene. Praksis er at autorisasjon blir gitt etter vedtak i en komite nedsatt av direktøren.

3.3.1. Betydning og fremtidig praksis

Siden 2005 er til sammen 56 personer blitt autorisert, altså gjennomsnittlig mellom tre og fire per år. Flertallet av disse er prester, og i praksis er det nesten utelukkende prester og diakoner som omfattes, ettersom vigslende kateketer og kantorer stort sett er ukjent i andre kirker. I perioden 2015-19 ble det autorisert 10 prester og 4 diakoner samt én kateket.

Etter at nåværende kirkelov blir opphevet i 2021 er det usikkert om kirkelige stillinger vil være stillinger som har offentlige kvalifikasjonskrav. Dersom dette ikke er tilfelle, betyr det at Den norske kirke står fritt til å videreføre forskriftene. Utvalget mener det kan være grunn til å se en eventuell videreføring i sammenheng med en bredere drøfting av hvilke kvalifikasjonskrav som bør gjelde for utenlandske personer som er vigslet.¹⁰

3.4. Unntaksordninger

Som følge av mangel på kvalifisert arbeidskraft, er det i en del tilfeller nødvendig å tilsette personer uten de nødvendige kvalifikasjonskrav. Dette gjelder i særlig grad kravet til formell kompetanse, men er i noen grad også knyttet til krav om vigsling.

For prester er kravet til vigsling/ordinasjon i realiteten mer absolutt enn for andre grupper, selv om det formelle kravet er likt for alle de fire gruppene. Problemstillingen blir derfor noe annerledes for prester enn for de øvrige.

¹⁰ Se avsnitt 4.1.4. og 4.1.5.

3.4.1. Prestetjeneste på fullmakt (prestevikarer)

Biskopen kan i henhold til Tjenesteordning for biskoper (TOB) § 10 gi fullmakt til egnede ikke-ordinerte til å utføre prestatjeneste. Ordningen ble innført ved kongelig resolusjon i 1974, etter et initiativ fra Bispemøtet. Den har flere ganger vært oppe til diskusjon, for presisering og utarbeiding av praktiske retningslinjer. Porvoo-avtalen og andre økumeniske avtaler som Den norske kirke har inngått har utfordret ordningen, men Bispemøtet har i flere omganger vurdert det slik at det ikke er behov for å endre ordningen og retningslinjene som følge av disse. Bispemøtet har imidlertid flere ganger presisert at ordningen skal forvaltes ut fra et nødsprinsipp. I en evaluering av ordningen i 2005 (BM 22/05) la Bispemøtet til grunn at den offentlige tjeneste med Ord og sakrament i menighetene forutsetter ordinasjon. Det ble samtidig gitt uttrykk for bl.a. at «prestatjeneste ved ikke-ordinert etter gjeldende fullmaktsordning forutsetter et påtrengende behov hvor en prestestilling står ubetjent, eller betjenes bare delvis. I tillegg kan fullmakter gis til teologiske studenter i den avsluttende del av studiet i forbindelse med stiftspraksis».

Bispemøtet har også senere evaluert ordningen, senest under sitt møte i juni 2019 (BM 9/19). Biskopene vedtok da følgende:

For den videre praktiseringen av fullmaktsordningen ønsker Bispemøtet å presisere følgende:

1. Fullmakt til prestatjeneste til ikke-ordinerte blir gitt for å sikre menigheten en ordnet tjeneste med ord og sakrament. Det må være et påtrengende behov som følge av at en prestestilling står helt eller delvis ubetjent.
2. Tjenesten må være tidsbegrenset, knyttet til en enkelttjeneste eller for en bestemt periode.
3. Den som blir gitt fullmakt til prestatjeneste, må gjennomgå nødvendig opplæring, som i det minste inneholder kursing i gudstjenesteledelse og sakramentsforvaltning.
4. Den enkelte biskop står fritt til å bruke sin myndighet, lokalkunnskap og sitt skjønn til å vurdere den aktuelle kandidaten i den enkelte situasjon.

Dette vedtaket viser en ordning under press. Det finnes i dag ingen samlet oversikt over bruk og omfang av ordningen. I forbindelse med Kirkerådets utredning fra 2010 ble det foretatt en kartlegging av omfanget av og erfaringen med biskopenes bruk av TOB §10. Den viser stor variasjon fra bispedømme til bispedømme i omfang og innhold i fullmaktene som blir gitt, og inkluderer stiftspraksis, sommervikariater, og lengre vikariater på opptil fire år. Det er stort sett gode erfaringer, og ordningen fyller et behov som eller ikke ville være dekket. Bispemøtet presiserer likevel i forberedelsen av saken i 2019 at det på ny er behov for en gjennomgang, for å sikre at praksis er i tråd med regelverket. Det finnes også i dag tilfeller der fullmakt blir gitt for 2-3 år om gangen. Forholdene både bispedømmene imellom og innad i bispedømmene er til dels svært forskjellige, slik at omfanget på bruken av TOB § 10 vil måtte variere. Som det fremgår av vedtaket punkt 3 og 4 finnes det i dag ingen formelle krav til denne type tjeneste, utover at vedkommende som blir tilsatt «må gjennomgå nødvendig opplæring, som i det minste inneholder kursing i

gudstjenesteledelse og sakramentsforvaltning.» Det er opptil den enkelte biskop å foreta en konkret vurdering av den enkelte kandidat, basert på lokalkunnskap og skjønn. I prinsippet kan dette dermed karakteriseres som et «hull» i de vanlige kompetansekravene til kirkelige medarbeidere.

Det finnes i dag heller ingen oversikt over hvilken faktisk formell kompetanse de som gjør tjeneste som prestevikarer har, men det er grunn til å anta at i det minste en del av dem har relevant høyere utdanning. Ordningen med fullmakt brukes også i mer eller mindre utstrakt grad som hjemmel for å gi diakoner og kateketer fullmakt til å lede gudstjenester med sakramentsforvaltning.

Kirkerådet etablerte i 2009 en arbeidsgruppe som skulle utrede mulige ordninger for lokal prestedtjeneste samt spørsmålet om en type «ungdomspastor» med bachelor-eksamen, for Den norske kirke. Arbeidsgruppen konkluderte med en rapport i 2010 med tittelen *Lokal prestedtjeneste – utgreiing av nye ordningar*, som munnet ut i et forslag om en mer dynamisk og systematisk bruk av TOB § 10. Rapporten ble behandlet av Kirkerådet høsten 2010 (KR 51/10), og ble oversendt Bispemøtet, men har ikke ført til noen endring av retningslinjene.

Det har vært en stigende tendens til at søkere til evalueringnemnda har erfaring som prestevikarer, gjerne over perioder på flere år. Dette er personer som enten i forkant eller i løpet av perioden som prestevikar har skaffet seg tilstrekkelig kompetanse til å bli godkjent av evalueringnemnda som kompetente til å ordineres.

3.4.2. Kvalifikasjonskrav og vigsling

Prestevikarordningen er skapt ut fra behovet for en ordning som gir mulighet for å bemanne prestedstillinger selv om kravet om ordinasjon ikke er oppfylt. For de øvrige profesjonene er dette løst på en annen måte. Siste avsnitt i kvalifikasjonskravene både etter dagens ordning og i forslaget til justert ordning, gir åpning for at dersom det ikke melder seg søkere som oppfyller kvalifikasjonskravene, kan stillingen midlertidig besettes av ukvalifiserte. For diakon og kateket er det formulert som at stillingen midlertidig kan omgjøres til en stilling innen henholdsvis diakoni og kirkelig undervisning. Denne muligheten er for disse kategoriene knyttet til det som i dagens regelverk fortsatt heter «statlig finansiering». Dette er i utgangspunktet stillinger som før 1997 var statlige stillinger, og som etter overføringen til kirkelig fellesråd har fått tilskudd fra bispedømmerådet. For disse stillingene må bispedømmerådet godkjenne en slik midlertidig omgjøring. For stillinger uten tilskudd fra bispedømmerådet vil arbeidsgiver antas å ha en større frihet til omgjøring. Dette viser seg i regelverket for kantor, der formuleringen mer åpen. Der heter det at hvis det ikke melder seg søkere som er kvalifisert til kantor, kan det tilsettes organist.

Utvalget ser at det er noen utfordringer knyttet til å ha denne type unntaksbestemmelser. Det kan potensielt utvanne de faglige kravene til stillingen og dermed undergrave de kvalifikasjonskravene som er satt opp som normalkrav. På den annen side vil det i mange tilfeller være en reell problemstilling at det ikke finnes kvalifiserte søkere. Alt i alt ser utvalget det som en fordel at regelverket åpner for denne type unntak.

Knyttet til denne bestemmelsen er imidlertid også en annen problemstilling, nemlig søkere som er kvalifiserte til stillingen, men som av ulike grunner ikke ønsker å bli vigslet til tjenesten. Dette gjelder først og fremst kirkemusikere.

Dagens tjenesteordninger forutsetter at en person som oppfyller kvalifikasjonskravene og søker stilling i Den norske kirke blir vigslet til stillingen. Det går klart frem i tjenesteordningens § 5, der det heter «Tilsetting skjer med forbehold om vigsling og at biskopen gir tjenestebrev». Dette må sees i sammenheng med § 4 siste ledd. Der vedkommende ikke oppfyller kvalifikasjonskravene vil det heller ikke være grunnlag for vigsling. Det kan imidlertid vanskelig hevdes ut fra § 4 siste ledd at personer som er kvalifisert likevel kan tilsettes som organist fordi de ikke vil innrette seg etter forutsetningen om vigsling i § 5.

Virkeligheten er likevel at flertallet av dagens kirkemusikere ikke er vigslet. Av samtlige som er ansatt i en kirkemusikalsk stilling er bare rundt 23 % vigslet. Et stort antall av disse har heller ikke de nødvendige kvalifikasjoner, men også blant dem som er kvalifisert er bare omkring halvparten vigslet til kantor. Creo, som er den dominerende fagforening for kirkemusikere, har en pragmatisk tilnærming til denne situasjonen. Deres tilnærming er at da Kirkemøtet i 2015 stadfestet at vigsling skulle være et krav for å bli kantor, innførte man indirekte to kategorier kirkemusikere, en vigslet, med tittel kantor, og en ikke-vigslet, med tittel organist. En slik betraktning har utgangspunkt i KA's lønnsregulativ, som baserer lønnsnivå på utdanning, men er i strid med tjenesteordningens ordlyd og antagelig også med Kirkemøtets intensjon.

Utvalget vil peke på utfordringen som ligger i at et sentralt vilkår for tilsetting som Kirkemøtet har satt i så stor grad blir neglisjert av en tjenestegruppe. Dette er også en situasjon som kirkemusikerne selv opplever ubehagelig.

Utvalget ser det ikke som en del av sitt mandat å vurdere hvorvidt kravet om vigsling i sin nåværende form skal videreføres eller endret. Utvalget vil likevel peke på at det fortsatt ligger betydelige uløste spenninger innenfor tenkningen rundt vigsling av kirkemusikere, som Kirkemøtet i fremtiden bør adressere.

3.5. Kvalifikasjonskrav i noen sammenlignbare kirker

Dette kapitlet omhandler i hovedsak kvalifikasjonskrav for prester. Det har sammenheng med at de øvrige tjenestene som i Den norske kirke er vigslede tjenester i mindre grad har samme status og klare kvalifikasjonskrav i sammenlignbare kirker. Et unntak er diakoner, som har en sterk stilling i Sverige og Finland. Disse er omtalt kort.

3.5.1. Danmark

For å bli prest i den danske folkekirke må man ha kandidateksamen i teologi (cand.theol.) fra et dansk universitet. Dette tilsvarer mastergrad, men det forutsettes forkunnskaper i gresk og latin. Enkelte får ekvivalent deler av teologiske utdannelse fra andre land. Det skjer via Kirkeministeriet. I etterkant av kandidateksamen er det en fire måneders utdanning ved et av de to pastoralseminarene.

Det er videre åpnet for at andre personer kan søke prestestilling «såfremt den pågældende i fremtrædende grad har vist sig i besiddelse af egenskaber, der har

væsentlig betydning for varetagelse af præstestilling.»¹¹ Tillatelse til dette blir gitt av kirkeministeriet. Kandidaten må ha fylt 35 år og bestå en prøve hos biskopen. Det er også biskopene som søker etter denne bestemmelsen. I etterkant av godkjennelsen må kandidaten gå et semester på pastoralseminariet. Det er få som blir prester etter denne veien, men antallet er visstnok noe økende.

Helt fra 1922 har det dessuten vært mulig for ikke-teologer med en annen akademisk utdanning å bli ordinert, dersom vedkommende blir kalt spesielt av en bestemt menighet og biskopen godkjenner dette. Det er ukjent hvor utbredt denne ordningen er.

Det var tidligere også flere veier til prestedtjenesten, som en følge av forbigående forhold som skapte prestemangel. I perioden 1962-85 fantes en ordning som tillot ikke-teologer som er akademikere å bli prester, etter en prøve for et utvalg bestående av to biskoper og en professor. I 1971 ble det vedtatt en «nødlov» med tidsbegrensning på ti år, for å avhjelpe den store prestemangelen. Her var kravet bare lærerskoleeksamen samt et teologisk kurs og en prøve anordnet av kirkeministeriet.

I Danmark finnes ingen ordninger for å gjennomføre de typiske presteoppgaver uten ordinasjon.

Som en følge av tiltagende prestemangel nedsatte det danske kirkeministeriet i 2016 et utvalg som skulle se på tiltak for å avhjelpe dette. Utvalget avgav i september 2018 *Betænkning fra Udvalget om præstemangel*.¹² Betenkningen anbefalte å skape flere alternative veier. Man foreslo også for en tidsavgrenset periode å gjenopplive ordningen med at ikke-teologer med høyere utdanning skulle kunne ordineres. Disse forslagene har imidlertid ikke vunnet politisk tilslutning. Det er nå nedsatt et nytt utvalg til å se på problematikken.

3.5.2. Finland

Kravene til teologisk utdanning er gitt av Biskopsmøtet 2013.¹³ Den som søker om ordinasjon skal ha minst en teologie magisterexamen (mastergrad) hvori inngår studier i eksegetikk, kirkehistorie, systematisk teologi og praktisk teologi, sammenlagt minst 100 studiepoeng, og religionsvitenskapelige studier minst 10 studiepoeng. Dessuten minst 30 sp i minst 2 klassiske språk og praktisk teologi minst 20 sp.

For å søke fast prestedtjeneste som kapellan eller kyrkoherde, må man, i henhold til kyrkoordningen, avlegge pastoralexamen. Denne avlegges hos domkapittelet. Pastoralexamen kan avlegges av prest etter ferdig grunnutdanning og minst to års prestedtjeneste. Eksamenen omfatter 34 studiepoeng og består av åtte studieenheter i tillegg til preken- og undervisningsprøver. Høyere pastoralexamen, som bl.a.

¹¹ Lov om ansættelse i stillinger i folkekirken m.v. lov nr. 647 af 12. juni 2013.

¹²

http://www.km.dk/fileadmin/share/billeder/Betaenkninger/Betaenkning_fra_Udvalget_om_praestemangel_-_September_2018.pdf

¹³ https://evl.fi/plus/beslutsfattande/lagstiftning/kyrkans-forfattningssamling/forfattningssamling-nr-63/nr-114-biskopsmotets-beslut-om-teologisk-examen-som-kravs-for-prastambetet?p_p_id=56_INSTANCE_Wppum7aCyetw&p_p_lifecycle=0&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_col_id=column-2&p_p_col_count=2

omfatter en teologisk avhandling, kreves av en søkere til domprost og stiftsdekan og for å kunne velges til prästassessor ved domkapitlet.

Utdanningskrav til *diakon* er gitt av kyrkostyrelsen, oppdatert 2017.¹⁴ Her er kravet yrkeshøgskoleeksamen innen helse- og sosialfag, området sosionom (YH), som omfatter minst 210 studiepoeng eller yrkeshøgskoleeksamen innen helse- og sosialfag området, sykepleier (YH), som omfatter minst 240 studiepoeng.

Eksamen må inkludere minst 90 studiepoeng teologiske studier og studier som berører arbeidet i menighetene og kirken samt følgende diakonale emner:

1. Teologiske studier som gir innsikter i Bibelen, den kristne tro og kirkens åndelige liv, minst 20 studiepoeng
2. Yrkesstudier i diakoni, minst 40 studiepoeng
3. Heltidspraksis innen diakoni, minst 15 studiepoeng, hvorav minst 12 studiepoeng i en menighet eller kirkelig samarbeidsområde i Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland
4. Oppgave i diakoni, minst 15 studiepoeng.

Diakoner vigsles til tjenesten.

Kyrkostyrelsen har også gitt utdanningskrav for ungdomsarbeidsledere, ledere av barnarbeid, leder for misjon og internasjonal virksomhet og familierådgiver eller leder av familiekontor.

3.5.3. Sverige

I Svenska kyrkan er det fire typer stillinger som gjennomgår en kirkelig utdanning ved Svenska kyrkans utbildningsinstitut i Uppsala og Lund. Det er prest, diakon menighetspedagog (församlingspedagog) og kirkemusiker. En viktig side av denne utdanningen er samvirket med de tre andre yrkesutdanningene. Noen fag studeres bare i presteprogrammet mens andre er felles med ett eller flere av de øvrige tre programmene. Fagene inngår i sju kunnskapsområder, som er:

Gudstjeneste (inkludert homiletikk og liturgikk)
 Diakoni
 Menighetspedagogikk (med kateketikk)
 Kunst og musikk
 Sjelesorg
 Strategi og lederskap
 Teologi og samfunn

Før man begynner på utbildningsinstituttet skal det være gjennomført åtte ukers praksis i en menighet samt deltatt på åtte-ti dagers samlinger i stiftet. Kandidaten tar selv kontakt med det stift vedkommende ønsker å knytte seg til. Som del av en vigslet tjeneste må preste- og diakonkandidater bli anbefalt av en biskop.

¹⁴ <https://evl.fi/plus/beslutsfattande/lagstiftning/kyrkans-forfattningssamling/forfattningssamling-nr-63/nr-124-kyrkostyrelsens-beslut-om-examina-som-forutsatts-av-vissa-tjansteinnehavare-i-andligt-arbete>

Før utdanningen ved utbildningsinstituttet må hver av de fire profesjonene ha gjennomgått en fagutdanning.

For å bli *prest* i Svenska kyrkan må man i utgangspunktet ta magistereksamen (240 studiepoeng, dvs. 4 års studier) og dessuten kurset Svenska kyrkans tro och liv på universitet eller høgskole (15 poeng). Totalt 255 poeng. Magistereksamen er fastsatt å skulle inneholde: allmenn religionsvitenskap 30 poeng, bibelvitenskap 60 poeng hvorav 30 poeng språk og systematisk teologi 30 poeng i tillegg til Svenska kyrkans tro och liv.

Integrert i magisterstudiene begynner prestekandidatene også på den pastoralteologiske utdanningen ved Svenska kyrkans utbildningsinstitut. Første del er 15 poeng studier som går over ett semester, som er tenkt å skulle tas sammen med universitetskurset i Svenska kyrkans tro och liv. Først deretter kan prestekandidaten begynne sitt avsluttende hele år (60 studiepoeng).

Først etter dette kan stiftets domkapittel la en person gjennomgå «prästexamen», som er den siste formelle prøven, som foregår umiddelbart før ordinasjonen.

Dette beskriver den vanlige majoritetsveien fram til prest i Svenska kyrkan. Det finnes noen unntak fra denne regelen. Det vanligste unntaket gjelder personer – med kortere utdanning – som er ordinert til tjeneste i Evangeliska Fosterlands-Stiftelsen. Andre vanlige unntak gjelder prester som kommer fra medlemskirker i LVF, Porvoo-fellesskapet eller andre kirker som Svenska kyrkan er i kirkefellesskap med. Det er imidlertid ingen alternative utdanningsveier for å bli vanlig menighetsprest i Svenska kyrkan. Man hadde tidligere en ordning med «dispensutbildning», som gav mulighet for å bli ordinert med en kortere utdanning. Det var her en nedre aldersgrense på 35 år, og det var tidsrestriksjoner på når man kunne bli komminister og kyrkoherde.¹⁵ Denne ordningen ble forlatt antagelig en gang på 1980-tallet. Det skal legges til at normalutdanningen på det tidspunktet var lengre enn i dag.

I prinsippet har en biskop myndighet til å ordinere en person som ikke oppfyller de stipulerte kravene, men i praksis er det en sterk enighet i bispemøtet om ikke å avvike fra felles ordninger eller rutiner.

I Svenska kyrkan er det heller ingen ordninger for – eller en praksis med – å la uordinerte personer utføre noen av de særskilte presteoppgavene. Hverken gudstjeneste med nattverd eller kirkelige handlinger kan utføres fullt ut av en uordinert person.

På bakgrunn av aktuelle utfordringer finnes det en diskusjon og en viss vilje fra bispemøtets side til å vurdere mulighetene for et mer individuelt tilpasset utdanningsløp for blivende prester.

Kvalifikasjonskravene for *diakon* går langs de samme linjene som for prest. For å bli diakon må man ha en fagutdanning fra høgskole eller universitet samt være opptatt som diakonkandidat i et stift. Deretter studerer man pastoralteologi ved Svenska kyrkans utbildningsinstitut.

¹⁵ NOU 1972:31 s.42

Siden 2013 er kravet til høyskoleutdanning minst kandidatexamen, tilsvarende bachelorgrad 180 studiepoeng, med hovedområde (90 stp) innen ett av følgende områder: psykologi, sosialt arbeid, sykepleie, medisin eller folkehelse, alternativt annen kandidatexamen, 180 stp, med 90 stp innen psykologi, sosialt arbeid, sykepleie, medisin eller folkehelse.

Alternativt yrkeseksamen som omfatter minst 180 studiepoeng innen tilsvarende områder (f.eks. sosionom eller sykepleier).

Efter avsluttet fagutdanning følger en pastoralteologisk utdanning for diakoner ved Svenska kyrkans utbildningsinstitut. Studiene omfatter to semesters studier på heltid. at man har Dette er det samme som for prestekandidater.

Som med prester er de to sistnevnte delene av utdanningen avhengig av tilknytning til ett av Svenska kyrkans stift. Etter fullført utdanning blir kandidaten vigslet til diakon i det stiftet vedkommende skal gjøre tjeneste.

Utdanning til *menighetspedagog* (församlingspedagog) er høyskoleutdanning som lærer på bachelornivå, minst 180 studiepoeng.

Deretter gjennomgås en ettårig utdanning på heltid ved utbildningsinstitutet.

Menighetspedagog er ikke en vigslet stilling i Svenska kyrkan.

Utdanningen for *kirkemusikere* gis på flere nivå. Det kan velges en toårig høyskole- eller musikhøyskoleutdanning på 120 stp. kunstnerisk kandidatutdanning (180 stp) med innretning kirkemusikk. Etter den kunstneriske kandidatutdanningen kan man også ta kunstnerisk masterutdanning (120 hp).

De tre utdanningsnivåene gir tittel som henholdsvis kantor, organist og førsteorganist. Heller ikke kirkemusikerne blir vigslet til tjeneste.

3.5.4. Church of England

I Church of England er veien til prestetjeneste i større grad preget av vekt på personlig kall og modning enn i norsk og luthersk tradisjon. Den som ønsker å bli prest først etablerer en kontakt med sin biskop. Hvert bispedømme har Diocesan Directors of Ordinands (DDO's) som i samarbeid med en lokal menighet veileder kandidatene frem mot presentasjon for et utvalg kalt Bishop's Advisory Panel. Panelet foretar intervjuer knyttet til personlig modenhet, tro og evne til å formidle evangeliet. Utvalget gir deretter anbefaling om egnethet for prestetjeneste. Dersom kandidaten blir anbefalt, vil den lokale biskopen sende vedkommende til videre opplæring. Tradisjonelt har kandidatene blitt sendt på et presteseminar, og det finnes en rekke slike seminarer spredt utover landet, med forskjellig teologisk og kirkelig profil. Alternativt kan man velge å studere ved åpne institusjoner kombinert med tilknytning til en menighet. Det er også lagt til rette for deltidsstudier ved siden av annet arbeid.

I tillegg til dette er det en utbredt praksis med local ordained ministers, som vanligvis ikke er betalt.

Church of England har også diakoner, som følge av læren om det tredelte embete diokon – prest – biskop. For de flestes vedkommende er diakonatet et forstadium til prestatjenesten, men det finnes også de som er ordinert som «permanent» eller «distinctive deacons». Det er imidlertid ikke noe eget utdanningsprogram for disse, og de er for det meste ulønnede personer som jobber i kirken på frivillig basis.

4. Forslag til reviderte kvalifikasjonskrav

4.1. Innledning

Den overordnede målsettingen for utvalgets forslag er forenkling og klargjøring av regelverket angående kvalifikasjonskrav for kirkelige stillinger. Det er viktig både for dem som ønsker å utdanne seg til en kirkelig stilling og for utdanningsinstitusjonene at regelverket for kvalifikasjoner er så enkelt og entydig som mulig. En slik utvikling vil også kunne være et bidrag i arbeidet med rekruttering.

En viktig side ved forslagene er at muligheten for personlig godkjenning på grunnlag av annen tilsvarende kompetanse eller eventuelt på grunnlag av særlige kvalifikasjoner, foreslås avsluttet. For presters vedkommende betyr dette en avvikling av evalueringsnemnda. For de øvrige vil muligheten for å godkjennes etter søknad til Kirkerådet falle bort. Utvalget mener en slik individuell vurdering ikke uten videre skaper større rekruttering til de ulike profesjonene, og i noen tilfeller kan en slik vurdering virke mot sin hensikt, altså at den er demotiverende. I stedet er det foreslått alternative veier mot kvalifisering som er mer forutsigbare og gjennomsiklige, og dermed gjør det lettere for den enkelte å planlegge et studieløp.

En viktig avveining i oppstilling av kvalifikasjonskrav er behovet for på den ene siden en tydelig faglig identitet og på den andre siden fleksible ordninger som gjør det lettere for personer med en annen fagbakgrunn og kvalifisere seg til en kirkelig profesjon. Utvalget har svart på denne problemstillingen ved å sette opp en tydelig hovedvei mot den enkelte profesjon, samtidig som det er satt opp alternative studieløp som under gitte forutsetninger gir en lettere vei mot målet. Denne organiseringen gir etter utvalgets mening en bedre og tydeligere organisering av kvalifikasjonskravene enn dagens ordning med individuell vurdering enten i nemnd eller administrativt i Kirkerådet.

Et viktig teknisk grep i utformingen av forslagene er betegnelsen «*i eller utenfor graden*». Det betyr at all relevant kompetanse som finnes innenfor rammen av en eksisterende mastergrad kan brukes videre, men videre at manglende kompetanse kan legges til i tillegg. Det blir altså ikke nødvendig for noen å ta en ny mastergrad. For dem som ikke har noen mastergrad fra før, vil denne kunne tilpasses på bakgrunn av emnekravene.

Det elementet av personlig vurdering som i dag foregår i evalueringsnemnda og i noen grad i Kirkerådet, kan i dag bedre ivaretas av andre instanser. Det er for det første i dag bedre systemer for egnethetsvurdering og skikkethetsvurdering i regi av utdanningsinstitusjonene enn da nåværende regelverk ble vedtatt. Disse ordningene vil langt på vei kunne fange opp manglende egnethet på en mer treffsikker måte enn dagens systemer. Dernest har kirken selv bygget ut et apparat for å prøve motivasjon og egnethet, særlig gjennom programmene Veien til prestatjeneste (VTP) og Veien til vigslet tjeneste (VTVT). Utvalget har i liten grad sett på innholdet i disse

programmene, men finner denne type arena godt egnet til å prøve den enkeltes motivasjon og evne til kirkelig tjeneste. Her møtes den enkelte student og det organ som er ansvarlig for den endelige prøving med tanke på vigsling, nemlig biskopene. Dersom det skulle være behov fra kirkens side for en større grad av prøving av personlig egnethet, er det etter utvalgets mening naturlig å videreutvikle en slik arena.

4.2. Kvalifikasjonskrav prest

Profesjonsstudiet i teologi er og skal fortsatt være hovedveien til å bli prest. I tillegg foreslås et alternativ for andrekarriere-prester, som erstatter dagens § 5 og 6 i forskrift om kvalifikasjonskrav for tilsetting som prest i Den norske kirke. Samlet sett innebærer utvalgets forslag en potensielt lavere terskel for personer med en annen høyere utdanning som har fylt 35 år å kvalifisere seg for prestedtjeneste. Samtidig som at de faglige krav til prestedtjeneste styrkes i forhold til dagens regelverk.

Utvalget mener en slik forenkling vil gi en ramme for presteutdanningen som er mer dynamisk enn dagens ordning, og som dermed vil være et bedre redskap til å møte utviklingen som avtegner seg i arbeidsmarkedet og i samfunnet generelt. Det har vært viktig å bevare dagens profesjonsstudium i teologi som hovedveien til prestedtjeneste. Samtidig har det vært viktig å legge til rette for gode og forutsigbare ordninger for dem som ønsker å kvalifisere seg til prest på et senere tidspunkt i livet.

Utvalgets forslag innebærer bortfall av muligheten for å bli godkjent på grunnlag av særlige kvalifikasjoner. Som en konsekvens av dette foreslår utvalget at evalueringsnemnda blir nedlagt, og at det heller ikke vil være mulighet for individuell vurdering av kandidater administrativt i Kirkerådet. I stedet foreslås en tydeligere konkretisering av kvalifikasjonskravene for en alternativ utdanningsvei til prestedtjeneste. Bortfallet av evalueringsnemnd og innføringen av tydeligere krav vil gjøre det mer forutsigbart for aktuelle kandidater å planlegge et studieløp som sikrer oppnådde kvalifikasjoner. Ordningene vil også være enklere å administrere. Utvalget forutsetter at vurderinger av skikkethet/egnethet blir gjort av andre instanser. Nærmest til dette ligger utdanningsinstitusjonene og biskopene, blant annet gjennom programmet Veien til prestedtjeneste (VTP)

Forslaget innebærer også en avvikling av den egne forskriften om kvalifikasjonskrav for tilsetting som prest i Den norske kirke. Kvalifikasjonskravene settes inn som en ny § 3 i tjenesteordning for menighetsprester.¹⁶ Dette blir dermed i tråd med de øvrige tjenesteordningene. Det bør vurderes om tjenesteordningen dermed bør skifte tittel til «tjenesteordning og kvalifikasjonskrav for menighetsprester».

Med en slik organisering vil kvalifikasjonskravene konsentrere seg kun om å fastslå hvilken formell kompetanse som kreves. Krav om medlemskap i Den norske kirke og

¹⁶ Som i dag lyder slik: «Bare person som fyller de kvalifikasjonskrav for tilsetting av prest i Den norske kirke som er fastsatt av Kirkemøtet, kan være fast tilsatt prest i Den norske kirke. Person som er vigslet til prest i annet kirkesamfunn, kan etter godkjenning i samsvar med tjenesteordning for biskoper § 8 femte ledd likevel tilsettes midlertidig i prestedstilling når arbeidsmiljøloven tillater det, selv om vedkommende ikke fyller kvalifikasjonskravene. Vedkommende er så lenge tilsettingen varer å regne som prest i Den norske kirke i forhold til lovgivningen om vigselsmyndighet og taushetsplikt.»

krav om norsk språk, som i dag står oppstilt i forskriftens § 2, forutsettes fanget opp andre steder i kirkelig regelverk.

Avvikling av dagens forskrift er også knyttet til forslaget om nedleggelse av evalueringsnemnda. Foruten de ulike former for kvalifikasjonskrav, omtaler forskriften i første rekke sammensetning og arbeidsform for nemnda, hvilke saker den kan behandle samt saksbehandlingsregler.

4.2.1. Normal kompetanse

Det normale kompetansekravet for prest er i dag *candidatus/candidata theologiae* (cand.theol.) Denne graden betegner etter kompetansereformen profesjonsstudiet i teologi, som er en seksårig utdanning på masternivå.

Tittelen cand.theol. er også betegnelsen på den tidligere teologiske embetseksamen. Denne graden inneholdt ikke praktisk-teologisk utdanning. Det er derfor fortsatt presisert i kompetansekravet at en slik utdanning må foreligge, enten som en del av eller i tillegg til cand.theol.-graden.

Utvalget foreslår ingen endringer i innhold eller omfang av dette studiet. Profesjonsstudiet i teologi, slik det i dag foreligger, er resultat av en utvikling gjennom lengre tid, og det har vært lagt ned en stor innsats for å bevare og videreføre det som et av de akademiske profesjonsstudiene i Norge. Utvalget foreslår at dette fortsatt blir hovedveien til å oppnå kvalifikasjoner som prest.

I likhet med tidligere, er det faglige innholdet i cand.theol.-graden ikke nærmere definert i forslaget. Det vil altså være helt og holdent opp til de ulike lærestedene å innholdsbestemme hva en teologisk profesjonsutdanning skal bestå av. Dette står i motsetning til de tre andre vigslede profesjonene, hvor kvalifikasjonskravene i større grad stiller innholdsmessige krav til utdanningen. Den viktigste grunnen til at det er slik er antagelig at presteutdannelsen bygger på en lang og velprøvd fagtradisjon. Kirkerådet hadde i 2012 samtaler med fakultetene om hvorvidt det var behov for at kirken i større grad gir signaler om hva en prest skal kunne. Disse samtalene konkluderte med å peke på formuleringen i dagens forskrift § 5, som krever «kunnskaper innen teologiens tradisjonelle hoveddisipliner». Disse hoveddisiplinene ble i samtalene definert som bibelfag, systematisk teologi og kirkehistorie, i tillegg til praktisk-teologiske fag. Det har fra enkelte hold kommet forslag om at presteutdanningen også bør inneholde andre emner enn de tradisjonelle, men dette er aldri konkretisert, og er heller ikke videre tematisert her.

I dagens forskrift § 3 omtales muligheten for at også andre utdanninger kan gi rett til å være prest, dersom et fakultet som har rett til å tilkjenne cand.theol.-grad vurderer at utdanningen *i innhold og omfang* tilsvarer cand.theol.-grad. Denne muligheten til å ekvivalere grader har lærestedene i dag på generelt grunnlag, og utvalget anser det ikke som nødvendig at det skal regelfestes spesielt.

4.2.2. Alternativ kompetanse

Kravene til annen tilsvarende kompetanse, slik de i dag kommer til uttrykk i forskriftens § 5, har som tidligere vist flere krevende sider (se avsn. 3.1.2.1.). Forslaget til nye regler gjør det enklere og mer forutsigbart å legge en plan for utdanning som kan føre frem til å bli kvalifisert for å søke ordinasjon.

Utvalget foreslår at personer som har fylt 35 år ved tilsetjing i prestestilling vil etter forslaget gis mulighet til en forenklet vei for å kvalifiseres til prestetjeneste uten en personlig godkjenning av en nemnd. Videre foreslår utvalget at den praktisk-teologiske utdanningen i større grad ses i sammenheng med og potensielt som en integrert del av den samlede utdanningen, og ikke som i dag noe som må tas *etter* en godkjenning av øvrig kompetanse. Dette vil gi større mulighet for integrasjon mellom teoretiske og praktisk-teologiske fag, og samsvare mer med studieløpet av profesjonsstudiet i teologi, slik det har utviklet seg siden dagens forskrift ble fastsatt.

Kravet om mastergrad videreføres. Internasjonalt oppnås mastergrader på ulikt vis. Utvalget understreker at mastergraden i nivå og omfang skal svare til norske mastergrader, slik dette er beskrevet i forskrift om krav til mastergrad.¹⁷

Det har som nevnt vist seg vanskelig å beskrive hvilke mastergrader som anses relevante for prestetjeneste under dagens § 5. Dersom en skal opprettholde kravet om at mastergraden skal være innholdsmessig relevant for prestetjeneste, må noen gjøre en vurdering av denne relevansen. Lærestedene vil normalt ikke gjøre denne typen relevansvurderinger. Det ville da også potensielt kunne oppstå ulik praksis for hva som oppfattes som relevant, og følgelig et uheldig press mot de ulike lærestedene. En annen mulighet er å beholde evalueringsnemnda i en eller annen form eller at vurderingen foretas administrativt av Kirkerådet. Dette kunne sikre en mer enhetlig praksis, men det vil være krevende for evalueringsnemnda å gjøre en slik vurdering. Grunnene til dette er utdypet nedenfor. Det er etter utvalgets menigng også lite hensiktsmessig å opprettholde en instans som skal foreta en vurdering kun av dette ene kriteriet.

Hvis en konkret vurdering av relevansen av den enkelte mastergrad faller bort, kan man gå i en av to retninger: Enten en ganske tydelig spesifisering, i selve regelteksten eller i en veiledning, av hvilke typer mastergrader som anses som relevant. En slik spesifisering vil imidlertid enten innebære en klar innsnevring i forhold til dagens praksis eller den vil likevel etterlate et visst rom for skjønn. Utvalget foreslår isteden at det ikke settes noe krav til profilen på mastergraden som sådan, men at det settes opp faglige minstekrav som enten kan ligge i mastergraden eller være fagemner som kan tas i tillegg, enten på bachelor- eller masternivå.

Potensielt vil bortfall av kravet til relevans kunne føre til at personer med ikke relevante mastergrader nå i større grad vil søke å kvalifisere seg til prestetjeneste. Erfaringen fra de siste årenes behandling i evalueringsnemnda er imidlertid at vurderingen av relevans knytter seg vel så mye til den enkeltes personlige motivasjon og bruk av sin fagkunnskap som den formelle utdanningen. Risikoen for å få kandidater med en helt irrelevant kompetanse vurderes derfor ikke som stor. Etter utvalgets mening bør denne type skjønnsmessig vurdering uansett skje i andre sammenhenger enn i en kort samtale mellom evalueringsnemnda og den enkelte søker.

Utvalget foreslår at utdanningen totalt må inneholde minimum 120 studiepoeng teologiske emner, mot 80 i dagens ordning. De faglige kravene ved bortfall av en vurdering i evalueringsnemnda vil dermed bli noe, men ikke vesentlig, forhøyet.

¹⁷ <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2005-12-01-1392>

Hoveddelen av disse studiepoengene vil normalt være på bachelornivå, men utvalget foreslår at minimum 30 studiepoeng av de teologiske emnene må være på masternivå. Det skal bidra til at de som går denne veien har hatt mulighet for å jobbe selvstendig med teologiske problemstillinger.

Det er spesifisert at studiepoengene i teologiske emner skal være i «de tradisjonelle teologiske kjernedisiplinene». Hva som menes med dette er nevnt over. Det er nødvendig at også de som vil kvalifisere seg gjennom alternativ kompetanse har en bred og balansert innsikt i de tradisjonelle teologiske fag. Det forutsettes at fagsammensettingen og balansen mellom de ulike disiplinene er underlagt samme krav for dem med alternativ kompetanse som for dem som tar profesjonsstudiet i teologi. For å understreke dette presiserer forslaget at studieemnene minst må dekke områdene Det nye testamentet, lutherske bekjennelsesskrifter og nyere norsk kirkehistorie.

Videre må det foreligge praktisk-teologisk utdanning, som skal svare til den praktisk-teologiske utdanningen som gis innenfor cand.theol.-programmet. I dagens ordning utgjør denne 60 studiepoeng. Den praktisk-teologiske utdanningen skal sikre at kandidatene kommer på samme nivå som profesjonsutdannede kandidater på dette feltet. Omfanget av denne delen av utdanningen vil kunne variere, etter som hvilken praktisk-kirkelig erfaring kandidatene som går denne veien har med seg inn i utdanningsløpet. Utdanningsinstitusjonene vil vurdere om tidligere arbeidspraksis vil kunne innpasses/gi mulighet for fritak fra enkelte krav. Utvalget mener det her bør stilles krav til relevant arbeidserfaring i minst fire år. Relevant arbeidserfaring betyr i denne sammenheng først og fremst arbeid i en lokal menighet med oppgaver som tangerer presteoppgaver. Typisk erfaring vil være tjeneste som prestevikar eller i andre menighetsoppgaver som involverer teologisk refleksjon, for eksempel kateket eller menighetspedagog eller i en diakonal stilling. Også tilsvarende menighetspraksis fra andre kirkesamfunn eller pastoral og/eller pedagogisk-/formidlingserfaring fra organisasjoner kan vurderes som relevant. Administrativ erfaring fra menighet, f.eks. som kirkeverge, vil i mindre grad kunne vurderes som relevant.

Hvorvidt en mastergrad tilsvarer en norsk toårig mastergrad, kan vurderes av norske læresteder og i siste instans avgjøres av NOKUT.¹⁸ Hvilke fagemner som faller innenfor de tradisjonelle teologiske hoveddisipliner, vil måtte vurderes av tilsettende myndighet i dialog med utdanningsinstitusjonene.

De teologiske emnene og den praktisk-teologiske utdanningen kan tas *i eller utenfor* rammen av en eksisterende mastergrad. Erfaringen fra evalueringsnemnda tilsier at mange av dem som søker mot teologi har grader som inneholder tilstrekkelig eller tilnærmet tilstrekkelig antall studiepoeng teologi (master i teologi, kirkelig undervisning eller tilsvarende). For disse vil det ofte være tilstrekkelig å fullføre praktisk-teologisk utdanning. Personer med mastergrader som er mindre direkte relevant for prestedtjenesten vil måtte ta teologi-emner i tillegg. Den someventuelt ikke noe teologi i fagkretsen, vil måtte ta hele kravet til teologisk og praktisk-teologisk utdanning utenfor graden. Dette er stipulert til tre års fulltidsstudium. Prester som kommer denne veien, har da halvparten av den teologiutdanning som ligger i

¹⁸ Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen

cand.theol.-utdanningen. Til gjengjeld har de en annen mastergrad og trolig også yrkeserfaring som kan være verdifull kompetanse for prestatjenesten.

Personer som fra før har utdanning på bachelornivå eller tilsvarende, vil måtte fullføre en mastergrad. Dette kan være en mastergrad som bygger på den bachelorgraden de har fra før, eller det kan være en mastergrad i teologi. Dersom lærestedene etablerer en erfaringsbasert master i teologi, vil en person med en ikke-teologisk bachelorgrad (og som har minimum 2 års relevant arbeidserfaring) kunne oppfylle kvalifikasjonskravene i løpet av tre års fulltidsstudium. Dersom kandidaten *ikke* har relevant arbeidserfaring, vil vedkommende ikke kunne bli tatt opp til en erfaringsbasert master.

Med dagens bemannings situasjon mener utvalget dette er en passende balanse mellom behovet for tilstrekkelig teologisk kompetanse og behovet for en tilstrekkelig åpen vei for å kvalifisere seg til prestatjeneste. Med det forslaget som foreligger blir det skapt to tydelige alternative veier for å kvalifisere seg for prestatjeneste.

Sammenlignet med dagens ordning der alle blir vurdert av evalueringsnemnda, vil forslaget for noen gi et kortere løp mot kvalifisering for prest, mens det for andre vil gi et noe lengre studium. For begge disse gruppene gjelder at den foreslåtte varianten vil være mer oversiktlig og forutsigbar enn dagens ordning med godkjenning i nemnd. Utvalget mener det ikke er tjenlig å foreslå endringer som vil skape høyere skranker for å kunne bli prest enn de som finnes i dag. Godkjenning i nemnd er i seg selv en omstendelig prosess som i mange tilfeller vil forlenge veien mot endelig kvalifisering. Utvalget mener at den foreslåtte endringen følgelig vil gjøre det enklere for et flertall å kvalifisere seg til prestatjeneste samtidig som den gir en tilstrekkelig solid teologisk faglighet.

Oppsummert mener utvalget kravene til alternativ kompetanse bør bli som følger:

1. Fylte 35 år
2. Mastergrad
3. Minimum 120 studiepoeng teologiske emner innenfor eller i tillegg til mastergraden
4. Praktisk-teologisk utdanning på masternivå, innenfor eller i tillegg til mastergraden. Fire års dokumentert praksis i menighet kan føre til fritak for deler av dette.

For personer med andre vigslede stillinger, vil en slik modell også potensielt gi en nokså enkel overgang til å bli kvalifisert til å bli prest. Eksempelvis vil en kateket med master i kirkelig undervisning som inneholder 60 studiepoeng praktisk-kirkelig utdanning med vekt på kateketiske emner, kunne få ekvivalent deler av kravet til praktisk-teologisk utdanning. Det kan dermed være tilstrekkelig med anslagsvis 30 studiepoeng ekstra for å kunne kvalifisere til prest.

4.1.3. Særlige kvalifikasjoner

Utvalget foreslår at muligheten for å godkjennes på grunnlag av særlige kvalifikasjoner faller bort.

Praksis gjennom de rundt 20 årene denne ordningen har eksistert i Den norske kirke har vist at det er betydelige utfordringer knyttet til en slik godkjenningsmulighet.

Dagens formulering av hvilke særlige kvalifikasjoner som skal til, er krevende å forholde seg til (se avsnitt 3.1.2.2.).

Ordlyden i bestemmelsen skaper – antagelig bevisst – et inntrykk av at dette skal være en vei for de ytterst få. Det er også noe som ble understreket da ordningen ble innført.¹⁹ Samtidig er ordlyden lite konkret, og gir dermed et betydelig rom for skjønn. Tolkningen av bestemmelsen skal dessuten skje i to instanser, først ved den biskop som søker og deretter i evalueringsnemnda. Erfaringen så langt viser at biskopene tolker paragrafen ulikt. Dessuten har det vist seg vanskelig å opparbeide en fast forvaltningsmessig praksis, bl.a. fordi evalueringsnemndas medlemmer oppnevnes for en periode på fire år. Den nåværende nemnda har uttrykt meget tydelig at den finner situasjonen vanskelig å forholde seg til, og at den er usikker på om den tolker bestemmelsen rett. Vedtak knyttet til godkjenning av særlige kvalifikasjoner er da også i mange tilfeller fattet under dissens.

Kandidater som blir godkjent etter dagens § 6 om særlige kvalifikasjoner skal i likhet med andre prestekandidater gjennomføre praktisk-teologisk utdanning. Denne utdanningen gis i dag som emner på masternivå. Dersom den som er godkjent ikke har en bachelorgrad, vil vedkommende etter dagens regelverk ikke kvalifisere til å ta det avsluttende semesteret med praktisk-teologiske utdanning. Lærestedene har så langt løst dette ved å gi unntak, men dette er en praksis som ikke vil kunne fortsette. Etter all sannsynlighet vil personer uten bachelorgrad i fremtiden ikke kunne ta eksamen på linje med de øvrige studentene. Dette har også økonomiske konsekvenser. De praktisk-teologiske fagene er en meget kostbar del av utdanningen, som lærestedene i disse tilfeller får lite eller ingenting igjen for. Det er derfor sannsynlig at denne gruppen i fremtiden vil måtte betale for å gjennomføre praktisk-teologisk utdanning.

Disse vanskelighetene avdekker den mer grunnleggende problemstillingen, nemlig de prinsipielle utfordringene ved at arbeidsgiver gjennom vedtak i en nemnd kan velge å se mer eller mindre helt bort fra de vanlige kompetansekravene i en faggruppe hvor det ellers blir stilt krav om utdanning på mastergradsnivå eller høyere. En tilsvarende ordning finnes ikke for noen sammenlignbare yrkesgrupper, hverken innad i Den norske kirke eller i det norske samfunn som sådan.

Når dette er sagt, vil det også med dagens forslag være mulig for helt særlig kvalifiserte personer å kunne tilkjennes kompetanse på bakgrunn av erfaring. Lærestedene har anledning til å gi en realkompetansevurdering av enkeltpersoner, der realkompetanse på bestemte områder vil kunne erstatte akademisk kompetanse. En definisjon på realkompetanse er all kompetanse som er skaffet gjennom formell, ikke-formell eller uformell læring. Det vil si alle kunnskaper og ferdigheter tilegnet gjennom utdanning, lønnet eller ulønnet arbeid, organisasjonserfaring, fritidsaktiviteter eller på annen måte. Definisjonen bygger på en anerkjennelse og forståelse av at læring skjer i mange sammenhenger og på ulike arenaer. Det

¹⁹ Departementet skrev i sitt forslag til regelverk som ble forelagt Kirkemøtet i 1998 følgende: «*Departementets* forslag bygger på den forutsetning at dispensasjonsadgangen kun skal omfatte de helt særegne unntakstilfeller. For disse vil det være vanskelig og lite hensiktsmessig å oppstille kriterier og krav. Departementets forslag innebærer m.a.o. at det gis en unntaks-hjemmel som det sjelden vil være aktuelt å bruke.» (s.10-11)

innebærer at det er mulig å oppnå kompetanse som er likeverdig og på nivå med kompetanse oppnådd innenfor det formelle utdanningssystemet.²⁰ En slik vurdering av realkompetanse vil da gjøres av academia innenfor disse kriteriene. Slik sikres at alle kandidater som fullfører en utdanning har oppnådd de samme læringsmålene.

4.1.4. Utenlandske prester

Som det fremgår over vil prester som i dag er ordinert i en evangelisk-luthersk kirke i et annet EØS-land, etter søknad bli godkjent for å søke fast stilling i Den norske kirke, i henhold til forskrift om autorisasjon av prester knyttet til EØS-avtalen. Innholdet i denne forskriften er i forslaget lagt inn i de ordinære kvalifikasjonskravene, slik at de blir mer tydelige. Kirkerådet utreder for øyeblikket om prest vil være et lovbestemt yrke også etter innføring av ny trossamfunnslov. Det vil avgjøre om det er nødvendig at forskriften vil bli videreført i sin nåværende form.

Andre utenlandske ordinerte prester som ønsker å søke stillinger i Den norske kirke, må i dag enten få godkjent sin utdanning av et teologisk fakultet som i innhold og omfang tilsvarende en norsk cand.theol.-grad, eller de må søke evalueringsnemnda om godkjenning for deretter å ta praktisk-teologisk utdanning.

Utvalget foreslår også for disse gruppene en forenkling. Det er rimelig at det her bør kreves et bestemt nivå på generell utdanning. Det vil også være naturlig å kreve innsikt i norsk kirkevirkelighet, f.eks. gjennom et antall studiepoeng i norsk kirkehistorie/kirkekunnskap samt emner i norsk kirkerett og eventuelt liturgikk og hymnologi. Utvalget foreslår at Den norske kirke ved Kirkerådet oppstiller hva som kreves, men satt opp på en måte som vil gjøre det mulig å ta allerede eksisterende studieemner ved et norsk lærested.

4.1.5. Prester fra andre kirkesamfunn i Norge

En annen gruppe er ordinerte prester fra andre kirkesamfunn. Det kan dreie seg om i første rekke Metodistkirken i Norge og Den evangelisk-lutherske frikirke (DELF), men også prester i Det evangelisk-lutherske kirkesamfunn (DELK) har søkt overgang til Den norske kirke. Disse prestene kan i dag ifølge tjenesteordning for menighetsprester § 3, jf. tjenesteordning for biskoper § 10, tilsettes midlertidig i prestestilling i Den norske kirke. De vil i den perioden tilsettingen varer regnes som prest i Den norske kirke med alle plikter og rettigheter, også vigselfrett. For fast tilsetting kreves imidlertid at de vanlige kvalifikasjonene er oppfylt.

I et fremtidig regelverk kan det være naturlig å ta utgangspunkt i kravene til annen tilsvarende kompetanse, men at alderskravet kunne erstattes av et minstekrav til lengde på tjenesten i det kirkesamfunnet vedkommende er ordinert til tjeneste i. Det er her visse forskjeller på hvilke faglige krav som stilles i de ulike kirkesamfunn. Eksempelvis kunne en da tenke seg at en metodistprest med mastergradsutdanning fra MF og f.eks. fem års tjeneste i Metodistkirken ville kunne søke fast stilling i Den norske kirke med et minimum av tilleggsutdanning.

²⁰ Se Kompetanse Norge:

<https://www.kompetansenorge.no/realkompetanse/realkompetansevurdering/>

Den mest nærliggende løysning er at et regelverk for disse tilfellene blir vedtatt av Kirkerådet i samråd med Bispemøtet. En annan mulighet er at Kirkemøtet vedtar egne regler for slike tilfeller.

4.3. kvalifikasjonskrav for diakon

Utdanningskravet for diakoner er siden 2004 mastergrad med minst en treårig fagutdanning innen helse- eller sosialfag eller pedagogisk utdanning av minst tre års varighet, 30 studiepoeng kristendomskunnskap samt et halvt år med praktisk-diakonal utdanning. Det er presisert at sistnevnte skal inneholde veiledet praksis. Også før 2004 var diakonutdanningen femåring, men var da ikke på samme måte knyttet til en høyere grad.

Utvalget mener de utdanningskravene til diakon som foreligger i dag fungerer godt i forhold til de behov kirken har. Det foreslås derfor ikke vesentlige endringer i utdanningskravet, men det er tydeliggjort noe og inkluderer flere bachelorutdanninger som grunnlag for opptak til master. I tillegg til dagens fagutdanninger i helsefag, sosialfag eller pedagogiske fag, er det også åpnet for bachelorutdanning i samfunnsfag og praktisk-teologiske fag. Opptaksgrunnlaget er dermed blitt bredere.

De kravene som nå foreligger viderefører diakonutdanningens profil. Den skal bygge på en praktisk rettet utdanning på bachelornivå, som inneholder en stor grad av praksis og viderefører en høy relasjonskompetanse. Utvidelsen i antall bachelorutdanninger gir rom for at utdanninger innenfor for eksempel barne- og ungdomsarbeid i menigheter nå gir grunnlag for videre spesialisering til diakon.

Utvalget foreslår å videreføre dagens minstekrav om 30 studiepoeng teologiske emner for diakon. På grunn av de generelle kravene til innholdet i en mastergrad, kan man vanskelig krevet 60 studiepoeng teologiske emner som del av masteren. Den teologiske skoloringen forutsettes å inneholde emner fra de tradisjonelle teologiske hoveddisiplinene.

Et kjernepunkt ved diakonutdanningen er opparbeidelse av relasjonskompetanse. Dette skjer blant annet gjennom omfattende krav til veiledet praksis. I de tre tradisjonelle fagutdanningene som danner grunnlag for en diakonmaster er blir denne kompetansen ivaretatt, men for å sikre en tilstrekkelig praksiskompetanse også i andre bachelorgrader, er dette likevel presisert i punkt 1 a). Dersom bachelorgraden ikke inneholder et vesentlig element av veiledet praksis, kan dette kompenseres med en tilstrekkelig mengde relevant arbeidserfaring. Det vil i denne sammenheng innebære diakonalt arbeid i en menighet eller tilsvarende.

Betegnelse «praktisk-kirkelig» og «praktisk-diakonal» (i Kirkerådets krav til alternativ kompetanse) er i forslaget endret til «praktisk-teologisk». De forskjellige betegnelse er antagelig uttrykk for en ulik profesjonsfaglig tilnærming, men utvalget finner ingen innholdsmessig forskjell mellom disse betegnelse. Ved å bruke samme betegnelse på de praktisk-teologiske for alle profesjonene på de praktisk-teologiske fagene, understrekes det at det er samme emnekrets som omtales.

Cand.theol.-grad, inkludert praktisk-teologisk utdanning, foreslås også videreført som grunnlag for å bli vigslet til diakon. Her blir kravet totalt sett noe øket, idet den praktisk-teologiske utdanningen også forutsettes. I tillegg stilles krav om diakonale emner, 30 studiepoeng. For en prest som ønsker å vigsles til diakon betyr dette i praksis en vridning fra et krav om praktisk-teologisk utdanning inkludert veiledet praksis til en større diakonifaglig fordypning. Utvalgets vurdering er at en prest både i utdanningen og gjennom eventuell arbeidserfaring har tilstrekkelig praksis, og at behovet for en fordypning derfor er større enn behovet for veiledet praksis.

Utvalget foreslår ikke å videreføre dagens mulighet for Kirkerådet til å godkjenne annen faglig jevngod og relevant utdanning/praksis. Som tidligere nevnt, er det i praksis liten forskjell på de ordinære kravene og de kravene som har vært stilt til alternativ kompetanse. Utvalget vil understreke at begrepet «relevant mastergrad» for diakoner vil måtte vurderes ut fra i hvor stor grad en alternativ mastergrad inneholder tilstrekkelig volum av praksiselementer. En ren teoretisk master vil i mindre grad oppfattes som tilstrekkelig relevant. Forslaget til ordinære kompetansekrav slik det foreligger anses dermed å være tilstrekkelig fleksibelt til å kunne ta opp i seg alternativ kompetanse.

I likhet med prest, er også muligheten for å autoriseres i henhold til EØS-avtalen tatt inn i kvalifikasjonskravene for diakon.

4.4. Kvalifikasjonskrav for kateket

Dagens utdanningskrav for kateketer er mastergrad med fordypning i kristendomskunnskap, pedagogikk eller kateketikk som omfatter minimum 80 studiepoeng kristendomskunnskap og minimum 30 studiepoeng «pedagogikk/formidlingsfag.» Videre kreves «praktisk-kirkelige utdanning med hovedvekt på kateketiske emner og inkludert veiledet praksis til sammen 60 studiepoeng.»

Reviderte kompetansekrav for kateketer tar sikte på å gi noen forenklete, men tydelige, føringer for hva en utdanning til kateket inneholder. Det betyr for det første at kravet til mastergrad videreføres. Kateketutdanningen er som sådan tilpasset kravene til andre undervisningsstillinger i samfunnet. Dagens krav til en lærer/lektorutdanning er mastergrad, og det er naturlig at en kateketstilling med selvstendig ansvar for fagområdet kirkelig undervisning, krever kompetanse på samme nivå.

Med tanke på det lave antall kateketstillinger som faktisk finnes, mener utvalget at kompetansekravene bør være så fleksible at de legger til rette for å forme et utdanningsløp som gir en *dobbeltkvalifikasjon* til undervisningsstilling både innenfor og utenfor Den norske kirke, og at utdanningen samtidig er lagt opp slik at den gir godt grunnlag for overgang til andre vigslede stillinger i kirken. Dette gir økte muligheter for en bredere karrierevei.

I forhold til gjeldende kvalifikasjonskrav for kateket er det gjort endringer som kan styrke den pedagogiske profilen, samtidig som kravene har en mer smidig fordeling. Det foreslås at kravet til mastergrad ikke presiseres gjennom en fordypning som i dag. Det betyr i praksis at Utvalget mener at profilen på graden i tilstrekkelig grad kommer til uttrykk ved de konkrete kravene som stilles til innhold. Utvalget legger til

grunn at disse kravene også kan oppfylles i tillegg til en allerede fullført mastergrad. Det foreslås 80 studiepoeng teologiske fag²¹ samt 90 studiepoeng faglig fordypning i pedagogikk og kateketiske fag, som i dag. Disse er imidlertid fordelt på en annen måte. Det åpner opp for ulike varianter av de pedagogiske komponentene i en kateketutdanning. Dette svarer til dagens praksis, der de fleste som søker seg til kateketyrket allerede har fullført en pedagogisk utdanning, men det betyr at lærere/førskolelærere får uttelling for pedagogikkfaget som er 60 stp. inkludert en stor praksiskomponent fra lærerutdanning. Det presiseres at minimum 30 studiepoeng skal være i allmenn pedagogikk. Disse kan så bygges på med ytterligere 30 studiepoeng pedagogikk, eller en kan velge formidlingsfag eller praktisk-teologiske fag. Dermed blir det også tydelig at *formidlingsfag* er en selvstendig faggruppe i forhold til pedagogiske fag. Formidlingsfag knytter seg i første rekke til formidling av ulike kunstuttrykk, og hører nærmere til de praktisk-estetiske fag.

Begrepet «praktisk-kirkelig» er også her endret til «praktisk-teologisk». Når det står «relevant for tjenesten som kateket» forutsettes med dette en fast krets med praktisk-teologiske fag med særlig vekt på det kateketiske og inkludert veiledet profesjonspraksis, slik det også er i dag. Utvalget forutsetter også at disse emnene gis på mastergradsnivå. Det vil videre være mulig med en ytterligere fordypning i praktisk-teologiske fag. Utvalget legger til grunn at det innenfor denne kretsen kan velges kateketiske fag.

Utvalget legger videre til grunn at den pedagogiske utdanningen inneholder betydelige elementer av veiledet praksis både på bachelor- og masternivå.

Dagens variant med kvalifisering via teologisk embetseksamen og ekstra utdanning i pedagogikk foreslås ikke videreført, da denne er dekket inn av de øvrige variantene.

Dersom det ikke lenger blir krav om fordypning i mastergraden vil det meste av behovet for en egen godkjenningsordning for personer med annen relevant utdanning/praksis, falle bort. De normalkravene som foreslås er såpass fleksible at det ikke vil være stort behov for alternativer. Utvalget foreslår derfor å ikke videreføre denne ordningen.

Innenfor de kravene som foreslås vil det være rom for å kunne ta en 90 stp. erfaringsbasert master i kirkelig undervisning, hvor 2 år kirkelig undervisningspraksis kan erstatte inntil 30 studiepoeng i en normal 120 stp. mastergrad.

I tråd med forslagene om revisjon av kvalifikasjonskrav for prester, foreslår utvalget heller ikke å åpne for å kvalifisere til kateket på grunnlag av særlige kvalifikasjoner.

Som for de øvrige profesjonene er adgang til å autoriseres i henhold til EØS-reglene også tatt inn for kateket.

²¹ Utvalget legger til grunn at årshet i KRLE i denne sammenheng kan regnes som teologiske fag.

4.5. Kvalifikasjonskrav for kantor

Kvalifikasjonskravene for kantor blir i det store og hele foreslått videreført. Den største forskjellen er at utvalget foreslår at det skal være mulig å kunne ta en utøvende bachelor i musikk (ikke spesifikt kirkemusikk), 240 studiepoeng, og deretter et påbyggingsår som gir kirkemusikkkompetanse. Dette er langt på vei en ajourføring av dagens praksis. Kirkerådet kan i dag gi kantorkompetanse til personer med «annen faglig og relevant godkjenning/praksis». Som vist ovenfor har denne bestemmelsen i det store og hele vært dekket av det ettårige tilbudet «kirkemusikk II», som i dag tilbys ved Norges musikkhøgskole, NTNU og KUN/UiT Arktisk universitet. Dette fagtilbudet er gitt en direkte godkjenning av Kirkerådet slik at de som gjennomfører kirkemusikk II automatisk vil være kvalifisert til å vigsles til kantor. I løpet av de siste fem årene er det kun et lite fåtall personer som har tatt kontakt med Kirkerådet med søknad om å bli godkjent uavhengig av kirkemusikk II. Utvalget foreslår derfor å ta vekk muligheten for personlig godkjenning av Kirkerådet.

Rammebestemmelsene gir ingen spesifikk definisjon av hva som karakteriserer kirkemusikalsk utdanning. Dette ligger likevel implisitt i en kombinasjon av de faglige krav som settes til en kantor i Den norske kirke og den faglige tradisjon kirkemusikkfaget har. En kantor skal som et utgangspunkt kunne svare på de musikalske rammer kirken har satt, både med hensyn til instrumentbruk, ledelse av kirkemusikken og bruk av ulike sjangre. Det vil for det første bety en god beherskelse av orgel. Regler for liturgisk inventar og utstyr, sist vedtatt av Kirkemøtet i 2015, fastslår at pipeorgelet er kirkens tradisjonelle hovedinstrument, som skal «understøtte og hjelpe menighet og sangkor i tilbedelse, forkynnelse og sang» (§ 9). Dermed vil det være grunnleggende for en kantor å ha god beherskelse av orgelspill. Gjennomføring av gudstjenester og kirkelige handlinger tilsier også en god innsikt i liturgisk spill samt fagene liturgikk og hymnologi. Det er videre et krav til en kantor at vedkommende må ha en grundig opplæring i korledelse.

Disse hovedemnene i kirkemusikkutdanningen er det stort sett enighet om. En beskrivelse av disse synliggjør imidlertid ikke de utfordringene som ligger i den sjangermessige bredde en kantor bør beherske. De musikalske ressurser Den norske kirke har vedtatt for bruk (I første rekke salmebok og liturgisk musikk) stiller store krav til kirkemusikalsk breddekunnskap. Her finnes alt fra klassiske koraler til moderne gospel, fra gregorianske hymner til jazz og andre moderne rytmiske uttrykk. I tillegg kommer de ønskemål som særlig kommer i forbindelse med vielser og begravelser, hvor behovet for å kunne fremføre levende musikk stiller enda større krav til breddekompetanse.

De kirkemusikalske lærestedene møter disse utfordringene med en litt forskjellig inngang. Norges musikkhøgskole (NMH) og tilsvarende offentlige utdanningsinstitusjoner tilstreber beherskelse av mange ulike musikkuttrykk, men med utgangspunkt i den klassiske tradisjonen. Et alternativ finnes ved NLA høgskolen i Staffeldts gate, hvor man i større grad tar utgangspunkt i og legger vekt på den rytmiske tradisjonen innen kirkemusikk. De kantorer som er uteksaminert herfra har dermed en annen musikalsk bakgrunn, selv om de har tatt de samme fagene. Det er også ulike syn på hvor langt det er mulig å skape en utdanning som kan

ivareta både den klassiske og den rytmiske tradisjonen innenfor kirkemusikk. Forslag har kommet opp om det lar seg gjøre å skape en egen utdanning til «rytmisk kantor», som kunne ha grunnlag i en rytmisk musikktradisjon. Ut fra forslaget til kvalifikasjonskrav, er dette noe som er vanskelig å formulere konkret i selve bestemmelsen, men den vil heller ikke være til hinder for å utvikle videre et utdanningstilbud med rytmisk musikk som basis. Forutsetningen er selvsagt at det faglige grunnpreget ved kirkemusikkutdanningen, slik dette er skissert over, blir ivare tatt.

Et annet tema er det totale antall timer med musikk som kreves innenfor en utøvende bachelor. Her vil det være rom for ulike profiler. De offentlige lærestedene som tilbyr kirkemusikk har i dag en ren musikkutdanning, uten vesentlige innslag av andre fag. Utdanningen blir dermed mer profilert, men mindre allsidig. NLA høgskolen har i tillegg et studietilbud kalt musikk menighet og ledelse (MML), skapt på grunnlag av alternativ 2 i kvalifikasjonskravene. Det er her tilstrekkelig med treårig bachelor i kirkemusikk, kombinert med andre emner. En slik utdanning vil ha mindre musikkfag enn en klassisk musikkutdanning. På den annen side vil den gi en bredere kompetanse, noe det også er et klart behov for i kirken. MML tilfredsstiller i dag også kompetansekravet til menighetspedagog. Dette tilbudet synliggjør dermed muligheten for å kunne gi en differensiert utdanning, som med dagens ordlyd vil det falle innenfor kravet til en utøvende bachelor i kirkemusikk. MML fikk i 2012 en særlig godkjenning fra Kirkerådet som tilstrekkelig kirkemusikkutdanning.

Det er etter utvalgets mening en styrke at det utdannes kirkemusikere med ulik profil. De vil kunne dekke ulike typer behov innad i kirken. Samtidig mener utvalget det ikke er tjenlig at Kirkerådet for fremtiden skal gi denne type godkjenning på administrativt nivå, og dermed ta stilling til hva en kirkemusikkutdanning må inneholde. Dette er spørsmålsstillinger som må finne sin løsning ved lærestedene, innenfor rammen av det som settes som faglige krav til ulike grader.

Forslaget til kvalifikasjonskrav presiserer også at det skal være veiledet praksis som en del av utdanningen. Dette er i tråd med kravene til de øvrige vigslede stillingene samt innarbeidet praksis i kirkemusikkutdanningen. De lærestedene som i dag gir kirkemusikkutdanning har inkludert praksis i menighet.

En utfordring for kirkemusikkutdanningen er mangel på studieplasser. De offentlige utdanningsinstitusjonene har i dag bare et begrenset antall studieplasser tilgjengelig. Bakgrunnen for dette er i første rekke at kirkemusikkutdanningen er en dyr utdanning som innebærer et tap for institusjonene. Behovet for studieplasser vil øke ytterligere dersom muligheten for å ta kirkemusikk II blir en normalordning. NLA Høgskolen har god tilgang på studieplasser, men har en betydelig studieavgift i forhold til det offentlige tilbudet.

4.6. Overganger

Tjenesteordningene, med vigsling til en livslang tjeneste, gir i utgangspunktet en viss føring om at man vier seg til en bestemt type tjeneste i kirken. Kirkemøtet har også tidligere uttalt at hver tjeneste har sitt distinkte preg, og at en dermed ikke kan gå inn på lik linje i en annen tjeneste enn den man er vigslet til. Virkeligheten er imidlertid at det er en viss utveksling mellom de ulike tjenestekategoriene. Dette kan ha flere

årsaker. Den generelle samfunnsutviklingen tilsier at mange skifter jobb oftere enn før. Innholdet i oppgaver for de ulike tjenestene prest, kateket og diakon er også til langt på vei overlappende, og i en del tilfeller handler det om å gå inn i en bestemt ledig stilling, selv om den er en annen enn den man i utgangspunktet er utdannet og vigslet til. I noe mindre grad gjelder dette også for kantorer. På et mer generelt plan kan det dreie seg om mulighet for en mer omfattende karrierevei i kirken. Utvalget mener det er positivt at folk melder «overgang» til annen profesjon, fremfor å søke seg jobb utenfor Den norske kirke og at det er av betydning å ikke skape unødige hindringer for denne utviklingen. Slik forslaget til kvalifikasjonskrav nå foreligger for de ulike profesjonene, er det i de fleste tilfeller lite som skal til for å kvalifisere seg til en av de andre tjenestene. Den som er utdannet til prest, vil kunne kvalifisere seg til kateket ved å ta 30 studiepoeng pedagogikk og til diakon ved å ta 30 studiepoeng diakonifaglige emner. En kateket med mastergrad vil, ved å benytte de alternative kvalifikasjonskravene, kunne kvalifiseres til prest ved å ta 30-40 studiepoeng teologi og praktisk-teologisk utdanning beregnet til anslagsvis 30 studiepoeng. En diakon som vil kvalifisere seg til henholdsvis kateket eller prest, har et noe lengre løp. Diakontjenesten har en mer distinkt egenart i forhold til de to andre. Det vil være nødvendig med inntil 90 studiepoeng ekstra kvalifikasjon i teologiske fag for å kunne ordineres til prest. For overgang til kateket vil det i større grad være avhengig av hvilken bachelorgrad som ligger til grunn for diakonmasteren.

Kantortjenesten kommer i mange tilfelle i en særstilling, ettersom det her vil være snakk om spesialisering innen musikk, men som vist ovenfor vil det være mulig for en kantor å ta fagkombinasjoner som gir et godt grunnlag for å kunne ta en master eksemplvis i kirkelig undervisning eller teologi.

5. Forslag til revidert regelverk

5.1. Prest

Utvalget foreslår at dagens forskrift om kvalifikasjonskrav for tilsetting som prest i Den norske kirke oppheves.

Videre foreslås at følgende bestemmelse settes inn i Tjenesteordning for menighetsprester, til erstatning for dagens § 3:

Som prest kan tilsettes person som:

1. *har rett til å bruke tittelen candidata/candidatus theologiae og i eller utenfor denne graden har fullført praktisk-teologisk utdanning ved, eller godkjent av, høyskole eller universitet med rett til å tildele cand.theol.-grad*

Personer som har fylt 35 år på tidspunkt for tilsetting kan også tilsettes på følgende grunnlag:

2. *fullført mastergrad eller tilsvarende samt i eller utenfor graden:*
 - a) *120 studiepoeng, hvorav 30 på mastergradsnivå, innen de tradisjonelle teologiske hoveddisipliner, hvor områdene det nye testamentet, lutherske bekjennelsesskrifter og nyere norsk kirkehistorie skal være dekket,*

- b) og i tillegg praktisk-teologisk utdanning ved, eller godkjent av, høyskole eller universitet med rett til å tildele cand.theol.-grad.

Som prest kan også tilsettes statsborger fra annet EØS-land som er autorisert av Kirkerådet etter forskrift om autorisasjon av prester i henhold til avtalen om det europeiske samarbeidsområde (EØS-avtalen). Ordinert prest fra andre kirkesamfunn kan tilsettes som prest i Den norske kirke etter egne regler fastsatt av Kirkerådet.

5.2. Kateket

Utvalget foreslår at tjenesteordning og kvalifikasjonskrav for kateketer § 4 endres til følgende ordlyd:

Som kateket kan tilsettes person som:

1. *Har mastergrad eller tilsvarende samt i eller utenfor graden:*
 - a) *80 studiepoeng teologiske fag*
 - b) *30 studiepoeng allmenn pedagogikk*
 - c) *30 studiepoeng innenfor fagområdene pedagogikk, formidlingsfag eller praktisk-teologiske fag*
 - d) *30 studiepoeng praktisk-teologisk utdanning relevant for tjenesten som kateket, og med veiledet praksis.*

eller

2. *Tidligere er vigslet til kateket eller var kvalifisert til vigsling på det tidspunkt utdanningen var fullført.*

Som kateket kan også tilsettes statsborger fra annet EØS-land som er autorisert av Kirkerådet etter forskrift om autorisasjon av kateketer i henhold til avtalen om det europeiske samarbeidsområde (EØS-avtalen)

Dersom det ikke melder seg søkere som oppfyller kvalifikasjonskravene til kateket, kan bispedømmerådet for stillinger der rådet yter tilskudd godkjenne at stillingen midlertidig omgjøres til annen stilling innen kirkelig undervisning.

5.3. Diakon

Utvalget foreslår at tjenesteordning og kvalifikasjonskrav for diakoner § 4 endres til følgende ordlyd:

Som diakon kan tilsettes person som

1. *Har mastergrad med en 3-årig bachelorgrad eller tilsvarende kompetanse innenfor helsefag, sosialfag, praktisk-teologiske fag, samfunnsfag eller pedagogiske fag. Kandidaten må i eller utenfor bachelorgraden ha vært gjennom veiledet praksis.*

I eller utenfor mastergraden kreves i tillegg:

- a) *30 studiepoeng i teologiske emner*

b) praktisk-teologisk utdanning relevant for tjenesten som diakon, og med veiledet praksis 30 studiepoeng

eller

2. Har cand.theol.-grad, inkludert praktisk-teologisk utdanning samt diakonifaglige emner 30 studiepoeng.

eller

3. Er vigslet til diakon eller var kvalifisert for vigsling på det tidspunkt utdanningen var fullført.

Som diakon kan også tilsettes statsborger fra annet EØS-land som er autorisert av Kirkerådet etter forskrift om autorisasjon av diakoner i henhold til avtalen om det europeiske samarbeidsområde (EØS-avtalen).

Dersom det ikke melder seg søkere som oppfyller kvalifikasjonskravene til diakon, kan bispedømmerådet for stillinger der rådet yter tilskudd godkjenne at stillingen midlertidig omgjøres til annen stilling innen diakoni.

5.4. Kantor

Utvalget foreslår at tjenesteordning og kvalifikasjonskrav for kantorer § 4 endres til følgende ordlyd:

Som kantor kan tilsettes person som har:

1. 4 års kirkemusikkutdanning tilsvarende 240 studiepoeng

eller:

2. 3 års grunnutdanning i kirkemusikk samt tillegg i musikk, teologi, pedagogikk eller diakoni tilsvarende 60 studiepoeng

eller

3. Minst 4 års musikkutdanning, tilsvarende 240 studiepoeng samt kirkekunnskap og kirkemusikalske emner tilsvarende 60 studiepoeng.

Utdanningen må inkludere veiledet praksis i menighet.

Som kantor kan også tilsettes statsborger fra annet EØS-land som er autorisert av Kirkerådet etter forskrift om autorisasjon av kantorer i henhold til avtalen om det europeiske samarbeidsområde (EØS-avtalen).

Dersom det ikke melder seg søkere som oppfyller kvalifikasjonskravene til kantor, kan arbeidsgiver tilsette organist.

Kvalifikasjonskrav for kirkelige stillinger

Dagens regler	Forslag til nye regler
<p>Prest</p> <p>Forskrift om kvalifikasjonskrav for tilsetjing som prest i Den norske kirke</p> <p><i>1. Virkeområde</i> Disse bestemmelsene gjelder for tilsetjing av prest i Den norske kirke. Med prest menes biskop, prost, menighetsprest samt døveprest, fengselsprest, studentprest og andre spesialprester. Som menighetsprest regnes sokneprest, prostiprest og kapellan.</p> <p><i>§ 2. Alminnelige vilkår for tilsetjing</i> Som prest kan tilsettes person som:</p> <ol style="list-style-type: none"> er medlem av Den norske kirke og har rett til å bruke tittelen candidata/candidatus theologiae og innenfor eller utenfor denne graden har fullført praktisk-teologisk utdanning ved, eller godkjent av, et norsk teologisk fakultet og behersker norsk språk slik det kreves etter lov 11. april 1980 nr. 5 om målbruk i offentleg teneste. 	<p>Tjenesteordning for menighetsprester, til erstatning for dagens § 3:¹</p> <p>Som prest kan tilsettes person som:</p> <ol style="list-style-type: none"> har rett til å bruke tittelen candidata/candidatus theologiae og i eller utenfor denne graden har fullført praktisk-teologisk utdanning ved, eller godkjent av, høyskole eller universitet med rett til å tildele cand.theol.-grad

¹ Dagens § 3 lyder: «Bare person som fyller de kvalifikasjonskrav for tilsetjing av prest i Den norske kirke som er fastsatt av Kirkemøtet, kan være fast tilsatt prest i Den norske kirke. Person som er vigslet til prest i annet kirkesamfunn, kan etter godkjenning i samsvar med tjenesteordning for biskoper § 8 femte ledd likevel tilsettes midlertidig i prestestilling når arbeidsmiljøloven tillater det, selv om vedkommende ikke fyller kvalifikasjonskravene. Vedkommende er så lenge tilsetjinga varer å regne som prest i Den norske kirke i forhold til lovgivninga om vigselsmyndighet og taushetsplikt.»

§ 3. Teologiske og kristendomsfaglige mastergrader

Som prest kan også tilsettes person som oppfyller kravene i § 2 bokstavene a), c) og d), som har rett til å bruke tittelen master eller en av de tidligere høyere gradstitler og som av et fakultet med rett til å tildele cand.theol.-graden, er vurdert å inneha en kompetanse som i innhold og omfang tilsvarende cand.theol.-graden.

§ 4. Evalueringsnemnda

Evalueringsnemnda består av følgende fem medlemmer med personlige varamedlemmer oppnevnt av de respektive instanser:

- ett medlem med varamedlem fra de teologiske fakultetene,
- ett medlem med varamedlem fra de praktisk-teologiske seminarene,
- ett medlem med varamedlem fra den tjenestemannsorganisasjon som organiserer flest prester i Den norske kirke,
- to medlemmer med varamedlemmer blant Kirkemøtets leke medlemmer.

Kirkerådet administrerer oppnevningprosessen og ser til at instansenes oppnevning gir god kjønnsbalanse.

Oppnevningen skjer for fire år og følger Kirkerådets funksjonsperiode.

Evalueringsnemnda konstituerer seg selv og velger selv sin leder. Lederen velges for to år av gangen

§ 5. Annen tilsvarende kompetanse

Som prest kan også tilsettes person som oppfyller kravene i § 2 bokstavene a), c) og d), og som etter vedtak av Evalueringsnemnda anses å inneha tilsvarende kompetanse som candidata/candidatus theologiae på følgende grunnlag:

Personer som har fylt 35 år på tidspunkt for tilsetting kan også tilsettes på følgende grunnlag:

<p>1) minst femårig gradsutdanning på masternivå eller tilsvarende ved et høgere lærested med en innholdsprofil som er, eller som søkeren gjennom praksis har utviklet til å være, relevant for prestatjenesten og</p> <p>2) som del av eller i tillegg til denne graden har en faglig fordypning som, av et fakultet med rett til å tildele cand.theol.-graden, er vurdert som tilstrekkelig opptaksgrunnlag til teologistudier på høgere nivå, minst 80 studiepoeng, eller har dokumentert kunnskaper innen teologiens tradisjonelle hoveddisipliner som tilsvarer dette og</p> <p>3) av Evalueringsnemnda ikke finnes personlig uegnet til prestatjeneste og</p> <p>4) har fylt 35 år.</p> <p><i>o Endret ved forskrift 1 april 2019 nr. 693.</i></p> <p>§ 6.Særlige kvalifikasjoner Som prest kan også tilsettes person som oppfyller kravene i § 2 bokstavene a), c) og d), og som Evalueringsnemnda har truffet vedtak om å gjøre unntak fra § 2 bokstav b) for. Vilkår for at nemnda kan treffe slikt vedtak er at det foreligger helt særlige grunner fremlagt i søknad fra vedkommende biskop. Vedkommende må ha personlige forutsetninger som gjør at han eller hun utvilsomt er særlig kvalifisert for å utføre prestatjeneste i Den norske kirke, og det må også foreligge et særlig kirkelig behov for vedkommendes tjeneste.</p> <p>§ 7.Autoriserte prester Som prest kan også tilsettes statsborger fra annet EØS-land som er autorisert av Kirkerådet etter forskrift om autorisasjon av prester i henhold til avtalen om det europeiske</p>	<p>1. fullført mastergrad eller tilsvarende samt i eller utenfor graden:</p> <p>a) 120 studiepoeng, hvorav 30 på mastergradsnivå, innen de tradisjonelle teologiske hoveddisipliner, hvor områdene det nye testamentet, lutherske bekjennelsesskrifter og nyere norsk kirkehistorie skal være dekket,</p> <p>b) og i tillegg praktisk-teologisk utdanning ved, eller godkjent av, høyskole eller universitet med rett til å tildele cand.theol.-grad.</p> <p>(Som prest kan også tilsettes statsborger fra annet EØS-land som er autorisert av Kirkerådet etter forskrift om autorisasjon av prester i henhold til avtalen om det europeiske</p>
--	--

samarbeidsområde (EØS-avtalen), og som oppfyller kravene her i § 2 bokstavene a) og d).

§ 8.Saksbehandling og klageregler

Evalueringsnemnda er avgjørelsesmyndighet og vurderer søknader etter § 5 og § 6.

Forvaltningsloven gjelder for nemndas saksbehandling. Kirkerådets sekretariat er sekretariat for nemnda.

Evalueringsnemndas vedtak kan påklages etter forvaltningslovens bestemmelser om klage på enkeltvedtak.

Ved søknad etter § 5 om tilsvarende kompetanse som cand.theol.-graden, er det søkeren selv som har klagerett. Ved søknad om unntak fra kompetansekrav, jf. § 6, ligger klageretten hos den biskopen som har søkt på vegne av vedkommende person.

Klageorgan er Kirkerådet ved Kirkerådets arbeidsutvalg. Kirkerådets leder er leder av klageorganet.

Som faglig konsultativt medlem uten stemmerett skal i hver enkelt klagesak fungere det medlem eller varamedlem av Evalueringsnemnda valgt etter § 4 første ledd annet strekpunkt som ikke deltok i behandlingen av den aktuelle saken i nemnda.

Regler for Kirkerådets virksomhet gjelder for klageorganet så langt det passer.

Kirkerådet sørger for at Kirkemøtet årlig orienteres om vedtak i eventuelle klagesaker, om vedtak som er truffet etter § 5 og § 6 samt en orientering om autorisasjoner gitt etter § 7.

Kirkerådet kan gi utfyllende bestemmelser om saksbehandlingen for klageorganet.

§ 9.Ikrafttredelse

samarbeidsområde (EØS-avtalen).) Ordinert prest fra andre kirkesamfunn kan tilsettes som prest i Den norske kirke etter egne regler fastsatt av Kirkerådet.

<p>Forskriften trer i kraft fra den tid Kirkerådet bestemmer¹ og erstatter forskrift 17. juni 1988 nr. 3361 om tilsetting av menighetsprest.</p>	
<p>Kateket</p> <p>Tjenesteordning og kvalifikasjonskrav for kateketer</p> <p><i>§ 4.Kvalifikasjonskrav</i> Som kateket kan tilsettes person som har:</p> <p>1. Mastergrad med fordypning i kristendomskunnskap, pedagogikk eller kateketikk, som omfatter:</p> <ol style="list-style-type: none"> Utdanning i kristendomskunnskap med minimum 80 studiepoeng Utdanning i relevant pedagogikk/formidlingsfag med minimum 30 studiepoeng Utdanning i praktisk-kirkelige fag med hovedvekt på kateketiske emner og med veiledet praksis på til sammen minimum 60 studiepoeng. <p>eller</p> <p>2. Teologisk embetseksamen, praktisk-teologisk seminar og utdanning innen pedagogikk/formidlingsfag tilsvarende minst 60 studiepoeng</p> <p>eller</p> <p>2. Fast stilling som kateket eller er vigslet som kateket.</p> <p>Kirkerådet kan godkjenne at personer med annen faglig jevngrad og relevant utdanning/praksis godkjennes som kateket.</p>	<p>Tjenesteordning og kvalifikasjonskrav for kateketer</p> <p><i>§ 4.Kvalifikasjonskrav</i> Som kateket kan tilsettes person som:</p> <ol style="list-style-type: none"> Har mastergrad eller tilsvarende samt i eller utenfor graden: <ol style="list-style-type: none"> 80 studiepoeng teologiske fag 30 studiepoeng allmenn pedagogikk 30 studiepoeng innenfor fagområdene pedagogikk, formidlingsfag eller praktisk-teologiske fag 30 studiepoeng praktisk-teologisk utdanning relevant for tjenesten som kateket, og med veiledet praksis. Tidligere er vigslet til kateket eller var kvalifisert til vigsling på det tidspunkt utdanningen var fullført. <p>(Som kateket kan også tilsettes statsborger fra annet EØS-land som er autorisert av Kirkerådet etter forskrift om autorisasjon av kateketer i henhold til avtalen om det europeiske samarbeidsområde (EØS-avtalen))</p>

<p>Dersom det ikke melder seg søkere som oppfyller kvalifikasjonskravene, kan bispedømmerrådet for stillinger med statlig finansiering godkjenne at stillingen midlertidig omgjøres til annen stilling innen kirkelig undervisning.</p>	<p>Dersom det ikke melder seg søkere som oppfyller kvalifikasjonskravene til kateket, kan bispedømmerrådet for stillinger der rådet yter tilskudd godkjenne at stillingen midlertidig omgjøres til annen stilling innen kirkelig undervisning.</p>
<p>Diakon</p>	
<p>Tjenesteordning og kvalifikasjonskrav for diakoner</p> <p><i>§ 4 Kvalifikasjonskrav</i> Som diakon kan tilsettes person som har:</p> <p>1. Mastergrad med:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) Minst en 3-årig fagutdanning på høgskolenivå innen helsefag eller sosialfag, eller pedagogisk utdanning av minst 3 års varighet b) Utdanning i kristendomskunnskap tilsvarende minimum 30 studiepoeng c) Praktisk-kirkelig utdanning med hovedvekt på diakoni og med veiledet praksis på til sammen minimum 30 studiepoeng. <p>eller:</p> <p>2. Teologisk embetseksamen og praktisk-kirkelig utdanning med hovedvekt på diakoni og veiledet praksis på til sammen minimum 30 studiepoeng eller:</p> <p>3. Fast stilling som diakon i menighet, eller er vigslet som diakon.</p>	<p>Tjenesteordning og kvalifikasjonskrav for diakoner</p> <p><i>§ 4 Kvalifikasjonskrav</i> Som diakon kan tilsettes person som</p> <p>1. Har mastergrad med en 3-årig bachelorgrad eller tilsvarende kompetanse innenfor helsefag, sosialfag, praktisk-teologiske fag, samfunnsfag eller pedagogiske fag. Kandidaten må i eller utenfor bachelorgraden ha vært gjennom veiledet praksis. I eller utenfor mastergraden kreves i tillegg:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) 30 studiepoeng i teologiske emner b) praktisk-teologisk utdanning relevant for tjenesten som diakon, og med veiledet praksis 30 studiepoeng <p>eller</p> <p>2. Har cand.theol.-grad, inkludert praktisk-teologisk utdanning samt diakonifaglige emner 30 studiepoeng.</p> <p>eller</p> <p>3. Er vigslet til diakon eller var kvalifisert for vigsling på det tidspunkt utdanningen var fullført.</p>

<p>Kirkerådet kan godkjenne at personer med annen faglig jevngrad og relevant utdanning/praksis godkjennes som diakon.</p> <p>Dersom det ikke melder seg søkere som oppfyller kvalifikasjonskravene, kan bispedømmerådet for stillinger med statlig finansiering godkjenne at stillingen midlertidig omgjøres til annen stilling innen diakoni.</p>	<p>(Som diakon kan også tilsettes statsborger fra annet EØS-land som er autorisert av Kirkerådet etter forskrift om autorisasjon av diakoner i henhold til avtalen om det europeiske samarbeidsområde (EØS-avtalen).)</p> <p>Dersom det ikke melder seg søkere som oppfyller kvalifikasjonskravene til diakon, kan bispedømmerådet for stillinger der rådet yter tilskudd godkjenne at stillingen midlertidig omgjøres til annen stilling innen diakoni.</p>
<p>Kantor</p>	
<p>Tjenesteordning og kvalifikasjonskrav for kantor</p> <p>§ 4. <i>Kvalifikasjonskrav</i> Som kantor kan tilsettes person som har:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. 4 års kirkemusikkutdanning med 240 studiepoeng eller: 2. 3 års grunnutdanning i kirkemusikk samt tillegg i musikk, kristendomskunnskap, kirkefag, pedagogikk eller diakoni tilsvarende 60 studiepoeng. 	<p>Tjenesteordning og kvalifikasjonskrav for kantor</p> <p>§ 4. <i>Kvalifikasjonskrav</i> Som kantor kan tilsettes person som har:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. 4 års kirkemusikkutdanning tilsvarende 240 studiepoeng eller: 2. 3 års grunnutdanning i kirkemusikk samt tillegg i musikk, teologi, pedagogikk eller diakoni tilsvarende 60 studiepoeng eller 3. Minst 4 års musikkutdanning, tilsvarende 240 studiepoeng samt kirkekunnskap og kirkemusikalske emner tilsvarende 60 studiepoeng.

<p>Kirkerådet kan godkjenne at personer med annen faglig jevngod og relevant utdanning/praksis godkjennes som kantor.</p> <p>Dersom det ikke melder seg søkere som oppfyller kvalifikasjonskravene til kantor, kan arbeidsgiver tilsette organist.</p>	<p>Utdanningen må inkludere veiledet praksis i menighet.</p> <p>Som kantor kan også tilsettes statsborger fra annet EØS-land som er autorisert av Kirkerådet etter forskrift om autorisasjon av kantorer i henhold til avtalen om det europeiske samarbeidsområde (EØS-avtalen).</p> <p>Dersom det ikke melder seg søkere som oppfyller kvalifikasjonskravene til kantor, kan arbeidsgiver tilsette organist.</p>
--	---

Kvalifikasjonskrav for vigslede stillinger i Den norske kirke – høringsnotat

Kirkerådet ba i januar 2019 direktøren om å nedsette et utvalg for å gjennomgå kvalifikasjonskrav for vigslede stillinger i Den norske kirke. Kirkerådet fastsatte samtidig et mandat for utvalget.

Utvalget leverte sin utredning til direktøren 26. juni 2020. Utredningen inneholder en rekke forslag til endringer i kvalifikasjonskravene og prosedyrer for godkjenning. Den sendes med dette på høring til berørte instanser. Dersom høringsinstansene i hovedsak slutter seg til forslagene i utredningen, tar Kirkerådet sikte på å fremme forslag til endringer i de berørte regelverk på Kirkemøtet i 2021.

Høringsinstanser

Dette høringsnotatet vil bli sent til følgende instanser:

Bispedømmerådene
Biskopene
Det teologiske fakultet UiO
MF vitenskapelig høgskole
VID vitenskapelig høgskole
NLA høgskolen
Norges musikkhøgskole
NTNU Institutt for musikk
UiT Norges arktiske universitet
KA
Presteforeningen
Fagforbundet Teologene
Det norske diakonforbund
Kirkelig undervisningsforbund
CREO

Høringsnotatet og utredningen vil også bli gjort tilgjengelig for menighetsråd og kirkelige fellesråd, med oppfordring om å svare.

Sammendrag av utredningen

Den overordnede målsettingen for utvalgets forslag er forenkling og klargjøring av regelverket. For den enkelte som ønsker å kvalifisere seg, vil dette gi en større forutsigbarhet, noe utvalget ser som positivt for rekruttering til stillinger i Den norske kirke.

Dagens kvalifikasjonskrav

Kirkemøtet fastsetter kvalifikasjonskrav for de vigslede stillingene i Den norske kirke. For prester er kvalifikasjonskravene i dag regulert i Forskrift om kvalifikasjonskrav

for tilsetting som prest i Den norske kirke, senest vedtatt av Kirkemøtet i 2016. Kvalifikasjonskravene for de øvrige profesjonene ble første gang vedtatt av Kirkemøtet i 1996 og revidert i 2004.

I dag er det normale utdanningskravet for prest profesjonsstudiet i teologi, med tittelen cand.theol. Godkjenning av alternative kvalifikasjonskrav for å bli prest skjer etter søknad til Den norske kirkes evalueringsnemnd, enten på grunnlag av annen tilsvarende kompetanse eller særlige kvalifikasjoner. Erfaringene med evalueringsnemndas praksis gjennom 20 år har vist at det er flere utfordringer knyttet til dagens regelverk. Det gjelder særlig forståelsen av hva som er «særlige kvalifikasjoner».

For kateket og diakon er normalkravet mastergrad med bestemte krav til innhold, og for kantor fireårig bachelor i kirkemusikk eller treårig bachelor med tillegg.

For alle disse tre profesjonene gjelder det at Kirkerådet kan godkjenne utdanningen til personer «med annen faglig jevngod og relevant utdanning/praksis». I realiteten er ikke forskjellen til de alminnelige kravene veldig stor. Godkjenningen skjer administrativt i Kirkerådet.

For alle de fire profesjonene gjelder også at tilsvarende stillinger innen EØS-området kan autoriseres til tjeneste i Den norske kirke i henhold til EUs yrkeskvalifikasjonsdirektiv.

Ordninger for ukvalifiserte

Dersom en prestestilling ikke får kvalifiserte søkere, kan den besettes av en prestevikar, som tjenestegjør midlertidig med spesiell fullmakt fra biskopen og under ledelse av nærmeste prest. For de øvrige stillingene tillater regelverket å tilsette personer som ikke tilfredsstiller kvalifikasjonskravene dersom det ikke finnes kvalifiserte søkere.

Forslag til reviderte kvalifikasjonskrav

Utvalget anser det som viktig både for dem som ønsker å utdanne seg til en kirkelig stilling og for utdanningsinstitusjonene at regelverket for kvalifikasjoner er så enkelt og entydig som mulig. En slik forenkling vil også kunne bidra positivt i arbeidet med rekruttering.

Det viktigste grepet som foreslås for å oppnå dette er at det ikke lenger skal være noen individuell vurdering av kandidater fra kirkens side. Forslagene setter i stedet opp en tydelig utdanningsmessig hovedvei for den enkelte profesjon, samtidig som det er satt opp alternative studieløp som under gitte forutsetninger gir en lettere vei mot målet. Denne modellen gir etter utvalgets mening en bedre og mer forutsigbar organisering av kvalifikasjonskravene enn dagens ordning med individuell vurdering enten i nemnd eller administrativt i Kirkerådet.

Prest

Profesjonsstudiet i teologi er, og skal fortsatt være, hovedveien til å bli prest. I tillegg foreslås et alternativ for andrekariere-prester, som erstatter dagens regler.

De faglige kravene foreslås noe styrket i forhold til dagens regelverk. Til gjengjeld trenger man ikke søke evalueringsnemnda om godkjenning. Samlet sett innebærer

utvalgets forslag en potensielt lavere terskel for personer med en annen høyere utdanning og som har fylt 35 år ved tidspunkt for tilsetning. Utvalget mener en slik forenkling vil gi en ramme for presteutdanningen som er mer forutsigbar enn dagens ordning.

Muligheten for å bli godkjent på grunnlag av særlige kvalifikasjoner foreslås ikke videreført. Praktisering av denne ordningen gjennom 20 år har vist at det er betydelige prinsipielle og praktiske utfordringer knyttet til en slik godkjenningsordning. Disse utfordringene avdekker også det prinsipielt krevende ved at arbeidsgiver, gjennom vedtak i en nemnd, kan velge å se mer eller mindre helt bort fra formelle faglige kompetansekrav for enkeltpersoner. Utdanningsinstitusjonene kan i dag gi en realkompetansevurdering av enkeltpersoner. En slik vurdering vil da gjøres innenfor akademien.

Som en konsekvens av disse forslagene, foreslår utvalget at evalueringsnemnda nedlegges. Utvalget forutsetter at vurderinger av personlig skikkethet/egnethet blir gjort av andre instanser.

Utvalget foreslår videre fortrinnsvis at Kirkerådet gis fullmakt til å foreslå nærmere regler for tilsetning av ordinerte prester fra andre kirkesamfunn som søker tjeneste i Den norske kirke.

Øvrige profesjoner

For de tre øvrige profesjonene er det foreslått mindre endringer, med sikte på større fleksibilitet. For kateket og diakon foreslås at krav om mastergrad opprettholdes. For kateketer er sammensetting av kravene gjort slik at det antas å gi større mulighet for overgang fra lærerutdanning og tilsvarende. Diakonene er gitt et bredere opptaksgrunnlag ved at flere bachelorutdanninger enn i dag gir grunnlag for opptak til master. For kantorer er det ikke gjort reelle endringer, men det er foretatt en ajourføring av regelverket slik at det stemmer med praksis.

Med disse endringene anser utvalget at det ikke lenger er nødvendig med en ordning med individuell godkjenning i Kirkerådet. Denne ordningen har heller ikke vært mye i bruk de siste årene.

Høringsspørsmål

Kirkerådet ber høringsinstansene ta stilling til følgende hovedproblemstillinger:

1. Gir høringsinstansen tilslutning til at ordningen med en kirkelig evalueringsnemnd for prester med alternativ kompetanse opphører?
2. Er høringsinstansen enig i utredningens forslag til kompetansekrav for prest for personer med alternativ utdanning?
3. Gir høringsinstansen tilslutning til at muligheten for å gi unntak fra kompetanse på grunnlag av særskilte kvalifikasjoner opphører?
4. Er høringsinstansen enig i at utdanningsnivået for kateket, diakon og kantor skal videreføres på samme nivå som i dag?
5. Slutter høringsinstansen seg til forslaget om at ordningen med at Kirkerådet kan godkjenne alternativ kompetanse opphører?
6. Har høringsinstansen andre kommentarer til innholdet i utredningen?

Vedlegg:

1. Utredningen *Revisjon av kvalifikasjonskrav for vigslede stillingar*
2. Oversikt over forslag over foreslåtte regler sammenholdt med dagens

DEN NORSKE KYRKJA

Møre Avdeling Kyrkjeliv

Sakshandsamar	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Arvid Helle	004	20/04004-2	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
68/20	Møre bispedømmeråd 2020-2023	02.11.2020

Høyring: Kyrkjeval - overordna problemstillingar

Vedlegg:

høringsnotat - kirkevalg overordnede problemstillingar

Saksorientering

Innleiing om ståstad og forenkling

Å utforme høyringsuttale i overordna problemstillingar knytt til kyrkjevalet er ei stor utfordring. Kyrkjevalreglane er blitt til gjennom erfaring og i samråd med juridisk og kyrkjerettsleg kompetanse, langt ut over kompetansen som ein har tilgang til i dei einskilde bispedømmeadministrasjonane/bispedømmeråda. Høyringsuttalen lyt difor ta utgangspunkt i ståstaden til høyringsinstansen. Vi er for det første medlemmer i kyrkja og har gitt vår stemme ved kyrkjevala. Deretter er vi tilsette og rådsvalde i kyrkja med ansvar for gjennomføring av valet og for oppteljing. I tillegg har medlemene i bispedømmerådet vore listekandidatar og har viktig erfaring frå kyrkjevalet frå denne posisjonen.

Ei sams erfaring er at reglane om regulerer kyrkjevalet er komplekse og vanskeleg å setje seg inn i. Denne erfaringa knyter seg mest av alt til alle dei som gir stemme ved valet (og til dei som ikkje stemmer) Reglane for sperregrense og stemmetillegg er mest uråd å kommunisere med veljarane. Det er knappast slik at dei som har namnet sitt på listene heilt veit å gjere greie for det ulike regleverket mellom sjølvstendige lister og nominasjonskomiteen si liste.

Erfaringane frå høyringsinstansen sin ståstad kan samlast i at det er eit stort behov for å forenkla valreglane. Både gjennom digitalisering og ved å fjerne reglar som truar med å avdemokratisere valet og som har marginal betydning for sluttresultatet. Gjennom høyringssvaret konkretiserer høyringsinstansen synspunkta sine.

Inndelinga under svarer til det digitale høyringsdokumentet. Dette er forklaringa til at høyrings spørsmåla startar på pk. 4. Teksten i kursiv er administrasjonen sitt framlegg til høyringsuttale.

4. Hvilken modell ønsker du/dere?

Modell B: Modell med utgangspunkt i selvstendige lister, og med nominasjonskomité kun der selvstendige lister ikke foreligger

5. Har du/dere merknader til spørsmålet om modellvalg?

Både Bønnelista og Åpen Folkekirke sine lister er etterhvert godt etablert og forankret i "alle" bispedømmer. Det er ingen signaler som tilsier at disse listene ikke blir videreført. Ordninger med lister fremmet fra nomineringsgrupper er kommet for å bli. Der nominasjonsgruppene sine lister er forankret i et program, er nominasjonskomiteen sin liste forankret i et personvalg. Erfaringene fra sist valg viste til betydelig forvirring i de ulike måter å forstå de ulike listene sin egenart. Forvirringen om hvordan listene skulle håndteres preget både stemmegivningen og de som hadde ansvar for opptellingen, i tillegg til de forskjellige kandidatene på de ulike listene.

6. Har du/dere merknader til forslaget om forenklet ordning for valg av nominasjonskomité?

Forslaget om at førsterepresentanten representerer listen og at denne kandidaten gis et definert og tydelig mandat på vegne av listen er en god forenkling. En overgang til selvstendige lister vil føre til betydelige forenklinger i gjennomføring av valget.

Nominasjonskomiteens liste etableres bare når det ikke foreligger selvstendige lister.

Asymmetrien ved de to ulike listevariantene er så stor at den ikke kan videreføres. Videre anbefaler en forslaget om en forenklet ordning for valg av nominasjonskomite. Likestilling og god kjønnsfordeling er i praksis ivaretatt gjennom en tilsatt- og rådmedlemsskultur i kirken som insisterer på rettferdig kjønnsrepresentasjon.

7. Hvilket alternativ ønsker du/dere?

Alternativ 2: Åpne for supplerende nominasjon uansett hvor mange kandidater det er på Nominasjonskomiteens liste.

8. Har du/dere merknader til dette spørsmålet?

-

9. Hvilket alternativ ønsker du/dere?

Alternativ 1

10. Har du/dere merknader til dette spørsmålet?

Erfaringen fra valget i 2019 var at det var veldig vanskelig for de ulike kandidatene å presentere eget kandidatur innenfor en gitt og begrenset ramme. Det var i tillegg vanskelig å få en listepresentasjon innenfor en gitt ramme fra de to selvstendige listene. Det er fristende å anbefale alternativ 3, men for å sikre lik presentasjon, bør valgrådet ta ansvar for å presentere listen og gi CV-opplysninger om de ulike kandidatene.

11. Kirkeloven § 4 fastsatte at «kirkelige valg holdes samtidig med, og i lokaler i umiddelbar nærhet av, valg til Stortinget eller fylkesting og kommunestyre». Bør denne bestemmelsen videreføres?

Ja, dette bør fastsettes i kirkevalgreglene.

12. Har du/dere merknader til dette spørsmålet?

Det bør være et uttrykt ønske og vilje at de kirkelige valg gjennomføres "samtidig og i umiddelbar nærhet til" valg til storting, fylkesting og kommunestyre. Samtidig er geografi og kultur forskjellig og det bør være tilgang til å legge valgene til andre tider og steder, dersom det er naturlig/ønskelig for kirken/lokalkirken. Det er lettere å dispensere fra en bestemmelse om den ligger i valgreglene enn om den er forankret i selve kirkeordningen.

13. Jeg/vi ønsker fortsatt sperregrense og stemmetillegg ved valg av menighetsråd.

Uenig

14. Har du/dere merknader til dette spørsmålet?

Alle tiltak som forenkler stemmegivning og opptelling er gode tiltak. Ved å fjerne sperregrense og stemmetillegg, gir en større makt til velgeren og styrker demokratiet og velgerinnflytelsen.

15. Jeg/vi ønsker fortsatt sperregrense for Nominasjonskomiteens liste ved valg av leke til bispedømmeråd og Kirkemøtet. Dette forslaget innebærer også å beholde dagens ordning med stemmetillegg på lister fra nomineringsgrupper.

Uenig

16. Har du/dere merknader til dette spørsmålet?

Når det bare er 1 - 2 representanter fra hver liste som får plass i bispedømmerådet, er nærmest umulig å bli valt for kandidater som ikke er gitt stemmetillegg. Slik kan en med en viss rett si at valget blir mindre demokratisk. Erfaringene fra sist valg viser at sperregrense og stemmetillegg har liten betydning og bør ikke forsvares som et forvanskende ledd i valggjennomføringen.

17. Hvilket alternativ ønsker du/dere?

3. Fastsette felles nasjonale tidspunkt for forhåndsstemming

18. Har du/dere merknader til dette spørsmålet?

Forhåndsstemming er svært ressurskrevende. Svært mange har lansert digital forhåndsstemmegivning som et bedre alternativ enn dagens ordning. Den digitale kompetanse i befolkningen, også mellom mange eldre, er nå så stor at digital forhåndsstemming bør tilbys som hovedordning. En slik modell må utvikles og tas i bruk. Om en i tillegg/som alternativ skal tilby mulighet til å avgi stemme ved å fysisk møte opp på stemmekontoret, bør det være på kirkevergekantoret i hvert fellesrådsområde. Ellers bør de lokale valgstyrrer bestemme hvordan en kan øke valgdeltakelsen gjennom å legge til rette for å forhåndsstemme på andre steder og tider.

Forslag til vedtak

Møre bispedømmeråd gir høyringsuttale om overordna spørsmålsstillingar i samband med gjennomføring av kyrkjevalet slik det går fram av saksutgreiinga.

DEN NORSKE KIRKE

Kirkerådet, Mellomkirkelig råd, Samisk kirkeråd

Høring om kirkevalg – overordnede problemstillinger

Høringsnotat 24.09.2020.

Innholdsfortegnelse

Innholdsfortegnelse	1
1. Innledning.....	3
1.1 Demokrati i Den norske kirke.....	4
2. Modell for listevalg ved valg av leke til bispedømmeråd og Kirkemøtet.....	4
2.1 Dagens ordning	4
2.2 Kirkerådets vurdering av ulike modeller	5
2.3 Forslag til forenklet ordning for valg av nominasjonskomité.....	7
2.4 Kirkerådets anbefaling	8
2.5 Høringsspørsmål	8
3. Mulighet for å supplere lister og kandidater ved valg til menighetsråd.....	8
3.1 Dagens ordning	8
3.2 Kirkerådets vurdering	8
3.3 Kirkerådets anbefaling	9
3.4 Høringsspørsmål	9
4. Kommunikasjon om lister og kandidater ved valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet	10
4.1 Dagens ordning	10
4.2 Kirkerådets vurdering	10
4.3 Kirkerådets anbefaling	12
4.4 Høringsspørsmål	12
5. Tid og sted for valg	13

5.1	Kirkerådets anbefaling	14
5.2	Høringsspørsmål	15
6.	Personvalgregler	15
6.1	Dagens ordning	15
6.2	Kirkerådets vurdering	16
6.3	Kirkerådets anbefaling	17
6.4	Høringsspørsmål	17
7.	Forhåndsstemming	18
7.1	Dagens ordning	18
7.2	Kirkerådets vurdering	19
7.3	Kirkerådets anbefaling	21
7.4	Høringsspørsmål	22
8.	Økonomiske og administrative konsekvenser	22

1. Innledning

Denne høringen tar for seg noen overordnede problemstillinger om kirkevalg som Kirkemøtet må avgjøre i 2021. Det bes om tilbakemelding på høringen innen 30. november 2020. Kirkerådet oppfordrer alle høringsinstanser til å fylle ut et [digitalt skjema for høringssvar](#), men det er også mulig å sende inn et høringssvar til Kirkerådets postmottak på post.kirkeradet@kirken.no. Høringsuttalelser er offentlige og vil bli publisert på kirken.no.

På bakgrunn av høringen vil Kirkerådet utarbeide et forslag med sikte på behandling på Kirkemøtet i april 2021. Ut fra det som avgjøres på Kirkemøtet i 2021 vil det gjøres nødvendige endringer i kirkevalgreglene. Konkrete regelendringer vil vedtas på kirkemøtet i 2022 for å få virkning ved kirkevalget i 2023.

I forbindelse med prosjekt kirkelig organisering vil det komme endringer i valgordningene som vil bli gjeldende fra kirkevalget i 2027. Det blir derfor bare foreslått endringer på noen begrensede områder før valget i 2023.

Høringen er sendt til menighetsrådene, de kirkelige fellesrådene, bispedømmerådene, biskopene, de teologiske utdanningsinstitusjonene som har rett til å gi cand.theol.-utdanning, Norsk Kvinnelig Teologforening, fagforeningene, Kirkerådets utvalg for ungdomsspørsmål og KA Arbeidsgiverorganisasjon for kirkelige virksomheter, Åpen folkekirke og Bønnelista. Andre interesserte kan også svare på høringen.

Det er seks overordnede spørsmål som er omtalt i dette høringsnotatet. Bakgrunnen for forslagene til endringer er evalueringen av og erfaringer fra kirkevalget i 2019. I en så kompleks sak vil det være så ulike meninger at ikke alle Kirkerådets medlemmer stiller seg bak alle anbefalinger i høringen.

Modell for listevalg ved valg av leke til bispedømmeråd og Kirkemøtet

Kirkerådet foreslår en ordning med utgangspunkt i selvstendige lister, og med nominasjonskomité kun der selvstendige lister ikke foreligger. Mulighet for å supplere lister og kandidater ved valg til menighetsråd

Kirkerådet foreslår at det skal bli mulig å supplere kandidater uansett hvor mange kandidater det er på Nominasjonskomiteens liste.

Kommunikasjon om lister og kandidater

Det legges opp til en avklaring av hvilket informasjonsansvar valgmyndighetene har og hva grupperingene som stiller liste har ansvar for.

Tid og sted for valg

På grunn av endring i ordlyd om tid og sted for kirkevalg i den nye trossamfunnsloven trengs det en avklaring av at regelen om samme tid og sted for kirkevalg og kommunevalg opprettholdes. Kirkevalgreglene § 10-1 (1) sier: «Valg av medlemmer til menighetsråd og bispedømmeråd og Kirkemøtet skal holdes i alle menigheter samtidig med, og i lokaler i umiddelbar nærhet til, valg til Stortinget eller

fylkesting og kommunestyre». Det foreslås å gjøre et prinsippvedtak om at denne regelen vil gjelde ved kirkevalget i 2023.

Personvalgregler

Kirkerådet foreslår å fjerne sperregrensen for Nominasjonskomiteens liste både ved valg til menighetsråd og til bispedømmeråd og Kirkemøtet. For lister fra nomineringsgrupper ved valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet foreslås det å beholde ordningen med stemmetillegg.

Regler for omfang av forhåndsstemming

Kirkerådet anbefaler at dagens ordning med forhåndsstemming på et kirkekontor i fellesrådsområdet erstattes med felles nasjonale tidspunkt for forhåndsstemming.

Under hvert kapittel er det presentert ett eller flere høringsspørsmål som det blir bedt om svar på i det digitale skjemaet for høringssvar. Det er også fritekstfelt for hvert spørsmål. Maksimum antall tegn i hvert fritekstfelt er 4000.

1.1 Demokrati i Den norske kirke

Det kirkelige demokratiet har vært i utvikling over tid, særlig som følge av demokratireformen fra og med kirkevalget i 2009. Før valget i 2015 ble det første gang åpnet for å stille flere lister. Før dette hadde valget skjedd med én liste laget av en nominasjonskomité. Det ble vedtatt nye kirkevalgregler på Kirkemøtet i 2018 etter en grundig gjennomgang og omarbeiding. Før valget i 2023 arbeides det med endringer i disse reglene på noen områder, men valget vil ellers gjennomføres på samme måte som i 2019.

2. Modell for listevalg ved valg av leke til bispedømmeråd og Kirkemøtet

2.1 Dagens ordning

Ved valget i 2019 ble det stilt lister fra registrerte nomineringsgrupper og Nominasjonskomiteens liste. Nomineringsgruppe er kirkevalgreglenes navn for grupperinger som stiller liste ved et kirkevalg. Det var tre lister, Bønnelista, Nominasjonskomiteens liste og Åpen folkekirke, i ni av elleve bispedømmer. Bønnelista stilte ikke liste i Oslo og Sør-Hålogaland.

Det ble valgt en nominasjonskomité i alle bispedømmer på prostivise møter med representanter fra menighetsrådene. I tillegg oppnevnte ungdomsrådet et medlem til nominasjonskomiteén. Alle menigheter fikk mulighet til å foreslå kandidater til Nominasjonskomiteens liste. Det varierte hvor mange forslag til kandidater nominasjonskomiteene fikk inn, i Bjørgvin kom det for eksempel inn 22 ulike navn og 51 forslag (flere menighetsråd hadde foreslått de same navnene), mens i Tunsberg kom det inn sju forslag.

På flere områder i valggjennomføringen er det utfordringer knyttet til at listene er forskjellige og har ulikt utgangspunkt. Dette gjelder for eksempel informasjon om lister og kandidater (se kapittel 4), regler for personstemmer (se kapittel 6) og håndtering av listestøtte.

Det ble gitt økonomisk støtte til registrerte nomineringsgrupper i form av intensjonsstøtte og listestøtte. Kandidatene på Nominasjonskomiteens lister fikk stilt tilsvarende midler til disposisjon. Det var komplisert å håndtere denne støtten til Nominasjonskomiteens liste fordi den ikke kunne utbetales direkte siden Nominasjonskomiteens liste ikke er en organisasjon med organisationsnummer og bankkonto. Det kom også reaksjoner på at det var krevende for kandidatene på Nominasjonskomiteens liste, fordi de måtte samles og gjøre vedtak om hvem som skulle håndtere pengene (hvis de ville bruke pengene på felles tiltak).

2.2 Kirkerådets vurdering av ulike modeller

Gjennomføringen av Kirkevalget 2019 tydeliggjorde noen svakheter med dagens ordning med Nominasjonskomiteens liste og lister fra nomineringsgrupper. Etter Kirkerådets vurdering er det særlig det at listene har ulike utgangspunkt, og dermed ikke alltid kan likebehandles, som gir behov for en ny vurdering av spørsmålet om modell for listevalg før neste valg. Dette gir prinsipielle og praktiske utfordringer i valg gjennomføringen og i kommunikasjon med velgerne.

Listene har ulike utgangspunkt, fordi Nominasjonskomiteens liste tilstreber bredde i kandidatenes syn på aktuelle kirkelige spørsmål, mens lister fra nomineringsgrupper karakteriseres av at kandidatene står samlet om et program med likt syn på aktuelle kirkelige spørsmål. Dette blir omtalt som asymmetriske lister.

En annen kjent utfordring med Nominasjonskomiteens liste er at velgere risikerer å bidra til at kandidater de er uenige med blir valgt. I KIFO (Institutt for kirke-, religions- og livssynsforskning) sin evaluering av valget i 2015 ble det pekt på at selv om det var mange kandidater på nominasjonskomiteens liste som hadde et «ja-standpunkt» i spørsmålet om vigsel av likekjønnede i kirken, hadde 75 prosent av kandidatene som ble valgt et «nei-standpunkt» (Holberg, Mortensen og Botvar, *Polarisering og kontinuitet – en analyse av Kirkevalget 2015*, KIFO-rapport 2016: 1, side 36).

Dette innebærer at velgere som valgte nominasjonskomiteens liste, med sikte på å få inn personer på denne listen som ønsket å åpne for vigsel av likekjønnede, bidro til valg av kandidater som gikk imot likekjønnet vigsel, selv om de ga tilleggsstemme til personene som var for vigsel av likekjønnede. Dette fordi listestemmene deres bidro til at nominasjonskomiteens liste ble sikret et antall mandater, uten at de kandidatene de gav tilleggsstemmer nødvendigvis ble valgt i personvalget på listen. Velgerne risikerte derfor at deres stemme på kandidater som var for likekjønnet vigsel, kunne føre til motsatt effekt, ved at deres stemme kunne bidra til valg av kandidater som var imot likekjønnet vigsel. Det er ikke gjort noen tilsvarende analyse av valget i 2019.

På bakgrunn av utfordringene med dagens ordning foreslås det noen alternative modeller. Disse ligner i stor grad på modeller som er foreslått tidligere, men har fått nye navn for å klargjøre at dette i noen grad er nye modeller.

2.2.1 Modell A: Modell med Nominasjonskomiteens liste og andre lister

Denne modellen viderefører dagens ordning med mindre forbedringer. Det etableres en nominasjonskomité som fremmer en liste innen en frist. Nomineringsgrupper kan

fremme liste til samme frist. En fordel med denne ordningen er at den vil være kjent for velgerne. Utfordringen med asymmetriske lister løses imidlertid ikke.

Ordningen bidrar til at menighetsrådene har en viss formalisert innflytelse gjennom adgangen til å foreslå kandidater til nominasjonskomiteen og deltakelse i valget av nominasjonskomiteen.

Det at Nominasjonskomiteens liste er bredt sammensatt innebærer at velgere som velger denne listen, med sikte på å få valgt inn personer på denne listen som har en oppfatning i tråd med deres syn, vil kunne bidra til at kandidater som har motsatt syn på samme liste, blir valgt. Det medfører altså en risiko for motsatt effekt sammenlignet med det velgeren ønsker.

Noen forbedringer av modellen kan være tydeligere ansvarsdeling mellom nominasjonskomiteen og Nominasjonskomiteens liste, nasjonal økonomihåndtering og en tydeligere plan for støtte til administrasjon og kommunikasjon. Det er noen viktige hensyn som må vurderes opp mot hverandre her. På den ene siden skal listene kunne styre seg selv og de ulike listene likebehandles. På den andre siden vil Nominasjonskomiteens liste uansett være forskjellig fra andre lister fordi den ikke har utgangspunkt i en gruppering. Slik systemet er i dag finnes Nominasjonskomiteens liste finnes ikke før nominasjonskomiteen har satt opp et listeforslag. Det viste seg i 2019 å bli krevende å få på plass nettsider og annen informasjon på den korte tiden som da er igjen til valgmateriellet skal være klart. Det kan derfor være aktuelt å ha administrative og/eller kommunikasjonsfaglige ressurser klare til disposisjon for kandidatene på Nominasjonskomiteens liste. Penger til dette vil da måtte tas av Nominasjonskomiteens listes kandidaters andel av listestøtten.

En annen mulighet er å regulere nærmere hvordan Nominasjonskomiteens liste skal organisere seg. Det kan gjøres ved å på forhånd ha fastsatt et tidspunkt for et møte for alle kandidatene der en skal beslutte bruk av økonomisk støtte og felles kommunikasjonsstrategi. Et annet alternativ er å fastsette på forhånd hvem som representerer listen, for eksempel førstekandidatene i alle bispedømmene, og gi disse et tydelig mandat. Dette vil begrense listens selvstyre og innebære at valgmyndighetene forskjellsbehandler de ulike listene i større grad enn i dagens ordning. Det kan likevel være nødvendig å gjøre noen tiltak her for å sikre en håndterbar valggjennomføring.

Når det gjelder nominasjonskomiteen så viser erfaringene at det er nødvendig med stor grad av administrativ støtte fra bispedømmekontorene for å få gjennomført nominasjonsprosessen. Det er vanskelig å se for seg et annet alternativ enn at en eller flere ansatte på bispedømmekontorene tar denne jobben. I 2019 ble det anbefalt at denne personen ikke var den samme som var sekretær for valgrådet for å holde en viss avstand mellom valgmyndighetene og nominasjonskomiteene. På en del kontorer er dette vanskelig i praksis. Det bør derfor fastsettes at bispedømmerådene kan gi nødvendig administrativ støtte til nominasjonskomiteene, uten å stille krav til hvem som skal utføre denne oppgaven.

2.2.2 *Modell B: Modell med utgangspunkt i selvstendige lister*

I denne modellen inviteres nomineringsgrupper til å stille lister. Nomineringsgrupper kan innen en frist gi melding om de har intensjon om å stille liste ved valget. Dersom det er minst én nomineringsgruppe som gir slik melding, vil valgrådet ikke ta initiativ til at det blir nedsatt en nominasjonskomité. I stedet gis det anledning til å stille flere lister også fra andre nomineringsgrupper innen en ny frist.

Dersom det i et bispedømme kun foreligger ett godkjent listeforslag fra én nomineringsgruppe etter listefristen, blir det den eneste listen ved valget. Dersom det ikke foreligger noen godkjente listeforslag etter fristen, oppnevnes en nominasjonskomité som utarbeider en bred kandidatliste. Valget gjennomføres i så fall som flertallsvalg med nominasjonskomiteens liste.

Dersom det fremmes flere lister enn én, vil denne ordningen kunne gi velgerne klarere alternativer å velge mellom. Forslaget gir sterke incentiver til etablering av faste grupperinger i det kirkelige demokratiet. Valgteknisk og for velgerne gir denne ordningen en oversiktlig og klar løsning som ligner andre valg, forutsatt at det stilles minst to lister. Den løser utfordringen med asymmetriske lister, som følge av at det ikke oppnevnes noen nominasjonskomité med mindre det ikke blir godkjent noen listeforslag.

Hensynet til reelle valgmuligheter og ivaretagelse av mindretallsrepresentasjon vil ikke bli ivaretatt hvis det bare blir levert én liste. Hvis bare én liste stiller til valg, vil grupper som er i mindretall i sentrale spørsmål kunne bli helt uten representasjon.

2.3 **Forslag til forenklet ordning for valg av nominasjonskomité**

I modell B skal det nedsettes en nominasjonskomité bare hvis det ikke er noen godkjent liste. Denne vil måtte bli valgt og gjøre arbeidet raskere enn det som var tilfellet i 2019 fordi arbeidet først starter opp når det blir klart hvor mange lister det blir. For å få dette til å fungere på den tiden som er tilgjengelig foreslås en forenklet ordning for valg av nominasjonskomité. Målet med dette er å sikre at man får en nominasjonskomité som kan gå i gang med arbeidet med å sette sammen en liste så fort som mulig, samtidig som komitéen fortsatt er forankret i menighetsrådene.

Alle menighetsråd i bispedømmet får mulighet til å foreslå ett medlem til nominasjonskomiteen. Det gjennomføres så et digitalt valg der hvert menighetsråd har en stemme. Den som får flest stemmer blir valgt, og den som får nest flest stemmer blir vara. I tillegg kan ungdomsrådet oppnevne et medlem og et varamedlem.

Den forenklete ordningen vil ikke sikre representasjon av begge kjønn på samme måte som dagens ordning (der det er mekanismer for å sikre minst 40 prosent av begge kjønn). For å kunne få på plass en nominasjonskomité innenfor den tidsrammen som vil være tilgjengelig ved modell B er det nødvendig å forenkle prosessen, og det vil derfor ikke være mulig å ivareta alle hensyn.

2.4 Kirkerådets anbefaling

Kirkerådet anbefaler modell B med utgangspunkt i selvstendige lister. Hvis det fremmes flere lister enn én, vil ordningen gi velgerne klarere alternativer å velge mellom. Valgteknisk gir denne ordningen en oversiktlig løsning som ligner andre valg, forutsatt at det stilles minst to lister. Hvis det ikke stilles noen liste, er det bygd inn mekanismer i regelverket som kan legge til rette for at det likevel kan gjennomføres et valg.

Ordningen vil kunne bidra til at en unngår asymmetriske lister, noe Kirkerådet anser som viktig ut fra et velgerperspektiv. Hvis det bare er en godkjent liste, vil valget gjennomføres med bare denne listen. Det vil i mindre grad ivareta hensynet til reelle valgmuligheter og ivaretagelse av mindretallsrepresentasjon. Modell B er likevel anbefalt foran andre aktuelle modeller som bedre ivaretar situasjonen ved en liste fordi modell B er en enklere og mer gjennomførbar ordning.

2.5 Høringsspørsmål

Hvilken modell ønsker du/dere?

[A / B / Ingen av dem / Ingen mening]

Har du/dere merknader til spørsmålet om modellvalg?

[Fritekstfelt]

Har du/dere merknader til forslaget om forenklet ordning for valg av nominasjonskomité?

[Fritekstfelt]

3. Mulighet for å supplere lister og kandidater ved valg til menighetsråd

3.1 Dagens ordning

I dagens ordning blir det oppnevnt en nominasjonskomité som skal sette opp en liste ved valg til menighetsråd. I tillegg er det åpnet for lister fra andre grupperinger. Denne muligheten blir i liten grad brukt. I 2019 var det to sokn som hadde to lister. Hvis det bare er levert en liste fra nominasjonskomiteen og den har for få kandidater (færre enn de som skal velges til medlem og vara) skal det åpnes for supplerende nominasjon innen en ny frist (i 2019 var denne fristen 5. juni). Hvis listen har akkurat nok kandidater blir det derimot ikke åpnet for supplerende nominasjon.

Hvis det skal åpnes for supplerende nominasjon skal dette kunngjøres av menighetsrådet. Fem personer med stemmerett i soknet kan da gå sammen om å foreslå en ny kandidat.

3.2 Kirkerådets vurdering

I diskusjonen om ordning for valg til bispedømmeråd og Kirkemøtet har det vært et viktig poeng at det skal være samtidige frister for ulike lister. Det er ikke foreslått endret nå. Men ved valg til menighetsråd skaper samtidige frister for alle lister av og til utfordringer. Hvis nominasjonskomiteen leverer en liste som mangler den representasjonen en velger ønsker seg kan det være for sent å gjøre noe med det når

Nominasjonskomiteens liste blir kjent. Noen blir kanskje heller ikke kjent med muligheten for å stille en egen liste før de oppdager at de ikke er fornøyd med Nominasjonskomiteens liste.

Etter reglene skal listeforslagene legges ut til ettersyn etter hvert som de kommer inn, så man har mulighet til å se listen før fristen for levere liste, men dette løses nok på ulik måte i praksis. Nominasjonskomiteens liste kan også leveres kort tid før fristen, og dermed ikke gi velgere muligheten til å komme sammen om å levere en annen liste.

For å sikre gode valgmuligheter for velgerne kan det derfor være aktuelt å gjøre en endring i regler for listeforslag og supplerende nominasjon.

Alternativer:

1. Fortsette dagens ordning, med supplerende nominasjon bare ved for få kandidater.
2. Åpne for supplerende nominasjon uansett hvor mange kandidater det er på Nominasjonskomiteens liste.
3. Åpne for en utsatt frist for innlevering av lister fra andre grupper.
4. Åpne for både supplerende nominasjon uansett og en utsatt frist for innlevering av lister fra andre grupper.

Alle alternativene til ny ordning vil føre til en utsettelse av når man vet sikkert hvem som stiller til valg. Det vil også kreve noe mer organisering. Det at listene blir klare senere kan gjøre det vanskeligere å få med informasjon om lister og kandidater i for eksempel menighetsblad, fordi deadline for bladet er før listen er klar.

Alternativ 2 er en positiv utvidelse fra dagens ordning, som understreker prinsippet om at det i utgangspunktet er én nominasjonskomité med en liste, men man kan fremme flere kandidater på denne listen. Dette alternativet favoriserer flertallsvalg.

Alternativ 3 er også en utvidelse fra dagens ordning, og gjør at det blir mulig å fremme et samlet alternativ i stedet for den listen som er utarbeidet fra nominasjonskomiteen. Dette alternativet favoriserer forholdstallsvalg.

3.3 Kirkerådets anbefaling

For å begrense endringen fra dagens ordning anbefaler Kirkerådet alternativ 2. Dette ivaretar behovet for å kunne supplere Nominasjonskomiteens liste og er mest i tråd med hvordan menighetsrådsvalgene gjennomføres de fleste steder i landet.

3.4 Høringsspørsmål

Hvilket alternativ ønsker du/dere?

[1/2/3/4/ Ingen mening]

Har du/dere merknader til dette spørsmålet?

[Fritekstfelt]

4. Kommunikasjon om lister og kandidater ved valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet

4.1 Dagens ordning

Etter at kirkevalgreglene ble vedtatt på Kirkemøtet i 2018 ble det klart at det manglet noe i reglene om ansvar for kommunikasjon om lister og kandidater ved valg av leke til bispedømmeråd og Kirkemøtet. Det var behov for å fastsette hva som var mandatet til valgrådet når det gjaldt informasjon. Det ble lagt frem forslag til Kirkerådet i juni 2018 om å videreføre bestemmelsen fra forrige valg. Kirkerådet valgte å gjøre noen endringer i sin behandling som tydeliggjorde hva som var valgrådets ansvar og hva som var listenes ansvar. Det at listene fikk listestøtte var også med på å tydeliggjøre at det var listenes ansvar å informere om hva listene stod for.

Til forskjell fra tidligere, skulle ikke valgrådet presentere kandidatens syn på aktuelle kirkelige spørsmål. Det var det opp til nomineringsgruppene og nominasjonskomiteene/Nominasjonskomiteens liste selv å gjøre. Valgrådet skulle kun utarbeide en felles presentasjon av kandidatene og listene i tråd med rammene som ble gitt i forskriften om utfyllende regler til kirkevalgreglene. Det vil si opplysninger om utdanning, yrke og verv i offentlig, kirkelig og organisasjonsmessig sammenheng, samt bilde (CV-opplysninger). Denne informasjonen ble lagt inn i valgmodulen og gjort tilgjengelig på kirkevalget.no. Det ble også laget brosjyrer i bispedømmene med noe informasjon. En del steder ble valgrådets presentasjon av lister og kandidater sendt ut og trykket i menighetsblader. I tillegg fikk hver liste skrive en kort beskrivelse av listen som kom med på kirkevalget.no og i brosjyrer.

Det ble en del spørsmål og usikkerhet i prosessen om hva som var greit å gjøre av kommunikasjon og rolleforståelse for valgrådernes administrasjon.

Situasjonen ble opplevd som utfordrende for nominasjonskomiteen og Nominasjonskomiteens liste. Agder og Telemark bispedømme beskriver det slik i sin evaluering:

Kirkerådets linje med at nomineringsgrupper og nominasjonskomiteen skulle informere om sine kandidater og lister selv, skapte en del frustrasjon. Spesielt var dette vanskelig for nominasjonskomiteens liste som måtte starte helt fra «scratch» uten et styre eller en organisasjon i ryggen.

Det var også litt uklarheter knyttet til hva som var nominasjonskomiteens informasjonsansvar og hva som var kandidatene på Nominasjonskomiteens liste sitt informasjonsansvar.

Det kom mange henvendelser om for lite informasjon om listene og kandidatene.

4.2 Kirkerådets vurdering

For å sikre at velgerne kan gjøre opplyste valg og en hensiktsmessig valggjennomføring bør det gjøres en ny vurdering av spilleregler og ansvar for informasjon om lister og kandidater.

I sin evaluering av kirkevalget i 2019 trekker KIFO fram «opplyst forståelse» som et viktig kriterium for å vurdere demokrati.

For å avgjøre om kirkevalget er et demokratisk valg på linje med politiske valg må vi se nærmere på tilgang på informasjon om kirkevalget og kunnskapsnivået blant de som stemte og de som ikke gjorde det. En forutsetning for et demokratisk valg er at de som skal stemme er tilstrekkelig informert rundt valget generelt og om alternativene de kan velge mellom. Informasjon og kunnskap er en forutsetning for å kunne treffe gjennomtenkte valg. For at kirkemedlemmer skal ha en forutsetning for å stemme ved kirkevalget krever det altså kunnskap om dette, altså *opplyst forståelse (...)* (Rafoss, Agedal, Larsen og Rønningen (2020), *Et demokrati i endring - En analyse av kirkevalget 2019*, KIFO Rapport 2020: 2, side 73).

Manglende informasjon om kandidatene er en viktig grunn til at personer ikke stemmer ved kirkevalget, og andelen som svarer dette er økende. I 2009 svarte 45 prosent at dette var en grunn til å ikke stemme mens i 2019 var det 63 prosent som svarte dette (Rafoss mfl. (2020) side 78). Selv om de som stemmer har mer informasjon enn de som ikke stemmer, peker KIFO på at det «(...) allikevel et relativt lavt kunnskapsnivå rundt kandidatene som kan ha konsekvenser for kirkedemokratiet. En forutsetning for demokrati er å ha like muligheter til å utforske alternativer. (...) Om det er for lite kunnskap om de ulike kandidatene og deres ståsted i viktige saker er ikke denne forutsetningen møtt (Rafoss mfl. (2020) side 74).»

En viktig måte å sikre at velgerne kan ta opplyste valg er å ha informasjon om lister og kandidater tilgjengelig i valglokalene og i tilknytning til der velgerne forhåndsstemmer på internett. Man kan ikke forvente at velgerne ved kirkevalg er opplyst på samme måte som velgerne ved for eksempel stortingsvalg. En grunn til dette er mindre mediaoppmerksomhet om kirkevalget og mindre kjennskap til de ulike grupperingene som stiller lister. Dette informasjonsbehovet tilsier at valgmyndighetene får et begrenset informasjonsansvar for å kunne gi noe informasjon om lister og kandidater til velgerne i valgsituasjonen, mens nomineringsgruppene (og Nominasjonskomiteens liste) ellers fortsatt har hovedansvaret for å informere velgerne om hva de står for. Hvis valgmyndighetene får et slikt ansvar, må det fastsettes i reglene hvordan man går frem for å få til dette på en balansert måte - og sikre valgmyndighetene tilstrekkelig mandat til å fastsette en felles presentasjon.

Det må være lett for en velger å gå inn på en nettside og skrive inn hvor man bor og finne ut hvem som stiller til valg hos deg, og få opplysninger om hva de ulike listene står for. Siden velgerne kan gi stemmetillegg til inntil tre kandidater vil det også være et element av personvalg på alle listene. For å sikre at velgerne er opplyste nok til å kunne ta dette valget bør de også ha noe informasjon om de enkelte kandidatene.

Det er viktige hensyn som står mot hverandre i dette spørsmålet, hensynet til nøytral valgtilrettelegging og listene sin rett til å ta ansvar for egen informasjon og hensynet til god og tilgjengelig informasjon til velgerne.

Det er tre aktuelle alternativer for hvordan man organiserer informasjon om lister og kandidater:

Alternativ 1: Samme ordning som i 2019, men med noen forbedringer. Listene har hovedansvaret, men valgrådet skal utarbeide en felles presentasjon som blir tilgjengelig digitalt og fysisk i valglokalene. Denne presentasjonen skal inneholde informasjon om listene og CV-opplysninger om kandidatene. Hver liste får anledning til å skrive en kort tekst om listen som blir brukt i presentasjonen.

Alternativ 2: Valgrådet utarbeider en presentasjon som inneholder informasjon om lister og kandidater. Hver liste får anledning til å skrive en kort tekst om listen som blir brukt i presentasjonen. Hver enkelt kandidat får mulighet til å skrive en kort tekst som svar på spørsmålet «Hva vil du jobbe for hvis du blir valgt?»

Alternativ 3: Alt ansvaret for å presentere lister og kandidater ligger hos listene. Listenes materiale kan legges i valglokalet, også hvis ikke alle listene har levert materiale. Kirkevalget.no vil måtte ha lenke til listenes nettsider.

Uansett hvilket alternativ som velges her er det primært listene som har ansvar for valgkamp og kommunikasjon om hva de står for til velgerne. Valg av alternativ her påvirker altså ikke spørsmålet om listestøtte. Her handler det om å sikre velgerne et minimum av informasjon, særlig knyttet til selve valghandlingen.

Det må klargjøres at ansatte kan legge til rette for kommunikasjon fra listene, orientere om at listene finnes, lage plattformer for informasjon (arrangere debatter, innhente uttalelser fra de ulike listene osv.).

4.3 Kirkerådets anbefaling

Hvis det blir en modell uten Nominasjonskomiteens liste er det argumenter for at alternativ 1 er det enkleste og beste alternativet. Det vil sikre at samlet informasjon om listene er tilgjengelig for velgerne. Samtidig vil det ikke gi informasjon som gir grunnlag for å vurdere hvem man vil gi personstemmer, ut over CV-opplysninger. Det kan tilsi at alternativ 2 bør velges også ved en modell uten Nominasjonskomiteens liste.

Hvis det blir en valgordning med Nominasjonskomiteens liste, bør alternativ 2 velges. Det gir velgere som ønsker å stemme på Nominasjonskomiteens liste informasjon som gjør at de kan velge mellom kandidatene på listen.

For å kunne sikre at alle velgere har tilgang til informasjon om lister og kandidater anbefales ikke alternativ 3.

4.4 Høringsspørsmål

Hvilket alternativ ønsker du/dere?

[1/2/3/Ingen mening]

Har du/dere merknader til dette spørsmålet?

[Fritekstfelt]

5. Tid og sted for valg

Kirkeloven § 4 fastsatte at «[k]irkelige valg holdes samtidig med, og i lokaler i umiddelbar nærhet av, valg til Stortinget eller fylkesting og kommunestyre». I departementets forslag til ny trossamfunnslov i 2017 var det foreslått å videreføre dette. I behandlingen av høringen om lovforslaget uttalte Kirkemøtet 2018:

«I et trossamfunn med mer enn 3, 7 millioner medlemmer, må valgene organiseres slik at flest mulig har en reell mulighet til å stemme ved kirkelige valg og slik delta i utøvelse av demokratiet. Derfor støtter Kirkemøtet forslaget om å videreføre bestemmelsen om at kirkelige valg holdes samtidig med, og i lokaler i umiddelbar nærhet av, offentlige valg, jf. lovutkastet § 11 annet ledd. Forslaget bidrar til å legge til rette for at det kirkelige demokratiet ivaretas i tråd med kirkeparagrafenes formålsbestemmelse. Bestemmelsen viderefører de ordninger som ble fastsatt i forbindelse med demokratireformen i Den norske kirke, som var en forutsetning for de senere endringer i forholdet mellom staten og Den norske kirke. Kirkemøtet understreker at dette er et forslag som medfører økonomiske konsekvenser, og forutsetter at staten viderefører et tilskudd til Den norske kirke for å kunne gjennomføre slike valg» (sak KM 10/18).

I lovproposisjonen fra Barne- og familiedepartementet om tros- og livssynssamfunn, uttalte departementet at det:

«imidlertid [mener] at prinsipielle grunner taler for at det bør være Den norske kirke selv som fastsetter at kirkevalg eventuelt skal holdes samtidig med og i nærheten av offentlige valg. Denne føringen bør ikke komme fra staten. Likevel bør loven klart angi at kirkelige valg kan holdes samtidig med offentlige valg og i umiddelbar nærhet av lokalene der det offentlige valget gjennomføres, i samsvar med gjeldende rett» (Prop. 130 L (2018–2019) side 229).

I Stortingets behandling av lovforslaget, ga flertallet i familie- og kulturkomiteen uttrykk for at det mente:

«at kirkevalgene er viktige for et kirkelig demokrati og har vært et premiss i arbeidet med selvstendigjøring av kirken, og ønsker at Den norske kirke skal stå fritt til å arrangere kirkevalg slik de selv mener er best. Som en konsekvens av skillet mellom stat og kirke mener dette flertallet at valgordningen prinsipielt er et forhold kirken selv må regulere, ikke Stortinget i lov. Dette flertallet presiserer at dersom Kirkemøtet fastsetter en valgordning som innebærer samtidighet og samlokalisering, åpner loven for at kirkelige valg kan gjennomføres i tilknytning til offentlige valg» (Innst. 208 L (2019–2020) side 33).

Stortinget vedtok etter dette at «[k]irkelige valg kan holdes samtidig med offentlige valg og i umiddelbar nærhet av lokalene der det offentlige valget gjennomføres. Kirkemøtet avgjør dette», jf. trossamfunnsloven § 13 første ledd.

KIFO-rapporten som evaluerte kirkevalget i 2019 finner at et gjennomsnittlig sokn hadde 89,7 prosent av sine valglokaler i samme bygning som kommunevalget (Rafoss

mfl. (2020) side 51). De finner en substansiell forskjell på oppslutning om valgene, avhengig av om soknene hadde alle valglokaler i samme bygning som kommunevalget eller ikke. «Særlig er forskjellen stor ved menighetsrådvalget: I de soknene hvor alle valglokaler var plassert i enten samme bygning eller samme rom som de politiske valgene, er valgoppslutningen nesten 5 prosentpoeng høyere i gjennomsnitt» (Rafoss mfl. (2020) side 52).

KIFO finner «en positiv sammenheng mellom det totale antallet valglokaler, kontrollert for soknestørrelse, og oppslutning til begge valg (Rafoss mfl. (2020) side 52).»

Basert på tallene fra kirkevalget i 2019, kunne vi forventet en økning i deltakelse på mellom 2,5 og 5 prosentpoeng, dersom valget i alle sokn ble avholdt i samme bygning som kommunevalget. I KIFOs Velgerundersøkelse spurte vi ikke direkte om viktigheten av valglokalenes plassering, men 81 prosent av de som stemte ved kirkevalget anså det som «viktig» eller «svært viktig» at kirkevalget foregikk samtidig som kommunevalget (Rafoss mfl. (2020) side 53).

Når Kirkemøtet behandlet kirkeordningen, valgte Kirkemøtet i noen tilfeller av pedagogiske grunner «å gjenta i forslaget til kirkeordning enkelte bestemmelser som ventes tatt inn i ny trossamfunnslov» (saksorienteringen i sak KM 06/19 side 16). I hovedsak ble imidlertid bestemmelser som var ventet å bli tatt inn i trossamfunnsloven ikke gjentatt i kirkeordningen, da norsk lovgivningsteknikk som hovedregel fraråder slik «dublering» av regler. Det er noe av bakgrunnen for at bestemmelsen om at kirkelige valg holdes samtidig med, og i umiddelbar nærhet til, offentlige valg ikke er inntatt i kirkeordningen. Som følge av at Kirkemøtet tidligere har gått inn for at kirkevalg skal holdes samtidig med og i umiddelbar nærhet til offentlig valg bør lovfestes, kan det tilsi at en slik bestemmelse bør fastsettes i kirkeordningen, siden det er det øverste kirkelige regelverket hvor overordnede bestemmelser om valg til kirkelige organer er nedfelt.

En bestemmelse om valgavvikling parallelt med alminnelige valg trenger ikke være fastsatt i kirkeordningen. Kirkevalgreglene § 10-1 fastsetter allerede at «valg av medlemmer til menighetsråd og bispedømmerråd og Kirkemøtet skal holdes i alle menigheter samtidig med, og i lokaler i umiddelbar nærhet til, valg til Stortinget eller fylkesting og kommunestyre». Inntil denne bestemmelsen blir endret, vil dette uansett være gjeldende rett, men nå hjemlet i trossamfunnsloven § 13 første ledd. Spørsmålet om det bør fastsettes i kirkeordningen eller bare i kirkevalgreglene er et hensiktsmessighetsspørsmål som ikke vil innebære noen rettslige forskjeller, da en slik bestemmelse i begge regelverkene vil kunne endres av Kirkemøtet ved alminnelig flertall.

For å kunne legge til rette for planlegging for gjennomføringen av valget i 2023, er det nødvendig å avklare dette spørsmålet i 2021.

5.1 Kirkerådets anbefaling

I tråd med Kirkemøtets tidligere føringer, foreslås det å treffe et prinsippvedtak om at kirkelige valg skal holdes samtidig med offentlige valg og i umiddelbar nærhet av lokalene der det offentlige valget gjennomføres. Det anses ikke som nødvendig å ta

dette inn i kirkeordningen, da det vil være tilstrekkelig at dette videreføres i kirkevalgreglene. Det vil da ikke være nødvendig å foreta noen endringer i kirkevalgreglene på dette punkt.

5.2 Høringsspørsmål

Kirkeloven § 4 fastsatte at «[k]irkelige valg holdes samtidig med, og i lokaler i umiddelbar nærhet av, valg til Stortinget eller fylkesting og kommunestyre». Bør denne bestemmelsen videreføres?

[Ja, dette bør fastsettes i kirkeordningen. / Ja, dette bør fastsettes i kirkevalgreglene. / Nei / Ingen mening]

Har du/dere merknader til dette spørsmålet?

[Fritekstfelt]

6. Personvalgregler

6.1 Dagens ordning

Valgordninger med flertallsvalg (med en liste) bygger på personvalg. Valgordninger med listevalg med flere lister kan enten ha et svakt eller et sterkt innslag av personvalg avhengig av hvor stor innflytelse velgerne har over kandidatvalget. I kirkevalget er det personvalg internt på de ulike listene når det er flere lister, hvor de som fikk flest personstemmer internt på listen får listenes mandater.

Ved kirkevalget i 2019 kunne alle velgerne gi inntil tre tilleggsstemmer ved å sette kryss ved de kandidatene de ønsket skulle få en ekstra stemme. Der det var flere lister kunne velgerne skrive opp en kandidat fra en annen liste for å gi dem én personstemme. Der det var én liste kunne velgerne skrive på inntil tre valgbare personer. Det som var nytt ved valget i 2019 var en ordning for personstemmer for lister fra nomineringsgrupper (stemmetillegg) og en annen for Nominasjonskomiteens liste (sperregrense på personlig stemmetall). Disse reglene gjaldt både for valg av menighetsråd og valg av leke til bispedømmeråd og Kirkemøtet, men ordningen med stemmetillegg var bare aktuell ved menighetsrådvalget i de to soknene som hadde mer enn en liste.

Nominasjonskomiteens liste hadde en sperregrense på fem prosent av personlig stemmetall. Det betyr at hvis 100 personer stemte på en liste måtte minst fem sette kryss ved personen for at disse personstemmene skulle telle. Kandidater som ikke fikk fem prosent personstemmer ble kåret etter rekkefølgen de hadde på listen.

Sperregrensen ble innført for å sikre at svært få velgere ikke kunne overstyre det store flertallet. Dersom alle bortsett fra én leverer urettede stemmesedler, vil i teorien den ene som leverer rettet stemmeseddel kunne bestemme rangeringen av de tre øverste kandidatene på listen som blir valgt.

Ved menighetsrådvalget skapte sperregrensen mye forvirring. Dette var en ny ordning som var ukjent for mange, og svært mange sokn tok kontakt med Kirkerådets valgsekretariat med spørsmål om valgoppgjøret. Noen steder ble feil valgresultat publisert, og dette måtte så korrigeres senere.

Sperregrensen ved valg av leke til bispedømmeråd og Kirkemøtet har slått ut veldig forskjellig i de ulike bispedømmene ved valget i 2019. 25 av de 29 som ble valgt til faste medlemmer fra Nominasjonskomiteens liste kom over sperregrensen. Hvor mange kandidater som kom over sperregrensen varierer fra sju i Oslo til en i Borg og Nidaros. I åtte bispedømmer er alle de som ble valgte til faste medlemmer over sperregrensen. I to bispedømmer (Borg og Nidaros) ville noen andre blitt valgt som fast medlem hvis det ikke var sperregrense. Når det gjelder varamedlemmer er det to bispedømmer der alle varamedlemmene var over sperregrensen (Oslo og Agder og Telemark), og i åtte av bispedømmene ville det blitt endring på hvem som ble valgt til vara hvis det ikke var en sperregrense.

Lister fra nomineringsgrupper (ved valget i 2019 var det Bønnelista og Åpen folkekirke ved valg til bispedømmeråd og Kirkemøtet) hadde mulighet til å gi inntil to kandidater (de to første på lista) et stemmetillegg. Dette ga da et tillegg på personlig stemmetall på 25 prosent av antallet stemmesedler til listen. Det betyr at hvis 100 personer stemte på listen fikk kandidaten med stemmetillegg 25 ekstra personstemmer. Alle listene benyttet seg av muligheten til å gi stemmetillegg til to, bortsett fra Åpen folkekirke i Nidaros, som bare ga stemmetillegg til førstekandidaten.

Det er ingen tilfeller av at de som har fått stemmetillegg er blitt forbigått av andre uten stemmetillegg. Dette kan være et tegn på at stemmetillegget er et sterkt virkemiddel for å sikre å få inn toppkandidatene. Men når stemmetillegget tas bort er det likevel toppkandidaten som blir valgt først i de aller fleste tilfellene (17 av 20). Det er bare ett tilfelle av at førstekandidaten ikke ville blitt valgt hvis stemmetillegget ble tatt bort. Det er noen flere andrekandidater som rykker ned uten hjelp fra stemmetillegget (11 av 20). Dette ville ført til endring i hvem som ble valgt i fire tilfeller.

6.2 Kirkerådets vurdering

Det at sperregrensen påvirket valget i 2019 behøver ikke tas som et tegn på at ordningen ikke var fornuftig. Man kan argumentere for at den nettopp har virket etter hensikten. Når det er få personstemmer (som i Borg og Nidaros) kan man si at sperregrensen har ivaretatt den store majoriteten av velgere som ikke ga personstemmer. Kanskje var grunnen til at de ikke ga personstemmer at de var fornøyde med rekkefølgen som var satt opp av nominasjonskomiteen? Når utslagene blir så forskjellige i ulike bispedømmer kan det likevel være grunn til å gjøre en ny vurdering av ordningen.

KIFO-rapporten gjør en vurdering av sperregrensen, men konkluderer «Hvorvidt innføringen av sperregrensen har vært vellykket blir derfor et vanskelig spørsmål å svare på, og vurderingen vil sannsynligvis avhenge av hvordan man stiller seg til Nominasjonskomiteens listes funksjon i utgangspunktet (Rafoss mfl. (2020) side 64).»

KIFO skriver også:

Enkelte har også beskrevet sperregrensen som et forsøk på å «(...) flytte makten fra velgerne til noen få på innsiden av kirkeledelsen» (Juritzen 2019), og at dette strider mot demokratiske prinsipper. Her bør det bemerkes at

sperregrenser ved listevalg generelt er vanlig og begrunnet på samme måte som ved kirkevalget, hvor hensikten er å begrense små gruppers potensielle innflytelse. Ved fylkestingsvalg er for eksempel sperregrensen for personstemmer på 8 prosent (Valgloven, §11-10). Diskusjonen om hvorvidt listene ved Kirkevalget bør ha sperregrenser er derfor ikke nødvendigvis bare en diskusjon om Kirkevalget, men en mer prinsipiell valgteknisk debatt om hvorvidt sperregrenser ved listevalg er hensiktsmessige. Hvordan man stiller seg til dette spørsmålet, vil sannsynligvis også avhenge av hva slags demokratimodell legger til grunn når man vurderer Kirkevalget (Rafoss mfl. (2020) side 64).

KIFO peker til slutt i sin analyse på at det er forskjellige regler for ulike lister kan oppleves som kompliserende for velgerne.

Denne bekymringen har blitt reist i den offentlige debatten i etterkant av valget (Juritzen, 2019). I et valg som kan sies å være preget av en relativt stor gruppe velgere med relativt svakt engasjement og lav grad av kunnskap om valget, kan tiltak som reduserer kompleksiteten i valgordningen være velkomne (Rafoss mfl. (2020) side 64).

6.3 Kirkerådets anbefaling

Ordningen med sperregrense viste seg å være komplisert ved menighetsrådsvalg, og valggjennomføringen ville blitt enklere uten en sperregrense. Den ivaretar likevel et viktig hensyn og er derfor foreslått videreført.

Når det gjelder valg til bispedømmeråd og Kirkemøtet så vil spørsmålet om regler for personstemmer til en viss grad være avhengig av valg av modell for listevalg (se kapittel 2). Begge de foreslåtte modellene inneholder lister fra nomineringsgrupper og mulighet for liste fra nominasjonskomiteen, så det vil uansett være nødvendig med regler for personvalg som tar hensyn til dette.

For lister fra nomineringsgrupper foreslås det å videreføre dagens ordning med stemmetillegg til inntil to kandidater. Denne ordningen ser ut til å ha fungert etter hensikten, og det er derfor ikke noen grunn til å endre på den.

Når det gjelder eventuelle lister fra nominasjonskomiteer foreslås det å videreføre regelen om sperregrense for disse.

Det å ha ulike regler for personstemmer for ulike lister ble komplisert. Det foreslås likevel ikke å gi nominasjonskomiteen mulighet til stemmetillegg. Grunnen til dette er at Nominasjonskomiteens liste har en annen karakter enn lister fra nomineringsgrupper og at det ikke er naturlig at nominasjonskomiteen kan begrense velgerens valgfrihet ved å gi stemmetillegg (og dermed nærmest garantere at de første kandidatene på listen blir valgt).

6.4 Høringsspørsmål

Jeg/vi ønsker fortsatt sperregrense og stemmetillegg ved valg av menighetsråd.
[Enig / Uenig / Ingen mening]

Har du/dere merknader til dette spørsmålet?

[Fritekstfelt]

Jeg/vi ønsker fortsatt sperregrense for Nominasjonskomiteens liste ved valg av leke til bispedømmeråd og Kirkemøtet. Dette forslaget innebærer også å beholde dagens ordning med stemmetillegg på lister fra nomineringsgrupper.

[Enig / Uenig / Ingen mening]

Har du/dere merknader til dette spørsmålet?

[Fritekstfelt]

7. Forhåndsstemming

7.1 Dagens ordning

Forhåndsstemmegivning kan foregå i tiden fra 10. august og frem til og med siste fredag før valgdagen. Dette er samme periode som forhåndsstemmingen ved kommune- og fylkestingsvalget. Etter dagens regler må forhåndsstemming i annet sokn enn der man har stemmerett gjøres før 1. september. Valgstyret (menighetsrådet) har ansvar for å fastsette når det skal være forhåndsstemming og kunnngjør forhåndsstemmegivning med tid og sted.

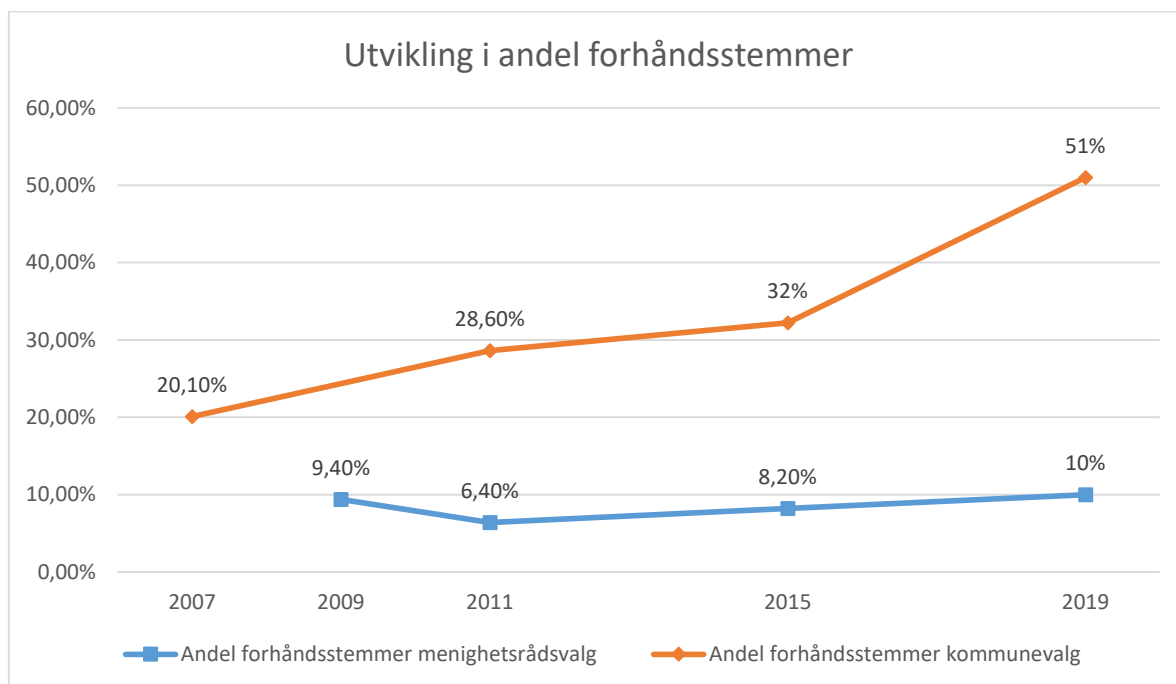
Minstekravet til tid og sted for forhåndsstemming etter dagens regler er minst ett kirkekontor i fellesrådsområdet i ordinær åpningstid. Informasjon om tid og sted for forhåndsstemming registreres i valgmodulen og blir tilgjengelig på kirkevalget.no. I 2019 varierte det fra sokn til sokn hva som ble lagt inn av informasjon og mange sokn hadde upresis informasjon. Noen la for eksempel bare inn teksten «På kirkekontoret» uten å si noe mer om tidspunkt eller hvor kirkekontoret er. Andre steder ble det gjort en stor jobb med forhåndsstemmingen og å få ut informasjon om den. Den manglende informasjonen og varierende gjennomføringen av forhåndsstemming gjorde det vanskelig å kommunisere om forhåndsstemming nasjonalt.

Det ble ved valget i 2019 innført en ny regel om at det alltid skulle være to stemmemottakere til stede. Grunnen til dette var å sikre forsvarlig valggjennomføring. Det kom en del reaksjoner på denne regelen, og mange synes det var vanskelig å kunne planlegge å alltid ha to personer til stede i det tidsrommet det skulle være forhåndsstemming. Dette kan ha ført til mer begrensede muligheter for forhåndsstemming en del steder. Det å alltid være to stemmemottakere er likevel viktig for å sikre tillit til at valget blir gjennomført korrekt, og at velgerne får en god opplevelse i valglokalet.

KIFO fant at det har vært en økning i andel forhåndsstemmer både ved menighetsrådsvalget og valg til bispedømmeråd og Kirkemøtet på henholdsvis 1,8 og 1,4 prosentpoeng (Rafoss mfl. (2020) side 57). Det var også en økning i andel som forhåndsstemte ved valget i 2015.

Ved kommunevalg blir stadig større andel av stemmene avgitt på forhånd, og i 2019 var det 51 prosent som stemte på forhånd (se figur under). Kirkevalget har ikke samme kapasitet som kommunene til å gjennomføre forhåndsvalg og kirkevalget har heller ikke forhåndsstemming samme sted som kommunen de fleste steder. Det betyr

at de aller fleste av de som stemmer på forhånd ved kommunevalget ikke møter kirkevalget når de stemmer.

Kilde: KIFO (Rafoss mfl. (2020) Tabell 15) og SSB (<https://www.ssb.no/valg/faktaside>).

Kirkerådet fikk tilbakemelding fra velgere som forsøkte å forhåndsstemme, som var skuffet over at de ikke kunne stemme samtidig med kommunevalget. De hadde forholdt seg til beskjeden om at kirkevalget er på samme tid og sted som kommunevalget. Når dette viste seg å ikke stemme ved forhåndvalg, var iveren etter å delta i kirkevalget sterkt redusert.

Noen velgere har også reagert på at måten forhåndsstemmingen ble gjennomført på kan føre til at noen får kjennskap til hva de har stemt. Ordningen med forhåndsstemming med stemmesedelkonvolutt og omslagskonvolutt var vanlig også ved kommune- og stortingsvalg tidligere, men på grunn av nye tekniske muligheter er den blitt mindre vanlig. Prinsippet med to konvolutter skal likevel sikre hemmelig valg, og hvis en valgfunksjonær skulle få kjennskap til hva en velger har stemt har han eller hun taushetsplikt om dette.

7.2 Kirkerådets vurdering

Å sikre en bemanning til avvikling av forhåndvalg på tilsvarende nivå som kommunevalgene vil være veldig ressurskrevende. Mange steder vil det heller ikke være fysisk mulig å ha kirkevalg i lokaler i umiddelbar nærhet til kommunens forhåndvalglokaler. Bestemmelsen om at kirkelige valg skal holdes samtidig med, og i lokaler i umiddelbar nærhet av, offentlige valg gjelder for gjennomføringen av selve valget på valgtinget på valgdagen(e). I kirkelovens forarbeider er det understreket at bestemmelsen om tid- og sted for kirkevalget «ikke [er] til hinder for at det etableres ordninger for å avgi forhåndsstemme»,¹ men dette er noe som kommer i tillegg til

¹ Prop. 78 L (2012–2013) side 7.

bestemmelsen om når og hvor kirkevalget skal gjennomføres. Videre slår Kommunal- og moderniseringsdepartementets valghåndbok fast at «Det er [...] viktig at stemmestyrer og andre valgfunksjonærer til kommunestyre- og fylkestingsvalget ikke samtidig har oppgaver ved kirkevalget.² Det er også prinsipielt problematisk å ha forhåndsstemmingen sammen med den kommunale forhåndsstemmingen, uten et tydelig skille på hva som er kommunevalg og hva som er kirkevalg. Kirkerådet vurderer det derfor ikke som mulig å innføre ordninger som tilsvarer forhåndsstemmingen ved kommunevalgene.

Det som da gjenstår som muligheter er ulike regler for åpningstid for valglokalene ved forhåndsstemming og å legge opp til en ny måte å forhåndsstemme, på internett. Det vil her først gjøres rede for muligheter til stemmegiving på internett før det vurderes hvilke regler som skal gjelde for fysisk forhåndsstemming.

7.2.1 Digital forhåndsstemming

Kirkerådet utreder for tiden muligheten for å få til stemmegiving på internett i forhåndsstemmeperioden. Det er for tidlig å si med sikkerhet at dette vil være mulig å få til, men det vil være en stor forbedring av valggjennomføringen, og er derfor en hovedsatsning i arbeidet fram mot neste kirkevalg.

Digital forhåndsstemming vil måtte kreve pålogging med BankID. Det er mulig å få BankID fra du er 13 år, men i mange banker er det 15-årsgrense. Andelen som har BankID kan likevel være lavere blant de som er under 18 år, så det er naturlig å ta hensyn til dette i planlegging av forhåndsstemmingen.

7.2.2 Endring i regler for tid og sted

Selv om det legges opp til forhåndsstemming digitalt er det viktig å ha et tilbud om fysisk forhåndsstemming. Dette er særlig viktig for velgere som ikke er digitale og velgere som ikke har BankID, men også andre kan ønske å heller stemme på papir enn digitalt. Det må derfor være en mulighet for å forhåndsstemme på papir. I tillegg kan det skje at den digitale forhåndsstemmingen ikke virker som planlagt, og da er det viktig å ha mulighet til fysisk forhåndsstemming.

Hensynet til god tilgang til forhåndsstemming må veies opp mot ressursbruken lokalt. Det har vært krevende en del steder å få til forhåndsstemming i hele åpningstiden på kontoret når det skal være to valgfunksjonærer til stede. Selv om alle fellesråd får et tilskudd til valggjennomføringen lokalt, vil kapasiteten til gjennomføring av forhåndsstemming variere. Det vil derfor være naturlig å sikre at velgerne har mulighet til å forhåndsstemme gjennom en regelfestet minimumsløsning og at valgstyrene kan bestemme om de ønsker mer forhåndsstemming enn dette.

En mulighet er beholde dagens regel om forhåndsstemming på minst ett kirkekontor i fellesrådsområdet i ordinær åpningstid. Dette vil de fleste steder bety ganske mange timer i uken med mulighet for forhåndsstemming, men har vært vanskelig i praksis for mange kirkekontor. Det er sannsynligvis heller ikke forhåndsstemming på dagtid på et kirkekontor som er mest nyttig for de fleste velgerne. Det kan derfor være

² Valghåndbok, side 138.

fornuftig å bruke ressursene på andre typer forhåndsstemming, på kveldstid, på institusjoner og på arrangementer i menigheten.

Det er krevende å sette en felles minimumsbestemmelse siden det er store variasjoner mellom fellesrådsområdene. Det vil likevel være enklest å kommunisere ut et enkelt minstekrav per sokn eller fellesrådsområde.

Det er mulig å se for seg ulike alternativer:

1. Beholde dagens regel om minst ett kirkekontor i fellesrådsområdet i ordinær åpningstid.
2. Fastsette et minstekrav til åpningstid per uke per sokn, for eksempel minst to timer forhåndsstemming per uke i forhåndsstemmeperioden i alle sokn.
3. Fastsette felles nasjonale tidspunkt for forhåndsstemming. Dette vil da være et minimumskrav, valgstyrene kan organisere mer forhåndsstemming enn dette.
4. Minimumskrav som er direkte rettet mot de gruppene som har minst mulighet til å stemme digitalt: det skal som et minimum gjennomføres forhåndsstemming på institusjoner som ligger i soknet og på minst ett arrangement rettet mot unge.

For alle alternativene foreslås det også at det som et minimum må være forhåndsstemmegivning etter gudstjenesten minst en søndag i forhåndsstemmeperioden.

Ved å fastsette et konkret tidspunkt der det skal være forhåndsstemming alle steder i landet (alternativ 3) gjør man det enkelt å kommunisere om forhåndsstemmingen nasjonalt, og lett for velgerne å forholde seg til. Men det vil være lite tilpasset lokale forhold og når det ellers skjer ting i menigheten. Kanskje er det en samling i kirken på tirsdagskveldene som gjør det mer naturlig å ha forhåndsstemmingen da? Det løser heller ikke problemet med manglene informasjon om hvor man kan forhåndsstemme. Samtidig vil dette være et minimumskrav og to timer åpningstid i uken bør ikke legge beslag på så mange ressurser at det ikke blir mulig å ha forhåndsstemming på andre tidspunkt i tillegg.

Man kan også ha et minstekrav som er mer spisset mot de gruppene som har særlig behov for fysisk forhåndsstemming (alternativ 4), for å synliggjøre enda tydeligere at det er viktig å satse på disse. Men det vil også gi et mer komplisert minstekrav og gi mindre mulighet for lokale tilpassinger. Det vurderes at hensynet til de gruppene som har mest behov er ivare tatt i «bør»-formuleringen i kirkevalgreglene § 9-1 (1) tredje ledd.

Hvis det fastsettes regler som pålegger menighetsrådene å avvike forhåndsstemmegivning på nærmere definerte tidspunkter, bør det også gis regler om at bispedømmerrådet kan dispensere fra kravene.

7.3 Kirkerådets anbefaling

Kirkerådet anbefaler alternativ 3, hovedsakelig fordi dette er en enkel regel som det er enkelt å kommunisere ut til velgerne.

7.4 Høringsspørsmål

Hvilket alternativ ønsker du/dere?

[1, 2, 3, 4, Ingen mening]

Har du/dere merknader til dette spørsmålet?

[Fritekstfelt]

8. Økonomiske og administrative konsekvenser

Når det gjelder modell for listevalg vil modell B, uten Nominasjonskomiteens liste, innebære en betydelig forenkling. Det vil bli mindre bruk for administrative ressurser til oppfølging av nominasjonskomiteene, særlig for bispedømmerådene. Hvis det ikke blir levert noen lister fra nomineringsgrupper vil det likevel måtte nedsettes en nominasjonskomité. Dette vil kreve noe oppfølging og vil måtte skje i løpet av kort tid. Det foreslås en forenklet ordning for oppnevning av nominasjonskomité hvis det skulle bli aktuelt. Denne begrenser behovet for fysiske møter for å velge nominasjonskomité, men legger i stedet opp til digitale valg. Det forventes at dette totalt sett vil innebære en besparelse.

Forslaget om å innføre supplerende nominasjon som fast ordning ved menighetsrådsvalg vil kreve noen ekstra ressurser i menighetene til kunngjøring og oppfølging av denne muligheten. Hvis dette ses i sammenheng med nye regler for forhåndsstemming og digital forhåndsstemming vil likevel den totale belastningen på soknene bli mindre.

Punktet om kommunikasjon om lister og kandidater skal klargjøre hvem som har hvilket ansvar. Klarhet i dette vil i seg selv forenkle en del prosesser og kan spare tid brukt på veiledning og avklaringer. Valgmodulen og kirkevalget.no vil måtte programmeres ut fra det som vedtas her, men endringer i disse systemene er uansett planlagt, så dette spørsmålet vil sannsynligvis ikke utgjøre en stor tilleggsutgift her. Det er ikke lagt opp til at økonomisk støtte til de som stiller liste skal påvirkes av hvilket alternativ som velges.

Videreføring av regelen om at kirkelige valg skal holdes samtidig med offentlige valg og i umiddelbar nærhet av lokalene der det offentlige valget gjennomføres innebærer ingen nye økonomiske og administrative konsekvenser. Det å bemanne og utruste mange valglokaler har en kostnad for soknene. Kirkerådet gir tilskudd fra kirkevalgtildelingen til å dekke dette.

Det å ta bort sperregrensen vil være en forenkling og spare tid for valgmyndighetene både lokalt og nasjonalt.

En ordning med digital forhåndsstemming vil ha en betydelig kostnad for utvikling og drift. Hvis mange velgere stemmer digitalt, vil det bli færre fysiske stemmesedler å telle opp. Dette vil innebære en besparelse for menighetene. Det foreslås å gå bort fra reglen om forhåndsstemming på et fellesrådskontor. Forslaget innebærer færre timer forhåndsstemming totalt som minstekrav. Sokn kan da velge å holde seg på minimumsløsningen og spare ressurser.

DEN NORSKE KYRKJA

Møre Avdeling Kyrkjeliv

Sakshandsamar	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Arvid Helle	402	20/04158-2	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
69/20	Møre bispedømeråd 2020-2023	02.11.2020

Høyring: Valordning for val av prest og lek kyrkjeleg tilsett

Vedlegg:

20_03916-1Høyring om valgordning for valg av prest og lek kirkelig tilsatt med vedlegg.pdf

Saksorientering

Val til bispedømeråd skjer gjennom 3 separate val. Val av prest og lek tilsett til bispedømerådet skjer parallelt med val av leke medlemmer til rådet.

Vala som gir tilsette representasjon i rådet blir for begge grupper organisert gjennom ein nominasjonskomite som etter nominasjonsprosess set opp valliste. For prestane og dei lek tilsette har valet ved dei siste val vore organisert som preferanseval. Vallista har hatt 5 kandidatar og veljarane har valt ved å nummerere lista frå 1 – 5.

Når kyrkjerådet no sender valordninga ut på høyring, er det ikkje for å fremje forslag om å endre førearbeidet til desse vala eller sjølve nominasjonsprosessen. Kyrkjerådet ønskjer ikkje lenger å gjennomføre valet som eit preferanseval, men som fleirtalsval. For veljaren betyr omlegginga lite. I staden for å setje opp kandidatar i prioritert rekkefølge frå 1 – 5, kryssar ein i staden av for den personen ein vil velje som kandidat. Den kandidat som får flest stemmer blir valt, og kandidaten med nest flest stemmer blir vararepresentant.

Gjennomføring av preferanseval i 2019

Høyringsnotatet legg preferansevalet sin utfordrande oppteljingsmetode til grunn for framlegget om å endre valordninga. Ved sist val kan administrasjonen stadfeste at oppteljingsarbeidet til val av prest og lek tilsett var svært utfordrande, og sjølv med gode ressursar til å utføra arbeidet, laut administrasjonen konsultere kyrkjerådet undervegs i oppteljinga. Oppteljinga kravde manuell registrering av 1.stemmer, 2.stemmer, 3.stemmer, 4.stemmer og 5.stemmer, og gav mange høve til å summere feil. Dette skjedde undervegs også ved oppteljing i Møre, men blei heldigvis oppdaga i tide og retta før valresultatet blei gjort offentleg.

Så lenge oppteljingsarbeidet lyt skjer gjennom exel-skjema og ved manuell registrering, bør det vere gode grunnar for å vidareføre valordninga. Om det kan utviklast dataverktøy som automatiserer og gir meir nøyaktig oppteljing, kan valordninga vidareførast dersom ein vurderer at ordninga er meir rettferdig enn ordning med fleirtalsval.

Valresultatet i 2019

I 2019 blei det gitt 2475 stemmer ved val til lek tilsett. Ved valet til prest blei det gitt 972 stemmer. Når det skal gjennomførast to val i kvart bispedøme og ein skal velgje inn 22 kandidatar, viste det seg at resultatet i 4 av vala ville blitt annleis om valet hadde blitt gjennomført som fleirtalsval. I noko under 20% av vala ville valresultatet blitt annleis.

Altså, om kandidaten med flest 1.stemmer hadde blitt valt, så ville 4 av 22 val fått anna resultat. Det er altså summen av 1.- 2.- 3.- 4.- og 5.-stemmer som ved preferanseval kan føre til anna resultat enn ved reint fleirtalsval.

Kva er best – preferanseval eller fleirtalsval

Når ein har valt preferanseval som valordning ved dei siste vala, er det rimeleg å tru at ein har ei oppfatning av denne ordninga er mest rettferdig. Særleg kan preferanseval forsvarast for å sikra at kandidaten med breiast støtte blir valt, framfor kandidaten med flest førstestemmer. Ein kan likevel innvende at sidan ein berre skal velje ein kandidat ved valet, så vil gjennomføring av fleirtalsval og oppteljing av 1.stemmene gi eit meir rettferdig valresultat. Når ein no ber høyringsinnstansane om uttale, er likevel ikkje utgangspunktet at ein skal vurdere kva ordning som er best/mest rettferdig. En ber om at høyringsinstansen går inn for å gjennomføre fleirtalsval, sidan den valtekniske gjennomføringa av valet er mykje enklare enn ved preferanseval.

Forslag til vedtak

Møre bispedømeråd går inn for at val av prest og lek tilsett til bispedømerådet blir endra frå preferanseval til fleirtalsval.

DEN NORSKE KIRKE

Kirkerådet

Møre bispedømmeråd
Moldetrappa 1

6415 MOLDE

Dato: 30.09.2020

Vår ref: 20/03916-1

Deres ref:

Høring om valgordning for valg av prest og lek kirkelig tilsatt

På bakgrunn av evalueringen av og erfaringer fra kirkevalget i 2019, foreslås det noen endringer i ordning for kirkevalg. Kirkemøtet må i 2021 avgjøre noen overordnede problemstillinger som føringer for arbeid med nødvendige endringer i kirkevalgreglene. Konkrete regelendringer vil legges frem på Kirkemøtet i 2022 for å få virkning ved kirkevalget i 2023.

Valg av prest og lek kirkelig tilsatt til bispedømmeråd og Kirkemøtet ble gjennomført som preferansevalg ved valget 2019. Det foreslås å gå over fra preferansevalg til flertallsvalg ved valg av prest og lek kirkelig tilsatt til bispedømmeråd og Kirkemøtet. Flertallsvalg er en mye enklere valgordning og gjennomgang av valgresultatet fra 2019 viser at det er få tilfeller der flertallsvalg ville gitt et annet resultat enn dagens ordning med preferansevalg.

Denne høringen om valgordning for valg av prest og lek kirkelig tilsatt sendes til bispedømmerådene, KA og arbeidstakerorganisasjonene i KAs tariffområde. Noen andre overordnede spørsmål til endring av kirkevalgreglene er sendt på en bred høring.

Frist for å sende inn hørings svar er **30. november 2020**.

Høringsuttalelsene bes sendt elektronisk til post.kirkeradet@kirken.no. Alle kan avgi høringsuttalelse. Høringsuttalelser er offentlige etter offentleglova og vil bli publisert på kirken.no.

Med vennlig hilsen

Ingrid Vad Nilsen
Direktør

Ole Inge Bekkelund
Leder juridisk seksjon

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.

Vedlegg:
Høringsnotat valgordning prest og lek kirkelig tilsatt

Mottakere:		
Agder og Telemark bispedømmeråd	Postboks 208	4662 KRISTIANSAND S
Borg bispedømmeråd	Bjarne Aasgt. 9	1606 FREDRIKSTAD
Bjergvin bispedømmeråd	Postboks 1960	5817 BERGEN
Hamar bispedømmeråd	Postboks 172	2302 HAMAR
Nidaros bispedømmeråd	Kongsgårdsgata 1a, Erkebispegården	7013 TRONDHEIM
Nord-Hålogaland bispedømmeråd	Postboks 790	9258 TROMSØ
Oslo bispedømmeråd	Postboks 9307 Grønland	0135 OSLO
Stavanger bispedømmeråd	Lagårdsveien 44	4010 STAVANGER
Sør-Hålogaland bispedømmeråd	Tolder Holmers vei 11	8003 BODØ
Tunsberg bispedømmeråd	Postboks 10 Kaldnes	3119 TØNSBERG
Møre bispedømmeråd	Moldetrappa 1	6415 MOLDE
KA - Kirkelig arbeidsgiverorganisasjon	Postboks 1034 Sentrum	0104 OSLO
Kirkelig Undervisningsforbund	Rådhusgata 1-3	0151 OSLO
Det Norske Diakonforbund	Rådhusgate 1-3	0151 OSLO
Fagforbundet - TeoLOgene		
Presteforeningen		
Akademikerforbundet	Tollbugata 35	0157 Oslo
Arkitektenes fagforbund	PB 5899 Majorstuen	0308 Oslo
Delta	Pb. 9202, Grønland	0134 Oslo
Econa	Postboks 1869 Vika	0124 Oslo
Fellesorganisasjonen	Pb 4693 Sofienberg	0506 Oslo
Forskerforbundet	Postboks 1025 Sentrum	0104 Oslo
Lederne	Storgata 25	0184 Oslo
Creo	Postboks 9007, Grønland	0133 OSLO
Naturviterne	Keyzers gate 5	0165 Oslo
NITO	Postboks 1636 Vika	0119 Oslo
Norges Juristforbund		
Norsk Lektorlag	MBE 326 Postboks 1 Youngstorget	0028 Oslo
Norsk Sykepleierforbund	Postboks 456 Sentrum	0104 Oslo
Parat	Postboks 9029 Grønland	0133 Oslo
Samfunnsviterne	Kristian Augusts gt. 9	0164 Oslo
Samfunnsøkonomene	Kr. Augustsgt. 9	0164 Oslo
Tekna	Postboks 2312 Solli	0201 Oslo
Utdanningsforbundet	Postboks 9191 Grønland	0134 Oslo

DEN NORSKE KIRKE

Kirkerådet, Mellomkirkelig råd, Samisk kirkeråd

Høring om valgordning for valg av prest og lek kirkelig tilsatt

Høringsnotat 27. august 2020.

Innholdsfortegnelse

Del 1: Bakgrunn	2
1.1 Innledning.....	2
Del 2: Valg av ordning	2
2.1 Dagens ordning.....	2
2.2 Ordning med flertallsvalg.....	3
2.3 Kirkerådets vurdering	3
2.4 Kirkerådets anbefaling.....	4
Del 3: Økonomiske og administrative konsekvenser	4

Del 1: Bakgrunn

1.1 Innledning

Valg av prest og lek kirkelig tilsatt til bispedømmeråd og Kirkemøtet ble gjennomført som preferansevalg ved valget 2019. Det foreslås å gå over fra preferansevalg til flertallsvalg ved valg av prest og lek kirkelig tilsatt til bispedømmeråd og Kirkemøtet. Flertallsvalg er en mye enklere valgordning og gjennomgang av valgresultatet fra 2019 viser at det er få tilfeller der flertallsvalg ville gitt et annet resultat enn dagens ordning med preferansevalg.

Del 2: Valg av ordning

2.1 Dagens ordning

Valg av prest og lek kirkelig tilsatt til bispedømmeråd og Kirkemøtet ble gjennomført som preferansevalg ved valget 2019. Det betyr at de stemmeberettigede kunne rangere kandidatene med tall fra 1 til 5 i prioritert rekkefølge. Man kunne velge å ikke rangere alle hvis man ikke ville.

Ved preferansevalg vil velgeren rangere kandidatene i den rekkefølgen hun eller han ønsker at de skal velges. Både velgernes første-, andre-, tredje-, fjerde- og femtepreferanse kan spille en rolle i det endelige valgoppgjøret. Ordningen er lett for velgerne som avgir stemme, men har en komplisert opptelling. Ordningen ble prøvd ut ved kirkevalgene i 2009 og 2011. En av utfordringene med preferansevalg er at det kan være vanskelig for velgerne å få nok informasjon om kandidatene til å kunne danne seg en preferanse om hvem de ønsker valgt. Ved valg av prester og leke kirkelige tilsatte er det grunn til å tro at velgerne vil kunne ha lettere mulighet til å danne seg en mening om dette enn leke velgere vil ha, ettersom velgerne i disse særskilte valgene tilhører presteskapet og/eller gruppen av kirkelige tilsatte.

Det ble avgitt 2 475 stemmer ved valg av lek kirkelig tilsatt og 972 stemmer ved valg av prest ved valget i 2019.

Av de 22 valgene til prest og lek kirkelig tilsatt var det fire tilfeller av at valgresultatet hadde blitt annerledes hvis valget var gjennomført som flertallsvalg og ikke preferansevalg. Det vil si at den som til slutt ble valgt ikke var den som hadde flest førstestemmer. Dette var tilfellet ved valg av lek kirkelig tilsatt i Nord-Hålogaland, Bjørgvin og Borg, og ved valg av prest i Stavanger.

Når man skal telle stemmesedler ved preferansevalg må man først registrere inn alle preferansene fra alle velgerne. Det betyr at det må registreres opp til fem tall per stemmeseddel. Disse må legges inn i et datasystem manuelt. Her er det mye potensiale for feil hvis man ikke passer godt på.

I 2019 ble opptelling og valgoppgjør gjort i Excel. Dette var svært sårbart da det krevde en del manuelle operasjoner. Når man gjør manuelt valgoppgjør ved preferansevalg må man ha veldig god kontroll på hva man gjør, for det er en prosess som krever mange ledd. Man skal stryke den kandidaten som har fått færrest

førstestemmer. Da skal andrestemmene telles med for de som hadde stemt på denne kandidaten. Sånn fortsetter man til en kandidat har fått flertall. Kirkerådet leide inn en ekstern konsulent for å kvalitetssikre valgoppgjørene. Dette var nødvendig for å sikre riktig resultat.

Det var uklare i kirkevalgreglene om hvordan kåring av vara skulle skje. Kirkerådets arbeidsutvalg fastsatte i april 2019 utfyllende bestemmelser for dette, men det var likevel rom for tolking som skapte usikkerhet i valgoppgjøret.

2.2 Ordning med flertallsvalg

Som alternativ til dagens ordning foreslås det en ordning med flertallsvalg. Der vil velgeren kunne gi stemme til én kandidat. Den kandidaten som får flest stemmer blir valgt. Dette er en veldig enkel og forståelig ordning. Velgeren vil kunne gi uttrykk for hvilken kandidat den ønsker mest at blir innvalgt. Opptelling og valgoppgjør vil bestå av å telle stemmene og den som får flest stemmer er valgt. Det skal registreres ett valg per stemmeseddel.

2.3 Kirkerådets vurdering

Preferansevalg er en valgordning som ivaretar en del hensyn. Det viktigste er at den kandidaten som blir valgt kan ha en bredere støtte enn en kandidat valgt ved flertallsvalg. Man kan se for seg at tre kandidater er ganske like og de til sammen har et flertall av velgerne bak seg, men at velgerne fordeler seg mellom de tre. I en ordning med flertallsvalg kan det da være en helt annen kandidat som får flest stemmer, selv om hun egentlig ikke har flertallet bak seg. Alle velgerne som stemte på en av de tre ville kanskje heller at en av de andre tre ble valgt enn denne fjerde. Dette vil bli fanget opp i en ordning med preferansevalg der også andre- og tredje-preferanser kan ha noe å si for resultatet.

Flertallsvalg er en mye enklere ordning, der velgerne må gi uttrykk for hvem de aller mest vil ha. Det er også lett å forholde seg til at den som har fått flest stemmer er den som blir valgt. Ved valget i 2019 ville også 18 av 22 valgresultat (altså over 80%) vært like hvis en hadde hatt den enklere ordningen med flertallsvalg. Da blir det et spørsmål hvor mye ressurser man vil legge i å sikre de få tilfellene der velgerne fordeler seg på en sann måte at preferansevalg har noe å si. Det vil være svært forenkende for valgprosessen, og spare mye tid i opptellingen og valgoppgjøret, hvis man velger en ordning med flertallsvalg. Dette vil bety en redusert belastning for bispedømmene i den krevende fasen i dagene rett etter valget.

Hvis man holder på preferansevalg som valgordning må reglene oppdateres så de er tydeligere på hvordan valgoppgjør, særlig for vara, skal gjøres. Det er også svært sårbart å bruke Excel til denne prosessen, så man bør skaffe et datasystem som gjør valgoppgjøret.

2.4 Kirkerådets anbefaling

Kirkerådet anbefaler å gå over til en ordning med flertallsvalg av forenklingshensyn.

Del 3: Økonomiske og administrative konsekvenser

Hvis man går over til flertallsvalg vil det innebære en betydelig forenkling av opptelling og valgoppgjør. Dette betyr at bispedømmene vil spare ressurser og at det vil bli en redusert belastning på dem som organiserer valget i bispedømmene.

Hvis man velger å holde på ordningen med forholdstallsvalg vil det måtte kjøpes inn et datasystem som kan håndtere valgoppgjøret. Det ble ved valgene i 2009 og 2011 kjøpt inn tjenester fra Universitetet i Oslo til en kostnad av om lag kr 300 000 for bistand i forbindelse med valgoppgjørene ved preferansevalg. Den gangen ble imidlertid også valgene ved valg av leke medlemmer til bispedømmerådet og Kirkemøtet gjennomført som preferansevalg. Det er ikke gjort noen ny utredning av kostnader for dette.

DEN NORSKE KYRKJA

Møre Avdeling Kyrkjeliv

Sakshandsamar	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Arvid Helle	410	20/04157-2	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
70/20	Møre bispedømeråd 2020-2023	02.11.2020

Høyring: Særskilde reglar for digital førehandsrøysting ved kyrkjevalet

Vedlegg:

20_03956-1Høyring om særskilte reglar for digital førehandsstemming med vedlegg.pdf

Saksorientering

Kyrkjerådet undersøker for tida om det let seg gjere å få til førehandsrøysting til kyrkjevalet over internett. Kyrkjerådet vurderer ei omlegging til digital førehandsrøysting som ei stor forbetring av valgjennomføringa og held fram at digital førehandsrøysting vil gjere valet enklare for veljaren og føre til auka deltaking. Høyringsuttalen presenterer reglar for ei slik digital førehandsrøysting og ber om at høyringsinstansane tek stilling til desse.

Ved kommunevalet aukar prosenten som førehandsrøyster. Ein har ikkje sett same utvikling ved kyrkjevalet, men ein har registrert at fleire etterspør høve til å førehandsrøyste til kyrkjevalet, samstundes som ein førehandsrøyster ved kommunevalet.

Planen ved kyrkjevalet i 2023 er å innføre tilbod om digital førehandsrøysting til alle veljarane, samstundes som ein ønskjer å vidareføre tilbodet om fysisk førehandsrøysting.

Administrasjonen sitt framlegg til høyringsuttale går ikkje inn på dei einskilde reglane/forskriftene eller gjer innspel til val av ordlyd, men summerer opp og vurderer med utgangspunkt i dei problemstillingar som høyringsuttalen skisserer.

Hemmeleg val

Når ein røyster digitalt, kan ein endre røysta si fram til valdagen. Den siste røysta blir teljande. Om ein røyster ved fysisk frammøte og vil endre denne, kan ein gi ny førehandsstemme, eller røyste digitalt. Den digitale stemma vil alltid ha fortrinn. Ein kan såleis ikkje endre si digitale førehandsrøyst ved å gi ny stemme ved fysisk frammøte. Bispedømerådet understrekar, for å sikre hemmeleg val, at førehandsrøysting skal skje i eige avlukke, også i vallokale som legg til rette for digital røysting.

Tryggleik

Bispedømerådet støttar at forslaget til reglar set sterke krav til datatryggleik og ein legg opp til at ein lyt bruke pålogging etter tryggleiksnivå 4 (pålogging med BankID). Vidare ønskjer ein å sikre at ein ikkje utfrå førehandsrøystene kan lese informasjon om veljarane. Dette kan ein oppnå ved å dekryptere dei digitale førehandsrøystene. Andre moglege personvernkonsekvensar vil bli konsultert i det vidare arbeidet.

Informasjon til veljarane

Bispedømerådet meiner er viktig å sikre at veljarane får same informasjon om valet, uavhengig om ein stemmer fysisk eller digitalt.

Gjennomføring av førehandsrøystinga

Bispedømerådet rår til at ein stenger høve til digital førehandsrøysting innan utgangen av onsdag før valdagen. Grunnen er å ein treng tid til å handsame røystene og importere til valmodulen kven som har røysta. Sidan ein ikkje har online tilgang til valmodulen i alle vallokale, lyt ein ha utskrift av oppdatert medlemsregister over kven som har røysta. Då får ein kontrollere at dei som har gitt digital førehandsrøyst ikkje får høve til å gi stemme på valdagen. Om denne kontrollen ikkje blir gjort rett, kan ein risikere at ein veljar får røyste fleire gonger.

Oppteljing og valoppgjør

Bispedømerådet støttar at ein tek sikte på å leggje inn dei digitale førehandsrøystene inn i valmodulen innan kl. 21.00 på valdagen, slik at dei er tilgjengelege ved oppteljinga. Om vallokalet stengjer før kl. 21.00, lyt ein vere klar over at ein då lyt vente på dei digitale førehandsrøystene før ein gjer valresultatet kjent.

Publisere resultat

Når resultatet av førehandsrøystinga kan skjer kl. 21.00 på valdagen, vil det allereie valnatta gi høve til å lage prognoser for valresultatet.

Internettvalstyre

Bispedømerådet vil gå inn for å etablere eit nasjonalt internettvalstyre i samband med den digitale førehandsrøystinga.

Økonomiske og administrative konsekvensar

Kyrkjerådet legg til grunn at dei kyrkjelege vala vil bli finansiert som i dag. Finansiering av planlegging og digital gjennomføring er teke med inn i satsingsområdet «Digital kyrkje». Ein lyt rekne auka kostnader knytt til å drift av og administrativ støtte til eit internettvalstyre.

Forslag til vedtak

Møre bispedømeråd ønskjer å gjennomføre digital førehandsrøysting ved kyrkjevalet 2023 og støttar dei lov- og regelendringar som må til for at det kan skje.

DEN NORSKE KYRKJA

Kyrkjerådet

Møre bispedømmeråd
Moldetrappa 1

6415 MOLDE

Dato: 30.09.2020

Vår ref: 20/03956-1

Dykkar ref:

Høyring om særskilde reglar for digital førehandsstemming

Kyrkjerådet undersøker for tida om det er mogleg å få til førehandsstemming på internett. Det er for tidleg å seie sikkert at dette er mogleg, men det vil vere ei stor forbetring av valgjennomføringa, og det er difor ei hovudsatsing i arbeidet fram mot neste kyrkjeval.

Det er allereie heimel for at Kyrkjerådet kan gi reglar om førehandsstemming på internett i kirkevalgreglene § 9-6 (2). I denne høyringa blir det foreslått særskilde reglar for digital førehandsstemming. Desse reglane må vere på plass før det kan lysast ut anbod for system for digital førehandsstemming. Det er difor planlagt å legge reglane fram på Kyrkjerådet sitt møte i desember. Forslaget blir difor nå sendt på ei avgrensa høyring med kortare svarfrist enn vanleg.

Høyringa er sendt til bispedømmeråda, KA, Bønnelista og Åpen folkekirke. Andre som er interesserte kan også sende høyringssvar. Høyringssvara kan sendast elektronisk til post.kirkeradet@kirken.no. Høyringssvar er offentlege etter offentleglova og vil bli publiserte på kyrkja.no.

Frist for høyringa er 6. november.

Med helsing

Ingrid Vad Nilsen
Direktør

Ole Inge Bekkelund
Leiar juridisk seksjon

Dokumentet er elektronisk godkjent og har difor ingen signatur.

Vedlegg:
Høyringsnotat særskilde reglar for digital førehandsstemming

Mottakere:		
Agder og Telemark bispedømmeråd	Postboks 208	4662 KRISTIANSAND S
Borg bispedømmeråd	Bjarne Aasgt. 9	1606 FREDRIKSTAD
Bjergvin bispedømmeråd	Postboks 1960	5817 BERGEN
Hamar bispedømmeråd	Postboks 172	2302 HAMAR
Nidaros bispedømmeråd	Kongsgårdsgata 1a, Erkebispegården	7013 TRONDHEIM
Nord-Hålogaland bispedømmeråd	Postboks 790	9258 TROMSØ
Oslo bispedømmeråd	Postboks 9307 Grønland	0135 OSLO
Stavanger bispedømmeråd	Lagårdsveien 44	4010 STAVANGER
Sør-Hålogaland bispedømmeråd	Tolder Holmers vei 11	8003 BODØ
Tunsberg bispedømmeråd	Postboks 10 Kaldnes	3119 TØNSBERG
Møre bispedømmeråd	Moldetrappa 1	6415 MOLDE
KA - Kirkelig arbeidsgiverorganisasjon	Postboks 1034 Sentrum	0104 OSLO
Åpen folkekirke	Trøavegen 42	7716 STEINKJER
Bønnelista	c/o Jo HedbergHortensveien 60	3157 BARKÅKER

DEN NORSKE KYRKJA

Kyrkjerådet

Høyring om særskilde reglar for digital førehandsstemming

Høyringsnotat per 29.09.2020.

Innhald

1	Bakgrunn	2
1.1	Innleiing	2
1.2	Dagens situasjon	2
1.3	Erfaringar frå digitale val andre stader	3
2	Forslag til reglar	4
2.1	Hemmeleg val	4
2.2	Tryggleik og handsaming av personopplysningar	5
2.3	Informasjon til veljarane	7
2.4	Gjennomføring av førehandsstemminga	7
2.5	Oppteljing og valoppgjær	7
2.6	Publisere resultat	8
2.7	Internettvalstyre	8
2.8	Andre paragrafar	8
3	Økonomiske og administrative konsekvensar	9
4	Vedlegg	10
	Særskilde reglar om digital forhåndsstemming ved kirkevalg	10

1 Bakgrunn

1.1 Innleiing

Kyrkjerådet undersøker for tida om det er mogleg å få til førehandsstemming på internett. Det er for tidleg å seie sikkert at dette er mogleg, men det vil vere ei stor forbetring av valgjennomføringa, og det er difor ei hovudsatsing i arbeidet fram mot neste kyrkjeval.

Det er allereie heimel for at Kyrkjerådet kan gi reglar om førehandsstemming på internett i kirkevalgreglene § 9-6 (2). I denne høyringa blir det foreslått særskilte reglar for digital førehandsstemming. Desse reglane må vere på plass før det kan lysast ut anbod for system for digital førehandsstemming. Det er difor planlagt å legge reglane fram på Kyrkjerådet sitt møte i desember. Forslaget blir difor nå sendt på ei avgrensa høyring med kortare svarfrist enn vanleg.

Høyringa er sendt til bispedømeråda, KA, Bønnelista og Åpen folkekirke. Andre som er interesserte kan også sende høyringssvar. Høyringssvara kan sendast elektronisk til post.kirkeradet@kirken.no. Høyringssvar er offentlege etter offentleglova og vil bli publiserte på kyrkja.no.

Frist for høyringa er 6. november.

Høyringsnotatet kjem inn på både prinsipielle spørsmål, som korleis sikre hemmeleg val når veljarane kan stemme på internett, og praktiske og tekniske spørsmål. Digital førehandsstemming vil gjere det lettare for veljarane å delta ved valet, og kan auke valdeltakinga. Det vil også forenkle arbeidet med valet lokalt, mellom anna ved at det blir færre stemmesetlar på papir å telje opp. Det er likevel viktig at digital førehandsstemming blir gjort på ein sikker måte og at ein tek vare på viktige prinsipp for val.

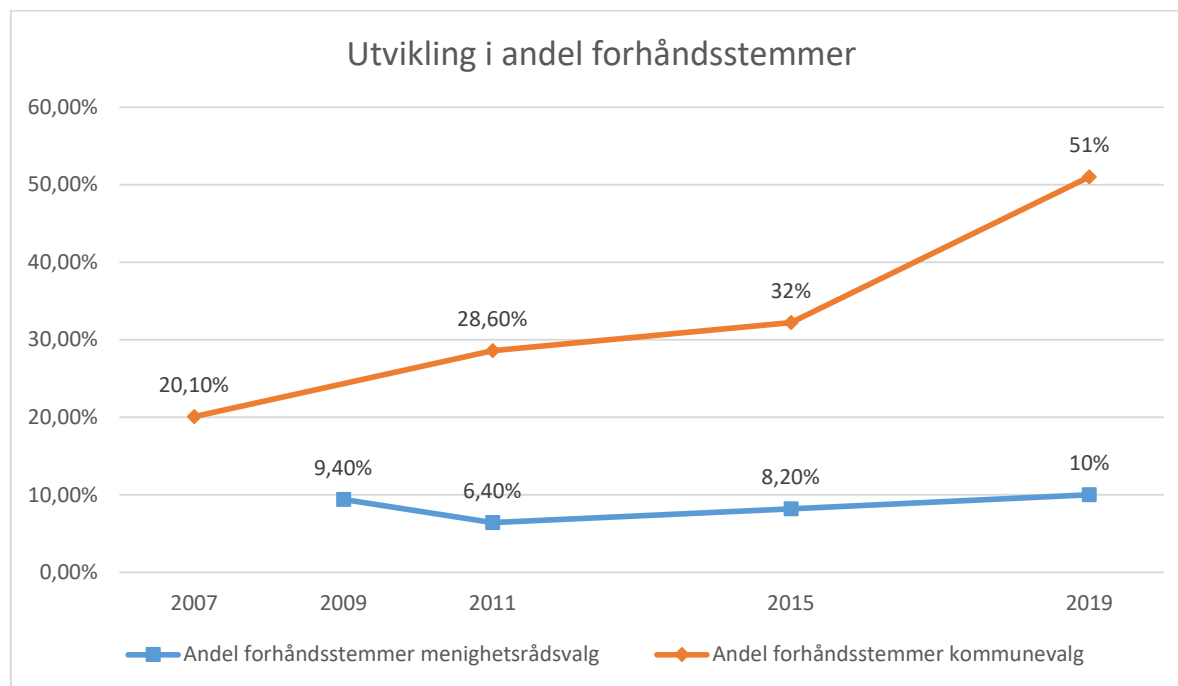
1.2 Dagens situasjon

Ordinær førehandsstemming på papir kan skje i tida frå 10. august og fram til og med siste fredag før valdagen. Dette er same periode som ved kommune- og fylkestingsvalet. Etter reglane som dei er i dag må førehandsstemming i anna sokn enn der ein har stemmerett skje før 1. september. Valstyret (soknerådet) har ansvar for å fastsette når det skal vere førehandsstemming og kunnigjer tid og stad.

Det er heimel for at Kyrkjerådet kan gi reglar om førehandsstemming på internett i kirkevalgreglene § 9-6 (2). I høyringa som er sendt ut om overordna problemstillingar ved endring av kyrkjevalgreglane er det foreslått nokre endringar i reglane for når det må vere førehandsstemming lokalt. Dette vil komme i tillegg til eventuell digital førehandsstemming.

Det er kapittel 9 i kirkevalgreglene som regulerer førehandsstemming. Det vil vere naturleg å gå gjennom reglane her viss det viser seg å vere mogleg å få til førehandsstemming på internett. Dette er det planlagt å ta opp i sak om endringar av kirkevalgreglene til Kyrkjemøtet i 2022.

Ved kommuneval kjem stadig større del av stemmene på førehand, og i 2019 var det 51 prosent som stemte på førehand (sjå figur under). Kyrkjevalet har ikkje same kapasitet som kommunane til å gjennomføre val i førehandsperioden og kyrkjevalet har heller ikkje førehandsstemming same stad som kommunen dei fleste stader. Dei aller fleste som stemmer på førehand ved kommunevalet møter altså ikkje kyrkjevalet når dei stemmer.

Kilde: KIFO (Rafoss mfl. (2020) Tabell 15) og SSB (<https://www.ssb.no/valg/faktaside>).

Kyrkjerådet fekk tilbakemelding frå veljarar som forsøkte å førehandsstemme, som var skuffa over at dei ikkje kunne stemme samtidig med kommunevalet. Dei hadde fått med seg meldinga om at kyrkjevalet er på same tid og stad som kommunevalet. Når dette viste seg å ikkje stemme ved førehandsval, var iveren etter å delta i kyrkjevalet sterkt redusert.

Nokre veljarar har også reagert på at måten førehandsstemminga blei gjennomført på kan føre til at nokon får kjennskap til kva dei har stemt. Ordninga med førehandsstemming med stemmesetelkonvolutt og omslagskonvolutt var vanleg også ved kommune- og stortingsval tidlegare, men på grunn av nye tekniske system er den blitt mindre vanleg. Prinsippet med to konvoluttar skal likevel sikre hemmeleg val, og viss ein valfunksjonær skulle få kjennskap til kva ein veljar har stemt har han eller ho teieplikt om dette.

Ei anna utfordring med førehandsstemminga i 2019 var at det var varierende informasjon om og veldig ulike tider for førehandsstemming lokalt. Dette gjorde det vanskeleg å kommunisere om førehandsstemming nasjonalt.

1.3 Erfaringar frå digitale val andre stader

I førebuinga til eventuell digital førehandsstemming ved kyrkjevalet er det henta erfaring frå gjennomføring av digitale val andre stader. I Noreg vart det gjennomført forsøk med internettval i utvalde kommunar i 2011 og 2013. Dette forsøket blei ikkje

vidareført. Det var også mogleg å stemme på internett ved folkeavstemming i Finnmark i 2018. Eit av dei landa som er kome lengst på internettval er Estland. Der har veljarane kunna stemme på internett sidan 2005¹. Ved parlamentsvalet i 2019 kom over 40 prosent av stemmene på internett². På Åland skulle det vore gjennomført elektronisk stemming i 2019, men det blei stoppa rett før valet på grunn av feil med systemet og manglande testing (NOU 2020:6 s. 58).

Det er også henta informasjon frå vallovutvalet sin rapport «NOU 2020:6 Frie og hemmelige valg». Rapporten har eit eige kapittel om teknologi og tryggleik.

2 Forslag til reglar

Forslaget til reglar tek utgangspunkt i forskrift 19.jun.2013 om forsøk med internettstemmegivning under forhåndsstemmegivningen og elektronisk avkryssing i manntallet på valtinget ved stortingsvalget i 2013 i utvalgte kommuner (Forskrift om forsøk med internettstemmegivning) som regulerte forsøket med førehandsstemming på internett i samband med stortingsvalet i 2013.

Europarådet har laga ei tilråding til korleis digitale val skal gjennomførast for å sikre demokratiske prinsipp³. I forslaget til reglar er det tatt inn at denne tilrådinga gjeld så langt det passar. Det er gjort unntak for nokre få punkt. Det eine er at det digitale valsystemet skal innførast gradvis. Planen ved kyrkjevalet er å gjennomføre førehandsstemming for alle veljarane, ikkje berre for nokon få sokn som eit forsøk. Dei andre handlar om teknisk sertifisering og evaluering som legg opp til eit system som truleg er for omfattande for kyrkjevalet.

Digital førehandsstemming vil vere eit tillegg til fysisk førehandsstemming. Dei som av ulike grunnar ikkje vil eller kan stemme digitalt vil framleis kunne stemme på papir, både i førehandsperioden og på valdagen.

2.1 Hemmeleg val

Den første paragrafen i kirkevalgreglene seier «Formålet med reglene er å legge forholdene til rette slik at medlemmene av Den norske kirke ved frie og hemmelige valg skal kunne velge sine representanter til menighetsråd, bispedømmeråd og Kirkemøtet.» (kirkevalgreglene § 1-1). Frie og hemmelege val er eit grunnprinsipp for valgjennomføring, også ved kyrkjevalet.

I vallokala skal veljaren kunne gjere valet «i enerom og usett» (kirkevalgreglene § 9-4 (1)). Når veljarane kan stemme på internett kan ikkje valstyresmaktene kontrollere dette. Det er difor foreslått ein paragraf som seier at dette er veljaren sitt ansvar.

§ 8 (2) Kirkevalgreglene § 9-4 (1) gjelder ikke. I stedet gjelder: Velgeren skal selv påse at stemmegivningen gjennomføres usett av andre.

Sidan ein ikkje kan garantere at veljaren er aleine når han eller ho stemmer er det også lagt inn i reglane at ein skal kunne stemme digitalt fleire gonger. Det gjer at ein

¹ <https://www.valimised.ee/en/internet-voting/introduction-i-voting>

² <https://www.valimised.ee/en/archive/statistics-about-internet-voting-estonia>

³ Europarådets rekommandasjon CM/REK (2017) 5 om standarder for elektronisk stemmegivning. <https://rm.coe.int/0900001680726f6f>

veljar som er blitt påverka til å stemme noko han eller ho ikkje ønska kan endre denne stemma på eit seinare tidspunkt. Det vil då vere den siste digitale stemma som er gjeldande.

§ 4 (2) Velger som har avgitt elektronisk stemme skal kunne stemme flere ganger, likevel slik at det kun er én stemme som godkjennes, jf. § 8.

§ 8 (7) En velger som har avgitt elektronisk stemme tidligere kan stemme på nytt elektronisk over internett. En velger som har avgitt elektronisk stemme kan ikke stemme på nytt med stemmeseddel av papir i et valglokale.

§ 8 (8) Dersom velgeren har avgitt flere elektroniske stemmegivninger, er det den sist avgitte stemmegivning som skal godkjennes.

Her er det gjort ei endring samanlikna med forskrift om forsøk med internettval ved stortingsvalet i 2013. Der kunne ein stemme på nytt på papir, både på førehand og på valdagen, og papirstemmene ville alltid vere dei gjeldande. Det vil ikkje vere teknisk og praktisk mogleg å ha denne regelen ved kyrkjevalet fordi den digitale førehandsstemminga vil vere heilt skilt frå det som skjer på papir. Det er mellom anna fordi det ikkje er digitale manntal i vallokalet på valdagen ved kyrkjeval. Viss ein veljar førehandsstemmer både på papir og digitalt vil den digitale stemma gjelde. Viss ein veljar som allereie har stemt digitalt møter opp for å stemme på valdagen vil han eller ho allereie vere kryssa av i manntalet, og kan difor ikkje gi ei ny godkjent stemme.

Det kan vere aktuelt for veljarar å stemme digitalt i eit vallokale. Viss ein veljar møter opp for å stemme i førehandsperioden kan valfunksjonæren gjere merksam på at det går an å stemme digitalt. Det er viktig å legge til rette for at veljaren ikkje opplever seg utsett for nokon form for påverknad. Det er difor tatt inn ein paragraf som seier at viss ein er i eit vallokale skal stemmegivinga skje i eit avlukke.

§ 8 (3) Hvis elektroniske stemmer skal avgis i kontrollerte omgivelser skal velgeren kunne gjøre sitt valg i enerom og usett. Der det har vært annonsert at det skal avholdes forhåndsstemming må velgeren alltid kunne avgi forhåndsstemme på papir.

Det er også viktig at veljarar som ønsker det får stemme på papir og ikkje blir pressa til å stemme digitalt. Det vil kome rettleiing på korleis digital og fysisk førehandsstemming skal gjennomførast.

For å sikre hemmeleg val er det viktig at systemet som vert nytta sikrar at ingen kan sjekke kva nokon har stemt. Difor er dette tatt inn som eit prinsipp i forslag til reglar. Det er også tatt inn noko om korleis dette skal løysast i praksis i § 9.

§ 4 (5) Utenforstående og valgmyndighetene skal ikke ha mulighet til å få kunnskap om hva den enkelte velger har stemt.

2.2 Tryggleik og handsaming av personopplysningar

For å kunne gjennomføre kyrkjeval digitalt er datatryggleik svært viktig. Dette handlar både om å sikre at informasjonen om veljarane blir handsama på ein sikker måte og at ein skal vere trygg på at valresultatet er rett.

I oppstarten av arbeidet med digitalisering av valet har det vore kontakt med fleire leverandørar av digitale valløysingar. Dette er system som har vore brukt av styresmakter og organisasjonar, og som sikrar trygg handsaming av informasjon og stemmer. Tryggleik vil vere eit sentralt kriterium i vurdering av ulike leverandørar.

Forslaget til reglar stiller krav til tryggleik på ulike område. For det første er det eit krav om at ein må ha pålogging på tryggleiksnivå 4 for å kunne stemme (det vil seie pålogging med BankID). Det svarer til nivået for pålogging i medlemsregisteret og sjølvbetjeningsløysinga i dag.

§ 4 (3) Det skal brukes en identifiserings- og autentiseringsløsning for pålogging til det digitale valgsystemet på minimum sikkerhetsnivå 4.

Det er også lagt inn krav til korleis stemmene skal handsamast. Dette vil bli sikra gjennom kryptering av stemmene (sjå § 9). Når stemmene blir dekrypterte for å teljast vil dei vere skilt frå informasjonen om veljaren.

§ 4 (6) Det skal ikke være mulig for utenforstående, systemet og valgmyndighetene å endre en velgers stemmegivning uten at dette kan oppdages.

I arbeidet med tryggleiken blir internettvalstyret viktig for å sikre at systemet har høgt nok tryggleiksnivå og at det er testa godt nok.

For at det digitale valsystemet skal kunne handsame personopplysningar om veljarane er det nødvendig å ha eit handsamingsgrunnlag etter lov 15. juni 2018 nr. 38 om behandling av personopplysninger (personopplysningsloven) og EUs personvernforordning. Det er vurdert grunnlag for at handsaminga kan vere lovleg ut frå personvernforordninga artikkel 6. Her er det vurdert at nr. 1 bokstav e) «behandlingen er nødvendig for å utføre en oppgave i allmennhetens interesse eller utøve offentlig myndighet som den behandlingsansvarlige er pålagt» vil gjelde for handsaminga av personopplysningar for gjennomføring av kyrkjevalet, også digitalt. Stemmerett ved kyrkjeval er regulert i lov 24. april 2020 nr. 31 om tros- og livssynssamfunn (trossamfunnsloven) § 13, reglar om kyrkjeval er forskrifter i forvaltningslovens forstand fastsett med heimel i trossamfunnsloven § 12 andre ledd og Den norske kyrkja er eit offentleg anerkjend trussamfunn.

Sidan det vil bli handsama opplysningar av særlege kategoriar, om religion og politisk oppfatning, er det også vurdert grunnlag for handsaming etter personvernforordning artikkel 9. Her er det lagt til grunn at personvernforordning art. 9 nr. 2 bokstav d gjeld på grunn av Den norske kyrkja sin oppbygging og styringsstruktur. «"Behandlingen utføres av en stiftelse, sammenslutning eller et annet ideelt organ hvis mål er av politisk, religiøs eller fagforeningsmessig art, som ledd i organets berettigede aktiviteter og med nødvendige garantier, forutsatt at behandlingen bare gjelder organets medlemmer eller tidligere medlemmer eller personer som på grunn av organets mål har regelmessig kontakt med det, og at personopplysningene ikke utleveres til andre enn nevnte organ uten de registrertes samtykke.»

I samband med kjøp av digitalt valsystem og utvikling av dette vil ein rådføre seg med personvernombodet for Den norske kyrkja for å få vurdering av personvernkonsekvensar, jf. artikkel 35.

2.3 Informasjon til veljarane

Ei av tilrådingane frå Europarådet er: «All official voting information shall be presented in an equal way, within and across voting channels. (Europarådets rekommandasjon CM/REK (2017) 5 punkt 5). Det er altså viktig å sikre at veljarane får den same informasjonen uansett om dei stemmer på internett eller i eit vallokale. Spørsmålet om informasjon om lister og kandidatar er på høyring parallelt med denne høyringa, og det er difor ikkje tatt inn deltaljar om dette her. Det er tatt inn reglar om at informasjon til veljarane vil følge det som blir vedteke i kirkevalgreglene. Skal det vere presentasjon frå valrådet med info om lister så blir det også tilgjengeleg for veljarane i samband med digital førehandsstemming. Skal ein bruke materiell frå listene i vallokala blir det også link til listene sine nettsider i samband med digital førehandsstemming.

§ 4 (7) I det digitale valsystemet skal valglistene presenteres for velgerne i alfabetisk rekkefølge.

§ 7 Ved digital forhåndsstemming skal velgerne få informasjon om lister og kandidater som fastsatt i kirkevalgreglene.

2.4 Gjennomføring av førehandsstemminga

Det er foreslått at perioden for digital førehandsstemming blir frå 10. august kl. 09:00 til utgangen av onsdag før valdagen. Grunnen til å avslutte den digitale førehandsstemminga før fredagen før valdagen (når den ordinære førehandsstemminga sluttar) er at det må vere tid til å handsame dei digitale stemmene og importere til valmodulen i medlemsregisteret kven som har stemt. Dette må skje før valstyra lokalt skal skrive ut avkryssingsmanntal til bruk i vallokala. Då vil dei som har stemt digitalt allereie ha kryss i manntalet og vil ikkje kunne stemme på nytt. Viss dette ikkje blir gjort riktig vil ein kunne risikere at ein veljar kan stemme fleire gonger. Det må difor vere nok tid til å sikre at importeringa blir rett og at veljarane som skal ha det har fått kryss i manntalet.

Det må også vere nok tid til valstyra for å skrive ut avkryssingsmanntala. I mange sokn er dette ein stor jobb. Det er difor tenkt at torsdagen blir teknisk tid for Kyrkjerådet for import av kven som har stemt til valmodulen. Frå fredag morgon blir det opna for utskrift av avkryssingsmanntal. Då har sokna fredag og laurdag til å ordne dette før dei mange stader skal halde val på søndagen.

§ 8 (1) Velgere som ønsker det kan avgi stemme elektronisk over internett (ukontrollerte omgivelser) ved å logge seg på det digitale valsystemet fra 10. august kl. 0900 til og med utgangen av onsdag før valgdagen.

2.5 Oppteljing og valoppgjer

§ 9 og 10 i reglane handlar om dekryptering, oppteljing og valoppgjer. Her vil det vere svært viktig med ryddig overføring av resultatata frå oppteljing av dei digitale stemmene til valstyra lokalt og valrådet i bispedøma for å sikre at desse stemmene blir telt med. Det er tenkt at resultatet av teljinga av dei digitale stemmene ved val til sokneråd blir lagt inn i valmodulen og blir tilgjengeleg for valstyra i det vallokala stenger kl. 21:00. Derfor er det lagt opp til at dekryptering og teljing av dei digitale stemmene må skje før dette. Sokn der vallokala stenger før 21:00 og som tel før dette

vil då måtte vere klar over at dei må vente på dei digitale stemmene før dei har eit endeleg resultat.

Det er også tatt inn tilpassingar i reglane for godkjenning av stemmegivingar og stemmesetlar i § 9 så det passer for digitale stemmer.

2.6 Publisere resultat

Forslaget til reglar opnar i § 10 (4) for at ein kan publisere resultata av dei digitale stemmene etter 21:00 på valdagen. Det vil gjere det mogleg å få ein prognose på mandatfordeling allereie valnatta. Det er ikkje fastsett i reglane om Kyrkerådet skal lage ein prognose eller berre gjere tala tilgjengeleg for andre som så kan lage prognosar. Det er også viktig å merke seg at kor representative dei digitale stemmene er for det endelege resultatet vil vere avhengig av kor stor del som stemmer digitalt. Det vil vi ikkje vite før sokna har rapportert kor mange papirstemmer dei har talt. Det kan også vere at dei som stemmer digitalt skil seg frå dei som stemmer på papir, og det kan også gjere resultata annleis enn det endelege resultatet.

2.7 Internettvalstyre

Det blir foreslått eit internettvalstyre som skal sjå til at den digitale førehandsstemminga skjer på rett måte. Ved det ordinære kyrkjevalet er det valstyra lokalt og valråda i bispedøma som har denne rolla, men fordi det digitale valet vil styrast nasjonalt trengs det eit eige råd på nasjonalt nivå. Internettvalstyret skal ha fem medlemmer og blir sett ned av Kyrkerådet.

§ 5. Internettvalgstyret

(1) Det oppnevnes et internettvalgstyre på nasjonalt nivå som skal påse at internettstemmegivingen og opptelling av internettstemmene skjer i henhold til regelverket. Kirkerådet oppnevner fem faste medlemmer og fem personlige varamedlemmer. Kirkerådet utpeker leder av internettvalgstyret.

(2) Internettvalgstyret skal:

- a) sørge for at kryptografiske nøkler behandles forsvarlig,
- b) sørge for dekryptering og opptelling av stemmer, jf. § 9 (3)
- c) undertegne protokoll, jf. § 10

(3) Internettvalgstyret kan, dersom en hendelse inntreffer som kan medføre at valget ikke kan gjennomføres i samsvar med regelverket, bestemme at velgerne ikke skal kunne avgi stemme over internett. Dersom det treffes slikt vedtak og det på dette tidspunktet er avgitt internettstemmer, tar internettvalgstyret stilling til om disse skal forkastes.

(4) Regler 14. november 1997 nr. 1541 for Kirkerådets virksomhet gjelder så langt de passer for internettvalgstyret.

(5) Kirkerådets sekretariat fungerer som sekretariat for internettvalgstyret.

2.8 Andre paragrafar

I tillegg til dei paragrafane som er omtalt i punkta over, er det tatt inn regel om at informasjon om løysinga skal vere offentleg kjent § 4 (8), og at Kyrkerådet har ansvar for at systemet er korrekt på plass og for eit tilpassa elektronisk manntal og stemmesetlar til den digitale stemmegivinga.

3 Økonomiske og administrative konsekvensar

Kyrkjerådet legg til grunn at dei kyrkjelege vala vil bli finansiert på om lag det same nivået som i dag.

Finansiering av planlegging og gjennomføring av digital førehandsstemming er tatt inn i satsingsområdet digital kyrkje (sjå KR-sak 62/20)

Forslaget om eit internettvalstyre vil føre med seg kostnadar til godtgjering og møte- og reisekostnadar. Det vil også vere nødvendig med administrativ støtte til internettvalstyret frå kyrkjerådet sitt sekretariat.

Det er eit mål at gjennomføring av digital førehandsstemming vil føre til mindre arbeid i valgjennomføringa lokalt.

4 Vedlegg

Særskilte regler om digital forhåndsstemming ved kirkevalg

Kirkerådet foreslår å fastsette følgende regler med hjemmel i regler 20. april 2018 nr. 584 om valg av menighetsråd, bispedømmeråd og Kirkemøtet (kirkevalgreglene) § 9-6 (2) og lov 24. april 2020 nr. 31 om tros- og livssynsamfunn (trossamfunnsloven) § 12 annet ledd.

§ 1. *Formål. Virkeområde*

(1) Formålet med disse reglene er å legge til rette for at medlemmene av Den norske kirke skal kunne velge sine representanter til menighetsråd, bispedømmeråd og Kirkemøtet ved å avgi elektronisk stemme over internett.

(2) Disse reglene gjelder internettstemmegivning under forhåndsstemmegivningen.

§ 2. *Forholdet til kirkevalgreglene*

(1) Med mindre annet er bestemt i disse reglene, gjelder bestemmelsene i kirkevalgreglene.

(2) Europarådets rekommandasjon CM/REK (2017) 5 om standarder for elektronisk stemmegivning skal legges til grunn så langt de passer, med følgende unntak: Vedlegg I Standarder for e-valg pkt. 27 og 35-39 gjelder ikke.

§ 3. *Definisjoner*

Ved internettstemmegivning legges følgende definisjoner til grunn:

(1) Stemmeseddel: med stemmeseddel i kirkevalgreglene menes også elektronisk stemmeseddel.

(2) Digitalt valgsystem: systemet som brukes til internettstemmegivning.

(3) Ukontrollert omgivelse: med ukontrollert omgivelse menes at stemmegivningen skjer utenfor valglokalet og uten at valgfunksjonær er til stede.

(4) Kontrollert omgivelse: med kontrollert omgivelse menes at stemmegivningen skjer i valglokalet der valgfunksjonærer er til stede.

(5) Autentisering: verifisering av identitet, slik at velgeren kan logge seg inn på i-valgsystemet.

(6) Kryptering: å gjøre informasjon uleselig på en måte som gjør at informasjonen kun kan gjøres leselig om man har tilgang til en dekrypteringsnøkkel.

(7) Dekryptering: å gjøre kryptert informasjon leselig ved bruk av en dekrypteringsnøkkel.

§ 4. *Prinsipper*

Følgende prinsipper legges til grunn:

(1) Internettstemmegivning er et supplement til stemmegivning med stemmesedler av papir.

- (2) Velger som har avgitt elektronisk stemme skal kunne stemme flere ganger, likevel slik at det kun er én stemme som godkjennes, jf. § 8.
- (3) Det skal brukes en identifiserings- og autentiseringsløsning for pålogging til det digitale valgsystemet på minimum sikkerhetsnivå 4.
- (4) Velger skal etter endt stemmegivning kunne få bekreftelse på at stemmen er avgitt korrekt.
- (5) Utenforstående og valgmyndighetene skal ikke ha mulighet til å få kunnskap om hva den enkelte velger har stemt.
- (6) Det skal ikke være mulig for utenforstående, systemet og valgmyndighetene å endre en velgers stemmegivning uten at dette kan oppdages.
- (7) I det digitale valgsystemet skal valglistene presenteres for velgerne i alfabetisk rekkefølge.
- (8) Informasjon om krav til løsningen og hvordan det digitale valgsystemet virker skal gjøres offentlig kjent.

§ 5. Internettvalgstyret

- (1) Det oppnevnes et internettvalgstyre på nasjonalt nivå som skal påse at internettstemmegivningen og opptelling av internettstemmene skjer i henhold til regelverket. Kirkerådet oppnevner fem faste medlemmer og fem personlige varamedlemmer. Kirkerådet utpeker leder av internettvalgstyret.
- (2) Internettvalgstyret skal:
 - d) sørge for at kryptografiske nøkler behandles forsvarlig,
 - e) sørge for dekryptering og opptelling av stemmer, jf. § 9 (3)
 - f) undertegne protokoll, jf. § 10
- (3) Internettvalgstyret kan, dersom en hendelse inntreffer som kan medføre at valget ikke kan gjennomføres i samsvar med regelverket, bestemme at velgerne ikke skal kunne avgi stemme over internett. Dersom det treffes slikt vedtak og det på dette tidspunktet er avgitt internettstemmer, tar internettvalgstyret stilling til om disse skal forkastes.
- (4) Regler 14. november 1997 nr. 1541 for Kirkerådets virksomhet gjelder så langt de passer for internettvalgstyret.
- (5) Kirkerådets sekretariat fungerer som sekretariat for internettvalgstyret.

§ 6. Forberedelse til internettvalg

- (1) Kirkerådet skal innen utgangen av juli i valgåret sørge for at installasjon og basiskonfigurasjon av det digitale valgsystemet er gjennomført korrekt.
- (2) Kirkevalgreglens bestemmelser om manntall gjelder tilsvarende med følgende presiseringer:
 - a) Kirkerådet sørger for at det blir utarbeidet et elektronisk manntall til bruk ved den elektroniske stemmegivningen.
 - b) Valgmanntallet skal ikke legges ut til offentlig ettersyn i elektronisk form.
 - c) I tillegg til mulighet for kontroll i manntallseksemplar som legges ut til offentlig ettersyn i henhold til kirkevalgreglene § 2-11, får velgerne tilgang til å kontrollere egen manntallsoppføring via internett ved å autentisere seg i det digitale valgsystemet.
- (3) Kirkerådet skal i det digitale valgsystemet utarbeide elektroniske stemmesedler for alle godkjente valglistes før forhåndsstemmegivningen starter.

§ 7. Informasjon om lister og kandidater

Ved digital førehandsstemming skal velgerne få informasjon om lister og kandidater som fastsatt i kirkevalgreglene.

§ 8. Stemmegivingen

- (1) Velgere som ønsker det kan avgi stemme elektronisk over internett (ukontrollerte omgivelser) ved å logge seg på det digitale valgsystemet fra 10. august kl. 0900 til og med utgangen av onsdag før valgdagen.
- (2) Kirkevalgreglene § 9-4 (1) gjelder ikke. I stedet gjelder: Velgeren skal selv påse at stemmegivingen gjennomføres usett av andre.
- (3) Hvis elektroniske stemmer skal avgis i kontrollerte omgivelser skal velgeren kunne gjøre sitt valg i enerom og usett. Der det har vært annonsert at det skal avholdes førehandsstemming må velgeren alltid kunne avgi førehandsstemme på papir.
- (4) Velgeren skal legitimere seg overfor det digitale valgsystemet gjennom autentiseringsløsningen.
- (5) Etter autentisering får velgeren tilgang til å avgi elektronisk stemme.
- (6) Kirkevalgreglene § 9-4 (2) - (7) gjelder ikke.
- (7) En velger som har avgitt elektronisk stemme tidligere kan stemme på nytt elektronisk over internett. En velger som har avgitt elektronisk stemme kan ikke stemme på nytt med stemmeseddel av papir i et valglokale. Hvis en velger avgir stemmegiving i førehandsstemmeperioden både på papir og digitalt vil den digitale stemmen godkjennes.
- (8) Dersom velgeren har avgitt flere elektroniske stemmegivninger, er det den sist avgitte stemmegivning som skal godkjennes.

§ 9. Dekryptering av elektroniske stemmer. Godkjenning av stemmegivninger og stemmesedler. Opptelling.

- (1) Kirkevalgreglene § 14-6 gjelder ikke for stemmer avgitt elektronisk. I stedet gjelder følgende: Etter at den digitale stemmegivningen er avsluttet, skal avgitte elektroniske stemmer dekrypteres. Før dekrypteringen skal de elektroniske stemmene klargjøres. Ved klargjøringen skal det gjøres korrigeringer for stemmer fra velgere som har stemt elektronisk flere ganger. Resterende elektroniske stemmer dekrypteres.
- (2) Dekryptering
 - a) Internettvalgstyret skal forestå dekryptering av de elektroniske stemmene.
 - b) For å sikre at ingen enkeltperson er i posisjon til å dekryptere stemmer, skal hver av medlemmene tildeles deler av nøkler, som må settes sammen med de andre medlemmenes deler for å dekryptere avgitte stemmegivninger.
 - c) Minimum tre medlemmer fra internettvalgstyret må tre sammen for å konstruere dekrypteringsnøkkelen.
- (3) Godkjenning av stemmegivninger og stemmesedler
 - a) Kirkevalgreglene § 14-1 (3) gjelder ikke. I stedet gjelder følgende: Prøving av stemmegivninger avgitt elektronisk foretas ved klargjøring av stemmer før dekryptering etter § 9 (1).
 - b) Kirkevalgreglene § 14-1 gjelder tilsvarende med unntak av § 14-1 (1) bokstav d), e) f) og g) for stemmer avgitt elektronisk.
 - c) Kirkevalgreglene § 14-4 og § 14-5 med unntak av § 14-4 (1) bokstav a) gjelder tilsvarende for godkjenning av elektroniske stemmesedler.

(4) Kirkevalgreglene § 14-6 gjelder, med følgende presisering: Etter at valgstyret og valgrådet er ferdig med den endelige opptellingen av stemmesedler avgitt på papir, skal valgstyret og valgrådet legge til godkjente stemmesedler avgitt elektronisk med rettinger. Kirkevalgreglene § 14-6 (5) bokstav b gjelder ikke.

(5) Kirkevalgreglene § 14-8 får ikke anvendelse for elektroniske stemmesedler. I stedet gjelder: Godkjente og forkastede elektroniske stemmesedler til valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet leveres valgrådet elektronisk.

§ 10. Protokollering og offentliggjøring av resultat fra internettstemmegivningen

(1) Internettvalgstyret skal protokollere resultatet fra opptellingen av internettstemmene. Resultatet skal fremgå per sokn og bispedømme og fordeles på de ulike valglistene. Protokollen skal underskrives av medlemmene i internettvalgstyret og gjøres tilgjengelig på kirkevalget.no.

(2) Kirkevalgreglene § 14-7 gjelder tilsvarende med følgende presisering: Valgstyrene skal i tillegg protokollere resultatet fra opptellingen av internettstemmene særskilt i henhold til data mottatt i valgmodulen.

(3) Kirkerådet skal sørge for at resultatene fra internettstemmegivningen blir tilgjengelige for allmennheten.

(4) Publisering av foreløpige resultater av avgitte elektroniske stemmer kan skje etter at stemmegivningen er avsluttet på valgdagen.

§ 11. Ikrafttredelse

Disse regler trer i kraft 1. januar 2021.

DEN NORSKE KYRKJA

Møre bispedømmeråd

Sakshandsamar	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Svein Magne Harnes	004	20/04010-2	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
71/20	Møre bispedømmeråd 2020-2023	02.11.2020

Høyring: Langtidsutleige av kyrkjer

Vedlegg:

høringsnotat - langtidsutleie

Saksorientering

Kyrkerådet behandla 16.–17. september 2020 fleire saker, som i etterkant vart sende ut på høyring, som eit ledd i saksførebuingane til Kyrkjemøtet 2021. Høyringane omhandlar ulike forslag til endringar i regelverk m.m. Høyringsfrist er 30. november 2020.

Mellom desse høyringsdokumenta er **Høring – langtidsutleie av kirker**. Bakgrunnen for denne høyringa er at kyrkjemøtet i 2015 vedtok at i «et fremtidig regelverk bør det gis mulighet for langtidsutleie av kirkebygg». I høyringsnotat som Møre bispedømmeråd no har mottatt fremmar Kyrkerådet eit forslag til endring i kyrkjeordninga som vil gi biskopen mogelegheit til å dispensere frå forbodet mot å påhefte bruksrettar. Då vil biskopen kunne godkjenne langtidsutleige av kyrkjebygg.

I høyringsnotatet gjer ein grundig greie for bakgrunnen for Kyrkerådet sitt framlegg – og Kyrkjemøtet sitt prinsippvedtak:

Då Kyrkjemøtet i 2019 vedtok den nye kyrkjeordninga, valde Kyrkjemøtet å føre vidare kyrkelova sitt kapittel 3; om kyrkjebygg, implisitt nødvendige tilpassingar som følgje av at departementet ikkje lenger vil vere tildelt mynde på kyrkjebyggfeltet. Slike tilpassingar vart m.a. gjort i kyrkjeordninga sine vedtekter i § 20; om forvaltning av kyrkjene og avgrensingar i rådvelde andsynes kyrkja sin eigar.

§ 20 1. og 2. ledd i den nye kyrkjeordninga fekk då denne ordlyden:

§ 20. Forvaltning av kirkene og begrensning av rådighet

Forvaltningen av kirkene hører under kirkelig fellestråd, med mindre annet er bestemt av departementet før kirkeordningens ikrafttredelse eller deretter av Kirkerådet.

Kirker kan ikke avhendes, pantsettes eller påheftes bruksretter. Kirkerådet kan likevel samtykke i salg når særlige grunner tilsier det.

Kyrkjeordninga sitt omgrep kring tematikken utleige er *påheft av bruksrettar*.

Kyrkjemøtet tilbake i 2015 vedtok i sak 15/15 at i «et fremtidig regelverk bør det gis mulighet for langtidsutleie av kirkebygg».

Langtidsutleige av kyrkjer er her forstått som former for utleige som gir eksklusiv bruk for ein leigetakar, slik at kyrkjelyden ikkje sjølv lenger kan disponere kyrkja. Sidan det skal vere kyrkje i kvart sokn, føreset slik eventuell langtidsutleige at soknet har meir enn ei kyrkje.

Etter å ha gjort grundig greie for bakgrunnen for Kyrkjerådet sitt framlegg og Kyrkjemøtet sitt prinsippvedtak, går høyringsnotatet punktvis nærare inn på desse områda:

- Forståinga av forbodsføresegna mot påheft av bruksrettar
- Tilhøvet til kyrkjelyden sin eigen bruk av kyrkja
- Oversikt over dei viktigaste spørsmåla Kyrkjemøtet sitt prinsippvedtak reiser

Til sist i dokumentet følgjer Kyrkjerådet sitt framlegg til endeleg ordlyd i Kyrkjeordninga § 20.

Stiftsdirektøren tilrår at bispedømerådet gir denne tilbakemeldinga:

Møre bispedømeråd sine vurderingar

I det vidare følgjer Møre bispedømeråd sine vurderingar dei ovanfor nemnde punkta:

1. Bakgrunnen for Kyrkjerådet sitt framlegg – Kyrkjemøtet sitt prinsippvedtak
Møre bispedømeråd legg til grunn den prinsipale endringa frå Kyrkjelov til Kyrkjeordning, og støttar i den samanheng behovet for å klårgjere spørsmålet kring langtidsutleige av kyrkjer ut frå § 20 i kyrkjeordninga. Møre bispedømeråd har ingen ytterlegare kommentarar til høyringsnotatet si utgreiing av bakgrunnen for Kyrkjerådet sitt framlegg og Kyrkjemøtet sitt prinsippvedtak.

2. Forståinga av forbodsføresegna mot påheft av bruksrettar
Møre bispedømeråd tek til vitande høyringsnotatet si klårgjering og forståing av forbodsføresegna mot påheft av bruksrettar, og har ingen kommentarar ut over dette.

3. Tilhøvet til kyrkjelyden sin eigen bruk av kyrkja
Møre bispedøme vektlegg soknet sin eigarskap til kyrkja, slik det er formulert i Trussamfunnslova § 15. Bispedømerådet tek elles utgangspunkt i Kyrkjemøtet sine vedtekne reglar for bruk av kyrkjene, der myndet for soknerådets eigen bruk og utlån til andre, samt prestens bruk ut over gudstenester og kyrkjelege handlingar blir slått fast. Bispedømerådet er samd i at kyrkjelydens rett til bruk av soknet sine kyrkjer må klårgjerast og konsekvensutgreiast innanfor konteksten langtidsutleige av kyrkjene.

4. Oversikt over dei viktigaste spørsmåla Kyrkjemøtet sitt prinsippvedtak reiser
Møre bispedømeråd meiner det er viktig med ei klårgjering av prinsipielle spørsmål knytt til eit prinsippvedtak som opnar for å gjere det mogeleg med langtidsutleige av kyrkjer – og finn det føremålstenleg at Kyrkjerådet svarar ut dette ved å gjere greie for det dei meiner er den beste løysinga:

5. Kyrkjerådet sitt framlegg til ny ordning knytt til påheft av bruksrettar
Kyrkjerådet sitt framlegg til rettsleg regulering av spørsmålet om påheft av bruksrettar, under dette langtidsutleige, drøftar inngåande m.a. desse hovudspørsmåla:

- *Vidareføring av forbodet, men opning for unntak gjennom ei godkjenningssordning*
- *Kva organ bør vere godkjenningssinstans?*
- *Skal vedtektene innehalde konkrete føringar spesifikt knytte til langtidsutleige: kven det skal kunne leigast ut til, til kva føremål o.a.?*
- *Vilkår om særlege grunnar*
- *Forholdet mellom soknet sine organ*
- *Langtidsutleige kan ha til følge at anna regelverk blir sett til side*
- *Klageordning*

Vidareføring av forbodet, men opning for unntak gjennom ei godkjenningsordning

Kyrkjerådet sitt primære framlegg til kyrkjeordninga § 20 er at forbodet mot å stifte bruksrettar til kyrkja (påheft av bruksrettar) framleis skal vere regelen, men at det blir opna for unntak frå forbodet gjennom ei godkjenningsordning via biskop.

Møre bispedømeråd sluttar seg til kyrkjerådet si utgreiing og vurdering på dette punktet, og er samd med kyrkjerådet i at dei omsyn som ligg til grunn for dagens forbod ikkje har mist sin aktualitet. På same tid veit ein at kyrkjelivet og kyrkjebygg-geografien i dag er slik at kyrkjer kan stå i fare for å falle ut av bruk – og at det er nødvendig å våge tanken alternativ bruk. Bispedømerådet trur ei godkjenningsordning, slik den er beskrevet, då er den beste måten å forvalte kyrkjebygga.

Kva organ bør vere godkjenningsinstans?

Møre bispedømeråd er samd i at *biskop* bør vere godkjenningsinstans for påhefte av bruksrettar for kyrkjer (t.d. langtidsutleige). Kyrkjebygget som ein sakral, vigsla bygning har i første rekkje gudstenestlege og liturgiske dimensjonar. Biskopens tilsynsmynde over bruken av kyrkjene, fastlagt i tenesteordninga for biskop § 5 og Reglar for bruk av kyrkjene § 4, underbyggjer dette perspektivet. Det same gjer biskopens forordningsmynde for gudstenester.

Eit godkjenningsmynde knytt til Kyrkjeråd eller bispedømeråd vil gje eit noko anna innsteg til tematikken: Godkjenning gjennom Kyrkjeråd kan gje meir eins nasjonal praksis, men ber samtidig i seg ei viss fjernheit til soknet og lågare detaljkunnskap om lokale tilhøve som kan bety noko for avgjerda.

Bispedømerådet skal etter kyrkjeordninga § 26 «*ha sin oppmerksomhet henvendt på alt som kan gjøres for å vekke og nære det kristelige liv i menighetene*», skal medverke til å fremme samarbeid i bispedømet og utføre gjeremål pålagt av Kyrkjemøte og Kyrkjeråd.

Bispedømerådets godkjenningsrolle er tradisjonelt knytt til den økonomiske og praktiske forvaltninga av kyrkjer og kyrkjestader. Ut frå dette kan det argumenterast for at rådet kunne vere godkjenningsinstansen. Ein meiner likevel at ein godkjenningsfunksjon knytt til påheft av bruksrettar for kyrkjer grunnleggjande ligg nærare biskopens tilsynsmynde.

Skal vedtektene innehalde konkrete føringar spesifikt knytte til langtidsutleige: kven det skal kunne leigast ut til, til kva føremål o.a.?

Møre bispedømeråd er samd i at paragrafen i sjølve kyrkjeordninga ikkje kan ha detaljerte formuleringar kring tekniske og praktiske sider ved langtidsutleige – til dét er tematikken for kompleks og mangedimensjonert. Bispedømerådet meiner det er meir tenleg at biskop stiller vilkår i den einskilde, konkrete sak – ut frå dei føresetnadene som finst og ut frå dei opplysningane som skal følgje ein søknad.

Vilkår om særlege grunnar

Møre bispedømeråd er samd i at det i kyrkjeordnings-paragrafen, som ved sal, blir sett eit vilkår om *særlege grunnar* for at kyrkja blir påhefta ein bruksrett.

Forholdet mellom soknet sine organ

Møre bispedømeråd følgjer høyringsnotatet i at det er mest ryddig at det er fellesrådet som formelt gjer vedtak om påheft av bruksrettar, og som fremmar godkjenningssøknaden til biskopen. Sidan tematikken i sterk grad kan røre ved det vigsla kyrkjerommet, og liturgiske og gudstenestlege tilsynsdimensjonar, er det gode argument for at soknerådet skal ha ei framståande rolle i førebuinga av ein søknad knytt til påheft av bruksrettar. Bispedømerådet meiner god rådgjeving og nær kontakt mellom biskop og den lokale kyrkja om retningslinjer for søknad vil tene saka.

Langtidsutleige kan ha til følgje at anna regelverk blir sett til side

Møre bispedømeråd ser at eventuell godkjenning av langtidsutleie av kyrkje kan føre til at t.d. *Reglar for bruk av kyrkjene* ikkje alltid kan bli følgt. Rådet ser også at biskopen gjennom sine godkjenningsvedtak vil måtte ta høgde for dette – og at eventuelle verknader og konsekvensar følgeleg må få ei grundig vurdering og avgjerd i saksbehandlinga.

Klageordning

Møre bispedømmeråd tek til vitande at ei evt. klageordning for saksfeltet må fastsetjast særskilt, endå ein legg til grunn at vedtak for saksfeltet er å sjå som eit enkeltvedtak, jf.

Forvaltningslova samt kyrkjeordninga § 42 2. ledd.

Bispedømmerådet meiner avgjerder om påheft av bruksrettar, t.d. langtidsutleige av kyrkjer, er ei så markant inngrep i den lokale kyrkja og i lokalsamfunnet at det bør tilseie at ei klageordning blir etablert. Endra bruk av kyrkjer rører ved tru, tilhøyrslø, tradisjonar, tilgjenge og mykje anna. Mange menneske og mange miljø i eit lokalsamfunn kan bli berørt av ei slik endring. Bispedømmerådet meiner dette tilseier at ei klageordning må etablerast.

Forslag til vedtak

1. Møre bispedømmeråd støttar Kyrkjerådet sitt forslag til endring i ordlyden i kyrkjeordninga sin § 20 *Forvaltning av kirkene og begrensning i rådighet*. Paragrafen får då denne ordlyden, med endringar i kursiv:

§ 20. Forvaltning av kirkene og begrensning i rådighet

Forvaltningen av kirkene hører under kirkelig fellesråd, med mindre annet er bestemt av departementet før kirkeordningens ikrafttredelse eller deretter av Kirkerådet.

Kirker kan ikke avhendes, pantsettes eller påheftes bruksretter. Kirkerådet kan likevel samtykke i salg når særlige grunner tilsier det. På samme vilkår kan biskopen samtykke i påhefte av bruksretter. I saker etter tredje punktum kan Kirkerådet gi retningslinjer for saksbehandlingen.

2. Møre bispedømmeråd sine vurderingar i saksframlegget følger med som del av høyringsuttalen til Kyrkjerådet

DEN NORSKE KIRKE

Kirkerådet

Høring – langtidsutleie av kirker

Høringsnotat 24. september 2020

1. Bakgrunnen for Kirkerådets forslag – Kirkemøtets prinsippvedtak

Da Kirkemøtet i 2019 vedtok den nye kirkeordningen, valgte Kirkemøtet å videreføre kirkelovens kapittel 3 om kirkebygg. De eneste endringer Kirkemøtet vedtok, var de helt nødvendige tilpasninger som følge av at departementet ikke lenger ville være tildelt myndighet på kirkebyggfeltet, slik det har hatt etter kirkeloven.

Slike tilpasninger ble blant annet gjort i kirkeordningens bestemmelse i § 20 om forvaltning av kirkene og rådighetsbegrensninger overfor kirkens eier, jf. i dag kirkeloven § 18. Her ble departementets myndighet i henhold til loven overført til Kirkerådet.

Første og annet ledd i kirkeloven § 18 har slik ordlyd:

Forvaltningen av kirkene hører under kirkelig fellesråd, med mindre annet er bestemt av departementet.

Kirker kan ikke avhendes, pantsettes eller påheftes bruksretter. Departementet kan likevel samtykke i salg når særlige grunner tilsier det.

I sin saksorientering fra 2019 redegjorde Kirkerådet slik om sitt høringsforslag – som ble opprettholdt i forslaget til Kirkemøtet – om *ikke* å endre kirkelovens bestemmelse på dette punkt:

En særlig problemstilling som ble vurdert, er langtidsutleie av kirker. I situasjoner der kirkeforvaltningen står overfor store avgjørelser, som å ta en kirke ut av bruk, langtidsutleie, avhending eller nedleggelse, kan det stilles spørsmål om hvor langt fellesrådets myndighet til å disponere over kirkebygget rekker. Biskopen forordner gudstjenester i kirkene, og regelverket for bruk av kirker regulerer menighetsrådets bruk av kirker. Når en kirke ikke lenger har forordnede gudstjenester og videre bruk skal avgjøres, er gode lokale prosesser viktige (sak KM 06/19 side 49).

Kirkemøtet fulgte Kirkerådets anbefaling, og slik lyder nå kirkeordningen § 20 første og annet ledd:

§ 20. Forvaltning av kirkene og begrensning av rådighet

Forvaltningen av kirkene hører under kirkelig fellesråd, med mindre annet er bestemt av departementet før kirkeordningens ikrafttredelse eller deretter av Kirkerådet.

Kirker kan ikke avhendes, pantsettes eller påheftes bruksretter. Kirkerådet kan likevel samtykke i salg når særlige grunner tilsier det.

På grunn av nevnte videreføring av kirkelovens ordning, er det to sider av samme sak om det nedenfor vises til kirkeloven § 18 eller til kirkeordningen § 20. Enkelte steder er det mest naturlig å omtale kirkeloven.

I sak KM 15/15 Prinsipper for kirkebygg vedtok Kirkemøtet at i «*et fremtidig regelverk bør det gis mulighet for langtidsutleie av kirkebygg*».

Vedtaket bygger på den forutsetning at langtidsutleie av kirkebygg ikke er tillatt etter kirkeloven – eller i det minste at dette ikke er tilstrekkelig klart til at en ren videreføring av kirkeloven § 18 vil gi tilstrekkelig hjemmel for denne type disposisjoner.

Det er først ved opphevelsen av kirkeloven at Kirkemøtet har myndighet til å vedta en annen ordning enn den kirkeloven har inneholdt.

Spørsmålet om det er adgang til langtidsutleie av kirker, har hittil først og fremst måttet finne sin løsning ved å fastsette rekkevidden av kirkelovens forbud i § 18 annet ledd mot påhefte av bruksretter over kirker. Se nedenfor i pkt. 2 om tolkningen av dette forbudet, herunder om hva som menes med det rettslige begrepet bruksretter.

Utleiespørsmålet har samtidig en side til rekkevidden av forvaltningsmyndigheten som er tildelt kirkelig fellesråd, jf. Kirkerådets sakorientering gjengitt ovenfor. Det skyldes at «forvaltning» i første ledd nødvendigvis *ikke* kan omfatte det loven forbyr i samme paragrafs annet ledd.

I tillegg kan forvaltningsmyndigheten være avgrenset av *andre* grunner. Det er særlig menighetsrådets og prestens selvstendige rett til bruk av kirken som her vil være hensyn som må iakttas.

Hvis forbudet fjernes, slik at langtidsutleie ikke generelt er forbudt, må derfor et nytt og endret regelverk *også* finne en løsning på forholdet mellom forvaltningen av kirker – herunder langtidsutleie – og menighetens bruk av sin kirke. Dette spørsmålet blir ikke uten videre løst gjennom en oppheving av forbudet mot påhefte av bruksretter. Kirkerådet tar høyde for også dette forhold i sitt forslag nedenfor.

Det som var bakgrunnen for Kirkemøtets vedtak i 2015, er at det enkelte steder har vist seg å være behov for en rettslig adgang til langtidsutleie.

Når Kirkemøtet bruker uttrykket *langtidsutleie*, legger Kirkerådet til grunn at det ikke bare har en side til leieavtalens varighet, men også til hvor stor del av bygget avtalen omfatter – altså om leietaker gis eksklusiv råderett over hele bygget.

Bakgrunnen for *tidsaspektet* er at det ikke er tvilsomt at det etter regler for bruk av kirkene har vært adgang for menighetsrådet til – i tillegg til egen bruk – å overlate

kirkerommet til andre ved vederlagsfritt utlån eller utleie mot betaling. Det har her vært forutsatt i disse reglene at dette er avtaler med en kort tidshorison.

Det som begrepet langtidsutleie derfor sikter mot å fange opp, er leieavtaler som nettopp ikke er korttids leieavtaler som kan forankres i regler for bruk av kirken. Langtidsutleie i vår sammenheng beskriver de former for utleie som gir eksklusiv bruk for en eventuell leietaker, slik at menigheten selv ikke lenger kan disponere kirken.

Drøftingen nedenfor er i lys av dette begrenset til denne form for *eksklusiv* utleie. Det er særlig for slike avtaler vi støter an mot de hensyn som begrunner det generelle forbudet mot påhefte av bruksretter.

Men hvis Kirkemøtet klargjør at slik form for utleie blir tillatt, vil det nødvendigvis også være adgang til langvarige utleieavtaler der *sambruk* med menigheten er mulig.

Siden det skal være kirke i hvert sokn, forutsetter slik eventuell langtidsutleie at et sokn har mer enn én kirke. Bestemmelsen om kirke i hvert sokn må også forstås som kirke *for* hvert sokn, altså at hver menighet i alle fall skal ha én kirke den kan bruke. Hvis soknet bare har én kirke, kan altså ikke kirken ved rettslige disposisjoner bli gjort utilgjengelig for menigheten.

Kirkerådet viser til at etter kirkeordningen § 20 første og annet ledd vil begrepet «kirke» omfatte både selve kirkebygget og kirketomten.

2. Forståelsen av forbudsbestemmelsen mot påhefte av bruksretter

Begrepet *bruksrett* må også i kirkeordningen gis det innhold det har etter alminnelig juridisk språkbruk. Begrepet er synonymt med *bruksrettighet*, der sistnevnte nok er mer vanlig.

Bruksrettigheter over fast eiendom gir rett til *begrenset rådighet* over en annens faste eiendom.

De totale bruksrettigheter forutsetter at rettighetshaver har besittelse av det som er gjenstand for bruk, *enten eksklusiv bruksrett* eller i det minste *en rådighet som er dominerende sammenlignet med eiers*. Rettigheten kan enten gjelde leie av grunnarealer, typisk tomtefeste eller jordleie – eller leie av areal under tak, det vil si leie av husrom til bolig *eller andre formål*. Leie av et kirkebygg vil omfattes av den siste gruppen.

Det er etter dette på det rene at en langvarig leieavtale som gir leietaker *eksklusiv bruksrett* til kirkebygget, rammes av ordlyden i forbudsbestemmelsen.

Etter sin ordlyd er forbudet absolutt, men bestemmelsen må ses i lys av sitt formål. Blant annet betyr dette at bruksrettigheter over *kirketomten* som ikke svekker eiendommens egnethet for kirkelige handlinger og annen kirkelig bruk av kirkebygget, etter en konkret vurdering vil kunne gå klar av forbudet. I en tolkningsuttalelse i brev av 4. februar 2019 til KA skriver departementet således blant annet at:

Formålet med bestemmelsen er å sikre (...) at det *ikke skal foretas disposisjoner som hindrer tilgang til eller bruk av kirkebyggene*. Bruksretter som ikke krenker eiendomsretten og/eller *tilgang til og bruk av kirkebygget*, er det, etter departementets vurdering, ikke samme grunn til å forby. Både formålsbetraktninger og reelle hensyn tilsier at det må foretas konkrete vurderinger av hvordan slike heftelser vil virke inn på eiendomsrett til, og *bruk av, kirkebygget*. Etter departementets syn kan det dermed ikke utelukkes at en bruksrett til en *del av eiendommen* kan tinglyses uten at det vil være i strid med § 18 (2) første punktum, men dette må vurderes konkret (kursivert her).

Det fremgår at departementet primært har bruksretter over *kirketomten* i tankene.

Kirkerådet viser til at Kirkemøtets prinsippvedtak fra 2015 knytter seg til kirkebygget. Her er det lite rom for å tolke forbudet innskrenkende gjennom formålsbetraktninger. Hensynet bak forbudet har vært å sikre at en kirke kan tjene sitt formål for menigheten. Det er derfor en nær sammenheng mellom forbudet og den rett til å disponere kirken som menighetsråd og prest har etter regler for bruk av kirkene.

3. Forholdet til menighetens egen bruk av kirken

Kirkemøtet har med hjemmel i kirkeloven § 18 tredje ledd vedtatt regler for bruk av kirkene. Ny hjemmel i trossamfunnsloven er § 15 første ledd annet punktum.

Reglene forutsetter at menighetsrådet og presten har *rett* til bruk av soknets kirker. Reglene åpner for følgende tredelte bruk av kirken, med samsvarende myndighet: menighetsrådets egen bruk, menighetsrådets utlån til andre og menighetsprestens bruk ut over forordnede gudstjenester og kirkelige handlinger, jf. reglens § 12.

Når kirkelig fellestråds myndighet til å forvalte kirkene etter kirkeordningen § 20 første ledd skal defineres og avgrenses, må det derfor skje *innenfor de rammer* disse generelle reglene setter. Dette har Kirkerådet og departementet ved flere anledninger uttalt.¹

Nye regler som åpner for langtidsutleie av kirkebygg, må *også* omfatte en avklaring av forholdet til menighetens rett til bruk av kirken. Grunnen er at selv om forbudet fjernes eller det åpnes for å gjøre unntak fra forbudet, blir ikke *dette* spørsmålet uten videre løst.

¹ I brev til KA av 28. januar 2013 skriver departementet om kirkeloven § 18 at «*Avgrensningen* av fellestråds myndighet må ligge i uttrykket «forvaltning». Dette innebærer at kirkelig fellestråd i utgangspunktet kan disponere over kirkebygget *så langt det er forenlig* med regler for bruk av kirken og biskopens tilsynsmyndighet.» I sin kirkerettsbok skriver Per-Otto Gullaksen tilsvarende at kirkelig fellestråd «ikke [kan] gripe inn i menighetsrådets (...) eller prestens *bruksrett* til det vigslede kirkerom» (Stat og kirke i Norge, 2000 side 96).

4. Oversikt over de viktigste spørsmål Kirkemøtets prinsippvedtak reiser

Det fremgår ovenfor at Kirkemøtets prinsippvedtak om at det skal *gis mulighet* for langtidsutleie, reiser en rekke spørsmål som må finne sin løsning.

Følgende hovedspørsmål kan identifiseres:

- Skal forbudet mot langtidsutleie fjernes helt – *eller* skal det videreføres med en godkjenningsordning der det kan gjøres unntak fra forbudet?

I førstnevnte fall: Skal endringen bestå i helt å fjerne dagens generelle forbudsbestemmelse om påhefte av bruksretter? Eller skal endringen spesifikt være begrenset til langtidsutleie av kirkebygget?

I sistnevnte fall: Hvilket organ skal tildeles myndighet til å godkjenne langtidsutleie? Og skal det innføres en klageordning knyttet til godkjenningsinstansens vedtak?

- Skal det legges konkrete føringer for hvilke formål en kirke skal kunne leies ut til og/eller til hvem? Dette spørsmålet kan stilles både med og uten en godkjenningsordning.
- Skal det settes en grense for hvor lenge en kirke skal kunne leies ut?
- Skal en adgang – med eller uten godkjenningsordning – *forutsette* at menigheten ikke lenger ønsker å bruke kirken – eller ikke har midler til å hjelpe kirkelig fellesråd hvis sistnevnte ikke finner å kunne drifte og vedlikeholde kirken?

Dette er samtidig et spørsmål om forholdet til regler for bruk av kirken og dessuten om hvilket organ for soknet som reelt sett har det avgjørende ord i spørsmålet om langtidsutleie skal kunne finne sted.

Kirkerådet mener det ikke er behov for utførlig å drøfte hvert enkelt spørsmål. Men Kirkerådet vil gjennom sitt forslag til ny ordning synliggjøre hva det mener er den mest hensiktsmessige løsning og gjennom det besvare spørsmålene ovenfor.

5. Kirkerådets forslag til rettslig regulering av spørsmålet om påhefte av bruksretter, herunder langtidsutleie

Videreføring av forbudet, men åpning for unntak gjennom en godkjenningsordning

Kirkerådet mener det fortsatt vil være behov for et vern mot disposisjoner som kan hindre fremtidig bruk av kirken. Kirkerådet viser i denne forbindelse til at de hensyn som begrunner dagens forbud, ikke har tapt sin aktualitet.

Dette taler for at det generelle forbudet mot å stifte bruksrettigheter i kirker videreføres. Samtidig kan det generelt åpnes for unntak gjennom en godkjenningsordning som omfatter det samme som forbudet, det vil si «kirken» – som her fortsatt skal forstås som både bygget og kirketomten (hele den matrikulerte eiendom).

Dette er Kirkerådets forslag, som innebærer en viss oppmykning sammenlignet med dagens ordning.

Kirkerådet forslag er at både forbudet som videreføres og den nye godkjenningsordningen med mulighet for unntak fra forbudet, skal omfatte *bruksretter* i tråd med alminnelig juridisk språkbruk. Dette betyr at også andre bruksretter over kirken og kirketomten enn langtidsutleie av kirkebygget vil forutsette godkjenning. Bare å skille ut langtidsutleie av kirkebygget fremstår som en lite ønskelig løsning. Det vil dermed fremdeles vil være behov for å avklare om en disposisjon er å anse som en bruksrett og dermed i utgangspunktet forbudt. Et avgrensningsspørsmål ville for øvrig også oppstå ved å innføre begrepet langtidsutleie i paragrafen.

Hvilket organ bør være godkjenningsinstans?

I ovennevnte vedtak fra 2015 tok ikke Kirkemøtet stilling til spørsmålet om godkjenningsordning ved langtidsutleie. Kirkerådet skrev følgende i sin saksorientering til Kirkemøtet:

«Høringsinstansene svarer ja til en *godkjenningsordning ved langtidsutleie* av en kirke, men da til et annet kirkesamfunn eller kirke eller noe som relaterer seg til den tidligere bruk. Når det gjelder hvilket organ som skal godkjenne utleie varierer svarene mellom biskop og bispedømmeråd. *Kirkerådet* konkluderer ikke om dette før ny kirkeordning er nærmere avklart» (sak KM 15/15 om Prinsipper for kirkebygg, saksorienteringen side 18).

I tillegg til de to organene som ble trukket frem i kirkebygghøringen fra 2014, kan *Kirkerådet* være aktuelt. Det argument som særlig taler for dette, er at det kan bli *ens praksis nasjonalt* i slike saker. Et annet argument er at det er Kirkerådet som skal godkjenne *salg* av kirker etter kirkeordningen § 20 annet ledd og *nedleggelse* av kirker etter § 23 fjerde ledd. Dette er sakstyper som i noen grad fremstår som beslektet med påhefte av bruksretter. Samtidig er det en ikke uvesentlig forskjell. I de to sakstyper Kirkerådet allerede er tildelt myndighet, dreier det seg om varig å ta en kirke ut av bruk eller funksjon.² Ved påhefte av bruksretter dreier det seg i ytterste

² At en nedlagt kirke på ny får rettslig status som kirke, fremstår som lite praktisk.

fall om en midlertidig – om enn lang – periode der menigheten ikke kan bruke kirken. Det kan også dreie seg om langt mindre inngripende bruksretter enn langtidsutleie, for eksempel en veirett over kirketomten. Da Kirkerådet ble tildelt denne myndigheten i 2019, var begrunnelsen at ved «å legge godkjenningsmyndighet [for *blant annet* nye kirker] til en sentral instans som Kirkerådet, vil dette være det minst radikale grepet i denne omgang» (saksorienteringen i sak KM 06/19). Når det nå spørres om hvilket organ som skal være godkjenningsmyndighet ved påhefte av bruksretter, har denne begrunnelsen begrenset overføringsverdi.

Det som kan tale for *bispedømmerådet* som godkjenningsinstans, er at rådet allerede er tildelt myndig til å dispensere fra atskillelsesforbudet i kirkeordningen § 20 tredje ledd. Slikt salg av fast eiendom som ikke (lenger) er nødvendig for kirken, har det til felles med påhefte av bruksretter at det i begge tilfeller dreier seg om *den økonomiske forvaltningen av kirkens verdier*. Det samme kan sies om godkjenning av regler for betaling for bruk av kirken etter § 22 annet ledd og godkjenning av anvendelsen av kirkefondets kapital og avkastning, jf. § 21.

Kirkerådet mener de hensyn som taler for å utpeke *biskopen* til å ha denne godkjenningsfunksjonen, fremstår som mer tungtveiende. Biskopen har tilsynsmyndighet over bruken av kirkene etter tjenesteordning for biskop § 5 annet ledd, jf. også regler for bruk av kirkene § 4 annet ledd m.fl. Samtidig vil langtidsutleie av en kirke i betydelig grad kunne berøre biskopens myndighet knyttet til kirkens inventar og utstyr. Av betydning er også biskopens forordningsmyndighet. Det er først når biskopen har besluttet ikke å forordne gudstjenester i en kirke at spørsmålet om langtidsutleie vil kunne bli aktuelt. At biskopen godkjenner ombygging og utvidelse av kirker, mener Kirkerådet ikke er et selvstendig argument i denne sammenheng.

Kirkerådet foreslår i lys av ovennevnte at biskopen er godkjenningsinstans for påhefte av bruksretter.

Skal bestemmelsen inneholde konkrete føringer spesifikt knyttet til langtidsutleie: hvem det skal kunne leies ut til, til hvilket formål o.a.?

Kirkerådet mener det i kirkeordningen ikke skal legges *konkrete* føringer for hvilke formål en kirke skal kunne leies ut til eller til hvem. Heller ikke bør det settes en grense for hvor lenge en kirke skal kunne leies ut. Grunnen er at det er vanskelig på forhånd å ha en konkret formening om hvilke hensyn som spiller inn i den enkelte sak. Samtidig er det vanskelig å finne en hensiktsmessig måte å uttrykke slike eventuelle begrensninger.

Derimot vil biskopen kunne stille nærmere *vilkår* for en godkjenning – ved langtidsutleie av en kirke som for andre bruksretter. Forskjellen fra forhåndsbestemte føringer, er at biskopen her vil kunne tilpasse eventuelle vilkår fra sak til sak.

For eksempel vil biskopen kunne stille vilkår knyttet til kirkens inventar og utstyr, til bruk av kirketomten samt til menighetens eventuelle fortsatte bruk av kirken, for

eksempel til kirkelige handlinger. Biskopen vil også kunne stille vilkår om leieperiodens lengde og hvilke formål leietaker kan bruke kirken til.

Av dette følger at en søknad om samtykke til langtidsutleie må inneholde opplysninger om avtalens nærmere innhold for at biskopen skal kunne ta stilling til den.

Vilkår om særlige grunner også her

Samtidig bør det, som for salg, settes et vilkår om *særlige grunner* for å tillate at kirken påheftes en bruksrett. Hva disse vil være, bør det heller ikke sies noe generelt om – det vil bero på de nærmere forhold i det enkelte tilfelle. Kirkerådet mener det vanskelig lar seg gjøre å detaljregulere dette spørsmålet når bestemmelsen generelt gjelder påhefte av bruksretter og ingen sak trenger å være lik en annen.

Et eksempel på særlige grunner til å tillate langtidsutleie kan være at menigheten ikke lenger har behov for kirken.

Forholdet mellom soknets organer

Det følger av kirkeordningen § 20 første ledd at det i utgangspunktet vil være kirkelig fellesråd som er det organ for soknet som kan fremme en søknad om godkjenning. Skal dette fravikes, må det komme til uttrykk.

Det kan spørres om menighetens rett til bruk av kirken taler for at det bør være menighetsrådet som skal treffe beslutning om i alle fall langtidsutleie. En slik løsning ville samtidig innebære et veto mot et ønske fra kirkelig fellesråd om langtidsutleie.

Utfordringen med en slik ordning er dens økonomiske sider. På den ene side kan ikke et menighetsråd treffe beslutninger helt løsrevet fra de økonomiske realiteter et fellesråd er stilt overfor. På den annen side vil det kunne være betydelige praktiske utfordringer knyttet til en eventuell løsning der menighetsrådet helt eller delvis overtar det økonomiske ansvaret for drift og vedlikehold av den aktuelle kirken – eventuelt også det hele forvalteransvaret.

Kirkerådet anbefaler en ordning der det er kirkelig fellesråd som formelt treffer vedtak om påhefte av bruksretter og som fremmer søknad til biskopen om godkjenning.

Hva særlig gjelder langtidsutleie av kirker og forholdet til menighetsrådets og prestens rett til bruk av kirken, er dette trukket frem i de innledende redegjørelser. Ovennevnte løsning innebærer at biskopen også i dette spørsmålet vil måtte avveie eventuelle motstridende hensyn og interesser – her altså mellom menighetsrådets og/eller prestens ønsker om fortsatt bruk og kirkelig fellesråds ønske om utleie som fortrenger slik bruk. Det vil derfor ikke la seg gjøre generelt å si noe om hvilket organ som ved slik uenighet *reelt sett* har det avgjørende ord, jf. siste strekpunkt i pkt. 4 ovenfor.

Det kan være hensiktsmessig å presisere at Kirkerådet kan gi nærmere retningslinjer for saksbehandlingen – herunder om hva en søknad til biskopen skal inneholde. Slike retningslinjer kan ved langtidsutleie for eksempel omfatte hva søknaden skal inneholde om de drøftelser som har funnet sted mellom soknets organer.

Langtidsutleie kan ha til følge at annet regelverk settes til side

I forlengelsen av sistnevnte vil Kirkerådet påpeke at en godkjenning av langtidsutleie normalt vil forutsette at regler for bruk av kirkene ikke kan bli fulgt. Dette vil være en følge av at kirkeordningens bestemmelser forutsettes å gå foran annet kirkelig regelverk – også der det er vedtatt av Kirkemøtet.³ Det samme kan bli tilfelle med deler av regler for liturgiske inventar og utstyr.

Siden biskopen *gjennom sitt godkjenningsvedtak* vil måtte ta høyde for slike virkninger, er det ikke nødvendig å særregulere slike unntak i disse to regelverkene.⁴ Det ville uansett bare være aktuelt i helt spesielle situasjoner og allerede av den grunn lite praktisk å regulere særskilt.

Klageordning?

Til spørsmålet om det bør etableres en *klageordning* overfor biskopens vedtak, skal Kirkerådet først nevne at det legger til grunn at vedtaket blir å anses som et enkeltvedtak etter forvaltningsloven sammenholdt med kirkeordningen § 42 første ledd. Kirkerådet mener dette ikke er nødvendig å presisere i bestemmelsen.

Samtidig viser Kirkerådet til at en klageordning må fastsettes særskilt, jf. § 42 annet ledd første punktum. Til sammenlikning er det ikke innført en klageordning knyttet til salg av kirker.

Antakelig vil saker om langtidsutleie være mer aktuelle enn saker om salg. De vil nok også ha potensiale til å skape større grad av konflikt mellom soknets organer. Allikevel mener Kirkerådet det ikke er ønskelig å innføre en ny klageordning selv om biskopens vedtaksmyndighet er ny. Biskopens myndighet til å godkjenne ombygging og utvidelse av kirker, reiser andre spørsmål – herunder fordi det i slike saker er flere som kan være berørt enn menigheten. Der er det klageadgang, jf. kirkeordningen § 23.

³ I sak KR 69/20 er dette foreslått presisert i en ny bestemmelse i kirkeordningen. Kirkemøtet skal behandle forslaget i oktober.

⁴ Men det kunne enkelt vært gjort gjennom en egen hjemmel for biskopen til å dispensere fra reglene: *Biskopen kan helt eller delvis gjøre unntak fra disse bestemmelsen når særlige grunner tilsier det, jf. kirkeordningen § 20 annet ledd.*

Forslag til endret bestemmelse i kirkeordningen § 20

Kirkerådet benytter anledningen til å foreslå en mindre språklig endring i paragrafens tittel. Ved et uheldig ordvalg ble lovens preposisjon «i» byttet ut med «av».

Etter dette foreslår Kirkerådet slik ordlyd i § 20 første og annet ledd, med endringene i kursiv:

§ 20. Forvaltning av kirkene og begrensning *i* rådighet

Forvaltningen av kirkene hører under kirkelig fellesråd, med mindre annet er bestemt av departementet før kirkeordningens ikrafttredelse eller deretter av Kirkerådet.

Kirker kan ikke avhendes, pantsettes eller påheftes bruksretter. Kirkerådet kan likevel samtykke i salg når særlige grunner tilsier det. *På samme vilkår kan biskopen samtykke i påhefte av bruksretter. I saker etter tredje punktum kan Kirkerådet gi retningslinjer for saksbehandlingen.*

DEN NORSKE KIRKE

Møre bispedømmeråd 2020-2023

Saksbehandler	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Bjørn Olaf Storhaug	004	20/04008-2	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
72/20	Møre bispedømmeråd 2020-2023	02.11.2020

Høring: Fjernmøter og skriftlig saksbehandling i kirkelige rådsorganer

Vedlegg:

høringsnotat - fjernmøter

Saksorientering

Virksomhetsreglene for menighetsråd, kirkelig fellesråd, bispedømmeråd og Kirkerådet er i hovedsak like, men Kirkemøtet vedtok i 2019 å åpne for at det i større grad kan gjennomføres fjernmøter (videomøter) og skriftlig saksbehandling i bispedømmerådene. På grunn av koronasituasjonen ble det 17. mars 2020 midlertidig åpnet for at tilsvarende regler skulle gjelde for menighetsråd, kirkelige fellesråd og Kirkerådet. På bakgrunn av erfaringene med fjernmøter og skriftlig saksbehandling siden den gang, foreslår Kirkerådet å fremme en sak til Kirkemøtet i 2021 for å åpne for fjernmøter i menighetsråd, kirkelige fellesråd og Kirkerådet på permanent basis. Vedlagte høringsnotat inneholder forslag til bestemmelser for menighetsråd, kirkelig fellesråd og Kirkerådet som tilsvarer reglene som gjelder for bispedømmerådets virksomhet, med noen forenklinger for menighetsrådets og kirkelig fellesråds del.

Forslag til vedtak

1. Møre bispedømmeråd støtter forslag til endring i virksomhetsregler for sokneråd og fellesråd
2. Møre bispedømmeråd støtter forslag til endring i virksomhetsregler for Kirkerådet

DEN NORSKE KIRKE

Kirkerådet

Høring – fjernmøter og skriftlig saksbehandling i kirkelige rådsorganer

Høringsnotat 24. september 2020

Sammendrag

Virksomhetsreglene for menighetsråd, kirkelig fellesråd, bispedømmeråd og Kirkerådet er i hovedsak like, men Kirkemøtet vedtok i 2019 å åpne for at det i større grad kan gjennomføres fjernmøter (videomøter) og skriftlig saksbehandling i bispedømmerådene. På grunn av koronasituasjonen ble det 17. mars 2020 midlertidig åpnet for at tilsvarende regler skulle gjelde for menighetsråd, kirkelige fellesråd og Kirkerådet. På bakgrunn av erfaringene med fjernmøter og skriftlig saksbehandling siden den gang, har Kirkerådet vedtatt å fremme en sak til Kirkemøtet i 2021 for å åpne for fjernmøter i menighetsråd, kirkelige fellesråd og Kirkerådet på permanent basis. Dette høringsnotatet inneholder forslag til bestemmelser for menighetsråd, kirkelig fellesråd og Kirkerådet som tilsvarer reglene som gjelder for bispedømmerådets virksomhet.

1. Innledning

Kirkemøtet har i medhold av kirkeloven §§ 10 tredje ledd og 13 tredje ledd fastsatt regler 15. november 1996 nr. 1452 om formene for menighetsrådets og kirkelig fellesråds virksomhet, samt tilsvarende regler for hhv. bispedømmerådets virksomhet og Kirkerådets virksomhet (heretter virksomhetsreglene). Reglene vil fra 1. januar 2021 videreføres i medhold av ny trossamfunnslov § 12 annet ledd.

Selv om det finnes tre regelsett, inneholder bestemmelsene som hovedregel identiske bestemmelser, som igjen bygger på kommuneloven av 1992. Blant bestemmelsene er en hovedregel om at kirkelige rådsorganer som menighetsrådet og fellesrådet må treffe sine vedtak i møte, noe som betyr at møtet som hovedregel må gjennomføres fysisk. Virksomhetsreglene inneholdt en svært begrenset adgang til å gjennomføre møtet som et fjernmøte (dvs. videomøte eller telefonmøte) eller gjennom skriftlig saksbehandling. Det var kun når et vedtak endelig avgjøres av et annet organ enn rådet, at lederen kunne beslutte saken tatt opp i fjernmøte eller ved skriftlig saksbehandling. Dette kunne likevel bare gjøres når det er påkrevd å treffe vedtak i saken før neste møte, og det enten ikke er tid til å kalle sammen til ekstraordinært møte, eller saken ikke er så viktig at dette må anses nødvendig. Ved behandling av personalsaker og saker med opplysninger som er underlagt lovbestemt taushetsplikt, kunne fjernmøte ikke benyttes.

I 2019 vedtok Kirkemøtet noen endringer i virksomhetsreglene for bispedømmerådene, som åpnet opp for at bispedømmerådene fra 1. januar 2020 i større grad ville kunne beslutte å

gjennomføre møtene sine som fjernmøte (videomøte). Hovedreglene om at vedtak skal treffes i et fysisk møte ble samtidig videreført. I tillegg ble det vedtatt endringer i reglene om skriftlig saksbehandling og hastefjernmøter i bispedømmerådene, som åpnet opp for at saker i noe større grad kan behandles skriftlig. Fordi bispedømmerådene behandler saker som er underlagt taushetsplikt, vedtok Kirkemøtet samtidig en delegasjonshjemmel som ga Kirkerådet myndighet til å fastsette at nærmere regler om krav til gjennomføring av fjernmøter, herunder der møtet etter § 3 skal lukkes. Kirkerådet fastsatte slike bestemmelser i møte 5. juni 2020.

Grunnet koronasituasjonen vedtok helsemyndighetene regler om å stenge eller begrense møter og ansamlinger der mange mennesker møtes. I den aktuelle situasjonen fastsatte Kirkerådets arbeidsutvalg en hasteforskrift som midlertidig åpnet for en utvidet adgang til å gjennomføre fjernmøter og skriftlig saksbehandling for menighetsråd, kirkelig fellelsråd, bispedømmeråd og Kirkerådet. Endringene som allerede var gjort i virksomhetsreglene for bispedømmerådet, ble endret på samme måte for menighetsråd, kirkelig fellelsråd og Kirkerådet. Det ble også fastsatt en midlertidig forskrift om fjernmøter i kirkelige organer for å begrense spredning av Covid-19. Den midlertidige forskriften gjaldt i utgangspunktet til 1. august 2020, men Kirkerådet vedtok 5. juni 2020 å forlenge den til 1. mai 2021.

På bakgrunn av erfaringene med fjernmøter og skriftlig saksbehandling siden den gang, har Kirkerådet vedtatt å fremme en sak til Kirkemøtet i 2021 for å åpne for fjernmøter i menighetsråd, kirkelige fellelsråd og Kirkerådet på permanent basis. Forlengelsen av den midlertidige forskriften innebærer at denne vil gjelde frem til Kirkemøte i 2021 får behandlet saken om faste regler.

2. Endringer i virksomhetsreglene

Forslaget om endringer i virksomhetsreglene innebærer at det legges opp til at Kirkemøtet permanent regelfester de endringene som ble fastsatt midlertidig ved hasteforskrifter 17. mars 2020. Tabellen nedenfor viser forskjellen mellom den tidligere bestemmelsen som gjaldt og de nye bestemmelsene som midlertidig ble fastsatt for menighetsråd og kirkelig fellelsråd.

Tidligere bestemmelse	Nye bestemmelser
<p>§ 2 nr. 2</p> <p>Når et vedtak endelig avgjøres av et annet organ enn rådet, kan lederen beslutte saken tatt opp i fjernmøte eller ved skriftlig saksbehandling. Dette kan likevel bare gjøres når det er påkrevd å treffe vedtak i saken før neste møte, og det enten ikke er tid til å kalle sammen til ekstraordinært møte, eller saken ikke er så viktig at dette må anses nødvendig. Ved behandling av personalsaker og saker med opplysninger som er underlagt lovbestemt taushetsplikt, kan fjernmøte ikke benyttes.</p>	<p>§ 2 nr. 2 og 3</p> <p>2. Menighetsrådet/kirkelig fellelsråd kan selv beslutte at møte skal holdes som fjernmøte. Fjernmøte innebærer at en eller flere av deltakerne ikke sitter i samme lokale, men at de via tekniske hjelpemidler likevel kan se, høre og kommunisere med hverandre. Kravene som ellers gjelder for møter, gjelder også for fjernmøter. Kirkerådet gir nærmere regler om krav til gjennomføring av fjernmøter, herunder der møtet etter § 3 skal lukkes. Disse reglene kan også inneholde unntak fra kravene i annet punktum.</p>

	<p>3. Lederen av menighetsrådet/kirkelig fellesråd kan beslutte å behandle en sak skriftlig eller i hastefjernmøte hvis det er påkrevd å få avgjort en sak før neste møte, og det enten ikke er tid til å holde et ekstraordinært møte, eller saken ikke er så viktig at et ekstraordinært møte anses som nødvendig. Ved hastefjernmøte kan medlemmene kalles inn til møtet med kortere frist enn etter ordinære regler. Hvis 1/3 av organets medlemmer krever det, skal saken utsettes til det kan holdes et ordinært møte. Når en sak skal behandles skriftlig, skal sakens dokumenter med forslag til vedtak sendes samtidig til alle organets medlemmer. Forslaget anses som vedtatt hvis samtlige medlemmer slutter seg til det fremlagte forslaget, og til at vedtaket treffes etter skriftlig saksbehandling</p>
--	---

Tilsvarende nye bestemmelser ble fastsatt for Kirkerådet i regler for Kirkerådets virksomhet § 2 nr. 2 og 3.

Kirkerådet mener det er en fordel at virksomhetsreglene som gjelder for menighetsråd, kirkelig fellesråd, bispedømmeråd og Kirkerådet, som hovedregel er like. Det innebærer at de kirkelige rådsorganene har like rammebetingelser for sin saksbehandling. Når Kirkemøtet i 2019 har fastsatt regler som gir utvidet adgang til at det kan gjennomføres fjernmøter for bispedømmerådet, bør dette følges opp med tilsvarende regler for menighetsråd, kirkelig fellesråd og Kirkerådet. En endring av virksomhetsreglene for Kirkerådet vil også få virkning for Samisk kirkeråd, jf. statutter for Samisk kirkeråd pkt. 9.

Endringene bygger på tilsvarende bestemmelser i kommuneloven av 2018 §§ 11-7 og 11-8, med noen endringer. I de kirkelige bestemmelsene er det, til forskjell fra kommuneloven, mulig å avholde fjernmøte også ved behandling av lukkede saker. For å kunne overholde personvernsbestemmelser og taushetsplikt, er det fastsatt at Kirkerådet vil kunne gi nærmere regler om krav til gjennomføring av fjernmøter. Dette er midlertidig gjort gjennom den tidligere nevnte midlertidige forskriften av 17. mars 2020. For bispedømmerådets del har Kirkerådet 5. juni 2020 fastsatt regler om krav til gjennomføring av fjernmøter, som vil tre i kraft etter at den midlertidige forskriften er opphevet.

Kirkerådet mener at endringene vil medføre en større fleksibilitet for at kirkelige rådsorganer skal kunne gjennomføre møtene sine på en hensiktsmessig måte, enten dette er gjennom et fysisk møte (som fortsatt er hovedregelen) eller som et fjernmøte. I hastesaker sikrer reglene også at det kan gjennomføres skriftlig saksbehandling i tråd med gode prosedyrer som bygger på tilsvarende saksbehandlingsregler i kommunale organer.

3. Nærmere regler om krav til gjennomføring av fjernmøter

Forslaget til nærmere regler om krav til gjennomføring av fjernmøter, bygger på de reglene som er fastsatt for bispedømmerådenes virksomhet. Det er imidlertid noen bestemmelser i reglene hvor det kan stilles spørsmål ved om kravene til menighetsrådsmøter og fellesrådsmøter bør være like strenge som ved bispedømmerrådsmøter.

3.1 Møteoffentlighet

For alle kirkelige rådsorganer er det fastsatt en hovedregel om at møter holdes for åpne dører, dersom ikke rådet selv har bestemt noe annet. Personalsaker og andre saker hvor lovbestemt taushetsplikt tilsier det, skal behandles for lukkede dører. Debatt om en sak skal behandles for åpne eller lukkede dører foregår for lukkede dører.

Virksomhetsreglene § 2 nr. 2 tredje punktum presiserer at kravene som ellers gjelder for møter, også gjelder for fjernmøter. I utgangspunktet gjelder dette derfor også for gjennomføring av fjernmøter. For bispedømmerrådsmøter er det derfor fastsatt i § 3 at når fjernmøtet holdes for åpne dører, skal det være mulig for tilhørere å følge med på møtet via skjermoverføring eller på annen måte via internett. Bispedømmerrådet fastsetter hvordan det skal legges til rette for overføring av møtet. Kirkerådet legger til grunn at det samme må gjelde for Kirkerådet.

Når det gjelder menighetsråd og kirkelige fellesråd, antar Kirkerådet at et slikt krav i mange tilfeller vil kunne være vanskelig å oppfylle. På den ene siden er det en risiko at terskelen for å stille til valg kan bli opplevd som høyere, hvis fjernmøter skal skjermoveføres. Det kan være flere som er lite komfortabel med at fjernmøter skjermoveføres på internett og derfor ikke ønsker å stille til valg. Det er ganske annerledes og vesentlig mer tilgjengelig med skjermoverføring enn om publikum må møte opp fysisk for å overvære et rådsmøte. På den andre siden er prinsippet om at allmennheten skal ha anledning til å være tilhører ved åpne rådsmøter, et viktig demokratisk prinsipp som følger av virksomhetsreglene. Bestemmelsen gjelder dessuten kun åpne fjernmøter, og hovedregelen er fortsatt at møtet gjennomføres som et fysisk møte. Kirkerådet foreslår at det for menighetsråds og fellesråds del ikke skal være et obligatorisk krav, men at reglene bør slå fast at «når møtet holdes for åpne dører, *bør* det være mulig for tilhørere å følge med på møtet via skjermoverføring eller på annen måte via internett. Menighetsrådet/kirkelig fellesråd fastsetter hvordan det *kan* legges til rette for overføring av møtet.»

3.2 Tekniske løsninger ved lukkede møter

Medlemmer av kirkelige rådsorganer vil i noen tilfeller behandle saker som er underlagt taushetsplikt. Slike saker skal henhold til virksomhetsreglene behandles for lukkede dører. Rådene så vel som rådsmedlemmene plikter å hindre at uvedkommende får kjennskap til de taushetsbelagte opplysningene. Dette reiser noen utfordringer ved gjennomføring av fjernmøter. Kommuneloven åpner derfor ikke for at lukkede møter i folkevalgte kommunale organer kan gjennomføres som fjernmøte. Kirkemøtet har imidlertid ment at det er for begrensende og har vist til at det finnes tekniske løsninger som kan regnes som sikre. For å

legge til rette for at lukkede møter som gjennomføres som fjernmøter, blir sikre, vil Kirkerådet derfor fastsette noen nærmere krav til gjennomføringen av møtene.

For bispedømmerådene del er det derfor fastsatt at før bispedømmerådet gjennomfører fjernmøte i saker som av personvern hensyn skal lukkes for allmennheten, skal bispedømmerådet ha vurdert sårbarhet og risiko i tekniske løsninger og møtelokalitetenes egnethet. Dersom et bispedømmerådsmedlem skal logge seg på en løsning på internett, skal vedkommende autentisere seg elektronisk i to trinn. Deltakelse i møtet skal kunne dokumenteres i etterkant ved bruker-ID og tidspunkt for deltakelsen. Det skal være mulig å lagre et opptak av møtet. Slike opptak skal slettes etter 3 måneder.

Kirkerådet foreslår å fastsette tilsvarende bestemmelser for Kirkerådet, men for menighetsråd og kirkelig fellestråd mener Kirkerådet at det ikke bør være tilsvarende krav til tottrinnsautentisering, dokumentasjon og opptak. Kirkerådet antar at en ikke kan forvente at menighetsråd og kirkelig fellestråd nødvendigvis har nødvendige ressurser til å kunne ivareta slike krav. Hvis kravene blir for høye, virker de mot sin hensikt. Det foreslås derfor i stedet å presisere at den enkelte møtedeltaker har et ansvar for at utenforstående ikke kan få med seg det som blir sagt i møtet. Dette tilsvarer § 5 annet ledd annet punktum fra den midlertidige forskriften av 17. mars 2020 om fjernmøter.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser

Forslaget om å fastsette faste regler som gir utvidet adgang til å gjennomføre fjernmøter for menighetsråd, kirkelig fellestråd, og Kirkerådet vil i seg selv ikke medføre økonomiske konsekvenser. Hvis et råd vil gjøre bruk av adgangen, må det evt. anskaffes et videokonferanseprogram som kan benyttes til gjennomføring av møter. For åpne møter vil dette være lett tilgjengelig, men forslaget innebærer at der det skal gjennomføres lukkede møter, må rådsorganet innfri visse krav til tekniske løsninger. Bruk av fjernmøter kan innebære lavere kostnader til reise- og møtekostnader.

Vedlegg - utkast til regelbestemmelser

Forslag til endringer i regler om formene for menighetsrådets og kirkelig fellesråds virksomhet

I regler 15. november 1996 nr. 1452 om formene for menighetsrådets og kirkelig fellesråds virksomhet gjøres følgende endring:

§ 2 nr. 2 og 3 skal lyde:

2. Menighetsrådet/kirkelig fellesråd kan selv beslutte at møte skal holdes som fjernmøte. Fjernmøte innebærer at en eller flere av deltakerne ikke sitter i samme lokale, men at de via tekniske hjelpemidler likevel kan se, høre og kommunisere med hverandre. Kravene som ellers gjelder for møter, gjelder også for fjernmøter. Kirkerådet gir nærmere regler om krav til gjennomføring av fjernmøter, herunder der møtet etter § 3 skal lukkes. Disse reglene kan også inneholde unntak fra kravene i annet punktum.
3. Lederen av menighetsrådet/kirkelig fellesråd kan beslutte å behandle en sak skriftlig eller i hastefjernmøte hvis det er påkrevd å få avgjort en sak før neste møte, og det enten ikke er tid til å holde et ekstraordinært møte, eller saken ikke er så viktig at et ekstraordinært møte anses som nødvendig. Ved hastefjernmøte kan medlemmene kalles inn til møtet med kortere frist enn etter ordinære regler. Hvis 1/3 av organets medlemmer krever det, skal saken utsettes til det kan holdes et ordinært møte. Når en sak skal behandles skriftlig, skal sakens dokumenter med forslag til vedtak sendes samtidig til alle organets medlemmer. Forslaget anses som vedtatt hvis samtlige medlemmer slutter seg til det fremlagte forslaget, og til at vedtaket treffes etter skriftlig saksbehandling.

Forslag til endringer i regler for Kirkerådets virksomhet

I regler 14. november 1997 nr. 1541 for Kirkerådets virksomhet gjøres følgende endring:

§ 2 nr. 2 og 3 skal lyde:

2. Kirkerådet kan selv beslutte at møte skal holdes som fjernmøte. Fjernmøte innebærer at en eller flere av deltakerne ikke sitter i samme lokale, men at de via tekniske hjelpemidler likevel kan se, høre og kommunisere med hverandre. Kravene som ellers gjelder for møter, gjelder også for fjernmøter. Kirkerådet gir nærmere regler om krav til gjennomføring av fjernmøter, herunder der møtet etter § 3 skal lukkes. Disse reglene kan også inneholde unntak fra kravene i annet punktum.
3. Lederen av Kirkerådet kan beslutte å behandle en sak skriftlig eller i hastefjernmøte hvis det er påkrevd å få avgjort en sak før neste møte, og det enten ikke er tid til å holde et ekstraordinært møte, eller saken ikke er så viktig at et ekstraordinært møte anses som nødvendig. Ved hastefjernmøte kan medlemmene kalles inn til møtet med kortere frist enn etter ordinære regler. Hvis 1/3 av organets medlemmer krever det, skal saken utsettes til det kan holdes et ordinært møte. Når en sak skal behandles skriftlig, skal sakens dokumenter med forslag til vedtak sendes samtidig til alle organets medlemmer. Forslaget anses som vedtatt hvis samtlige medlemmer slutter seg til det fremlagte forslaget, og til at vedtaket treffes etter skriftlig saksbehandling.

Forslag til regler om krav til gjennomføring av fjernmøter i menighetsråd og kirkelig fellesråd

§ 1. Beslutning om fjernmøte

Menighetsrådet/kirkelig fellesråd kan vedta at et ordinært rådsmøte skal avholdes som fjernmøte. Vedtak om fjernmøte kan omfatte ett eller flere slike møter. Avgjørelse om hastefjernmøte besluttes av lederen av rådet.

§ 2. Krav til fjernmøter

Ved fjernmøte skal alle møtedeltakerne kunne se, høre og kommunisere med hverandre. I særlige tilfeller kan rådet fravike kravet om at alle møtedeltakerne skal kunne se hverandre.

Det skal legges til rette for avstemninger gjennom elektronisk løsning som ivaretar hensynene bak skriftlige avstemninger.

Menighetsrådet/kirkelig fellesråd fastsetter hvordan et fjernmøte skal gjennomføres.

§ 3. Gjennomføring av fjernmøter for åpne dører

Når fjernmøtet holdes for åpne dører, bør det være mulig for tilhørere å følge med på møtet via skjermoverføring eller på annen måte via internett. Menighetsrådet/kirkelig fellesråd fastsetter hvordan det kan legges til rette for overføring av møtet.

Når møtet holdes for åpne dører, kan menighetsrådet/kirkelig fellesråd legge til rette for at tilhørere kan følge med på møtet via skjermoverføring eller annen måte via internett.

§ 4. Gjennomføring av fjernmøter for lukkede dører

Før menighetsrådet/kirkelig fellesråd gjennomfører fjernmøte i saker som av personvern hensyn eller taushetsplikt skal lukkes for allmennheten, skal rådet ha vurdert sårbarhet og risiko i tekniske løsninger og møtelokalitetenes egnethet.

Den enkelte møtedeltaker har et ansvar for at utenforstående ikke kan få med seg det som blir sagt i møtet.

§ 5. Krav til gjennomføring av hastefjernmøter

Ved hastefjernmøter har lederen av rådet ansvar for at disse gjennomføres på en betryggende måte.

§ 6. Ikrafttredelse

Denne forskriften trer i kraft fra det tidspunkt Kirkerådet bestemmer.

Forslag til regler om krav til gjennomføring av fjernmøter i Kirkerådet

§ 1. Beslutning om fjernmøte

Kirkerådet kan vedta at et ordinært kirkerådsmøte skal avholdes som fjernmøte. Vedtak om fjernmøte kan omfatte ett eller flere slike møter. Avgjørelse om hastefjernmøte besluttes av lederen av Kirkerådet.

§ 2. Krav til fjernmøter

Ved fjernmøte skal alle møtedeltakerne kunne se, høre og kommunisere med hverandre. I særlige tilfeller kan Kirkerådet fravike kravet om at alle møtedeltakerne skal kunne se hverandre.

Det skal legges til rette for avstemninger gjennom elektronisk løsning som ivaretar hensynene bak skriftlige avstemninger.

Kirkerådet fastsetter hvordan et fjernmøte skal gjennomføres.

§ 3. Gjennomføring av fjernmøter for åpne dører

Når fjernmøtet holdes for åpne dører, skal det være mulig for tilhørere å følge med på møtet via skjermoverføring eller på annen måte via internett. Kirkerådet fastsetter hvordan det skal legges til rette for overføring av møtet.

§ 4. Gjennomføring av fjernmøter for lukkede dører

Før Kirkerådet gjennomfører fjernmøte i saker som av personvern hensyn eller taushetsplikt skal lukkes for allmennheten, skal Kirkerådet ha vurdert sårbarhet og risiko i tekniske løsninger og møtelokalitetenes egnethet.

Dersom et kirkerådsmedlem skal logge seg på en løsning på internett, skal vedkommende autentisere seg elektronisk i to trinn. Deltakelse i møtet skal kunne dokumenteres i etterkant ved bruker-ID og tidspunkt for deltakelsen. Det skal være mulig å lagre et opptak av møtet. Slike opptak skal slettes etter 3 måneder.

Dersom flere kirkerådsmedlemmer er tilstede i et lokale hvor det gjennomføres fjernmøte, skal det oppnevnes en assisterende møteleder.

§ 5. Krav til gjennomføring av hastefjernmøter

Ved hastefjernmøter har lederen av Kirkerådet ansvar for at disse gjennomføres på en betryggende måte og for at det er mulig for tilhørere å følge med på møter som holdes for åpne dører.

§ 6. Ikrafttredelse

Denne forskriften trer i kraft fra det tidspunkt Kirkerådet bestemmer.

DEN NORSKE KYRKJA

Møre bispedømmeråd

Sakshandsamar	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Bjørn Olaf Storhaug	012	20/04233-1	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
73/20	Møre bispedømmeråd 2020-2023	02.11.2020

Møre bispedømmeråd - møteplan 2021

Saksorientering

Møteplan for 2021 for Møre bispedømmeråd blir lagt fram som eigen sak for handsaming, jfr §4.1 i reglar om formene for bispedømmerådet si verksemd. Bispedømmerådet fastsetter møteplan i møte. Møteplanen for bispedømmerådet er del av møtekalenderen for bispedømmet og legger premiss for andre møter. Samstundes er det allereie no aktivitetar som vil legge premiss for bispedømmerådet sine møter, til dømes visitasar, Kyrkjemøtet, møter i Kyrkjerådet og Bispemøtet.

Normalt blir møtet halde på bispedømmekontoret. Om bispedømmerådet ønskjer å halde nokre av møta ute i bispedømmet bør det drøftast i møte. Framlegg til aktuelle stader må bli kontakta. Praktiske og økonomiske tilhøve må bli vurdert.

Framlegg til møteplan er satt opp med utgangspunkt i frekvens for møteplanen for 2020 og er om lag som for andre bispedømmeråd – fire møter vår og tre møter haust. Møtedagane er i forslaget lagt til måndag og fredag.

Tidsramma for ordinære møter var i 2020 sett til 10:15 til 16:30. Som følger av Covid-19-situasjonen er dette ikkje vore praktisert fram til no i år. Det blir tilrådd å vidareføre tidlegare fastsett tidsramme.

Framlegg til møteplan.

Dato	Kommentar
Måndag 25/1	Ordinært møte. Høring strategiplan frist 1/2
Måndag 15/3	Ordinært møte, med evt budsjettjustering, evt førebuing Kyrkjemøtet
14/4 – 19/4	Kyrkjemøtet
Fredag 7/5	Ordinært møte
Måndag 14/6	Ordinært møte evt utanfor kontoret
Fredag 10/9	Ordinært møte
Måndag 15/11	Ordinært møte
Fredag 10/12	Ordinært møte Budsjett og årsplan for 2022

Forslag til vedtak

Møre bispedømmeråd vedtar slik møteplan for 2021: 25/1, 15/3, 7/5, 14/6, 10/9, 15/11, 10/12

DEN NORSKE KIRKE

Møre bispedømmeråd 2020-2023

Saksbehandler	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Alice Elnes	300	20/04387-1	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
74/20	Møre bispedømmeråd 2020-2023	02.11.2020

Orientering om ordning for prest under utdanning.

Vedlegg:

Prosessdokumnet Prestevikarer under utdannig

Saksorientering

Denne saken er foreløpig en orientering til bispedømmerådet om en ordning som er under utvikling i Møre bispedømme. Det vises til vedlagte prosessdokument og intensjonen er at saken på et senere tidspunkt blir lagt fram for bispedømmerådet til vedtak.

Som kjent erfarer kirken generelt og Møre bispedømme spesielt en økende mangel på prester. Vi erfarer samtidig at flere melder seg til preste-tjeneste som fase 2 i eget yrkesaktivt liv, også kalt «second-career».

Møre biskop har i årenes løp fulgt flere personer gjennom et supplerende studium fram til cand.theol.-eksamen, side om side med utført prestevikartjeneste her hos oss. Situasjonen vi står i inviterer til å utvide bruken av denne type prestevikarer. Både av hensyn til personen det gjelder, men også av hensyn til menighetene som mottar deres tjeneste.

Ved ledighet i stilling og der stillingen har vært lyst ut flere ganger, har biskopen i noen tilfeller valgt å benytte seg av § i Personalreglementet, der det heter at biskopen, etter innstilling fra vedkommende prost, kan se bort fra de alminnelige kvalifikasjonskrav for tilsetting som prest for å sikre tilstrekkelig kirkelig betjening i tjenesteområdet.

Ved tilsetting i slike prestevikariat, er ett av vilkårene at vedkommende videreutdanner seg i teologi med henblikk på å kvalifisere seg til ordinert preste-tjeneste i vår kirke. Dette innebærer et parallelløp som student i 20% stilling, samtidig som vedkommende er 80% i preste-tjeneste. Prest under utdanning har et perspektiv på inntil tre år.

I løpet av 2020, er det inngått ca. 10 slike avtaler, jfr. oversikt over ledige stillinger.

Ordningen er under utvikling. Siden alle kandidatene har ulike veier til målet, blir dette også en individuell tilpassing. Det er et håp om at de som følger dette opplegget skal få både praktisk kunnskap og den nødvendige (etter)utdanning til å bli prest.

Forslag til vedtak

Møre bispedømmeråd tar orienteringa til vitande.

PREST UNDER UTDANNING (PUU)

Dette dokumentet består av to deler – en redegjørelse/begrunnelse for et oppfølgings- og rekrutteringsprogram vi kaller «Prest under utdanning» (PUU) og en Intensjonsavtale som inngås mellom Møre biskop og prestevikaren. Notatene som er vedlagt viser at saken har vært drøftet i ulike fora dette halvåret. Hensikten med dette dokumentet er et forsøk på å sammenfatte og fullføre saken om PUU i Møre, og legge den fram for Møre bispedømmeråd høsten 2020.

MÅLSETTING

Dette dokumentet leder frem mot en (bearbeidet) Intensjonsavtale mellom prestevikaren og Møre bispedømme som sikrer

- a) Målrettet fremdrift for prestevikar/studenter på vei mot prestatjeneste i DNK
- b) Prestetjeneste i menighetene i Møre bispedømme/DNK

Intensjonsavtalen – er ment som et utfyllende vedlegg til arbeidsavtalen (som er tidsavgrenset og sikrer det arbeidsrettslige) og har et langsiktig mål; å rekruttere til god prestatjeneste og betjening av menighetene i Møre bispedømme. Intensjonsavtalen skal gi prestevikaren et sammenhengende arbeidsforhold fram til fullført teologisk/praktiskeologisk eksamen innenfor en ramme av inntil 3 år. Dersom rammen må overskrides, må avtalen reforhandles.

MÅLGRUPPE

Både prestevikaren og menigheten er målgruppe for denne satsingen. Vi ønsker med dette å legge til rette for at enkeltpersoner som ikke har fulgt den «vanlige veien» mot prestatjenesten skal få mulighet til å bruke sine gaver og erfaringer i kirkelig tjeneste.

Tilsvarende er det viktig for biskopen og Møre bispedømmeråd og sikre god rekruttering til prestatjenesten og god betjening av menighetene i Møre bispedømme. Det er viktig å understreke at ordningen ikke har til hensikt å erstatte innarbeidde rutiner for utlysning og tilsetting av prestatstillinger i Møre.

Når det gjelder potensielle prestevikarer vil det være tre typer «second-career» - personer i målgruppen.

- Studenter med et lengre løp der supplement av ordinære teologifag er nødvendig i forlengelsen av en tidligere godkjent fagkrets. Det kan være snakk om engasjement over flere år. I tillegg skal nødvendige praktikumsfag integreres i et studieløp.
- Personer som har fått godkjent tidligere fagkrets av evalueringsnemnda etter §5, og som vil være klare for å gjennomføre et avsluttende praktikum.
- Personer som er godkjent av evalueringsnemnda etter §6 og som må gjennomføre praktikum på deltid.

Tidsperspektivet kan variere fra 1 – 4 år.

VILKÅR

- Arbeidsavtale for 6 måneder eller maksimum ett år.
- Avtalen kan fornyes hvis det er tjenelig. Ingen av partene er bundet ut over avtaleperioden.
- Stillingen er 100 % - der 20% brukes til studier. Alt som er knyttet til studiet går av disse 20%, f.eks studieuker, eksamensdager og oppgaveskriving. Er det behov for mer tid, går det av egen fritid. Det vil si at 80% av stillingen er aktiv tjeneste, inkludert ubunden tid.
- Pålagt veiledning, enten i grupper eller individuelt.
- Får tildelt en mentor, fortrinnsvis lokalt.

OBS: Når det gjelder «PRAKTIKUMSKANDIDATER»

Dette gjelder personer som er godkjent av evalueringsnemnda og bare har praktikum igjen før de kan søke om ordinasjon og fast stilling.

- Et flertall av disse har ikke mulighet til å ta praktikum på heltid og velger da samlingsbasert praktikum over to år.
- Noen av disse er knyttet til Møre bispedømme gjennom VPT, andre er bostatt i fylket og ønsker seg fast stilling her når de er ferdige med studiet.
- Det vil være av gjensidig interesse å kunne legge til rette for prestatjeneste for disse mens de gjennomfører praktikum, på samme vilkår som «Prest under utdanning»

Biskopen godkjenner bruken av vedkommende prestevikar.

PRESTEVIKAREN – STUDENTEN – KVALITET I REKRUTTERINGEN

Hvem skal engasjeres?

Hvilke formelle eller faktiske kvalifikasjoner bør prestevikaren ha?

Hvor lang tid skal det gå fra vedkommende engasjeres til ordinasjon gjennomføres?

Egnethet – er noe som både studiested, praktikumsseminarene og biskopen vurderer.

Ved oppstart og underveis må prosten og personalavdelingen være med i refleksjonen og evalueringen mht prestevikarens (videre) deltakelse i programmet.

MENIGHETEN

Menigheten bør involveres når de får tilbud om en prestevikar. Dersom vedkommende er eneste søker på en stilling, er det naturlig at Soknerådene får mulighet til å uttale seg om vedkommende. Soknepresten orienterer MR og innhenter skriftlig uttalelse fra MR.

PROSTEN

Prosten har en særlig viktig stilling for at programmet skal fungere. Se pkt om veiledning, oppfølging og ansvar.

Men prosten bør også involveres i rekrutteringen til prestevikartjenesten og i evalueringen.

KVALITET PÅ PROGRAMMET

Ordningen må gjennomgås og evalueres regelmessig/annen hvert år. Dette gjelder følgende områder:

- Fungerer plassering av prestevikar og menighet tilfredsstillende? Er det aktuelt å bytte menighet?
- Fungerer veiledningen – oppfølgingen – etter planen? Med regelmessig deltakelse?
- Er fremdriften mht studieløp tilfredsstillende?
- Er variasjonen i arbeidsoppgaver motiverende for prestevikaren?
- Hvordan balanseres jobb – studietid (80-20 %)

VEILEDNING – OPPFØLGING - ANSVAR

En viktig forutsetning for programmet er at det gis tilstrekkelig tilbud om nødvendig faglig , personlig og åndelig veiledning. Dette kan ivaretas på følgende måte:

Prestevikaren – studenten

- deltar på (biskopenes pastorale kursprogram) på VTP (jfr BR; biskopens pastorale kursprogram) innenfor arbeidstid (?)
- følger studiedel på fakultet/høyskolen inkl. pålagte oppmøter og eksmane innenfor angitt 20% studiedel
- får tildelt en mentor (i prostiet)
- får tilbud om Arbeidsveiledning (ABV) i gruppe eller individuelt som vedkommende plikter å delta i – over en 2-årsperiode/ hele avtaleperioden.
- Deltar på en helge-retreat ved Åkerlehaugen i løpet av avtaleperioden?
- Deltar på jevnlig/årlige kurssamlinger i regi av prosjektgruppa «Kompetanseutvikling i Møre/Oppfølgingsprogram for prestevikarer» (Sigurd/Olav/Lars) ?

Prosten

- er ansvarlig for tilrettelegging av prestevikartjenesten både praktisk og innholdsmessig
- er ansvarlig for at prestevikaren får/finner en mentor som ikke er prost – men om mulig en pensjonert prest/lek leder
- får fullmakt til å kompensere reduksjonen i prestatetjenesten, som følge av 20% studiedel, med tilsvarende vikarressurs.

Personalavdelinga

- være med i vurderingen av hvilken stilling som passer prestevikaren/hvilken menigheten som passer prestevikaren.
- formidler Intensjonsavtalen
- koordinerer og etablerer tilbud om ABV
- møter sommervikarene til refleksjonsdag (potensielle prestevikarer i PUU)
- forbereder/organiserer/evt gjennomfører VTP for O1 og O2 (og stiftspraksis)
- forbereder/organiserer helgeretreat

EVALUERING

Biskopen forutsetter evaluering av tilsettingsforhold og studieprogresjon etter hvert arbeidsår før ny arbeidsavtale inngås.

BINDINGSTID

Ikke vurdert ??

BETINGELSER

Arbeidsavtalen beskriver detaljer når det gjelder lønn, permisjoner, osv.

En prestevikar lønnes etter en samlet vurdering.....

Vanlige arbeidsrettslige bestemmelser gjelder som for andre arbeidstakere, som ved sykemelding, permisjoner osv.

Dersom prestevikaren er rekruttert fra et annet bispedømme kan arbeidsgiver vurdere refusjon av utgifter knyttet til reise og bolig.

FINANSIERING - ØKONOMI

Stillingen som prestevikar dekkes over ordinært lønnsbudsjett. Samtidig har prostens fullmakt til å leie inn vikar i 20% for å kompensere reduksjonen i prestatjenesten. Det bør vurderes om disse 20% bør belastes en egen budsjettpost, eks «Prest under utdanning» eller «Rekruttering». Dvs at disse 20% studietid ikke tas fra prostiets samlede presteressurs, slik at det er (handlings-)rom for å sette inn vikar ved behov.

Bispedømmekontoret dekker reise til ABV samlinger.

Når det gjelder utgifter til kontakt/møter med Mentor (3-4 ganger i året) vil reiseutgifter (innenfor prostiet) dekkes av bispedømmekontoret. Mentor mottar (ikke ?) godtgjørelse.

Normalt vil prestevikaren selv ha ansvar for utgifter til bolig. Ved noen tilfeller vil bispedømmet være behjelpelig med å finne relevant husrom. (dekke deler av husleie??) Ved noen tilfeller vil bispedømmet dekke utgifter til reise for prestevikarer som kommer utenfra bispedømmet.

AVSLUTNING AV STUDIUM/ARBEIDSFORHOLD

Dersom studiet eller arbeidsforholdet opphører før studiet er slutført forhandles det om et sluttoppgjør i favør av Møre bispedømme.....

ORDINASJON

Ligger utenfor denne avtalen og avgjøres av vedkommende biskop etter søknad på fast stilling.

ANNET

(Deltakelse i programmet gir ingen rett til eller fortrinn ved søknad på ledige stillinger i Møre.) Samtidig har biskopen et særskilt ansvar for de som er godkjent etter

evalueringsnemndas §6 og mulighet for prestatjeneste. Og når det gjelder de som er knyttet til Møre bispedømme gjennom VPT har biskopen ansvar for disse, og i konkurranse med andre søkere har de et fortrinn hvis det eller er like kvalifikasjoner (jfr SH sitt notat av 02.05.20)

INTENSJONSAVTALE

Det er utarbeidet en egen intensjonsavtale som signeres av Biskop/ og Personalsjef og prestevikaren. Se vedlegg

FORANKRING

Dette rekrutteringsprogrammet «Prester under utdanning» har vært drøftet i kontaktmøte med de tillitsvalgte, i prostemøtet, klarert med stiftsdirektør og biskop,

Dokumentet skal til slutt forankres med vedtak i bispedømmerådet.

DEN NORSKE KYRKJA

Møre bispedømmeråd

Sakshandsamar	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Elise Lindvåg Solemdal	421	20/00282-8	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
75/20	Møre bispedømmeråd 2020-2023	02.11.2020

Orienteringar til møte 02.11.2020

Vedlegg:

Protokoll fra møte 24. august 2020.pdf

Referat RAMU Møre 10.09.2020

Referat fra regionalt kontaktmøte i Møre av 10. september 2020

Protokoll fra Kontaktmøte 21.09.2020

Ledige stillinger og delvis plan for tilsetting 2020

Saksorientering

Vedlagt ligg fylgjande:

- Protokoll frå sentralt arbeidsmiljøutvalg 24.08.2020
- Referat frå regionalt arbeidsmiljøutvalg 10.09.2020
- Referat frå regionalt kontaktmøte 10.09.2020
- Protokoll frå sentralt kontaktmøte 21.09.2020
- Oversikt over ledige stillinger og delvis plan for tilsetting 2020

Forslag til vedtak

Møre bispedømmeråd tek orienteringa til vitande.

DEN NORSKE KIRKE

Sentralt kontaktmøte for Den norske kirke

Møteprotokoll

Sentralt kontaktmøte for Den norske kirke

Møtedato: 21.09.2020 kl. 11:00
 Møtested: Kirkens hus, møterom Bjørgvin/KR VMR 1 Edens hage
 Arkivsak: 19/04294

Til stede: Jan Rune Fagermoen, Olav Fykse Tveit, Elise Sandnes, Sissel Vartdal, Marin Enstad, Ingvild Osberg, Jorund Andersen, Thore Wiig Andersen, Gry Friis Eriksen, Solfrid Rong

Møtende varamedlemmer: Håvard Sporastøyl, Per Ivar Våje

Forfall: Ingrid Vad Nilsen, Ragnhild Halle

Andre: Hilde Fylling, Karen Marie Engeseth

Protokollfører: Håvard Sporastøyl

Sted, 13.10.2020

Jan Rune Fagermoen

Håvard Sporastøyl
Sekretær

Godkjenning av innkalling og saksliste

Innkalling og saksliste godkjent.

Godkjenning av protokoll

Møteprotokoll fra 16.06.2020 gjennomgått.

Orienteringssaker

18/20 Orienteringssaker 21.09.2020

Orientering fra arbeidsgiver:

- ROS-analyse i forbindelse med koronapandemien er oppdatert pr. 31.08.2020.

Arbeidstakerorganisasjonene hadde kommentarer til pkt. 10 om medbestemmelse, pkt. 11 om stengte grenser mellom kommuner og pkt. 15 om opplæring av vikarer. Dette ses nærmere på i neste oppdatering.

- Det er ikke gjort endringer i HMS-rutinen under koronapandemien på bakgrunn av ROS-analysen.
- Høstens forhandlinger. Frontfagene er ferdig forhandlet, og rammene for vårt oppgjør er klare. Forhandlingene gjennomføres 26. oktober.
- Likestilling og arbeidsmiljø. Olav Fykse Tveit orienterte om diskusjonen rundt reservasjonsrett mot samarbeid med kvinnelige prester. Slik reservasjonsrett finnes ikke. Saken drøftes på Bispemøtet i oktober. Preses har en artikkel i Vårt Land 22. september om saken.

Orientering fra arbeidstakerorganisasjonene:

- UNIO/Presteforeningen. Anna Grønvik ansatt som generalsekretær. Første kvinne i denne rollen. Representantskapsmøte i oktober. Planlegger fysisk generalforsamling 15. – 17. mars 2021. My tid går til debatten om reservasjonsrett. Etterlyser melding til tillitsvalgte om begrensninger under Kirkemøtet.
- TeoLOGene. Styremøte 22. september. Tillitsvalgtsamling i Trondheim rett før Kirkemøtet. Fokus på digital opplæring av tillitsvalgte fase 1. Fagdag og årsmøte arrangeres 26. og 27. januar. Planlagt fase 2 kurs tillitsvalgotopplæring februar 2021.
- PARAT. Uttrykker ønske om å få avsluttet evaluering av effektiviseringsprosjektet.

19/20 Orientering om saker som ikke er fulgt opp/ferdigstilt

- Sak 2/20. Det vil bli oppnevnt en stiftsdirektør og en biskop til partssammensatt gruppe som skal utarbeide forslag til livsfasepolitikk. Arbeidsgiver vil ta initiativ til oppstartsmøte så snart som mulig.
- Sak 4/20. KA har bedt om at arbeidet til partssammensatt gruppe som skal se på oppfølging av hovedavtalens merknad om miljø og klima ikke iverksettes før forhandlingene er gjennomført 2. november.
- Sak 14/20. Det dreier seg om medbestemmelse i oppfølging av KM-sak 9/19 om nye fordelingsnøkler mellom bispedømmerådene for tilskudd til menighetsprestetjeneste. Saken er trukket fra Kirkerådsmøtet og vil i stedet bli fremmet som flere enkeltsaker. Medbestemmelsen vil bli ivaretatt.
- Presters mulighet til å stå i jobb ut over 70 år. Arbeidsgruppe er nedsatt og arbeidet er i startfasen.

20/20 Evaluering av beredskapsavtalen - oppfølgingspunkter

Ny teknisk løsning vil være klar til nyttår. Det arbeides med mal for sikkerhetsgjennomgang. Det vil også utarbeides et digitalt sikkerhetskurs.

Presteforeningen og Teologene ber om at digitalt sikkerhetskurs utarbeides i tett dialog med brukerne. LO stiller spørsmål ved sikkerheten, og mener man ikke bør være alene på slike oppdrag, og viser til praksis i politiet.

Saker til behandling

21/20 Rutine for lokale medbestemmelsesmøter

Rutine for lokale medbestemmelsesmøter ble drøftet. Det var enighet om å ta med punkter om HMS, spilt inn av arbeidsgruppe 3 i oppfølgingen av Forvaltningsrevisjon 2019, i rutinen.

Arbeidsgiver vil følge opp at alle bispedømmer legger ut referater fra regionale kontaktmøter på Kirkebakken.

Presteforeningen ba om at det fremkommer tydelig i rutinen at begge parter kan fremme saker til kontaktmøtet, videre at det fremgår tydeligere at arbeidsplaner skal drøftes, de tillitsvalgte skal ha tilgang til alle prestene sine arbeidsplaner uavhengig av fagforeningstilknytning, og i pkt. 4.3 første strekpunkt tas med ordet «fortløpende» når det gjelder å oversende referat til regionalt kontaktmøte.

22/20 Stillingskode for cand.theoler ved oppstart i fast stilling

Presteforeningen stiller spørsmål om kodebruk og tilhørende lønns plassering for cand.theoler ved oppstart i fast stilling. Det er identifisert et behov for å avklare bruken av stillingskoder knyttet til prestatjenesten.

Det er enighet om at kandidater som har fullført utdanningen og har biskopens godkjenning for ordinasjon er fullt kvalifisert for stillingen og skal ha ordinær stillingskode (0922 kapellan, 1555 sokneprest osv.) fra første dag. Når en kandidat ikke har fullført utdanningen, skal vedkommende ansettes midlertidig som 0950 prestevikar. Når utdanningen er fullført og biskopens godkjenning for ordinasjon foreligger, skrives ny fast arbeidsavtale med ordinær stillingskode. Dette vil bli innarbeidet i Nasjonal lønnspolitikk.

23/20 Ny og felles ordning for anskaffelse av liturgiske klær for vigslet personell i Den norske kirke

Arbeidsgiver la frem til drøfting ny og felles ordning for anskaffelse av liturgiske klær for vigslet personell i Den norske kirke. Foreslått ordning er i tråd med forslag fra partene i Særavtale om arbeidstøy.

Arbeidstakerorganisasjonene støtter forslaget om at det også gis engangstilskudd til liturgiske klær ved første gangs tilsetting i stilling av minst 6 måneders varighet for diakoner, kateketer, kantorer og prester med kirkelig fellesråd eller menighetsråd som arbeidsgiver.

Ordningen gjøres gjeldende fra 01.01.2021.

24/20 Godtgjøring for ekstra tjenester utover ordinær stilling

Vikaravtalen regulerer godtgjøring for enkelttjenester. Ny avtale ble signert 18. september. Endringer i avtalen gir behov for veiledning i personalhåndboka. Bearbeidet forslag til veiledning sendes ut til partene før den fastsettes.

25/20 Oppfølging av protokolltilførsel fra 2019

En partssammensatt arbeidsgruppe har fulgt opp protokolltilførsel fra 2019 om Særavtale om rammer for arbeidstid og fleksitid for ansatte ved bispedømmekontorene og Kirkerådets sekretariat.

På bakgrunn av rapporten er det allerede forhandlet en ny særavtale. Veiledning vil bli utarbeidet sammen med partene og denne vil man finne i personalhåndboken.

26/20 Reglement for utrangering/kassasjon og avhending av utstyr og materiell tilhørende Den norske kirke

Forslag til nytt reglement for utrangering/kassasjon og avhending av utstyr og materiell ble lagt fram for Kontaktmøtet til drøfting.

Arbeidstakerorganisasjonene støtter forslaget, men ber om at teksten i pkt. 4 endres slik at avhending ikke begrenses til kun veldedige formål. Dette begrunnes med gjenbruk og miljøhensyn.

27/20 Tvisteløsning HTA kap. 4 - pkt. 4.2

Det er enighet om at bestemmelsene som gjelder ved uenighet på delegert nivå etter HTA 4.1 gjelder tilsvarende ved uenighet på delegert nivå etter HTA 4.2 og 4.3 jfr. protokoll av 22.05.19 vedrørende Delegasjon av forhandlinger etter HTA 4.2 og 4.3 i Den norske kirke (rettssubjektet).

28/20 Arbeidsgiverstrategi - drøfting

Sentralt kontaktmøte har drøftet dokumentet «Arbeidsgiverstrategi» og vil påpeke følgende:

Unio/Presteforeningen:

Til Forord: Siste setning i 5. avsnitt kan med fordel endres til en positiv omtale av mangfoldet av tjenester i lokalkirken, uten å tidfeste det. Tidsangivelsen på 20 år mener vi blir feil. Det var stort mangfold av oppgaver som ble ivaretatt av de ansatte i lokalkirken lenger tilbake enn dette.

Til Formål, virkeområde og varighet: 4. avsnitt. Det bør inn som setning nr 2 følgende: «Medbestemmelsen skjer gjennom de tillitsvalgte.» Dette er et viktig prinsipp i medbestemmelsen at arbeidstakerne representeres gjennom de som er

valgt, ikke gjennom arbeidstakere som arbeidsgiver velger, eller gjennom allmøter. Her gjøres det jevnt og trutt feil på arbeidsgiversiden, så dette må presiseres.

Til Rekruttere: Siste strekpunkt. Vi er glad for at Presteforeningens innspill om dette strekpunktet kom med. Vi foreslår å endre «på den måten» til «ved». Vi er åpen for at dette kan omformuleres, men mener at punktet ikke må reduseres til å kun peke på verdier. Vi er et trossamfunn, og en av de tingene vi positivt kan tilby er å gjøre troen til heltidsarbeid. I den forbindelse henviser vi også til vår høringsuttalelse der vi i vårt andre avsnitt påpeker at dette også har noen kostander. Å leve av sin tro er sårbart, og at dette krever oppfølging fra arbeidsgiver slik at åndelige behov dekkes, og det kan føre til at for eksempel troskriser, som ellers sjelden ville påvirke arbeidslivet, blir et problem som arbeidsgiver må forholde seg til. Dette særegne forholdet ved å jobbe i Den norske kirke mener vi fortsatt ikke er sterkt nok ivaretatt i strategien.

Til Nasjonale, regionale og lokale arbeidsgiverfunksjoner: 2. avsnitt, siste setning endres slik at det står: «Det regionale leddet har ansvar for å inngå **og følge opp** avtaler om samordning av HMS-arbeidet.» Det er ikke nok å bare inngå disse avtalene, de må også følges opp slik at man sikrer at prestene har et tilfredsstillende arbeidsmiljø. 3. avsnitt, siste setning. Det er ikke nok å si at prosten har en pådriver rolle i denne sammenhengen, jfr. tjenesteordningen for proster §6, 1. ledd. «prosten skal sørge for den nødvendige samordningen mellom prestedtjenesten og de kirkelige rådernes virksomhet».

Til Lederskap og medarbeiderskap: Både under overskriften Ledere og Medarbeidere står det: «Aktivt fremmer et arbeidsmiljø hvor bærekraftsmålene er kjent og retningsgivende». Vi mener det er uheldig at begrepet arbeidsmiljø trekkes inn i denne setningen. Vi ønsker at arbeidsmiljø i en slik kontekst skal brukes konsekvent om arbeidsmiljø slik det er regulert i arbeidsmiljøloven. Bærekraftsmålene kan ha positive effekter for arbeidsmiljøet, men vi mener dette punktet må peke utover det som reguleres av arbeidsmiljøloven og foreslår at det endres til: «Aktivt fremme bærekraftsmålene slik at de er kjent og retningsgivende for virksomheten»

Til Medarbeidere: Vi er skeptiske til bruk av ordet kvalitet i tredje strekpunkt. Ikke fordi vi er imot kvalitet, men fordi det neppe er noen enhetlig forståelse av hva som er kvalitet i Den norske kirke. Det pågår kontinuerlige samtaler mellom profesjonsutøvere om hva som er kvalitet, og vi tenker dette anliggende blir ivaretatt gjennom strekpunkt 6 sin ordlyd om å «opptre med faglig integritet».

PARAT: Stiller spørsmål om hva som menes med at «tro og arbeidsliv henger sammen». Vi er positive til en sterk verdibegrunnelse, men skeptiske til bruk av begrepet tro slik det står to steder; under Rekruttere, andre strekpunkt, og under Utvikle, andre strekpunkt; forene tro og arbeidsliv. Ønsker også at det sies noe i dokumentet om at arbeidssted for Kirkerådets administrasjon ikke nødvendigvis må være i Oslo, og mener erfaringer fra korona-tiden har gitt oss bedre grunnlag til å tenke nytt om dette tema.

TeoLOgene: Savner omtale av planer for kompetanseutvikling i dokumentet. Vi mener dokumentet avspeiler god balanse når det gjelder yrkesgruppene og ivaretar at prestene er den klart største gruppen. Bruken av begrepet «kvalitet» i dokumentet er krevende, men er positive til å stimulere til en samtale om dette. Profesjonene ivaretar her en selvjustis i dialog med arbeidsgiver.

LO: Støtter TeoLOgene i at dokumentet ivaretar også administrativt ansatte i Kirkerådet og bispedømmekontorene på en god måte. Støtter også PARAT i skepsisen til bruk av begrepet tro i dokumentet. Det bør fokuseres mer på at vi er en verdibasert organisasjon. Det bør også komme tydeligere frem at medbestemmelse utøves via tillitsvalgtapparatet. Stiller spørsmål ved begrepet «bærekraftsmål» og hva vi mener med det. Det kan fort bli et popord uten at vi legger innhold i det.

Akademikerne: Endring av fokus på «vern av skaperverket» til «bærekraftsmål» støttes. Bærekraftsmålene referer til FNs 17 godt definerte bærekraftsmål som alle land er blitt enige om og som gjelder fram til 2030. Disse forplikter både til nasjonal og internasjonal handling og her må kirken også bidra. Derfor etterlyses en tydeligere strategi fra kirkens side for å gjøre disse kjent og konkretisere kirkens bidrag. Dette bør da komme med i tabellen for rutiner og retningslinjer. I forordet bør det nevnes at vi ikke bare er blitt et flerreligiøst samfunn, men også multietnisk. Strekpunktet «er imøtekomende og gode kollegaer» bør strykes eller omformuleres.

Arbeidsgiver ved preses uttrykte forståelse for å se nærmere på begrepet «tro og arbeidsliv». Vi skal som ansatte virkeliggjøre kirkens formål og strategier, men ikke nødvendigvis knytte det til den enkeltes tro. Det er en utfordring å knytte tro og jobb sammen. En mulig formulering kan være «...der en får møte et kall til tro og tjeneste». Det ble også uttrykt støtte til bruk av begrepet bærekraftsmål.

DEN NORSKE KIRKE

Møre bispedømmeråd

Godkjent referat

Kontaktmøte

Kontaktmøte med fagorganisasjonene i Møre bispedømme

Til stede: Ragnhild Fuglset, Anders Barstad og Ingrid Finsådal (PF). Kristian Finn Risung (TeoLOgene) og Svein Magne Harnes (tillitsvalgt bispedømmekontoret).
Ingeborg Midttømme (biskop), Bjørn Olaf Storhaug (stiftsdirektør) og Alice Elnes (personalsjef).
Lars Skagestad og Arvid Helle deltok under sak 22/20.

Dato: 10. september 2020.
Saker: 20/20 – 25/20.
Antall sider: 3
Møteleder: Arbeidsgiversiden ved Bjørn Olaf Storhaug.
Referent: Alice Elnes.
Kopi: Kirkerådet, Møre bispedømmeråd, Prostene, Regionale tillitsvalgte, Regionalt hovedverneombud, TeoLOgene og PF sentralt og ansatte ved Møre bispedømmekontor.

Saker til behandling

Sak 20/20 Godkjenning av innkalling og sakliste.

Det ble problematisert at det var uklart om møtet skulle være fysisk eller på temas. Teologenes representant stilte derfor på temas, mens de øvrige møtte fysisk.
Med det ble innkalling og sakliste godkjent.

Sak 21/20 Referatsaker.

Følgende referatsaker var lagt ved i saken:

- Regionalt kontaktmøte i Møre av 13.05.2020
- Sentralt kontaktmøte av 15.05.2020
- Sentralt kontaktmøte av 16.06.20

Det var ingen kommentarer til referatene.

Sak 22/20 Informasjon fra arbeidsgiversiden.

Biskopen orienterte om følgende saker:

- ❖ Biskopen skal ha studiepermisjon 3 måneder i 2021 i følgende perioder:
26.4 – 6.6. og 1.11 til 19/12.
- ❖ Det arbeides med revisjon av visitasordningen. Vi har hatt dagens visitasordning i mange år og biskopen er snart ferdig med 2. visitasrunde etter at hun ble utnevnt til biskop i Møre. For å få et større engasjement rundt visitasene, er det ønskelig å myke opp på visitasordningen. Det er også ønskelig at kirkevergene får et større eierforhold til visitasen. Ny visitasmodell vil også få konsekvenser for selve visitasprogrammet.

Stiftsdirektøren orienterte om følgende saker:

- ❖ Resultatene fra spørreundersøkelsen som er gjennomført i forbindelse med koronasituasjonen i Møre ble presentert.

Undersøkelsen ble behandlet i prostemøte 2. september. Prostene skal bringe resultatene og tematikken videre ut til prestene i sine prosti. Arbeidsgiversiden kommenterte at det er godt å få bekreftelse på det som fungerer, og at det er viktig for proster og øvrig ledelse at tillitsvalgte er klar over dette.

Tillitsvalgte sa det var vanskelig å svare på en del spørsmål, fordi spørsmålsstillingene ikke var like gode. I koronatiden var det umulig å gjennomføre prestetjenesten på normal måte. Når mange da har svart at «det har gått helt greit», kan man lure på hva man skulle svare ut ifra. Har man svart på spørsmålet ut fra en normal situasjon, eller ut fra den kaotiske situasjonen en faktisk stod i?

Tillitsvalgte uttrykte videre at i en krevende situasjon som koronatiden gav, trengs det et enda tydeligere lederskap som legger tydelige føringer på hvordan prestetjenesten skal utføres. Prestene i Møre var veldig «gears» på at; Dette skal vi få til! Samtidig var det veldig krevende å utføres prestetjenesten på en ny måte med streaming osv, samtidig som at for eksempel småbarnsfamilier hadde barna hjemme. Vi kjenner nå at vi er slitne, men tenkte ikke over dette da vi stod midt oppi det.

- ❖ Stiftsdager for alle kirkelige ansatte i Møre 24.–26. november 2020.
Dette skulle bli tidenes stiftsdager, og arbeidsgruppa har fått tak i mange gode foredragsholdere. På grunn av usikkerhet omkring koronapandemien, er det usikkert om arrangementet kan gjennomføres. Hotellet kan bare ta imot 200 gjester. 1. oktober vil det bli tatt en avgjørelse på om arrangementet må utsettes til våren. Der var enighet om å sette av 21.-23. april som alternative datoer til våren om arrangementet må utsettes.
- ❖ Implementering av ny telefonløsning.
Implementeringen er godt i gang og går stort sett bra. Vår kontorleder har ansvaret for denne gjennomføringen og tar for seg prosti for prosti. Den største utfordringen er at Telia ikke har dekning i hele Møre. Etter hvert som vi får flere erfaringer, vil en ha en ny gjennomgang av fordeling av prioriterte telefonnummer.
- ❖ Nasjonale innspillmøter med 4 målgrupper er godt i gang.
- ❖ Det ble informert om saker og vedtak i bispedømmerådet sitt møte 9. september.

Personalsjefen orienterer om følgende saker:

- ❖ Ledige stillinger og plan for tilsetting ble gjennomgått. Oversikten er preget av mange vikaravtaler med prester i studieløp.
- ❖ Personalrådgiver Lars Skagestad orienterte om følgende:
 - Søknadsfrist for REVU 15. september. Hadde vært fint om flere våget seg frem på. Det viser seg at det er de samme søkerne som stort sett søker år etter år. Prostene er bedt om å oppfordre flere til å søke REVU. Oppfordringen til tillitsvalgte ble også med dette gitt.
 - Har nettopp vært på Landskonferanse for veiledere. Gode foredrag.
 - Har vært på «Veiledning for veiledere» i Molde. Planlegger nå Fagsamling for arbeidsveiledere på Oppdal.
 - Skal være med på årsmøte for kirkeverger 24. september. Vil snakke om samlingen på Oppdal da. To veiledningsgrupper har fortsatt ledig kapasitet.

Sak 23/20 Informasjon og saker meldt fra arbeidstakersiden.

TeLOgene

Gav tilbakemelding om at han fortsatt ikke får tilsendt møteinnkalling til bispedømmerådet. Arbeidsgiversiden beklaget dette og sa dette er en teknisk feil.

UNIO

Tillitsvalgte påpekte at det er svært uheldig at det ikke er dekning over hele Møre med den nye telefonløsningen. Dette er svært uheldig i et fylke med høye fjell og dype fjorder.

PF

Denne høsten blir det gjennomført uvanlig mange konfirmasjoner som gir mye ekstra arbeid for prestene. PF erfarer at avlønning til faste ansatte for tilleggstjeneste utover arbeidsplanen praktiseres ulikt fra prosti til prosti. Noen lønner tjenestene med overtid, mens andre bruker vikaravtalen.

Arbeidsgiver har uttrykt overfor prostene at dette ligger til deres handlingsrom, og at det skal være mulig å bruke overtid om en ikke finner andre løsninger. Arbeidsgiver har videre bedt om en oversikt fra lønnsenheten for å få en oversikt over hva som er utbetalt. En vil komme med mer informasjon om dette til prostene når rapporten fra lønnsenheten foreligger.

Sak 24/20 Regnskapsrapport

Regnskapet viser et mindreforbruk på ca. 2.4 millioner kroner ved utgangen av juli og skyldes i hovedsak vakante stillinger og mindre møte- og reisevirksomhet.

Arbeidsgiversiden spurte om noe av overskuddet kan brukes til rekrutteringstiltak ved å gi reisestøtte for prestevikarer i studieløp. Tillitsvalgte syntes dette var en god tanke og mente at mindreforbruk knyttet til prestetjenesten fortrinnsvis bør brukes for å rekruttere.

Sak 25/20 Møteplan for RAMU og kontaktmøte.

Kontaktmøte Torsdag 5. november.

RAMU Onsdag 18. november

DEN NORSKE KIRKE

Sentralt arbeidsmiljøutvalg - AMU for Den norske kirke

Møteprotokoll Sentralt arbeidsmiljøutvalg - AMU for Den norske kirke

Møtedato: 24.08.2020 kl. 14:00
Møtested: Kirkens hus, møterom Oslo/Noahs ark
Arkivsak: 20/00825

Til stede: Ingrid Vad Nilsen, Jan Rune Fagermoen, Sissel Vartdal, Ann-Helen F. Jusnes, Oddgeir Stenersen, Martin Enstad, Ingvild Osberg, Jørund Østland Midttun, Asbjørn Finnbakk, Hilde Fylling

Møtende
varamedlemmer: Ingen

Forfall: Ingen

Andre: Ingen

Protokollfører: Håvard Sporastøyl

Godkjenning av innkalling og sakliste

Innkalling og sakliste godkjent.

Godkjenning av protokoll

Protokoll fra AMU-møte 20.05.2020 godkjent.

Orienteringssaker

19/20 ROS-analyse og HMS-rutine under koronapandemien

ROS-analyse pr 05.08.2020 ble presentert. Det er ikke gjort oppdatering av HMS-rutinen. Det ble stilt spørsmål om smitterisiko ved sang under gudstjenesten og gjennomføring av nattverd. Gjennomføring av konfirmasjoner nå er arbeidskrevende.

Vedtak:

ROS-analyse pr 05.08.2020 tatt til orientering.

Saker til behandling

20/20 Sykefraværstatistikk 2019

Sykefraværet i rettssubjektet Den norske kirke 2019 ligger vesentlig lavere enn sammenlignbare offentlige tjenester og totalt sykefravær på landsbasis. Vi har ingen statistikk som viser hvor stor del av sykefraværet som er arbeidsrelatert. Det var enighet om å gjennomgå rutine for sykefraværsoppfølging for å sikre fokus på arbeidsrelatert fravær.

Vedtak:

Redegjørelse om sykefraværstatistikk 2019 tatt til etterretning.

21/20 Avspaseringsregnskap 2019

Avspaseringsregnskap 2019, og behandling av dette i RAMU, mangler fremdeles fra enkelte bispedømmer. Arbeidstakersiden gir ros for bruk av overtid, og arbeidsgiver understreker at overtid er et godt virkemiddel når behovet er til stede. Arbeidsgiver påpeker at fremskaffing av tallmateriale til avspaseringsregnskapet har vært vanskelig for enkelte bispedømmer, og at man vil se muligheten for å generere dataene på en mer effektiv måte neste år slik at man slipper å ha saken opp på så mange AMU-møter.

Vedtak:

Avspaseringsregnskap 2019 tatt til etterretning.

22/20 AKAN-arbeid

Bispedømmekontorene og AKAN-kontaktene rapporterer om få rustilfeller, noe som kan tyde på at problematikken er marginal i kirken. En skal imidlertid ikke se bort fra en viss underrapportering da misbruk kan være skjult og skambelagt. Det er viktig å ha en beredskap for å kunne håndtere slike saker, og sørge for kompetanse hos ledere og AKAN-kontakter. Det anbefales å gjennomføre et webinar om AKAN-modellen for AKAN-kontakter og AU AMU (AKAN-utvalget).

Vedtak;

AMU ber RAMUene behandle sak om AKAN-arbeidet og avpasse tiltak til riktig nivå.

23/20 Risikovurdering HMS

Vedtak:

Risikovurdering HMS gjort i 2019 oppdateres og inngår i Kirkerådets risikovurdering for 2021, og danner grunnlag for Handlingsplan HMS 2021. Forhold rundt koronapandemien og utredning av fremtidig kirkelig organisering er nye risikoområder som fokuseres i oppdateringen.

24/20 Hovedrapport fra covid-19 undersøkelsen

Det er ingen alarmerende funn i undersøkelsen. 45 % av de ansatte trives med hjemmekontor, mens 25 % ikke liker det. Arbeidsoppgaver knyttet til prestegjæringen er vanskelig å fylle fra hjemmekontor. Hvert bispedømme får sin rapport som behandles regionalt.

Vedtak:

Hovedrapport fra covid-19 undersøkelsen tatt til etterretning.

25/20 Møteplan 2021

Vedtak:

Følgende møtedatoer for AMU 2021 ble vedtatt:

- Torsdag 11. februar
- Onsdag 12. mai
- Onsdag 22. september
- Torsdag 11. november

Referatsaker

26/20 Årsrapport 2019 fra RAMUene

Følgende årsrapport ble gjennomgått:

- RAMU Sør-Hålogaland

27/20 Referater fra RAMUene

Følgende RAMU-referater ble gjennomgått:

- RAMU Møre 13.05.2020
- RAMU Agder og Telemark 26.05.2020
- RAMU Borg 28.05.2020
- RAMU Nord-Hålogaland 12.06.2020

Eventueltsak

Presteforeningen melder at Birgit Lockertsen har sluttet i sin stilling og ikke lenger er vara for Ingvild Osberg. Inntil videre fungerer Arild Steinsland som vikar både for Martin Enstad og Ingvild Osberg.

Sted, 10.09.2020

Ingrid Vad Nilsen
leder

Håvard Sporastøyl
sekretær

Tilsetnings saker 2020	Saksnr.		Søknadsfrist	Tilsetningsdato	Tilsett
Tresfjord og Vike sokn (e. Barstad)	19/05063	Sokneprest	18.12.20	23.01.20	Ellen Schjøtt
Rådgsjevar diakoni og kyrkjefag (e.TJØ)	19/05345	Rådgsjevar	05.01.20	30.01.20	Eline Elnes Rabbevang
Rådgsjevar personal (e. Bjørn)	19/05344	Rådgsjevar	05.01.20	06.02.20	Lars Skagestad
Giske og Vigra (e. Sakseid)	19/05152	Sokneprest	24.01.20	13.03.20	Benjamin Bjørnsen Anda
Skodje (e. Berg)	19/05150	Sokneprest	15.01.20	08.06.20	Jan Løkkeborg
Ellingsøy (e. Standal)	20/01092	Sokneprest	15.04.20	08.06.20	Ida Marie Weltzien
Neset, Eresfjord, V.dal og E.dal (e. Due)	20/02046	Sokneprest	25.05.20	08.06.20	Andre Sjøvåg
Bremsnes, Kvernnes og Kornstad (e. Hoem)	20/03202	Kapellan	15.08.20	11.09.20	Carina Møller
					Søkere
Herøy (e. Leinebø)		Sokneprest			
Indre Herøy og Leikung (e. Dalsbø)	20/01680	Sokneprest			
Ulstein		Kapellan			
Vikaravtaler					Prestevikarer i studiløp
Årsvikariat Ørsta (fødselspermisjon)	20/02048		20.04.20	01.08.20	Sven Tore Relling
Årsvikariat Ulstein (permisjon)	20/02047		01.05.20	01.08.20	Stine Margrethe Lerheim
Hen, Eid og Holm sokn (e. Dahle)				01.02.19	Tommy Høgset
Hustad fengsel (e. Møller)	19/04194			13.01.20	Karl McAllister
Edøy, Brattvær og Hopen (e. Joh.				01.09.19	Leif Ole Torske Husfest
Midsund (e. Barlaup)	19/03040			15.01.20	Heidi Kristin Fagersand
Voll og Vågstranda (e. Heggelund)	19/04779			02.04.20	Leif Peder Oma
Stranda og Sunnlyven (e. Flø)	19/02901			21.07.20	Jakob Skovgård Højlund
Ålesund og Volsdalen (Friheden fødselsp.)				19.08.20	Gunnhild Bremer
Vågøy og Myrbostad (e. Gjære)	19/03039			01.09.20	Björg Myhre
Nordre Sunnmøre prosti				17.08.20	Audun Askim
Valderøy (etter Sjøvåg)	20/02954	Sokneprest	15.08.20	Aug 2021	Anita Hagerup

Kristiansund (e. Øvrebø)	20/03441	Kapellan	10.09.20	Jan 2021	Line-Merethe Eide Nordhagen
Frei (e. Kulø)	20/01679	Sokneprest	10.09.20	Jan 2021	Lynn Brakstad

Rådgjevar	Møre bispedømmekontor
Sokneprest i Indre Herøy og Leikung sokn	Søre Sunnmøre prosti
Sokneprest i Skodje sokn	Austre Sunnmøre prosti
Sokneprest i Stranda og Liabygda sokn	Austre Sunnmøre prosti
Sokneprest i Stordal og Liabygda sokn	Austre Sunnmøre prosti
Sokneprest i Edøy, Brattvær og Hopen sokn	Ytre Nordmøre prosti
Kapellan i Kristiansund	Ytre Nordmøre prosti
Kapellan Vågøy og Myrbostad sokn	Molde domprosti
Sokneprest i Midsund sokn	Molde domprosti
Fengselsprest ved Hustad fengsel	Molde domprosti

DEN NORSKE KYRKJA

Møre bispedømmeråd

Dato: 23.10.2020

Vår ref: 20/02030-10

Dykkar ref:

Referat RAMU Møre 10.09.2020

Møtet vart gjennomført digitalt på teams

Tilstades:

Arbeidsgjevar: Biskop Ingeborg Midttømme, stiftsdirektør Bjørn Olaf Storhaug, personalsjef Alice Elnes.

Arbeidstakar: Hovudverneombod prestane i Møre Erlend Lunde, Leiar PF Møre Ragnhild Fuglseth, Verneombod Bispedømekontoret John Erik Brakstad

Referent: Rådgjevar personal Tore Johan Øvstebø

Sak 09/20 Godkjenning av referat frå RAMU 13.05.2020

Vedtak: Godkjent utan merknader

Sak 10/20 Referatsaker

a. Sjukefråver i møre bispedøme 2. kvartal 2020

Merknad frå RAMU: Det går ikkje fram av oversikta kva som er arbeidsrelatert sjukefråver og ikkje. Det er derfor verdt å påpeike at dette er noko vi har god oversikt over i Møre bispedøme, og at vi er ekstra tett på dei sakene der langvarig sjukefråver i vesentlig grad er arbeidsrelatert.

b. Rekneskap Møre Bispedøme 2. kvartal 2020

c. Covid 19 – Rapport frå undersøkelse i Møre bd.

Rapporten viser at det har vore krevjande for mange å finne passende balanse mellom arbeid og fritid under «corona-regimet». Det er også signifikant funn at mange er litt eller markant usikre på kva som vert forventa av dei i arbeidet i den nye situasjonen. Det er også tydelig at ei vidareføring av utvida heimekontor ikkje er ei løysing prestane i Møre ynskjer seg på permanent basis etter Covid-19 pandemien.

d. SAMU – referat 20.05.20

e. SAMU – referat 24.08.20 ettersendt og lagt fram i møtet

f. Verneombod – nyvalg

- Det må velgjast ny vara for verneombod ved Bispedømekontoret etter at Signe Hellevik slutta.

- Verneombod i IN er fungerande prost, og verneombod i YN som er vara for verneombod i IN må få beskjed om at han også er fungerande verneombod i IN.

Sak 11/20 HMS- revisjon Møre bispedøme 28.10.2020

Agenda for dagen blir «Sjekkliste for HMS-revisjon». RAMU meiner det er viktig å ha fokus på dei særlege utfordringane og risikofaktorane i prestetenesta – slik desse kjem fram i målsettinga for HMS-arbeidet i DnK. Måla for HMS-arbeidet må gjerast betre kjent mellom dei tilsette – og i tillegg til digitale ressursar bør ein vurdere å lage ein plakat til oppheng på arbeidsplassane for å minne alle om kva vi vil oppnå gjennom systematisk HMS-arbeid. Vi bør dessutan ha ein tydelig link til digitale HMS-ressursar på heimesida vår i Møre BD. Forventningane til HMS-revisjonen er at vi skal få klare råd og anbefalingar om korleis vi kan bli betre i det systematiske HMS-arbeidet i Møre. Det må sikrast god dokumentasjon om tema og konklusjonar frå revisjonen, og desse må følgast opp i etterkant.

Sak 12/20 Avspaseringsrekneskap 2019

Innsendt avspaseringsrekneskap for prestar i Møre bispedøme og for tilsette ved bispedømekontoret vart lagt fram og drøfta.

Vedtak: RAMU merkar seg det høge talet på plusstimar ved årsslutt 2019, og vil ta dette opp i kontaktmøtet for å klargjere bakgrunn og årsaker til dette. Særleg er det grunn til bekymring for dei 10% av dei tilsette som har nærare 200 plusstimar i snitt, og RAMU bed om at regulering av arbeidstid og avspasering vert tematisert i prostemøter og prostilagsmøter.

Sak 13/20 Årshjul for HMS-arbeidet i Møre

Vedtak: Sekretær utarbeider forslag til årshjul for det systematiske HMS-arbeidet i Møre BD med utgangspunkt i årshjul for RAMU-møre – utarbeida av Alice Elnes. ROS-analyse for HMS skal vere ein del av årshjulet. Årshjul bør også ta med rutinemessig tilbod om førstehjelpskurs for tilsette. RAMU ber om eiga sak i seinare møte.

Sak 14/20 Tilpasning til nye Corona-reglar

Uttale frå RAMU:

Mange prestar og andre kyrkjelig tilsette har opplevd dobbel belastning ved at kyrkjelige arrangement og handlingar både skal skje digitalt og fysisk, og ved at tidlegare store konfirmasjonsgudstenester no blir delt opp i fleire gudstenester av omsyn til smittefaren. Alt tyder på at vi kjem til å leve med store corona-tilpasningar i lang tid framover. Personalleiarar i kyrkja må gi tilsette tryggleik til å prioritere mellom arbeidsoppgåver. Dessutan må prost og kyrkjevevje samhandle tett for å prioritere og organisere arbeidet på nye måtar. Vi skal vere ei god og samlande folkekyrkje, men villig til å prioritere vekk det vi ikkje har kapasitet til. Dersom vi skal lukkast med den vidare coronatilpasninga i DnK må leiinga i kyrkjelydane, prostia og i bispedømet samarbeide tett.

Sak 15/20 HMS-dagen i Møre bispedøme

RAMU meiner det er viktig å halde fram med årlige HMS-dagar i Møre. I tillegg til HMS-dagen 2022 vil vernetenesta i Møre bispedøme også ha møte med sentralt verneombod i samband med HMS-revisjonen i Møre 28.10.2020.

Vedtak: Neste HMS-dag vert foreslått lagt til første kvartal 2021 i forkant av påska og i tilknytning til eit prostemøte.

Sak 16/20 Bruk av ROS-analyser i HMS-arbeidet

Denne saka vart drøfta i samband med vurderingane rundt «Årshjul for HMS-arbeidet i Møre. Jfr. vedtak i sak 13/20.

Sak 17/20 AKAN-arbeidet

Dette er fast sak på RAMU-møta. Ingen pågåande AKAN-saker. RAMU meiner likevel det er grunn til å ha fokus på dette. Misbruk og skadelig avhengighet er skambelagt og ofte skjult og ukjent for arbeidsgjevar. Dette gjeld både spel, pornografi, alkohol, piller etc.

Sak 18/20 Status personalsaker

Fast sak. Orientering frå personalsjef Alice Elnes.

Sak 19/20 Arbeidsmiljømessige konsekvensar av endringsprosessar

Dette skal vere fast sak i RAMU-møta på lik linje med sak 17/20 og 18/20. Stiftsdirektør og biskop orienterte om pågåande endringsprosessar i DnK.

Frå 1.1.2021 er DnK heilt lausrive frå Staten. Det aller viktigaste for tilsette er å kjenne seg trygge på at dette ikkje medfører store omveltingar i arbeidskvardagen.

Ref.

Tore Johan Øvstebø
rådgjevar

Dokumentet er elektronisk godkjent og har difor ingen signatur.

Mottakere:

Click here to enter text., Click here to enter text.

Click here to enter text.

Click here to enter text.